
3 1761 03521 5573

HERBARZ
POLSKI.

HERBARZ

KASPRA NIESIECKIEGO S. J.

POWIĘKSZONY DODATKAMI Z POŹNIEJSZYCH AUTORÓW, RĘKOPISMÓW, DOWODÓW URZĘDOWYCH

I WYDANY PRZEZ

JANA NEP. BOBROWICZA.

TOM III.

W LIPSKU

NAKŁADEM I DRUKIEM BREITKOPFA I HÆRTELA.

1839.

ury.

Drukiem Breitkopfa i Haertela w Lipsku.

HERBY
I
FAMILIE SZLACHECKIE.

C.

Całowański w Mazowszu. O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Jan podsędek ziemi Czerskiej z sejmu w r. 1633. deputowany do rewizyi ksiąg ziemskich i grodzkich Czerskich: o czem konstytucya *fol.* 52. Alexander syn jego, Stanisław, Wawrzeniec stawali na elekcyą Jana Kazimierza. Stanisław biskup Lacedemoński, suffragan i archidyakon Płocki, proboszcz Pultuski, administrator generalny biskupstwa Płockiego w roku 1681. Inni ich piszą Calawański.

Cebrowski *herbu Hołobok.* Ruskich województw ziemianie: kędy też Piotr Cebrowski w Podkamieniu kościół Najśw. Matce, na tamtem miejscu cudami wsławionej, przy OO. Dominikanach wystawił w roku 1464. *Okolski in Russia Florida fol.* 94. Cebrowska Hieronima Sieniawskiego małżonka. *Okolski pod herbem Leliwa.* Anna Teresa Balcerowicza podstolego Bracławskiego małżonka, w roku 1690. zmarła, na której nadgrobku w Krakowie u Ś. Trojcy herb Hołobok widziałem. Elżbieta zakonnica u wszystkich ŚS. we Lwowie. Stanisław w r. 1697. podpisał elekcyą Augusta II.

Czyli tym samym czyli innym Cebrowskim, *Kuropatnicki* herb *Pobog* przypisuje.

Cebulka *herbu Ostrzew.* Okolski w indexie tomu drugiego o nich pisze, kędy z Długosza pod rokiem 1419. wspomina jednego z nich, że był sekretarzem Witolda Wielkiego Książęcia Litewskiego. *Bielski fol.* 290. Butryma i Mikołaja pisarza Litewskiego namienia, który z inszemi Panami tak koronnemi, jako i Mazowieckiemi posłowali do Wacława Króla Czeskiego w roku 1409. póty *Okolski:* nie wiemże jeżeli nie tenże sam Butrym przyjął, potem na sejmie Hrodelskim na siebie i na dom swój w roku 1413. herb

Topor, jako się wyżej mówiło, jakoż wielkie jest do tego podobieństwo.

Mikołaj Cebulka w roku 1424. wspomniany na obwieszczeniu przymierza między Władysławem Królem a Krzyżakami. *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 118. — *Przypisy Krasickiego.*

Są także Cebulki herbu *Nieszuja.*

Cedro *herbu Gryf.* Od Teodora wojewody Krakowskiego swój początek wzięli, którego imię że prostemu gminowi ludzi ciężkie się zdało w wymowie, Cedrem go niektórzy, insi Chaderem nazywali; o czem się mówiło pod Branickiemi, inni Czaderem, *u Okols. tom* 2. *fol.* 115. Na liście Kazimierza Wielkiego w roku 1339. znajdziesz Abrahama Czadera. To potem słowo, niektórzy sukcessorowie Teodora tak sobie przywłaszczyli, że się i podziśdzień piszą. Ciepielowski Domaradzki Cedro, albo Ceder: inni do pospolitego w Polszcze akcentu akkomodując się, Cedrowskiemi zawołani: osobliwie w Mazowszu i Litwie kwitną, luboć ich nasi genealogistowie zapomnieli.

Cedrowski *herbu Odrowąż.* Ci Cedrowscy co w Litwie kwitną do tego herbu należą, a że się i podziśdzień z *Białaczowa* piszą dla tego wnieść trzeba, że jednaż linia z Białaczowskiemi. Stefan Cedrowski z województwa Mińskiego poseł na konwokacyą w roku 1648. podpisał konfederacyą stanów rzeczypospolitej, i na sejm w roku 1658. zkąd deputatem ordynowany na trybunał skarbowy Litewski. Jan, Alexander, Tomasz z Mińskiego podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Wojciech zaś z województwa Mazowieckiego. Jan Cedrowski podczaszy Nowogrodzki, Stefan cześnik Mścisławski, i Grzegorz z Mińskiego województwa elekcyą Jana III. a dawniej to jest w roku 1632. Jan sędzia kapturowy. *Porządek Elekcyi fol.* 7. Dwaj rodzeni bracia Cedrowscy, Hrehory i Mikołaj, mieli za sobą dwie rodzone siostry Wolanowny podsędkowny Oszmiańskie. Reina skarbnikowna Mińska z Zofji Oborskiej urodzona, była za Tomaszem Wolanem cześnikiem Oszmiańskim, siostra jej rodzona Krystyna, wydana za Jana Chrzczona Zabiełę podstolego Kowieńskiego, brat zaś ich Stefan najprzód Poniewieski, potem Bobrojski starosta, miał za sobą Krystynę Ottenhauzownę podkomorzankę Derpską herbu Jednorożec, spłodzoną z Szwykowskiej starościanki Łodziejskiej. Ojciec Stefana urodzony z Kochlewskiej sędzianki Brześciańskiej ziemskiej.

Hrehory Cedrowski z *Białaczowa* podczaszy Nowogrodzki którego brat Mikołaj, mieli za sobą dwie rodzone siostry *Wolanowny* podsędkownie Oszmiańskie, pisał się na zjezdzie walnym pod *Olkinikami* roku 1700. z województwa Mińskiego. Także drugi Stanisław, z *Białaczowa* rotmistrz województwa Mińskiego

na tymże zjeździe podpisał się. Wojciech Cedrowski sędzia kapturowy Poznański pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Poznańskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Cel *herbu Kalinowa.* Na Szląsku familianci tego domu znajdować się mają, jako pisze *Duryewski in MS.*

Celgowski *herbu Rawicz*, w województwie Rawskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z familji Grotów poszli: z tych Małgorzata Celgowska żona Marcina Leszczyńskiego herbu Belina w roku 1520. Katarzyna Mikołaja Leszczyńskiego tegoż domu w roku 1534. Piotr Grot Celgowski pojął Annę Kurdwanowską, która *primo voto* była za Franciszkiem Grotowskim sędzią Rawskim: z nią miał córkę Zofią za Janem Oskim. Są i Celejowscy w Mazowszu. Felix, Kasper, Stanisław i Jan podpisali się tamże na elekcyą Jana Kazimierza. Jan Stanisław z ziemią Warszawską na Jana III. a w roku 1586. Paweł Celejowski podpisał kaptur Krakowski *Constit. fol.* 406.

Celiński *herbu Zaręba*, w województwie Lubelskiem. Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Przydomek swój własny mają *Mysław.* a jako mam z relacyi ustnej, na pamiątkę tego, że od Mysława Zaręby wojewodzica Sieradzkiego swój początek wzięli, który po porażce Jadźwingów w Lubelskiem województwie miał osięść. Od Celnego potem lasu, czyli od dóbr Celin potomstwo jego Celińskiemi zawołane. Z tych Stanisław z Celin Celiński podstarości Łukowski, a potem tamże podsędek ziemski, od którego trzech się synów zostało: Józef, Adam i Jędrzej: brat podsędka był komornikiem ziemskim w tejże ziemi. Michał Marcyan z Izdebskiej urodzony: z pierwszej żony Horodeńskiej spłodził syna Jędrzeja: z drugiej Maryanny Glińskiej Mikołaja w zakonie naszym, Joannę Łukasza Gadziekiego małżonkę, Józefa, Jana, i Antoniego.

Krzysztof Celiński poseł ziemi Nurskiej na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Józef podczaszy Czerniechowski, niegdy minister Króla Stanisława Leszczyńskiego książęcia Lotaryngji, u dworu Polskiego, pisał się *inter praesentes* na dyploma elekcyi Stanisława Augusta Króla. Miał za sobą Maryannę Józefa Szostkowskiego i Joanny Ostrowskiej córkę, a siostrę cioteczną prymasa Ostrowskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego, która była 1*mo voto* za Laskowskim, i z tego małżeństwa córka pozostała, Teresa Lasocka najpierw kasztelanowa Gostyńska, a teraz wojewodzina Ciechanowska. — *Heraldyka Wielądka.*

Cellari *herbu Sulima 2do.* Paweł z familji Vicecomesów Medyolańskich urodzony, w roku 1593. od Zygmunta III. i rzeczypospolitej indygenat otrzymał, o czem *Metryka Koronna.* Dóbr potem dziedzicznych sobie, i sukcessorom swoim

nabył, z których dwóch synów było, Paweł i Jędrzej: tym, tenże sam przywilej od Zygmunta dany, konstytucya sejmowa 1662. *fol.* 84. potwierdziła, nie małą pochwałę Pawłowi Cellaremu zapisawszy; że najprzód w cudzoziemskich obozach, przez wszystkie wojskowe szarże, tej w rycerskiej sztuce experyencyi nabył; że w koronnem wojsku zasłużył sobie być generałem majorem, więcej niż lat dziesięć na sławę imienia Polskiego żołd prowadząc; kędy i męztwem, i fortuną własną tej ojczyznie służył. Córka jego dostała się w małżeństwo Budkiewiczowi herbu Trzaska, i syn wojski Wiślicki w roku 1697.

Paweł Cellari pisał się za Stanisławem Leszczyńskim w r. 1705. w *Korczynie* na konfederacyą Sendomierską. — *Heral. Wielądka.*

Krasicki w przypisach dodaje: Pawłowi i Andrzejowi Cellarim potwierdzony indygenat konstytucyą sejmu 1662. roku. *Vol. IV. fol.* 567. — Gdyby Cellari z familji Vicecomesów Medyolańskich pochodził nie pieczętował by się *Sulimą* ale *Wężem*, ten jest albowiem herb Vicecomesów albo *Viscontiae* którzy przez niejaki czas byli Panami Medyolanu i dotąd ta zacna familia jeszcze we Włoszech kwitnie. — Z niej był ostatni Nuncyusz w Polszcze, kardynał Eugenius Antonius Visconti, od którego, roku 1766. byłem w Warszawie konsekrowany na biskupstwo Warmińskie, w przytomności Króla Stanisława Augusta. —

Cema *herbu Wezele.* W Prusiech dom starożytny w herbie nosił Szachownicę, ale na trzy sztuki przełupaną, z których jedna pod drugą, każda osobno poprzeg ułożone, jakom widział na sztychowanej tego domu pieczęci. *MS. Konopatsc. de Famil. Pruss.* powiada, że się ten herb ich zowie *Vindicta*, a po naszemu Zemścić, czyli Pomścić: a to z tej racyi, że się przodek tego domu w szachy zagrawszy, gdy mu szczęście niesłużyło, zirrytowany, rzucił szachownicę o swego antagonistę, która jak się na troje rozpadła, tak się też nią herbować poczęto: ale o tem obszerniej mówić się będzie pod herbem Wezele. Kazimierz Jagiellonowicz Król Polski, zawdzięczając wierność i zasługi domu tego ku sobie, Sztumskie i Kiszporskie starostwa puścił mu był, lecz potem tę łaskę odebrał Zygmunt August. *Histor. Posselii Pol. Pruth. fol.* 79. Okolski powiada, że Sambią i Malborg, w administracyą Cemom było dano. Jerzy Cema officyał Gdański koło roku 1525. *na Liście Zygmunta I. o Inwentarzu Kościoła Panny Maryi w Gdańsku.* Achacy podkomorzy Pomorski, starosta Człuchowski, z któremi tytułami w roku 1526. podpisał list Zygmunta I. *in MS. Petricoviensibus.* Postąpił potem na kasztelanią Gdańską, a z tej na województwo Malborskie, umarł w roku 1565. jako świadczy nadgrobek jego w Sztumskiem kościele. Córka jego była za Janem

Preuk starostą Bronsberskim, ale ojcowskich błędów heretyckich uporczywie broniła. *Hosius tom. 2. fol.* 161. *et* 159. *Histor. Possel. Pol. Pruthen.* drugiego Achacego Cemę między podkomorzemi Malborskiemi kładzie od roku 1518. do roku 1522.

Fabian wojewoda Malborski, starosta Tucholski i Starogardzki, brat Achacego wojewody także Malborskiego, obadwaj byli z Bażeńskiej herbu Wiewiórka urodzeni, która w ten dom wniosła Lichtenfeldt, dobra nie daleko Kiszporka. Był wprzód ten Fabian kasztelanem Gdańskim, postąpił potem na województwo Pomorskie, aż też po śmierci braterskiej wziął Malborskie. Rozumiem, że córki jego, jedna wojewodzanka Malborska, żyła z Konopackim, druga z Bażeńskim, a po jego śmierci z Kostką podkomorzym Chełmińskim. Achacy Cema wojewoda Pomorski, starosta Sztumski i Gniewski, syn Achacego wojewody Malborskiego (o którym się wyżej mówiło) z Luzyańskiej *MS. Konopatsc.* Sprzysiągł się był dożywotnie z Zofią córką Mikołaja Radziwiłła, wojewody Wileńskiego, kanclerza i marszałka Litewskiego, ta mu córkę powiła, (która zmówiona z Michałem Działyńskim wojewodą Inowrocławskim. *Genealog. Radziwiłłów na mappie. Duryew. Niezeszła Pamięć fol.* 58.) i syna Achacego: ale ten młodo zniknął z tego świata.

Fabian wojewoda Malborski drugi syn Achacego wojewody Malborskiego z Luzyańskiej, umarł 1607. O nim osobliwszą rzecz napisał *Rescius in Vita Hosii Cardin. cap.* 5. Gdy jeszcze w akademji Krakowskiej do szkół chodził, z tego affektu, którym był od heretyckich rodziców napojony; ustawicznie, przecięż kryjomo, Luterskim jadem zarażone księgi, Niemieckim językiem pisane, rad czytywał. W tym zapadł na wielką gorączkę; w której częstokroć nawiedzał go spółuczeń i konfident Hozyusz, a raz postrzegłszy, że się przed nim z ową księgą tail, prosił go, żeby mu jej na jaki czas chciał kommunikować. Z trudnością przecięż uprosił Hozyusz: zrozumiawszy, że herezyą trącił autor, rzecze do niego: Już wiem prawi, co za okazya tak gwałtownej gorączki, ta a nie insza jest, na książkę pokazuje: jeżeli tedy chcesz, żeby maligna ustąpiła, ta książka raczej niech w ogniu spłonie: to wyrzekłszy odszedł. Usłuchał dobry młodzian zdrowej rady, w ogień rzucił Luterskie zakały, a gorączka tegoż momentu ustała: nadchodzi potem Hozyusz zdrowego widzi Cemę, i do prawdziwej go wiary nakłoniwszy kościołowi Bożemu pozyskał. Miał za sobą ten Fabian Pissieńską herbu Róża, z której córka najprzód z Mikołajem Ostrorogiem kasztelanem Bełzkim w małżeńskie związki weszła, a po nim

z Farensbachiuszem wojewodzicem Inflantskim z obiema jednak żyła niepłodnie. Syn zaś Fabian kasztelan Chełmiński starosta Grudziądzki i Sztumski. Ten z Katarzyny Leszczyńskiej herbu Wieniawa nie zostawił tylko jednę córkę Annę, która zmówiona dożywotnie z Zygmuntem Gulderszteinem kasztelanem Gdańskim. I tak na nim chwała domu tego zeszła w roku 1629.

Krasicki w przypisach, takie czyni o familji tej uwagi: Są w Szwabji Zehmenowie familia zacna, ci się tymże herbem pieczętują co i dawni Cemowie, wielkie jest tedy podobieństwo, iż jak i insze Pruskie, ta familia z Niemiec się do Prus z Krzyżakami przeniosła, i lubo linia Pruska ustała, drzeń w Szwabji wkorzeniony dotąd trwa. — Z tych więc Cemów Karol Baron Zehmen proboszcz i suffragan Warmiński, biskup Leteński w roku 1778. — z braci jego jeden dziekan katedry Eichstadzkiej w Niemczech, drugi minister u elektora Saskiego. Matka ich z zacnej familji w Niemczech *Catzenellbogen.* W Kwidzynie na chorągwi napis. *Fabianus Czema Palatinus Mariemburg. Capitaneus Sztumen. ex antiquissima et illustri Cemorum familia, in Prussia natus, ab Civis et Proavis Palatinati dignitate ornatus. Qui primam aetatem suam in Aula Romanorum Imperatorum Ferdinandi et Maximiliani II. magna cum laude egit, reliquum tempus Regibus Regno Poloniae et Patriae suae charissimae dicavit consecravitque; post decensum vero patrui sui, ob virtutem morumque suavitatem a Rege Stephano Senatoria dignitate insignitus, cui per* 28. *annos graviter, fideliter praefuit. Senator integerrimus Patriae amantissimus, probusque, charissimus omnibus, adversus nemini, Vixit annos* 66. *obiit* 22. *Aug. anno D.* 1605. — *Marito exoptatissimo atque desideratissimo suo et liberorum nomine multis cum lachrymis Conjunx maesta Catharina a Reglin Piszyńska posuit.* —

W tymże Helsbergskim manuskrypcie.

Joannes von Zehma Palatinus Mariemburg. anno 1546. — *Fabian von Zehma Pal. Mariemb.* 1566. — *Fabian von Zehma Pal. Pomer.* 1582. — *Achacius von Zehma Pal. Pomer.* 1565. — *Fabian von Zehma Cast. Gedan.* 1552. — *Fabian von Zehma Succam. Gedan.* 1548. — *Achacius von Zehma Succam. Mar.* 1518. — *Fabian von Zehma Succam. Mar.* 1546. — *Fabian von Zehma Succam. Pomer.* 1536. —

Cerekwicki *herbu Zaręba.* Z Cerekwicy w Kaliskiem województwie się piszą. Stanisław kwitnął w r. 1627. Wojciecha wspomina konstytucya w roku 1641. *fol.* 28. Jan starosta Średzki poseł na sejm w roku 1670. i 1683. ztamtąd komissarz do uspokojenia pogranicznych dyfferencyi od Szląską *Constit. fol.* 26. potem na konwokacyą w r. 1674. zkąd deputowany do ordynacyi Zamojskiej, *fol.* 11. i znowu w r. 1685. destynowany do rewizyi skarbu koronnego *Constit. fol.* 8. Cerekwicka była za Jędrzejem Dzierżanowskim.

Ceremowski na Pokuciu. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych jeden miał za sobą Strzemeską

Zofią w roku 1599. *Acta Castren. Halicien.* Drugi miał za sobą Kalinowską córkę Walentego wojskiego Halickiego, *sterilis. Genealog. Kalinow.*

Cerkas *herbu Leliwa.* I o tych ciż genealogistowie nie mogli wiedzieć: bo Stefan Cerkas długo w koronnem wojsku, na dobro tej ojczyzny żołd prowadząc, zasłużył sobie, że go rzeczpospolita w komput synów wolności przyjęła przez konstytucyą sejmową w roku 1662. on zaś herb sobie przybrał Leliwa. Syn jego miał za sobą Bolestraszycką, z której córka Antonina za Antonim Mietelskim, i synów dwóch. W tymże roku Michał Czerkies porucznik pancernej chorągwi przez lat 44. w wojsku Polskiem zasłużony, nobilitowany z synami trzema, Konstantym, Kazimierzem i Józefem, niewiem jednak jaki herb sobie przywłaszczył. *Constitut. fol.* 41.

Cętkowski *herbu Pobog.* Okolski ich pisze Czetkowski w Dobrzyńskiej ziemi. Kazimierz, Wojciech i Jan podpisali elekcyą Augusta II.

Cetner *herbu Przerowa*, w województwie Ruskiem. Okolski o tej familji pisząc, raz ich początki do Mirosławia walecznego męża, i któremu za rycerską odwagę, pierwszemu ten herb Przerowa nadany od Bolesława Krzywoustego nakłania; drugi raz (na co przywodzi ucinki listu Fryderyka książęcia Szląskiego) twierdzi, że w rekompensę zasług swoich, od Cesarzów Rzymskich do prerogatyw szlachty Niemieckiej wyniesieni. Atoli samo imię herbu, właśnie Polskie, Przerowa; oświadcza; że nie z Niemieckich Panów szczodrobliwości wyszło: być jednak może, że potomkowie Mirosławia, ile przez kilka set lat na Szląsku zamieszkawszy, w nadgrodę kawalerskich dzieł swoich osobliwszą jaką łaską od monarchów Rzymskich ozdobieni byli, ale pewnie nie pierwszą. Z Szląska potem za czasów Zygmunta Augusta Króla Polskiego, czterech się braci do Polski wyniosło, Kasper, Balcer, Michał i Mikołaj. Z których Kasper znowu się do swej ojczyzny wrócił. Michał z Polskiego do Cesarskiego obozu przeniósłszy się, i tam długo żołd prowadząc, przy znacznej szarży poległ w okazyi. Mikołaj z Łaskim wojewodą Sieradzkim Moskwie silny, do Francyi z drugiemi jeździł, królestwo Polskie Henrykowi Walezyuszowi ofiarując: żona jego Bidzińska herbu Janina: potomstwa jednak nigdziem nie czytał.

Balcer Cetner czwarty ich brat, w wojsku koronnem wiek długi straciwszy, gdy się heroicznemi dziełami wsławił; za Jana Zamojskiego hetmana wielkiego koronnego, rycerskich ludzi szacownika zaleceniem, i ziemskich posłów instancyą indygenat od Zygmunta III. Króla Polskiego w roku

1598. otrzymał, który potem cała rzeczpospolita na sejmie w roku 1601. zgodnie approbowała. O czem konstytucya tegoż roku *fol.* 749. Jakoż w przywilcju Zygmunta III. czytać chwalebne tego Balcera expedycye: a najprzód z Pawłem Secygniowskim pod Oczakowem na Tatarów, znać jak natarczywie stawał, kiedy z tej okazyi ranę wyniósł, odwagi swojej oczywistego świadka. Potem z Jerzym Jazłowieckim pod wsią Manaczynem tychże pohańców gromił; tegoż męztwa napatrzyli się sławni tamtego czasu regimentarze w różnych expedycyach, Struś, Rożyńskie książęta, Konstanty książę Ostrogski, Chodkiewicz, i sam Stefan Król w Moskwie pod Starodubem, w Wołoszech przeciwko Beglerbegowi i indziej, zdrowia i fortuny swojej nie żałując dla tej ojczyzny. Z Kurzańskiej siostrzenicy Stanisława Żółkiewskiego hetmana, córkę Jadwigę, która się dostała w małżeństwo Krzysztofowi Wasiczyńskiemu, i czterech synów spłodził. Z tych Jan z tymże Żółkiewskim w Marsowych dziełach polerując lata swoje, w Moskwie umarł, z takim u wszystkich żalem, że ciało zmarłego za dwie mili kompania cała odprowadzała. Jędrzej drugi syn Balcera, podczaszy Lwowski, młodszy wiek długą peregrynacyą w cudzych krajach przetarłszy; w ojczyznie potem, to na Moskwę, kędy pod Smoleńskiem czterysta ludzi do boju przywodził; to w Wołoszech z Żółkiewskim pamiętny wojownik, umarł w r. 1624. któremu pozostała małżonka Katarzyna Leśniowska herbu Gryf kasztelanka Bełzka nadgrobek we Lwowie postawiła. *Starowolski in Monumen.* żył jednak z nią bezpotomnie. Mikołaj trzeci syn Balcera fundował plebanią w Krupcu. *Okolski Chorągiew.* złączył się był dożywotnie z Maryanną Kaszewską, i z niej potomstwo Marcin i Stanisław, córek dwie. Stanisław był podkomorzym Krzemienieckim w roku 1691. zostawił synów dwóch, i córek trzy. Mikołaj starosta Barecki, porucznik usarskiej chorągwi Michała Potockiego wojewody Wołyńskiego: żona jego Teresa Firlejowna kasztelanka Sanocka: druga Kołucka, trzecia Rzeczycka. Jan starosta Tymbarski poseł z Wołyńskiego województwa na konwokacyą w r. 1696. i 1703. na sejmie Lubelskim, zkąd komissarz do rozsądzenia krzywd pogranicznych od Węgier *Constit. fol.* 22. Żona jego Maryanna Rozwadowska pozostała wdowa po Siecińskim, atoli bezpotomne małżeństwo, jako i 2*do voto* z Mazowiecką.

Alexander czwarty syn Balcera, najprzód chorąży Podolski, i sławny rotmistrz, potem kasztelan Halicki, z którym tytułem z sejmu w roku 1653. komissarzem był deputowany do rewizyi szkód przez obóz pod Zbarażem poczy-

nionych *Constit. fol.* 2. Jego szczodrobliwości ku Bogu podziśdzień pamiątka stoi, kościół w Podkamieniu dziedzicznych swoich dobrach, przy obrazie Najśw. Matki, cudami wsławionej, który on z fundamentu OO. Dominikanom wymurował, drewniany dawniejszy, i już nadbutwiały zrzuciwszy. *Okolski in Russia Florida fol.* 95. Miłość ku ojczyznie wyświadczają rany i niewola, w którą się był dostał w owej nieszczęśliwej pod Cecorą kampanji, z której drogo wykupiony na wolność wyszedłszy, z większem jeszcze potem sercem w Prusiech na Szwedów nacierał; na Tatarów także i Kozaków nieulęknionem męztwem stawał. Przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Annę Zamojską kasztelankę Lwowską, która mu dwóch synów powiła. Jana starostę Lwowskiego i Szczurowieckiego: wspomina go konstytucya w r. 1676. kiedy z sejmu koronacyi komissarzem był destynowany do uspokojenia dyfferencyi pogranicznych od Węgier *Constitut. fol.* 31. i znowu w roku 1678. posłem na sejm *Constitut. fol.* 12. W wielu kampaniach doświadczonej mąż odwagi umarł w roku 1680. zostawiwszy z Konstancyi Daniłowiczowny podczaszanki koronnej trzy córki. Teresa zręczona z Janem Potockim herbu Pilawa wojewodą Bracławskim: Helena z Mikołajem Lanckorońskim podkomorzym Podolskim. Dorota z Rzewuskim Stanisławem wojewodą Bełzkim, i hetmanem wielkim koronnym. *Olympia Rzewusc. Kazanie Chorągiew. Ks. Siarkiewicza.*

Alexander starosta Trembowolski, drugi syn Alexandra kasztelana Halickiego z Gąsiewskiej hetmana Litewskiego wnuki w swem potomstwie szczęśliwy: bo krom córki Teofili, z Józefem Potockim herbu Pilawa strażnikiem koronnym, i starostą Bełzkim zręczonej, trzech miał synów. Z tych pierwszy Alexander starosta Szczurowiecki, którego potomstwo i podziśdzień żyje Stanislaw, Karol i Jan; o nim konstytucye w roku 1690. *fol.* 6. i 1703. *fol.* 22. Józef drugi syn kasztelan Wołyński, deputat na trybunał koronny roku 1714. temu Bełżecka stolnikowna Bełzka tylko jednego syna spłodziła Antoniego starostę Korytnickiego, który temi czasy z Krasicką kasztelanką Chełmską wszedł w kontrakty małżeńskie. Franciszek trzeci syn, wojewoda Smoleński, senator i pańskim umysłem i zdrową radą tej ojczyznie zasłużony: jego z pierwszej żony Anny Chodorowskiej herbu Korczak podkomorzanki Lwowskiej córka Zofia, wielkiej fortuny dziedziczka, chcąc się nią z Bogiem podzielić, fundowała we Lwowie Panny zakonne pod Regułą S. Benedykta *ab Adoratione Najśw. Sakramentu*, i sama się tamże na wieczną służbę Bogu poświęciła. Drugim związkiem tenże wojewoda

złączył się z Anna Tarłowną wojewodzanką Lubelską z której Jan starosta Kamionacki. Córka jego zmówiona z Michałem Rzewuskim starostą Wyszyńskim.

Jan Cetner był kasztelanem Wołyńskim koło roku 1721. Franciszek zaś Cetner umarł 1732. wojewodą Smoleńskim. Jan kuchmistrz koronny po śmierci Augusta II. Króla na sejm konwokacyi 1733. roku był posłem z województwa Ruskiego. Dominik starosta Stecki w roku 1760. był deputatem na trybunał koronny z ziemi Halickiej. Alexander z Czertwie Cetner pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Bełzkiem. Ignacy Cetner w tymże czasie wojewoda Bełzki. Jan Cetner starosta Stocki kawaler orderu S. Stanisława teraz żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Kuropatnicki w dziele swoim w paragrafie piątym w extrakcie Gallicyi i Lodomeryi *legitimatorum ad metriculas statuum inter magnates* umieszcza Ignacego i Dominika Cetnerów pod dniem 12. Września 1782. roku zapisanych. —

Krasicki w przypisach dodaje: Dominik starosta Stocki syn Jana wnuk Alexandra starosty Szczurowieckiego z *Ozdzanką* ma potomstwo synów dwóch. — Antoni Cetner starosta Korytnicki i Zytomierski z Anny *Krasickiej* spłodził córkę Eleonorę, ta wydana za Alexandra Sułkowskiego starostę Odolanowskiego i syna który następuje. — Ignacy wprzód oboźny koronny, dalej wojewoda Bełzki z Ludwiki *Potockiej* wojewodzanki Poznańskiej ma córkę Annę, ta wydana roku 1774. za Józefa księ. Sanguszka marszałka Wielkiego Litewskiego, po którego śmierci powtórzyła małżeńskie związki z bratem swoim ciotecznym Kazimierzem księciem Sapiehą generałem artylleryi Litewskiej. — Jan starosta Kamieniecki dalej kuchmistrz koronny syn Franciszka wojewody Smoleńskiego, z *Szczuczanką* podkanclerzego koronnego córką wdową po Kąckim mieczniku i generale artylleryi koronnej, żył bezdzietny — umarł w młodych leciech w Gdańsku 1735. roku. —

Cetys *herbu Ciołek*, w województwie Krakowskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Jan Cetys miał synów dwóch, tyleż córek, z tych jedna Kochanowska, druga *primo voto* Zbikowska: *secundo voto* za Stanisławem Chmieleckim. Franciszek w województwie Ruskiem syn Jana, z Maryanny Błażewskiej spłodził czterech synów, Józefa, Jacka, Wojciecha i Krzysztofa, który wstąpił do zakonu Soc. Jesu. Jan brat Franciszka z Rykowskiej dwóch synów miał: Franciszka i Wojciecha.

Chabaszewski. Grzegorz Chabaszewski szlachcic Multański indygenat otrzymał w tem Królestwie na sejmie coronationis 1676. O czem konstytucya *fol.* 59.

Chabielski w województwie Sieradzkiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Ludwik na Chabielicach Chabielski z Sieradzkiem, Jędrzej z Inowrocławskiem województwem podpisali się na elekcyą Augusta II.

Chaborski *herbu Lubicz*. Okolski ich pisze Chabowski w województwie Płockiem: z których Marcina wspomina, że w Krakowskiem pojąwszy żonę osiadł, z której został się syn Hieronim. Stanisław Chaborski w województwie Ruskiem w roku 1700. Żona jego Anna Orzeszkowna podczaszanka Mińska, córek z niej dwie, jedna Magdalena z Stanisławem Stawskim stolnikiem Bracławskim: druga z Janem Pajączkowskim zaręczone. Wojciech Chaborski z województwem Płockiem podpisał elekcyą Augusta II. Bodaj w temże Płockiem nie masz Chabowskich herbu Junosza.

Ignacy kanonik Chełmski który w roku 1783. z kapituły Chełmskiej był deputatem na trybunał koronny. — *Heral. Wielądka.*

Chądzeński *herbu Junosza*. W Płockiem województwie. Okolski w indexie tomu pierwszego Chądrzewski napisał, ale to omyłka prasy drukarskiej. Jan i Piotr z ziemią Ciechanowską podpisali się na elekcyą Jana Kazimierza. Paweł na Pęcicach z Warszawską na Jana III. i Tomasz skarbnik Rożański.

Wojciech Kazimierz Chądzeński wojski Rożański i poseł tejże ziemi na sejm konwokacyi roku 1764. także pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Rożańskiej. Toż w roku 1766. był komissarzem skarbu koronnego. Maciej Chądzeński skarbnik Mszczonowski. — *Heraldyka Wielądka.*

Chądzyński *herbu Ciołek*, w województwie Podlaskiem. Maciej Chądzyński, Zakrocimski i Błoński starosta, poseł na sejm w roku 1564. ztamtąd deputowany komissarz do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu *Constit. fol.* 40. i w roku 1567. do zapłaty wojsku *Constit. fol.* 147. Był i podkomorzym Drohickim. *Paproc. o herb. fol.* 325. Piotr Zakrocimski starosta, a bodaj nie syn Macieja, uproszony do rewizyi ksiąg grodzkich Zakrocimskich *Constitut.* 1593. *fol.* 648. Jędrzej starosta Nurski poborca łanowego w tejże ziemi *Constit.* 1609. *fol.* 905. tenże to zda mi się Jędrzej wojewodą był Podlaskim, umarł w roku 1631. Żona jego Zofia z Karniewa. *Glod Bractwo. Jarzyński Opisanie Warszawy.* Jan z Chądzyna starosta Nurski w roku 1633. podpisał *Pacta Conventa* Władysława IV. Antoni Chądzyński wojewoda Podlaski w roku 1648. Stanisław podstoli Drohicki w roku 1632. Jan cześnik Bielski z sejmu w r. 1676. komissarz do rewizyi przywilejów Rusi nadanych w ziemi Drohickiej *Constit. fol.* 23. Walenty brat Macieja podkomorzego Drohickiego kanonik Płocki i Pułtuski. Kazimierz z Podlaskiem podpisał się na elekcyą Jana III. *Okolski t.* 2. *fol.* 591. pisze że Chądzyński starosta Nurski miał za sobą córkę Stanisława Dębińskiego Rawicza starosty Chęcińskiego.

Antoni Chądzyński wojewoda Podlaski koło roku 1643. Józef Chądzyński podstoli Podlaski koło 1763. Byli także Chądzyńscy possessyonaci w ziemi Warszawskiej. Kazimierz Chądzyński na zjezdzie walnym W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* w r. 1700. podpisał się z województwa Nowogrodzkiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Chądzyński *herbu Rogala.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli widziałem ich z tym herbem, luboć ich niektórzy piszą Chondzyński. Burgrabia Krakowski w roku 1672. Kasper sędzia grodzki Włodzimirski w roku 1618. herbu Rogala. *Gabriel. Leopol. Justus Judex.*

Chajęcki *herbu Korab,* w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław, Alexander, Krzysztof z Mazowieckiem, Antoni, Stanisław z ziemią Nurską podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Franciszek z ziemią Czerską na Jana III. Franciszek, Hieronim i Jakób tamże, Jędrzej z ziemią Nurską na Augusta II. Są i na Wołyniu z którego województwa Franciszek Chajęcki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Tomasz kanonik Kujawski. — Tomasz Chajęcki komornik ziemski Nowogrodzki. — *Heraldyka Wielądka.*

Chala. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Chala towarzysz pod usarską chorągwią w roku 1638. pod Starczem w okazyi z Kozakami zginął.

Chalczniowski *herbu Topacz.* Tak ich Okolski napisał: atoli Paprocki *in Stromatibus* chce ich mieć raczej Chalknowski z Chalknowa, z których powiada, że za jego czasów kwitnął na Szląsku Jan Halknowski z Halknowa na Kisielowie, urodzony z matki Żegotowny herbu Kicki, jego zaś herb Topacz. Jan Halkowski w Mścisławskiem w roku 1632.

CHALECKI HERB.

O tym herbie ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jest zaś Abdank zwyczajny; na którego środku stoi strzała zła-

mana, i do góry żeleźcem obrócona: na hełmie strzała przez skrydkło sępie, czyli orle przeszyta. Tak go opisał *Ks. Rutka in MS. i Historia Sapieh. par.* 3. *fol.* 103. Przydaje pierwszy, że od książąt Litewskich, rycerzowi jakiemuś mężnie wojska płaszającemu nadany. Drugi zaś między przodkami tej familji liczy Grzegorza Chaleckiego metropolitę Kijowskiego, pobożnością życia znakomitego, którą (jako on powiada) lat trzydzieści pasterski ten urząd sprawował, przy jedności z kościołem Rzymskim, Ruś całą i W. Ks. Litewskie utrzymując. Nie widzę jednak, którýby to był Grzegorz, o którym on mówi, chyba ten co po Izydorze kardynale na tę stolicę wstąpił. Namienia potem Krzysztofa Chaleckiego wojewodę Nowogrodzkiego. Jędrzej z sejmu Warszawskiego w r. 1580. poborca łanowego *Uniwersał Poborowy f.* 367. *i* 1581. *fol.* 395. Dymitr najprzód miecznik Litewski, z którym go tytułem wspominają konstytucye w r. 1581. *f.* 396. potem podskarbi Litewski, o czem *Constit.* 1590. *fol.* 564. *i* 1595. *fol.* 652. kędy go komissarzem do traktatów i znowu na wojnę Turecką z postronnemi ablegatami, deputowano: umarl koło roku 1598. Siostra jego Regina, Pawła Stefana Sapiehy podkanclerzego Litewskiego małżonka. *Historia Sapiehana p.* 3. Józef w r. 1589. poborca łanowego *Constit. fol.* 558. Alexander z Chalcza marszałek Lidzki, poseł na sejm i marszałek izby poselskiej, *Constit. fol.* 18. i w roku 1629. z Trockiego posłował, zkąd był deputowany na trybunał fiskalny Wileński *Constit. fol.* 15.

Krzysztof miecznik Litewski, OO. Franciszkanom Wileńskim przyczynił fundacyi, o czem *Constit.* 1635. *fol.* 33. i kollegio naszemu Grodzieńskiemu, nie tylko pałace w Grodnie, ale też i wieś Horostów, i folwark Kiełbasin darował, co approbowała konstytucya w roku 1647. *fol.* 15. Temuż, na dwór Grodecki przywilej dany niegdy Dymitrowi podskarbiemu (podobno ojciec jego był) potwierdzono na sejmie w roku 1641. *fol.* 30. niewiem czy nie tenże sam postąpił na chorąztwo Litewskie, czy też inny tegoż imienia, jako *Okolski świadczy tom* 2. *fol.* 489. Miał za sobą Maryą Eleonorę Stichinownę z Niemiec. Mikołaj z Chalcza podpisał elekcyą Władysława IV. z Trockiego województwa. Władysław strażnik Litewski. *Histor. Sapieh.* Obożnym go Litewskim tytułuje, kędy też to o nim przydaje, że z Pawłem Sapiehą rycersko na wielu miejscach dokazywał, względem których zasług, na dobra Molczac w Słonimskiem, dziedzictwo otrzymał przez konstytucyą w roku 1661. *fol.* 17. Którýś z nich przybrał sobie w małżeństwo Maryannę córkę Jana Ogińskiego wojewody Połockiego i hetmana polnego Litewskiego

Genealog. Ogińskich na Mappie. Chalecki starosta Mozyrski pułkownik królewski w roku 1704. podpisał konfederacyą Sendomierską. Bogusław podkomorzy rzeczycki elekcyą Jana III. Są i w Podlaskiem Chaleccy; bo Jakób na Bartkowie łowczy Podlaski, poseł z ziemi Drohickiej, podpisał konfederacyą po śmierci Jana III. (*Histor. Sapieh.* twierdzi, że jedniż są tak w koronie, jako i w księztwie Litewskiem. Okolski w indexie tomu trzeciego, mówi o Chaleckich herbu Samson, ale na karcie którą przywodzi 93. nic ma nic o nich.) Był ten Jakób syn Kazimierza także łowczego Podlaskiego. Alexander Chalecki podkomorzyc Rzeczycki syn Bogusława, siostra jego Konstancya z Benedyktem Przezdzieckim podstolim Połockim zręczona. Chalecki miał za sobą Eufrozynę Połubińską wojewodzankę Parnawską. *Genealog. Połubiń.*

Dymitr Chalecki herbu *Abdank* czytałem, iż był podskarbim wielkim Litewskim umarł roku 1598. Alexander Chalecki marszałek Lidzki był marszałkiem sejmowym w Warszawie roku 1621. Piotr podpisał konfederacyą Sendomierską 1708. roku w Korczynie. Alexander na *Chalczu* Chalecki podczaszy Rzeczycki pisał się na walnym zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* 1700. roku. Tamże podpisał się Dominik z powiatu Rzeczyckiego. Kazimierz na *Chalczu* Chalecki starosta Rzeczański, był posłem z Rzeczyckiego powiatu na sejmie konwokacyi 1764. roku, pisał się także na elekcyą Stanisława Augusta Króla, wraz z Józefem podkomorzym Rzeczyckim. Gabryel Chalecki kanclerz. Kazimierz oboźny. Antoni Chalecki podkomorzy, Ignacy horodniczy Rzeczyccy. — *Heral. Wielądka.*

Chalecka żyje temi czasy z Radziwiłłem starostą Rzeczyckim, brat jej wydał córkę za kniazia Szyjskiego chorążyca Brzeskiego. — W roku 1778. Stanisław Chalecki sędzia grodzki Wileński. — Kazimierz marszałek powiatu Rzeczyckiego. — Ignacy podstoli Rzeczycki. — Józef łowczy tegoż powiatu. — *Przypisy Krasickiego.*

Chaliński *herbu Pomian.* W województwie Brzeskiem Kujawskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej Chaliński skarbnik Brzeski Kujawski 1567. z sejmu Piotrkowskiego naznaczony do dystrybuty pieniężnej *Constit. fol.* 146. Stanisław burgrabia Radziejowski. Bartłomiej w roku 1632. z Bronowic: od którego dwóch synów zostało, Wojciech i Marcin w ziemi Dobrzyńskiej. Stefan burgrabia Radziejowski *Constit.* 1676. *fol.* 47. Władysław w województwie Kaliskiem. Są zda mi się i Ślepowronowie Chalińscy, z których jeden miał za sobą Koszanowską, z której potomstwo zostało.

Marcin Chaliński miecznik ziemi Dobrzyńskiej koło roku 1763. Andrzej Chaliński kanonik Płocki był deputatem z tejże kapituły w roku 1777. na trybunał koronny. — *Heral. Wielądka.*

Franciszek Chaliński w roku 1778. podstarości Rypiński. — *Przypisy Krasickiego.*

Chalipiński. Jakób Chalipiński szlachcic Multański, i bliska krew Stefana Piotra wojewody Multańskiego, dworzanin królewski indygenatem darowany na sejmie coronationis w roku 1676. *Constit. fol.* 69. niewiem czy nie jego synowie, Jakób starosta Zwoleński, i Jan podstoli Drohicki, kwitnęli w roku 1697.

Chamiec *herbu Gryf.* W województwie Sendomierskiem, Lubelskiem, i Bełzkiem, z familji Gryfów Jaxyców. Z tych czytam Abrahama Chamca, o którym list Władysława Jagiełła, w roku 1390. dany, tak mówi: *Mente solicita gratiose perpendentes fidelia, ac multum fructuosa obsequia, quibus Abraham Chamiec, noster fidelis dilectus, Majestati nostrae multipliciter complacuit; quorum intuitu sibi villas nostras Miedzyrzec et Stolpno in terra nostra Russiae in districtu Drohiciensi sitas, cum omnibus et singulis reditibus, censibus, sylvis, agris emolumentis damus donamus perpetuis temporibus etc.* Jest ten list ingrossowany w proces rozgraniczenia między województwy Podlaskiem i Brzeskiem Litewskiem, kędy to przydają; że te dobra poszły potem w insze domy, a między niemi dostały się były Zabrzezińskiemu wojewodzie Trockiemu. Przydał jednak Jagiełło temuż Abrahamowi obligacyą, to jest żeby na każdą expedycyą wojenną samotrzeć stawał, każdy kopią łukiem i sajdakiem uzbrojony. Mikołaj Chamiec rotmistrz, i u Chodkiewicza hetmana podczas Chocimskiej marszałek dworu jego, z Mieleckim, Zamojskim, w Moskwie, Prusiech, Inflantach, Finlandyi doświadczony żołnierz. Seweryn brat jego dziedzic na Potoku w województwie Bełzkiem: z Orlikowny, czyli z Orlickiej córkę spłodził Zofią (którą wydał za Rafała Ładę Skrzyńskiego) i synów dwóch, Pawła i Stefana. Paweł z Chamczesna Chamiec rotmistrz królewski: żona jego Helena Stojecka. Genealogia Kalinowskich powiada, że Klara córka Walentego Jana Kalinowskiego, cześnika Halickiego była za Chamcem stolnikiem Bełzkim. Podobno też są Chamcowie Abdankowie.

Chamski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Krzysztof Chamski z Płockiem województwem podpisał elekcyą Jana III. Piotr z Anną Suchodolską *sterilis* w roku 1722.

W roku 1778. Adam Chamski podwojewodzy Płocki. — *Przypisy Krasickiego.*

Chańkowski *herbu Korczak*, w Ruskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jam mówił pod Boratyńskiemi, że Iwan wnuk Dymitra z Bożego daru podskarbiego koronnego, wziąwszy działem Chańkowice, od

nich nazwany koło roku 1520. atoli potem w sukcessyi po braci wziąwszy Boratyń, Boratyńskim zawołany.

Charbicki *herbu Jastrzębiec.* Paprocki pod herbem Nałęcz Charbickich Łęczyczanów położył, pod Jastrzębcem opuścił. Okolski zaś w indexie tomu drugiego do herbu Jastrzębca Charbickich referuje, Nałęczów zaś opuścił, i słusznie: bo jako się i mnie na różnych miejscach widzieć dostało Jastrzębcem się pieczętują Charbiccy w Łęczyckiem województwie. Z tych Mścisława w roku 1464. księgi tameczne grodzkie wspominają, którego syn Jan, tego zaś Mikołaj, z Bykowską spłodził Swentosława, którego potomstwo 1*mo* Piotr sędzia ziemski Łęczycki, ja go czytam stolnikiem Łęczyckim, kiedy posłował na sejm w roku 1618. zkąd był deputowany do kwarty Rawskiej *Constit. fol.* 8. Z Jadwigi Tarnowskiej siostry arcybiskupa Gnieznieńskiego herbu Rolicz, zostawił synów trzech. Jana kanonika Poznańskiego: ten w cudzych krajach siedm lat na wyższych naukach strawiwszy, gdy się do ojczyzny wraca, z wielką przyszłych honorów otuchą, prędką śmiercią zniknął z oczu. *Damalewicz.* Krzysztofa: ten od wuja swego scholastykiem Kujawskim podwyższony, od Wołuckiego proboszczem tamże, od Lubieńskiego Macieja biskupem Margarytańskim i suffraganem Kujawskim: w roku 1634. był na synodzie prowincyalnym Warszawskim *Acta Synod.* W r. 1620. deputatem na trybunał koronny, proboszczem na ten czas Kujawskim i archidyakonem Dobrzyńskim, umarł w roku 1638. Prałat, jako go chwali *Damalewicz*, w karności kościelnej pilny, w przykładnem życiu nienaganny, wszystkim dla cnoty swojej miły. Piotra kasztelana Brzezińskiego, a przedtem stolnika Łęczyckiego w roku 1632. jego syn Stefan Kazimierz po stryju swoim Krzysztofie wziął probostwo katedry Kujawskiej, wkrótce potem biskupem Nikopolskim, suffraganem, kustoszem i officyałem generalnym Lwowskim ogłoszony: przy prelaturze Kujawskiej był kanonikiem Warszawskim, i na synodzie prowincyalnym Warszawskim w roku 1643. *Constit. Synod. fol.* 3. Stanisław drugi syn Swentosława zostawił syna Jana kawalera Jerozolimitańskiego, do wytwornej którą z szkół zabrał nauki, experyencyi nie mniej przydał. W Węgrzech, Siedmiogrodzkiej ziemi z Rudolfem Cesarzem wojował, w Wołoszech i Podolu za ojczyznę swoją. Zwiedziwszy potem Włochy, Niemcy, Niderland, Francyą, Hiszpanią, Korsykę, Maltę, Macedonią i Konstantynopol, języków różnych i obyczajów cudzych dobrze wiadomy, Pańskie serca do miłości ku sobie i estymacyi nęcił, zkąd w trudnych tak prywatnych, jako i publicznych jego rady zażywano intere-

sach: na koniec pod Sokalem tamtego miejsca wesołością ujęty, osiadł; kędy też Pannom zakonnym S. Brygitty klasztor z gruntu wymurował i nadał pamiętny fundator: drugiego także OO. Bernardynów, siła swoją szczodrobliwością dźwignął i ozdobił: tamże przy ołtarzu, na który swoim kosztem wystawiony, łask wiele u stolicy apostolskiej wyprosił, pochowany spoczywa: umarł w roku 1623. Stefan kanonik Kruświcki, Kujawski i Poznański, a potem opat Przemętski, z temi tytułami na synodzie prowincyalnym Piotrkowskim stawał w roku 1607. wziął na ostatek Wąchockie opactwo. Co był zacz człowiek z tego poznać; że go w różnych legacyach do Cesarza i innych Panów cudzoziemskich zażywano, wszystkie z pochwałą swojej dzielności, i wielkiego rozsądku odprawił. Stanisław poseł na sejm w roku 1623. *Constitut. fol.* 9. Paweł mąż rycerski wojski Łęczycki, Stanisław cześnik Dobrzyński. Stefan i Stanisław podpisali w Łęczyckiem elekcyą Jana III.

Charbinowski *herbu Sulima.* Stanisław z Charbniowic chorąży Sendomierski w roku 1433. podpisał przywilej Jedliński Władysława Jagiełła *u Łaskiego w Stat. fol.* 53. *Cromer. lib.* 17. *i Bielski fol.* 306. o nim świadczą, że on pierwszy dał znać Królowi, że Henryk Pławeniusz mistrz Krzyżacki z wielką potencyą od Tucholi pod Koronów ciągnął. Tenże Kromer Piotra Charbinowskiego starostę Podolskiego wspomina: miał mówić Halickiego, jako go czytam *u Olszowskiego* na liscie Jagiełła Króla w roku 1406.

Charczewski *herbu Cholewa.* W Dobrzyńskiej ziemi. Nasi genealogistowie piszą ich Charszowski, ale się mylą. Z tych niektórzy jeszcze w tejże ziemi kwitną: bo na elekcyą Augusta II. pisali się z nią Marcin Józef i Seweryn: a dawniej Jan i Marcin w roku 1648. w Płockiem. Drudzy za czasów Paprockiego wyniósłszy się ztamtąd w Sendomierskiem osiedli: z tych był Jan mąż chwalebny. Jego potomstwo w Przemysłskiej ziemi gniezdzić się poczęło: jakoż widzieć podziśdzień jednej z tego domu matrony nadgrobek w kościele katedralnym Przemysłskim położony z herbem Cholewa. Jan Karol Charczowski skarbnik Drohicki: synów się jego trzech zostało: Pierwszy Sebastyan, najprzód podstoli Sanocki, potem kasztelan Słoński dziedzic na Złotkowicach: z Ożdżanki spłodził dwie córki, jedna z Ossolińskim stolnikiem Sendomierskim zmówiona, druga z Chełmskim. Kazimierz drugi chorąży Nowogrodzki dziedzic na Urku, Bielska córkę mu powila i synów dwóch, Jana i Franciszka. Franciszek trzeci syn skarbnika dziedzic na Balicach podczaszy

Sanocki, żona jego Zofia Ossolińska. Siostra tych trzech braci Katarzyna z Janem Witowskim żyła.

Jan Charczewski kasztelan Słoński syn Kazimierza dziedzica na *Urku* 1*mo voto* żył z *Jałowicką* bezpotomnie 2*do* z *Jezierskiej* spłodził Maryannę, ta złączona z Siekierzyńskim starostą Horodelskim — druga Róża z Antonim hrabią Krasickim. — Syn z Jezierskiej Władysław z *Męcińską* ma potomstwo: tenże Władysław w młodym wieku utonął roku 1774. zostawiwszy synów dwóch, Michała, Walentego i córkę Justynę. — Karol brat Jana kasztelana Słońskiego z *Bilskiej*, kasztelan Przemyski z *Złoczewskiej* miał syna Jana, ale ten młodo umarł, córki dwie, Joanna za Siekierzyńskim — Karolina za Baworowskim, trzecia w panieńskim stanie życia dokonała. — *Przypisy Krasickiego.*

Charkowski. W Płockiem województwie, z którem Jędrzej i Wawrzeniec podpisali się na elekcyą Augusta II. Są i w Kaliskiem Charkowscy: jeden z nich mieszka w Habirowie, ma za sobą Bojanowską, i z niej syna.

Charlęski *herbu Bończa.* Z Tomaszewskich swój początek wzięli, ale od dóbr Charlęża wzięli swoję denominacyą. Pięciu braci wspomina Paprocki: z tych jeden był chorążym Kijowskim, z młodych lat swoich najprzód na dworze Królów Polskich, potem żołniersko służąc, w Kijowskiem województwie przyjaciela sobie dożywotniego dobrawszy, tamże osiadł i potomstwo zostawił, a bodaj nie jego syn Felix podkomorzy Kijowski z sejmu w roku 1598. komissarz do rozgraniczenia między województwem Kijowskiem i ziemią Mozyrską *Constitut. fol.* 697. i 1601. *fol.* 704. ale śmierć granicę życia rzuciła, jako wspomina *Constit.* 1607. *f.* 855. syn jego Samuel. Sebastyan drugi brat chorążego podczaszy Królowy Katarzyny. Jerzy trzeci brat, syna zostawił Jędrzeja i córkę Zofią. Jan czwarty brat, kuchmistrz Królowy Bony mąż znaczny. Mikołaj piąty brat, ten na Wołyniu pojąwszy Lubicką spłodził córek trzy i synów czterech. Z córek zda mi się jego Barbara, Jędrzejowi Czuryłowi, a drugim związkiem Mikołajowi Stadnickiemu podczaszemu Sanockiemu zaślubiona. Z synów zaś Jan już w domu Rakuzkim, już Królowy Katarzynie służąc, w różnych językach umiejętności nabył. Podkomorzym Łuckim Jana czytam w konstytucyach 1590. *fol.* 603. i jeszcze 1601. kiedy posłując na sejm deputowany był do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu i Podlasiu należących *Constit. fol.* 728. Umarł w roku 1616. Szymon brat Jana na dworze Francuzkim długo bawiąc, wielkiej tak w rzeczach, jako i językach umiejętności człowiek, ale i na wojnie doświadczonego męztwa, we wszystkich albowiem okazyach z Zamojskim z piechotą Węgierską siła dokazował. Mikołaj z sejmu w roku 1613. do lustracyi dóbr

Lubecza naznaczony *Constit. fol.* 29. Stanisław do lustracyi ksiąg ziemskich Kijowskich *Constit.* 1601. *fol.* 745. Krzysztof dworzanin królewski, poseł na sejm w r. 1613. *Constit. fol.* 3. i 1629. deputowany na trybunał Radomski *Constit. fol.* 7. Jan kasztelan Bracławski, o którym konstytucye w roku 1620. *fol.* 26. i 1623. *fol.* 4. Senator i powagi i pobożności pełny, umarł w roku 1625. w kościele naszym Łuckim pochowany. Syn jego Hieronim starosta Łucki i Kaniowski. *Histor. Colleg. Luceorien. Porządek Elekcyi* 1632. Adam miecznik Wołyński rotmistrz pancernej chorągwi: córka jego Anna Konstancya, trzy razy śluby małżeńskie ponawiała, raz z Silnickim kasztelanem Kamienieckim, drugi raz z Mikołajem Sapiehą wojewodą Bracławskim, trzeci raz z Franciszkiem Lubowieckim kasztelanem Wołyńskim. Genealogia Sienickich świadczy że Charlęska z Wacławem Hulewiczem kasztelanem Bracławskim była zmówiona. Jan o którym wyżej mówiłem podkomorzy Łucki zręczywszy sobie Szczęsną Siemaszkownę kasztelankę Bracławską; z niej miał córki dwie: z tych Anna dostała się w małżeństwo Mikołajowi Wasieńcowiczowi podwojewodzemu Kijowskiemu: druga Piotrowi Deniszkowi staroście Żytomierskiemu. Piotr w zakonie Soc. Jesu życie swoje świątobliwie zakończył w Przemyślu w roku 1713. Niektórzy z nich w Litwie w Nowogrodzkiem województwie osiedli: z którego Jan Michał z Charlęza Charlęski stolnik Smoleński, wójt Nowogrodzki posłował na sejm w roku 1670. i tam deputowany do konstytucyi formowania *Constitut. fol.* 37. Piotr tamże kwitnął w roku 1674. Jan podwojewodzy Nowogrodzki 1675.

W roku 1778. Gabryel Charlęski kanonik Kijowski — brat jego N. dziedzic na *Byszowie* (majętność ich dziedziczna w Owruckiej ziemi) pułkownik, młodzian — trzeci brat także bezżenny — czwarty umarł spłodziwszy córkę jedynaczkę wydaną za Hadziewicza. — *Przypisy Krasickiego.*

Charmański *herbu Rogala:* według *Kojałowicza in MS. herbu Biberstein,* kędy ten autor przydaje że z korony w Wielkiem Księztwie Litewskiem osiedli. Daniel Charmański, Kazimierz cześnik Trocki, syn jego Antoni, brat zaś Michał, oba w różnych expedycyach z hetmanem Michałem Pacem, doświadczonego męztwa. Kazimierz cześnik Trocki i Felicyan z Trockiem województwem podpisali elekcyą Jana III.

Chartłupski, w województwie Sieradzkiem. Wincenty z Chartłup Chartłupski podkomorzy Sieradzki w roku 1496. córka jego w dożywotnią przyjaźń wydana Wojciechowi Madalińskiemu wojskiemu Wieluńskiemu. O tych ani Pa-

procki, ani Okolski nie pisał: tylko ostatni namienia *tom.* 2. *fol.* 41. *Łask. Statut. na początku.*

CHARYTONOWICZ

HERB.

Są dwie litery większe łacińskie z sobą złączone, czy to N i E, czy też V i E, jako chcesz rozumiej, powinny zaś być złote w czerwonem polu, na hełmie pięć piór strusich. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1198. *O herbach fol.* 681. *Okolski tom.* 1. *fol.* 276. *Poczet herbów.* Wszyscy się ciż pisarze zgadzają na to, że z Grecyi do nas ten herb przyniesiony dawnemi czasy; bo już w roku 1416. prezydował katedrze Chełmskiej, władyka Charytonius jako stoi pod władykami Chełm. *Kojałowicz p.* 2. *Hist. Lithv.* w r. 1570. wspomina Jędrzeja Iwanowicza (to jest Iwana syna) Charytonowicza Obryńskiego z innemi Litewskiemi posłami w legacyi wysłanego. *Starowolski in Monum.* nadgrobek położył Jana Charytonowicza chorążego Nowogrodzkiego zmarłego w r. 1582. z Buska wypisany: chwali go Paprocki, że na dworze Zygmunta Augusta był między pierwszemi, w obozie potem rycerskiemi się dziełami wsławił, nie mało Moskiewskiego niewolnika i nie raz prezentując. Syn jego Siemion w tropy ojcowskie wkraczał. Okolski ich pisze Haratynowicz, ale z nadgrobu i autorów innych Charytonowicz być powinno.

Charzowski *herbu Śreniawa.* W województwie Krakowskiem, Sendomierskiem, Lubelskiem z familji Rupniewskich swój początek wzięli, od wsi Charzewic Charzewscy nazwani. Z tych w roku 1500. Mikołaj z Rupniewa dziedzic na Charzewicach dworzanin Króla Zygmunta I. zostawił synów czterech, Adama, Jana, Kaspra, i Krzysztofa. Adam pojął Karską łowczankę Podlaską, Kasper Jarocką, z której synów czterech, Wawrzeniec, Jakób, Jan i Stanisław. Wawrzeńca potomstwo, Wawrzeniec i Stanisław który w wojsku Cesarskiem żołd prowadząc, tamże w okazyi zginął. Krzyszto-

fowi Szypowska dwóch synów powiła, Adama i Wojciecha. Adam dziedzic na Ciehawie wziął sobie w małżeńską ligę Barbarę Lipską. Wojciech w wojsku Cesarskiem służył, zkąd powróciwszy, gońcem był do Cara Tureckiego. Piotr podsędek Nowogrodzki, Jan podkomorzy tegoż województwa, poseł na sejm coronationis w roku 1676. *Constit. fol.* 21. i 1678. komissarz do traktatów o pokój z Moskwą *Constit. Lit. fol.* 1. Marcyan Franciszek Charzewski sędzia ziemski Chełmski w roku 1697. Tak mi się zda, że są Charzewscy Gryfowie w Sendomierskiem, ale pewności nie mam. Charzowska zakonnica S. Klary w Sączu. Anna Charzewska Marcina Borzęckiego małżonka.

Charzyński *herbu Szeliga.* W województwie Mazowieckiem. Nasi ich pisarze Charzewskiemi chcą mieć. Piotra Charzyńskiego żona, Katarzyna Oleśnicka starościanka Bełzka, która pierwszym związkiem żyła z Jędrzejem Zmięckim. Paweł z Despotą w Węgrzech wojując, w nieszczęśliwej przegranej w niewolą się Turkom dostał. *Historya Cudów Częstochowskich:* chorążym go Wieluńskim tytułuje; ale od Stanisława brata wykupiony, na wolność wyszedł. Marcin z Płockiem podpisał elekcyą Władysława IV. synowie jego Jan i Jędrzej w roku 1697.

Chawejłowicz *tegoż herbu co i Jałowicki,* w Wołyńskiem województwie.

Cheiński w Chełmskiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej Cheiński skarbnik Chełmski z sejmu w roku 1647. komissarz naznaczony do rewizyi ksiąg ziemskich Chełmskich i Kranostawskich *Constit. fol.* 38.

Chebda *herbu Pomian.* Imię to w Polszcze naszej starożytne: bo jeszcze w roku 1346. już w senacie Polskim zasiadał Hebda kasztelan Brzeski Kujawski, z którym tytułem podpisał list Kazimierza Wielkiego o erekcyi miasta Bydgoszczy. Tegoż czasu Hebda kasztelan Sieradzki w r. 1357. od którego dóbr Kwiatkowic nabyli Kwiatkowscy. Postąpił potem na województwo Sieradzkie, jakom mówił pod wojewodami. Miał to być dziad *recta linea* Łubieńskich, o czem na swem miejscu. *Paprocki o herb. f.* 427. nadgrobek wypisał z Gniezna Jana Chebdy z Niewiesza archidyakona S. R. Ecclesiae, dziekana Kujawskiego, kanonika Gnieźnieńskiego i Krakowskiego zmarłego w roku 1400. O tym Okolski powiada, że dla częstego do pobożności upominania, zabity był od brata swego Wieniawity, za który kryminał herb Wieniawa w Pomian zamieniony, to jest miasto pierścienia, miecz przez Żubrzą głowę przydany. Ale jak się myli, z niegoż samego poznać, kiedy dobrze dawniejszych przed rokiem 1400. liczy

familiantów herbu Pomian, a między niemi Włościborza arcybiskupa Gnieznieńskiego w roku 1279. *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* pod rokiem 1439. Jana Pellę z Niewiesza dziekana Kujawskiego kanonika Poznańskiego i administratora *Sede vacante* tej dyecezyi wspomina, Mikołaja także w historyi swojej w roku 1448. proboszcza Kruświckiego: kędy przydaje, że na arcybiskupstwa Gnieznieńskiego godność, miał niektóre suffragia od kapituły Gnieznieńskiej, a między niemi wotował na niego Jan Hebda kanonik Gnieznieński: u *Damalewicza* w dekrecie kapituły w roku 1443. ferowanym, znajdziesz tego Mikołaja kanonikiem Gnieznieńskim. Nie wiem czy nie tu należy, ale znać omyłką wydrukowany Wojciech z Chebdzina sędzia Czerski który podpisał pokój Brzeski *u Lask. w Stat. fol.* 140. Jan Hebda z Niewiesza dziekan Kujawski: wójtostwo w dobrach Łangu kupiwszy, kapitule Kujawskiej przyłączył, żeby za duszę jego coroczna pamiątka przed Bogiem była. *Damalewicz in Episc. Vladisl. fol.* 316. w roku 1455. zkąd dochodzę, że to jedenże był z tym o którym się trochę wyżej mówiło. Kwitnie jeszcze i podziśdzień ta Hebdów familia, bo Jan z Tropia, Jędrzej i Michał z Tropia na Radoczy Hebdowie podpisali konfederacyą Zatorską w roku 1705.

Chechelski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli konstytucya w roku 1662. jawnie o nich świadczy *fol.* 32. gdy wspomina Mikołaja Chechelskiego męża rycerskiego.

Chełchowski *herbu Lubicz.* W województwie Mazowieckiem. Pawła syn Jan chorąży Rożański, od tego Henryk, sekretarz królewski i pisarz skarbowy Pruski, syn się po nim został Jakób skarbnik Rożański w roku 1674. z tym tytułem podpisał elekcyą Jana III. Paweł kanonik i officyał Płocki, żył jeszcze w roku 1610. *Starowolski in Monum.* Alexander stolnik Witebski w roku 1674. w powiecie Orszańskim: Walenty i Wawrzeniec z Chełk w ziemi Ciechanowskiej. Stanisław z Ślazów tamże: Wojciech w Kaliskiem województwie w roku 1697. podpisali elekcyą Augusta II. Alexander cześnik Orszański w roku 1642. *Ks. Kojałowicz MS.* pisze: że Mikołaj Chełchowski miał synów Macieja, Marcina, i Jędrzeja i córkę Zofią Godziejowską sędzinę Połocką. Marcina synowie, Jan i Alexander. Jana synów pięciu Bazyli, Alexander, Jędrzej, Hrehory, Mikołaj, i Marcin.

Jan Chełchowski na zjeździe walnym województw ziem i powiatów W. Ks. Lit. 1700. roku pod *Olkinikami* podpisał się z powiatu Lidzkiego, Wiktor Chełchowski pisarz skarbowy Litewski. Ludwik Chełchowski pisarz skarbowy W. Ks. Lit. stolnik Ko-

wieński, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Kowieńskiego, oraz Ignacy i Wincenty synowie jego. — *Heraldyka Wielądka.*

Chełkowski *herbu Wczele.* Paprocki w Gniazdzie tak ich położył, w herbach jednak Chwałkowski napisał: za nim poszedł Okolski, atoli że Chełkowscy są herbu Wczele, z tego dochodzę, żem widział dedykacyą książki Jackowi Chełkowskiemu kanonikowi Poznańskiemu, Czerskiemu i Oleśnickiemu proboszczowi, deputatowi na trybunał koronny w roku 1670. przypisaną, z tym herbem.

Chełmicki *herbu Nałęcz*, w ziemi Dobrzyńskiej. Adryan poborca w tejże ziemi w roku 1580. *Uniwersał Poborów. fol.* 366. Syn jego Maciej, chorążym go Dobrzyńskim tytułują konstytucye w roku 1611. a w roku 1613. sędzią ziemskim Dobrzyńskim. Synowie jego Łukasz pisarz ziemski Dobrzyński, poseł na sejm 1631. a ztamtąd deputat na trybunał Radomski *Constit. fol.* 10. Jędrzej i Adryan podpisali elekcyą Władysława IV. Piotr stolnik Dobrzyński, poseł na sejm 1621. ztamtąd deputat do kwarty Rawskiej *Constitut. fol.* 21. i roku 1627. na trybunał Radomski, spłodził syna Stanisława. Jan chorąży Dobrzyński, a przedtem bodaj nie był miecznikiem: potomstwo jego Maciej kantor Poznański, deputat trybunału koronnego: gładkiej wymowy, dowcipu bystrego w filozoficznych i teologicznych materyach nauki wysokiej, życia nadto przykładnego prałat, godzien wszelkich honorów. Michał i Antoni. Franciszek w roku 1704.

Józef Chełmicki skarbnik ziemi Dobrzyńskiej, którego synowie Stanisław i Michał pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemią Dobrzyńską. Józef podczaszy Dobrzyński był posłem na sejm 1778. Tomasz stolnik Dobrzyński w r. 1780. był deputatem z ziemi Dobrzyńskiej na trybunał koronny. Ignacy kanonik Kujawski. Jakób wojski mniejszy Dobrzyński. — *Heraldyka Wielądka.*

Marcin Chełmicki pisarz Dobrzyński w roku 1565. o czem świadczy reskrypt Zygmunta Augusta Króla w *Manuskr. Helsb.* — Józef podstarości grodu Bobrownickiego (1778.) Jakób wiceregent ziemski Dobrzyński. — *Przypisy Krasickiego.*

Chełmski *herbu Ostoja*, w województwie Krakowskiem. Między przodkami domu Chełmskich, kładą niektórzy Seibora podkomorzego Poznańskiego i generała Wielkopolskiego; ale ten, lubo był Ostojczyk przecięż się pisał z Poniedza nie z Chełma: dla tego odrzuciwszy mniej gruntowne tej familji wywody, odłożywszy pospolitych wszystkim familiantom herbu Ostoja przodków, do litery O; tu tylko tych przytoczę, którzy już pod imieniem Chełmskich na dobro tej ojczyzny, na sławę domu swego robili. Piotr Chełmski kasztelan Połaniecki z tym tytułem podpisał pokój Brzeski

u Łaskiego w Statucie fol. 140. w r. 1436. Julian Chełmski kanonik Krakowski, proboszcz Ś. Marcina w Krakowie: Mąż w naukach biegłości wielkiej, umarł w roku 1531. którego nadgrobek z herbem Ostoja i podziśdzień widzieć w kościele katedralnym Krakowskim. Kościół ten Ś. Marcina, któregoś z przodków domu tego szczodrobliwością z gruntu powstał i w dochody należycie opatrzony: dla tego *Jus Patronatus* przy nich zawsze dziedziczy. *Paproc.* Jan z Anny Zarębianki wojewodzanki Kaliskiej, córka Magdalena dostała się w małżeństwo Stanisławowi Orzechowskiemu herbu Oksza, sławnemu w Polszcze naszej osobliwie jednak przeciwko heretykom pisarzowi kolo roku 1560. *Orichov. dial.* 7. Marcyan chorąży Krakowski w roku 1586. podpisał z tym tytułem kaptur Krakowski *Constit. fol.* 405. i 1609. kędy komissarzem stanął do uspokojenia granic od Szląska i Węgier *Constitut. fol.* 897. Z Anny Pieniążkowny starościanki Nowotargskiej trzech synów zostawił: Stanisława, Mikołaja i Marcyana. Ten w ojcowskie ślady wstępując, chorążym najprzód był Krakowskim: z tym urzędem częsta o nim jest wzmianka w konstytucyach, jako 1616. *fol.* 19. 1618. *fol.* 4. 1629. *fol.* 16. 1634. *fol.* 3. Podkomorzym potem tamże zawołany, także starostą Ryczywolskim i Ujskim, Bocheńskim i Wielickim. Wszędzie czy to posłując na walne sejmy, czy komissarzem do różnych funkcyi, czy marszałkiem trybunału koronnego w roku 1640. Boga, sprawiedliwość, dobro ojczyzny, stawiał sobie przed oczy; tak wspaniałego serca, że go ani żadne pogróżki ustraszyć, ani pochlebne zmiękczyć nie mogły poszepty: i owszem że tu zażyję słów o nim Pawła Potockiego, ojca wielkiego dzisiejszego prymasa Polskiego *in Centuria Viror. fol.* 425. *Blanditias ut viro, ita libero homine indignas, et servilis indicia ingenii esse ratus, ne ad minima quidem ostentationis officia descendere voluit, ne dum his, honores emercari. Priscae integritatis et candoris retinens, obrepentibus morum corruptelis laudabiliter irascebatur. Starowolski in Monum. fol.* 757. sławi jego rękę na Boga nie skurczoną; kiedy kollegio minori akademji Krakowskiej liczną w księgi różne, bibliotekę darował. Kościół w Bolesławiu już starością nadwątlony restaurował, kaplicę Gutteterowską przy kościele Panny Maryi w rynku Krakowskim wybornym pędzlem odnowił, w apparat kościelny przystroił, czynszem uposażył. Działa miedziane do Bolesławia na dzwony przeformować kazał. *Lessus Acad. Cracov.* Umarł w roku 1641. w Krakowie przy tymże kościele pochowany: z nadgrobkiem który Marsowych jego expedycyi do tych czas jest świadkiem to w Pedemoncie, gdy się wojna między

Francuzami i Hiszpanami zawzięła, to w Węgrzech z Rudolfem Cesarzem przeciwko Amuratowi, pod Agryą, Jaurynem, z chorągwią usarską swoim sumptem wystawioną lat kilka żołd prowadząc, z tą pochwałą odwagi swojej; że mu Maciej Austriacus pod te czasy generalissimus wojsk wszystkich, *Fortissimi Equitis Poloni* tytuł przyznał: w ojczyznie potem tak w Prusiech przeciwko Szwedom, kędy konia pod nim zabito, jak i pod Chocimem. Gdy Medycy choremu Marcyanowi zakazali ryb i postnych potraw; rezolutnie na to odpowiedział: *Amittam vitam, servem legem Ecclesiae,* niech życie ginie, byle matki kościoła prawo było wcale. *Kazanie P. Kowalicki fol.* 130.

Jan Scibor (tak się pospolicie familianci tego domu piszą, na pamiątkę że od Sciborów poszli, o których patrz pod herbem Ostoja) z Chełmu Chełmski łowczy Krakowski, starosta Ujski syn Marcyana podkomorzego, jako chce *Panegiryk Rzeszowski, Lunae et Martis:* poseł na sejm w roku 1637. ztamtąd deputat na trybunał Radomski *Const. fol.* 3. Sędzia kapturowy w Krakowskiem w roku 1648. komissarz w roku 1661. do kłótni pogranicznych ułacnienia od Węgier *Constit. fol.* 34. z Elżbiety Malickiej herbu Junosza dwóch synów zostawił, Jana i Marcyana: z drugiej, luboć jej zamilczał tenże Panegirysta, tyleż synów: Samuela, który w Budziackiej zginął expedycyi, i Alexandra. Krzysztof brat tych stryjeczny porucznik Warszyckiego miecznika koronnego: o Krzysztofie (rozumiem jednak że inszym) pisze *Kochow. climact.* 1. *lib.* 1. że się pod Żółtemi wodami dostał był w niewolą w roku 1648. Jędrzej podstoli Sendomierski syn łowczego Krakowskiego, a jakom słyszał i chorąży na koniec Sendomierski, pułkownik hetmana Jabłonowskiego. Pierwsza mu się pora do rycerskich dzieł z Jerzym Lubomierskim marszałkiem i hetmanem na Szwedów i Kozaków otworzyła: pod Cudnowem potem, Chocimem, Żórawnem, Wiedniem, Strygoniem, już wprawioną na nieprzyjacielskich karkach ręką, siła dokazał. Pod Niedoborem wyciekających Tatarów pamiętną zniósł klęską. Żona jego Maryanna Bieganowska herbu Grzymała, starościanka Mostowska. Marcyan brat jego oboźny koronny i pułkownik królewski, wspominają go konstytucye w roku 1683. *fol.* 11. *i* 1690. *fol.* 8. 1697. *fol.* 11. Mąż do wojny urodzony, czego dał dowód z Szwedami, Moskwą, Kozakami, swoim własnym sumptem regimenty i chorągwie w pole wyprowadzając. Chwycił się był jednak Geneweńskich nowinek, przy których jak gorąco stawał; tak głównym się nieprzyjacielem na publicznych zjazdach, prawowiernemu kościołowi i duchowieństwu pokazy-

wał: po wielu jednak znacznych ludzi perswazyach i królewskich napomnieniach, od jednego kapłana Soc. Jesu w swych błędach przekonany, Kalwińskich się wyprzysiągł plotek w roku 1679. *Histor. Colleg. Cracov. S. J.* Jędrzej starosta Brzeźnicki: żona jego Magdalena Jelcowna. Samuel poborca łanowego w roku 1613. *Uniwersał Pobor.* Stefan skarbnik Krakowski *Constit.* 1637. *fol.* 3. Jerzy z Kaliskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV. Stefan także dworzanin królewski i Jan Stefan rotmistrz województwa Krakowskiego. Marcyan podstoli Sendomierski, o nim konstytucya w roku 1678. *fol.* 12. i 1676. *fol.* 10. miał regiment arkabuzerów *Constit.* 1667. *fol.* 41. synów dwóch zostawił: ale ci z Francyi powróciwszy, prędką śmiercią zniknęli. *Panegir. Ressow.* Jednego z Chełmskich czytaj pochwałę *u Tricesiusza lib.* 1. *Epigram.* Stanisław starosta Pobiedziski w roku 1668. Podobno syn jego Krzysztof podstoli Sendomierski z Elżbiety Ossolińskiej, spłodził trzy córki. Annę Mikołajowi Złotnickiemu, Teresę Stanisławowi Tarłowi wojewodzie Lubelskiemu, Maryannę Mikołajowi Księzkiemu cześnikowi Krakowskiemu w dożywotnią zaślubił przyjaźń.

Stanisław Chełmski skarbnik ziemi Wschowskiej. — *Heraldyka Wielądka.*

Heliodor Chełmski w roku 1778. Kustosz kapituły Chełmińskiej. Brat jego w roku 1766. był deputatem na trybunał koronny. — *Przypisy Krasickiego.*

Chełstowski *herbu Jastrzębiec.* Jan Chełstowski opat Trocki w Litwie zakonu Ś. Benedykta w roku 1525. *Szczygielski in Tinecia.* Chełstowski z Chełstowy, rezygnacyą czynił części swojej w księgach grodzkich Ostrzeszowskich w roku 1574. Stanisław sądowy Michałowski w Prusiech w roku 1648. i drugi Stanisław w Pińskim powiecie. Paweł deputat z województwa Chełmińskiego. Zygmunt z Malborskiego w roku 1668. Marcin Chełstowski podkomorzy Chełmiński, a podwojewodzy Pomorski, deputat na trybunał koronny koło roku 1710. *magnae activitatis* człowiek. Z Zawadzkiej zostawił syna. Czytałem Chełstowskich herbu Drogosław, ale nie mam pewności. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisze. Chełstowska Stanisława Rudzińskiego żona.

Jerzy Chełstowski w roku 1700. pod *Olkinikami* na zjeździe walnym województw ziem i powiatów W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Trockiego. Antoni Chełstowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Łomżyńskiej. — *Heraldyka Wielądka.*

Chilchen *herbu Jelita.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Inflanciech się znajdują. Z tych Dawid Chilchen pisarz ziemski Inflantski, sekretarz królewski,

wydał do druku życie Jerzego Farensbachiusza wojewody Inflantskiego łacińskim stylem roku 1607. wspomina go *Starowolski in Monumen.*

Chilnetecki. Towarzysz Zborowskiego hetmana nadwornego, pod Pleszków do szturmu szedł piechotą, z konia zsiadłszy w roku 1582. *Paprocki o herbach fol.* 404.

Chimiński. Krzysztof Chimiński łowczy Smoleński z powiatu Orszańskiego podpisał elekcyą Jana III. Króla w roku 1674.

Chlebowicz *herbu Leliwa*, w księztwie Litewskiem. *Stryjkowski fol.* 268. Moniwidów familji od Ejxyusza Ursyna herbu Róża, początki prowadzi: który to Ejxius, za Erdziwiła książęcia Żmudzkiego hetmanił 1217. temu syna Muntwida czy Muniwida naznacza, od którego Montwidów imię w potomstwie rozplenione: jakoż *Kojałow. pag.* 1. *lib.* 1. *Stryjkow. fol.* 353. w r. 1280. Moniwida wspominają marszałka Litewskiego, kiedy Narymundowi książęciu Litewskiemu, przy inauguracyi na to księztwo, trybem tamtego wieku, miecz nowy oddawał. Wszakże tenże sam *Kojałowicz in MS. Paprocki*, i wszyscy insi pisarze na to się zgadzają; że dom Chlebowiczów, własna krew była Gedymina książęcia Litewskiego. Między synami albowiem Gedyminowemi Montwid, lubo do niego prawo natury, ile do starszego, całego księztwa Litewskiego rządy nakłaniało; atoli on niechcąc śmiercią braci swojej szukać Państwa, chciwości Olgerda rodzonego swego brata unikając, wziął od niego w zamianę księztwo Kiernowskie i Słonimskie; na którem spokojnie między wielkiemi tumanami, i ustawicznemi o księztwo Litewskie między bracią zabiegami siedział. *Kojałowicz in MS.* jednego mu tylko syna przypisuje Monwida wojewodę Wileńskiego, który przez Chrzest odrodziwszy się Bogu, imię sobie Wojciecha obrał: temu zaś trzech synów przyznaje, Olechna od którego Olechnowiczowie, Juszka od którego Juszkiewiczowie, i Wiaza: od którego, według tegoż autora dwóch synów miało być: Wiaz od którego Wiazewiczowie i Chleb, od którego Chlebowiczów wsławiona familia. *Historia Sapiehana. Misztolt.* Atoli to trudno skombinować, bo po tym wojewodzie Wileńskim, który pierwszy chrześcijaninem został, kilku pod tem samem imieniem Moniwidów w senacie zasiadało, jako się niżej powie, ba i sam Kojałowicz w swojej historyi o nich świadczy; któż tedy był ich ojcem? *Okolski tom.* 2. *fol.* 88. rozumie, że to tenże sam Monwid pierwszy, syn Gedymina książę Kiernowski i Słonimski bałwochwalstwo porzucił, i herb Leliwa na dom swój przyjął, ale temu trudno wierzyć, bo Gedymin zabity w roku 1328. toćby syn

po śmierci ojcowskiej sto lat blisko żył. Dla tego kombinując tak lata, jako i autorów; Paprocki o herbach *fol.* 656. ba i w ogrodzie królewskim lepszą osnowę tego domu wypisał: a najprzód Monwidowi synowi Gedymina książęciu Słonimskiemu i Kiernowskiemu dwóch synów naznacza. Z tych pierwszy

Monwid Wojciech wojewoda Wileński. Tę mu godność podtrącono w zamianę księztw, które ojciec trzymał. Widząc albowiem Jagiełło i Witold żeby były drobniały siły ich, gdyby się było księztwo Litewskie na rozplenionych wielką liczbą braci tak rodzonych, jako i stryjecznych dzielić miało; kontentując ich, w nadgrodę zabranych Państw dziedzicznych, najwyższe im krzesła w Litwie porozdawał: nadto temuż Monwidowi, dobra obszerne w Żmudzi, po Widymuncie w koło wpleconym i zabitym Jagiełło wiecznym prawem puścił. *Stryjkowski lib.* 12. *cap.* 1. *Kojałow. p.* 1. Działo się to 1382. Tenże to sam zda mi się w roku 1407. powtórną już kampanią, do Moskwy z wojskiem wpadłszy, tak nieprzyjaciela nastraszył, że o pokój prosić musiał. *Stryjkow. lib.* 14. *cap.* 8. *fol.* 517. przydaje *Kojałowicz p.* 2. że na weselu w Krakowie Cymbarki z innemi Panami Litewskiemi w roku 1412. assystował. Herb Leliwa, że na siebie i na cały dom swój przyjął: świadczą wszystkie statuta Polskie; znać przez respekt Jana Tarnowskiego na ten czas wojewody Krakowskiego. Zostawił według Paprockiego dwóch synów: Olechna i Juska, od którego familia Juskiewiczów, Zabrzezińskich i Dorohostajskich swój początek wzięła. Od Olechna zaś Kuchmistrzowiczów i Jerzykowiczów.

Jan Montwid brat Monwida według *Paprockiego* i on sam wojewoda Wileński (wprawdzieć go *Cromer lib.* 20. *Stryjkow. fol.* 574. tylko wojewodą Trockim tytułują, o śmierci jego pisząc w r. 1432.) gdy Świdrygiełła dla okrucieństwa z księztwa zrzuconego, znowu chciał na Państwo wsadzić: bitwę pod Ośmianami z Zygmuntem książęciem Litewskim stoczył, od którego jak mu się batalia nie powiodła; pojmany i zabity, dobra jego skonfiskowane: luboć tem zabójstwem Zygmunt siła serc Panów Litewskich na siebie zajątrzył: *Kojałowicz p.* 2. który go też Wileńskim wojewodą zowie. Dwóch się synów po nim zostało: Wiaz Wiazewiczów i Chleb Chlebowiczów familji przodkowie. Musiał jednak być i trzeci brat ich Jan Monwid, o którym *Stryjkowski fol.* 598. świadczy, że po Janie Gastoldzie w roku 1443. wziął województwo Trockie. *Kromer także o nim l.* 22. *Bielski fol.* 277. piszą w roku 1452. że zawaśniony na Polaków ten wojewoda, z Gastoldem na ten czas wojewodą

Wileńskim podarunkami obsyłali Sachmata Tatarów Zawolskich Hana, zawdzięczając mu to; że Podole najechawszy z ludem swoim w koło wszystek ten kraj opalił i spustoszył, a zachęcając go do powtórnej wycieczki. Wszakże ten posłannik w Ecigereja.Hana Perekopskiego ręce wpadł, ze wszystkiego wyzuty i przetrzęsiony: luboć *Kojałowicz* wymawia ten jego postępek, że to nie na zniszczenie Polski, ale na zachęcenie do dalszych okazyi, te podarunki ponętą być miały. Postąpił potem tenże Monwid po śmierci Gastolda w r. 1460. na województwo Wileńskie. Zda mi się że to jego synowie Wojciech Monwid, który z innemi Panami odprowadzając Zofią Królewnę Polską książęciu Bawarskiemu; powietrzem zarażony umarł 1475. *Długosz in MS.* Drugi Alexander Moniwidowicz namiestnik Trocki, o którym *Stryjkowski lib. 22. cap. 4. i Bielski twierdzą:* że Sachmata Tatarskiego wodza nad słowo dane pierzchającego, aż do Kijowa gonił.

Chleb wojewoda Smoleński syn Montwida wojewody Wileńskiego (cóżkolwiek bądź com pisał z niektórych autorów pod wojewodami Smoleńskiemi, ale omylnie o Chlebie Wiazewiczu, to jest synie Wiaza:) spłodził trzech synów, Jerzego, Stanisława i Kucia: to *Paprocki.* Z tych Stanisław Chlebowicz w roku 1492. od Alexandra książęcia Litewskiego posłując do Iwana Moskiewskiego książęcia, upominał się Wiazmy i innych fortec i miast w Siewierzu zabranych. Ta jednak legacya żadnego skutku nie miała *Kojałow. par.* 2. Był potem ten Stanisław wojewodą i starostą Połockim: na sejmie Radomskim podpisał konstytucye 1505. *u Łask. w Stat. fol.* 120. z tymże tytułem znowu powtóre do Moskwy jeździł z Piotrem Myszkowskim i Janem Buczackim wojewodzicem Podolskim w roku 1502. przymierze z Moskwą na lat sześć gruntując, i więźniów się upominając. *Bielski fol.* 498. *Kojałowicz p.* 2. *w roku* 1503. jeszcze go tylko marszałkiem Litewskim zowie. Synów miał dwóch: pierwszy Stanisław wojewoda Podlaski, jam go wprawdzie między wojewodami Podlaskiemi nie położył: musi być albowiem że jeszcze przed unią Litwy z Koroną na tym krześle siedział; ile że żaden z autorów roku nie przypisał. Drugi Mikołaj bardzo hojny, o którym *Paprocki.* Córka wojewody Podlaskiego z Radziwiłłem Mikołajem na ten czas łowczym Litewskim, a potem wojewodą Nowogrodzkim dożywotnie zmówiona. Brat jej Połońskim nazwany. Kucia potomstwo na Podlasiu osiadło, którego rozumiem że synem był Jerzy namiestnik Witebski, o którym *Kojałow. p.* 2. świadczy, że w roku 1506. od Alexandra Króla sprawował legacyą w Moskwie dopominając się

prowincyi zabranych i niewolników Polskich: tego zda mi się syn Mikołaj starosta Drohicki, jakom czytał na przywileju Zygmunta I. danym Sapiehom w roku 1512. Któryś z jego synów był chorążym Drohickim i poborcą łanowego w tejże ziemi *Uniwersał Pobor. w roku* 1577. *fol.* 321. Niewiem czy nie od tych poszli Hieronim Dzieżyc Chlebowicz miecznik Lidzki, (tak się podpisał z Wileńskiem województwem na elekcyą Jana Kazimierza Króla) i drugi podczaszy Kijowski Chlebowicz dziedzic na Buryniu, z sejmu w roku 1641. komissarz do rozgraniczenia województw Kijowskiego i Czerniechowskiego *Constit. fol.* 26.

Jerzy Chlebowicz syn Chleba wojewody Smoleńskiego, to krzesło wziął po ojcu. Synów jego dwóch liczy Paprocki: Mikołaja i Jana. Podobno jednak był i trzeci, któregom i ja czytał w prawach narodu Ruskiego w roku 1519. Stanisława wojewodę Połockiego. Nawet Bielski i Okolski o tym Stanisławie mówią, któregom ja wyżej wspomniał. Mikołaj syn Jerzego w nieszczęśliwej pod Wieruszą potrzebie z Konstantym książęciem Ostrogskim wniewolą do Moskwy wzięty, po całych siedmiu lat wypuszczony, w Smoleńsku u ojca stanął: ale tydzień ledwo wytchnął z podróży, Smoleńsk Moskwa obległa. Mikołaj w którym i krew żywa i dziarski umysł, widząc ojca laty zgrzybiałego, uprosił sobie u niego, że na bezpieczniejsze uchyliwszy się miejsce, kommendę miasta i zamku jemu oddał. Tam dopiero skarby ojcowskie między rycerstwo rozdawszy, i do pospolitej obrony wszystkich zachęciwszy, sam i dobrego żołnierza i rozsądnego wodza, dał dowód. Ciężkoć było wprawdzie utrzymać tej fortecy Mikołajowi, ile że ogniem zapuszczonym dziura sześć sążni w zamku była wygorzała: dla której wszyscy osobie byli zwątpili: atoli czego siła i męztwo dokazać nie mogło, sztuka podparła. W traktat wszedł z Moskwą Mikołaj, deklarując się po trzech dniach poddać, jeżeliby przez ten czas żadnej odsieczy od swoich nie miał: a że przyrzekł był oraz Moskwie, że żadnej siekiery nie miał zażyć do restauracyi wypalonej dziury; dla tego piłami samemi przez ten czas, takie tarasy zbudował; że owo miejsce daleko bezpieczniej ugruntował, niżeli przedtem było. To widząc Moskwa, a zdesperowawszy o dobyciu Smoleńska, z swoim wstydem ustąpić musieli. Wsławił się tą odwagą Mikołaj: strudzony jednak to niewolą tak przewlokłą, to naprzykrzonem oblężeniem, wkrótce potem umarł. Ojciec też jako mówi Paprocki ustąpił Smoleńska dla starości swojej, wziąwszy w zamianę Wołkowysk i insze włości; atoli musiało to być przed rokiem 1499. bo w tym roku już Stanisława Kiszkę wojewodą Smo-

leńskim piszą *Stryjkow. i Kojałow.* umarł potem ten Jerzy w roku 1501.

Jan Chlebowicz wojewoda Wileński i kanclerz wielki Litewski, starosta Bobrojski i Boryszewski, z któremi tytułami podpisał przywilej ziemi Bielskiej *u Januszow. w Stat. fol.* 837. w roku 1547. Syn drugi Jerzego wojewody Smoleńskiego. Ja go czytam marszałkiem Litewskim w r. 1516. na przywileju o ziemi Drohickiej u tegoż *Januszow. fol.* 836. nie przydano jednak czy wielki, czy nadworny, czy ziemski. Paprocki powiada że był starostą Mścisławskim, potem Witebskim wojewodą, dalej Połockim. Jak mężnie stawał przeciwko Moskwie pod Połockiem i pod Szebieżą z Starzechowskim: namienia, jako i o jego legacyach do Moskwy dwakroć, i na komissyą do Króla Zygmunta. Umarł w r. 1549. *Stryjkow. fol.* 762. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy raz z Bartoszowiczowną podobno wojewodzanką Brańską, która mu powiła pięć córek: Jadwigę zmówioną z Michałem Sapiehą wojewodzicem Podlaskim sekretarzem Litewskim *Histor. Sapieh. Walicki Kodc.* Zofią z Zienowiczem kasztelanem Połockim, Krystynę z Kumajewskim, Annę z Kniaziem Sołomereckim kasztelanem Mścisławskim, Elżbietę z Siemiotem. Drugi raz z Anną córką Teodora Iwana Jawnuty książęcia Zasławskiego w Litwie: która, że jedynaczką tego domu została; więc się księztwo Zasławskie z sukcessyą w dom Chlebowiczów przeniosło *Kojałow. p.* 1. *Stryjkow. lib.* 12. *cap.* 1. Córki jego z niej, Barbara Wolska z Podhajec kasztelanowa Czerska. Anna (jako ma *Paproc. o herb. fol.* 653.) czyli Elżbieta (jako chce *fol.* 658.) Odyńcowiczowa starościna Orszańska: a drugiem małżeństwem Wołowiczowa starościna Smoleńska. Dorota Rejowa: i syn jeden Jan w pięciu lat od ojca odumarły.

Jan z księżniczki Zasławskiej urodzony, najprzód kasztelan Miński i podskarbi Wielki Litewski, jako się na swem miejscu mówiło: wkrótce kasztelan Trocki; potem wojewoda Trocki: młodsze lata już na dworze Cesarskim, już u Króla Augusta I. polerował: pod który czas na weselu Królowy Szwedzkiej z Mikołajem Wolskim mężnie kopią kruszył. Od dworu do obozu się udał: a gdy Moskwicin, Połock wielkiem wojskiem obległ, z pocztem swoim ojczyznie na ratunek przybył: ciężko jednak było trzech oraz zamków Zapołocia, Wielkiego posadu i Dziedzińca razem bronić w małej garstce, przeciwko gminnemu nieprzyjacielowi: dla czego zapalić nasi chcieli Zapołocie i Dziedziniec, a wszyscy się na Wielkim posadzie bronić. Odradził to Chlebowicz, i sam na siebie wziąwszy Zapołocie z ludźmi swemi i niektórą szlachtą, w niem

się zamknął. Wierzchlejskiemu dostał się Wielki posad. Dowojnie wojewodzie Połockiemu Dziedziniec. Trwało to oblężenie od dnia drugiego Lutego, aż do jedenastego tegoż miesiąca: kędy Chlebowicz nie tylko że mężnie odpór dawał nacierającym szturmom, ale też wyciekając z Zapołocia Moskwę płaszał: znać było jego natarczywość, kiedy w tym zapędzie na nieprzyjaciela i koń ranny i Pan powrócił, lubo nie szkodliwie. Wszystkę tę naszych ochotę zgasił pożar zapuszczony od Moskwy do zamku, tak wielki, że gdy go przygasić niepodobna było, i już nic im nie zostawało, tylko w ogniu spłonąć, w traktaty z Moskwą weszli nieszczęśliwe: bo Moskwa zapomniawszy słowa swego, wszystkich i Chlebowicza z niemi w niewolą zabrała, w kajdany okuła, do turmy wtrąciła. Przecięż w ostatniej prawie nędzy swojej o ojczyznie nie zapomniał Jan. Zebrał był wielkie wojsko kniaź Moskiewski na zgubę Polski w roku 1565. Z przestrogą i nowiną tak straszną wysyła Bojarskiego syna do swoich Chlebowicz: nie umiał się jednak sprawić ten posłannik, dla tego nieostrożności swojej życiem przypłacił: listy oddane Chlebowicza kniaziowi: do których on przyznawszy się, przydał: Krożby taki był, żeby ojczyznie w której się urodził, nie miał dobrze życzyć. Na co zadumiały Moskwicin, do swoich obróciwszy mowę, rzecze: zli ludzie, a zabyście wy byli tak dobrzy, jako on: tu mieszkając mnie zdradzacie, on więźniem będąc, ojczyznie życzliwie myśli. Karać ci go wprawdzie jawnie nie kazał, potajemnie jednak o zgubie jego myślił; dla tego trucizny podać mu kazał w potrawach które mu noszono, atoli przestrzeżony prędko, lekarstwami tak się ratował, że mu nic nie szkodziła. A że w tym liście było wiele słów z pisma Ś. dyskurs z nim zaczął kniaź o wierze: w którym gdy zrozumiał że był Chlebowicz Kalwińskich się błędów chwycił, odchodząc od niego, mówił: Oduczę ja ciebie herezyi. Do uwolnienia z tej niewoli siła mu pomógł Moskwicin Iwan Kozłów; radził on, dobrą myśl w kniaziu swym upatrzywszy, żeby w zamianę za swoich, Polskich wypuścił. Dwie rzeczy prawi sobie zjednasz tym procederem. Najprzód miłość u poddanych swoich, kiedy się o ich swobodę starać będziesz. Potem miłość u postronnych, bo ci wypuszczeni sławić twoję ludzkość będą: i być może, że po Auguście Królu ile bezpotomnym, albo ciebie samego, albo potomstwo twoje na tron Polski wyniosą. Usłuchał tej rady kniaź, Chlebowicza wolno puścił, z tą jednak kondycyą; żeby za niego Pleszczejowa i Ohlebina Polska wydała. Wprawdzieć się za dosyć stało tej kondycyi, jednakże żałował kniaź wkrótce tego, gonić za Chlebowiczem kazał, ale ten

rączo do ojczyzny powracał, kiedy za dziesięć dni sto dwadzieścia mil upędził. Na wiele go potem funkcyi ojczyzna narażała, jako świadczą o nim konstytucye w roku 1587. *fol.* 417. *i* 1590. *fol.* 564. Katarzyna Krotowska wojewodzanka Inowrocławska żona jego, z której dwóch synów miał, Mikołaja i Jana: ten jednak nie długo tej ojczyznie służąc zszedł z tego świata.

Krasicki w przypisach namienia iż jest tego Jana Chlebowicza list do Kromera biskupa Warmińskiego pisany z *Radoszkowicz* dnia 5. Czerwca 1588. roku. — *Wielądek* zaś przydaje iż życia chwalebnego dokonał 1593. roku. —

Mikołaj kasztelan Wileński, syn Jana wojewody Trockiego, Onixteński Radoszkowski starosta, a przedtem podstoli Litewski z którym tytułem komissarzem był do Rokoszanów w roku 1607. *Constit. fol.* 866.) potem wojewoda Smoleński (z tym honorem deputowany był do traktatów o pokój z Moskwą w roku 1611. *Constit. fol.* 1.) na koniec kasztelan Wileński. Ten błędów się Kalwińskich ojcowskich wyprzysiągł *Cichoc. Alloq. Osecc. l.* 2. *cap.* 22. Jakoż znać w nim było szczerą ku Bogu skłonność, z której w Wilnie przy kościele S. Franciszka wystawił kaplicę S. Michałowi Archaniołowi: luboć ją potem syn jego Jerzy Karol, kwoli ojcu i bratu, tamże pochowanym, daleko większym nakładem z gruntu wyprowadził i ozdobił *Starowolski in Monumen.* 1645. Kościół w Zasławiu od heretyków sprofanowany, katolikom przywrócił, i uposażył. OO. Bernardynów w Dąbrownie dziedzictwie swojem, zkąd się hrabiami pisywać zwykli, fundował zupełnie i opatrzył należycie. Męztwo jego pamiętne, kiedy z Karolem Chodkiewiczem Szwedów zbił na głowę, to pod Dynamundą, to pod Parnawą, to pod Kircholmem: kiedy do Moskwy zacieklszy się z wojskiem, w szerz ją i wzdłuż pustoszył za Zygmunta III. Złączył się był dożywotnie z Anną Marcellą córką Joachima książęcia Koreckiego, z której dwóch synów spłodził, Jana Samuela, który posłował na konwokacyą Warszawską w roku 1632. *Acta Interreg.* ale wkrótce wielkich nadziei odumarł.

Jerzy Karol wojewoda Wileński Onixteński Radoszkowski, Jałowicki Mścibowski Drohobuski starosta, syn drugi Mikołaja kasztelana Wileńskiego, torem idąc ojca swego, województwa najprzód Smoleńskiego krzesło zasiadł, i podpisał *Pacta Conventa* Kazimierza Króla. Wziął potem starostwo Żmudzkie, aż też i województwo Wileńskie. Pan na ojczyznę szczodry, dla której fortuny swojej nie żałował, jako świadczy konstytucya sejmowa w roku 1680. *fol.* 8. W tem jednak ojczyzna, zda się być od niego niby ukrzywdzona,

że po sobie żadnej płci mężkiej potomka nie zostawiwszy, wszystkę dzielność przodków swoich, z sobą razem wniósł do grobu. Dwie albowiem tylko córki spłodził z Katarzyny córki Krzysztofa Radziwiłła wojewody Wileńskiego i hetmana: jednę Annę Marcybellę; ta się dostała w małżeńską ligę Marcyanowi Ogińskiemu wojewodzie Trockiemu, a potem kanclerzowi Litewskiemu, której dobroczynność, konwent OO. Dominikanów w Trokach, i nasza rezydencya w Mińsku nieustającą pamięcią błogosławionej wieczności zaleca: jakoż była na wszystkich duchownych i ubogich nie skąpa. *Plinius Palemon. Constit.* 1683. *fol.* 9. Drugą Krystynę: ta z Kazimierzem Sapiehą wojewodą Wileńskim i hetmanem zmówiona *Histor. Sapieh. par.* 2. A że siostra jej Ogińska bezpotomnie z tego świata zeszła, dla tego hrabstwo Dąbrowieńskie, ba i księztwo Zasławskie po Prababce jej do Chlebowiczów wniesione, w dom Sapieżyński z sukcessyą poszły. Taż *Histor. p.* 3. *fol.* 8. powiada, że Dorota Chlebowiczowna była za Janem Sapichą wojewodą Podlaskim koło roku 1512. nie pisze jednak czyja córka była. Ja ile z komputu lat wnosić mogę, rozumiem że albo Jerzego Smoleńskiego wojewody, albo którego z jego braci. *Stryjkowski fol.* 354. świadczy, że za jego czasów Chlebowiczowie do ojczystego herbu Leliwy, przydawali i drugi herb Kintaura: a to dla tego, że któryś z ich przodków złączył się był z domem książąt Holszańskich, którzy ile dawnych książąt Litewskich potomkowie, tym się klejnotem szczycili. Tak mi się zda, że albo Chleb wojewoda Smoleński, albo syn jego Jerzy w tę wszedł kolligacyą.

Chlebowski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Z Wybranowskich swoję dzielnicę wzięli, z których jeden wziąwszy działem Chlebów, Chlebowskim zawołany: na pamiątkę tego jeszcze się i podziśdzień z Wybranowa piszą. Chlebowskiego, zamku Malborskiego starostę w roku 1494. wspomina *Treterus in Miraculis Eucharist. Posnan. c.* 6. Jakób z Wybranowa dziedzic na Chlebowie, znaczny kawaler w cudzoziemskiem wojsku: brat jego Wojciech rotmistrz królewski we wszystkich na Moskwę Stefana Króla expedycyach: obadwa rycerskiemi dziełami wsławieni, tak dalece, że Jakób dwóch razem wojewodów Moskiewskich pojmał i do Króla przyprowadził. Maciej starosta na Budzyniu w Węgrzech: zkąd powróciwszy osiadł w ziemi Wieluńskiej. Zostawił synów dwóch: Stanisława, ten w batalji z Turkami życie dla ojczyzny położył: i Jana dziedzica na Galewicach, który z Daleszyńskiej pisarzowny Poznańskiej córkę spłodził z Adamem Suskim zręczoną, i syna Abrahama.

Jan Waleryan z Ługoszyna Chlebowski dziedzic na Chlebowie, Wolęcinie, Makowcu, i Chodorożcu w ziemi Dobrzyńskiej, pojął Magdalenę Piaseczyńską, siostrę kasztelana Chełmskiego: z tej został się syn Łukasz. Siostra zaś Waleryana przysięgła dożywotnią przyjaźń Ostrowickiemu. Arnolfa stryjecznego brata Waleryana, żona Lubiszewska. Jędrzej w Łęczyckiem. Jan w Płockiem w roku 1648. Paweł i Stanisław w Wieluńskiej ziemi w roku 1674. Ignacy Mikołaj w ziemi Czerskiej w roku 1690. Stanisław w województwie Poznańskiem. Zygmunt, Paweł, Jerzy, Jan. Mikołaj, Marcin i Wawrzeniec w ziemi Dobrzyńskiej w roku 1697. Tych czasów gdy to piszę Chlebowski kanonik Chełmski archidyakon i officyał Lubelski, deputat na trybunał koronny w r. 1727. i brat jego z Ruszkowskiej urodzeni. Rafał miał za sobą Siewierską Annę herbu Ogończyk: syn ich Józef.

W roku 1778. Melchior Chlebowski komornik ziemski Dobrzyński. — *Przypisy Krasickiego.*

Chlewicki *herbu Odrowąż*, w Sendomierskiem województwie. Zdawna pod tem imieniem na dobro tej ojczyzny pracują: bo *Paproc. o herb. fol.* 408. przywodzi list Kazimierza Wielkiego, rozumiem że koło roku 1360. dany, w którym ten Pan, dobra Jakóba, Mikołaja i Piotra Chlewickich, to jest Chlewiska, Szydłowiec, Smagów, Schloby, Topolą, Radzimików, Most, Dąbrowę, Dziurów i Kołyszony w Sendomierskiem województwie leżące, do prawa Magdeburskiego, czyli jako go zowie tenże przywilej Śrzedzkiego przenosi. A ponieważ w tym przywileju położony Szydłowiec, toć jedenże musiał być dom Chlewickich i Szydłowieckich. Kiedy się jednak te dwa domy między sobą rozdzieliły, wiedzieć nie mogę. Paprocki osnowę domu tego zaczyna od Dobiesława Chlewickiego kasztelana Czechowskiego. Okolski go synem Jakóba podskarbiego czyni. Jeżeli o Jakóbie Szydłowieckim mówi, to się utrzymać nie może, bo ten Jakób umarł w roku 1510. a Dobiesław dobrze musiał żyć za Kazimierza Jagiellonowicza. Jeżeli o Chlewickim Jakóbie, tego pod tem imieniem podskarbiego nigdy nie było. Od Dobiesława dwóch się synów zostało: Szymon chorąży Sendomierski i kuchmistrz królewski, zszedł bezpotomnie, podpisał przywilej Zygmunta I. miastu Lwowskiemu w roku 1526. Piotr brat jego podstoli Krakowski: temu Spinkowna herbu Prus jednego tylko syna powiła Jakóba, dziedzica na Chlewiskach: który z Lubrańskiej córki Tomasza Lubrańskiego kasztelana Brzeskiego Kujawskiego, spłodził córek sześć: jednę wydał za Zamiechowskiego, drugą za Jana Kajmira. Trzecią za Jana Podlodowskiego kasztelana Żarnowskiego. Czwartą za Jana

Sucheckiego. Piątą Elżbietę za Wszebora Tymińskiego w r. 1610. Szósta nie mogę wiedzieć jak się obróciła. Synów także siedmiu. Z tych Mikołaj pod Pleszkowem postrzelony życie dla ojczyzny położył. *Bielski fol.* 782. ale tam Jana w tej expedycyi wspomina nie Mikołaja Paprocki i Okolski. Jakób z Elżbiety Załuskiej podkomorzanki Rawskiej trzech miał synów, tyleż córek. Wawrzeniec trzeci syn Jakóba z Doroty Latalskiej, Jerzego wojewody Poznańskiego córki synów miał trzech, Jerzego scholastyka Rusieckiego, sekretarza królewskiego, na nasze kollegium Rawskie dobroczynnego. Świątobliwy to był prałat i pokory wielkiej, dla której i największych prelatur sobie od Prażmowskiego ofiarowanych przyjąć nie chciał, przy kościele Chlewickim życie swoje chwale Bozkiej konsekrowawszy. Mikołaja (jako chce *Frydrychow. in S. Hyacin.*) kasztelana Małogoskiego, pod Beresteczkiem, rotmistrza Chęcińskiego powiatu, Król Jan Kazimierz ku sobie wierności jawny miał dokument; kiedy uchodzącego przed Szwedzką potencyą za granice do Opola, życzliwie z swemi ludzmi konwojował. Kościół w Chlewiskach wymurował, przydawszy do niego wspaniałą kaplicę, i wieżą dość piękną, apparat kościelny przystojny i Rożaniec fundowawszy. *Cypr. Stefan. dedic. libri.* Złączył się był dożywotnie z Eleonorą Drucką Sokolińską córka Jana pisarza Litewskiego, z której syn Stefan podczaszy Sendomierski i surrogator Radomski. Siostra to zda mi się jego, o której *Frydrych.* Marya Anna Beata, pierwszym związkiem żyła z Ferdynandem Myszkowskim, drugim (jako on mówi) z Piotrem Działyńskim wojewodą Chełmińskim, trzecim z Mikołajem Smoguleckim kasztelanem Gdańskim. Syn zaś tegoż podczaszego Kazimierz w roku 1689. a córka za Stawskim chorążym Przemyslskim. Jan trzeci syn Wawrzeńca, którego żona Anna Kochanowska chorążanka koronna. Córek tegoż Wawrzeńca było dwie z Latalskiej: Anna z Krzysztofem Korycińskim kasztelanem Wojnickim, Maryanna z Dominikiem Kazanowskim starostą Łukowskim zręczone. Jędrzej czwarty syn Jakóba, pojął Koniecpolską Jędrzeja kasztelana Połanieckiego córkę, z której córka Erazmowi Bolestraszyckiemu dożywotnie poprzysiężona. Jan piąty rotmistrz królewski z Katarzyny Przerębskiej kasztelanki Sieradzkiej, spłodził dwóch synów, Ferdynanda i Balcera ludzi rycerskich. Stanisław szósty, zszedł bezpotomnie. Samson siódmy, w Rzymie młodo umarł. Stefanowski wspomina, że Bernard i Jacek stryjeczni bracia Mikołaja kasztelana i Jerzego w zakonie Kaznodziejskim, na najpierwszych lekturach siedzieli, tak wnoszę, że Jakóba z Załuskiej synowie byli. Chlewicka Jana Morskiego,

druga Mikułowskiego Remigiana chorążego Wilkomierskiego małżonki. Zygmunt w roku 1697. *Glinka w Zwierzyńcu Jednorożca fol.* 35. powiada, że za Alexandra Króla koło r. 1497. Chlewickiego pod Bukowiną po porażce naszych wzięto w niewolą.

Chlewiński *herbu Radwan.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Są w województwie Witebskiem i Mińskiem. Jakób Chlewiński, którego synowie, Jan, Marcin, Mikołaj i Krzysztof. — Krzysztof *in Societate Jesu* zacny kapłan umarł będąc professorem filozofji w akademji Wileńskiej. Piotr i Łukasz bracia Jakóba. — N. Chlewiński pisarz ziemski Rzeczycki. Znajdują się i w województwie Sieradzkiem: bo Adam i Mikołaj podpisali elekcyą Augusta II. a w księztwie Litewskiem Tomasz i Sebastyan z Mińskiem na Jana Kazimierza, Piotr, Jan, Kazimierz, Jan, Daniel z Orszańskim powiatem. Tomasz podsędek Rzeczycki z Rzeczyckiem, Stanisław podstoli Starodubowski z Mińskiem na Jana III.

W księztwie Litewskiem roku 1778. Ludwik Chlewiński wojski Rzeczycki. — Kazimierz pisarz ziemski tego powiatu. — *Przypisy Krasickiego.*

Chlewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Jędrzej opat Oberski w r. 1628. był na synodzie prowincyalnym Piotrkowskim *Acta Synodi.* Katarzyna Chlewska Krzysztofa Korycińskiego kasztelana Wojnickiego małżonka.

Chlistowski *herbu Szeliga.* W województwie Mińskiem wyraźnie o nich Paprocki w Gniazdzie.

Chludziński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: ztemwszystkiem konstytucye 1633. *fol.* 53. wyraźnie Chludzińskich ziemianów Łomżyńskich wspominają.

W roku 1778. Kazimierz Chludziński regent grodzki Orszański.

Chluski *herbu Radwan*, w księztwie Litewskiem: o nich wyraźnie Okolski, ale są i Chlugwańscy tegoż herbu o których on zamilczał.

Chlusowicz w powiecie Orszańskim. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Krzysztofa Waleryana Chlusowicza chwali konstytucya sejmowa w roku 1662. *fol.* 19. męztwo, w Kozackich, Tatarskich, Szwedzkich, Moskiewskich, Węgierskich za Jana Kazimierza expedycyach; w nadgrodę którego horodniczym Orszańskim deklarowany, oraz z nadzieją większej godności, cnocie swojej zapisaną.

Chłapowski *herbu Drya*, w Poznańskiem województwie Bodzęta Chłapowski 1449. podsędek ziemski Kaliski *Acta terrestria Posnan.* zowią go. *Camerarium Regium.*

Wojciech Chłapowski sędzia ziemski Kaliski w roku 1598. wspominają go konstytucye *fol.* 693. córka jego Elżbieta zmówiona z Wawrzeńcem Krzęckim, jest jej nadgrobek z herbem Drya w kościele Krakowskim u S. Trojcy. Tenże Stanisław Chłapowski miał synów trzech. Marcina, Piotra, i Mikołaja. Z tych 1. Marcin spłodził Stanisława skarbnika Poznańskiego, którego synowie z Laskownickiej, Bolesław i Władysław, ten zostawił syna Jana, ale bezpotomnego, tamten z Franciszką Koszubską, Kazimierza i Jakóba. Kazimierz z Konstancyi Makowskiej miał dwóch synów, Ludwika podczaszego Poznańskiego, posłował na walną radę Warszawską 1710. deputatem był na trybunał koronny 1718. i 1727. Anna Lipska trzech mu synów powiła: Stanisława, Floryana, i Jana: córek trzy Ludwikę, Wiktoryą i Magdalenę. Michałowi zaś bratu Ludwika, Dorota Sobocka, Ludwika i Kazimierza synów. Piotr, drugi syn sędziego pojął Szołdrską rodzoną siostrę biskupa z której był syn Jędrzej *sterilis*, i córka Jadwiga Kołaczkowska, Mikołaj trzeci syn Wojciecha sędziego miał za sobą Zakrzewską z której córka Hieronimowi Konarzewskiemu zaślubiona, syn zaś jego Bogusław z Brzezianki siostry rodzonej wojewody Poznańskiego, spłodził czterech synów. Wojciecha pisarza Wałeckiego, Mikołaja, i Dominika *steriles*, Stanisława którego z Barbary Żółtowskiej dwaj synowie Józef i Bogusław.

Józef Chłapowski kanonik Poznański był deputatem z tejże kapituły w roku 1756. na trybunał koronny. Stanisław Chłapowski kasztelan Międzyrzycki koło roku 1760. Jan podsędek Wschowski brat tegoż. Ludwik Chłapowski pułkownik wojsk koronnych pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Poznańskiem. Bogusław archidyakon Srzemski. Felix kanonik Poznański. Xawery podczaszy Wschowski. Józef Chłapowski starosta Kościański kawaler orderów Orła białego i S. Stanisława mąż zacny, i pełen przymiotów, teraz żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Chłopecki, w Bełzkiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Jan Chłopecki z sejmu w roku 1633. komissarz naznaczony do pogranicznych kłótni od Węgier ułacnienia *Constitut. fol.* 31. Adam z Ruskiem podpisał elekcyą Władysława IV. Wojciech pisarz Wałecki w roku 1697.

Chłopicki. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Mikołaj z Wołyńskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV. Chłopicki porucznik roty pancernej starosty Sanockiego: żona jego Ustrzycka córka wojskiego Sanockiego; siostra zaś, Jana Chojnackiego małżonka. Bodaj to nie jeden dom z Chłopeckiemi. *Okolski tom.* 2. *fol.* 630. o Chło-

powskich namienia, ale podobno omyłka w druku. Ewa Chłopicka była za Adamem Kościejem w roku 1500. *Acta Terrestria Leopoliensia.*

Chmiel *herbu Nałęcz*, w Mazowieckiem i Bełzkiem rozkrzewieni. Chmiela żona Urowiecka, z której syna spłodził Jana łowczego Bełzkiego, który podpisał elekcyą Jana III. Krystyna Chmielowna była za Kuropatwą herbu Jastrzębiec. Marcin i Stanisław ludzie rycerscy.

Chmielecki *herbu Bończa* na Podolu i w Przemyślskiej ziemi osadzają ich pisarze nasi. Stefan Chmielecki wojewoda Kijowski, mąż w kawalerskiej odwadze i rycerskiej dziarskości nieporównany, ustawicznemi na Tatarów wycieczkami światu się wsławił. Ten początki żołnierskich expedycyi od Moskiewskich zaczął kampanji z Szymonem Kopytnickim doświadczonym Bohatyrem: męzką jego cnotę Wołoskie lepiej objaśniły okazye, tak z Samuelem Koreckim, jako i z Stanisławem Zołkiewskim, dobrze zasłużonym ojczyznie pułkownikiem będąc. Prawda że pod Cecorą, gdzie niegdy Polska kawalerya szwankowała, nogi był z placu umknął z całem skrzydłem, przez środek nieprzyjaciół drogę sobie ścieląc do ojczyzny, zdrowie hetmana Zołkiewskiego, i drugich braci, owszem całego królestwa na szańc wystawiwszy; atoli jednak poprawił sławy swojej pamiętną nie raz odwagą, pierwszy przed wszystkiemi szykami, na nieprzyjacielski lecąc impet, to pod Stanisławem Koniecpolskim z Zaporowskiemi Kozakami, to z Tomaszem Zamojskim pod Satanowem i Tarnopolem, z dzikiemi Tatarami, tak dalece; że go też Koniecpolski, jak już doświadczonego żołnierza, na obronę całego Podola, sam się w Prusy na Karola Sudermanna wybrawszy, namiestnikiem swoim uczynił. Imię jego nieprzyjaciołom straszne dało się w znaki: gdy w roku 1626. pod Białącerkwią, z nie wielką swoich garstką na Tatarów uderzywszy, na czterdzieści tysięcy trupem ich na placu położył: dosyć że ledwo się ich druga część i to rannych nazad do Tauryki wróciła. A gdy znowu w roku 1629. mszcząc się tej swoich zguby, hurmem w granice Polskie wpadli; on z Stanisławem Lubomierskim, Ruskim na ten czas wojewodą, wielką ich klęską poraził, tak, że ledwo kto od jego ręki umknął. Pisze o jego zwycięztwach z wielką pochwałą *Brachel w swojej historyi lib.* 3. *et* 4. i przydaje, że tamtego wieku, nie miał sobie równego w Marsowych dziełach wojownika, i który pierwszy pokazał, jak Tatarów wojować: którzy uchodząc z placu najlepiej się potykają. Pisze o nim i *Leszczyński in Classico*, tak mówiąc:

Tu Chmielecki, co gromić nauczył Tatary,
I wiatr w polu uganiać: co przedtem do wiary
Nie zdało się podobno: że w Krymie tulily,
Ile kroć matki dzieci swoje, nim straszyły.

W nadgrodę tedy zasług jego, dano mu najprzód chorąztwo Bracławskie i starostwo Taborowskie; potem województwem Kijowskiem uczczony w roku 1630. Nie długo jednak na tem krześle siedział, w tymże roku, z żalem Podola i całej ojczyzny świat pożegnał, w Barze pochowany. Mąż wiekopomnej pamięci godny. *Starowolski in Bellator. Sarmat. et Orat. in Obit. Sigism. III.* Sławi jego męztwo konstytucya w roku 1631. *fol.* 35. kędy jego potomstwu część kontrybucyi niedopłaconych darowała. Żona jego Teofila na nasze kollegium Winnickie dobroczynna. Z niej syn Łukasz. Chmielecki pułkownik pod Korsuniem w niewolą wzięty w roku 1648. *Kochow. in Annal.* Jan łowczy Bełzki w roku 1674. Franciszek i Stanisław w województwie Łęczyckiem, Paweł i Jakób w ziemi Łomżyńskiej podpisał elekcyą Augusta II. Krzysztof w ziemi Liwskiej w roku 1632.

Józef Chmielecki regent grodzki i poseł z ziemi Sochaczewskiej a potem pisarz grodzki Sochaczewski wraz z Antonim posłem tejże ziemi pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla 1764. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Chmielecki *herbu Jastrzębiec*, w województwie Ruskiem. Janusz z Chmielka dziedzic na Stubieńcu, Alexander, Hieronim, Sebastyan i Michał w ziemi Przemyslskiej w roku 1540. Jan z Golan (bo się ztąd piszą) miecznik Podolski, którego nadgrobek wypisał *Starowolski in Monumen.* z Kamieńca Podolskiego. Tego syn Jan Jerzy: nadgrobek jego znajdziesz w Okolskim. Daniel z Zabłockiej spłodził trzech synów, Wojciecha, Stanisława i Franciszka. Z tych Wojciecha z Zofji Bobowskiej synów czterech: Michał w zakonie Soc. Jesu Józef, Benedykt i Jan. Stanisław dwa razy śluby małżeńskie ponawiał; pierwszy raz z Cetysową, która mu dwóch synów powiła, Jana i Józefa który pojął Gruszecką, drugi raz Suchodolską.

Chmielewski *herbu Wieniawa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są w Wielkiejpolszcze. Tomasz Chmielewski w województwie Poznańskiem podpisał elekcyą Augusta II. Chmielewska Jana Braneckiego małżonka: ale bezpotomna.

Adam Chmielewski sędzia kapturowy pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sieradzkiem. Także Wojciech burgrabia grodzki Płocki. Antoni komornik ziemi Zawskrzyńskiej, Mateusz i Franciszek pisali się na tęż elekcyą 1764. roku z województwem Płockiem. Paweł podczaszy Byd-

goski. Józef Chmielewski kanonik Kamieniecki. Ludwik komornik graniczny Kaliski teraz żyjący, Walenty wice-regent Zawskrzyński, Wojciech łowczy Żydaczewski. Czytałem także w różnych aktach, iż się znajdują Chmielewscy w W. Ks. Lit. lecz niewiem czyli są jednegoż herbu *Wieniawa* i zjednej dzielnicy pochodzą: jako to, Michał Chmielewski, Jan i Alexander w roku 1700. na zjezdzie walnym pod *Olkinikami* województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. pisali się z województwa Wileńskiego. Jerzy Chmielewski 16. Aprilis 1763. podpisał w grodzie Wileńskim manifest *de illegitimitate* trybunału. Wojciech Chmielewski, Antoni, Franciszek, Michał strażnik księztw Inflantskiego, Stefan skarbnik Wiłkomierski pisali się na akcie konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. 28. Kwietnia 1764. ogłoszonej w Wilnie. Michał skarbnik Wiłkomierski podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta z powiatu Wiłkomierskiego. Marcyan Chmielewski teraz żyjący budowniczy Nowogrodzki. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Ludwik Chmielewski komornik ziemski Kaliski. Paweł podczaszy Bydgoski. — *Przypisy Krasickiego.*

Chmielicki *herbu Poraj.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Starowolski tylko in Vitis Episc. Cracov.* powiada, że po śmierci Jana Radlicy, już się była cała kapituła zgodziła na elekcyą do katedry Krakowskiej na Sieciecha Chmielickiego herbu Poraj w r. 1392. ale Królowa Jadwiga urażona, że ją w dobrach Biskupich Jaxyce nazwanych, nie według godności majestatu kapituła traktowała, biskupstwo to na Piotra Wissa wykierowała. Długosz go Chmielickim zowie kantorem Wiślickim i kanonikiem Krakowskim.

Chmielik *herbu Kotwicz 2do.* W Szląsku znajdują się.

Chmieliński *herbu Leszczyc.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W województwie Krakowskiem. Wojciech z Chmielna Chmieliński. Jan Zygmunt w roku 1705. w Lelowskim powiecie. Ludwik w Poznańskiem. Jakób i Alexander w ziemi Ciechanowskiej w roku 1697. Są też w Pomorskiem województwie.

Chmielnicki *herbu Massalski. Ks. Kojałowicz* ten im herb nadaje i wspomina Zacharyasza Chmielnickiego. Sławnego rebellizujących Polszcze Kozaków wodza Chmielnickiego potomek do prerogatywy szlachectwa przypuszczony w roku 1661. konstytucya *fol.* 64. i dobrami opatrzony Buhajowka i Berki.

Jerzy Chmielnicki hetman wojsk Zaporowskich na sejmie r. 1661. wziął od Rzeczypospolitej wieczystem prawem dzierżawy *Hadziacz* i *Mirhord* z przynależytościami. — Na tymże sejmie stwierdzenie przywileju na *Buhajówkę* i *Berki* Pawłowi Janowi Chmielnickiemu. — Stefanida Chmielnicka była za Neczajem. — *Przypisy Krasickiego.*

Chmielowski *herbu Jastrzębiec. Okolski tom. 2. fol.* 291. wyraźnie pisze, że Katarzyna Chmielowska herbu Jastrzębiec Jana Giszowskiego była małżonka: na tejże karcie przydaje, że Chmielowski złączył się z Katarzyną Giszowską córką drugiego Jana. Paweł Chmielowski archidyakon Lubelski sekretarz królewski od Zygmunta Augusta wysłany w legacyi do Szwecyi, którą życiem tamże zapieczętował: pisał o jego śmierci *Gregor. Samboritanus elegiam nonam.* O Janie Chmielowskim *Constit.* 1613. *fol.* 32. Grzegorz podstaroście Zakrocimski poborca łanowego *Constit.* 1601. *f.* 777. *i* 1626. *fol.* 39. i inszych lat. Jakób, Maciej, Zygmunt Chmielowscy w Pińskiem powiecie 1648.

Józef Chmielowski kanonik Kamieniecki w roku 1792. — *Heraldyka Wielądka.*

Benedykt Chmielowski proboszcz Rohatyński napisał księgę pod tytułem *Nowe Ateny* w 4ch Tomach. *Zbiór herbów Polskich.* — Chmielowscy w Przemyskiem dziedzice na *Ruszelcycach.* — *Przypisy Krasickiego.*

Jednemu z Chmielowskich, Jan Kochanowski taki dał nadgrobek.

,,Wiatry z północnem morzem na mnie się zmówiły,
,,Aby mnie niewinnego gardła pozbawiły,
,,I nakoniec dowiodły swego: bo stargawszy
,,Białe żagle i okręt w kęsy zdruzgotawszy
,,Przybiły mię do brzegu pustego na desce.
,,Tamżem został: bo wyjścia nie dawało miesce.
,,A ty, co tedy płyniesz po głębokiej wodzie,
,,Umiej o Chmielowskiego powiedzieć przygodzie.“ —

Chmielowski *herbu Półkozic.* O tych sam tylko *Starowolski in Vitis Episc. Cracovien. z Długosza pisze,* kiedy Michała z Chmielowa Półkozica sławi dobroczynność; z której w Popkowicach kościół Farny wystawiwszy, do niego niektóre dziesięciny od Piotra Wissa biskupa Krakowskiego uprosił. Był ten Michał sędzią ziemskim Krakowskim 1410.

Chmielowski. Franciszek Chmielowski obersztercitnant w wojsku Polskiem cudzoziemskiem nobilitowany na sejmie Grodzieńskim w roku 1726. *Constit.*

Chobieniecki *herbu Szaszor.* Kiedyś ten dom w Wielkiejpolszcze kwitnął, od Bartskich swój początek wziąwszy, dość dostatni bo do Chobienic, z których się pisali, dwanaście wsi należało. Dobrogost kanonik Poznański w r. 1557. wspomina go *Rojzius in Chiliasticho.* atoli według świadectwa Paprockiego już ten dom zszedł. Dobra z sukcessyą po córkach do Broniewskich przeniesione. Chobieniecki, miał za sobą Bartską córkę Macieja surrogatora Poznańskiego.

Chobrzyński *herbu Rawicz,* w województwie Podlaskiem. Stanisław Chobrzyński poborca w ziemi Mielnickiej

w roku 1603. córka jego Zofia dostała się w małżeństwo Jędrzejowi Sędziekiemu, a potem drugim związkiem Piotrowi Lissowskiemu.

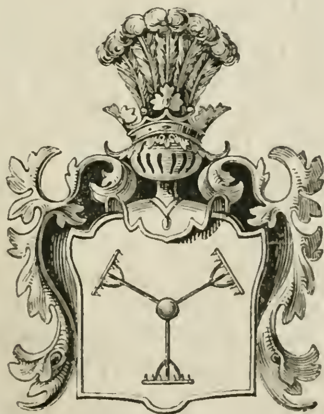
Walenty Chobrzyński podstoli Brzeziński (podług Krasickiego w roku 1778. Inowłodzki) 1764. roku podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Łęczyckiem. — *Heraldyka Wielądka.* — *Przypisy Krasickiego.*

Chocholaty *herbu Laryssa.* O tych tak Paprocki, jako i Okolski świadczy: Tomasza Chocholatego pobożność i szczodrotę na Pilecki kościół sławiąc.

Chochoł *herbu Jastrzębiec.* Z tych Jan Chochoł władyka Piński w roku 1596. Krzysztof w Wołyńskiem w roku 1632. Antoni w ziemi Chełmskiej, Maciej i Floryan w Sendomierskiem województwie w roku 1697. Od tych potem poszli Chocholewscy: z tych Antoniego Katarzyna Czechowska małżonka: córka z niej z Łazarzem Iwanickim zmówiona w roku 1660. Chohol z Zaporowskiego wojska do prerogatywy szlachectwa przyjęty przez konstytucyą w roku 1661.

Chochorowski *herbu Bełty*, w Krakowskiem województwie: od których potem poszli Śniechowscy.

Chocieński. O tych ani Paprocki Bartłomiej, ani Okolski nie pisał. Maciej z Chocienia Chocieński, z żoną swoją Dorotą Chodowską córką Grzegorza, na kościół Sierpski dobroczynny roku 1645. *Lucas Paproc. Łaski Cudów fol.* 24. Stefan w r. 1648. w Rawskiem. Niewiem czy do tych należą Chocimski Hurko Jerzy i Kazimierz, tak się podpisali w Witebskiem województwie na elekcyą Jana III. Chocieńska Piotra Gizińskiego małżonka. *Idem fol.* 26.

CHOCIMIRSKI HERB.

Są troje grabie, dwie do góry zębami, z których jeden w prawy bok, drugie w lewy nakłonione, trzecie prosto na-

dół złożone, wszystkie białe, każde o siedmiu zębach w złotym polu, końcami niby utkwione w jabłku czyli cyrkule, nad hełmem pięć piór strusich. *Bielski fol.* 782. *Paprocki w Gniazdzie. O herb. Okolski tomo* 1. 234. *Liber Klejnoty. Balbin. in histor. Miscell.* powiada, że Kostkowie w Czechach, grabiów jednych w herbie zażywali: o okazyi i nabyciu tego herbu nie masz pewności: *Ks. Rutka in MS.* twierdzi, że rycerzowi pewnemu z domu Grabi, iż nieprzyjaciół z granic ojczystych spędził znaczną odwagą; do jednych grabi, dwoje przydano: inni (u *Paproc.*) powiadają, że z Czech do nas przyszedł, inni, że od Herburtów swój zabrał początek, świadczą: ale za trafunkowy jakiś przypadek, trzy miecze w troje grabi zamieniono. Tym się pieczętują Chocimirscy na Podolu, dom w ludzi kawalerskich nigdy nie skąpy. Wojciech starosta Lubaczowski, rotmistrz królewski, (wspominają go konstytucye w roku 1587. *fol.* 417.) z Stefanem Batorym na Moskiewskich kampaniach doświadczonego męztwa. Synowie czterej od ojca nieodrodzeni, Adryan rotmistrz królewski z Jadwigi Smiotanczanki spłodził syna Stanisława. Stanisław i Tomasz w Wołoskiej expedycyi na placu polegli. Jan czwarty syn Wojciecha, zostawił syna Jakóba: ten miał za sobą Maryannę Kalinowską, Wojciecha łowczego Podolskiego córkę. Jan a bodaj nie rodzony brat Wojciecha, któremu Anna Szarawska trzech synów powiła: Wojciecha, Jakóba i Jana. Córka Jakóba dostała się w małżeństwo Pawłowi Jacimirskiemu wojskiemu Buskiemu. Mikołaj pisarz ziemski Halicki. Od któregoś z nich miasto Chocimierz fundowane, i kościół tamże wymurowany.

Chocimowski *herbu Oksza*, w województwie Sendomierskiem. Paweł Chocimowski podsędek Sendomierski, poseł na sejm 1607. ztamtąd komissarzem delegowany do lustracyi dóbr królewskich tak na Rusi jako i na Wołyniu będących *Constitut. fol.* 841. Chwali go *Cichocki lib.* 2. *Allocut. Osecen. cap.* 12. z wielkiej biegłości w prawie koronnem, i industryi dowcipu. Z Zofji Lipnickiej dwóch synów spłodził, Hieronima i Alexandra. Córek trzy: Cecylia z Marcinem Tokarzewskim. Druga z Zakliką. Trzecia z Mikołajem Lubomierskim starostą Tymbarskim zręczone. Hieronim syn Pawła sędzia Radomski: córka jego Franciszkowi Gotkowskiemu cześnikowi Sochaczowskiemu poślubiona. Aloizya Chocimowska najprzód Władysława Brzezińskiego, po nim Adama Lipskiego małżonka. Paweł miał za sobą Zofią Wilamownę, z której syn Krzysztof bezpotomny. Zofia z Alexandrem Brzezińskim zręczona, dziedzicem na Czernikowie.

Chociszewski *herbu Junosza*, w województwie Kaliskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan kanonik Przemysłski i Warszawski archidyakon Kruświcki, obojga prawa doktor w roku 1607. w synodzie Płockim. Ludowika Mielżyńska podobno kasztelanka Śrzemska, Piotra Chociszewskiego małżonka. Krzysztof w ziemi Wyszogrodzkiej podpisał elekcyą Jana III. Grodzkie księgi Ostrzeszowskie w roku 1622. tranzakcyą tego domu zapisały. Chociszewska była za Hieronimem Ponińskim kasztelanem Gnieznieńskim: o której synach niżej się powie. Druga była za Gałęskim podstolim Wschowskim. Trzecia za Przybyszewskim sędzią Bydgoskim.

Chociszewskich dom poźniej żyjących, których przodkowie na *Chociszewie* mieli swoje possessye, w Wielkiejpolszcze, między *Kcynem* i *Gnieznem* jako świadczą akta Ostrzeszowskie i Poznańskie. Z tych Dadzibog Chociszewski, zostawił Stanisława, i Wojciecha, ten z Johanną Skąpską, spłodził, Stanisława, Józefa, i Jana księdza proboszcza w *Zdżanach*, także Annę Józefa Bronisza małżonkę. Józef podczaszy Bydgoski 1754. roku z Rozalią z Jordanów z *Zakliczyna* Stojewskich małżonką swoją, zostawił synów dwóch: Antoniego szambelana J. K. Mci i Józefa Kazimierza wojskiego Lubelskiego. Antoni ma za sobą Ludwikę *Karczewską* starościankę Liwską. Józef Kazimierz, Antoninę Trembińską sędziankę ziemską Lubelską. — Józef Chociszewski skarbnik Buski koło r. 1763. Franciszek Chociszewski kanonik Chełmski był deputatem w r. 1788. z kapituły Chełmskiej na trybunał koronny. — *Wielądek.*

Chociszowski *herbu Korab*. Na Rusi. Wawrzeniec Chociszowski w 1734. roku.

Chociwski *herbu Dąbrowa*. W województwie Rawskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z informacyi z tego domu wziętej osnowę kładę tej familji starożytnej: którzy na pamiątkę tego, że jednaż ich dzielnica z Rostkowskiemi zawsze pisali się z Rostkowa: teraz zaś jakom czytał w Laudum sejmiku Rawskiego w roku 1692. Chociwscy Rostkowie. Między kilką braci był Janusz starosta Rawski: temu działem dostały się te dobra Wielki i Mały Chociw, Sierzchowy z przyległościami, Zwingrod na Rusi. Od tego był syn Floryan podkomorzy Halicki, który synów czterech spłodził. Najprzód Arnolfa starostę Żydaczowskiego, który z Elżbietą Korytkowną starościanką Buską żył w małżeństwie. Dobrogosta chorążego Podolskiego: ten z Teresą Ożdżanką podkomorzanką Lwowską: Konstantego, ten z Uurążanką starościanką Śrzemską. Jana, ten z Korycińską chorążanką Krakowską. Jan ten był urodzony z Byliniańki chorążanki Latyczowskiej, syna miał Zygmunta starostę Szydłowskiego, a potem chorążego Sendomierskiego, sam podczaszym Rawskim umarł. Drugi syn jego Stanisław sędzia

ziemski Rawski, od którego Floryan podczaszy Rawski: tego nadgrobek z ojczystego ich grobu w Krzemienicy pod Rawą wypisuję dla większej wiary. Polskim ten stylem położony w te słowa. *Floryan z Rostkowa Chociwski, syn Stanisława sędziego Rawskiego, miłośnik ojczyzny tu leży który w Cecorską, Multańską, Inflantską expedycye za jej całość zdrowie swoje odważył, torem zacnych przodków swoich Janusza Naddziada starosty, Jana Dziada podczaszego, Rawskich idąc. W Węgrzech i Rakusiech rotmistrzem Cesarza Rudolfa będąc, na sławę ojczyzny i domu swego odważnie zarabiał, teraz Bogu ducha oddał w roku* 1618. 4. *Grudnia.* Barbara Hieronima Trzcińskiego podkomorzego Sochaczewskiego córka, małżonkowi swemu ten nadgrobek położyć rozkazała. Synów miał trzech, i trzy córki. Z tych pierwszemu Janowi sędziemu ziemskiemu Rawskiemu Teresa Trzcińska podkomorzanka Rawska powiła te dzieci: Władysława chorążego Rawskiego, Marcina podkomorzego Rawskiego, Jędrzeja officyała Opoczyńskiego, kanonika Gnieznieńskiego, suffragana Krakowskiego. Marcin drugi syn, spłodził Floryana pisarza ziemskiego Rawskiego, od którego potomstwo zostało: Franciszek miecznik Mielnicki, i Stefan: a córka Zofia z Bartłomiejem Podsędkowskim zmówiona. Floryan trzeci syn z Barbary Tarnowskiej podkomorzanki Sochaczewskiej spłodził Kazimierza miecznika Gostyńskiego i Pawła majora w cudzoziemskim wojsku. Jan Chociwski starosta Nurski, z Dębińskiej starościanki Chęcińskiej miał synów dwóch: Alexandra podczaszego Łukowskiego (którego córka Katarzyna Tomaszowi Miarnowskiemu zaślubiona) i Marcina.

Jan Chociwski w roku 1700. pod *Olkinikami* na zjezdzie walnym województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Witebskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Chodakowski *herbu Dołęga*, w województwie Sieradzkiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Stanisław Chodakowski wojski Sochaczewski poborca łanowego w roku 1624. podpisał *Pacta Conventa* Władysława IV. 1632. *excepto articulo Confoed. de pace cum Haereticis.* Łukasz i Stanisław tegoż roku w Sieradzkiem. Jan z sejmu w roku 1678. komissarz naznaczony do rozgraniczenia między ziemią Stężycką i województwem Lubelskiem *Constitut. fol.* 36. miał za sobą Piaszczyńską: pisał się na Tymienicy. Krzysztof w ziemi Gostyńskiej w roku 1670. Kazimierz dziedzic na Balicach. Adam w zakonie Soc. Jesu życie świątobliwie zakończył: miał brata rodzonego, który dom ten jednymże być powiada z Kretkowskiemi, ale od dóbr działem wziętych tem imieniem zawołani. Czytałem w pewnym

manuskrypcie, Chodakowskich herbu Nałęcz, ale o tym nie mam żadnej pewności. Mikołaj Chodakowski pisarz grodzki Lwowski podpisał list Zygmunta III. w roku 1592. dany miastu Lwowskiemu.

Stanisław Chodakowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sieradzkiem. Piotr sędzia kapturowy, a potem podstarości Ostrzeszowski, i Maxymilian na tęż elekcyą pisali się z ziemi Wieluńskiej: Także Józef Chodakowski, z województwa Witebskiego tęż elekcyą podpisał. Przeto i w Ks. Litewskiem tenże dom znajduje się. Gdyż i w roku 1765. Kazimierz Chodakowski oboźny Wołkowyski, był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie. — *Heraldyka Wielądka.*

W r. 1778. Jan Chodakowski regent grodzki Bełzki. — *Krasicki.*

z Chodcza *herbu Poraj.* Z tego Chodcza co jest na pokuciu, pisali się familianci tego domu: których prawda że niektórzy do herbu Junosza referują, ale Ks. Duryewski in MS. wyraźnie pod herbem Róża ich pisze. Stanisław z Chodcza kasztelan i starosta Halicki, jako się podpisał na przywileju Kazimierza Króla danym miastu Lwowskiemu w roku 1460. trzech synów zostawił: Stanisława który był najprzód kasztelanem Lwowskim, a po śmierci Myszkowskiego Piotra wojewody Łęczyckiego i marszałka w r. 1507. wziął laskę wielką koronną, z którą wraz trzymał starostwo Lwowskie, jakom czytał na liscie Zygmunta I. danym Krupkom w roku 1515. z tąż laską, w tymże roku, Królowi kredensował na kongressie Wiedeńskim. Myli się tedy autor *Signatorum*, gdy śmierci jego rok zamierza 1515. bo tego żaden z tych autorów, których on przywodzi nie powiada, a *Bielski fol.* 289. nie ma nic o nim: lubo *fol.* 529. o nim wspomina. Prawdać, że *Bielski fol.* 543. *i Decius fol.* 102. gdy opisują kongres Wiedeński; ten go Stanisławem Halickim pisze, tamten Stanisławem z Chodcza, obadwa jednak dobrze: bo tegoż Stanisława z Chodcza, już Halickim zwano; dla tego że ojciec jego był Panem Halickim, jako się wyżej mówiło. U mnie to pewna, że ten Stanisław z Chodcza dopiero umarł w roku 1529. bom czytał list Zygmunta I. *in MS. Petricovien.* w którym tegoż roku po śmierci Stanisława, konferował laskę wielką Piotrowi Kmicie. Mąż to był nie tylko w senacie, ale i w obozie zasłużony; kiedy pod Wiśniowcem z innemi na głowę Tatarów poraził. Otto brat Stanisława po nim wziąwszy kasztelanią Lwowską, nie długo na niej zabawił: postąpił albowiem na województwo Podolskie, z tego na Ruskie, z Ruskiego na Sendomierskie, z tego na Krakowskie, na którem umarł. Paweł kasztelan Połaniecki; (z tym tytułem czytałem go *inter praesentes* na liscie Króla Alexandra w roku 1505. danym

miastu Lwowskiemu) trzeci brat tamtych. Nigdzie mi się jednak o nich nie dostało czytać, żeby się potomstwo jakie po nich zostało.

Dunczewski w herbarzu Tom. I. stron. 316. zwie ich *Chodeccy* i utrzymuje iż pochodzą od Piotra Kołona kasztelana Inowrocławskiego który był dziedzicem *Chodcza* na Pokuciu i są herbu *Junosza.* Jakoż *Bielski in Chroni. Polon. pag.* 521. — *Paprocki in Herby pag.* 248. *i Okolski Tom I. pag.* 361. — o Stanisławie z *Chodcza* pod herbem *Junosza* umieszczają. —

Chodepski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Wojciech Chodepski z ziemią Ciechanowską podpisał elekcyą Władysława IV.

Chodkiewicz *herbu Kościesza.* Jeżeli który, tedy ten dom między najstarszemi w księztwie Litewskiem, ale i najcelniejszemi słusznie rachować się może. Początków jego ścigać, rzecz bardzo trudna: ile że dawniejszych czasów w Litwie, kiedy ustawicznemi prawie wojnami gorzała, wszyscy się do szabli brali, żaden albo mało co kto do pióra. Niektórzy jako zaraz obaczysz twierdzą, że się Borejkami zwali: drudzy że Chodkami, a to z tej okazyi, jako pisze autor *Rozmowy Polaka z Litwinem w roku* 1565. *wydanej, i Panegiryk Florilegium, i Chodkievicii Heroes.* Witenes W. Ks. Litewski Pańską melancholią chcąc rozerwać, na łowy sobie wyjechał: w tym dają mu znać, że go nieprzyjaciel w koło opasał: tak ściśnionemu zewsząd Witenesowi inszego sposobu do salwowania się nie stawało, tylko ten: że przodek któryś domu tego, na ramiona swoje Pana wziąwszy, tak go niósł na sobie o mil kilka, póki go na takim miejscu nie złożył, kędy mógł ubezpieczyć zdrowie książęcia. Z tego tedy Chodkiem zawołany, a potomstwo jego Chodkiewiczami: działo się to koło roku Pańskiego 1300. Przez sto lat jednak o potomstwie jego, żaden z historyków nie namienia, dopiero *Kojałowicz p. 2. l. 2.* (lubo *Stryjkowski fol.* 517. tylko go zowie Iwan Borejkowicz, co być może, że dla ciasności wiersza, którym tamtę wojnę opisuje, uczynił) wspomina Jana albo Iwana Borejkowicza Chodkiewicza hetmana wojsk Smoleńskich i Siewierskich przeciwko Moskwie, na drugiej expedycyi Witoldowej, i szczęście jego, z którem w nieprzyjacielskie z ludźmi swemi zaciekłszy się kraje, tak się dał w znaki Bazylemu kniaziowi Moskiewskiemu; że zabiegając ostatniej ruinie Państw swoich, pokój z Witoldem uczynić musiał.

Jan Chodkiewicz namiestnik Witebski, od stanów Litewskich na sejm Parczowski z innemi destynowany, Wołynia się i Podola u Palaków domagał *Stryjkowski fol.* 618. *Kojałowicz p. 2. w r.* 1453. Za tychże autorów świadectwem

w roku 1458. ośm tysięcy Litwy na wojnę Pruską Kazimierzowi Królowi przyprowadził: kędy wraz z Polskiem wojskiem znaczną klęską Krzyżaków poraził. *Długosz i Kromer lib.* 26. dzielność jego potomności rozpisali: kiedy nasi w roku 1466. ścisłym obleżeniem Chojnic miasta dobywali; on z ludem swoim, wycieczki nieprzyjacielskie mężnie gromił. *Stryjkowski lib.* 20. *c.* 1. jeszcze go w roku 1474. wspomina, kiedy na Matyasza Króla do Szląska z wojskiem ciągnął. *Kojałowicz p.* 2. Wojewodą go Witebskim zowie, ale on się tylko namiestnikiem Witebskim, wielkim hetmanem Litewskim, marszałkiem ziemskim, z bratem swoim Pawłem namiestnikiem Kamienieckim w roku 1476. podpisał na Ruskich władyków synodzie w jedności z kościołem Rzymskim zostających: z którego też synodu legacyą do Sixta IV. Papieża z posłuszeństwem wysłali. Jest to poselstwo u Hipacego Pocieja do druku podane. To co niektórzy o nim roznieśli jakby Jerzego Podyebradyusza Króla Czeskiego, świeżemi z Polaków odniesionemi tryumfami dumnego, za Kazimierza Jagiellonowicza, miał ten Jan wojną przycisnąć; zda się być rzecz podejrzana, ile że Kazimierz z Jerzym żadnej nigdy zatargi nie miał. Genealogia tego domu wojewodą go chce mieć Kijowskim, luboć mi się tego czytać nigdzie nie dostało: i na województwie Kijowskiem świeżo na ten czas postanowionem Marcin Gastold o te czasy siedział: jako się na swem miejscu mówiło. Jagiełłownę mu też Agnieszkę, synowicę Króla Jagiełła, za małżonkę tamże przypisują: aleć to pewna u historyków, że się żaden brat Jagiełła temże imieniem nie nazywał. *Septem Chodkiev. Heroes i Florileg.* o Mikołaju Chodkiewiczu roznieśli, że wojsko hospodara Wołoskiego z Zaporowskiemi Kozakami, i z wodzem ich Muchą Podole i Pokucie najeżdżających, w popiół wsi i miasteczka niszczących, dosyć w nie wielkiej liczbie swoich zbił na głowę: ale o tem bardzo cicho po wszystkich historykach naszych.

Alexander z inszemi Panami Litewskiemi, Zygmunta I. w ozdobnym poczcie ludzi swoich na koronacyą do Krakowa w roku 1507. odprowadzał *Stryjkowski lib.* 23. *c.* 1. Tu się *Okolski tom.* 3. *fol.* 139. pomylił, gdy Janowi Chodkiewiczowi namiestnikowi Witebskiemu syna przypisał Hieronima kasztelana Wileńskiego, któremu dwóch synów przywłaszcza, Jerzego i Jana. Drugiego potem lubo ojca jego zamilczał, Hieronima kasztelana Wileńskiego do Sixta IV. Papieża ablegata kładzie, od którego syn Jan kasztelan Wileński: tego zaś Jana Karol, Alexander i Hieronim. Dalej Alexandra Chodkiewicza wojewody Nowogrodzkiego, bratem stryjecznym

Jana albo Iwana wojewody czy namiestnika Witebskiego zowic. Kto komput czasu zważy, który którego roku i wieku żył, snadno osądzi, że się ta osnowa jego utrzymać nie może. Genealogia domu tego Alexandrowi Iwanowiczowi wojewodzie Nowogrodzkiemu dwóch tylko synów przyznaje Hieronima kasztelana Wileńskiego i Jerzego kasztelana Trockiego. Ale i ta się tak z historykami, jako i z inszemi autentycznemi które przywodzę dokumentami nie zgadza: przecięż z niej dorozumiewam się że ten Alexander wziął potem krzesło województwa Nowogrodzkiego, a z Bazylissy księżny Jarosławowny spłodził trzech synów Gregorza Alexandra i Hieronima. Z tych

Grzegorz podkomorzym Litewskim ogłoszony w r. 1544. *Stryjkowski fol.* 760. *Orichov. in Panegyri Nuptiali* 1553. toż samo czytam w przywileju ziemi Bielskiej w roku 1547. *u Januszowskiego w Statucie fol.* 837. *zaś in Monimentis Collegji Ostrog. Soc. J.* tak się podpisał, Grzegorz Alexandrowicz Chodkiewicz wojewoda Kijowski, podkomorzy hospodarski, dzierżawca Mormiałowski w roku 1555. Z czego poznać że był synem Alexandra, rozumiem że nie tego o którym niżej mówić się będzie; bo wraz jednegoż roku gdy ten podkomorstwo, tamten brał województwo Nowogrodzkie, a podobno między bracią najmłodszy. Tamże żonę jego wspominają Katarzynę Iwanownę księżniczkę Wiśniowiecką i dobra Kniehynin pod Ostrogiem, które mu się z nią w posagu dostały; wspominają i córki jego z tegoż łoża w roku 1559. lubo ich nie wymieniają. Wziął potem po bracie Hieronimie kasztelanią Wileńską, z którą wraz trzymał i Buławę Wielką Litewską, tych odumarł w r. 1569. Genealogia domu tego, imię mu Hieronima daje, ale go Grzegorzem zowią konstytucye w roku 1569. *fol.* 195. *Paproc. o herb. fol.* 662. *Okolski. Sarnicki. Bielski fol.* 616. *Starowolski in Bellator. Sarmat. fol.* 191. *i* 193. i inni, z których niektórzy jego dzielność w rycerskim polu sławiąc, to przydają: że raz dwadzieścia i sześć tysięcy Moskwy pod Ułą trupem na placu położył, w czterech tysięcy swoich, drugi raz w siedmiu tysięcy Litwy, pięćdziesiąt tysięcy Moskwy zbił. Dwóch się po nim synów zostało: pierwszy Alexander starosta Grodzieński, w ślady ojcowskie wstępując, oblężonej od Moskwy Wendzie miastu Inflantskiemu, z wojskiem na sukkurs idąc, tyle samego imienia swego postrachem sprawił; że nieprzyjaciel od murów odstąpił i imprezy, w roku 1578. *Paprocki o herbach fol.* 432. atoli tegoż roku wielkie w nim nadzieje śmierć zagrzebła. *Stryjkowski lib.* 25. *c.* 3. *fol.* 288. *Bielski fol.* 737. kiedy z innemi Panami Litewskiemi w r. 1576.

witał Króla Stefana. Z Anną Sapieżanką żył bezpotomnie. *Genealogia Chodkiewiczów.* Taż i o jego bracie Jędrzeju podstolim Litewskim twierdzi, że miał za sobą Tarłownę: atoli i on potomka żadnego nie zostawił. Wszystka się tedy fortuna z sukcessyą zlała, na rodzoną ich siostrę, która zmówiona była z Romanem książęciem Sanguszkiem: *Paprocki o herb.* atoli genealogia wspomniona, Jerzemu kasztelanowi Trockiemu tę księżnę Sanguszkową za córkę przyznaje.

Alexander wojewoda Nowogrodzki, to krzesło brał na sejmie Brzeskim od Zygmunta I. roku 1544. razem kiedy i Hieronim brat jego kasztelanią Trocką, a Grzegorz podkomorstwo Litewskie *Stryjkowski fol.* 670. z tymże potem tytułem, z temiż, w roku 1547. podpisał przywilej ziemi Bielskiej *u Januszow. w Stat. fol.* 837. Z komputu tedy lat poznać, że ten Alexander, inszy jest od tamtego, o którym się wyżej mówiło; ale ani synem jego mógł być Grzegorz: czego jednak popiera Okolski. *Historia Sapiehana* twierdzi, że Alexandra Chodkiewiczowna wojewodzanka Nowogrodzka w małżeńską ligę weszła z Pawłem Sapichą wojewodą także Nowogrodzkim: toż samo czytam i w genealogji Chodkiewiczów. Kombinując lata, takbym rozumiał że to tego Alexandra córka była. O więcej potomstwa jego i dziełach nigdziem się doczytać nie mógł.

Hieronim brat Grzegorza kasztelana Wileńskiego i Alexandra wojewody Nowogrodzkiego, a podobno najstarszy, najprzód od Zygmunta I. w roku 1542. wziął podczastwo Litewskie, Radon, i ciwuństwo Wileńskie *Stryjkowski f.* 759. We dwie lecie potem, to jest 1544. kasztelanią Trocką *Idem fol.* 760. dalej starostwo Żmudzkie w roku 1545. z temi obiema tytułami podpisał przywilej ziemi Bielskiej w r. 1547. *u Januszow. w Stat.* postąpił nakonice na kasztelanią Wileńską, na której umarł w roku 1562. *Stryjkowski fol.* 769. Potomstwo jego według Paprockiego o herbach cztery córki, to jest Knichini Jarosławowa; Zofia księżna Czartoryska starościna Żytomierska; Leśniowolska podczaszyna Lwowska, i starościna Hrodelska; Pacowa wojewodzina Witebska; i synów dwóch, Jan i Hieronim, o którym konstytucye w roku 1564. *f.* 52. w genealogji domu tego, żadnej o nim wzmianki nie czynią. *Stanisław Krzesiński* o nim powiada, że pięćdziesiąt tysięcy Moskwy zbił w Inflanciech: *Florilegium* zaś twierdzi, że ta batalia pod Kiesą być miała. *Okolski t.* 3. *f.* 139. *Histor. Sapich. par.* 2. *fol.* 14. świadczą o nim, że w legacyi jeżdżąc od Zygmunta Augusta Króla do Wiednia, otrzymał tytuł nowy swoim sukcessorom i sobie *Comitis S. R. Imperii*, i pierwszy się pisać począł hrabią na Szkłowie i Myszy:

nadto herb Kościesza, który według Bielskiego i Okolskiego, przodek jego przy unji pierwszej Litwy z Koroną na sejmie Hrodelskim w roku 1413. przyjął, w ten kształt przeformowany wyniósł: to jest tarczą, wzdłuż na dwie części przedzieloną, na prawej stronie jej herb zwyczajny Kościesza złożony; na lewej Gryf biały w polu czerwonem, pazury, które tylko u nogi lewej niżej i wyżej widać czarne; język wywieszony czerwony, czyli raczej płomienisty, ogon żółty na grzbiet zadarty, przedniemi nogami do góry wspięty, miecz siniawy z rękojeścią srebrną wyniesiony aż za szyję, trzymając w przedniej nodze, głową w prawą tarczy skierowany: nad hełmem korona, z której takąż formą Gryfa widzieć. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1157. *O herbach fol.* 661. *Bielski fol.* 761. *Misztol. Histor. Sapiehana p.* 2. *fol.* 14. *MS. P. Rutka*, łubo przydaje, że Gryf ten jeszcze od książąt Litewskich, dawno przedtem domowi temu był nadany za to; że przodek ich zgwałtownego niebezpieczeństwa wyniósł Pana swego: ale się to utrzymać nie może, i Paprocki, którego on jednak na świadectwo przywodzi nigdzie tego nie mówi. *Okolski t.* 1. *fol.* 95. inszym kształtem herb Chodkiewiczów położył, a to dla skolligowanych z tym domem różnych familji herbów: to zaś, co powiada; że przed unią Litwy z Koroną, Chodkiewiczowie trzy pióra strusie w herbie nosili, nie ma żadnego po sobie ani autora, ani fundamentu.

Według tego opisania którem położył, kładę tu wzór jego: wszakże już temi czasy, niektórzy samę Kościeszą na tarczy składają, a na hełmie Gryfa wzwyż opisanego.

W Manuskryptach Helsberskich znajduje się list oryginalny tego Hieronima pisany z Gnezna wsi dziedzicznej, do kardynała Hozyusza 4. Kwietnia r. 1553. Podpis takowy: *Hieronim Chodkiewicz Kasztelan Trocki, Starosta Żmudzki*, zkąd znać iż naówczas oba te urzędy posiadał. — *Przypisy Krasickiego.*

Jan Hieronimowicz (tak się podpisał w roku 1569. na liscie *Infeudationis in Ducatum Prussiae:* z czego poznać że był synem Hieronima, nie Grzegorza kasztelana Wileńskiego, jako chce *Starowolski in Bellator. Sarmat.* ani Jerzego kasztelana Trockiego z Hornostajowny jakom czytał w genealogji tego domu) hrabia na Szkłowie, Myszy i Bychowie kasztelan Wileński, starosta Żmudzki, marszałek Wielki Litewski, gubernator Inflantskiej ziemi, i hetman wojsk tej prowincyi, starosta Kowieński i Plotelski. Był wprzód stolnikiem Litewskim w roku 1562. jako pisze *w Zwierzyńcu swoim Mikołaj Rej. Starow. in Bellator. Sarmat. fol.* 191. kasztelanem go Żmudzkim tytułuje, w czem się myli. Mąż wszystkich zdaniem swego czasu wielki: co i same wyliczone honory, które wszystkie wraz trzymał jawnie oświadczają. W młodszym wprawdzie wieku, odstrychnął się był od prawowiernej katolickiej wiary, heretyckim jadem, w szkołach dyssydenckich zarażony: zrazu się albowiem Wittemberskich nowinek chwycił: zważywszy jednak, jak daleko od prawdy stronią, do Genewcńskich się przeniósł; ale potem z dyskursu z Franciszkiem Toletem Teologiem Soc. Jesu który był do Polski, z Komendonim kardynałem i legatem papiezkim zajechał, fałsz jawny widząc, publicznie na sejmie Warszawskim w roku 1572. nic niedbając na wielkich ludzi tąż herezyą zatwardziałych poszepty, ba i z urąganiem uszczypki, do owczarni Chrystusowej wrócił się heroicznie. *Sachin. Histor. Societ. p. 3. l. 8. num.* 205. *Cichoc. Alloqu. Osecen. lib. 2. cap. 22. Epistola Gratiani de Colloquio Toleti cum Niemojevio.* Wyrzucał mu ktoś, że wiarę odmienił; ale odpowiedział: i owszem do tej się wróciłem, w której przez chrzest odrodziłem się Bogu. Gorliwie potem przy kościele katolickim stawał wszędzie: znać to było, to na elekcyi Henryka Walezyusza, pod czas Interregnum, kędy i racyami i całą siłą swoją bronił tego, żeby na Tronie Polskim herezya nie panowała: w czem przeciwko potężnym na ten czas dyssydentom powaga jego u wszystkich wielka, siła pomagała; to gdy żadnym perswazyom ani prośbom nie dał się nakłonić, żeby konfederacyą de pace sectarum był podpisał; co w nim chwali *Hosius Kardynał Epist.* 270. *f.* 445. to gdy kościoły od heretyków sprofanowane, nazad katolikom przywrócił. A że z natury był przyostrzejszy; wszystkie excessa przed nim się drżeć zdały: dwunastu zawsze ludzi gotowych do exekucyi sprawiedliwości stało przed pokojem jego *Janczyń. in MS.* Przecięż z ludźmi uczonemi rad konwersował; Stryjkowskiego osobliwie archidyakona Żmudzkiego i historyka Litewskiego wielce sobie szacował. Za Zygmunta Augusta, złą-

czywszy się z Mikołajem Radziwiłłem hetmanem Litewskim, Piotra Szujskiego, ze trzydziestą blisko tysięcy Moskwy idącego zbił na głowę pod ułą. Wkrótce potem gdy się Inflanty ostatnim swoim nieszczęściem przyciśnione, do jedności z nami nachylały: Jan do nich wysłany, lubo nie bez wielkiej trudności, tę prowincyą do księztwa Litewskiego inkorporował: czego i podziśdzień jawna pamiątka. Zygmunt albowiem August Inflantczykom Gryfa Chodkiewiczów za herb nadał, przydawszy tylko na piersi jego dwie pierwsze z imienia swego litery S i A z sobą powiązane, to jest Sigismundus Augustus. Tam jako pisze *Starowolski in Bellator.* arcybiskupstwo Ryskie, w księztwo przeformowawszy, kasztelanów i inszych urzędników trybem Polskim ustanowił. W nadgrodę tej swojej ku ojczyznie przysługi gubernatorem ziemi Inflantskiej na sejmie deklarowany, urząd ten przedziwną przezornością, wspaniałością umysłu, w sądach sprawiedliwością, aż do zgonu życia swego piastował; to jest do roku 1579. *Stryjkowski lib.* 25. *c.* 4. Stefan Król nie tylko przez to, że go na Królestwo Polskie promowował, przyjeżdżającego na granicach witał *Bielski fol.* 734. wybierającemu się na Moskwę dziewięćset wyboru ludzi, sam niemocą złożony posłał: ale też dla jego wierności ku sobie i cnoty, szczególniej kochał. Akademia Wileńska wieczną mu powinna obligacyą, że za jego staraniem i namową Król Stefan prawa jej nadał. *Stanisław Krzesiński.* Złączył się był dożywotnie z Krystyną Zborowską kasztelanką Krakowską, z której córka Alexandra z Joachimem książęciem Koreckim zaślubiona. *Okolski t.* 1. *fol.* 549. Genealogia domu tego, krom Koreckiej o trzech jego córkach pisze: z tych jedna Drohostajska, druga księżna Wiśniowiecka, trzecia Pacowa wojewodzina Wileńska. Miał synów trzech: Alexandra, Jana Karola i Hieronima. O Hieronimie *Okolski* świadczy *tomo* 3. *fol.* 139. że bezpotomnie umarł. *Gvagnin. Chronic. Litew.* kasztelanem go Brzeskim tytułuje, inni go czczą kasztelanią Wileńską, ale bez fundamentu. Drugich dwóch synów wspomina konstytucya w r. 1581. *fol.* 384. kiedy im za wielkie ojca ich w rzeczypospolitej zasługi, dobra Świsłość w powiecie Wołkowyskim leżące, wieczystem prawem w dziedzictwo Król Stefan i ojczyzna puściła: to jest Alexandrowi i Janowi Karołowi.

Alexander hrabia na Szkłowie i Myszy wojewoda Trocki starosta Boryszowski syn Jana kasztelana Wileńskiego i marszałka. Jam go położył między wojewodami Podlaskiemi idąc za konstytucyą w roku 1607. *fol.* 866. aleć w tym roku Zbigniew Ossoliński na tym krześle siedział, jako świadczą konstytucye tegoż roku trochę wyżej *fol.* 848. W młodszym

wieku w akademji Ingolsztadzkiej filozofji słuchał, z której w roku 1588. publicznie defendując konkluzye do druku podał. Do Włoch potem idąc, na bystrej rzece w oczywistem życia niebezpieczeństwie widząc się, ślub uczynił wstąpić do zakonu Kaznodziejskiego: wybrnąwszy z tej toni, dyspensę w ślubie uczynionym w Rzymie otrzymawszy, fundował OO. Dominikanów w Szkłowie dziedzietwie swojem, rugowawszy wprzód ztamtąd Kalwińskich predykantów, w roku 1619. pod tytułem S. Tomasza z Akwinu, dochodami opatrzył na dwadzieścia cztery osób, i biblioteką znaczną z Myszy do Szkłowa przeniesioną. *Okolski Russ. Flor. fol.* 129. Pod czas Rokoszu przy Zygmuncie III. Królu nienadwerężenie stawał. Wspomina go konstytucya w roku 1613. *fol.* 5. kiedy go komissarzem ojczyzna uprosiła, na rozerwanie związanego na zgubę jej wojska. Z Katarzyny Korniaktowny, (genealogia domu tego mówi, że z Sienińskiej) syna miał Primusa Felicyana, ale ten młodo zszedł, i córkę Annę Eufrozynę, która z Prokopem Sieniawskim chorążym koronnym w małżeńską ligę weszła, a z nią w dom Sieniawskich Szkłow, Mysz i insze obszerne dobra. Ta kościół OO. Dominikanów Lwowskich bogatym apparatem ozdobiła, kędy też po śmierci spoczywa. *Okolski pod herbem Leliwa. Duryewski fol.* 85. *Okolski tom.* 3. *fol.* 202. Dziedoszycką mu żonę przypisuje.

Jan Karol hrabia na Bychowie, Szkłowie i Myszy, brat młodszy Alexandra wojewody Trockiego, wojewoda Wileński i hetman Wielki Litewski, gubernator Inflantski, Derpski Luboszański Wielońaki starosta, a przedtem podczaszy Litewski, dalej starosta Żmudzki i hetman polny Litewski, syn Jana kasztelana Wileńskiego i marszałka, nie Grzegorza, jako chce *Starowolski in Bellator. i Gvagnin* w kronice Litewskiej czegom wyżej dowodził z konstytucyi. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy z Zofią Mielecką wojewodzanką Podolską, która mu syna powiła Hieronima Chryzostoma: (którego młodo zmarłego w lat 16. jeszcze za żywota swego ojciec strapiony opłakał) i córkę Annę; ale i ta z Janem Stanisławem Sapiehą marszałkiem Wielkim Litewskim bezpotomnie żyła. Drugi raz z Anną Aloizyą księżniczką Ostrogską wojewodzanką Wołyńską: ale i tu żadnego sukcessora nie było. Ten to jest Jan Karol wysoce godny senator, i nie tylko w Polszcze, ale i w obcych krajach, tryumfami i kawalerskiem sercem wsławiony mąż, którego Stefan Batory Król Polski jeszcze w dziecinnym wieku, mężem uznał. Gdy albowiem w szlachetnym innych Paniąt gronie w kollegium Wileńskim witał Pana, widząc Król, w pozorze i gestach jego Marsowaty geniusz, Pańskim humorem utemperowany,

rzekł: Pewnie ten swego czasu wielkim kawalerem i mężem rycerskim będzie. I nie omylił o sobie wielkich nadziei: zaraz się albowiem z młodych lat do Pańskich akcyi sposobił. Ztąd cudze kraje lustrującemu najmilsza była z wsławionemi tych tam czasów wojownikami konwersować, jako to z Albańskim i Parmeńskim książęty, Auryakiem i Mauryeyuszem: ztąd Włochy, Maltę, Francyą, Niderland, Luzytanią, Anglią, Szkocyą, Hiszpanią, Węgry i Niemce objeżdżając, nie tylko się w różnych języków experyencyi, ale bardziej w wojennej sztuce polerując, do tej o sobie opinji przyszedł; że Car Turecki, gdy wojska nasze Skinder Basza i Sułtan Gałga zniósł pod Cecorą; dał się z tym słyszeć: Już też w Polszcze tylko uczniowie zostali w wojennych rzeczach, mistrzowie ich albo odemnie są pobici, albo w niewoli. Jednego tylko starego mistrza jeszcze mają Chodkiewicza.

Pierwsze mu pole do Marsowych dzieł Wołoska kampania otworzyła: na którą z bratem swym Alexandrem, w pięknym i licznym kompucie ludzi swoich stanął, pod Zamojskim Janem hetmanem przeciwko Michałowi Multańskiemu wojewodzie. Tam z wrodzonej do sławy chęci domagali się z Adamem Sieniawskim podczaszym koronnym u hetmana, żeby byli pierwsi na nieprzyjacielskie szyki uderzyli: ale przezorny wódz Zamojski, temperując młode i gorące żądze, tego im dopuścić nie chciał, mówiąc: *Etsi certam suam fore victoriam sciret, illam tamen malle spernere, quam tales cives perdere.* Tam zaprawiwszy rękę na Wołoskich karkach, a do domu powróciwszy, żeby była chęć w nim do Marsowych dzieł nie stygła; cokolwiek mu czasu zbywało, wszystek ustawicznej exercytacyi poświęcił, już do pierścienia goniąc, już z dział do celu bijąc, już okopy sypiąc, albo zamki budując. Bywało i to, że skupiwszy poddanych swoich, do zamku im szturmować a siebie pod winą, mocno dobywać kazał. W tych ćwiczeniach, gdy się koń pod nim rozpędzony potknął: z niego szwankując nogę złamał. Z tym razem jeszcze dobrze nie doleczony, skoro się pora wojenna w Inflanciech otworzyła, zaraz się do obozu wyprawił, i już też odtąd prawie z pola nie schodził. Przecięż nie inaczej się na tę expedycyą wybrał, aż wprzód z ręku biskupich i chorągiew i szablę poświęconą a na ewangelji wprzód położoną odebrał: przy których ceremoniach protestował się, że najpierwej o cześć Boga i kościół jego, toż na dobro ojczyzny chce jej dobywać: inni przydają, że się krwią własną zapisał, i ślubem obowiązał na obronę wiary i kościoła prawowiernego. I szczęścił mu Bóg szczególniej, bo pod Rewlem w roku 1604. zniósł wojsko Szwedzkie, tysiąc pięćset

na placu trupem nieprzyjaciela położywszy: pod Derptem cztery tysiące w tymże roku: siedm tysięcy pod Białymkamieniem w roku 1605. Samego Karola Szwedzkiego Króla gdy generałowi swemu Lindarowi szedł na sukkurs, na głowę zbił, jedenaście tysięcy w pień wyciąwszy i trzysta ludzi: dwa tysiące gdy ich z swoim wojskiem doganiał, w wodzie zatopiwszy. Klęska ta, Szwedów pod Kircholmem potkała, którą z wielką pochwałą Chodkiewicza opisał *Buleng. Gallus lib.* 12. *fol.* 366. Luboć drudzy chcą że tylko we trzech tysięcy swoich, czterdzieści tysięcy doświadczonego żołnierza z Belgium, Szkocyi, Francyi i indziej zebranego wtenczas, ten przezacny wódz pobił: którą wiktoryą tak się wsławił po całej Europie, że go Cesarz i inni Monarchowie, już listami z powinszowaniem pełnym panegiryków, już Pańskiemi podarunkami obsyłali. Osobliwiej jednak Paweł V. Papież wysławiwszy jego nieustraszone serce, rycerskiej sztuki umiejętność, odwagę w tak szczupłej swoich garstce, mówi tak do niego w liscie swoim w roku 1605. danym, którym czytał *in MS. Collegii Ostrogien. Soc. Jesu. Plane specimen dedisti fortissimi atque Sapientissimi Ducis; et nos hanc tuam praestantem virtutem, qua generis tui praeclaram nobilitatem, adeo illustrati; mirifice laudamus, teque ob id, uti filium valde dilectum in Domino complectimur.* Wsławił się i u samych nieprzyjaciół; kiedy za pobitych w tejże batalji dwóch książąt Luneburskich i inszych wodzów nieprzyjaznej strony; pełne splendecyi i majestatu pompy, sam z całem wojskiem obchody czynił. Przypatrowała się temu Ryga, rozniosło się to po cudzych krajach, i nie tylko swój, ale i obcy przyznawali, wielkość umysłu w Chodkiewiczu. Pomagało mu do tej wygranej niebo, bo przed samą okazyą pokazał się na nim S. Stanisław Kostka, z mieczem zakrwawionym, całemu wojsku jego błogosławiąc. Pod Dynamundą potem, temże szczęściem sześć tysięcy Szwedów do szczętu wyciął, i chorągwie wszystkie zabrał. Derpt od Mansfelda oblężony, z ciężkiego razu oswobodził, Parnawę odzyskał. Wolmaryą dość dobrze w ludzi i w ammunicyą opatrzoną gwałtownym w nocy przypuszczonym szturmem wziął, a co największa, bez najmniejszej w swojem wojsku straty: i insze główne w Inflanciech fortece odebrał. Nawet nie na ziemi tylko, ale też i na morzu dzielności jego doznał nieprzyjaciel; kiedy okręty Szwedzkie jedne popalił, drugie zabrał, ludzi pod miecz, działa na łup wziąwszy. Tak zaś przy nim statecznie fortuna stała; że lubo się tak wiele razy w ręcz z Szwedami scinał, żadnej jednak nie przegrał kampanji, i przycisnął do tego Karola Szwedzkiego Króla, że o pokój prosić musiał.

Gdy się tak od Inflantskiej wojny tryumfalnie uspokoił, na Moskwę siłę swoję obrócił: którą od Smoleńska spędziwszy, w kilka potem miesięcy pod Mozajskiem wielką ich klęską poraził. Polakom na stolicy Moskiewskiej oblężonym żywności dodał. Władysława IV. na ten czas Królewicza do Moskwy prowadząc i odprowadzając do ojczyzny, przytarłszy rogów nieprzyjacielowi; Siewierskie księztwo i Czerniechowskie Moskwie odebrał. Niewypowiedzianą zaś prędkością, błotniste rzeki, głębokie brody, zarosłe lasami drogi przebywał; pracą, skwarem, zimnem, głodem niezwyciężony. Więcej trudu zażył w kojeniu związanych na zgubę ojczyzny synów: których gdy ani perswazyą, ani prośbą od zawziętej imprezy powściągnąć nie mógł; pod Glinianami przeciwko rokoszanom przy dostojeństwie Zygmunta III. stanął, i szczęśliwie. Wojsko Polskie o niedopłacony sobie żołd, nieposłuszne, powagą swoją uspokoił, z własnej fortuny swojej, dwadzieścia i dziewięć tysięcy na nich wysypawszy: które konstytucya w roku 1613. *fol.* 47. wyliczyć mu rozkazała, a przedtem w r. 1609. *fol.* 910. Czopowe mu w księztwie Litewskiem w nadgrodę zasług puściła. Na ostatek gdy na owej nieszczęśliwej pod Cecorą kampanji, Stanisław Żolkiewski hetman wielki koronny i kanclerz poległ, a Stanisław Koniecpolski polny hetman w niewolą się Turecką dostał: Osman Car Turecki tem szczęściem uwiedziony, spodziewając się, że całą Polskę w tym razie snadno pod jarzmo swoje podbije; ze trzech części świata na zgubę naszę ogromne wojsko wyprowadził, i do granic Polskich zbliżył: Zygmunt III. Król Polski, nie widząc komuby bezpieczniej fortunę tej ojczyzny mógł powierzyć nad Chodkiewicza, przez uchwałę sejmową hetmanem go na tę expedycyą tak koronnym jako i Litewskim ogłosił: przydawszy mu niektórych tak do rady, jako i do boju komissarzów. Syna nawet swego Władysława z nim posłał i na jego opiekę spuścił, żeby się był pod tak doświadczonym w różnych okazyach wodzem, w rycerskich dziełach polerował. Szedł Jan Karol przeciwko nieprzeliczonemu gminowi (bo samych Tatarów na siedmkroć sto tysięcy rachowano) nieulęknionem sercem. Wszystkiego wojska naszego komput był czterdzieści i trzy tysiące, Lissowczyków siedm tysięcy, Kozaków trzydzieści tysięcy; z któremi pod Chocimem obóz cały uszykował. Zastał go już gotowego Osman: ale i kilką utarczkami doznał z swoją szkodą, że na Polskiego Herkulesa trafił. Życzyłci sobie wprawdzie Chodkiewicz generalną batalią sił swoich z Tyranem sprobować, i już był całe wojsko do boju uszykował, ale deszcz nagły, niespodziewaną powodzią wszystkich z pola do obozu spędził:

luboć i Zygmunt III. zakazał był wstępnym bojem bić się Chodkiewiczowi; pókiby sam w osobie swojej i z całem pospolitem ruszeniem z nim się nie złączył. Tym czasem Jan Karol pracami i trudami wojennemi zwątlony, tamże pod Chocimem, na zacniejszy do nieba tryumf przeniósł się w roku 1621. dnia 24. Września.

Był to mąż wieków pamięci godny, w rozstawianiu straży nieporównany, w rozsyłaniu szpiegów nie zmordowany, w szykowaniu wojska nad inszych biegły, albo jako o nim mówi *Adol. Brachel histor. Longo armorum usu, et multis praeclare partis victoriis probatus Dux, non manu magis, quam consilio promptus, disciplinae vero militaris severissimus exactor. lib.* 1. *anno* 1620. W historyach i geometryi dobrze przepolerowany, w koniach i orężach jako najlepszych kochający się. Twarz jego jakąś powagą i wspaniałością tchnęła, nos Orli, wypogodzone czoło, wszystka ciała symetrya, do wielkich urodzona akcyi. Z natury do cholery był skłonny; dla czego w szkołach jeszcze uczącemu się Karolowi, Ks. Lesiewski Soc. Jesu professor jego, w takich impetach, oczy kazał zasłaniać. Przecięż potem nie marsowatą posturą, ale Pańską dobroczynnością chciał certować z każdym; i lubo na przewinionych żołnierzy zdał się być przyostrzejszy, ztemwszystkiem po satysfakcyi od nich ukrzywdzonym zaszłej, karę śmierci chętnie na lżejszą inną zamienił. Na innych zaś szczodrze hojny, dla tego podupadłych, albo poranionych z wojska swego, to pieniędzmi, to żywnością opatrując, wodzem miłości zasłużył być nazwany. W fortyfikowaniu fortec kosztu nie żałował, znać to było po wałach i belluardach w Bychowie od niego reformowanych, znać po Lachowickim zamku osobliwszą sztuką, działami, ammunicyą i potęgą od niego ubrojonym. Osman Cesarz powróciwszy od Chocimia z swoją konfuzyą, obraz Chodkiewicza w pokojach Cesarskich zawiesić kazał, poważając sobie męztwo jego, że pod którego potencyą ziemia drżała, ten się jej przezacny mąż nie przeląkł. Dla tego zwykł był mawiać, gdy mu o wielkiej liczbie nieprzyjaciela znać dawano: *Hic hostem mihi computabit ensis:* coś podobnego znajdziesz Isajae 65. *Numerabo vos in gladio.* Ale największego podziwienia w takim Panu, i przy takiem szczęściu cnota jego i pobożność godna; kiedy co Sobota do spowiedzi i komunji Ś. przystępował, mszy Ś. codziennie słuchał, i od niej choć mu też znać dawano, że tuż nieprzyjaciel dogania, oderwać się nigdy nie dał. Przed każdą batalią noc na modlitwie prawie całą przepędził, na gołej ziemi przy łóżku się porzuciwszy sypiał, w dzień zaś batalji nic nie jedząc ani pijąc, wpadłszy do namiotu, czy to kańczukiem,

czy paskami od szable, czy ostrym cierniem okrutnie aż do krwi ciało swoje krajał. Swywolne niewiasty jeżeliby się jakie w obozie znalazły, surowym dekretem rugować albo w Dniestrze topić rozkazał. Do Najśw. Matki szczególniej nabożny: której pieśni *Bogarodzica Dziewica* i tym podobne już do okazyi idąc z całem wojskiem nabożnie śpiewał. Szczodrobliwość na Boga pamiętna, bo najprzód w Kretyndze OO. Bernardynów, w Bychowie kanoników regularnych, w Krosach na Żmudzi w roku 1614. kollegium Soc. Jesu wspaniale i dostatnie ufundował. Kościoły w Szkłowie, Derpie, Myszy, Rydze Ś. Jakóba jego szkatułą powstały. Do drugich zaś jako Ś. Michała w Nieświeżu, Ś. Kazimierza w Wilnie siła Pańską munificencyą dopomógł. Do Rzymu nawet i Loretu bogate posłał upominki: inszym przybytkom Boskim wiele kielichów, apparatów i ozdoby z jego ręku przybyło. Jałmużny wielkie czynił, tak, że inszy worek z pieniądzmi dla nich za nim, inszy za żoną, inszy za synem noszono. Żadnemi nie skorrumpowany podarunkami, dla tego gdy kto do niego z niemi przyszedł, i on i pokojowy który puścił, surowo zgromieni.

Tradycya do naszego wieku podana, racyą bezpotomnego wtórego małżeństwa tę głosi: że gdy rozkaz królewski i rzeczypospolitej oddający mu komendę wojsk na Chocimską expedycyą zaszedł, nieodwłocznie w sam dzień ślubu, pożegnawszy nienaruszoną w Panieństwie oblubienicę; ruszył pod Chocim: gdzie jako się wyżej mówiło, siebie samego i wojsk Tureckich zwycięzca umarł. *Legite Posteri!*

Pisali o nim *Starowolski in Bellat. Sarmat.* Tenże *in Obitu Sigism. III. Jabób Sobieski in Commen. Belli Chotim. fol.* 39. *i w Mowie swojej na jego pogrzebie. Życie Anny Aloizy Chodkiewiczowy żony jego.* (Która gdy bunty Kozackie górę brały, ciało jego do Krakowa z Ostroga przeniósłszy, tam go do czasu złożyła, aleć już temi czasy gdy to piszę, w Ostrogu razem i z nią pochowany.) *Bierkowskiego Kazanie na jego pogrzebie i Stefanides. Annuae Societ. impressae an.* 1604. *Laurus Boceri. Janczyński in MS.*

Jerzy kasztelan Trocki. Jam go wprawdzie między kasztelanami Trockiemi opuścił, ile żem się nigdzie roku doczytać nie mógł, którego na tem krześle siedział. Genealogia domu tego o dwóch żonach jego pisze: z pierwszej Hornostajowny, syna mu przypisała Jana kasztelana Wileńskiego i marszałka, o którym wyżej mówiłem: z drugiej Zofji Olelkowiczowny księżny Słuckiej, to jego potomstwo rachuje: Jerzego starostę Żmudzkiego, i Hieronima kasztelana Wileńskiego, o których zaraz niżej piszę: i dwie córki, z tych jedna księżna Hołowczyńska, druga księżna Sanguszkowa.

Tegoż Jerzego taż genealogia synem chce mieć Alexandra wojewody Nowogrodzkiego, jakoż z komputu lat wielkie do tego podobieństwo: a zatem czterech synów tego Alexandra, trzebaby liczyć.

Jerzy starosta Żmudzki, a przedtem krajczy Litewski, z którym tytułem w roku 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską, syn kasztelana Trockiego umarł w roku 1595. Z Zofji córki Mikołaja Radziwiłła książęcia na Bierżach i Dubinkach wojewody Nowogrodzkiego, żadnego potomstwa nie zostawiwszy, w Brzostowicy pochowany, który kościół bogatym apparatem i Pańską hojnością ubogacił. Godziny kapłańskie prawie codzień mówił; wszystkim miły, ale najbardziej Bogu. *Brant Kazanie pogrzeb. Genealogia Radziwiłłów. Parentalia Sodalit. Okol. t.* 3. mówi o Konstantynie Chodkiewiczu, że był rodzony brat tego Jerzego, i że umarł także *sterilis*.

Hieronim kasztelan Wileński, starosta Brzeski, brat Jerzego starosty Żmudzkiego. Jego szczodrobliwość na OO. Bernardynów Wileńskich pamiętna, kiedy placu pobliższego klasztorowi ich z pałacem swoim i ogrodem wiecznemi czasy ustąpił: do tego organami bardzo pięknemi kościół ich przyozdobił, jako świadczy *Vadingus in Annal. Min. T.* 6. 1468. *num.* 24. z tego autora i jam go też między kasztelanami Wileńskiemi pod tym rokiem położył, ale gdy *Vadingus* przydaje że był z księżny Słuckiej urodzony, dla tego o tym się to rozumieć powinno. Wspomina go konstytucya w roku 1607. kiedy go deputowała do zapłaty wojsku Inflantskiemu *Constitut. fol.* 878. i 1616. *fol.* 47. kiedy go uprosiła do rozgraniczenia województwa Podlaskiego od Litwy. Wspomina także *Historia Colleg. Bresten. S. J.* kiedy łaski jego na siebie, wiecznej przed Bogiem zapisała pamięci. Jego z Anny Tarłowny zda mi się wojewodzanki Lubelskiej cztery córki: Konstancya zakonnica, Elżbieta z Sapiehą starostą Orszańskim, Barbara z Kopciem Bazylim kasztelanem Nowogrodzkim, czwarta z Fernecmberkiem zaślubione. Synów zaś dwóch spłodził: Jana Hieronima podstolego Litewskiego, ten z Krystyną Pawła Sapiehy podkanclerzego Litewskiego córką żył bezpotomnie: i Krzysztofa. *Historia Cudów B. Stanisława Kostki. Wituński wiecznej woni Róża.*

Krzysztof wojewoda Wileński, Krewski Wiszniewski Bielicki starosta, marszałek trybunału Litewskiego w roku 1643. a pierwej chorąży Litewski, dalej koniuszy koronny, potem kasztelan Trocki, wkrótce kasztelan Wileński, na koniec i wojewoda. Z sejmu 1611. komissarz do traktatów z Moskwą *Constit. fol.* 2. i 1641. do Królewca strony portu

tamtecznego *Constit. fol.* 17. Stryjeczny brat Jana Karola, i jego jak wszystkich batalji, tak i chwały tryumfalnej nierozdzielny towarzysz. Z nim przeciwko Rokoszanom za Zygmunta III. stanął pod Glinianami: przeciwko Szwedom w Inflanciech, kędy przy dobywaniu Parnawy, pierwszy na mury skoczył, i drugich swoim przykładem pociągnął: przeciwko Moskwie w Siewierzu; przeciwko Osmanowi i Turkom w Wołoszech, wszędzie wielkie męztwa i odwagi swojej zalecenie zostawiwszy. W sądach nieskorrumpowany, dla tego za jego w trybunale laski, gdy herezya o swoje excessa popełnione pozwana, na obronę swoję, tylko kalumnie na katolików i akademią Wileńską, i złoto nie racye po sobie kładła; jego surowym dekretem przytłumiona upadła. Na Boga i jego domy, Pańskiej fantazyi: w Nowogrodku Litewskim kiedyś książąt Koryatowiczów stolicy, zakonowi Kaznodziejskiemu, szczodrze z fundamentów kościół wystawił, grunt na klasztor darował i budynek i innemi łaskami opatrzył. *Okolski in Russia Florida fol.* 134. Za jego staraniem zakonne Panny S. Benedykta do Mińska wprowadzone. Kościołowi naszemu przy kollegium Wileńskim, wszystek apparat dość bogaty darował *Gratiae Seculares.* Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Elżbietą Kiszczanką, drugi raz z księżną Zofią Horską. Potomstwo jego synów trzech.

Alexander Krzysztof biskup Inflantski: z tym tytułem podpisał w roku 1669. manifestacyą duchowieństwa. To średni syn Krzysztofa wojewody Wileńskiego, umarł w r. 1676.

Jan Kazimierz pierwszy syn Krzysztofa, najprzód koniuszy Litewski, potem kasztelan Wileński, z Zofji Pacowny kasztelanki Wileńskiej, syn jego Michał młodo umarł: córki zaś, Teresa z Janem Bonawenturą Krasińskim wojewodą Płockim zmówiona, żyli z sobą bezpotomnie. Anna z Mniszchem wojewodą Wołyńskim w kontrakty małżeńskie weszła. *Genealogia Chodkiewiczów.*

Hieronim Karol starosta Mozyrski, trzeci syn Krzysztofa, poseł na sejm w roku 1642. a z niego komissarz do zapłaty piechocie Smoleńskiej *Constit. fol.* 23. Wziął był *in Sociam vitae* Izabellę Ladzką starościankę Żmudzką, z której córka Joanna wydana za Jędrzeja Sapiehę starostę Czerwonogrodzkiego zeszła bezpotomnie. Syn zaś z tejże Ladzkiej Jerzy Karol oboźny Litewski, starosta Bludeński, mąż rycerski pod Chocimem Żorawnem, Kamieńcem odwagą swoją wsławiony z Maryanny Naruszewiczowny podkanclerzanki Litewskiej spłodzoną córkę Joannę, skolligował z Zarankiem Horbowskim starostą Żmudzkim: syna zaś z tejże Jana Karola starostę

Błudeńskiego z Cecylią Sapieżanką wojewodzanką Trocką, z której krom Kazimierza w dzieciństwie zmarłego, ostatnia się tych czasów tego walecznego domu iskierka została, Adam Tadeusz starosta Błudeński.

Ostatnia ta iskierka domu Chodkiewiczów Adam Tadeusz na którym tu *Niesiecki* kończy w dalszym czasie został wojewodą Brzeskim, a wszedłszy w kontrakty małżeńskie z *Czapską* (Rozalią) wojewodzanką Pomorską z nią spłodził syna jedynaka Jana Chodkiewicza potem starostę Żmudzkiego, ten z *Rzewuskiej* wojewodzanki Krakowskiej ma potomstwo. — Po śmierci Jana Sapiehy kanclerza Wielkiego Litew. od którego rodzonej siostry ojciec pochodził, wielką ten starosta Żmudzki objął sukcessyą, mianowicie na Ukrainie miasto *Czarnobyl* z przyległościami. Umarł roku 1792. — *Przypisy Krasickiego.*

Jan Mikołaj Xawery hrabia Chodkiewicz starosta Żmudzki, generał lieutenant wojsk Rossyjskich, kawaler orderów Polskich, syn Adama wojewody Brzeskiego Litewskiego i Rozalji Czapskiej wojewodzanki Pomorskiej. Mąż ten z krwi tak sławnego w ojczyznie imienia pochodzący, idąc w ślady wielkich przodków swoich, z młodego wieku swego, w cnoty, talenta, i wiadomości obowiązków prawdziwego obywatela sposobił się, na różnych potem publicznych funkcyach będąc, i dopełniając gorliwie usług dla swej ojczyzny, z wielkim żalem wszystkich, w średnim wieku życia swego 43. zszedł z tego świata 1781. roku 26. Lutego. Zostawił po sobie potomstwo z godną małżonką swoją Ludwiką *Rzewuską* kasztelanką Krakowską spłodzonych dwóch synów, Józefa, i Alexandra, oraz dwie córek, Rozalią księżnę Lubomierską kasztelanową Krakowską, i Elżbietę księżnę Radziwiłłową kasztelanowę Wileńską. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki w przypisach dodaje jeszcze: iż w księztwie Litewskiem są Chodkiewiczowie oprócz starosty Żmudzkiego żyjącego w r. 1778. i dzieci jego wyżej wzmiankowanych: Kazimierz budowniczy, — Leo mostowniczy Mścisławskiego województwa, tak są albowiem podani w kompucie Urzędników Litewskich roku 1778., ale ponieważ ostatnim z domu był starosta Żmudzki zmarły w roku 1783. i dopiero zostawione potomstwo od niego z *Rzewuskiej* dalszą procedencyą kontynuje, przeto ci tu wzmiankowani Kazimierz i Leo Chodkiewiczowie inszego muszą być herbu. —

Chodkowski *herbu Sas.* Piszą się z Bobina. Łukasz Chodkowski rycerz odważny, w Moskiewskiej expedycyi porucznikiem będąc. Ciało jego złożone w Jaworowskim Farnym kościele. Stanisław z województwem Ruskiem podpisał elekcyą Władysława IV.

Stanisław Chodkowski w roku 1700. pod *Olkinikami* na zjezdzie walnym województw, ziem i powiatów podpisał się z województwa Wileńskiego. Stanisław Chodkowski komornik ziemski Stężycki w roku 1792. żyjący. — *Heraldyka Wieladka.*

Chodorkowski *herbu Ostoja*, ci w księztwie Litewskiem kwitną: bo Łukasz Jana Kazimierza, drugi tegoż imienia Chodorkowski Jana III. z Nowogrodzkiego wojewódz-

twa podpisali elekcye. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Ks. Kojałowicz in MS.* pisze że przodek domu tego Rahodoszczanin przezwany, z ziemi Radomskiej wyniósłszy się osiadł był w Siewierszczyznie, a gdy kraj Siewierski odpadł od Litwy do Moskwy, dwaj rodzeni tego domu do Króla się udali, Król jednemu z nich dał w Nowogrodzkiem województwie Chodorkowiec, drugiemu Unichowki. Od tych majętności, urosły nazwiska Chodorkowskich i Unichowskich. Andrzej Chodorkowski odważny rycerz i dworzanin królewski, Stefanowi Królowi poczet dworzański dwunastu usarów pod Połock stawił. Łukasz służył na Ukrainie z Bałabanem w potrzebie pod Śniatyniem, gdzie Kantymirowi głowę ucięto, postrzał odniósł. Pod Smoleńskiem w głowę i rękę był raniony. Pod Łojowem w pół postrzelony, tak długo na sobie i na swoich impet Kozacki wstrzymał, aż insze chorągwie do sprawy przyszły.

Chodorowski *herbu Korczak.* W województwie Ruskiem starożytna familia. Najdawniejszego *Paprocki* doczytał się Dymitra z Chodorowa łowczego Lwowskiego w r. 1436. jam drugiego Dymitra czytał 1489. na liscie Kazimierza Króla danym miastu Lwowskiemu. Hektora Chodorowskiego kładzie tu *Okolski* który w roku 1462. z Krzyżakami mężnie się bijąc, na placu poległ: przywodzi po sobie *Bielskiego kartę* 426. ale ten autor wyraźnie przydaje, że ten Hektor był z domu Brogów, to jest herbu Leszczyc, z tego tedy autora wnoszę, że muszą być inni Chodorowscy Leszczycowie. Za *Paproc.* czasów było trzech braci rodzonych. Pierwszy Szczęsny: od tego się zostało trzech synów, to jest Mikołaj chorąży Halicki: a bodaj nie jego córki były Helena z Chodorostawu Stanisława Dobraczyńskiego, i Zofia Jana Podolskiego kasztelana Raciązkiego, Ciechanowskiego i Dobrzyńskiego starosty małżonki, które w r. 1626. brały sukcessyą po Janie Węglińskim wuju swoim. *Acta Castr. Leop.* Synowie zaś Kasper: żona jego Anna Sulimianka. Felicyan: ten spłodził syna Pawła i córkę Apollonią Jana Ostrowskiego herbu Gryf starosty Mościckiego małżonkę. Drugi Szymon: który z Bodzanowskiej miał synów trzech: Krzysztofa, (od którego z Sienińskiej kasztelanki Halickiej syn Szymon, tego zaś Franciszek i córek trzy: z tych jedna dostała się Gabryelowi Biereckiemu pisarzowi Przemyslskiemu: druga Stanisławowi Gizickiemu, trzecia Barbara Janowi Humnickiemu.) Jana: temu Babska powiła syna Stefana sędziego Bełzkiego, i córkę Wołodyjowską. Marcina: tego z Olizarowny stolnikowny Wołyńskiej zostało potomstwo. Trzeci Jan: i ten z Pretwiczowną szczęśliwy w potomstwie. *Orichov. in Quin-*

cunce męztwo sławi któregoś z nich u Obertyna. Jan Chodorowski Soc. Jesu tegoż domu, lubo braci rodzonych ludzi zacnych miał, jednego kanonikiem Gnieznieńskim, drugiego sędzią ziemskim Podolskim, przecięż niezwyciężoną pokorą i pracą prawie apostolski operaryusz leżących w gnoju obchodził, szpitale nawiedzał, katusze zbiegał, żeby był z wzgardzonych od świata miejsc, niebu bogaty profit czynił. W Poznańskiem S. Łazarza szpitalu, zwrzodowaciały leżał, któremu dla nieznośnego fetoru, bo ciało na nim gniło, żaden się niechciał podjąć służyć. Podjął się go Ks. Jan, a z dziwną miłością i cierpliwością ochotną, cokolwiek tylko mogło być do wygody chorego wszystko opatrywał, wrzody obmywał, rany obwięzywał, karmił, dźwigał. Umierał mieszczanin pewny; przywołać do siebie kazał pisarza Miejskiego i świadków, do zakończenia testamentu swego. Przyszli; w tym chory straszliwym głosem zawołał: Pisz! Duszę moję zapisuję dyabłu, żonę i syna dyablu, kamienicę, fortunę i wszystko moje piekłu. Włosy wstawały na głowie wszystkim, gdy to mówił. Zawołany do niego Ks. Jan, gdy do izby wchodzi, krzyczeć chory począł: wypchnijcie tego ztąd księdza, już mi nie po nim, bom zpadł z nadziei zbawienia. Ostrzej mu się z razu stawił pobożny kapłan, i przyszedłszy bliżej rzecze: umilknij bestyo nie dufająca Bogu! atoli łagodną potem perswazyą przekładając nieskończonej wagi zasługi Chrystusowe, nieprzeczerpane i największym grzesznikom miłosierdzie Boskie, tyle w nim sprawił; że pierwszy testament skassował, inszy Chrześcijański napisał, sakramentami duszę oczyścił, i jako na Chrześcijanina należy w dobrej dyspozycyi życia tego dokonał. Pogrzeb nadchodził wkrótce, na który wielkim tumultem zbiegało się co żywo: gruchnęła albowiem po całem mieście bezbożna pierwsza jego rezolucya: że ją potem rewokował, jedni nie wiedzieli, drudzy nie wierzyli: rozumieli tedy, że według woli jego upominając się prawa swego do niego, i brać jako swego piekło miało. Na wniesieniu do kościoła ciała umarłego, wszedł na ambonę ksiądz Jan, tam upewniwszy ludzi, o nawróceniu do Boga tego grzesznika skassowaniu biesowskiej darowizny, wszystkich do większej w Bogu ufności gorącem kazaniem zachęcił. *MS. de stultis Sociis propter Deum.* Na ostatek służąc zapowietrzonym w Gdańsku w roku 1653. sam zarażony tymże jadem po koronę swych zasług poszedł. *P. Nadasi.* Krzysztof Chodorowski podkomorzy Lwowski złączył się dożywotnie z Katarzyną Jabłonowską miecznikowną koronną, córkę z niej jedynaczkę zostawił Annę, która *primo voto* żyła z Konstantym książęciem Wiśniowieckim wojewodą Bełzkim, *secundo*

z Janem Karolem Dulskim książęcicm marszałkiem Litewskim, kościołowi katedralnemu Lwowskiemu, wiele bogatej ozdoby przyczyniła. Alexander dziedzic na Chodorostawie, Malczycach i Żurawnie, najprzód stolnik, potem podkomorzy Lwowski, fundował drugi kurs filozofji w szkołach naszych Lwowskich. Umarł w roku 1694. a że żadnego syna nie zostawił, krom córek trzech, dla tego na nim dom ten zdawna w tej ojczyznie krzewiący się zszedł. Miał zaś za sobą Urszulę Stępkowską pozostałą wdowę po Bieganowskim staroście Mostowskim: z której Anna z Franciszkiem Cetnerem wojewodą Smoleńskim: Katarzyna najprzód z Stamirowskim podstolim Halickim, potem z Piotrem Potockim herbu Pilawa wojewodą Czerniechowskim, na kościoły i ubogie sieroty dobroczynna. Magdalena z Leszczyńskim Ignacym herbu Wieniawa kasztelanem Lwowskim, której za znaczną summę sobie zapisaną kollegium nasze Stanisławowskie pamiętne przed Bogiem dzięki płacić będzie; zmówione.

Adam Chodorowski w 1700. roku na zjezdzie walnym pod *Olkinikami* pisał się z województwa Mińskiego. — *Heral. Wielądka.*

W roku 1436. Dymitr Chodorowski (o którym najpierwszym Paprocki wspomina) stolnik Lwowski podpisał pokój Brzeski. *Cod. Dipl. V. IV. fol.* 133. — Konstytucyą sejmu w roku 1658. za znaczne na wojnach zasługi, nadane, są Urodzonemu Chodorowskiemu służb sześć w województwie Wileńskiem i powiecie Oszmiańskim, na których przedtem były dwie wioski *Litwiany* i *Nidziany. Vol. IV. fol.* 537. — Z wymienionej wyżej Anny Chodorowskiej zmówionej z Cetnerem wojewodą Smoleńskim została córka jedna fundatorka sakramentek Lwowskich dotąd jeszcze w tym zakonie żyjąca. — *Przypisy Krasickiego.*

Chodowski *herbu Budzisz albo Paparona*, w województwie Łęczyckiem. Paweł Chodowski z Anny Szczawińskiej cześnikowny Łęczyckiej, dziedziczki na Ozorkowie, miał syna Jana. Wojciecha zaś małżonka Ewa Krasińska stolnikowna Sochaczewska. Stanisław na Chodowie pod Kłodawą w r. 1560. kwitnął. *Nieszporkow. Odrobiny Stołu f.* 130.

Chodowski *herbu Sulima.* W Dobrzyńskiej ziemi z Służewskich poszli. Z tych Grzegorz: którego córka Dorota, Macieja Chocieńskiego małżonka, pewną fundacyą zapisała na msze do kościoła Sierpskiego w roku 1645. *Lucas Paprocki Łaski Cudowne fol.* 24.

Chodyński *herbu Rawicz*, o tych pisze *Kuropatnicki w części III. fol.* 16. *Wielądek zaś w heraldyce* twierdzi że są w Wielkiejpolszcze, z tych: Andrzej Chodyński urodzony w województwie Poznańskiem, przeniósł się na Podole, gdzie ożenił się z Konstancyą *Pawłowiczowną*, co zaświadcza metryka ślubna w Pryłowcach pod Zbarażem, z tą spłodził synów czterech: 1. Wolfgang który obrał sobie stan duchowny, i został zakon-

nikiem Ś. Franciszka Bernardynów. 2. Józef małoletny umarł. 3. Franciszek Chodyński ten od młodego wieku udał się w służbę wojskową, był w brygadzie Dzierzka, potem Wielohorskiego, z tej przeniósł się do Mokronowskiego, gdzie przez stopnie zasług dystyngwując się w różnych potyczkach, będąc chorążym, awansował na porucznika, i w czasie attaku pod Warszawą, gdy męztwa swego i odwagi dawał dowód, od kuli armatnej nogę utracił, i z tej rany umarł, o czem gazeta Warszawska pisała 1794. pod Nrem 40. i 41. Tenże Franciszek miał za sobą Katarzynę *Janczewską* herbu *Trzaska*, z którą spłodził synów dwóch: Tytusa i Ignacego. 4. Syn Andrzeja Chodyńskiego z *Pawłowiczowney* urodzony, Stanisław Kostka Chodyński i ten w czasie wojny Austryackiej, był zaciągnięty za towarzysz narodowej kawaleryi Galicyjskiej pod generałem Odonellim, potem abszytowawszy się, był w wojsku Polskiem, w brygadzie Hadziewicza, i znowu w brygadzie Deniska, i w kilku akcyach z nieprzyjacielem okazał dowód odwagi swojej, lubo był kilka razy rannym. Nareszcie dostał się do Krasno-Rossyi. Tychże siostr rodzonych trzy, jedna za *Langiertem*, druga za *Karpińskim*. Trzecia za *Ehrenkreitz* z Kurlandyi rodem. —

Chodyowski. *Okolski tom.* 1. *fol.* 446. wspomina że Chodyowska była za Grzegorzem Wołodyjowskim.

Chodzicki *herbu Kościesza.* W Kaliskiem województwie. Chodzickiego Wojciecha wspomina Paprocki w Gniazdzie i o herbach, kędy przydaje, że był takiej siły w głowie, że gdy głową uderzył, by też w najmocniejsze wrota, padać się musiały; w Szyszak uzbrojony mąż nigdy nie wytrzymał, gdy tąż głową zamach uczynił Chodzicki.

Chodzicki. Jędrzej Chodzicki do prerogatyw szlachectwa przypuszczony na ostatnim sejmie Grodzieńskim w roku 1726.

Chodźko. O tym domie przez niewiadomość *Paprocki*, *Okolski* i *Niesiecki* nie piszą. *Kuropatnicki* w paragrafie drugim o familiach rodowitej szlachty Polskiej i W. Ks. Litewskiego w rzędzie nazwisk domów umieszcza, jakiegoby byli herbu niewyraża. *Wielądek zaś w heraldyce* pisze jako czytał o tym zacnym domie w roku 1764. dnia 28. Kwietnia na akcyi konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego w Wilnie, iż się Józef Borejko Chodźko sędzia grodzki powiatu Oszmiańskiego, i Szymon Borejko Chodźko podpisali. Toż w tymże czasie żyjący Michał skarbnik i sędzia grodzki Oszmiański, Kazimierz łowczy Oszmiański: Tadeusz mostowniczy Oszmiański, oraz z tegoż powiatu N. Chodźko w roku 1793. na sejm extra ordynaryjny w Grodnie odprawujący się poseł, i z tegoż sejmu z prowincyi W. Ks. Litewskiego obrany sędzia sejmowy. — *Krasicki w przypisach* także wszystkich tych wymienia. —

Chojecki *herbu Korab*, w ziemi Warszawskiej o nich piszą nasi genealogistowie, z której Jan Samuel Chojecki podpisał elekcyą Jana III. Króla. Wawrzeniec z Liwską. Franciszek, Hieronim, i Jakób z Czerską Augusta II. Jędrzej

z Nurską. Paprocki wspomina, Macieja skarbnika Liwskiego, Wielkiego na Moskwę wojownika. Adam Jurkowicz Chojecki w roku 1648.

Chojecki *herbu Lubicz*, w Mazowieckiem województwie, i na Dobrzyńskiej rozkrzewieni. Są i na Podlasiu. Jan Chojecki ziemianin Podlaski w roku 1575. z zjazdu Parczowskiego podpisał list o grodzie Parczowskim. Stefan z Pińskim podpisał elekcyą Władysława IV. Tomasz sędzia grodzki Krasnostawski w r. 1674. *Manifest Ordynac. Zamojsk.* Jakób miał za sobą Pudencyannę Trzebieńską. Piszą się z Chojewa na Podlasiu w powiecie Brańskim: Kłosieńscy od nich swój początek wzięli. Jan Kanty Chojecki Soc. Jesu po filozoficznej w Kaliszu katedrze, potem Krzemienieckiem godnie rządził kollegium.

Tegoż herbu *Lubicz* dom Chojeckich, który teraz w Galicyi i Lodomeryi posiada possessye dziedziczne, jako z dawna mieli gniazdo swojej familji, na dobrach *Choi*, dowodzą tranzakcye liczne, w aktach grodzkich Łukowskich znajdujące się. Z tych Andrzej Chojecki, miał syna także Andrzeja, od którego pochodzi Jan, mający za sobą Reginę *Okuińską*, Maxymiliana Okińskiego komornika ziemskiego Łukowskiego córkę, spłodził Szymona, który z Teresą *Rudzińską*, Józefa Rudzińskiego podczaszego Łukowskiego, i Kunegundy *Rozwadowskiej* córką, miał syna Kazimierza marszałka królestw Galicyi i Lodomeryi, orderu S. Stanisława kawalerà, ten z Katarzyną *Rzymowską* Jana Rzymowskiego stolnika Owruckiego, i Zofji *Makowskiej* córką, zostawił po sobie syna Stanisława na *Choi* i *Rząrzewie* Chojeckiego łowczego ziemi Łukowskiej, teraz żyjącego. —

Józef Chojecki miecznik ziemi Łukowskiej poseł Lubelski jako delegowany podpisał *Pacta Conventa* Stanisława Augusta Króla. Wojciech na *Choi* i *Rząrzewie* oraz Stanisław miecznikowicz Łukowski, a syn Józefa pisał się na tęż elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Lubelskiego. Ignacy łowczy Owrucki. Kazimierz szambelan J. K. Mci, kawaler orderu S. Stanisława niewiem czy tenże sam chorąży Żytomierski 1763 r. Hilary Chojecki sędzia ziemski Kijowski kawaler orderu S. Stanisława. Jan Nepomucen Chojecki wojski Kijowski. Ignacy łowczy, Xawery burgrabia Kijowski. Jest także dom Chojeckich w księztwie Litewskiem, lecz niewiem do którego herbu należą, czyli *Korab* czyli *Lubicz*. Z tych czytałem podpisanego na akcie konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. 1764. roku 28. Kwietnia w Wilnie. Kazimierza Chojeckiego i Mikołaja rotmistrza powiatu Oszmiańskiego oraz Antoniego Dominika, i Tomasza Chojeckich. Także w roku 1700. Jerzy Chojecki na zjeździe walnym pod *Olkinikami* województw, ziem i powiatów podpisał się z powiatu Oszmiańskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Temi czasy żyje Chojecki podwojewodzy Kijowski, zasłużony ojczyznie przez częste na sądy graniczne z Moskwą i Tatarami delegacye. — W roku 1778. Jan Chojecki podczaszy Liwski. — Kazimierz chorąży Kijowski. — Hilary skarbnik Kijowski. — Roku 1778. Hilary chorąży Kijowski. — W wojewódz-

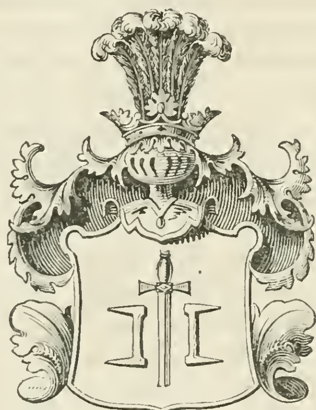
twie Lubelskiem w roku 1778. Kazimierz Chojecki wojski Łukowski. — W Przemyskiem Chojecki dziedzic na *Drohojowie* ma córkę za Drohojowskim sędzią Przemyskim i synów dwóch. — *Przypisy Krasickiego.*

Chojeński *herbu Abdank.* W Poznańskiem i Kaliskiem województwach, z familji Konarskich Skarbków dzielnicę wzięli. Jan Chojeński, z sekretarza koronnego i archidyakona Krakowskiego (z temi tytułami, jest list jego do synodu Piotrkowskiego prowincyalnego za Jana Łaskiego złożonego przydany, który on i prawa na nim nowo postanowione dobrym porządkiem ułożył) biskup Przemyski, dalej Płocki, na koniec Krakowski i kanclerz koronny. Według Kromera zdania *lib.* 5. *Vir clarissimus, admirabili ingenio, excelso animo, maximo consilio, eruditione et jurisperitia non vulgari, rara celeritate in rebus agendis praeditus, in victu cultuque corporis elegans et moderatus, temporis parcissimus, constantia vero, integritate et liberalitate, in defendenda justitia, et injustitia oppugnanda singularis.* Zygmuntowi I. tak był do serca przypadł, że mu zazdrość pokątnie szepcąc to zarzucała, iż go Zygmunt więcej niżeli syna własnego kochał. Umarł nie spełna rok na Krakowskiej katedrze siedząc w r. 1538. Od brata jego zostało się dwóch synów: Hieronim kanonik Krakowski i Poznański, podpisał unią Podlasia z koroną 1569. *Constit. fol.* 154. i Piotr który na dworze Rudolfa Cesarza młodsze lata przepolerowawszy, dalsze na wojennych expedycyach przepędził. Ja czytam w konstytucyach 1613. Piotra kasztelana Santockiego, kędy go ojczyzna komissarzem deputowała do lustracyi ceł Wielkopolskich *fol.* 8. miał mieć za sobą Helenę Sokołowską chorążankę Wiską. Chojeński u Władysława Dominika książęcia Zasławskiego, pułkownik pod Starczem przeciwko Kozakom. Franciszka Chojeńskiego córka Zofia, Stanisława Męszkowskiego w roku 1690. małżonka. Chojeńskiego z Maryanny Szołdrskiej kasztelanki Biechowskiej, siostry dzisiejszego wojewody Kaliskiego, córka Wiktorya, Gajewskiego starosty Kościańskiego małżonka. *Poesis P. Słowicki.*

Pochwałami Chojeńskiego biskupa Krakowskiego zagęścili historycy księgi swoje. Sławna jego emulacya z Gamratem o pieczęć i afront który w tej mierze publicznie w senacie Gamratowi był wyrządzony, od samego Zygmunta starego. — O śmierci Chojeńskiego w Piotrkowie *Tydeman Gize* tak pisze do Dantyszka biskupa Warmińskiego: — „*Ecce hac ipsa hora scribitur mihi* „*Gedano Rmum Episcopum Cracoviensem, secundo feria post* „*Invocavit vita excessisse, ac sexta feria post Regiam Maje-* „*statem sanam quidem sed maerore plenam Petricoviae solvisse.* „*Ita Regnum illud clarissimo ac necessario viro, et nos Patrono* „*optimo orbati sumus, non dubito illum magis invidia quorun-*

„dam quam morbo aut fato peremptum. 23. *Martii* 1538." — *Manus. Helsbergski.* — *Przypisy Krasickiego.*

Choiński *herbu Korczak.* W ziemi Chełmskiej. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Franciszek z Choina dwóch synów zostawił: Rafała którego z Katarzyny Marchockiej syn Kazimierz: i Jana skarbnika Chełmskiego: ten z Anny Jastkowskiej miecznikowny Przemyslskiej dwóch synów spłodził, Remigiana skarbnika Chełmskiego w roku 1690. i Józefa. Jędrzej zda mi się brat Franciszka skarbnik Chełmski z sejmu w r. 1638. do rewizyi ksiąg ziemskich Chełmskich i Krasnostawskich naznaczony. *Constitut. fol.* 43. Adam w województwie Lubelskiem.

CHOLEWA HERB.

Dwie klamry żelazne, do góry podniesione, barkami do siebie obrócone, a między niemi miecz biały otłuczony, końcem prosto na dół idzie w polu czerwonem, na hełmie pięć piór strusich. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 400. *O herbach fol.* 271. *Okolski tom.* 1. *f.* 102. *Bielski f.* 126. *i drudzy.* Inni piszą o czterech klamrach, z których dwie prosto na górze ułożone, dwie drugie pod niemi na dole; przecież żadnego domu nie wspominają, któryby się takim herbem pieczętował. Nasz *Ks. Petrasancta* nie ma żadnego podobnego do tych herbów, z czego poznać że się tu w Polszcze urodziły. Jakoż nasi pisarze świadczą o pierwszym: że od Bolesława Śmiałego nadany cieśli niejakiemu, Cholewa nazwanemu, od którego też to imię zabrał. Gdy albowiem ten Król zaciekł się daleko za nieprzyjacielem, który nagłą inkursyą złupiwszy Polskę, sowity plon uwodził, a w głębokiej puszczy, drogę mu trudniła gęstwina i zarosłe chrosty; napadł szczęściem swojem na przerzeczonego Cholewę w tymże lesie drzewo ciosącego: ten ile świadomy tego miejsca, nie tylko

że Króla z wojskiem wygodnie przeprowadził, ale też prędszemi manowcami, na koczującego pod tymże lasem nieprzyjaciela przywiódł: mało na tem, tamże gdy się wojsko nasze potykało, a najezdnik jakiś z przeciwnej strony na Króla nacierał; on jedną klamrą, bo inszego oręża w ręku nie było, koniowi jego nogę podciął, że szwankować musiał, drugą natarczywego żołnierza zwalił, a potem mieczem jego własnym dobywszy go, i innych siła trupem położywszy, w nadgrodę swojej odwagi wziął od Króla też same klamry dwie i miecz za herb: nadto połowę lasu otrzymał w darowiznie.

Herbowni.

Babecki,
Charszowski,
Chudziński,
Czermieński,
Daniszewski,
Dobrosielski,
Kamieński,
Kitnowski,
Marszewski,
Moraczewski,
Obrębski,
Paprocki,
Peszeński,
Rojewski,
Sawicki,
Stypnicki,
Tłuchowski,
Ubysz,
Umiński,
Wielicki,
Zakrocki,
Złowodzki.

Duńczewski w herbarzu, przydaje do herbu tego *Gazeckich.*

Tegoż herbu i domu był Mateusz biskup Krakowski: luboć go niektórzy do herbu Ostoja naciągają, a to dla podobieństwa wielkiego obudwu tych herbów. Atoli *Paprocki i Starowolski in Episcop. Cracovien.* wyraźnie mówią, że był z familji Cholewów, z scholastyka Stobnickiego wzięty na tę katedrę w roku 1144. za promocyą Władysława książęcia. Siedział na niej lat dwiadzieścia i dwa, jednak nie bardzo u historyków sławny. Umarł paraliżem naruszony w roku 1166. *Starowolski, Kącki, Paprocki.* Trzy książki pierwsze, które się znajdują w historyi Polskiej Wincentego Kadłubka, że od niego nakształt dyalogizmu, albo rozmowy z Janem arcybiskupem Gnieznieńskim, napisane; ale od Kadłubka lepszym porządkiem ułożone świadczy komentator tegoż Kadłubka i *Nakielski in Miechovia fol.* 71. Jana Wyskowiec biskupa Poznańskiego między przodkami tego domu liczy *Paprocki i Okolski*, ale ja z *Długoszem i Treterem* pod herbem Łodzia mówić o nim będę. Jan z Opatowic zakonu Kaznodziejskiego biskup Chełmski drugi: zwano go Episcopellus, dla wzrostu małego. Jak wielki jednak i przezacny był ten pasterz, z tego poznać, że przed wstąpieniem na tę katedrę, sześć lat rządził u swoich konwent Krakowski, prowincyałem potem obrany w roku 1411. w Sieradzu, w rozmnożeniu chwały Boskiej, i klasztorów swego zakonu tak się

zakrzątnął; że jako Długosz świadczy, w Kościanie, Łowiczu, Śrzedzie, Horodle, Hrubieszowie, jego industryą i zabiegiem konwenty stanęły OO. Dominikanów. Za spowiednika go swego przybrał sobie Jagiełło, a wkrótce do infuły Chełmskiej po śmierci Stefana pomknął. Jest cnoty jego pasterskiej od tegoż Króla zalecenie. *Venerabilis in Christo Pater Joannes Electus Chełmensis, Praedicator et Confessor noster, Fratrum Ordinis Praedicatorum Provincialis olim Poloniae, quem exigentibus ipsius meritis, et virtutibus, favore prosequimur speciali, Ecclesiam suam Chełmensem, novam fundationis nostrae plantulam, vitae exemplo, et virtutum studio aedificans, populum Schismaticum, circumquaque se positum, ad vitam non cessat erudire; et verbo Sacrae doctrinae, velut plantam primo positam foecundissimi fontis rore irrigare.* Dla tego na jego instancyą Jagiełło Król dobra Łyszcze i Siedliska do katedry Chełmskiej wiecznemi czasy przyłączył. On zaś swoję dyecezyą rozporządzając, jedne kościoły z gruntu wystawił, drugie dochodami opatrzył, inne poświęcił, jako to Kumowski, Pawłowski, Grabowiecki, Łabuński, Chłaniowski, Ostrowski, Cerniecińśki. Chciał nawet do swojej dyecezyi trakt cały Lubelski przyłączyć, i już mu do tego łaska królewska pomagała, i papiezki konsens zaszedł, ale się oparł temu Zbigniew Oleśnicki biskup Krakowski, jakom namienił pod biskupami Chełmskiemi. Umarł w roku 1440. dwadzieścia lat i cztery świątobliwie ten kościół rządząc. *Długosz in descrip. Monast. Nakielski in Miech. fol.* 399. *et* 403.

Cholewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław Cholewski z ziemią Sochaczewską podpisał się na elekcyą Jana III. Króla w roku 1674.

Wielądek w heraldyce herb *Cholewa* im nadaje, pewno z podobieństwa nazwiska, gdyż żaden inny autor o tem niewspomina, i następnie dodaje iż za panowania Stanisława Augusta Fabian Cholewski syn Franciszka, wychowany od młodości na dworze brata królewskiego prymasa, sprawował urząd podstarosty, a teraz posiada urząd sędziego ziemskiego w gniazdowej ziemi swojej Sochaczewskiej, dopełnił chwalebnie z tej i innych ziem księztwa Mazowieckiego kilku poselskich na sejm funkcyi, zażywany i do innych różnych posług publicznych, wierny zawsze Królowi, i równie wdzięczny bratu jego książęciu prymasowi, za daną edukacyą i stosowne postawienie go w stanie służenia ojczyznie. —

Chołmiński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć: bo Stefan Chołmiński dopiero w r. 1659. otrzymał na sejmie nobilitacyą. O czem konstytucya.

Chołoniewski *herbu Korczak.* W województwie Wołyńskiem. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Chołoniewskiego Hawryła wspomina metryka Wołyńska w r. 1528. Konstytucya zaś w roku 1662. *fol.* 30. Chołoniewskiego porucznika pod znakiem wojewody Sendomierskiego, męża walecznego już zmarłego. *Okolski tom.* 1. *fol.* 362. namienia, że Chołojowska (podobno miał mówić Chołoniewska) była za Grochowskim Junoszą. Ja się domyślam, że ten dom od Myszków swoję linią zabrał, bo się tak podpisał Samuel Myszka Chołoniewski na elekcyą Jana III. z Wołyńskiem województwem.

Adam *Myszka* Chołoniewski podkomorzy Bielski, i poseł, podpisał dyploma elekcyi Stanisława Augusta Króla; wyznaczony był komissarzem do rozgraniczenia województwa Kijowskiego, z Bracławskiem, o czem świadczy konstytucya 1766. roku *fol.* 490. Franciszek Xawery Chołoniewski łowczy wielki koronny. Aloizy kasztelanic Buski kawaler orderu Ś. Stanisława. Ignacy Chołoniewski starosta Kołomyski orderu Ś. Stanisława kawaler. Andrzej kustosz Łucki, który w roku 1783. był deputatem z kapituły Łuckiej na trybunał koronny. Rafał Chołoniewski starosta Dubiecki kawaler orderu Ś. Stanisława w roku 1778. był posłem na sejm z województwa Podolskiego. Tenże potem miecznik koronny i w radzie nieustającej konsyliarz. — N. Chołoniewska za książęciem Czetwertyńskim kasztelanem Przemysłskim. — *Heraldyka Wielądka.*

Temi czasy Chołoniewski kasztelan Buski, mąż w prawie biegły z podkomorstwa Bełzkiego na stopień kasztelanji Buskiej wyniesiony, z *Kąckiej* miał potomstwo. Syn najstarszy (Ignacy) starosta Kołomyski — córka za Grocholskim kasztelanem Bracławskim — drugi syn Andrzej kanonik Lwowski — trzeci starosta Szczurowiecki — czwarty (Rafał) starosta Dubiecki. — *Przypisy Krasickiego.*

CHOMĄTO HERB.

O tym herbie żaden z naszych genealogistów nie pisał, tylko *MS. Konopatsc. de Famil. Pruss.* i *Panegiryk. Scholarum Piarum Collegii Szczucińsk.* Jest zaś Chomąto, w którem woły kiedyś do pługa sprzągano, do góry końcami obrócone, a na lewy bok tarczy nachylone. Okazyą tego

herbu tę zakładają. Dobrosław z Cygiembergu, widząc że pod Królem i Panem swoim w potyczce konia zabito; salwując Pańskie, a w nim całego Królestwa zdrowie, z konia swego zsiadłszy, Królowi go poddał. Sam zaś w takim razie, napadłszy na wołu w chomącie i osiadłszy go; nacierającym za Panem nieprzyjaciołom tak mężnie odpór dawał, że zdrowie królewskie z niebezpiecznego razu fortunnie wyniósł. Za co mu toż samo Chomąto w nadgrodę odwagi jego za herb, wdzięczny Pan nadał.

Herbowni.

Cygemberg. — Krzybawski. — Wulkowski. — Zaleski.

Chomecki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w Bełzkiem województwie, piszą się z Chomecisk. Manifest ordynacyi Zamojskiej.

Chomętowski *herbu Bończa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał; lubo Sochów pod tym herbem kładą, od których ta familia swój początek wzięła, jakoż i podziśdzień pisali się Sochami Chomętowskiemi w województwie Sendomierskiem. Niektórzy do tej familji przywłaszczają Abrahama Sochę wojewodę Płockiego, który w potrzebie z Edygą zginął; w roku 1399. ale ja z autorów przytoczonych herb mu Zagłoba przypisałem. Walenty Socha z Chomętowa Chomętowski za Augusta I. Stefana, i Zygmunta III. z Pękosławskim starostą Sendomierskim przeciwko Gdańszczanom, Moskwie, Maxymilianowi Austryakowi, Wołochom doświadczonego męztwa: umarł koło roku 1603. z Zofji Strzeszkowskiej zostawiwszy potomstwo, z których wszyscy w obozie na usłudze ojczyzny lata swoje strawili: jeden z nich żołnierską szarżę, w zakonną zamienił wstąpiwszy do zakonu Ś. Franciszka OO. Bernardynów. *Starowolski in Monumen.* z nadgrobku tego Walentego w Radomiu wystawionego. *Kochowski climact.* 1. *lib.* 1. wspomina jednego z nich że pod Korsuniem w niewolą się był dostał. Jam *in MS.* czytał że tego Walentego, ale z Kowalskiej podkomorzanki Wieluńskiej syn był Mikołaj, który z Grochowskiej spłodził Tomasza i Franciszka Antoniego najprzód łowczego Czerskiego, potem sędziego ziemskiego Stężyckiego, ten w dobrach królewskich Brzeziny nazwanych, kościół wystawił i nadał, a żeby był tym więcej chwały Boskiej przymnożył, dwa połanki do tegoż kościoła uprosił; co approbowała konstytucya w roku 1685. *fol.* 17. z Śląskiej herbu Grzymała: córka jego Katarzyna zmówiona z Janem Stanisławem Sierakowskim, łowczym Czerskim, i sędzią grodzkim Stężyckim herbu Dołęga. Syn zaś

Józef jeszcze w r. 1702. kwitnął. Piotr Socha Chomętowski w trzynastu leciech w szkołach naszych Lubelskich ucząc się w roku 1667. od zajuszonego heretyka, lubo mu najmniejszej do tego nie dał okazyi skromny i niewinny młodzian, z muszkietu postrzelony, gdy konać przyszło, świętem życiem zasłużył sobie na to, że widział nawiedzającą się Najśw. Matkę Boską, którą on, ile mógł w takim terminie uszanowawszy, wszystkim w koło siebie stojącym pokazywał, i z nią z pociechą serca rozmawiał. Umarł z wielkim żalem rodziców swoich ile jedynak, w kościele naszym Lubelskim pochowany. *Historia Provinciae Polonae.*

Tomasz Chomętowski cześnik Czerniechowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sendomierskiem. — Antoni *Socha* Chomętowski wojski i sędzia grodzki Nowogrodzki. — *Heraldyka Wielądka.*

Chomętowski *herbu Lis.* W Sendomierskiem województwie. Dom starożytny pod imieniem Pieczyngów, czego dowodem jest list Zygmunta I. potem od Chomętowa Chomętowskich przezwisko sobie przywłaszczył. Familia ta prawie od wojny urodzona: każdy z nich albo życie swoje dla ojczyzny położył, albo w marsowem polu przy licznych tryumfach wiek strawił. Stanisław z Chyckiej urodzony osiadł na Rusi, córkę swoję wydawszy za Jana Jacimirskiego. Marcin z Rusieckiej urodzony waleczny z Stefanem Batorym pod Gdańskiem rycerz. Alexander mężnie przeciw Moskwie stawając na placu poległ. Marcin z Święcickiej urodzony brat stryjeczny pierwszego, podkomorzy Bracławski, z chorągwią swoją kroku nieustępując nieprzyjacielowi, oraz z kilką synowcami swemi pod Sasowym rogiem w Wołoszech zginął. Siostry jego, jedna z Janem Mietelskim żyła, druga zakonnica w Busku. Zostawił jednak chwały swojej sukcessora syna Stefana. Ten będąc sędzią wojskowym najprzedniejszy ludzi rycerskich artykuł do exekucyi przyprowadził, że po wielu heroicznego animuszu dowodach, krwią i życiem miłości ojczyzny przypłacił. Jego syn z Kochanowskiej chorążanki koronnej -

Marcin najprzód kasztelan Żarnowski, z którym tytułem destynowany był komissarzem do dystrybuty hiberny z sejmu 1685. *Constit. fol.* 6. i 1683. do traktowania o wiecznym pokoju z Carami Moskiewskiemi *Constit. fol.* 2. Postąpił potem na województwo Bracławskie, a z tamtąd na Mazowieckie, na którem umarł w roku 1706. Był oraz i starostą Drohobyckim. Pod Bukowiną mężnie wytrzymał nieprzyjacielskie najazdy. Na zakon nasz dobroczynnie łaskawy, któremu kollegium w Samborze fundował. W tem się jednak

najznaczniej pobożność jego wydała, kiedy wiedząc ze fundatorom naszym wdzięczna ich szczodrobliwości Soc. Jesu, trzy msze za żywota, trzy msze po śmierci wszystkim synom swoim po całym świecie zakonną zamierzyła ustawą; on duszom w czyścu zostającym wszystkie darował, sobie tylko jednę od każdej osoby mszą na suffragium zostawiwszy. Miał zda mi się brata Jakóba kasztelana Czechowskiego, z którego dwóch synów i córka z Popielem zręczona. Jego zaś z Wierzbowskiej wojewodzanki Sieradzkiej, (która w Samborze w kościele naszym złożona dnia ostatniego czeka) syn

Stanisław. Ten starostą jeszcze Radomskim, Zwoleńskim, Złotoryjskim i Drohobyckim będąc, posłował na różne sejmy. Został potem marszałkiem skonfederowanego przy Królu Auguście II. i rzeczypospolitej wojska, z którem Malborg od Szwedów oswobodził, na kilku miejscach, ale osobliwie pod górą Świętokrzyską i Częstochową szczęśliwie tegoż nieprzyjaciela gromił. Wziął potem po ojcu Mazowieckie województwo, którego w roku 1726. ustąpił, dla laski mniejszej koronnej: atoli w tymże samym roku wrócił się do tegoż krzesła, wziąwszy potem Buławę polną koronną. Umarł w roku 1728. z Doroty Tarłowny kanclerzanki koronnej, żadnego potomstwa nie zostawiwszy. Był to senator wspaniałego umysłu, którego dowód dał w sprawie dyssydentów Toruńskich: kiedy tak w ferowaniu sentencyi, jako i exekucyi dekretu, ani instancyom różnym, ani supplikującemu złotu nie dał się użyć. Dwie legacye walne odprawił z niemałym kosztem, z niemniejszą imienia swego sławą i ojczyzny ukontentowaniem: pierwszą do porty Otomańskiej, drugą do Piotra Alexyewicza Cara Moskiewskiego. Po pierwszej legacyi według ślubu w Turczech uczynionego, peregrynował ad Limina Apostolorum do Rzymu, gdzie mile od ojca Ś. Klemensa XI. przyjęty, a od Michała Tamburyna generała Soc. Jesu znaczną relikwią Ś. Stanisława Kostki udarowany, powróciwszy szczęśliwie do ojczyzny, złożył ją w kościele naszym Samborskim, przydawszy bogaty apparat i lampę srebrną dwadzieścia grzywien ważącą. Sam też w tymże kościele jako fundacyi swojej, odpoczywa, na który i przy śmierci był pamiętny, kiedy na dokończenie jego znaczną summę, ostatnią wolą swoją ordynował.

Do tegoż domu należą Tomasz, Stanisław, Marcin, Jakób, Stefan, Wojciech, którzy w roku 1623. kwitnęli w Sendomierskiem.

Floryan *Pieczynga* Chomętowski skarbnik ziemi Stężyckiej, oraz Tomasz cześnik Czerniechowski, pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sendomierskiem. —

Stefan wojski Stężycki koło 1786. roku. — *Heraldyka Wielądka.* —

W roku 1778. Franciszek Chomentowski kanonik Przemyski. — Stefan wojski Pilznieński. — Antoni podstarości Nowogrodzki. — *Przypisy Krasickiego.*

Chomętowski *herbu Oksza* na Rusi (*Okolski t. 2. fol.* 647. i Toporczyków Chomętowskich wspomina) Alexander z sejmu w roku 1678. komissarzem destynowany do rozgraniczenia ziemi Stężyckiej od województwa Lubelskiego *Constit. fol.* 36. Żona jego Katarzyna Strzemeska, z której syn Remigian. *Genealogia Strzemeskich.* Alexander i Piotr w Bracławskiem w roku 1697.

Chomętowski *herbu Prus* 1*mo*, w Płockiem województwie i Prusiech. Z tych jeden był podstarościm Sądeckim. Marcin Karol w ziemi Łomżyńskiej podpisał elekcyą Jana III. Franciszek w ziemi Wiskiej 1704.

Mikołaj Chomentowski kanonik Kujawski 1792. roku żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Chomiak, w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Alexander Chomiak pojął Maryannę Krasińską herbu Ślepowron wojską Rożańską: *Genealogia Krasińskich*, a *Metryka Wołyńska* w roku 1528. Chomiakowicza Jana ziemianina tamtecznego wspomina.

Chomiński *herbu Poraj.* W księztwie Litewskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Kojałowicz in MS.* świadczy iż używają tego herbu ale z tą różnicą że do róży białej w czerwonem polu, przydają dwie strzały rozdarte, z których jedna cała, druga zaś bez żeleźca, na hełmie kładą trzy pióra strusie. Są w województwie Wileńskiem powiecie Orszańskim: z tych jeden był sędzią Orszańskim drugi podstarościm Wileńskim. Chomiński marszałek Oszmiański, poseł na sejm w roku 1724. a w roku 1632. z Trockiem województwem Marcin Chomicz podpisał elekcyą Władysława IV. ale znać już się temi czasy Chomińskiemi piszą.

Lubo *Niesiecki* pisząc o Marcinie Chomicz dodaje, iż ci Chomicze poźniej Chomińskiemi się przezwali, jednak *Kuropatnicki* osobno familią tę umieszcza, a *Wielądek* oprócz wspomnianego Marcina dodaje jeszcze iż Jan i Marcin Chomicze w roku 1700. na zjezdzie walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* podpisali się z województwa Smoleńskiego. — Wawrzeniec Chomicz pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Starodubowskiego. —

Krasicki w przypisach wspomina: Chomińskiego kanonika Wileńskiego, suffragana Żmudzkiego. — Także w r. 1788. Ignacy sędzia ziemski Orszański. — Xawery Chomiński starosta Piński mąż uczony, marszałkował izbie poselskiej w roku 1784. —

Ludwik Jakób Chomiński chorąży Oszmiański w roku 1700. pod

Olkinikami, na zjezdzie walnym województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. podpisał się z powiatu Oszmiańskiego. Michał kanonik Wileński, potem pisarz, w duchowny Litewski biskup Eleuzyjski, suffragan i kustosz Żmudzki. Konstanty starosta Hubski. Stanisław i Teodor podpisali się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. 1767. roku 28. Kwietnia w Wilnie. Stanisław Chomiński pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Orszańskiego. Grzegorz wice-regent sądowy Łukowski. Ignacy sędzia ziemski Oszmiański. Joachim Chomiński w roku 1781. był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie. N. Chomiński porucznik Petyhorski w roku 1786. z Orszańskiego był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. Wileński. Franciszek Xawery Chomiński wojewoda Mścisławski kawaler orderów narodowych był wprzód starostą Pińskim, marszałkiem trybunału Wileńskiego 1786. roku kilkakrotnie na sejm posłem, generałem majorem amplojowanym dywizyi pierwszej W. Ks Litewskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Choniewski. W Wołyńskiem województwie, bo metryka Wołyńska w roku 1528. wspomina Jędrzeja Choniewskiego ziemianina swego. Paprocki i Okolski o nich nie piszą.

Chorążyczewski *herbu Roch 2do.* W województwie Mazowieckiem. Marcin Chorążyc w niewolą wzięty od Turków, w owej nieszczęśliwej pod Warną klęsce w roku 1444. lubo potem z niej wyszedł, jako świadczą *Bielski fol.* 381. *Cromer lib.* 21.

Chorczewski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Mazowieckiem. Mikołaj z Chorczarma podczaszy nadworny u książąt Mazowieckich w roku 1454. na liscie u *Okolskiego tom.* 2. *fol.* 26. niewiem czy nie jedenże dom z Choszczewskiemi o których niżej, tylko że ich nasi genealogistowie rozdzielili.

Choromański *herbu Lubicz*, w województwie Mazowieckiem. *Paprocki tak w Gniazdzie jako i o herbach* samych Choromańskich pod herbem Lubicz kładzie. *Okolski* tak Choromańskich jako i Choromatskich. Mikołaj Choromański pisarz kancellaryi królewskiej w roku 1630. Antoni z województwa Nowogrodzkiego Jana III. Fabian, Mateusz i Walenty z ziemi Nurskiej Augusta II. podpisali elekcye.

Marcin Choromański w roku 1700. pod *Olkinikami*, na zjezdzie walnym województw, ziem, i powiatów W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Witebskiego powiatu Orszańskiego. Tamże Kazimierz z województwa Mińskiego. Adam Choromański r. 1792. burgrabia ziemi Łomżyńskiej. — *Heraldyka Wielądka.*

Choryński *herbu Abdank*, w powiecie Kościańskim dom starodawny. Szymon Choryński z pierwszej żony spłodził trzech synów. Jakóba, ten u Ludwika Króla Węgierskiego znaczne roty do boju wodził: kędy też na harcu mę-

żnie się potykając z działa od Turków zabity. Wojciecha człowieka rycerskiego i Jana. Z drugiej żony Luckiej dwóch synów, Marcina który zginął pod Kościanem i Macieja. Wszyscy ci bracia części swoje w Choryni Brodnickim herbu Łodzia przedali, i tak Chorynia z tego domu wyszła. Od Macieja zostało się potomstwo Krzysztof i Tomasz. Achacy Choryński z ziemi Zakrocimskiej podpisał elekcyą Jana III.

Chorzelski. Jakóba Chorzelskiego wspomina konstytucya w roku 1626. *fol.* 13. Paprocki i Okolski o nich nic pisał.

Jerzy Chorzelski w roku 1764. 23. Kwietnia w grodzie Wileńskim, podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego. Tenże pisal na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Oszmiańskiego. Antoni Chorzelski pisał się z województwa Płockiego. — *Heraldyka Wieląd ka.*

Chośnicki, *herb ich tenże co i Podiaskich*, kędy i ja go też położę: tu tylko przydaję że Chośniccy którzy się zowią Witkowie w Kaszubach w Lemburskim powiecie mieszkają w Chośnicy. To o nich *MS. de Famil. Pruss.*

Choszczewski *herbu Jastrzębiec.* W Podlasiu; to tylko o nich nasi genealogistowie napisali, alem i ja więcej nigdzie nic czytał.

Chotecki *herbu Nabram*, w Lubelskiem województwie z Choteczy się piszą. Marcina Choteckiego i niektóre przywileje jemu nadane, wspomina konstytucya w r. 1607. *fol.* 852. O Piotrze i jego ku tej ojczyznie zasługach w różnych kampaniach świadczy konstytucya w r. 1631. *fol.* 49. Stanisława były dwie córki: z tych jedna z Janem Krasowskim: druga *primo voto* z Siedliskim, *secundo* z Franciszkiem Krasowskim żyły. Paweł Chotecki pisarz ziemski Lubelski, Paweł archidyakon Chełmski kanonik Łucki, kilka razy deputatem zasiadał w trybunale koronnym. Umarł w r. 1706. w kościele Krakowskim u S. Barbary pochowany, któremu miejscu znaczną jałmużnę ostatnią wolą naznaczył. Franciszek brat jego, w Krakowskiem województwie.

Sebastyan Chotecki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sendomierskiego. — *Heral. Wielądka.*

Chotecki *herbu Poraj*, w województwie Kaliskiem z familji Koźmińskich. Bartłomiej z Koźmina Chotecki starosta Odolanowski.

Kromer opisując bezkrólewie po śmierci Ludwika Króla czyni wzmianki o Bartłomiaju Choteckim, który na Ziemowita książęcia Mazowieckiego chciał zamek Kaliski zdobyć, ale gdy ztamtąd odparty został: *dictionem suam* (mówi Kromer) *Cosminecium non ita pridem a Sigismundo Marchione captam; recepit Choteciam item praesidio communivit et Prosna amne transmisso Cosminum contendit.*

Chotelski *herbu Janina.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wit z Chotla kasztelan Płocki 1228. o którym mówiłem pod kasztelanami. Jan 1648.

Konstytucye roku 1677. pisały o Kazimierzu Chotelskim wojskim Witebskim. — *Przypisy Krasickiego.*

Chotkowski *herbu Ostoja.* W województwie Sieradzkiem. Mikołaja Chotkowskiego dobra dziedziczne Mikołajowice i insze czytam na liscie Zygmunta I. *in MS. Petricoviensibus.* Jan Chotkowski podczaszy Sieradzki. Jędrzej z Łęczyckiego Jana III. Jan z Borkowa Chotkowski, Władysław, Wojciech i Bartłomiej Augusta II. podpisali elekcye. Kazimierz z Mińskiego Jana Kazimierza.

Szymon Chotkowski 1700. roku na zjezdzie walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisał się z województwa Mińskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Chotolski *herbu Lubicz 4to.* W księztwie Litewskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Żabków familji poszli: bo tak czytam Bazylego Żabkę Chotolskiego pisarza ziemskiego Witebskiego w konstytucyach w roku 1627. *fol.* 9.

Chotomski. O tych Okolski nie pisał. Gerward dziedzic na Chotomi, Policku, Rokietnicy, Dziedzicach, Gołkowie Chotomski w r. 1313. położony na liscie Jakóba Świnki arcybiskupa Gnieznieńskiego *u Damalewicza fol.* 171. Chotomski miał za sobą Szczawińską herbu Prawdzie cześnikownę Łęczycką *Paproc. o herb. fol.* 496. Jędrzej o którym konstytucya w roku 1611. *fol.* 31.

Józef Chotomski podwojewodzy Serocki koło roku 1776. mający possessyą na *Prusinowicach* w ziemi Zakroczymskiej. — *Przypisy Krasickiego.* — *Heraldyka Wielądka.*

Chotowski *herbu Kościesza.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Do tego domu niektórzy referują Piotra z Chotkowa, tego imienia czwartego biskupa Płockiego: luboć *Łubieński in Vitis Episc. Plocen.* inszą o nim relacyą czyni. Dowcip wielki i niepospolita nauka, na tę go godność wyniosła. Najprzód albowiem w Krakowskiej akademji doktorem filozofji zawołany, też samę z katedry publicznie dyscypułom explikował: pod którym Jędrzej Oporowski podkanclerzy koronny, a potem arcybiskup Gnieznieński tyle postąpił; ile oświadczają, od niego z wielką chwałą urzędy w tej koronie największe, utrzymane. Do Bonońskiej dalej akademji przeniósł się Piotr, gdzie tak w medycynie, jako i w filozofji, której i tam był professorem, taką o sobie opinią uczynil; że go między pierwszemi doktorami rachowano. Z tej sławny Bolesław książę Mazowiecki z Włoch go do siebie przyciągnął, i synów swoich pod instytucyą jego poddał.

Gdy na tym dworze dzielność we wszystkich funkcyach i industrya Piotra, oczy na siebie Bolesława obróciła; i serce wkrótce skierowała. Kanclerzem Mazowieckim od tegoż książęcia uczyniony z przydatkiem probostwa S. Michała, i kanonji Płockiej: a po śmierci Kazimierza z książąt Mazowieckich biskupa Płockiego, wziął infułę Płocką w roku 1481. Na tym pasterskim urzędzie żył do zbudowania i ukontentowania dobrych, w których się kochał, rozwiozłym do powściągnienia. Na ubogich szczodry, dla których w Pułtusku szpital pod tytułem S. Ducha wystawił i fundował. Kaplicę także przy kościele katedralnym Płockim, i mieszkanie dla Mansyonarzów, żeby ci Kurs z Wotywą o w Niebowzięciu Najśw. Matki na każdy dzień śpiewali: do której fundacyi szczodrobliwością swoją przyłożył się Jan książę Mazowiecki. Kapitule Płockiej prowentów przyczynił, od stołu swego oderwawszy niektóre dziesięciny. Tak siedząc na tem biskupstwie lat szesnaście; poszedł po zapłatę prac swoich, w r. 1497. w dzień Wniebowzięcia Najśw. Maryi, której łaskom sukcessa życia swego przypisował. Długosz go zowie Piotrem z Kotkowa: jako na liście Bolesława książęcia Mazowieckiego tak się podpisał. *Datum per manus Petri de Kotkowo Medicinae Doctoris, Praepositi S. Michaelis, et Canonici Majoris Plocensis, et Varsaviensis, Łovicensis et in Makowo Ecclesiarum Curati, et Cancellarii Curiae anno* 1478. Maciej Chotkowski umarł w roku 1648. żona jego Maryanna Kościuszkowna, siostra zaś Szawławska. *Kazanie Kościesza Orłowskiego.* Maciej z ziemi Mielnickiej podpisał elekcyą Jana III.

Chotyński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Chotyński z Chotynia w ziemi Wieluńskiej w r. 1578. rezygnacyą czynił bratu swemu w księgach grodzkich Ostrzeszowskich.

Choynacki *herbu Trzaska* w Rawskiem, Poznańskiem, Podolskiem, Ruskiem województwach rozrodzeni. Paweł opat Lubiński. Teofil sędzia Rawski w r. 1607. którego córka dostała się w małżeństwo Janowi Pikarskiemu sędziemu także Rawskiemu. Seweryn, Jan, Łukasz, Adryan, Wojciech i Floryan z województwa Rawskiego: Marcin z ziemi Łomżyńskiej podpisali elekcyą Władysława IV. Zygmunt, Konstanty i Jan Kilski na Woli Jana III. Wojciech Choynacki w ziemi Przemyslskiej pojął Chłopicką: ta mu spłodziła sześć córek. Jedna była za Gogolińskim. Druga pierwszym związkiem za Komorskim, powtórnym za Lipskim. Trzecia Konstancya, najprzód za Grabią potem za Alexandrem Szczawińskim kasztelanicem Kruświckim, dalej za Bazylim Bandrowskim pisarzem Sanockim, na ostatek za Turzańskim sta-

rostą Hadziackim. Eleonora za Kazimierzem Gołkowskim łowczym Czerniechowskim. Piąta Justyna za Karolem Leszczyńskim. Szósta Maryanna za Janem Leszczyńskim cześnikiem Dobrzyńskim: a *secundo voto* za Piotrem Dwerniekim. Synów także Wojciecha było czterech: z tych Adam pojął najprzód Barbarę Bielecką, pozostałą wdowę po Władysławie Gołkowskim, z której córkę zostawił Elżbietę: potem pojął Ossolińską, pozostałą wdowę po Korytku. Dominik złączył się z Młodecką wdową, ale bezpotomne małżeństwo. Antoni z Podolską: z tej był syn Józef. Józef czwarty syn Wojciecha komornik Przemyślski z pierwszej żony spłodził Zygmunta: druga była Trembecka. Jędrzej Choynacki starosta Żytomierski, żona jego Tymińska cześnikowa Lidzka w r. 1666. *Histor. Colleg. Luceorien.* Choynacki miał za sobą Annę Ogińskiego Macieja cywuna Wileńskiego córkę. *Genealogia Ogińskich.* Choynacki usarskiej chorągwi towarzysz pod Starcem ranny. *Okolski. Dyariusz* w r. 1638. o Marcinie Choynackim i jego potomstwie patrz w konstytucyi roku 1678. *fol.* 43. Stanisław Choynacki Ordin. Praedic. przez wysokie nauki i najprzedniejsze regencye w zakonie swym zasłużony: tego roku gdy to piszę konwentem Ś. Magdaleny we Lwowie godnie rządzi.

Oprócz tego opisu umieścił Niesiecki w supplemencie do Tomu IV. inny opis któren się o wiele różni od pierwszego i ten przeto całkowicie tu kładę.

Zygmunt, Stanisław, Jan, Maciej, Hilary, Ludwik, Władysław Franciszek na Choynatach Choynaccy bracia rodzeni z ziemi Rawskiej. Z tych Stanisława, i matki Barbary z Bujard Bujardskiej, syn Marcin, na dworze Królów, Jana Kazimierza, Michała i Jana III. dobrze zasłużony, osiadł w województwie Sendomierskiem, nabywszy dóbr dziedzicznych w ziemi Stężyckiej, tam z Anny Bieczyńskiej, zostawił ośmiu synów, Adama, który obrawszy sobie stan duchowny, w nim życia dokonał, Marcina, Jana, Jędrzeja, Stanisława, Macieja, Mateusza, Antoniego, i córkę Annę. Z synów niektórzy młodo pomarli, drudzy pożenieni, Anna córka poszła za Werbacha pułkownika królewskiego, Jędrzej zaś brat jej cześnik Gostyński, z Jadwigi z Leszczyn Bylinowny spłodził córki trzy, Ludwikę Tomasza Skotnickiego, chorążego Zakrocimskiego małżonkę, Teresę i Maryannę zakonnice Ś. Klary w Krakowie u Ś. Jędrzeja, tyleż synów, Józefa Brunona w zakonie Ś. Pawła Pustelnika, definitora i przeora Krakowskiego, Jana kanonika katedralnego Krakowskiego, deputata na trybunał koronny w roku 1738. i Jana Kantego. Jan brat Stanisława tu na początku położonego z Chłopickiej kasztelanki Przemysł-

skiej zostawił czterech synów, Dominika, Adama, Antoniego, i Józefa, z tych Dominik młodzianem umarł: (co piszę z informacyi z tego domu przysłanej mi, luboć z pierwszej danej mi jak wyżej umieściłem inaczej mówiłem) Adam z Barbary Ossolińskiej trzech synów zostawił, Karola cześnika Buskiego, Jędrzeja w zakonie Karmelitańskim *antiquae Observantiae*, Michała w Franciszkańskim. Antoni także trzech synów spłodził w ziemi Sanockiej. Józef czwarty syn z Chłopickiej, komornikiem był Przemyslskim, umarł 1740. syn jego Edmund, którego żona Dymińska, i córki trzy, jedna Ulaniecka, druga zakonnicą w Przemyślu, trzecia jeszcze Panną. Ludwik trzeci brat Stanisława i Jana także w Przemyslskim, z żony Moczelskiej, miał syna Jana, który młodo umarł, drugiego Stanisława w zakonie Dominikańskim prowincyała, umarł 1740. trzeciego Antoniego, ten z Humnickiej spłodził syna.

Edmund Antoni z wielkich *Choynat* Choynacki łowczy Zydaczewski, i Maciej pisarz grodzki i poseł ziemi Sanockiej który w roku 1766. był deputatem na trybunał koronny, pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem. Stanisław regent Radziejowski a potem skarbnik Inowrocławski. — *Heraldyka Wielądka.*

Kuropatnicki w dziele swoim w paragrafie piątym, w extrakcie *apud tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum:* Mateusza i Franciszka Choynackich, pod dniem 10. Września 1782. roku zapisanych umieszcza.—

Józef Choynacki regent grodzki Czerniechowski. W roku 1778. Maciej pisarz grodzki Sanocki. — Józef podsędek Łucki. — Edmund Choynacki łowczy Zydaczewski z *Błażewskiej* spłodził córkę, ta złączona z Horodyńskim pisarzem grodzkim Przemyskim, syn zaś tegoż Edmunda Antoni miał za sobą Truskulańską. — *Przypisy Krasickiego.*

Choynowski *herbu Lubicz*, w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Wojciech w Podolskiem, Jan w ziemi Rożańskiej w roku 1648. Tomasz Choynowski regent Wąsowski, Wojciech, Mateusz i Jan w ziemi Wiskiej w roku 1690. Idzi, Mikołaj, Jędrzej i Jakób w ziemi Łomżyńskiej w r. 1697. Choynowska była za Janem Kwiatkowskim. Kazimierz w Ruskiem.

Baltazar z *Choynowa* Choynowski poseł ziemi Wizkiej 1764. r. Jan, Michał, Paweł, Wawrzeniec, Szymon, Walenty Choynowscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta z ziemią Łomżyńską. Józef Choynowski regent ziemski Wizki. Jan pisarz grodzki Przemyslski. — *Heraldyka Wielądka.*

Chrapicki *herbu Rola.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli *Historia Polon. Pruth. fol.* 604. wyraźnie o nich mówi; gdy o Mikołaju Chrapickim biskupie Chełmińskim pisze: był to (jako tam mówi Posselius) prałat

w zgodzie i miłości się kochający: dla czego mężem go pokoju zwano. Kościół katedralny Chełmiński w złoto, srebro i apparat należyty ubogacił. Za jego perswazyą Król Alexander Chełmżą z zamkiem i Starogrod do tejże katedry wiecznie przyłączył. Rezygnowawszy potem biskupstwo, umarł w znacznej opinji o życia swego świątobliwości w r. 1514. pochowany w Lubawie w klasztorze OO. Bernardynów, który on z fundamentów wyprowadził, a zakonnikami z Saxonji sprowadzonemi osadził w roku 1502. luboć potem tenże klasztor od herczyi nadrujnowany, czyja insza ręka dźwignęła. *Historia Polona Pruthenica* przydaje, że za Krzyżaków jurisdykcyi w Prusiech, niektóre dobra od kościoła Chełmińskiego przez nich były oderwane: więc gdy w dalszych latach Prusy wróciły się do rąk Królów Polskich, i te dobra razem z inszemi, między królewskiemi rachowano. Atoli ten Mikołaj tak na zjeździe Toruńskim jako i Malborskim remonstrowawszy to Alexandrowi Królowi, tyle u niego sprawił, że się nazad do swojej katedry wróciły: przecięż że niektóre z nich pozastawione w różnych summach były; te ciężary kazano Mikołajowi znosić. Kładzie na dowód tego taż historya list Alexandra Króla.

Chraplewski *herbu Kolumna*, w Poznańskiem województwie. To tylko o nich nasi genealogistowie piszą: alem i ja więcej o nich nie czytał.

Chrapowicki *herbu Gozdawa*, w księztwie Litewskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Danilewicz Chrapowicki chorąży Witebski, poseł na sejm w r. 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską. Adam podsędek Trocki z sejmu 1613. poborca. Krzysztof stolnik Witebski z sejmu 1647. komissarz do rozgraniczenia *Constit. fol.* 22. Alexander sekretarz królewski w roku 1648. Józef chorąży i podwojewodzy Witebski w roku 1674. syn jego Mikołaj. Chrapowicka była za Ogińskim Dymitrem *Genealogia Ogińskich*. Jerzy horodniczy Witebski w roku 1653. deputat na trybunał skarbowy Litewski. *Constitut. fol.* 16. Jan Antoni najprzód chorąży Smoleński w roku 1653. *Constit. fol.* 9. dalej podkomorzy, z którym tytułem zagęszczone o nim konstytucye. Marszałkował izbie poselskiej na sejmie 1665. i na konwokacyi w roku 1668. wziął potem województwo Witebskie 1671. z którym tytułem w roku 1674. był komissarzem do rewizyi skarbu koronnego *Constit. fol.* 12. i w roku 1678. do traktowania o pokoju wiecznym z Moskwą *Constit. f.* 1. i 1683. *fol.* 2. Był oraz Olwickim, Pilwiskim, Oziereckim, Markowickim dzierżawcą: Senator tych tam czasów ojczyznie dobrze zasłużony. Z synów jego Stefan Antoni starosta Pil-

wiski z sejmu 1697. komissarz do traktatów z wojskiem Litewskiem. Drugi Michał w młodym wieku od rozsadzonego działa zabity. Trzeci Jan. Czwarty Franciszek. Antoni Chrapowicki kasztelan Smoleński w roku 1697. podpisał obwieszczenie. Jędrzej stolnik Witebski, w roku 1722. Któryś z nich podkomorzy Smoleński posłował na sejm Warszawski. *Petricius l. 2. Histor. Moschov.* pisze o Chrapowskim (znać omyłką drukarską) że z zmyślonym Dymitrem Carem Moskiewskim zginął w Moskwie. — *Ks. Kojałowicz in MS.* przydaje: Teodor Chrapowicki chorąży Witebski poseł do Moskwy, zostawił syna Jana chorążego Witebskiego, ten Krzysztofa stolnika Witebskiego, ten Jana Antoniego, najprzód chorążego, potem podkomorzego Smoleńskiego, nakoniec wojewodę Witebskiego, posłował do Moskwy. Synowie jego Jan kasztelan Smoleński, Krzysztof po abdykacyi Króla Kazimierza z nim do Francyi pojechał, i tam lat kilka bawił, umarł kasztelanem Smoleńskim. Michał trzeci. Czwarty Stefan. Antoni Chrapowicki zakonu *Ordin. Min. de Observ. Doctor Jubilatus*, czytał teologią przez lat 12. był gwardyanem w Grodnie, kustoszem w Wilnie i definitorem. Eustachi wojski Połocki.

Michał Chrapowicki chorąży Witebski oraz Antoni i Stefan starosta Pilwiski, pisali się na zjezdzie walnym pod *Olkinikami* z województwa Mińskiego. Jan łowczy Połocki koło roku 1763. Eustachi Chrapowicki instygator W. Ks. Lit. w roku 1762. był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. z województwa Smoleńskiego. Antoni starosta Starodubowski poseł z województwa Smoleńskiego w roku 1775. był także deputatem. Mikołaj marszałek Oszmiański, kawaler orderu S. Stanisława. Józef Chrapowicki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwa Połockiego, toż był posłem na konwokacyą 1764. generałem majorem wojsk W. Ks. Lit. Także marszałkiem rady nieustającej 1784. roku, potem kasztelanem Mścisławskim, orderów Orła białego i S. Stanisława kawaler. — *Heral. Wielądka.*

Krzysztof Chrapowicki stolnik Witebski obrońca kraju w więzieniu w Moskwie życia dokonał: Wdzięczna heroicznej śmierci jego ojczyzna, kazała śmierć jego w konstytucye koronne zapisać roku 1677. — W roku 1778. Józef Chrapowicki sędzia ziemski Smoleński. — Mikołaj marszałek powiatu Orszańskiego. — Józef instygator Litewski. — *Przypisy Krasickiego.*

Chrapuński *herbu Junosza*, w Płockiem województwie. Z familji Rościszewskich swój początek wzięli, od dóbr Chrapuny Chrapuńskiemi nazwani.

Chreptowicz *herbu Odrowąż*, w księztwie Litewskiem. Od Wyszegierda czy Wyszgierta swój początek wzięli, który pierwszy na siebie i na swoich sukcessorów przyjął herb *Odrowąż* na sejmie Hrodelskim 1413. jako ma *Lask. Statut. fol.* 127. Tego znać trzech wnuków było. Wyszgierd, któ-

rego potomstwo jeszcze i podziśdzień dawne przodków swoich Wyszgierdów imię na sobie utrzymuje. Drugi Jan Littawor starosta Nowogrodzki i marszałek Litewski w roku 1499. tak się podpisał *u Łaskiego w Statut. fol.* 130. gdy dawne pakta z Polską Litwa potwierdzała. W roku 1492. przy inauguracyi Alexandra na księztwo Litewskie miecz mu goły oddawał i laskę. *Decius in Alexandro. Stryjkowski l.* 21. *c.* 1. *Bielski fol.* 479. *Gvagnin. Chron. Lithv. Kojałowicz p.* 2. luboć go on przeciwko wszystkim innym historykom wojewodą chce mieć Nowogrodzkim: drugiego roku w legacyi jeździł do kniazia Moskiewskiego, ale to poselstwo żadnego nie miało skutku. *Kojałowicz p.* 2. Pod Wieruszą z Konstantym książęciem Ostrogskim w nieszczęśliwej okazyi dostał się w niewolą Moskiewską w roku 1499. z której aż w roku 1508. przez pakta uwolniony *Stryjkowski lib.* 23. *cap.* 3. Przydaje tenże autor, że był oraz starostą Słonimskim: jam go czytał jeszcze w roku 1512. na pewnym przywileju, i starostą Kobryńskim. O drugim także Littaworze Mikołaju świadczy *Historya Cudów Częstochowskich*, że w ciężkiej niewoli u Moskwy będąc, w zamku Białejezioro nazwanym ściśle zamknięty ślub uczyniwszy do Najśw. Matki, dziwną sprawą Boską na wolność wyszedł w r. 1566. *c.* 8. *f.* 152. Bohdan Chreptowicz referendarz Litewski w r. 1609. *Relacya i uważanie postępków:* bodaj to nie ten był wnuk Littawora marszałka, a ojciec tych co następują. Eustachi Littawor Chreptowicz podkomorzy Nowogrodzki z tym się tytułem podpisał na elekcyą Jana Kazimierza. Siostra jego Elżbieta z Kopciem marszałkiem Lidzkim dożywotnie zmówiona. Alexander brat Eustachiego (żona jego Bohdana Hieronima Zyzemskiego podkomorzego Mozyrskiego córka w r. 1620.) mąż rycerski tak w ojczyznie jako i w Węgrzech. Jerzy brat Alexandra, najprzód kasztelan Smoleński, potem Żmudzki, dalej wojewoda Mścisławski, na koniec Nowogrodzki, fundator OO. Dominikanów w Wilnie przy kościele Ś. Jakóba w roku 1632. córka jego Zuzanna zręczona z Tomaszem Sapiehą wojewodą Nowogrodzkim. *Histor. Sapieh. par.* 3. *fol.* 108. *Felix Pęski Panegyr. Nupt.* Syn zaś Jan w owej opłakanej porażce naszych pod Żółtemi Wodami, w niewolą się Tatarską dostał. *Kochowski climact.* 1. *lib.* 1. Melecyusza Chreptowicza archimandrytę Pieczarskiego, władykę Włodzimierskiego i Brzeskiego kładzie *Okolski tom.* 2. Michał pisarz ziemski Nowogrodzki w roku 1632. Piotr podsędek Grodzieński w roku 1674. wspominają go konstytucye w roku 1662. *fol.* 21. z tytułem podstarościego Grodzieńskiego. Tegoż roku konstytucye *fol.* 16. sławią męztwo Mi-

chała i Bogdana Chreptowiczów. Adam podkomorzy Nowogrodzki fundator Bazylianów unitów w Nowogrodku przed rokiem 1632. zmarły. *Prawa Jedność Święta fol.* 65. Historya zaś cudów Panny Maryi w Nowogrodku w roku 1667. powiada, że Anna Dziewałtowska, podkomorzego Nowogrodzkiego Chreptowicza małżonka żyła na ten czas. Kazimierz w zakonie naszym w roku 1691. życie swoje świątobliwie zakończył. Kazimierz Stanisław podczaszy Mścisławski w roku 1674. Leodold i Karol. Michał stolnikowicz Nowogrodzki w roku 1688. Trzeci brat był od którego kwitnęła linia Chreptowiczów Bohuryńskich w Kijowskiem i Wołyńskich województwach. Z tych był Bohdan ziemianin Wołyński w roku 1528. *Metryka Wołyńska.* Piotr Bohdanowicz, to jest syn Bohdana Chreptowicz, miał za sobą Anastazyą córkę Teodora książęcia Czartoryskiego koło roku 1560. *Genealog. Czartor. z Ksiąg Ziemskich.* Konstanty Chreptowicz Bohuryński, tak się podpisał w roku 1624. *in Monum. Colleg. Ostrog.* Hieronim tegoż czasu uczył się w Ostrogu. Władysław dziedzic na Bohurynie stolnik Kijowski w roku 1648. pisał się z Wołyńskiem na elekcyą Jana Kazimierza. Chreptowiczowna matka Stefana Jacynicza marszałka Słonimskiego.

W roku 1501. Fietko Chreptowicz podskarbi nadworny Witolda księcia Litewskiego podpisał przymierze z kawalerami Inflantskiemi. — *Cod. Dipl. v. V. fol.* 160. — Jakób Chreptowicz stolnik Grodzieński z Teodory *Tymińskiej* spłodził Józefa proboszcza Grodzieńskiego, kanonika Inflantskiego, — Karola pisarza ziemskiego Grodzieńskiego, ten, z *Chreptowiczowną* bezdzietny. — Tomasza miecznika Grodzieńskiego — temu *Alexandrowiczowna* powiła córkę i synów dwóch. — Marcyan Chreptowicz starosta Werbelski z *Wojnianki* spłodził Annę, ta z Chreptowiczem pisarzem ziemskim Grodzieńskim złączona, i syna który następuje: — Joachim sekretarz wielki Litewski z *Przeździecką* podkanclerzanką Litewską miał potomstwo: z sekretaryi na stopień podkanclerzego Litewskiego posuniony, mąż uczony, roztropny, w interesach politycznych tak ojczyzny jako i innych Państw Europejskich biegły. — *Przypisy Krasickiego.*

Chryzostom Chreptowicz w roku 1700. na zjezdzie walnym województw, ziem, i powiatów. Ks. Lit. pod *Olkinikami* podpisał się z województwa Mińskiego. Tomasz Chreptowicz miecznik Grodzieński, koło roku 1763.

Jan *Littawor* stolnik i poseł województwa Nowogrodzkiego, w r. 1732. na konwokacyi sejmie. Ten z Anną z *Szpilewskich* spłodził Ignacego, który pisał się na elekcyą Stanisława Augusta z powiatu Grodzieńskiego, potem pisarz ziemski Grodzieński, ten z Anną *Bouffałowną* wojską Grodzieńską, siostrą Franciszka Bouffała, dziś marszałka ziemi Sokolskiej, zostawia potomstwo: Joachima Chreptowicza stolnika ziemi Sokolskiej, syna jednego, i córki Rozalią *Gliniecką*, Maryannę za Marcinem *Dankiewiczem* skarbnikiem Grodzieńskim, i Karolinę za Dominikiem Matkiewiczem podczaszym ziemi Sokolskiej.

Jan Chreptowicz kasztelan Nowogrodzki koło roku 1752. Karol starosta Grodzieński.

Adam *Littawor* Chreptowicz kasztelan Nowogrodzki, spłodził Michała, który z Katarzyną N. małżonką swoją miał synów dwóch, Jana i Marcina, oraz córkę jednę Annę. Jan kasztelan Nowogrodzki zostawił potomstwo trzech synów, Józefa, Antoniego, i Stanisława. Marcin spłodził Joachima, który najprzód starosta Orszański, potem sekretarz W. Ks. Lit. konsyliarz w radzie nieustającej, wielokrotnie poseł na sejmie. Toż potem marszałek trybunału W. Ks. Lit. w roku 1765. potem podkanclerzy Litewski, na którym urzędzie ciągle przez lat kilkadziesiąt, ministra obowiązek pilnie dopełniający, został nareszcie kanclerzem wielkim Litewskim. Mąż roztropności wielkiej, i przymiotów licznych, Królowi wierny, w urzędzie swym ministrowskim głęboką posiadający doskonałość, pracowity, i dla swej ojczyzny, wiek swój w usługach zawsze publicznych przepędzający, obowiązku jako sędzia sądów assessorskich W. Ks. Lit. czule i pilnie dopełniający, w wyrokach swoich sprawiedliwy, w zdaniach, i rady dawaniu gruntowny; przytem ducha religji i pobożności pełen, na ubogich miłosierny, w szczodrobliwości wspaniały, z ludzkości wszystkim miły i przyjemny, lubo w sędziwym zostający wieku, jednak zdrowie i siły swoje, oraz majątek zupełnie dla dobra publicznego poświęcający. W godnem potomstwie swojem, z Konstancyą *Przeździecką* podkanclerzanką Litewską małżonką, spłodzonym: Adamie rotmistrzu kawaleryi narodowej orderu S. Stanisława kawalerze, Ignacym i Ironeszu synach, oraz w córce Ewie *Brzostowskiej* starościnie Mińskiej, w naśladowaniu chwalebnych cnót swoich i zasług w ojczyznie, wiekopomną zostawuje pamięć. — *Heraldyka Wielądka.*

Chroberski *herbu Topor.* W województwie Sendomierskiem, z familji Tęczyńskich od Chrobrzy tak nazwani. Stanisławowi Chroberskiemu chorążemu koronnemu, wojskiemu Krakowskiemu, Zygmunt Tarło z Szczekarzowic sekretarz koronny, nadgrobek postawił w kościele Panny Maryi w Sendomierzu w roku 1522. *Starowolski in Monumentis.* Cóżkolwiek bądź że nasi genealogistowie rok naznaczają 1469. którzy go zowią Krajczym Króla Albrychta i Zygmunta I. lubo ci, jako wiadomo z historyi Polskiej, nierychło po tym roku, w Polszcze naszej panowali. Mikołaja z Chrobrzy komornika Sendomierskiego w roku 1519. czytam na liście klasztoru Miechowskiego *u Nakielsk. fol.* 596. Jan starosta Sieradzki. Piotr w Sendomierskiem 1630.

W roku 1512. w ślubnej intercyzie Zygmunta I. z Barbarą Zapolską podpisał się Stanisław Chroberski z tym tytułem *Vexillifer — Incisor — et Pincerna R. — Cod. Dipl. Vol. I. fol.* 120. — *Przypisy Krasickiego.*

Chronowski *herbu Gryf.* W województwie Sendomierskiem, z familji Gryfów Jaxyców. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej Chronowski dziedzic na Łoniowie, z Maryanny Borowskiej herbu Abdank spłodził dwie

córki: Annę, ta z Kasprem Duninem Wolskim. Joannę ta z Antonim Kopytyńskim w małżeństwie żyły; i synów dwóch: Krzysztofa, od którego był Wojciech i córka Katarzyna za Adamem Popowskim: i Władysława pisarza skarbu koronnego: ten z Krwackiej Katarzyny zostawił syna Mikołaja. Wspominają go konstytucye 1667. *fol.* 25. Wojciech dziedzic na Łoniowie w roku 1660. miał synów trzech, Grzegorza, Stanisława i Stefana. Krzysztof z Chronowa kanonik Krakowski i Sendomierski, scholastyk Kielecki, sekretarz królewski: umarł w roku 1680. pochowany w kościele Krakowskim katedralnym, z herbem Gryf na nadgrobku. Mikołaj kanonik Krakowski, scholastyk Sendomierski w tymże roku. Kazimierz Chronowski podwojewodzy Wiślicki (stryjowie jego, Kazimierz podstoli Krakowski, drugi kanonik Krakowski,) trzy razy wkraczał w kontrakty małżeńskie, pierwszy raz z Chmieleńską, drugi raz z Chmielecką herbu Bończa, z tej była córka Elżbieta, która pierwszym ślubem żyła z Achingerem, drugim z Poleskim, z tej ma syna i trzy córki, trzecim z Piorunowskim, i synowie trzej, Jan umarł młodo. Michał skarbnik Wiślicki, żona jego pierwsza z Mogielnicy, z tej córkę Magdalenę wydał za Antoniego Morskiego herbu Topor. Druga żona jego Ludwika Ożarowska Tomasza cześnika Sendomierskiego córka, z niej zostawuje dwóch synów, Józefa i Franciszka. Józef stolnik Mielnicki podwojewodzy Wiślicki. Trzeci syn z Chmieleckiej ma za sobą Maryannę Kurowską z Iskrzyckiej herbu Pobog urodzoną, córkę Jędrzeja, z tej ma syna jednego Stanisława i córki dwie, Jozafata zakonnicą w Tarnowie, Elżbieta za Janem Gawrońskim Rawiczem. Trzecia żona Kazimierza Koczowska, z tej syn Antoni podczaszy Bracławski, złączył się dożywotnie z Sobolewską, siostra zaś jego Magdalena, wydana za Jędrzeja Studzińskiego. Grób Chronowskich w Sendomierzu u Ś. Maryi Magdaleny u OO. Dominikanów.

Kazimierz z *Chronowa* Chronowski podwojewodzy powiatu Wiślickiego, pisał się na konfederacyą Sendomierską 1705. roku. Józef z *Chronowa* Chronowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Krakowskiego. Ludwik z *Chronowa* Chronowski skarbnikiewicz Wiślicki, na tęż elekcyą 1764. roku podpisał się z województwa Sendomierskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Chróścichowski *herbu Bończa.* Chróścicjowskich tegoż herbu piszą nasi genealogistowie, o tych zaś nic nie mają. Są zaś w Lubelskiem województwie. Z tych Piotr miał pięciu synów. Jakóba który porucznikował u pisarza koronnego. Stefana, który Jezuitą umarł: Kazimierza ten z Hańską splodził Piotra. Wojciecha, ten Adama i Seweryna, którego

z Anny Koźmińskiej syn Piotr, żona jego Anna Wereszczyńska cześnikowna Latyczowska, z niej synów czterech. Jan mąż rycerski z Pruszkowskiej miał syna Piotra, Wojciech. Franciszek z Antoniną Tchorzewską, i Antoni. Stefan i Samuel w roku 1648.

Józef Chróścichowski wice-regent grodzki Lubelski 1792. roku. —

Chróścicki *herbu Rola.* Paprocki i Okolski na miejscu swojem o nich nie pisał, ale pod herbem Łodzia *tom. 2. fol.* 177. Chróścicką tego herbu wspomina: była to Szarackiego herbu Radwan małżonka: i *Nakielski w Miechovii fol.* 396. powiada, że dziedzictwo ich, Chróścice są w Sendomierskiem w powiecie Wiślickim. Stanisław miał za sobą Katarzynę Pikarską. Walenty i Kazimierz z Chróścic, Chróściccy w ziemi Ciechanowskiej w roku 1697. Maciej w ziemi Gostyńskiej 1674. *Konstancya w roku* 1702. Są jednak zda mi się i Chróśliccy w temże województwie, bo się tak podpisał Mikołaj **Chróślicki** podsędek ziemi Stężyckiej, utwierdzając ręka swoją *Pacta Conventa* Władysława IV. *Porządek Elekcyi fol.* 18. Córka jego Anna dostała się w małżeństwo Janowi Rzeszowskiemu.

Stanisław i Ignacy Chróściccy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Kaliskiego. — *Heral. Wielądka.*

Chróściński. Tych przodek Stanisław Chróściński nobilitowany w roku 1685. o czem konstytucya.

Wojciech Stanisław Chróściński sławny poeta Polski. Są w druku od niego wydane księgi następujące: *Farsalia Lukana.* — *Rozmowy Dam Greckich Owidyusza.* — *Job cierpiący.* — *Zbiór krótki rytmów pobożnych.* — *Opis zwycięztwa pod Wiedniem.* — *Aman* albo *historya Esthery.* — *Józef od braci zaprzedany.* — *Laur poetyczny.* — Był sekretarzem Jana III. Króla Polskiego i syna jego Jakóba. — *Przypisy Krasickiego.*

Chrosnia, w województwie Mazowieckiem. Chrosnia towarzysz Pieniążka pod Pleszkowem do szturmu idąc, zabity w roku 1582. *Paprocki o herb. fol.* 405.

Chrostowski *herbu Ostoja.* W Mazowieckiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan z powiatu Pińskiego Augustyn z ziemi Wiskiej pisali się na elekcyą Władysława IV. Waleryan, Kazimierz, i Bartłomiej na Augusta II.

Stanisław Chrostowski w roku 1700. na zjeździe walnym W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* podpisał się z województwa Mińskiego. Tamże Michał Chrostowski mostowniczy Inflantski. — *Heraldyka Wielądka.*

Chruścicki *herbu Leliwa.* Ingnacy Chruścicki Soc. Jesu. —

Wojciech, Franciszek dwóch imion Chruścicki pod. Łuc. na zjeździe walnym pod *Olkinikami,* pisał się z województwa In-

flantskiego. Jerzy Chruścicki rotmistrz Wiłkomierski, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Wiłkomierskiego, województwa Wileńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Chruśliński na Podolu. *Okolski in Russia Florida fol.* 114. powiada, że Chruślińska była za Wileńskim, po którego śmierci wstąpiła do klasztoru Panien Dominikanek w Kamieńcu Podolskim, i jej siostra rodzona Barbara koło roku 1630.

Chrybski *herbu Prawdzic.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jakób Chrybski w roku 1578. poborca łanowego w Poznańskiem województwie *Constitut. fol.* 352. Chrybska, Smuszewskiego kasztelana Santockiego małżonka, herbu Prawdzic. *Kazanie Hippolita Stojkowskiego.*

CHRYNICKI HERB.

Jest węda o dwóch haczystych końcach, tak złożonych, że jeden na jednej, drugi na drugiej stronie, z krzyżem białym wprost spojona tak jednak, że węda do góry, krzyż na dół prosto obrócony w polu czerwonem. Na helmie pięć piór strusich. *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol.* 1129. *O herbach fol.* 677. *Okolski tom.* 1. *fol.* 275. *Klejnoty fol.* 98. Okazyą tego herbu, ciż wypisali. Przodek tej familji rycersko służąc, gdy na niego straż przypadła, ubezpieczony tak z tej miary, że żadnej o nieprzyjacielu pogłoski nie było, jako i ztąd, że w pogodny dzień prędzej mógł postrzedz nadchodzącego nieprzyjaciela; zsiadlszy z konia i za cugle w jednej ręce go trzymając, wędę w pobliższą rzekę na ryby zarzucił. Tym czasem chybkim pędem wypadło ku niemu kilku Tatarów: nic się tem nie strwożywszy, wsiadł co prędzej na konia mężny Junak, i jednego z nich zabiwszy, drugich rozproszywszy, jeszcze z między nich jednego pojmawszy, do swego hetmana czy książęcia żywo przyprowadził. Za którą dzielność, wędę mu tym kształtem jako widzisz i krzyż w herbie

nadano. Tym się herbem Chryniccy na Wołyniu pieczętują: luboć Okolski w tomu trzeciego rejestrze Chrynickich położył herbu Trąby. Iwan Chrynicki podsędek ziemski Łucki w r. 1590. *u Januszowskiego w Statuc. fol.* 361. ja go w konstytucyach w roku 1611. czytam sędzią ziemskim Łuckim, kiedy go Rzeczpospolita deputowała do rewizyi ksiąg tak grodzkich jako i ziemskich Łuckich. Alexander chorąży Wołyński, poseł na sejm 1619. a z tamtąd destynowany do kwarty Rawskiej *Constit. fol.* 6. Jan Chrynicki na Kniehyninie z sejmu 1638. komissarz do rozgraniczenia województw Wołyńskiego i Bełzkiego *Constit. fol.* 19. Stefan deputat na trybunał koronny 1650. jest o nim wzmianka w konstytucyach 1653. *fol.* 4.

Chrzanowski *herbu Korab*, w Warszawskiej ziemi. Jędrzej Chrzanowski podpisał się na elekcyą Władysława IV. drugi Jędrzej w ziemi Rożańskiej. Stanisław z Chrzanowa w województwie Płockiem. Adam i Walenty w ziemi Warszawskiej w roku 1697. Franciszek z Broniszów Chrzanowski 1704. *Confoed. Sendom.*

Zygmunt Chrzanowski podsędek ziemi Warszawskiej mający swoje dziedzictwo na *Chrzanowie* niedaleko Warszawy żył koło r. 1763.

Tomasz Chrzanowski herbu *Korab*, z Teresą *Cybulską*, spłodził Macieja, który z Elżbietą *Skierdowską* spłodził Kazimierza, ten z Maryanną *Jurkowską*, zostawił potomstwo, Józefa, i Marcina, podsędka ziemi Warszawskiej, orderu S. Stanisława kawalera. Który idąc drogą prawdziwego obywatela swój talent, i prace poświęcił na usługi ojczyzny, będąc na funkcyi, już to w komissyi skarbowej koronnej regentem, już to w urzędowaniu ziemiańskiem, ziemi Warszawskiej podsędkiem, i na różnych komissyach, trudów swoich, i usług dla publiczności, dał dowody: ten w pierwszem małżeństwie z Maryanną *Andrynhiewiczową* spłodził syna Maxymiliana, Elżbietę za Wiel. Ignacym Rudnickim sędzią ziemskim Stężyckim Maryannę za Wiel. Alexandrem Młyńskim cześnikiem Raciązkim będące, Józefę i Rozalią córki. W powtórnem z Józefą *Szemplińską*, Kazimierza i Józefa synów, Kunegundę córkę. — *Heraldyka Wielądka.*

Chrzanowski *herbu Nowina*, w Lubelskiem województwie i Brzeskiem Litewskiem. Z tych Zygmunt Benedykt Chrzanowski cześnik i podstarości sądowy województwa Brzeskiego, starosta Rewiatycki w roku 1711. Jan 1691. Jędrzej, Zygmunt, Tomasz Jan w roku 1632. w powiecie Pińskim. Mikołaj miał za sobą Bielecką, synów z niej dwóch, Jana i Stanisława. Jędrzej i Krzysztof w Sendomierskiem 1632.

W roku 1778. Piotr Chrzanowski komornik graniczny Kijowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Chrzanowski *herbu Rogala.* Pisze o nich *Kojałowicz* iż są w Lidzkim powiecie, z tych Krzysztof Chrzanowski 1648. roku. —

Stefan Stanisław, podsędek ziemski powiatu Pińskiego, oraz Jan Michał na *Chrząnowie*, w roku 1700. na zjezdzie walnym województw i powiatów W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisali się z powiatu Lidzkiego. Marcin Chrzanowski w roku 1764. 28. Kwietnia w aktach Wileńskich, podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. Szczesny Chrzanowski pisarz grodzki Brzeski Litewski 1792. roku. Roch Chrzanowski koniuszy Piński w tymże czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Chrząnowski *herbu Poraj*, w Sendomierskiem województwie. Jan Chrząnowski opat Wągrowiecki sekretarz królewski *Auctor* 50 *Singular.* Dominik kanonik Chełmski deputat na trybunał koronny w r. 1693. Marcin w Ruskiem województwie 1632. Samuel Chrząnowski obersztarleitnant nobilitowany 1676. *Constit.*

Antoni Chrząnowski podczaszy Czerwonogrodzki. Franciszek *Poraj* Chrząnowski w roku 1705. w Korczynie pisał się na konfederacyą Sendomierską. Józef z *Chrzanowa*, na elekcyą Stanisława Augusta z województwa Sendomierskiego, Stanisław z *Kozietuł*, na tęż elekcyą z województwa Sieradzkiego. Tomasz z województwa Poznańskiego podpisali elekcyą 1764. roku. Hermenegild Chrząnowski, wprzód Nakielski, potem ziemski Gnieznieński pisarz, był deputatem w roku 1776. na trybunał koronny z województwa Gnieznieńskiego. — *Heral. Wielądka.*

W r. 1788. Marcin Chrząnowski podstarości Stężycki. — *Przypisy Krasickiego.*

Chrząstowski *herbu Kościesza* w Podgorzu. Mikołaj Chrząstowski, o grzech z Anną Królową niewinnie obwiniony; bo tę kalumnią zła gęba ze wstydem swoim odwołała. Przecięż Mikołaj znać unikając od Pańskiego gniewu Króla Jagiella, jeszcze przed dekretem, który świadkiem był jego cnoty, wyniósł się za granicę. *Cromer* 1407. *Bielski fol.* 288. atoli znać potem, że do ojczyzny powrócił, ponieważ męztwo jego pod Koronowem sławi *Bielski fol.* 307. był miecznikiem Krakowskim 1422. *List Jagiełła.* Mikołaj drugi, o którym Długosz pisze, że Władysława Króla do Węgier odprowadzał 1440. a w roku 1443. zbiwszy z tymże Władysławem Baszę Natolskiego Carambeja, chorągwie i proporce w tem zwycięztwie zdobyte, w Budzyńskim kościele zawiesił: *Bielski fol.* 373. Piotr biskup Przemyski po Janie z Lubienia herbu Doliwa na tę katedrę wstąpił czy 1435. czy 1437. jako inni chcą *u Nakiel.* lubo o tęż samę infułę konkurrował Franciszek Oretius, podobno Orzeski, dziekan Lwowski, kanonik Przemyski. Długosz go wspomina w r. 1447. kiedy sejm Piotrkowski opisuje. Siedział na tej katedrze lat siedmnaście, umarł w roku 1452. był przed biskupstwem proboszczem u Ś. Floryana i kanonikiem Krakowskim. Mikołaj wojski Krakowski 1454. poseł do Władysława Króla Węgierskiego i Czeskiego, od Kazimierza III. *Bielski*

fol. 401. *Cromer. lib.* 22. Jakób Chrząstowski z Magdaleny Trojeckiej stolnikowny Przemyskiej spłodził dwóch synów, Adama i Jana, tyleż córek: z tych Ewa z Krzysztofom Szylingiem, Anna z Wacławem Stanem dożywotnie zmówione. Piotra, Anna Orzęcka małżonka, pozostała wdowa po Ramułcie. Są i w Litwie tegoż domu Chrząstowscy, Wacław i Daniel miecznik Żmudzki, pisali się z Żmudzkiem na elekcyą Jana Kazimierza: był potem tenże Daniel kasztelanem Żmudzkim, od którego został się syn Jan. Wojciech Kazimierz 1648. Józef starosta Rysieński w roku 1674. Samuel miecznik Żmudzki w roku 1669.

Ignacy Antoni Chrząstowski podstoli Żmudzki, potem sędzią ziemski Telszewski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z księztwa Żmudzkiego. Także *konstytucya* 1764. *fol.* 163. wspomina, iż był wyznaczony lustratorem do kwarty dóbr królewskich w księztwie Żmudzkiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Chrząstowski *herbu Krzywda.* Że są w księztwie Żmudzkiem i województwie Brześcijańskiem wyraźnie pisze *Ks. Kojałowicz in MS.* Z tych o jednym powiada, że był podskarbim Litewskim, zkąd potomstwo jego zwano podskarbicami. Wacław Alexander Chrząstowski, starosta Botocki. Tomasz 1632. Stefan podstoli Żmudzki, ciwun Berżański wprzód instygator, potem skarbny Litewski. Daniel miecznik Żmudzki brat skarbnego. Jan, Wojciech i Kazimierz w Brześcijańskiem 1642. Józef pisarz ziemski Żmudzki.

Józef Chrząstowski podstoli i poseł Grodzieński roku 1793. z księztwa Żmudzkiego. —

Chrząstowski *herbu Łodzia*, w województwie Kaliskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piszą się zaś z Tuszkowa z Bnińskiemi jednaż ich dzielnica: to o nich świadczy Antoni Drews zakonu Cystercyeń. w książce od siebie do druku podanej *Armamentarium.* Z ustnej zaś relacyi jednego z Chrząstowskich Zadorów, to mam: że od początków swoich jedenże był dom Chrząstowskich Zadorów i Łodziów. Bo gdy któryś Chrząstowski Zadora, ożenił się z Bnińską: oraz Dumu tego Łodź przyjął, na hełmie Zadorę zostawiwszy. Widzieć ten herb i podziśdzień w domu Chrząstowskich Łodziów odmalowàny. Marcin Chrąstowski, (którego siostra rodzona Anna zmówiona z Alexandrem Łochyńskim pisarzem Nakielskim herbu Jelita) syna splodził Zygmunta, ale ten bezżenny młodo umarł: córka zaś Zofia z Skoroszewskim miecznikiem Kaliskim zręczona. Mikołaj z Tuszkowa brat stryjeczny Marcina, kasztelan Nakielski, ten honor prawie poniewolnie przyjął, lubo wyższych zawsze był godzien, to dla krwawych zasług swoich, w różnych expedycyach Tatarskich, Kozackich i Szwedzkich, to dla wyso-

kiego rozsądku, ludzkości i miłości u wszystkich. Siostra jego Dorota z Stanisławem Wąglikowskim dożywotnią przyjaźń poprzysięgła: kasztelan zaś z Wąglikowskiej siostry rodzonej Władysława zostawił dwóch synów: Antoniego, temu Kadzidłowska Konstancya podkomorzanka Inowrocławska powiła dwóch synów, Jana i Franciszka i córkę jednę. Józefa, tego z Joanny Waldowskiej dwóch synów Wojciech i Antoni. Jan rodzony brat kasztelana miecznik Wschowski, z pierwszej żony Broniewskiej spłodził syna Władysława i córkę. *Secundo voto* z Konstancyi Grochowickiej łowczanki Kaliskiej, miał Teresę córkę która poszła za Karwowskiego, i synów sześciu. Franciszek zda mi się jeszcze młodzian. Mikołaj zakon sobie Cystercyeński w Koronowie obrawszy Stefanem nazwany. Jan i Bartłomiej in Soc. Jesu. Maciej stan duchowny przyjął. Antoni w Trzemeśnie *Canonicus Regularis.*

Chrząstowski *herbu Ostoja*, w Rawskiem województwie. Jakób Chrząstowski z sejmu w roku 1670. komissarz do kontrowersyi ułacnienia od Marchji Brandeburskiej *Constit. fol.* 26. Jędrzej Piotr roku 1697. podpisał *Pacta Conventa* Augusta II. *Constit. fol.* 23. Stefan i Teofil w województwie Łęczyckiem w roku 1674. Stanisław Krzysztof, którego córka Dorota poszła za Jędrzeja Stokowskiego herbu Drzewica w r. 1578. a po nim za Jana Masłowskiego herbu Samson 1586. *Acta Castren. Opocznensia.*

Chrząstowski *herbu Zadora*, w Krakowskiem województwie. Piszą się z Brzezia, jako i Lanckorońscy: gdyż to jedenże dom, tylo że się ci od Lanckorony Lanckorońskiemi, tamci od Chrząstowa Chrząstowskiemi przezwali. Mikołaj kasztelan Chełmski w roku 1470. syn jego Floryan. Piotr dziedzic na Markocicach 1610. żona po śmierci jego poszła za Szymona Jasińskiego, syn zaś Stanisław *Histor. Dom. Probat. Cracov.* a bodaj nie podsędek Krakowski. Piotr, Adam i Alexander pisali się z Krakowskiem na elekcyą Jana Kazimierza. Stanisława syn Piotr sędzia grodzki Sądecki 1660. od którego był Stanisław, siostry zaś Piotra sędziego, Barbara Wojciechowi Dąbskiemu kasztelanowi Sierpskiemu, Jadwiga Jerzemu Czernemu, trzecia Marcinowi Czernemu zaślubione. Krzysztof Chrząstowski Soc. Jesu niespracowany na usłudze bliźnych operaryusz, z których też jednego już prawie w pół przegniłego na ramionach do grobu zaniósł: na ostatek służąc zapowietrzonym, poszedł po zapłatę wieczną w roku 1629. Tyburcy Chrząstowski z Joanny Garczyńskiej, spłodził dwóch synów, z których Władysław, obrał sobie zakon Soc. Jesu, Antoni zaś osiadł na Podolu: z Bro-

niewskiej ma dwóch synów. Brat ich stryjeczny Jakób Chrząstowski przeuczywszy z wielką pochwałą kilkanaście lat retoryki, gdy w ciężką a prawie śmiertelną wpadł chorobę; ślub uczynił na honor S. Franciszka Xawerego jeszcze dziesięć lat tęż pracę kontynuować, jeźliby go Bóg do przeszłego zdrowia przywrócił. Uzdrowiony cudownie, nie bez wizyi tego S. ślub swój wypełnił z wielką applikacyą, i dyscypułów swoich w tej nauce postępkiem. Chrząstowska w klasztorze Sendomierskiem Panien Benedyktynek księni: w którym inne dwie tegoż imienia, Bogu życie swoje poświęciły.

Andrzej Piotr z *Brzezia* Chrząstowski, pisał się na elekcyą Augusta II. Króla. Alexander z *Brzezia* Chrząstowski, generał adjutant buławy polnej koronnej, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Krakowskiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Chrząszcz *herbu Salamandra*, w Sendomierskiem województwie. Chrząszczami nazwani od Chrząszczowej woli na pograniczu Czeskiem: zkąd potem do Polski przyszli, za czasów Stefana Króla. Samuel z Baranowskiej herbu Grzymała podkomorzanki Wiskiej spłodził Marcina rotmistrza królewskiego, pod Gdańskiem i w inszych expedycyach doświadczonego. Temu pierwsza żona Lisowska powiła trzech synów, Jana, Seweryna i Alexandra. Druga zaś Dobrzelewska, Marcyana łowczego nadwornego u Zygmunta III. Króla Polskiego. Samuela, ten się przeniósł do Węgier. Jana, ten służąc w wojsku Cesarskiem, w okazyi z Turkami poległ. Alexandra, ten w Prusiech przeciwko Gustawowi i Szwedom; na Rusi przeciwko Kozaków i Tatarom przez lat dwadzieścia i sześć wojownik, pojął Zofią Spławską. Kazimierz z Chrząszczowej woli Chrząszcz podczaszy Starodubowski w Bełzkiem w roku 1697.

Chrząszczewski *herbu Trzaska*, w województwie Rawskiem. Adam z Chrząszczewa Chrząszczewski z Rawskiego w Podgórze się przeniósł, któremu zmarłemu w roku 1631. nadgrobek syn wystawił, u OO. Franciszkanów w Krośnie: zostały się dwie córki po nim. Teodozya za Jerzym Boguskim, Katarzyna za Szymonem Rylskim. Felicyan w województwie Brzeskiem Kujawskiem w roku 1630. miał synów Marcyana i Jędrzeja. Franciszek i Wojciech 1697.

Franciszek Chrząszczewski komornik ziemski Bracławski, był sekretarzem konfederacyi generalnej Targowickiej 1792. roku. Ignacy Chrząszczewski wice-regent Bracławski. — *Heraldyka Wielądka.*

Chrzczonowski *herbu Pilawa*, w Sendomierskiem województwie gniazdo tego domu zakładają nasi genealogistowie, mnie się o nich nigdzie nie dostało czytać.

Chrzczonowski *herbu Trzaska*, w województwie Mazowieckiem. Z tych jeden był opatem Lubińskim. Paweł Mikołaj i Kasper w księztwie Żmudzkiem w r. 1670. Franciszek, Stanisław, Józef i Kazimierz w ziemi Łomżyńskiej w roku 1697. Adam w zakonie naszym w roku 1682. młodo, ósmego roku życia zakonnego umarł w wielkiej pobożności.
Alexander Chrzczonowski podsędek ziemi Rawskiej 1763. roku.

Chrzewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Atoli Jędrzej Lipski kanclerz niegdy koronny *quaest. publ. dec.* 1. *quaest.* 8. jawnie o nich świadczy, a z powiatu Rzeczyckiego podpisał elekcyą Jana III. Piotr, ale Chrzniewski.

Chudkowski *herbu Jastrzębiec*, w ziemi Łukowskiej.

Chudzewski *herbu Ciołek. Duńczewski Tom I. stron.* 27. *i* 456. obszernie o tychże pisze łącznie z Chądzyńskiemi, i tak te dwie familie rozróżnia: — Ci którzy z *Chudzewa* Chudzewscy różnie się w tranzakcyach swoich pisali, a niektórzy cudzą ręką wyrażali, jako pisać nie umiejący, to jest jedni a *Chudzewo* Chudzewscy, drudzy od tejże włości Chądzeńscy, insi Chudzeńscy, lubo jednego herbu Ciołek byli, i z jednego dziedzictwa pochodzili, to jest od Chudzewa w ziemi Dobrzyńskiej, jak mam informacyą od Stanisława z *Chudzewa* Chudzewskiego. Że tedy Chądzyńskiemi herbu Ciołek zwać się powinni ci, którzy w Podlaskiem województwie ziemi Drohickiej ze wsi Chądzyna pochodzą, potwierdza dokument *u Okolsk. T. 1. f.* 116. który ich tak zowie w Podlaskiem województwie zostających. — Tu wymienia *Duńczewski* Chądzyńskich tych którzy wyżej są umieszczeni i tak dalej prowadzi: — Ci jednak, którzy pochodzą z ziemi Dobrzyńskiej ze wsi Chudzewa, nie Chądzeńskiemi, ani Chądzyńskiemi zwać się mają, ale Chudzewskiemi, mówiąc *genuine*. Jako albowiem w Wielkiejpolszcze, ziemi Dobrzyńskiej, Panowie Ossowscy zowią się od wsi *Ossowki*, od *Zbojny* Zboińscy, od *Karnkowa* Karnkowscy, od *Jankowa* Jankowscy, lubo idą z jednego początku od Karnkowa wszyscy, i tym przydomkiem starożytnym dotąd zaszczycają się; tak z *Chudzewa* Chudzewscy, z *Chądzyna* Chądzyńscy, albo Chądzeńscy zwać się mają, według zwyczaju Rzeczypospolitej, lubo jeden początek wzięli od Witelliuszów starożytnych: albowiem *accidens non variat substantiam rei*, byle z jednej krwi mieli swoję procedencyą, są jednego pokolenia, lubo się inaczej od swoich wsiów zowią: przez to jednak sukcessya nie spada wzajemnie bez wyprowadzenia należytej procedencyi: bo *cognata nomina* tylko *aequivoce* mają do siebie relacyą. — Poźniej zaś stron. 456. tenże *Duńczewski* wypisuje następne dokumenta do tychże Chudzewskich czyli Chudzyńskich (bo i tak ich nazywano) ściągające się. *Anno* 1609. *feria 5ta post Judica, in Castro Bobrovnicen. G. Hedvigis Jasińska, G. Stanislai Jasiński filia, G. vero Stanislai Chudzewshi consors, eundem maritum suum, a submissione G. Chelmicki facta liberat. Anno eodem, feria 2da post Jubilat, G. Joannes Chudzewski, olim Laurentii filius, G. Martinio Chełmicki, sortes suas haereditarias in bonis Chudzewo, in Terra et Districtu Dobrinensi consisten. obligat in*

Castro Bobrovicensi. Anno eodem et feria G. Martinus Chelmicki, G. Annae Paszkowna, G. Joannis Chudzewski Laurentii filii consorti, summam certam pro vigilia festi S. Joannis Baptistae, coram Actis Castrensibus Lancicien. reponendam inscribit, Actus Castren. Bobrovnicensis. Jest wiele tranzakcyi Chudzewskich w tym Grodzie, do którego ciekawych odsyłam, tu lata i ferie namieniając tylko, jako *in anno* 1662. *feria 2da ante fest. SS. Trinitatis. Anno* 1668. *Sabbatho post fest. S. Lucae Evangel. Anno* 1669. *feria 6ta post festum S. Martini Pontificis. Anno* 1681. *Sabbat. ante fest. S. Martini Pontifi. et anno eodem ac die eadem. Item anno eodem feria 4ta post fest. S. Hedvigis, et alia transactio die eodem. Anno* 1682. *feria 3tia in crastino S. Bartholom. Apostol. Anno* 1688. *feria 4ta in crast. S. Apoloniae. Anno* 1694. *et* 1696. *Sabbat. in crasti. S. Laurentii Mart. etc.* Ta wieś Chudzewo, w ziemi i powiecie Dobrzyńskim, parafji Moskowskiej, dyecezyi Płockiej zostaje, gdzie znajdujący się w starym wieku szlachetni Chudzewscy, pokazują w tymże kościele wymalowanego na portrecie Chudzewskiego, z herbem Ślepowrona, zkąd *non postremum oritur dubium*, czy Ciołkiem, czy Ślepowronem pieczętować się mają, ponieważ w żadnych herbarzach to imię Chudzewskich nie znajduje się.

Chudziński *herbu Cholewa*, w Poznańskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wojciech pisarz grodzki Poznański w roku 1611. o którym uniwersał poborowy w tym roku i 1613. córka jego z Adamem Kornatowskim zaślubiona. Jana w ziemi Gostyńskiej żona Naramowska. Stanisław i Piotr w roku 1697. Są i w Płockiem, bo się z tem województwem podpisał na elekcyą Władysława IV. Wawrzeniec, a na Augusta II. Adryan i Wojciech, ale podobno ci nalężą do herbu Oksza.

Niesiecki w supplemencie do Tomu IV. umieszcza *Chudzickich herbu Ostoja* i odwołuje się do opisu pod tym herbem umieszczonego, gdzie jednak już nie o *Chudzickich* ale o *Chudzińskich* pisze: wyjaśniając ,,że Chudzińskim w województwie Poznań- ,,skiem mylnie herb *Cholewa* przypisał, bo przywilej nobilitacyi ,,ich od Zygmunta III. dany roku 1592. za zgodą wszystkich ,,stanów herb im *Ostoja* przyznaje do którego przypuścił ich Jan ,,Gajewski sędzia ziemski Poznański.“ — Pomimo tego dodać tu muszę iż i w innych autorach poźniejszych trafiło mi się czytać *Chudzickich herbu Ostoja*, jako to w *Kuropatnickim*, *Małachowskim* — jednak obszerniejszego opisu niedostaje.

Co do Chudzińskich *Wielądek w heraldyce* tak obszerniej pisze: Dom Chudzińskich czytałem, iż się także znajduje w W. Ks. Lit. Z tych Alexander Chudziński w roku 1700. na walnym zjezdzie pod *Olkinikami* województw, i powiatów w Ks. Lit. podpisał się z województwa Połockiego. Na elekcyą zaś Stanisława Augusta Króla 1764. roku. Michał Chudziński pisał się z województwem Witebskiem.

Chudziński *herbu Cholewa* w księztwie Mazowieckiem teraz possessye dziedziczne mający z tych Wojciech z Anną Piotra Trzebińskiego, i Ewy z *Wiśniewskich* córką, a małżonką swoją, zostawił córkę Annę, Michała Węgrzeckiego burgrabiego grodzkiego

Warszawskiego i plenipotenta skarbu koronnego, małżonkę, i syna Antoniego Chudzińskiego byłszego sędziego ziemiańskiego Czerskiego, na wsi *Jastrzębia* w parafji Grodzickiej ziemi Czerskiej dziedzica, który z Ewą *Puchalanką* córką Walentego Puchały podsędka Warszawskiego, mający potomstwo, syna jednego Filipa, i córki 4. Maryannę, Różę, Antoninę, i Katarzynę. —

Chwalibóg *herbu Strzemię*, w województwie Krakowskiem. Dom to starodawny, bo przywilej Króla Kazimierza dany temu domowi w roku 1347. wspomina trzech braci rodzonych, Czesława, Aprosława, i Faliboga: tych zaś stryjecznych braci pięciu, Stanisława, Falimira, Benisza, Rosława i Janusza, i synowców tychże Piotra Klemensa i Jana. Z tej familji potem był Jędrzej dziedzic na Janowicach Chwalibóg konfundator kościoła i probostwa Ś. Jakóba w Krakowie; za którym była Barbara Jordanowna miecznikowna Krakowska: z tą miał synów sześciu. Pierwszy Jakób doświadczonego w różnych expedycyach męztwa, temu Nahojowska spłodziła Wacława, który w kampanji Wołoskiej w niewolą się był Turecką dostał, z niej jednak na wolność wyszedłszy, związał się dożywotnie z Barbarą Ługowską pisarzowną Krakowską, z niej zostawił pięć córek (z których Zofia była za Janem Trembeckim) i synów trzech Bogusława, Stefana i Michała. Drugi Piotr z obozu wyszedłszy, wszedł w kontrakty małżeńskie w Wielowiejską: ta mu powiła synów czterech, Zbigniewa Stanisława ten żył z Burzyńską. Jędrzeja którego z Oleśnickiej podkomorzanki Sanockiej syn Piotr. Jana, tego z Bogusławskiej synów trzech, Jan, Stanisław i Kazimierz. Piotra, tego z Krzepickiej synów pięciu, Piotr, Stanisław, Jan, Franciszek i Mikołaj. Trzeci Jędrzej zrodził z Konopnickiej Jakóba pisarza ziemskiego Krakowskiego, (który żył z Zofią Wiktorowną.) Remigiana, Sebastyana, Zygmunta, Piotra, i Jędrzeja. Czwarty Jan zszedł bezpotomnie. Piąty Stanisław w obozie całe życie swoje ojczyzny dobru poświęcił. Szósty Samuel rotmistrz powiatu Sądeckiego podczas *interregnum* w Polszcze, z Strzemeskiej zostawił trzy córki. Tego wieku gdy to piszę, kwitnęli Stanisław z Janowic podstoli i vicesgerent Krakowski, deputat na trybunał koronny w roku 1710. Michał podstoli Bracławski. Kazimierz burgrabia Krakowski deputat trybunału koronnego. Jan łowczy Wołyński, żona jego *primo voto* Łubieńska, *2do* Michałowska sędzianka Krakowska, córka zaś jego za Antonim Boguckim.

Stanisław z *Janowic* Chwalibóg burgrabia zamku Krakowskiego, delegat z województwa Krakowskiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Józef z *Janowa* wice-regent grodzki Biecki, oraz Józef komornik graniczny powiatu Księżkiego toż Szymon podwojewodzy Proszowski, a potem burgrabia zamku Krakowskiego i pisarz grodzki Krakowski, pisali się z województwem Krakow-

skiem na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Wincenty Chwalibóg, był deputatem na trybunał koronny w roku 1789. z województwa Krakowskiego. Józef Chwalibóg wojski większy Krakowski kawaler orderu Ś. Stanisława, teraz żyjący. — *Wielądek.*

Chwalibogowski *herbu Nałęcz*, w Sieradzkiem województwie gniazdo temu domowi zapisali nasi genealogistowie: atoli Krzysztof z Chwalibogów z województwem Mazowieckiem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Chwalibowski *herbu Jastrzębiec*, w Kaliskiem województwie. Jan Chwalibowski kanonik Warmiński 1602.

Chwalibowski *herbu Korab.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał; ale Stojkowski w kazaniu swojem pogrzebowem wyraźnie o nich świadczy.

Chwalikowski *herbu Grzymała*, w Wielkiejpolszcze. Piotra podrządzcę Krakowskiego Chwalikowskiego do tych referuje Paprocki.

Chwaliszewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli konstytucya w roku 1578. *fol.* 353. Wojciecha Chwaliszewskiego poborcą kładzie Inowrocławskim.

Chwałkowski *herbu Odrowąż.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Chwałkowski regent grodzki Wschowski, córka jego Anna była za Jerzym Naramowskim, druga także Anna za Hieronimem Naramowskim. Mikołaj brat regenta rezydent książęcia Kurlandzkiego, i jego konsyliarz, Jan Jerzy i Samuel tegoż regenta bracia, o których konstytucya w roku 1676. *fol.* 60. Franciszek z Poznańskiego podpisał konfederacyą Sendomierską 1704. Chwałkowska Grzymalanka Czackiego małżonka.

Tego Mikołaja Chwałkowskiego rezydenta księcia Kurlandzkiego jest w druku *Jus Publicum Regni Poloniae. Pamiętnik dziejów Pruskich. Dzieje Polskie itd.* — Jan Jerzy wydał pismo: *Discursus politicus de consiliis ante, in et post bellum.* — Łukasza dzieło z druku wyszłe: *de principe Sveciae Regno Poloniae praeficiendo — Carmen in obitum Stephani Regis.* — *Krasicki.*

Andrzej Chwałkowski *herbu Odrowąż*, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwem Poznańskiem, był potem skarbnikiem Wschowskim, a w roku 1766. deputatem na trybunał koronny z województwa Poznańskiego. — *Wielądek.*

Chwałkowski *herbu Prus 1mo.* W Krakowskiem województwie. Piotr z Chwałkowa łowczy Sendomierski na liście Władysława Jagiełła Króla 1404. *u Nakiel. w Miechow. fol.* 373.

Chwedkowicz *herbu Jastrzębiec. Kojałowicz* wyraźnie o nich powiada że są tego herbu i że wyszli z Smoleńszczyzny. — Z tych Iwan Chwedkowicz dziedzic na Brzozowiu Brzozowskim nazwany, z Jalińskiej sędzianki Brzeskiej spłodził Brzozowskich o których się wyżej mówiło.

Chybicki *herbu Syrokomla*, w Mazowieckiem województwie. Wojciech z Chybie Chybicki, znaczny kawaler w wojsku Polskiem za czasów Stefana Króla. Franciszek w ziemi Warszawskiej pisał się na elekcyą Augusta II.

Chybowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jakób Chybowski z powiatem Pińskim podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Chybski. O tych sam Długosz pisze w roku 1431. kiedy wspomina Stefana Chybskiego kanonika Poznańskiego, pisarza nadwornego Króla Jagiełła, i przydaje że był z domu Luba, atoli o tym herbie i jego nazwisku żaden z naszych genealogistów nie namienia.

Chycki *herbu Gryf*, w województwie Krakowskiem. Hrabia Stefan herbu Gryf wojewoda Krakowski, z swojej ku Bogu ochoty, klasztorowi Miechowskiemu, od brata Jaxy fundowanemu przyłączył był wieczną darowizną, tak mniejszą jako i większą Chyczą, co znać z katalogu patryarchy klasztor Miechowski wizytującego; ale gdy potem te dobra od Miechowitów odpadły, znać przez zamianę jakąś, okazyą dały przezwiska Chyckim: a ponieważ Chycza wieś, aż po te czasy w domu Branickich Gryfów dziedziczyła: bo ją dopiero od nich w roku 1670. kupił Franciszek Konarski, dla tego dorozumiewam się, że Chyccy z jednejże linji pochodzą co i Braniccy. W roku 1546. kwitnął Sebastyan Chycki dziedzic na Sendziejowicach sędzia grodzki Nowomiejski, w którym roku między jego dobrami i Miechowskiemi było rozgraniczenie: *Nakielski in Miechovia fol.* 644. i 671, miał za sobą Barbarę Gnoińską a z nią córkę Chomentowską herbu Lis i syna Stanisława męża rycerskiego, od którego był Stefan: tego z Krupczanki podobno córka najprzód z Marcinem Omiecińskim, potem z Jędrzejem Telefusem zmówiona. Jędrzej poborca w Sendomierskiem z sejmu w roku 1613. Marcyan stolnik Sendomierski w roku 1678. posłem na sejm będąc, z tamtąd deputowany na lustracyą starostw Chęcińskiego i Żarnowskiego. *Constit. fol.* 14. *et* 7.

Chyczewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wojciech Chyczewski z województwa Płockiego podpisał konfederacyą Sendomierską.

Ignacy Chyczewski z województwa Sendomierskiego, Wojciech z województwa Płockiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Marcin Chyczewski biskup. Turoneński suffragan Kujawski i dziekan, był deputatem na trybunał koronny 1780. r. — *Heraldyka Wielądka.*

Andrzeja Chyczewskiego, w extrakcie *apud tabulas Regni, Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum*, *Kuropatnicki* w dziele

swojem w §. V. pod dniem 10. Września 1782. roku zapisanego umieszcza. —

Chylewski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Mazowieckiem. To z naszych genealogistów: więcej o nich nigdziem nie czytał: ale z tego województwa Chylicki Jan i Waleryan pisali się na elekcyą Jana Kazimierza.

Leon Chylewski nobilitowany roku 1767. — *Krasicki.*

Chyliński *herbu Jastrzębiec.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław pojął Jadwigę Łysakowską podkomorzankę Łomżyńską, synów miał z nią dwóch, Jana i Marcina, i córkę Annę, *primo voto* za Walentym Zawiszą, *2do* za Stanisławem Piątkowskim. Jan wszedł w kontrakty małżeńskie z Dębińską herbu Rawicz starościanką Lubomską. Marcin w ziemi Wiskiej w roku 1632. Jan i Wojciech w ziemi Rożańskiej, Seweryn i Sebastyan w roku 1630. *Melanius.* Paweł komornik Wiski w roku 1697. Józef w Płockiem. Wojciech w roku 1674. w ziemi Wyszogrodzkiej. A dawniej przedtem to jest roku 1454. znajdziesz *inter praesentes* na liscie *u Okolsk. tom*. 2. *fol.* 26. Chylińskiego Wojciecha, starostę Rawskiego i Sochaczewskiego.

Piotr, Antoni, Kajetan, i Michał Chyliński, są zapisani w dziele *Kuropatnickiego*, w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum* pod dniem 8. Października 1782. Rafał Chyliński Franciszkan exorcysta w nadziei świątobliwości umarł 1748. którego ciało w *Łagiewnikach* złożone, w województwie Łęczyckiem.

Wielądek w heraldyce Tom. V. następującą nadesłaną sobie z Gallicyi legitymacyą autentyczną umieszcza: „*Caesareo Regium terrestre Leopoliense judicium. Magnificos Andream a Chylin Chyliński vicesgerentem castrensem Lublinensem, bonorum Chomęciska et Jarosławice obligatorium possessorem, et Rochum Chyliński fratres germanos, olim magnificorum Joannis Josephi binominis et Theresiae Badowska conjugum legitimorum filios, olim vero Mfcorum Joannis et Eufrosinae de Swiradow conjugum nepotes, olim Petri et Eleonorae Mencińska pronepotes, olim denique Stanislai a Chylin Chyliński ensiferi Chelmensis bonorum Chylin in terra Chelmensi bonorumque Latyczyn ac aliarum in Pallatinatu Belzensi haeredis, et Catharinae Olendzka conjugum abnepotes, ab abavis caeterisque praedecessoribus suis, nobilitate tituloque ac praerogativis eisdem competentibus insignitis, recte processisse, utrosque proinde tam ante quam post revindicationem horum regnorum, semper pro nobilibus reputatos, et patronimis suis, suorumque antecessorum conspicuos esse, praesentibus attestatur. Datum Leopoli die* 13. *Septembris* 1782. *anno in sessione Judicii, ejusdem. Nicolaus de Gadomski judex terris Leop. Rochus de Czechowicz subjudex terris Leopolien. mpp. Vincent. de Cofbau Notarius Ter. Leop. L. S. Intabuletur: decretum in sessione Caes. regiae commissionis tabularis Leopoli die* 29. *Octobr.* 1782. *A Welz. mpp. actuarius. L. S. Praesens attestatum die* 13. 7*bris* 1782.

apud C. R. Tabu. praesentatum in lib. majest. gen. T. 1. pag. 325. ingrossatum est. Actum Leopoli die 6. Xbris 1782. Joan. Hausknecht, mpp. C. R. A. C. et R. In Cro Camen. Podol. feria quarta post festum Assumptionis in caelum gloriosissimae Virginis Mariae id est die 17. mensis Augusti Anno Domini 1786. intro conto attestati deductionis nobilitatis suscepta oblatio, suscepi Lawski mpp. Collatio. natum.

Krasicki w przypisach namienia, że niedawnemi czasy, umarł Gabryel Rafał Chyliński zakonu Franciszkańskiego w wszelkiej opinji świątobliwości — komissye *in ordine* roztrząśnienia życia i łask przez jego intercessyą uczynionych, wyznaczone — jest wzmianka o nim w aktach sejmowych po bezkrólewiu Augusta III. —

Chyńcza *herbu Działosza.* Tych Okolski już pod tym herbem, już pod Szaszorem położył, ale że się piszą z Rogowa, ja o nich pod Rogowskiemi mówić będę, tu tylko namieniam że Chyńczowna była za Janem Polanowskim cześnikiem Halickim.

Chynowski *herbu Rogala*, w województwie Mazowieckiem, jednaż dzielnica z Łoskiemi, bo się tak podpisał Jan Łoski z Woli Chynowskiej kasztelan Wiski na dekrecie przeciwko heretykom w roku 1528. *u Łubińsk. in Episcop. Płocen.* Gotard Chynowski miał za sobą Zofią Leszczyńską herbu Belina w roku 1483. *Acta Castren. Raven.* Bartłomiej i Jerzy w ziemi Czerskiej w roku 1697.

Chyrski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jacek sędzia Wyszogrodzki, z tejże ziemi podpisał elekcyą Jana III.

Chyski. I o tych ciż genealogistowie milczą. Chyski Gabryel z Wołyńskiego poseł na sejm w roku 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską.

Chyszewski *herbu Korczak*, w Chełmskiej ziemi, Okolski na miejscu położył ich Chryszewski, w indexie zaś tomu pierwszego Chrysieński.

Chyzanowski *herbu Korab*, pod Błoniem dziedzictwo im zapisali nasi genealogistowie.

Chyzewski *herbu Ostoja.* Okolski zowie ich Chyziński w ziemi Ciechanowskiej. Jan, Wojciech, Mateusz i Antoni podpisali elekcyą Augusta II.

Cichocki *herbu Nałęcz* w Podgórzu. Z tych jeden w roku 1630. brał sukcessyą po śmierci Mikołaja Wolskiego marszałka koronnego. Kasper Cichocki wydał do druku *Allocutiones Osecenses.* Ludwik Cichocki zakonu S. Franciszka Conventualium, rządził prowincyą Polską w roku 1654. a potem konwenty Warszawski i Piotrkowski; kiedy w Warszawie jego staraniem i przemysłem klasztor drewniany sta-

nął: a Piotrkowskiemu siła dobrodziejstw wyświadczywszy, tamże żyć przestał w roku 1683. *Biernac. Speculum. Minor. fol.* 288. Jędrzej Cichocki metrykant koronny nobilitowany na sejmie w r. 1726. Zofia Cichocka Jerzego Ossolińskiego na ten czas wojewody Sendomierskiego małżonka umarła w roku 1628. pochowana u Karmelitów Bosych w Krakowie *Hist. Coll. Cracov.* Jan burgrabia Przemysłski w roku 1674.

Adam Cichocki wojski mniejszy Nowogrodzki 1784. roku. Ignacy burgrabia Gostyński. — *Heraldyka Wielądka.*

Kaspra Cichockiego oprócz księgi *Colloquia Osiecensia* jest w druku *Anatomia, consilii editi, de stabilienda pace Poloniae* — 1611. — Cichocki Mikołaj Jezuita wydał następujące księgi: *Credo Arianorum, seu liber afferens* 100 *rationes pro naturali Christi Divinitate.* — *Colloquium Kijowiense de proces. Sp. Sanct.* — *Responsum pro exemptione a Decimis PP. Soc. Jesu* 1649. — *Rationes contra Arianos.* — *Tribunal SSrum Patrum.* — *Speculum Arianorum* 1661. — *Triumphus SSimae Trinitatis.* — *Manes Schlichtingiani contra Faustum Socinum.* — *Fragmenta et Sententiae ex D. Thoma de B. V. M. Immaculate concepta.* — *Przypisy Krasickiego.*

Cichocki *herbu Lubicz. Wielądek w heraldyce Tomie III.* umieszcza ich lubo żaden inny autor o nich niewspomina, ale o *Cichowskich* Lubiczach są wzmianki. *Wielądek* jednak tak obszerniej donosi. Jan August syn Jana Józefa Cichockiego pułkownika wojsk koronnych, i Eleonory z domu *Geitz*, z familji zacnej w Morawach znajdującej się. Mąż ten, od wieku swego młodego, starał się doskonalić, w tem wszystkiem, coby go mogło uczynić zdolnym do usług ojczyzny. Udał się najpierw do służby wojskowej, zostając w korze artyllery koronnej, gdzie z swojej applikacyi, umiał się przypodobać nie tylko swemu szefowi pod ówczas grafowi Brühlowi generałowi artyllery koronnej, lecz oraz wszystkim: idąc przez stopnie własnych zasług, od najniższej szarży, doszedł przez sprawiedliwe względy panującego Stanisława Augusta Króla do godności generała majora i szefa regimentu. Prace zaś bezustanne podejmujący, jako prezes komissaryatu wojskowego, tak dalece, że momentu nie mając dla siebie do odpocznienia, wszystkie godziny poświęcał dla usług ojczyzny. Jakoż ten pilny jego dozór, zaświadcza konstytucya sejmu Grodzieńskiego 1793. kwitująca go zupełnie z powierzanych onemu na expens millionów, bez najmniejszego skarbu uszkodzenia, ale raczej oszczędził przeszło dwakroćstotysięcy. Tenże zaszczycony orderem S. Stanisława. Z sejmu Grodzieńskiego wyznaczony komissarzem wojskowym koronnym, toż jako komendant garnizonu Warszawskiego przez czas długi, pilnie obowiązku swego dopełniał. Z Agnieszką Józefa z *Abillewiczów*, z familji księztwa Saskiego w Turyngji, zostawia potomstwo synów trzech Aloizego, Józefa, i Tadeusza równie do wojskowej służby poświęconych. —

Cichowski *herbu Wąż 2do.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Cichowski łowczy Halicki w r. 1620. Jędrzej Michał wojski Podolski sędzia grodzki Krasnostawski

syn Wojciecha. Żona jego *primo voto* Krasowska, z której córka Maryanna: *2do* Kurdwanowska, z której syn jeden. Józef Tadeusz S. G. Ch. pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Grodzieńskiego. Tenże dom jest także w księztwie Mazowieckiem od dawności, ma swoje siedlisko wieś *Cichowo* w ziemi Ciechanowskiej, powiecie Przemyskim. Z tych Bartłomiej Cichowski z *Długołęcką* spłodził Wojciecha, Walentego, i Andrzeja. Walenty z Ewą z *Miłkowskich* małżonką, zostawił potomstwo dwóch synów, Jana i Dyonizego. Jan z Ewą *Jezierską* pisarzowną Łukowską wszedł w śluby małżeńskie. — *Heraldyka Wielądka.*

Cichrowski. I o tych nasi genealogistowie milczą. Serafin Cichrowski kanonik Gnieznieński, któremu zmarłemu w roku 1581. nadgrobek wystawił w katedrze Gnieznieńskiej Paweł brat kanonik Kujawski: wspomina tego Pawła synod Piotrkowski w roku 1586. *fol.* 8. *Starowolski in Monumen.*

Ciechanowicz *herbu Mogiła*, w księztwie Litewskiem. *Kojałowicz in MS.* pisze o nich jak następuje: Bogdan Ciechanowicz w roku 1442. od Władysława Jagiellonowicza Króla Polskiego i Węgierskiego, wziął daninę wiecznością w Mścisławskiem województwie. Siemion Ciechanowicz podkomorzy Orszański 1413. Hawryło podsędek, potem podkomorzy Słonimski, po dwakroć od Alexandra Króla w poselstwie do Francyi jeździł, jako jest w metryce koronnej 1503. (wątpię jednak żeby już w tym czasie w księztwie Litewskiem, urzędy ziemskie były.) Paweł rotmistrz królewski, w pułku kniazia Boratyńskiego. Jerzy służąc z Filonem Kmitą starostą Orszańskim, zabity jest w potrzebie z Moskwą. Frąc Suk sławny żołnierz, pułkownik królewski za Hrehora i Jana Chodkiewiczów, Stefanowi Królowi, pułk Woluntaryuszów stawił, i nie mało niemi sprawiwszy, przeciw Moskwie, umarł z gorączki pod Pskowem: Ostafiej chorąży Mścisławski. Dymitr rotmistrz królewski, pisarz ziemski Połocki, odprawował poselstwo do Cara: a gdy w czterech tysięcy swoich, Jędrzej Sapieha dwadzieścia cztery tysiące Moskwy zbił, lewem skrzydłem regimentował. Hieronim rodzony synowiec jego, sędzia ziemski Smoleński, młodszy wiek w wojsku, na expedycyach Moskiewskich, Inflantskich i Wołoskich, trawił; dwadzieścia pięć razy był posłem na sejm: odprawował poselstwo do Moskwy 1648. nie przyjął Witebskiej i Nowogrodzkiej kasztelanji, od Władysława IV. sobie ofiarowanej, umarł 1651. zostawił synów z Wołodkiewiczowny, Hieronima i Stanisława: którzy z Gosiewskim hetmanem w wojsku służyli. Alexander brat Hieronima, łowczy Smoleński, podstarości Słonimski, synowie jego: Tymoteusz w zakonie S. Franciszka observantium, pojmany od Moskwy, wiele cierpień dla wiary

świętej statecznie wytrzymał. Wojciech kanonik Chełmski, człowiek uczony, umarł 1657. Paweł żołnierz w wojsku kwarcianem. Samuel był gońcem do Moskwy. Alexander podczaszy Smoleński, sędzia grodzki Słonimski, lat piętnaście w wojsku kwarcianem służył z Chmieleckim. Za Władysława Króla pod Smoleńskiem, był rotmistrzem chorągwi Kozackiej, umarł 1663. będąc deputatem na trybunale Wileńskim, syn jego Mikołaj. Alexander sekretarz królewski. Mikołaj miecznik Mścisławski. N. była za Hieronimem Puzyną podsędkiem Upitskim, druga za Władysławem Puzyną pisarzem ziemskim Upitskim, były te obiedwie rodzone siostry.

Ciechanowicz *herbu Nałęcz zawiązany*, w księztwie Litewskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Atanazy i Hieronim w akademji Wileńskiej w roku 1605. Alexander podstarości Słonimski. Marcin podczaszy Smoleński z Nowogrodzkiem stawali na elekcyą Jana Kazimierza. Hieronim podsędek Smoleński, poseł na sejm w roku 1628. *Constit. fol.* 10. a potem sędzia ziemski Smoleński w roku 1638. *Constitut. fol.* 35. Alexander horodniczy Smoleński. Hieronim horodniczy w r. 1670. Smoleński, *Constit. fol.* 9. a potem w roku 1674. pisarz ziemski Smoleński. Stanisław chorąży Piński, komissarz do Hiberny z sejmu w roku 1678. *Constit. fol.* 4. Mikołaj podczaszy Słonimski w roku 1674. Ciechanowiczowna była za Puzyną Władysławem pisarzem ziemskim Upitskim *Genealog. Ogińskich.* Tych czasów władyka Piński.

Hieronim na *Pokornowie* Ciechanowicz pisarz ziemski Smoleński, starosta Drohobuski. Kazimierz cześnik Inflantski z województwa Sendomierskiego; Jan Konstanty łowczy Smoleński z województwa Nowogrodzkiego; Kazimierz cześnik Smoleński z województwa Mińskiego, ci wszyscy na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. w roku 1700. pod *Olkinikami* pisali się. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciechanowiecki *herbu Dąbrowa*, w księztwie Litewskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Dom Kiszków w temże księztwie, przeszłych wieków kwitnący, że się z dawna z Ciechanowca pisał, jawnie oświadcza, że Ciechanowieccy jednaż krew jest z niemi; albo jako mówi Panegiryk weselny Stanisława Rodkiewicza, jeden ze dwóch braci Zgierskich, do Litwy z Mazowieckiego województwa zaszłych, Kiszką nazwany, drugi od dóbr Ciechanowca, Jerzy Ciechanowiecki. Tenże Rodkiewicz trzech Jerzemu synów przypisał, Piotra wojewodę Podlaskiego, Izydora i Janusza miecznika Litewskiego, starostę Rożańskiego. Wojewodzie Podlaskiemu syna przywłaszcza Nikodema, marszałka Litewskiego, starostę Mielnickiego, i Drohickiego, atoli *u Janu-*

szowsk. w Stat. fol. 837. *na Przywileju Ziemi Bielskiej* w roku 1547. tak się podpisał, Nikodem Janowicz (to jest Jana syn) starosta Mielnicki. Siostra tego Nikodema z Gastoldem wojewodą Wileńskim zmówiona. Żona zaś jego Julianna księżniczka Mścisławska, która *primo voto* żyła z książęciem Zbaraskim. Z tej Julianny zostało się dwóch synów, Jędrzej kasztelan Małogoski, i Stanisław stolnik Litewski, od którego za świadectwem pomienionego autora, było dwóch synów. Jeden z sędziego Orszańskiego, na krzesło Witebskiego województwa już był nominowany, ale nim go ta nowina doszła, tym czasem na inszy się świat przeniósł. Drugi Krzysztof wojewoda Miński starosta Mścisławski, ja go czytam sędzią ziemskim Mścisławskim na elekcyą Jana Kazimierza. Konstytucye w roku 1653. że był kasztelanem Mścisławskim świadczą. Mąż i w ręce, którą z Karolem Chodkiewiczem, zwycięzko nieprzyjaciół płaszał, pułk cały swoim kosztem na potrzebę ojczyzny wystawiwszy; i w radzie nieporównany, dla czego komissarzem go Rzeczpospolita uprosiła do traktatów o pokój z Moskwą: jakoż szczęśliwie go dotarł, bo siła prowincyi Polszcze od Moskwy odzyskał. Z synów jego Mikołaj miecznik Mścisławski, a potem dalej postępując, na koniec wojewoda i starosta Mścisławski, cztery razy w trybunale Litewskim marszałkiem prezydował, na sejmy walne prawie ustawiczny poseł. Drugi Wojciech Konstanty oboźny Litewski, starosta Orszański, właśnie do wojny urodzony, czego dowodem ciężkie za Jana Kazimierza expedycye. Dosyć że męztwo jego i odwagę szacując sobie pomieniony Król, w nadgrodę trudów marsowych, łańcuch złoty z piersi swoich zdjąwszy na niego włożył; żona jego Anna Kantakuzena, ze krwi Cesarzów Wschodnich Paleologów idąca, dwie mu córki powiła, Ludowikę Skorulską i Teresę, synów zaś sześciu, Samuela podkomorzego Mścisławskiego, Michała stolnika Smoleńskiego, Bogusława starostę Opelskiego, ale ten młodo umarł 1675. Karola Hipolita Konstantego starostę Opelskiego, Nikodema, (kwitnęli w roku 1683.) i Dominika stolnika Mścisławskiego, deputata na trybunał Litewski. *Póty Rodkiewicz.* Sebastyan i Adam 1648. W tymże roku jeden z tego domu był sędzią Smoleńskim. Anna stolnikowna Orszańska wpisała imię swoje 1674. do kongregacyi S. Barbary przy Krakowie.

Hipolit Krzysztof z *Ciechanowa* Ciechanowiecki starosta Opeski poseł z Bracławskiego na elekcyą Augusta II. 1697. Nikodem starosta Stęgwilski z województwa Połockiego, Samuel z *Ciechanowa* skarbnik i rotmistrz powiatu Orszańskiego podpisali się w r. 1700. na zjeździe walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*, Franciszek Ciechanowiecki chorąży Petyhorski,

starosta Dudziński, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Bracławskiego. Marcin wojski i poseł na sejm 1761. z województwa Mścisławskiego. Józef kanonik Żmudzki. Michał chorąży Mścisławski w roku 1768. był posłem na sejm z województwa Mścisławskiego. Józef Ciechanowiecki generał adjutant J. K. Mci kawaler orderu S. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

Roku 1529. Piotr z *Ciechanowca* wojewoda Połocki podpisał przymierze w Wilnie między Zygmuntem I. Królem a Albertem księciem Pruskim. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 261.

Za Ciechanowskim starostą Opeskim była *Strutyńska*, ta po śmierci jego poszła za Manuccego Włocha, umarła roku 1778. W tymże roku Józef Ciechanowiecki kanonik Żmudzki. — Stefan regent ziemski Mścisławski. — *Przypisy Krasickiego.*

Ciecholewski *herbu Chomąto* w Prusiech. Sam tylko *MS. o Famil. Pruss.* o nich namienia, w Tczewskim powiecie w Ciecholewach pod Starogardem. Z tych Jerzy dziedzic na Wacimierzu i Zakrzewku, z Katarzyny Jerokowny, którą Bąkowska spłodziła dwie córki miał i dwóch synów: jeden z nich Cystersem w Peplinie: drugi pojął 1*mo voto* Justynę Dębiczownę, z której trzech synowie, i dwie córki. 2*do* Alexandrę Bartlińską.

Ciecholewski *herbu Doliwa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w Wielkiejpolszcze. Stefan Ciecholewski z województwa Sieradzkiego podpisał *Pacta Conventa* Jana Kazimierza Króla. Samuel złączył się dożywotnie z Wąglikowską, z której córkę zmówił z Wojciechem Zaleskim.

Ciecholewski *herbu Kuszaba*, w Prusiech *MS. o Famil. Pruss.* sam tylko. Felix podstarości Bydgoski, którego córka zakonnicą w Bydgoszczy 1621. Jerzy Michał opat Pepliński, officyał Gdański 1682. jego synowców dwóch 1699. z których Michał jeden. Jan sędzia ziemski Czczewski, spłodził córkę zmówioną z Kazimierzem Gralewskim, sądowym ziemskim Czczewskim i syna Antoniego starostę Parchow. żona jego Krokowska.

Ciecholewski *herbu Sępia głowa.* I o tych sam tylko tenże *MS.* świadczy w Prusiech. Pięciu było braci z Doroty Konarskiej zrodzonych, z tych Jan i dwaj inni bezpotomnie zeszli, Stanisław i Samuel, dwie siostry Dulskie Elżbietę i Justynę za sobą mieli. Syn jeden Stanisława pojął Kamocką: drugi Czarlińską z Tuczna. Córka z tejże Konarskiej była za Powalskim.

Są też Ciecholewscy herbu *Ogończyk.*

W kościele farnym Chojnickim, jest nagrobek Ciecholewskich, który postawili dla domu swego w kaplicy od siebie fundowanej roku 1624. — Z tego nagrobku wiadomo iż fundatorowie byli

Stanisław i Samuel Ciecholewscy bracia. — Ciecholewscy w Niemieckim języku *von Ziszgoltz* — *Zygholtz*. — *Przypisy Krasickiego*.

Ciechomski *herbu Wąż*, w województwie Rawskiem. Jędrzej z Ciechomic Płocki kasztelan w roku 1436.: prawdać że go *u Łask. w Stat. fol.* 140. napisano z Czechowicz, za którym autorem i jam poszedł: atoli w konstytucyach synodalnych *u Karnkowskiego fol.* 85. Jędrzej z Ciechomic tak się krom tego podpisał już na województwo Mazowieckie postąpiwszy w roku 1446. na przywileju od Władysława książęcia Mazowieckiego danym katedrze Poznańskiej. Od tego wojewody był potem Stefan Ciechomski cześnik Gostyński, którego z pierwszej żony Puczkowny zostało się dwóch synów, Jan sędzia Gostyński, z tym tytułem podpisał tranzakcyą Będzińską w roku 1589. i Szymon. Z drugiej Myśliborskiej czterech synów. Paweł podstoli Gostyński o którym *Constit. fol.* 604. Sebastyan najprzód pisarz ziemski Gostyński posłował na sejm 1607. *Constit. fol.* 841. dalej sędzia ziemski. Wawrzeniec w rycerskich dziełach doświadczony, i Michał. Od Sebastyana sędziego było dwóch synów, Stefan i Jędrzej z Mokrskiej spłodzonych, ten Stefan zda mi się był podkomorzym Inflantskim, co o nim świadczy konstytucya 1623. *fol.* 3. kiedy go komissarzem do traktatów o pokoju z Szwedami deputowano, luboć i drugiego Stefana podczaszego Gostyńskiego czytam w konstytucyach 1629. *fol.* 3. Jan wojski Gostyński *Constit. fol.* 30. w roku 1613. Stanisław i Jan z Krakowskiem Jana Kazimierza, Piotr z Płockiem, Wojciech z ziemią Sochaczewską Jana III. podpisali elekcye. Ciechomski podczaszy Mielnicki, marszałek na sejmiku Czerskim w roku 1701. Jan w ziemi Sochaczewskiej miał za sobą Morską 1710.

Jerzy Ciechomski stolnik ziemi Gostyńskiej, na *Ciechomicach* w tejże ziemi będących dziedzic, z Elżbietą *Suską*, spłodził synów pięciu. 1. Michała chorążego ziemi Sochaczewskiej. 2. Józefa stolnika ziemi Gostyńskiej. 3. Leona kanonika Chełmskiego. 4. Teodora. 5. Dyzmana. Michał z Elżbietą *Chajęcką*, spłodził syna Wincentego cześnika ziemi Sochaczewskiej. Józef z Ludwiką *Korytyńską* zostawił czterech synów. Jana szambelana J. K. Mci. Wojciecha wojskiego, Ignacego księdza proboszcza Służewskiego, i Antoniego. Jan z Balbiną *Zawiszanką* spłodził córkę jednę Józefę. Wojciech z Wiktoryą *Niemojewską*, syna jednego Józefa, i córkę Antoninę. Wincenty, ma za sobą Eleonorę *Niemcewiczownę* i z tą ma potomstwo. Którego trzy siostry, Helena, druga Kunegunda za Fabianem Staniszewskim, i Maryanna za Felixem Szadkowskim. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciecierski *herbu Ślepowron*, w województwie Mazowieckiem. Jedni z nich z Cierska, drudzy się z Ciecierek

piszą. Kozmę rotmistrza i męztwo jego chwali Okolski. Adam w Ruskiem, Stanisław w Podolskiem, Dobiesław w Sendomierskiem 1632. Jan w roku 1699. w Prusiech, kwitnęli. Balcer miał za sobą Gębicką kasztelankę Nakielską, z której córka poszła za Stanisława Dębińskiego sędziego Krakowskiego. Stanisława, Jadwiga Wilkanowska kasztelanka Wyszogrodzka małżonka.

Wielądek w heraldyce pisze jeszcze obszerniej o Ciecierskich ale im w tym dalszym opisie herb *Rawicz* nadaje, jakby osobny dom tworzyli, lubo ich od powyższych herbu *Ślepowron* prowadzi, być przeto może iż poźniej herb swój *Ślepowron* na *Rawicz* zamienili. — Opis ten jest jak następuje: Ciecierski *herbu Rawicz:* z tych Tomasz Ciecierski syn Stanisława, wnuk Adama, prawnuk Pawła z Jadwigą *Godlewską* zostawił syna Baltazara, ten z Anną Gębicką kasztelanką, spłodził córek dwie; Elżbietę która w małżeństwo dostała się Cieciszewskiemu, starościcowi Mielnickiemu, bezpotomna. Drugą Monikę, w zakonie Antoninę Sakramentkę. Synów pięciu. 1. Józefa Ciecierskiego, cześnika Podlaskiego, który z Malechowską, spłodził Maryannę, ta dostała się w małżeństwo Skorzewskiemu generałowi lieutenantowi wojsk koronnych. 2go Franciszka kleryka. 3go Ignacego Ciecierskiego stolnika Drohickiego, którego małżonka Teodora z książąt *Korybutów Wiśniowieckich;* z tą zszedł bezpotomnie. 4. Jana Ciecierskiego Jezuitę, fundatora *Collegium Nobilium* w Warszawie, które z zakonem zgasło. 5go Jakóba Ciecierskiego stolnika Drohickiego 1*mo voto* miał za sobą *Grodzicką.* 2*do voto* Konstancyą *Kuczyńską*, podkomorzankę Drohicką, z tą spłodził syna Dominika. —

Cieciszewski *herbu Roch 2do*, w województwie Mazowieckiem. *Paprocki w Gniazdzie Cnoty* położyłci w prawdzie Cieciszewskich herbu *Oliwa*, ale w drugiej o herbach książce poprawił się. Dom to starodawny bo jeszcze w roku 1406. Mrocław z Cieciszewa podczaszy Czerski był na Warszawskim kongressie *Statut. Masov. fol.* 79. Maciej z Cieciszewa sędzia Nurski w roku 1453. tamże *fol.* 98. Piotr Cieciszewski starosta Grabowiecki z województwa Bełzkiego w roku 1575. *Constit. fol.* 234. Paweł chorąży Liwski, zostawił córkę jednę Janowi Kłodnickiemu zaślubioną: synów zaś dwóch. Z tych pierwszy Stanisław z Gojsca najprzód podkomorzy Liwski, komissarz do rewizyi ksiąg Liwskich w r. 1647. *Constit. fol.* 33. potem kasztelan Liwski w roku 1661. deputowany do rozgraniczenia między dobrami królewskiemi i ziemskiemi: synów jego sześciu, Jan podkomorzy Liwski starosta Rogowski: żona Zbąska siostra rodzona biskupa Warmińskiego, w roku 1696. poseł na konwokacyą. *Confoeder. Ordin.* Tomasz sędzia ziemski Liwski na konwokacyą posłował w roku 1674. *Constit. fol.* 19. spłodził dwóch synów, Józefa Gabryela podczaszego Liwskiego w roku 1696.

i Łukasza cześnika Liwskiego. Wojciech stolnik Liwski. Jacek łowczy Liwski, Jerzy i Zygmunt w roku 1696. Drugi syn Pawła, Abraham podstoli Liwski, po nim się zostało trzech synów, Stanisław łowczy Czerski, Mateusz sędzia ziemski Płocki i Kazimierz najprzód chorąży Liwski, poseł na sejm 1661. *Constit. fol.* 3. potem starosta Mielnicki, komissarz z sejmu 1683. do rozgraniczenia *Constit. fol.* 11. Siostra ich Zofia z Wojciechem Baranowskim herbu Grzymała wojskim Parczewskim skolligowana. Syn zaś tegoż Kazimierza Jan Seweryn starosta Mielnicki. Krom tych już wyliczonych, Jerzy starosta Grabowiecki podpisał w roku 1606. zjazd Lubelski. *MS. Petricov.* Augustyn w zakonie Kaznodziejskim. *Okolski.* Zofia Cieciszewska, Mikołaja Łysakowskiego herbu Lubicz kasztelana Chełmskiego małżonka. *Paprocki pod Lubiczem.* Seweryn, Marcin, Samuel w roku 1632. Cieciszewski stolnik Liwski, Antoni podstoli Liwski 1704. Cieciszewski pisarz ziemski Liwski, poseł na sejm 1724. Jan kasztelan Czerski umarł roku 1723. żona Anna Gozdzka. Cieciszewski in Soc. Jesu.

Niesiecki pisząc o herbie *Kolumna* namienia że za czasów *Paprockiego* Cieciszewscy z wielu innemi do herbu *Roch* należeli, lecz poźniej wszyscy się do *Kolumny* przenieśli: *Wielądek w heraldyce*, tę samą wzmiankę czyni i już poźniejszym Cieciszewskim herb *Kolumna* nadając, tak o nich dalej pisze: —

Dominik Cieciszewski *herbu Kolumna*, podczaszy ziemi Liwskiej, z *Suffczyńską*, zostawił synów trzech. Ignacego, teraźniejszego podkomorzego, ziemi Liwskiej. Adama Józefa, pisarza w. kor. Kazimierza Kacpra, biskupa Kijowskiego. I córkę jednę Antoninę, Franciszka *Szeluty* cześnika Rzeczyckiego, małżonkę. Ignacy *Kolumna* Cieciszowski, dziedzic dóbr *Ozorowa' cum attinentiis* przez stopnie zasług w tejże ziemi, od różnych urzędów postąpił na podkomorstwo ziemi Liwskiej, jako dobry obywatel, dopełniał i innych publicznych funkcyi, gdy był pokilkakrotnie na sejmach posłem; w jurysdykcyi laski w. koronnej sędzią przez lat kilka, nareszcie toż w ziemi swojej, sędzią ziemskim Liwskim, i podstarostą. Z Anną *Jezierską*, Jacka Jezierskiego chorążego Łukowskiego córką, spłodził syna Jacka szambelana J. K. Mci. i córki dwie, Franciszkę, Piusa Kicińskiego, kasztelana Połanieckiego, małżonkę, i Maxymiliannę Józefa Deszerta, sekretarza gabinetowego J. K. Mci małżonkę. Jacek syn tegoż podkomorzego Liwskiego, wszedł w śluby małżeńskie z Teklą *Markowską*, chorążanką Mielnicką, z których potomstwo córka Anna, małoletnia.

Adam Józef drugi syn Dominika pisarz w. koronny. Dóbr *Okrzeja*, *Czerniewa*, i *Woli*, także *Okrzejska*, w województwie Sendomierskiem będących dziedzic. Od początku wieku swego młodego, ćwiczący się, i doskonalący w obowiązkach obywatelskich, zawsze się starał pomnażać zasługi, w ojczyznie swojej, a z tych talentów mianych, i charakteru zacnego obywatela, mocno był ulubiony od Króla panującego, Stanisława Augusta, gdy do

boku jego wezwany, ciągle był przez lat kilkanaście szefem gabinetu J. K. Mci, toż komissarzem skarbu koronnego, sekretarzem sejmu w roku 1776. za laski Mokronowskiego, wojewody potem Mazowieckiego, także na funkcyi poselskiej, na sejmach pokilkakrotnie, w pracach dla dobra publicznego pełnionych, nigdy nie utrudzony. Postąpił na urząd pisarza wielkiego koronnego, i wyższych zapewne przez stopnie swych zasług, doszedłby godności i urzędów, gdyby niewczesna śmierć z żalem wszystkich jego znających z tego świata niezabrała, która w roku 1783. nastąpiła. Tenże z Teresą, Henryka *Loelhoeffel de Loevelsprung Lelewel* córką, zostawił potomstwo. Synów dwóch, Jana, i Adama. Córek trzy: Alexandrę, Jana Łuszczewskiego, starościca Sochaczewskiego małżonkę, Annę i Antoninę małoletnie.

Trzeci Kacper Cieciszowski, syn Dominika biskup Kijowski, dóbr *Skaryszewa*, i *Sławnego cum attinentiis*, w województwie Sendomierskiem w powiecie Radomskim, prawem wieczystem emfiteutycznem dziedzic, ten podobnież jako i jego wzwyż bracia rodzeni, od młodego wieku obrawszy sobie stan duchowny, w tym jak najściślej, podług obowiązku, przyzwoicie postępując, przez swe zasługi, będąc najpierw kanonikiem Warszawskim, a potem officyałem, postąpił na biskupstwo Kijowskie, której godności, tak jako pasterz przykładny w dyecezyi swojej, tudzież jako senator w czasie odprawianych sejmów, zawsze gorliwy o religią, pełen pobożności i licznych przymiotów, dopełniać, z sławą domu swego i przykładem dla innych nieprzestawał.

Antoni Cieciszewski w roku 1755. kasztelan Połaniecki. —

Cikliński *herbu Abdank,* w województwie Krakowskiem. List Zygmunta I. *in MS. Petricoviensibus* świadczy o Ciklińskich Jastrzębczykach, ale już teraz Zalisławskiemi się zowią, kędy i ja o nich mówić będę. Z Skarbków zaś Ciklińskich, Mikołaj burgrabia Krakowski w r. 1587. podpisał ustawy Proszowickie *Constit. fol.* 422. Zostawił dwóch synów Krzysztofa męża walecznego i Floryana (*Constit.* 1587. *fol.* 427.) komornika Sanockiego, temu Krezowna powiła córkę Zofią *primo voto* Adamowi Bielińskiemu stolnikowi Zakrocimskiemu, *secundo* Rusieckiemu, skarbnikowi Warszawskiemu zaślubioną, i synów trzech, Jana sędziego grodzkiego Nowomiejskiego i komornika Sendomierskiego, ten z Sułowskiej spłodził córkę, która się dostała w małżeństwo Józefowi Kowalskiemu podkomorzemu Wieluńskiemu. Stanisława rotmistrza królewskiego, krwawe zasługi dla ojczyzny chwali konstytucya 1609. *fol.* 926. kędy mu z skarbu koronnego cztery tysiące złotych wyliczyć kazała, miał za sobą Katarzynę Śmiotanczankę chorążankę Podolską: a z niej zda mi się syn jego Marcin sędzia surrogator w grodach Kamienieckim i Latyczowskim za Jakóba Potockiego generała Podolskiego *Constit.* 1611. *fol.* 24. Mikołaja z Jeremim wojewodą Multańskim doświadczonego żołnierza, synów jego było trzech. Dobiesław kasztelan Czechowski 1648. pojął Katarzynę Zofią,

jedyną córkę Mikołaja Rafała Kostki starosty Malborskiego, dziedziczkę dóbr Tyczyna, Sokołowa, Zalesia, zkąd dochodzi *Duryewski fol.* 68. że urodzona była z Zofji Pileckiej z Zalesia. *Constitut.* 1653. *fol.* 2. tego Dobiesława, deputatem piszą na trybunał skarbowy. Alexander brat Dobiesława, którego dwie córki Kalińska i Miączyńska. Jakób tych dwóch brat rodzony. Stanisław brat Mikołaja burgrabi Krakowskiego podstarości Sanocki, któremu nadgrobek w Krośnie w roku 1568. położony to przyznaje: *Virtute*, *Sapientia*, *ac pietate praestantissimus:* z Skarbkowny potomstwo jego, trzech synów. Jędrzej kanonik Krakowski w roku 1583. podpisał pewną tranzakcyą z Krakowskiem miastem: sławi go Paprocki z dowcipu, mądrości i powagi w obyczajach. Stanisław sekretarz królewski brat Jędrzeja, od którego został się syn Jędrzej, tego dwie córki tylko, rozebrały w insze domy fortunę, to jest Anna najprzód z Stanisławem Witowskim komornikiem Pilznieńskim, potem z Adamem Gorskim: i Urszula z Samuelem Sienińskim komornikiem Sendomierskim zręczone. Piotr trzeci brat Jędrzeja i Stanisława podczaszy Krakowski, tak go czytam na liście Zygmunta III. danym miastu Lwowskiemu w roku 1606. posłował do Rzymu i do Cara Tureckiego. Córka jego pierwszym związkiem z Broniewskim starostą Lubaczowskim, drugim z Kasprem Wielopolskim podkomorzym Krakowskim w małżeńskie weszła kontrakty. O Józefie Cieklińskim konstytucya w r. 1627. *fol.* 17.

W roku 1705. Jan Ciekliński pisał się w *Korczynie* na konfederacyą Sendomierską, za Stanisławem Leszczyńskim Królem. — *Heraldyka Wielądka.*

Milites Praesidiarii Arcis Urbis Moscuae se cessionem ad sextam Januarii Anni 1612. *condixerunt*, *adveniente ita illa die*, *cum nec monitionibus Regis nec praecibus praefectorum militarium a proposito suo avocari possent*, *discessum conclamarunt et concilio facto elegerunt sibi Mareschallum Josephum Ciekliński ac certos Consiliarios et Tribunos*, *quibus commiserunt imperium Militare istisque Ducibus recta in Poloniam abjerunt.* — *Chron. Piasecki f.* 277. *ad An.* 1611. —

Kochowski in An. 1648. gdy wzmiankę czyni o zdaniu Kisiela wojewody Bracławskiego na radzie wojennej, ażeby wstępnym bojem z Kozakami poczynać, przydaje: *Subscribebant sententiae Palatini et Dobeslaus Ceklinius Castellanus Czechoviensis*, *qui omnium consiliorum Ducis arbiter*, *pervincebat.* — *Przypisy Krasickiego.*

CIELĄTKOWA HERB.

Księżyc jak na nowiu, rogami do góry obrócony, z którego środka od spodu wychodzi drugi także księżyc, ale go

CIELĄTKOWA HERB.

tylko połowę widać, rogiem w prawą tarczy skierowany, tak, że półtora księżyca jest w tym herbie. Trzy gwiazdy, po jednej na każdym jego rogu złożone, wszystko żołte, w polu błękitnem: na hełmie trzy pióra strusie. Pisali o nim *Bielski fol.* 93. *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol.* 1066. *O herb. fol.* 574. *Okolski t.* 1. *fol.* 106. *Klejnoty. Potock. Poczet herbów.* Przecięż żaden z nich o początkach i okazyi tego herbu nie namienia. O familiantach nawet tego herbu tak napisał Paprocki. Byli Cielątkowie ludzie rycersey, w tym jednak wieku, jeżeli ich własne potomstwo jest, albo w którym kraju, dowiedziećiem się pewnie nie mógł: jedni powiadali o nich w Sendomierskiem, drudzy na Rusi, inni w Sieradzkiem.

Wielądek utrzymuje iż tym herbem pieczętuje się dom Łyków. —

Cielecki *herbu Zaręba*, w Kaliskiem województwie. Jerzego (sekretarzem był u Zygmunta Augusta) Cieleckiego, zmarłego w roku 1598. nadgrobek z Krakowskiego kościoła napisał *Starowolski in Monumen.* Mikołaj podsędek Poznański: wspomina go *Okolski t. 2. f.* 239. któremu po śmierci w roku 1622. syn jego Jakób Poznański i Płocki kanonik pamiątkę z marmuru wystawił w katedrze Poznańskiej *Starowolski in Monumen.* było tego podsędka z Szołdrskiej trzy córki, Katarzyna za Mikołajem Proskim. Druga za Stanisławem Gnińskim. Trzecia za Szczanieckim. Hieronim biskup Płocki długi wiek na dworze królewskim przepędziwszy, w lat pięćdziesiąt życia swego stan sobie duchowny obrawszy kapłanem poświęcony, najpierwej regentem kancellaryi koronnej od Zygmunta III. deklarowany, od którego też w legacyi jeździł do książąt Włoskich: potem kanclerzem Konstancyi Królowy, dalej referendarzem koronnym i proboszczem Poznańskim, już w sześćdziesiąt lat i jeden wziął nakoniec

infułę Płocką, na tej nie mając względu na szędziwy wiek i lata podeszłe, wszystkie pasterskie funkcye sam przez się odprawował, od czego nawet i w ostatniej swojej chorobie żadnym się perswazyom odwieść nie dał: umarł w r. 1627. dwie lecie na tej katedrze prezydując. Był prałat samą szczerością tchnący i mąż pokoju; zkąd się o to szczególniej starał, żeby się był nikomu nie naprzykrzył. Nadgrobek mu wystawił Zygmunt synowiec jego proboszcz Poznański, kanonik Gnieznieński. Ten gruntu swego własnego w Poznaniu na podzamczu ustąpił na klasztor i kościół ojcom Franciszkanom. *Biernacki Speculum Min. fol.* 286. Umarł w r. 1652. Krzysztof najprzód podczaszy Poznański, poseł od Wielkopolskich województw do Króla Zygmunta 1608. a potem kasztelan Śremski z sejmu 1620. deputat do kwarty Rawskiej *Constit. f.* 24. Wojciech był surrogatem Poznańskim 1605. którego roku posłował na sejm. *MS. Calissien.* Bartłomiej wojski Poznański w roku 1620. poseł na sejm, ztamtąd deputowany na trybunał Radomski *Constit. fol.* 19. Łukasza z Cielce (bo się inni piszą z Wielawsi) kładzie nadgrobek *Starowolski in Monum.* z Tumu Poznańskiego. Maciej sekretarz królewski 1648. Alexander, Piotr i Marcyan. Jan kanonik Płocki w roku 1643. *Constit. Synod. Plocen.* Mikołaj kanonik Płocki, deputat na trybunał koronny w roku 1694. Katarzyna Cielecka Jana Gębickiego podczaszego Poznańskiego. Dorota Gotarda Korabiowskiego. Urszula Zygmunta Tomickiego herbu Drya. Urszula Jana Stanisława Korzeniowskiego herbu Nałęcz starosty Kościańskiego, regenta kancellaryi koronnej 1670. *Cyboni Amor Nałęcius.* Dorota najprzód Lipskiego herbu Grabie, tuż Hieronima Osińskiego Wężyka stolnika Sieradzkiego 1667. małżonka. *Acta Castren. Caliss.* Ludwik, Jędrzej, Karol, Krzysztof w Kaliskiem w r. 1697. Szymon w Inowrocławskiem, Wojciech, Jan 1726. W księztwie także Litewskiem Cielecki Timkowicz Jerzy, podpisał się z Mińskim na elekcyą Władysława IV. ale niewiem czy tego herbu.

Krasicki w przypisach następujące czyni postrzerzenia: — z listów oryginalnych tegoż Hieronima Cieleckiego do Rudnickiego biskupa Warmińskiego pisanych znajdujących się in archivo Helsberg. pokazuje się iż ten Hieronim Cielecki był człowiek interesów dworu Zygmunta III. wiele wiadomy, z sposobu zaś pisania znać doskonałość jego w sprawowaniu interesów. Pisze sam o sobie iż wziął probostwo Poznańskie roku 1609. sprzeciwia się to kalkulacyi Niesieckiego który pisze iż dopiero w 50 lat duchowny sobie stan obrał, umarł zaś biskupem 1627. mając lat 63. od daty albowiem wzięcia probostwa Poznańskiego: do śmierci jego przypadłej na rok 1627. jest przeciąg lat 18. jeżeli więc w 63. roku umarł wziął probostwo mając lat 45. a przedtem

jeszcze jak sam wspomina od lat kilku miał kanonią Krakowską i probostwo Kruświckie. Tenże Niesiecki w pierwszym tomie herbarza swego, kładzie wstęp Firleja z katedry Płockiej na Gnieznieńską roku 1618. Śmierć zaś Cieleckiego następcy Firleja na rok 1627. — nie dwa więc lata ale dziewięć na tej katedrze siedział: — Kładzenie Niesieckiego pod bisk. Płockiemi omylne — Firlej bowiem w roku 1624. na arcybiskupstwo Gnieznieńskie postąpił, dwa więc przeszło lata tak jak wyrażono siedział Ciełecki na krześle bisk. Płockiego. — To *Krasicki.* —

Franciszek Cielecki *Zaremba* starosta Zgierski, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Łęczyckiego, i Wojciech Cielecki, także z województwa Kijowskiego. Celestyn Cielecki kanonik Płocki, Józef rotmistrz kawaleryi narodowej kawaler orderu Ś. Stanisława. Stanisław generał adjutant J. K. Mci, kawaler orderu Ś Stanisława: Andrzej Cielecki chorąży Szadkowski był deputatem na trybunał koronny 1780. z województwa Sieradzkiego. Wojciech starosta Machnowski deputat na trybunał koronny 1790. roku z województwa Rawskiego. Jan *Zaremba* Cielecki kasztelan Spicimierski teraz żyjący. —

Łukasz Cielecki z *Walewską* małżonką swoją spłodził Józefa i Macieja. Józef 1*mo voto* z Maryanną *Miaskowską* spłodził Jana kasztelana Spicimierskiego *sterilem* i córkę Eufrozynę za Stefanem Zielonackim podkomorzym Kaliskim. 2*do voto* z Maryanną *Wstowską* spłodził Ignacego syna szambelana J. K. Mci. 3*tio voto* z Katarzyną z *Wstowskich Biernacką sterilis.* Ignacy syn Józefa wszedł w śluby małżeńskie z Wiktoryą *Zbijewską*, z tą spłodził trzech synów: Pawła, Onufrego i Stefana, i córek dwie Genowefę i Józefę. — *Heraldyka Wielądka.*

Cielemęcki *herbu Rogala.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Łukowskiej ziemi rozrodzeni, tak że się jedni z nich Cielemęccy Rogalowie, drudzy Borutowie, inni Nakonieczni, inni Niemierkowie zowią. Z tych Walenty z Zofią Kreską spłodził Piotra Antoniego, ten najprzód z Joanną Misiewiczowną zostawił syna Józefa bezpotomnego, i Jana Antoniego, którego z Tokarzewskiej Anny potomstwo Ignacy, Felicyan, Romuald i córki Franciszka i Ewa. Po Misiewiczownie pojął Jezierską, ta mu powiła Franciszka, Jacka, Krzysztofa, Józefa, Eleonorę. Jan, Piotra Antoniego brat rodzony, ale *sterilis.* Agata siostra ich, Pawła Cielemęckiego małżonka; z którym zostawiła Antoniego i Józefa i Jędrzeja i córek pięć. Siostry tejże Agaty Rzążewska, druga Dziewolska, a potem Jastrzębska. Wawrzeniec z Lubelskiem województwem podpisał się na elekcyą Władysława IV.

Cieleski *herbu Doliwa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: widziałem jednak ten herb Janowi Cieleskiemu sądowemu Michałowskiemu przypisany. Stefan pisarz Łucki z Kosakowskiej spłodził syna Stefana i córek trzy, Teresę, Annę i Katarzynę. *MS. o Famil. Pruss.* powiada że

w herbie ich w pasie trzy krzyże złote, na hełmie pięć piór strusich.

Antoni Cieleski sędzia kapturowy i poseł z województwa Chełmińskiego w roku 1733. na sejm konwokacyjny w Warszawie. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciemierzyński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piotr Ciemierzyński w roku 1606. Paweł poseł na sejm w roku 1601. ztamtąd naznaczony do rewizyi dóbr królewskich, tak na Rusi jako i na Podolu zdezolowanych *Constit. fol.* 742. Jan łowczy Podolski, córka jego Jadwiga z Walentym Glinką zaślubiona, syn zaś jej Prokop podstarości Latyczowski, poseł na sejm 1616. *Constit. fol.* 40. Katarzyna zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Ciemiński *herbu Dębno.* Paprocki i Okolski o nich nie pisał. *Bielski fol.* 793. powiada o Stanisławie (lubo go Cienińskim wydrukował) że na weselu Zamojskiego z Batorowną w roku 1583. gonił z kopią. Ciemieńska, dobra Olszową Tymienieckiemu zapisała w roku 1606. *Acta Castren. Ostrzeszov.* Elżbieta Ciemieńska ksieni Ołobocka w r. 1606. *Wysocki Dobra Duchowne.* Wawrzeniec proboszcz Kazimirski, kustosz Klimuntowski 1655.

Maciej Ciemiński pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Chełmińskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciemniewski *herbu Prawdzic.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Idą zaś z Radzanowskich, dla czego też jeszcze podziśdzień piszą się z Radzanowa. Krzysztof Ciemniewski zostawił synów dwóch, Stanisława i Jana: i córkę Sobiejuską. Stanisław z Elżbiety Wilkanowskiej kasztelanki Wyszogrodzkiej spłodził Kazimierza syna i córkę Zofią Wojciecha Krasińskiego herbu Ślepowron kasztelana Sierpskiego małżonkę. Jan przybrał sobie w dożywotnią przyjaźń Sobiejuską. Kazimierz cześnik Ciechanowski w roku 1674. Antoni miał za sobą Gowarczewską w ziemi Chełmskiej. Paweł Ciemniewski chorąży Warszawski zostawił trzech synów, Władysława, ten z Łosiowną zrodził Jakóba bezpotomnego. Wojciecha, ten z Narzymską kasztelanką Warszawską, Stanisława, i Franciszka skarbnika Zakrocimskiego. Jana, ten z Barbarą Ostaszewską skarbnikowną Ciechanowską Kazimierza i Franciszka. Z tych Kazimierzowi rotmistrzowi królewskiemu Zofia Zwierzchowska sędzianka Łomżyńska powiła dwie córki, Konstancyą Rembowską i Rozalią: synów zaś Ignacego w zakonie Pustelników S. Augustyna, Marcinem nazwanego, Alexandra, Józefa, Jana i Franciszka. Franciszkowi zaś cześnikowi Chełmskiemu Ludowika Gawarecka miecznikowna Chełmska, Jana, Macieja i Józefa.

Wielądek w heraldyce obszernie o tej familji donosząc namienia iż genealogia przez *Niesieckiego* umieszczona mylnę jest w wielu miejscach i dla tego z podanych mu wiadomości tak onę umieszcza: Ciemniewscy herbu *Prawdzic*, zaczynają familią swoją, od Andrzeja dziedzica z *Niszczyc* kasztelana Wizkiego, Jakóba dziedzica z *Ciemniewa* braci rodzonych, tudzież Jana synowca ich, z *Rodzanowa* piszących się i dzielących miastem *Uchnowem*, w województwie Bełzkiem r. 1514. Od Andrzeja idą Niszczyccy, Jakób bezdzietny, a Jan z *Radzanowa* Ciemniewski, spłodził Piotra, od którego idą czterech synów: 1. Tomasz bezdzietny. 2. Jan od którego Krzysztof. 3. Jakób. 4. Stanisław, który z *Wilkanowską*, kasztelanką Warszawską, spłodził córkę jednę, Zofią Wojciecha *Krasińskiego* kasztelana Sierpskiego małżonkę, i dwóch synów: Jana, od którego Antoni, i Kazimierza cześnika Ciechanowskiego, ten zostawił jednego tylko syna Pawła chorążego Warszawskiego, od którego córka jedna, Anna, Jana *Narzymskiego* kasztelana Warszawskiego małżonka bezpotomna, i synów trzech. 1. Władysław który z *Łosiowną*, spłodził Jakóba i Tomasza bezdzietnych. 2. Wojciech ten z *Narzymską* kasztelanką Warszawską, zostawił, czterech synów. 1. Franciszka skarbnika Zakroczymskiego, i Michała, *steriles*. 3. Pawła od którego Józef. 4. Stanisława, ten z *Kuklińską* stolnikowną Ciechanowską, miał synów czterech. Adama, od którego Alexander. Michała, od którego Maryanna, Hieronima *Zielińskiego* łowczego Nurskiego żona. Antoniego, od którego Franciszek i Ambroży. Augustyna, od którego Jan i Tomasz. Trzeci syn Pawła chorążego Warszawskiego. Jan, ten z Barbarą *Ostaszewską* spłodził dwóch synów, Franciszka, ten z Ludwiką *Gaworecką*, miał trzech synów: Jana i Józefa *steriles*, i Macieja: ten z Izabellą *Dydyńską* chorążanką Krasnostawską, Józefa szambelana J. K. Mci, i Antoniego: także córek cztery, Teklę, Franciszkę, Elżbietę, i Maryannę. Drugi syn Jana z *Ostaszewskiej*, rotmistrz królewski, który z Zofią *Zbierzchowską* sędzianką Łomżyńską, spłodził: Ignacego Augustyniana księdza. Alexandra i Franciszka bezdzietnych. Jakóba księdza, i Józefa sędziego ziemskiego Rożańskiego, ten z Maryanną *Sobieszczanką* zostawił Tomasza *sterilem:* i Jana sędziego ziemskiego Rożańskiego, który z Maryanną *Okęcką* chorążanką Warszawską, spłodził teraz żyjących dwie córek: Urszulę, Leona Tymińskiego komornika Rożańskiego żonę, i Rozalią. Także trzech synów: Jana kanonika Kaliskiego, Hieronima, i Andrzeja Ciemniewskiego, posła na sejm Grodzieński 1793. roku, z ziemi Rożańskiej województwa Mazowieckiego, którego acz w wieku młodym, wielkie przymioty, i dla nieszczęśliwej ojczyzny, w czasie urzędowania okazane prawdziwie obywatelskie czyny, niech mi się godzi uwielbić, i wyrazić. Świadkiem byli znajdujący się w składzie sejmu tegoż, senatorowie, ministrowie, i posłowie; świadkiem przytomni na sessyach sejmowych współ-obywatele: świadkiem publiczne dyaryusze, tegoż sejmu, i mowy jego w aktach oblatowane, jak roztropnie w każdej materyi zdania swoje dawał: jak odważnie uszkodzenia kraju i ojczyzny swojej bronił: jak mężnie i statecznie przy sprawiedliwości, w wielu materyach obstawał; jak bezparcyalnie, nie

idąc za prywatą, ani własnym zyskiem, zawsze we wszelkich okolicznościach i materyach, prawdę mówił. Niech zostawione mowy i zdania jego na tymże sejmie Grodzieńskim miane, współczesnym i potomnym, będą nauką, wzorem, i przykładem, jak należy być każdemu obywatelowi, z przywiązaniem szczerem, bez żadnej prywaty i zysku swego przychylnym i wiernym swej ojczyznie. Ten wyraz krótki, żyjący świadek autor dzieła tego, (*Wielądek*) bezparcyalnie, rzetelnie, tak zacnemu mężowi, dla wiecznej pamiątki zostawia. —

Krasicki przydaje: w roku 1778. Michał Ciemniewski podstoli Ciechanowski. — Jan sędzia ziemski Ciechanowski. — Ciemniewski *Schol. Piar.* zakonnik. — W województwie Ruskiem Maciej Ciemniewski podczaszy Chełmski. —

Cieński *herbu Pomian*, w województwie Sieradzkiem z Cienia się piszą. Jednaż ich dzielnica z Łubieńskiemi, tylko że ci od dóbr Łubieńskiemi, ci od Cienia Cieńskiemi zawołani. O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. W księgach grodzkich Ostrzeszowskich w roku 1534. rezygnacyą czyni Cieni mniejszych ojciec synom, Janowi, Swentosławowi, Wojciechowi, Kasprowi; a w roku 1595. kwitnie Cieński Stawiskiego z wyliczonego posagu: W roku 1525. znajdziesz rezygnacyą Cieni większych w tychże księgach. Franciszek w roku 1648. Hieronim kustosz S. Michała na zamku Krakowskim, proboszcz Łubieńskich kaplicy, w r. 1650. *Damalew. in Archiep. Gnesnen. f.* 30. Jan rotmistrz królewski w roku 1674. Marcina syn Wojciech, honorów żadnych nie szukał, z swojej cnoty i uprzejmości ku wszystkim, godzien najwyższych w tej ojczyznie urzędów, z Jadwigi Trzebickiej siostry Jędrzeja Trzebickiego biskupa Krakowskiego dwie córki spłodził, Magdalena z Sebastyanem Karsznickim chorążym Łęczyckim, Katarzyna z Bnińskim zręczona, i synów piąciu. Z tych Kasper dziekan Krakowski i administrator biskupstwa Krakowskiego *Sede vacante*, proboszcz Piotrowiński, deputat kilka razy na trybunał koronny: Wujowi swemu w kościele Krakowskim S. Piotra nadgrobek bogaty postawił, kilkanaście tysięcy na to łożywszy, a w dziedzictwie Trzebickich z ostatniej woli tegoż biskupa, kościół z fundamentów wyprowadził i uposażył, na zakon nasz dobroczynnie łaskawy, umarł w r. 1703. Marcin najprzód chorąży Sieradzki, dalej podkomorzy, pod królewską usarską chorągwią rotmistrz; pod Wiedniem, Parkanem, Strygoniem, Budą, Chocimem, Zwańcem, nieustraszonego męztwa, zda mi się miał za sobą córkę Koniecpolskiego Alexandra, z Sroczyckiej urodzoną, ale zeszła bezpotomna. Stanisław trzeci syn Wojciecha kantor Gnieznieński, kanonik Krakowski, prędka śmierć dalsze o nim nadzieje pomięszała. Czwarty syn Alexy, wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu, po filozoficznej i kaznodziejskiej ka-

tedrze, uprosił się na missyą Wołoską, z której, po apostolsku pracując, gdy się Polszcze wojna z Turkami otworzyła, rugowany; na obozową missyą z hetmanem Jabłonowskim wyprawił się; atoli słuchając spowiedzi ludzi żołnierskich w obozie, od nich śmiertelną chorobą zarażony, poszedł po zapłatę prac swoich w roku 1683. we Lwowie. Marcyan piąty syn zostawił dwóch synów, Wojciecha stolnika Bracławskiego i Mikołaja, którzy pod znakiem usarskim podskarbiego koronnego służyli. Maciej syn Marcina podkomorzego pod znakiem Królewicza Alexandra. Hieronim w województwie Inowrocławskiem w roku 1697. Tu jeszcze to przydaję, co uważają niektórzy; że Łubieńscy od prawej ręki tarczy, miecz przez głowę Żubrzą przeciągniony w herbie noszą; Cieńscy zaś od lewej ręki, ale to rozumiem, że się omyłką jaką stało, ile że jakom mówił jedenże dom Cieńskich z Łubieńskiemi.

Kacper Cieński łowczy nadworny koronny koło r. 1742. Ignacy Cieński kanonik Kujawski, był deputatem na trybunał koronny 1751. i 1757. a potem kanclerzem Gnieznieńskim, toż znowu w roku 1765. prezydentem trybunału koronnego. Piotr burgrabia grodzki Rożański. Stanisław Cieński, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwa Łęczyckiego. Andrzej stolnik Brzeski Kujawski, podpisał dyploma elekcyi Stanisława Augusta Króla z województwa Brzeskiego Kujawskiego, był także starostą Kruświckim. — *Heraldyka Wielądka.*

Cieński kanonik Gnieznieński i Kujawski, proboszcz Kruświcki w porze lat świat i z nim dalsze nadzieje pożegnał. Umarł r. 1767. Brat jego rodzony Andrzej starosta Kruświcki: obadwa urodzeni z *Kossowskiej* siostry rodzonej sekretarza koronnego. — W roku 1778. Stefan Cieński miecznik Brzeski Kujawski. — Józef wojski Radziejowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Ciepielowski *herbu Gryf*, w województwie Sendomierskiem, w powiecie Pilznieńskim. Ci najprzód zwali się Prochańskiemi, których potomkowie dziedzicząc na Ciepielowie, Ciepielowskiemi nazwani, luboć inni zowią ich Czepielowscy. Stanisław *Swoboda* albo *Gryf* podpisał się na Lubelskim kongressie przeciwko Zygmuntowi III. w roku 1605. *MS. Petricov.* Maciej z Prochna Ceder Ciepielowski na pokuciu mężnego serca żołnierz, który pod Kumejkami przeciwko Kozakom, z Potockim hetmańskim synem stawając, tamże samopalną kulą w głowę postrzelony zginął, pochowany w Nizińskim kościele zakonu kaznodziejskiego. Z Anny Krupczanki, która *primo voto* żyła z Czuryłem, została się córka *primo voto* Wojciecha Morskiego, *2do* Humnickiego małżonka i syn Michał, wojski Przemyślski, żona jego Teresa Sienicka pozostała wdowa po Reju staroście Libuskim. Antoni w województwie Sendomierskiem 1697.

Od Macieja pochodzi Antoni Ciepielowski 1697. roku który spłodził Wawrzeńca, ten wszedł w śluby małżeńskie z Maryanną *Lenkiewiczowną* herbu *Kotwicz*, z którą zostawił synów trzech: Jana, Tomasza i Jakóba. Jan Ciepielowski ten od wieku młodego poświęcił się na usługę wojskową w ojczyznie, będąc przez lat dwadzieścia dwa w kawaleryi narodowej w brygadzie Dzierzka, w której do szarży podporucznika zostawał, potem ożenił się z Heleną z *Matkowskich* Golicką, z tą spłodził synów dwóch: Piotra i Józefa, i córkę Maryannę za Antonim Młockim herbu *Półkozic* będącą, Jakób Ciepielowski ożeniony, zostawia córkę jednę. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciepiński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Felix Ciepiński z Płockiem województwem podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Stefan Ciepiński w roku 1700. na zjezdzie walnym pod *Olkinikami* podpisał się z powiatu Oszmiańskiego. — *Heral. Wielądka.*

Ciepliński *herbu Osorya.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w województwie Ruskiem. Z tych Jan Ciepliński w roku 1658. pisarz ziemski Sanocki, na kollegium nasze Krosieńskie szczodrobliwie łaskawy: umarł w roku 1675. przy tymże kościele pochowany. Miał za sobą pierwszym związkiem Krzeszownę, z której trzy córki spłodził, Annę z Janem Karolem Bieleckim herbu Janina burgrabią Łuckim, Katarzynę z Władysławem Krasowskim, trzecią z Stryjskim dożywotnie zmówione: drugim Pobiedzińską.

Dom ten starożytny, w województwie Brzeskiem Kujawskiem, ma swój początek od dawności, których przodkowie, dziedziczyli dobra *Cieplinie*, w temże województwie, w powiecie Przedeckim będące, jako z pomiędzy innych licznych tranzakcyi, świadczy dokument 1636. roku, w aktach grodzkich Poznańskich: *Feria secunda ante festum Nativitatis S. Joannis Baptistae*, w którym; Jan Ciepliński, niegdy Wojciecha syn, z Anny *Bielickiej,* na *Sampolenku* dziedziczki, spłodzony, na części swoje dziedziczne we wsi *Cieplinie ,* Stanisławowi Sokolowskiemu surrogatorowi grodzkiemu Poznańskiemu, uczynił donacyą. Tenże Jan Ciepliński, pisarz ziemski Sanocki, dwu ślubny, 1*mo voto* miał Ursulę *Krzeszownę: 2do voto:* Barbarę *Pobiedzińską*, przeniósłszy się potem w ziemię Sanocką, województwo Ruskie, zostawił trzy córki Annę za Janem Bielickim, Eleonorę za Janem Strzyskim, i Katarzynę za Władysławem Krassowskim. Synów zaś dwóch: Stanisława Alexandra, od tego z Ludwiką *Bandrowską* córki Anna i Katarzyna. Synowie, Franciszek, Jan i Michał. Drugiego Macieja Alexandra, ten z Anną z *Dydni Dydyńską*, dwuślubną, która *secundo voto*, była za *Tomaszewskim*, od których córka Ludwika Petronella, Antoniego *Makowieckiego* starosty Tynbarskiego małżonka. Rzeczony Maciej Alexander Ciepliński, spłodził córkę Katarzynę, Michała Chmielowskiego małżonkę i Stanisława syna, ten z Anną *Szymańską* dwu ślubną, która 2*do voto* była za Antonim *Wagą*, od tych był syn Józef *Waga,* i córka Ludwika, Piotra *Dydyńskiego* małżonka. Wspomniony Stanisław Ciepliński, spłodził córek

dwie: Katarzynę zakonnicę Augustyankę w Krakowie, i Zofią za *Modelskim*, synów zaś dwóch: Andrzeja Karmelitę i Marcina, który z Salomeą *Kosicką*, zostawił potomstwo, córek sześć: Maryannę i Wiktoryą Augustyanki zakonnice. Teodozyą za Eliaszem Szeliskim. Rozalia Panna. Tekla za Gorskim, Salomea za Rotowem i synów siedmiu. 1. Adama, który z Dorotą *Gawłowską* spłodził trzy córek: Teklę, Franciszkę, i Józefę. 2. Stanisława Kostkę, ten z Anną *Sikorską* ma córkę Teresę, za Kołyszką generałem majorem wojsk koronnych. 3. Ignacego wice-brygadiera będącego w korpusie kadetów. 4. Ludwika, który z Kunegundą *Nowakowską* ma potomstwo. 5. Wincentego. 6. Sebastyana mającego za małżonkę *Duninownę*. 7. Jana Cieplińskiego. Ta genealogia z autentycznych dowodów ułożona i podług extraktu, wyjętego *ex Tabulis Galliciae et Lodomeriae* pod dniem 17. Sierpnia 1789. zapisanego. — *Heraldyka Wielądka.*

Cierznicki z Cierznic się piszą. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Adam z Cierznic Cierznicki podpisał obwieszczenie 1697.

Ciesielski *herbu Lubicz.* Luboć i o Jastrzębczykach czytałem w Ruskiem województwie. Adryan Ciesielski wszedł w kontrakty małżeńskie z Iwanicką, pozostałą wdową po Sienińskim. Nasi pisarze w Ciechanowskiej ziemi dziedzictwo ich założyli.

Koło roku 1763. Franciszek Ciesielski był podwojewodzym Bełzkim. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1775. Tadeusz Ciesielski cześnik Lubacki. — *Przypisy Krasickiego.*

Ciesielski *herbu Zadora*, w Sieradzkiem czy Sendomierskiem województwie. Mikołaj w Sendomierskiem w r. 1674. Wojciech w Bełzkiem 1697. Stanisław w Mińskiem 1632. Michał tamże 1674. pisali się na elekcyą Królów Polskich. Jędrzej kanonik Gnieznieński 1519. jakom czytał na przywileju kolleg. Łowickiej.

Cieśliński *herbu Junosza*, w Krakowskiem województwie: atoli Piotr podsędkiem był i komornikiem Lwowskim w roku 1548. jakom go czytał na pewnym extrakcie z ksiąg ziemskich Lwowskich. Jan w województwie Brzeskiem w roku 1632. Maryanna Antoniego Bratkowskiego małżonka.

Cieszacki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w województwie Ruskiem. Jakób z wielkiego Cieszacina Cieszacki sędzia ziemski Przemyski w roku 1480. tego syn Stanisław sędzia grodzki Przemyski w roku 1532. Cieszacka Lisowskiego małżonka. Piotr 1630. Anna z Cieszacina dziedziczka na Kisielowie, była za Stanisławem Gorzkowskim sędzią ziemskim Chełmskim w roku 1600.

Cieszanowski *herbu Jelita*, w województwie Bełzkiem. Jan na Cieszanowie Cieszanowski pojął Zofią Strzy-

żownę sędziankę Halicką, z której syn Stanisław z sejmu 1589. deputowany do obrad publicznych *Constit. fol.* 442. syna miał Alexandra pisarza grodzkiego Grabowieckiego, za tym była Borchowska. Teresa Cieszanowska, Humnickiego małżonka. Antoni i Adam 1712. *Okolski tom.* 2. *fol.* 197. pisze o Ciekanowskich.

Ignacy Cieszanowski łowczy Sanocki. Antoni Kajetan wiceregent grodzki Sanocki. Także Franciszek i Bartłomiej, pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciż sami, są zapisani w extrakcie, *ad tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae* dnia 26. Listopada 1782. roku. —

Józef Cieszanowski sędzia ziemski Sanocki z *Giebułtowskiej* miał synów. — W roku 1788. Franciszek Cieszanowski stolnik Piłznieński. — *Przypisy Krasickiego.*

Cieszewski *herbu Jastrzębiec*, w Płockiem województwie. Jakób z Cieszewa podstoli Warszawski w r. 1496. był na zjeździe książąt Mazowieckich w Czersku *Statut. Masov. fol.* 110. Adam podpisał się z Płockiem na elekcyą Jana III. Michał zaś z Witebskiem z powiatu Orszańskiego. Cieszewska starościna Grabowiecka Kaspra Sienickiego herbu Bończa małżonka.

Stefan Cieszewski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Płockiego. — Józef kanonik i deputat Kujawski 1742. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Cieszkowski *herbu Dołęga.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: piszą się z Cieszkowa. Z Łęczyckiego województwa na Wołyń i w Podlaskie trzech się braci przeniosło. Mikołaj skarbnik Nowogrodzki od którego trzech synów zostało. Jan w zakonie S. Franciszka Ordin. Minor. Observan. Łukasz w zakonie naszym w roku 1694. życie swoje pobożnie zakończyli, *Histor. Collegii Cracovien.* i Wojciech cześnik Trembowelski, któremu Lubieniecka trzech synów powiła: Jana Mikołaja łowczego Czerniechowskiego, którego potomstwo Wiktor i Antoni, Józefa cześnika Trembowelskiego, tego syn Maurycy, i Antoniego skarbnika Nowogrodzkiego. Paweł brat Mikołaja spłodził Wiktora i Felicyana ordinis S. Pauli. Stanisław trzeci ich brat rotmistrz królewski, wyszedłszy z niewoli z Boguszewską miał siedmiu synów. Z których Franciszek sędzia ziemski Czerniechowski: temu Iwanicka herbu Pełnia zrodziła tych synów: Marcina starostę Kleszczelowskiego, tego żona Załęska podkomorzanka Nowogrodzka z której syn Konstanty. Daniela chorążego Czerniechowskiego, (posłował na sejmy różne pięć razy, i deputatem był trzy razy na trybunał koronny:) tego żona Katarzyna Kaszewska podkoniuszanka Litewska, synowie z niej, Józef

w zakonie naszym, Stanisław, Franciszek i Felix, i córka Konstancya za Prokopem Nowickim. Stanisława starostę Kleszczelowskiego obersztерleitnanta królewskiego w wojsku cudzoziemskiem. Tobiasza podczaszego Czerniechowskiego, chorążego pancernej chorągwi: żona jego Teresa Podhorodeńska cześnikowna Mielnicka. Józefa stolnika Czerniechowskiego, który deputatem i posłem bywał: Żona jego Joanna Załęska podkomorzanka Czerniechowska, syn z niej Stanisław i córka Franciszka. Stefan podczaszy Nowogrodzki, żona jego Popławska. Jan kanclerz i kanonik Łucki, proboszcz Uchański. Alexander Felicyan podkomorzy Czerniechowski, a przedtem chorąży Nowogrodzki i porucznik pancernej chorągwi, pod Chocimem mężnie stawając, z działa postrzelony, że nie zginął dziwnej sprawy Boskiej było dzieło, jest tego w konstytucyach koronnych wieczna i z rekompensą pamiątka zapisana. Teodor stolnik Łęczycki zginął pod Wiedniem. Adam także brat jego pod Mohilowem. Krzysztof siódmy syn Stanisława najprzód stolnik Łęczycki i deputat na trybunał koronny w roku 1693. potem podkomorzy Nowogrodzki, aż też i kasztelan Sochaczewski, miał za sobą Mokrzycką, z tej synów dwóch: Stanisława starostę Kotelnickiego, żona jego Gałęzowska pisarzowna Lubelska: i Wiktora sędziego ziemskiego Liwskiego, a potem kasztelana tejże ziemi: od którego z Nowosielskiej został się syn Jan. Siostra jego z Oborskim podkomorzym Liwskim zmówiona. Drugim związkiem tenże Krzysztof pojął Żabicką, z której syn Ignacy, i córki dwie, Franciszka za Brzezińskim chorążym Nurskim, Brygitta za Wodzińskim chorążym Liwskim.

Niesieckiemu, jak z opisu tego widać początki familji tej wiadome niebyły, i dopiero poźniejszą genealogią ich umieszcza, lubo familia ta już dawniej dobrze znajomą była. *Duńczewski w T. 1. stron.* 456. pod herbem *Dolęga* tak o Cieszkowskich pisze. Cieszkowscy *herbu Dolęga* piszą się na Cieszkowie wielkim i małym, w województwie Łęczyckiem, któren od lat kilkuset w domu swoim, i do tych czas dziedziczą. Dla czego krzywdę imieniowi temu uczynił tak *Paprocki w Gniazdzie Cnoty*, jako i *Okolski in Orbe Polono*, herbarzach swoich; z którego imienia i za życia tych pisarzów, już znajomi byli w piastowanych przyzwoicie szlacheckiemu stanowi tytułach. Bo jeżeli *Paprocki* żyć i pisać przestał (jako świadczy *Niesiecki* w swojej koronie) w r. 1614. to z imienia tego kwitnął na Wołyniu Jan Cieszkowski, podstarości grodzki Włodzimierski, około roku 1609. *jako świadczą akta tegoż Grodu.* Równym sposobem i *Okolski* omylił się, piszący poźniej swój herbarz r. P. 1641. w którym czasie służyli na wojennych expedycyach, Stanisław skarbnik Nowogrodzki, Tobiasz w rycerskiem stanie, i inni. Domu tego przodków pragnący wiedzieć, od dawniejszych wieków, doczyta się obszernie w aktach grodu i ziemstwa Łęczyckiego; którzy, jak byli życzliwy

publicznemu dobru, i ojczyznie zasłużeni, świadczy z pochwałą domu tego przywilej Króla Michała, dany na cześnikostwo Trembowelskie Mikołajowi Cieszkowskiemu: *Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis, ea esse Generosi Nicolai Cieszkowski viri vetusta familia, multisque honoribus ac titulis conspicua progeniti, avitisque majorum suorum decoribus ornati merita, tam in functionibus publicis, quam in expeditionibus bellicis, singulari fide animique fortitudine probata, ut jure merito a nobis ea, quae ad ornandum munerandumque eum serviunt, exposeant praemia. Quare vacante ad praesens Pincernatu Trembovlensi etc. Datt. Varsaviae die* 6. *mensis Junii A. D.* 1672. *Regni vero nostri anno tertio. Michael Rex.*

Jędrzej Cieszkowski w województwie Łęczyckiem spłodził trzech synów, o czem świadczą *Acta Castrensia Lanciciensia* 1560. *anno.* Z tych Jędrzej osiadł na *Cieszkowie* ojczystej fortunie, inni dwaj na Wołyń się wynieśli. Jan w ojczystem prawie z młodu się ćwicząc, tyle sobie zasłużył affektu u Krzysztofa książęcia Zbarawskiego koniuszego kor. Włodzimierskiego starosty, że widząc w nim umiejętność ojczystego prawa, konferował mu podstarostwo grodzkie Włodzimierskie, złączył się dożywotnie z *Gielgutowną,* herbu *Działosza* z którą zostawił syna Wojciecha Hieronima, w stanie duchownym młodo zmarłego i córek cztery: 1. Wilkońskiemu herbu *Odrowąż*, 2. Trzcińskiemu herbu *Gozdawa*, 3. Janickiemu herbu *Rogala*, 4. Straszowi herbu *Korczak* poślubione: Wojciech brat Jana, będąc na dworze i pod znakiem książęcia Zbarawskiego wojewody Bracławskiego, nieodstępny w wszelkich wojennych okazyach, pryncypała swego, tak piękny rycerskiej umiejętności dał dowód, na expedycyi Podolskiej przeciwko grassującym i napadającym tamten kraj Tatarom, w roku 1577. iż mu tenże książę będąc pod ten czas generalnym regimentarzem, rotmistrzostwo w wojsku konferował, umarł roku pańskiego 1590. miał za sobą Annę *Snopkowską,* herbu *Rawicz*, z której spłodził córkę Krystynę, Grzegorzowi Dzikowi herbu *Doliwa* poślubioną, i synów trzech Tobiasza *sterilem*, Stanisława skarbnika Nowogrodzkiego rotmistrza królewskiego, pod ten czas gdy Zygmunt III. wysłał w roku 1600. Zamojskiego hetmana w. k. z wojskiem przeciwko Mikołajowi hospodarowi Wołoskiemu wybijającemu się z hołdu i posłuszeństwa rzeczypospolitej, i najezdnikowi granic Polskich; wielu Panów miłością ojczyzny uwiedzeni znaczne swym kosztem wystawione chorągwie, i pułki na też wysyłali expedycyą, między któremi i chorągiew książęcia Zbarawskiego, (pod której znakiem i Stanisław zostawał) w licznym stawił się kompucie. Podczas żwawej tedy pod Telezynem utarczki, gdy obojętne z razu tak Wołoszy, jako i naszym służyło szczęście, wzięty jest w niewolą i w ścisłe do Konstantynopola więzienie odesłany, tam tedy przez lat dwadzieścia będąc, gdy już i długim przeciągiem czasu, i umiejętnością Tureckiego języka przymilił się Turkom, dali mu zwierzchność Jedykuły nad będącemi w niej niewolnikami, tem go kontentując, aby łatwiej namówić mogli do zaprzenia się wiary katolickiej. Już tedy Stanisław ciężką i długą przyciśniony niewolą, chcąc się z tak przykrej oswobodzić mizeryi, dał się łatwo namówić; by zaś mocniej w nim to utwierdzili przedsięwzięcie,

Paszowskiej godności od Turków nastąpiła deklaracya. Naznaczony tedy czas ceremoniom obrzezania i inwestytury Bissurmańskiej; w tych okolicznościach położony biedzi się z myślami Stanisław, reflektując się i na miłość zbawienia swego, i na dane Turkom słowo, bo już zupełna do tego aktu była gotowość. W tej melancholji twardym snem zasypia, widzi się być przez sen w kościele, idzie do konfessyonału, i prosi o generalną spowiedź kapłana, po wyznanych grzechach swoich, spytany od tegoż, czyliby jeszcze więcej czego niepamiętał, że nic a nic więcej nie wie, ofuknie się na niego spowiednik, i rzecze, bezbożny człowieku, a czyż to nienajwiększy grzech twój, że się chcesz zapierać Boga, dla tej mizernej wolności podać w wieczną niewolą czarta, czyliż niedufasz w Bogu i jego świętem miłosierdziu, że cię ztąd wyswobodzić może? Wtem ocknie się drżący i struchlały Stanisław mocno rozważając, a bardziej myśląc o sposobie uniknienia przyobiecanego Turkom słowa, wkrótce wyjdzie przed więzienie, widzi przechodzących się gęsto po Konstantynopolu Polaków, zawoła z nich jednego, pyta się ciekawie, co za przyczyna ich na tem miejscu przytomności? czyni mu relacyą Polak, że po owej sławnej w roku 1622. pod Chocimem, z Turkami expedycyi, według umowy Paktów Chocimskich, żeby Polska, na poparcie zawartych traktatów posła w. do Porty wysłała, stanął tu w tym charakterze od całej delegowany rzeczypospolitej, Krzysztof książe Zbarawski koniuszy koronny. Ucieszony tą nowiną Stanisław, i za cud osobliwy Boskiej opatrzności, to uznawszy, że pryncypał jego, w sam czas potrzeby przybył, razem tedy z Koniecpolskim hetmanem, i Jerzym Żółkiewskim, za staraniem i kosztem tego Pana na wolność wyszedł. Powróciwszy do ojczyzny, ponieważ prędko książe Zbarawski umarł, przy Koniecpolskim hetmanie dalszy wiek na usłudze rzeczypospolitej trawił. Wkrótce potem wojna Szwedzka dała mu pole szukania rycerskiej sławy, w roku tedy 1629. pod Kwidzynem za odważne przeciw nieprzyjacielowi serce, wziął rotmistrzostwo w wojsku. Umarł koło roku 1660. wieku swego w lat 83. z Maryanny *Boguszewskiej*, herbu *Junczyk 2do*, skarbnikowny Bełzkiej miał siedmiu synów. Krzysztof trzeci syn Wojciecha mąż rycerski, z *Przyłuską* herbu *Sulima* spłodził dwóch synów Pawła, i Mikołaja. Teodor stolnik Łęczycki, i syn Stanisława zginął pod Wiedniem w roku 1683. podpisał elekcyą Jana III. z województwa Wołyńskiego. Adam skarbnik Czerniechowski, brat jego, w roku 1666. pod Cudnowem, gdzie znaczną klęską porażone wojska Polskie od Tatarów i Kozaków mężnie zginął. Jan, trzeci syn Stanisława, kanclerz katedralny Łucki, kanonik Kijowski, Uchański i Kleszczelewski proboszcz. Deputat na trybunał koronny z kapituły Łuckiej umarł w roku 1701.

Alexander Felicyan najprzód chorąży Nowogrodzki, potem podkomorzy Czerniechowski, starosta Kleszczelewski czwarty syn Stanisława, młode lata swoje na wojenną rzeczypospolitej oddawszy usługę, zasłużył sobie rycerską doskonałością, że mu Stanisław Łużecki kasztelan Podlaski, a potem wojewoda Podolski, pułkownikostwo w swem znaku konferował, dał próbę w wielu wojennych okazyach, jako z hazardem życia szukał rycerskiej sławy, stawiwszy się z pułkiem swoim pod Chocim, w roku

1673. kiedy najwyższy wojsk skonfederowanych, generalissimus Jan Sobieski hetman w. k. na imię Króla Michała, niezliczonym Tureckim wojskom plac wojenny wypowiedział, kulą tedy armatną w samym największym ogniu od nieprzyjaciela raniony, tak mocno, że mu sztuka ciała wyleciała. W tak śmiertelnym razie doznał osobliwszego cudu i protekcyi Matki Boskiej, do której się łaskami słynącej, w *Studziannej* ofiarował, jakoż niezawiódł się na protekcyi tej Pani, bo wkrótce ozdrowiawszy na znak pamiętnej łaski, tę sztukę ciała w srebrnej trumience, przy tym obrazie złożył. Jest ten cud zapisany w książce wydanej o dziwnych łaskach miejsca tego. Zgromadzone zaś stany rzeczypospolitej, na konfederacyi generalnej, podczas konwokacyi głównej Warszawskiej w roku 1674. w konstytucyach koronnych, wieczną i z rekompensą pamiątkę zapisały. *Vol. Legi* 5. *fol.* 225. Jan III. zostawszy Królem Polskim, będąc pamiętnym tej usługi w oczach jego pokazanej, starostwo Kleszczelewskie *ex distributiva justitia*, konferował mu, które i podziśdzień w domu tym zostaje, dwa razy funkcye deputackie odprawił, pierwszy raz w r. 1691. z województwa Wołyńskiego pod laską Jana Drochojewskiego kasztelana Czerniechowskiego, drugi raz w roku 1695. z województwa Czerniechowskiego, pod laską Michała Potockiego starosty Krasnostawskiego. Poseł kilkakroć na sejmy koronne, *ex gremio* szlachty województwa Czerniechow. z Olizarem podsędkiem Kijowskim deputat obrany, na komissyą Warszawską roku 1691. do odebrania sum dla exulantów województwa Czerniechowskiego, od Carów Moskiewskich *ratione avulsorum, et desolatorum bonorum*, tak z tamtej jako i z tej strony Dniepru, gdzie mu za prawo należące do dóbr *Zadubienia*, *Tuszczyna i Żułwianki* złotych 5000. komissya naznaczyła. W *Częstoborowicach* dobrach swoich, kościół parafialny drewniany walący się, inszym kształtem z gruntu wymurował, wszelkim kościelnym porządkiem ozdobiwszy. Podpisał elekcyą Jana III. z województwa Czerniechowskiego, trzy razy małżeńskie śluby ponawiał 1. z *Karpiowną*, 2. z *Rusiecką*, herbu *Rawicz* kasztelanką Mińską. 3. z *Koludzką* herbu *Pomian*, ze wszystkiemi *sterilis;* wziął był przywilej od Augusta II. na kasztelanią Czerniechowską, po Janie Drohojewskim, ale nieprzysiągłszy na nie, umarł roku 1708.

Franciszek sędzia ziemski Czerniechowski, piąty syn Stanisława, ten na dworze hetmana Koniecpolskiego, aż do śmierci bawiąc się, wojenną traktował, kiedy w lat kilkanaście, podczas częstych za Jana Kazimierza Króla i mniej fortunnych z Moskiewskiem wojskiem bataliach, wzięty w niewolą i na samej stolicy przez lat 4. w ścisłem trzymany więzieniu, powróciwszy do ojczyzny, zaraz na dobro tejże pracować zaczął. Posłując w roku 1674. na konfederacyą generalną Warszawską, którą podpisał *ex turno* województwa Czerniechowskiego. Deputat roku 1691. na trybunał koronny z tegoż województwa, a zaś z województwa Wołyńskiego, sędzia kapturowy po śmierci Króla Jana. Komissya z Carami Moskiewskiemi za odjęte dobra *Iwanchorodyszcza*, *Lisztwina*, i *Podstulbicy*, summę fl. 5000. wyliczyć mu deklarowała: złączył się dożywotnie z Joanną *Iwanicką*, herbu *Pelnia* z której dwie córki Maryanna *Gostyńskiemu* wojskiemu Włodzimiers. Katarzyna Jerzemu Cyrynie stolnikowi Trembowolskiemu poślubione, i synów pięciu.

Stefan podczaszy Nowogrodzki, szósty syn Stanisława, z województwa Czerniechowskiego podpisał elekcyą Jana III. Komissya Moskiewska za dobra *Poznopaly*, pewną mu summę naznaczyła: z *Popławską* herbu *Trzaska sterilis*.

Krzysztof siódmy syn Stanisława, najprzód stolnik Łęczycki, potem po bracie Alexandrze podkomorzy Czerniech. aż też i kasztelan Sochaczewski, na publicznych ojczyzny funkcyach częsty poseł i deputat, zwłaszcza w roku 1693. z księztwa Mazowieckiego pod laską Marcina Oborskiego wojewody Podlaskiego, z młodości zaraz *militaria* traktował pod sławnym wojownikiem Czarneckim porucznikując znakowi pancernemu, u Stanisława Widlicy Domaszewskiego kasztelana Sanockiego. Podczas grassującej ordy za Michała Króla wzięty od Tatarów w niewolą, w zamian jednak niewolnika niepoznany że officerskiej był rangi prędko z niej wyszedł.

Z województwa Wołyńskiego podpisał elekcyą, Jana III. komissya zaś z Carami Moskiewskiemi za pretensye do dóbr *Roiszcza*, *Pietruszyna*, *Klonu* i *Studzianki*, w Czerniechowskiem fl. 4000. naznaczyła. W *Kopciach* dobrach swoich dziedzicznych ziemi Liwskiej a dyecezyi Poznańskiej, uczynił zapis na nową fundacyą, *cum obligatione perpetui suffragii*, za duszę swoję, po którego śmierci żona jego wieś *Piotrowice ex mente Testamenti*, na aukcyą funduszu zapisała, umarł w roku 1720. życia swego lat 73. Dwa razy, śluby małżeńskie ponawiał, raz z *Mokrzecką* z której córka Eleonora, Józefowi *Oborskiemu* podk. Liwskiemu poślubiona, i syn Stanisław. — Paweł pierwszy Krzysztofa, z Anną *Witumską* herbu *Rola*, spłodził syna Mikołaja skarbnika Nowogrodzkiego, służył ten wojenno z Bogusławem Słuszką hetmanem polnym Lit. któremu *Buczyńska*, herbu *Strzemie*, urodziła Alexandra zakonu S. Pawła, pierwszego pustelnika, z *Żardeckiej* zaś herbu *Ciołek*, syn Wiktoryn, pisarz ziemski Liwski deputat z województwa Wołyńskiego na trybunał koronny, roku 1737. pod laską Rzewuskiego wojewody Podolskiego, i powtóre z województwa Mazowieckiego, in anno 1749. pod laską Rudzińskiego kasztelana Czerskiego, którego z Hilaryi *Laskowskiej* syn, Michał towarzysz znaku królewskiego regent ziemski Liwski, syn tego Ludwik z *Zaborowskiej*. — Stanisław syn Krzysztofa wojski Liwski starosta Kotelnicki, deputat z województwa Czerniechowskiego na trybunał koronny, anno 1706. z województwa Sendomierskiego podpisał elekcyą Augusta II. z Justyny *Wężowny* stolnikowny Liwskiej zostawił jednę córkę Kandydę, Jana Mikołaja Cieszkowskiego podkomorzego Nowogrodzkiego małżonkę. Druga żona jego Gałęzowska, pisarzowna Lubelska, z którą *sterilis*.

Wiktor Felicyan na *Proszowie* i *Bolechowie* dziedzic, drugi syn Krzysztofa z *Mokrzeckiej* najprzód sędzia Liwski, potem kasztelan tejże ziemi po Cieciszowskim, młodość swoje doskonalił, na dworze Króla Augusta II. w roku 1715. deputat z województwa Czerniechowskiego, pod laską Rybińskiego wojewody Chełmińskiego, na sejm Warszawski poseł w roku 1722. tegoż czasu komissarz do Radomia, pod laską Potockiego wojewody Kijowskiego. Zaczętą fundacyą ojca swego w Kopciach, zupełnie udoskonalił, gdy za approbacyą Piotra Tarła biskupa Poznańskiego, kościół parafijalny, *de nova radice* erygował, kilka wsi

swoich i kilkanaście szlacheckich, dla dziesięciny na prowent plebanji przyłączywszy, trzy razy w kontrakty małżeńskie wchodził, *primo voto* z *Cieszkowską* kasztelanką Liwską, z której córka Elżbieta *Duczymińskiego* łowczego Nurskiego małżonka, *secundo* z Magdaleną *Oborską*, podkomarzanką Liwską, z której trzy córek, Krystyna pod regułą S. Brygitty w konwencie Warszawskim zakonnica. Teodora *Dłużewskiemu* chorążemu Chełmskiemu, Teofila *Grzybowskiemu* podstolemu Liwskiemu poślubione. *3tio voto* z Antoniną *Nowosielską* starościanką Łukowską, która potem żyła z Kazimierzem Rudzińskim wojewodą Mazowieckim, z której syn Jan podczaszy Liwski kapitan gwardyi koronnej, młody dowcip w akademji Króla Stanisława w Lunewillu polerował, ztamtąd cudze zwiedziwszy kraje, powrócił do ojczyzny nieopuszczając zaraz tych okazyi, które cnotę zdobiły kawalerską. Już poseł na sejm Warszawski, w roku 1743. komissarz na trybunał skarbowy Radomski, we wszystkich bataliach w Szląsku, między Saskiemi wojskami, a Prusakiem, pięknego serca kawaler, dalej w r. 1748. deputat z księztwa Mazowieckiego, na trybunał koronny, pod laską Łosia kasztelana Kamienieckiego, lecz zaraz po funkcyi śmierć dalsze o nim z życiem zagrzebała nadzieje. Powtórnem małżeństwem Krzysztof kasztelan z Katarzyny *Żabickiej* stolnikowny Liwskiej, spłodził Brygittę Stanisława Brzezińskiego, herbu *Lubicz* podkomorzego Nurskiego i Franciszka Wodzińskiego podkomorzego Liwskiego, małżonki, i syna Ignacego starostę Kleszczelewskiego, deputata 1732. z województwa Wołyńskiego, z tegoż i powtóre w roku 1736. pod laską Rudzińskiego kasztelana Czerskiego, ten z Franciszką *Suffczyńską* kasztelanką Lubelską, żył dożywotnie, z której potomstwo, Antonina zakonnica reguły S. Benedykta od ustawicznej adoracyi Najś. Sakramentu, w klasztorze Warszawskim. Hilarya kanoniczką w Marywilu. Krzysztof Stanisław i inne. Mikołaj drugi syn Krzysztofa, rotmistrza, cześnik Trębowolski, któremu przywilej wyżej adnotowany od Michała Króla ten urząd nadany, żył dożywotnie z *Mirowicką*, z której córki Jadwiga Liniewskiemu, Marcyanna Iwanickiemu podstaroście Włodzimierskiemu poślubione: i synów trzech. Bartłomiej w zakonie S. Franciszka, ord. min. de observ. Łukasz w zakonie Soc. Jesu w roku 1694. życie swoje pobożnie zakończyli. Wojciech zaś trzeci syn po ojcu cześnik Trębowolski towarzysz znaku pancernego Zygmunta Gałeckiego wojewody Inowrocławskiego, z województwa Bracławskiego, podpisał elekcyą Augusta II. Komissya z Carami Moskiewskiemi za pretensye do dóbr lennych *Rudki i Ryżyki*, pewną mu summę deklarowała, żył dożywotnie z Konstancyą *Lubieniecką* podstolanką Nowogrodzką herbu *Rola*, z której Maryanna za Janem Lassotą łowczym Wendeńskim, Katarzyna za Józefem Treterem Nowogrodzkim cześnikiem, (tej córka Kandyda Felixa Godurowskiego, stolnika Wschowskiego, małżonka) dożywotnie zmówione i synów trzech Józef podsędek ziemski Nowogrodzki, sędzia kapturowy z województwa Włodzimierskiego po śmierci Augusta II. z tegoż województwa, poseł na elekcyą Augusta III. dwa razy śluby małżeńskie ponawiał. 1. z Zuzanną *Łychowską* miecznikowną Bracławską, z której syn Maurycy towarzysz pancerny pod znakiem księcia Sanguszka, marsz. Lit. młodo umarł. *2do voto* żyje z Maryanną z knia-

ziów Kuryatowiczów *Kurczewiczowną* miecznikowną Żytomierską. Antoni drugi syn Mikołaja cześnik Trębowel. umarł.

Jan Mikołaj trzeci syn Wojciecha stolnik Stężycki a potem podkom. Nowogrodzki poslował na sejm do Grodno roku 1728. pod laską Ossolińskiego podskarbiego koron. powtóre na elekcyą Augusta III. z województwa Czerniechowskiego, sędzia kapturowy, województwa Ruskiego po śmierci Augusta II. komissarz do Radomia w roku 1740. z Czerniechow. żyje w małżeńskim związku, z Kandydą *Cieszkowską* starościanką Kotelnicką, z której dwie córki, Aniela i Maryanna i synów czterech. — Wiktor szambelan J. K. Mci Augusta III. od ostatniego stopnia ten sobie na dworze Pańskim, zasłużył honor, Maryanna *Nowosielska* podkomorzanka Lubelska dwie mu urodziła córki, Annę i Maryannę, i synów czterech, drugi Prosper w zakonie Ś. Dominika, Ś. teologji doktor, trzeci Kryspin arcykatedralny Lwowski proboszcz Rohatyński, czwarty Franciszek. — Tobiasz podczaszy Nowogrodzki 1. syn Franciszka sędziego Czerniech. nosił chorągiew pod znakiem pancernym księcia Lubomierskiego, wojewody Czerniech. z Teresą *Podchorodyńską* cześnikowną Mielnicką, *sterilis*.

Ludwik Stanisław kasztelan Sochaczewski, generał major wojsk koronnych drugi syn Franciszka, militaria traktując pod znakiem Branickiego wojewody Podlaskiego od tegoż do cudzych krajów wysłany *in assistentiam* synowi a teraźniejszemu hetmanowi w. k. wiele sobie zasłużył affektu u tego Pana, po Krzysztofie Mierzejewskim, w Białymstoku podczas bytności najjaśniejszych monarchów Polskich, roku 1752. odebrał przywilej, na to krzesło, Marcin starosta Kleszczelewski 3. syn Franciszka z Woronieckim stolnikiem Wendeńskim był posłem z województwa Wołyńskiego *cum recognitione* do Króla Augusta II. żył dożywotnie z *Zaleską* podk. Czerniech. z której córki Elżbieta Zaleskiemu, Joanna Bereżeckiemu wojskiemu Krzemienieck. poślubione, i syn Konstanty cześnik Nowogrodzki, ten z Piaskowskiej spłodził syna Stefana i córek dwie, pierwsza *primo* Gostyńskiego. *2do voto* kniazia Kurczewicza, druga Majewskiego pisarza Łuckiego, małżonki.

Daniel czwarty syn Franciszka najprzód chorąży Czerniech. sędzia grodzki, a potem podkomorzy Włodzimierski, dla dobra ojczyzny nieraz wsławiony funkcyami, pięćkroć razy na walny sejm stawając posłem, trzykroć na koronny trybunał deputatem, z różnych województw, jako w roku 1711. z Czerniechowskiego w roku 1726. z Wołyńskiego, wspomina go Konstancya roku 1710. w recesie generalnej Sendomierskiej konfederacyi *fol.* 205. sprzysiągł się był dożywotnie z Katarzyną *Kaszewską* podkomorzanką Lit. z księżniczki Czetwertyńskiej zrodzoną, z której córka Konstancya za Ignacego de Kopenhausen starostę Sieleckiego obersztleitnanta infanteryi koron. wydana, i synów pięciu. Józef w zakonie Soc. Jesu: Stanisław w stanie duchownym. Franciszek kanonik Łucki proboszcz Swojczewski, Kajetan w zakonie Ś. Trojcy, i Ignacy łowczy Czerniechowski.

Józef najprzód chorąży Nowogrodz. potem podkomorzy, dalej kasztelan Czerniechowski piąty syn Franciszka sędziego Czern. z młodu zaraz zaciągnąwszy się pod znak pancerny, z Denhofem wojewodą Płockim, zasłużył sobie officerską rangę, będąc najprzód chorążym, a potem porucznikiem tegoż znaku, stanął de-

putatem z województwa Czern. roku 1728. za laski Radomickiego wojewody Inowrocławskiego, z tegoż i Wołyń. województwa trzykroć razy, poseł na walne sejmy do Grodna i Warszawy. Na elekcyą Króla Augusta III. pierwszy poseł z województwa Czerniech. na tęż elekcyą rotmistrzem będąc z województwa Wołyń. całe województwo Czerniech. pod swoją prowadził komendą i *ex turno qua* poseł podpisał sejm pacificationis, konfederacya zaś generalna *omnium ordinum* na konwokacyi Warszawskiej roku 1733. z prowincyi Małopolskiej naznaczyła go *ad consilium* księciu prymasowi. Komissarzem naznaczony na trybunał Radomski od wojska roku 1737. pod prezydencyą Jana Lipskiego kardynała, zasłużywszy się tedy tak pięknie ojczyznie niemniej i pomnożeniu Boskiej chwały przychylny, kiedy w majętności swojej Ochnowie, kościół nową strukturą z gruntu reformował, OO. zaś Dominikanom na fabrykę klasztoru Włodzimierskiego (gdzie i grób tegoż imienia) fl. 10000. wyliczył. Będąc zaś w obozie pod komendą Tarła wojewody Sendomierskiego, pod czas rewolucyi, obstawając przy dostojeństwie majestatu, całości swobód i praw Polskich, od przeciwnej partyi pod Nadarzynem postrzał odniósł, żył w dożywotnim związku z Joanną *Zalęską* podkomorzanką, z której dwie córki Eleonora i Ludwika w klasztorze Bełzkim WW. PP. Dominikanek na wieczną Bogu poślubione usługę. Honora, ta zaś Orańskiemu podkomorzycowi Czerniech., Franciszka Ludwikowi Podhorodyńskiemu pisarzowi ziem. Włodzim. w małżeństwo wydane, i syn Stanisław stolnik Czerniech. chorąży znaku pancernego Rostkowskiego starosty Wiskiego, poseł z wojew. Czerniech. roku 1746. powtóre z województwa Wołyńskiego na sejm koronny do Warszawy w roku 1753. komissarz do Radomia z tegoż województwa: wziął w małżeństwo hrabiankę *Krasicką* chorążankę Litewską.

Wielądek w heraldyce umieściwszy cały ten opis z *Duńczewskiego* tak dalej prowadzi: Ignacy Cieszkowski kasztelan ziemi Liwskiej, starosta Zbuczyński i Kliszczelewski, orderu S. Stanisława kawaler, funkcye odbywał deputackie z Wołyńskiego. Był marszałkiem konfederacyi ziemi Liwskiej, regimentarzem prowadzącym ziemię na elekcyą Króla Stanisława Leszczyńskiego, ten z Franciszką z *Suffczyńskich* kasztelanką Lubelską herbu *Szeliga*, spłodził synów dwóch Krzysztofa i Floryana. Krzysztof kasztelan ziemi Liwskiej, równie z województwa Mazowieckiego i Wołyńskiego, po razy kilka odbywał poselskie funkcye, pod znakiem husarskim był chorążym, zaszczycony orderem Orła białego S. Stanisława, żyje w kawalerskim stanie.

Drugi syn Floryan Cieszkowski starosta Kleszczelewski, orderu S. Stanisława kawaler, od młodych lat swych, sposobiący się do zdolności służenia, i radzenia swej ojczyznie, najpierw zostawał przy boku Jana Klemensa Branickiego hetmana wielkiego koronnego, kasztelana Krakowskiego, adjutantem, z tamtąd, udał się za granicę i różne zwiedzał obce kraje, powróciwszy, pełnił usługi tronowi, gdy wkrótce po elekcyi Stanisława Augusta Króla, został powołany do obowiązku szambelana: jednał sobie obywatelską przyjaźń, z której korzystał, że go na funkcye z województw Mazowieckiego i Podlaskiego, po kilka razy ochotnie wybierali. Także w czasie walnego sejmu 1788. roku obrany był sędzią ziemiańskim z powiatu Garwolińskiego, i na tych będący, nieznał intrygi, niesłuchał powabów, któreby dzielność duszy jego

łamać usiłowały, swem zdaniem, swym majątkiem, w celu tylko mając dobro publiczne, radził i decydował, odbywał funkcye poselskie i deputackie. Zaślubiony z Katarzyną *Bobrownicką,* córką Augustyna i Barbary z *Ręczyńskich* Bobrownickich stolnikostwa Mielnickich, spłodził z tąż godną małżonką trzech synów, Józefa, Ignacego, Pawła, córek dwie, Barbarę i Weronikę.

Ignacy Cieszkowski podkomorzy Nowogrodzki kawaler orderu Ś. Stanisława Daniela i Katarzyny z *Kaszewskich* księżniczki Czetwertyńskiej podkomorzanki W. Ks. Lit. urodzonej małżonków Cieszkowskich, podkomorstwa Włodzimierskich, spłodzony syn, któren był deputatem z Czerniechowskiego, i posłem na sejm powtórnie zaślubiony, jest z Jmć Panią z Cieleckich pierwszego małżeństwa *Bratkowską*, ten bezdzietny.

Stanisław Cieszkowski chorąży powiatu Włodzimierskiego, kawaler orderu Ś. Stanisława, Józefa z Joanną *Zalęską* podkomorzanką Czerniechowską, Cieszkowskich kasztelaństwa Czerniechowskich syn, który od młodych swych lat sposobił się tak do wojskowych, jako też cywilnych, ojczyznie posług, w wojsku porucznikiem, poselskie, deputackie i komissarskie funkcye odbywał, zaślubiony z Anną hrabianką *Krasicką*, chorążanką W. Ks. Lit. z którą w małżeństwie spłodzili po między dwiema córkami już w stanie zamężnym będącemi, synów Józefa, Franciszka, Kajetana, Antoniego, którzy to synowie w wojsku, i u dworu J. K. Mci, idąc torem przodków swych, bieg wieku swego przyzwoicie pędzą.

Ksiądz Kryspin Cieszkowski biskup Nysseński wprzód officyał Lwowski, dziś kustosz i kanonik katedralny Lwowski, w kościele Bożym przykładny, w publicznościach zdatny, był na funkcyi, z kapituły Lwowskiej, deputatem, prezydenta zastępował miejsce w trybunale, zawsze dobrze życzący ojczyznie, i nieskąpiący, tak publiczności jako zmacniania kościołów, wyfundowania szpitalów. Jest on synem Jana i Kandydy z *Cieszkowskich* staróścianki Kotelnickiej Cieszkowskich podkomorstwa Nowogrodz. którzy spłodzili wspomnionego biskupa, Wiktora szambelana J K. Mci, i starosty Błotnickiego, Franciszka podkomorzyca Nowogrodz. z Wiktora i Nowosielskiej, podkomorzanki Lubelskiej, zostało się dwie córek, Anna mniszka, Joanna zaślubiona Podhorodyńskiemu, generałowi inspektorowi wojsk koron. rzeczpospolitej. Po Franciszku z Doroty *Hondorfowny*, herbu *Nabran*, pułkownikowej wojsk kor. spłodzone dwie córek. Aniela Panną jest, Apolonia zaślubiona z Alexandrem Skarbkiem Lewikowskim, podstolim Bełzkim.

Michał Cypryan dwóch imion Cieszkowski, chorąży ziemi Liwskiej kawaler orderu Ś. Stanisława, s. p. ww. ichmość, państwa, Wiktoryna z Hilaryą z *Laskowskich*, wojską Stężycką, pierwszego małżeństwa *Treterową*, a w powtórnem Cieszkowskich pisarstwa ziemskich grodzkich Liwskich syn którego ojciec będąc razy trzy deputatem, tyleż posłem, komissarzem po dwa razy do Radomia, powtórnie był komissarzem w Mohilowie, do rozgraniczenia i rozpoznania pretensyi między państwami. Funkcyą pisarstwa ziemskiego i grodzkiego Liwskiego, przez lat dwadzieścia, bez żadnego zażalenia na siebie, sprawował. Syn zaś tego wzwyż wspomniony od regencyi aż do pisarstwa, na którem lat dziesięć zostawał, doszedł stopniami urzędów aż do dziś.

w którym zostaje. Zaślubiony jest z Agnieszką *Zaborowską* herbu *Grzymała*, sędzianką Czerską, z którą spłodził synów dwóch, i córek dwie, starszego Ludwika sędziego grodz. Liwsk. któren jest ożeniony z Antoniną *Lewikowską* stolnikowną Kijowską, i z nią spłodził synów dwóch, Józefa i Bronisława. Drugi zaś młodszy Baltazar komornik ziemski Liwski w kawalerskim stanie, a zaś Klara i Helena córki; Pannami.

Konstanty Cieszkowski, z Anną z *Piaskowskich*, spłodził Stefana syna i dwie córki, jedna za *Majewskim*, druga za *Kuczewiczem*. Ten z Teresą *Głogowską* miał synów 5. i córkę jednę: Ludwik, Piotr, Mateusz, Kasper, Jan i Maryanna siostra. Ludwik z Ewą *Wężykowną* ożeniony zostawił potomstwo. Dominika i Sylwią. Piotr pisarz ziemski Włodzimierski, Mateusz komornik Nowogrodzki, z Teklą *Wnorowską* komornikowną Włodzimierską, miał syna Rocha. Kasper major wojsk kor. i Jan cześnikiewicz Nowogrodz. z *Kisielowną* mający potomstwo.

Józef syn Stanisława majora wojsk koronnych. Kajetan marszałek Bełzki, i Antoni Cieszkowski wojski Czerniechowski. I siostry ich Franciszka za Wydżgą szamb. J. K. Mci. Bogusława, i Bronisława, w Panieńskim stanie chorążanki Włodzimierskie. —

Cieszkowski *herbu Pilawa.* Alexander, Balcer i Swentosław z Łęczyckiego podpisali elekcyą Jana III. Okolski ziemianami ich Sieradzkiemi zowie.

Cieszkowski *herbu Zerwikaptur*, w województwie Krakowskiem dom według Paprockiego rozrodzony. Stanisław w Sendomierskiem 1697.

Cieszowski *herbu Lis*, w ziemi Wieluńskiej. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: z Cieszowy się piszą, jakom widział w kościele Kłobuckim i herb ich, i w Studziannym na nadgrobku Jana Cieszowskiego. Jakób mąż rycerski z Janem Zamojskim w Wołoszech, Moskwie i innych okazyach mężnie się za ojczyznę stawiał, lat ośmdziesiąt dopędziwszy, umarł w roku 1641. Stanisław w ziemi Wieluńskiej stawał na elekcyą Władysława IV.

Cieszycki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie, rezygnacyą Cieszecina w roku 1593. od jednego z nich zapisały. Piotr Cieszycki z Ruskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV.

Cieszyński. I o tych nasi genealogistowie milczą. Bartłomiej Cieszyński kanonik i kanclerz katedralny Wileński, proboszcz Kowieński w roku 1631. wydał do druku panegiryk S. Kazimierzowi, na dziękczynienie za zdrowie swoje przez jego protekcyą od zarazy morowej utrzymane. Jan kanonik Kamieniecki w roku 1692. Krzysztof i Tomasz w Wołyńskiem 1632.

CIETRZEW HERB.

Jest Cietrzew czarny w czerwonem polu głową i sobą w prawą tarczy obrócony, nad hełmem i koroną miesiąc jak na nowiu, rogami obiema do góry, we środku jego dwie gwiazdy jedna nad drugą. Tak ten herb opisuje *MS. de Familiis Prussiae*, atoli o początkach i okazyi jego milczy, i to tylko przydaje, że tym się herbem szczycą *Birkhanowie* czyli jakem ja ich na swem miejscu napisał Berkhan. *Sikorski i Ketrzyński.*

Cikowski *herbu Radwan*, w województwie Krakowskiem: Okolski raz ich Czykowskich, drugi raz Cikowskich zowie: idą z Zebrzydowskich, ale od dóbr Cikowa tego imienia nabyli. Z tej familji w roku 1470. był znaczny kawaler Cikowski, podsędek Krakowski: ten taką miał miłość u szlachty województwa Krakowskiego, że gdy mu Król Kazimierz dobra dziedziczne konfiskował, o to że w puszczą Niepołomską często na łowy jeździł; oni mu w nadgrodę tej straty znaczną summę złożyli i darowali; za którą wieś Wojsłowice kupił. *Bielski fol.* 467. Mikołaja potem kasztelana Sądeckiego w roku 1531. czytam *u Nakiel. w Miechowii.* drugiego także Mikołaja stolnika koronnego w roku 1547. na liscie Zygmunta I. danym miastu Lwowskiemu. Ten kasztelan Sądecki i starosta Sanocki posłem był do Cara Tureckiego *Bielski fol.* 586. miał za sobą Krupczankę, z nią córek trzy; jedna była za Adamem Gierałtowskim sędzią Sądeckim, druga za Balcerem Porębskim wojskim Krakowskim, trzecia za Adamem Glińskim chorążym Sendomierskim: synów także trzech, Stanisława, Mikołaja i Piotra. Stanisław kasztelan Biecki, (o którym *Bielski fol.* 617.) będąc na miejscu Leśniowskiego hetmana, wtargnął do Moskwy, przyszedł pod Smoleńsk, spalił przedmieście, poraziwszy nie mało Moskwy, drugich pojmawszy: potem ciągnął do Siewierskiej ziemi,

gdzie nie mało włości popalił, i w całości się do domu wrócił. Pod Krasnogrodek zamek Moskiewski znowu chodził, gdzie ogniem i mieczem wielkie szkody poczynił w roku 1565. miał synów dwóch, Stanisława i Krzysztofa, i córkę za Felicyanem Ługowskim. Stanisław dziedzic na Krzelowie, Salaczu, Tarnowy, Swaryszowie, Bielowicach, Swierczu, Skoczkowie i Wojciechowic w powiecie Książnicńskim, podkomorzy Krakowski starosta Czorsztyński. Krzysztof mąż wojenny pod Pskowem, zostawił syna Jana, na którego zlała się cała fortuna po stryju podkomorzym. Mikołaja syn Jędrzej sekretarz królewski, za którym była Elżbieta Bolestraszycka cześnikowna Przemyslska, z tą spłodził syna Hieronima i córkę Annę z Janem Wilamem zręczoną. Stanisław i Balcer w roku 1705. Stanisław podkomorzy Krakowski, był posłem do Króla Angielskiego w roku 1604. zostawił z Działyńską potomstwo, syna jednego Stanisława, i córkę Annę czy Zofią, Krzysztofa Ossolińskiego wojewody Sendomierskiego małżonkę. Stanisław podkomorzy Krakowski miał za sobą Błońską, atoli z nią żył *sterilis*. Jędrzej Cikowski starosta Ucieński wziął w dożywotnią przyjaźń Ościkową, wojewodzinę Mścisławską, z której syn młodo umarł, (to *Baranow*.) to jest wdowę po Jerzym Ościku wojewodzie Mścisławskim, była zaś rodem z Morawy, Magdalena z Łomnice, parentelatka w tych tam krajach.

Mikołaj Cikowski kasztelan Żarnowski był marszałkiem dworu Izabelli Królowej Węgierskiej wdowy, siostry Zygmunta Augusta Króla, co znać z poselstwa i instrukcyi jemu danej, gdy był wyprawiony od Królowej do Zygmunta Augusta. — Instrukcya ta znajduje się w *Manuscrp. Helsbergskim*. — *Krasicki*.

CIOŁEK HERB.

Jest Ciołek czerwony w białym polu, z rogami, w prawą tarczy głową i całym sobą obrócony: nad hełmem i koroną połowa tegoż Ciołka w prawą tarczy z korony wyskakują-

cego. *Bielski fol.* 51. *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol.* 32. *et* 1188. *O herb. fol.* 370. *Okolski tom.* 1. *f.* 108. *Klejnoty fol.* 44. Nasz *Ks. Petrasancta* o wielu bardzo we Włoszech, Brytanji, Niemczech, Francyi, Hiszpanji, i wielkich domach świadczy, że się Ciołkiem pieczętują: a między temi powinni się rachować, dwaj najwyżsi w kościele Chrystusowym pasterze, i Papieżowie, Callistus III. w roku 1454. *Bussier. Chronol.* o którym i proroctwo Ś. Malachiasza Hibernji biskupa (jako rozumieją) takie było *Bos pascens.* Drugi Alexander VI. albo jako go taż profecya nazywa *Bos Albanus in Portis,* z Portueńskiego biskupa na tę godność wysadzony. Obadwa ci z familji książąt Borgji byli, wsławionej siłą książąt, a najbardziej Ś. Franciszkiem Borgią książęciem niegdy Gandyi, Vicerejem Catalaunji, potem generałem III. zakonu naszego. Witelliuszów także w Rzymie imię, od herbownego ich Ciołka urosło: z których Lucius Vitellius Nepos, roku od założenia Rzymu 787. od narodzenia zaś Chrystusowego 37. był konsulem Rzymskim: we dwie lecie potem Vitellius Syryi starostą. *Miraeus Chronol.*

Z tych tedy Witelliuszów, że dom Ciołków w Polszcze naszej, i krew i początki swoje zabrał świadczą *Długosz, Bielski fol.* 51. *Paprocki i Okolski.* Robert albowiem Vitelliusz, na pierwiastach gnieżdżącej się u nas prawowiernej wiary, z Rzymu od stolicy apostolskiej na arcybiskupstwo Gnieźnieńskie wakujące po śmierci Hattona w roku 917. wysłany; pociągnął za sobą rodzonego swego Paulina w też kraje, który dóbr w Polszcze nabywszy i osiadłszy, w potomstwie swojem familią Ciołków rozmnożył. *Parisius in MS.* raczej rozumie, że z Sarmacyi do Włoch ta familia przeniesiona, niżeli ze Włoch do Polski, co mówi być mogło za czasów Teodoryka Ostrogota, Albuina Longobarda Królów, za Karola Wielkiego, kiedy Sarmatowie idąc za szczęściem powodującem się, wielką liczbą w Włoskich krajach osiadali; atoli z tego com powiedział wyżej poznać, że dawniej przedtem wiekiem, Witelliuszowie w tych tam krajach kwitnęli. Okazyą zaś herbu Ciołków, tenże autor tę naznacza. Za czasu Probusa Cesarza, Sarmatom zabrano wielkie i mnogie stada bydła i do Francyi zapędzono: zebrali się Sarmatowie, i niespodzianą wycieczką odzyskali swoję szkodę bez najmniejszego krwi rozlania: fundament tego ma z *Vopisca in Probo num.* 5. i *in Bonoso*, który o tem namienia. Za tę odwagę, mówi że pierwszym z tego wojska rotmistrzom Ciołka za herb nadano, w białem polu: ale to omyłka Paryzyusza. *Sarnicki lib.* 4. tego zdania, że z Gotów krew swoję i początki wzięli Ciołkowie nasi.

Jabym rozumiał, że herb ten dawniejszy jest od czasów Roberta arbybiskupa Gnieznieńskiego: luboć nie przeczę, że i on z tym ojczystym swoim do nas przyjechał klejnotem: bo jakom namienił pod *Orlem* z Paprockiego, i sam Lech kiedy tu w tych krajach osiadał, Ciołkiem się w herbie szczycił, choćci go potem w Orła zamienił. Jakoż dawnemi czasy w zwyczaju był u Rzymian Ciołek, znać to z Pliniusza historyi *lib.* 10. *c.* 4. *Erat et antea prima cum quatuor aliis Lupi, Minotauri, Equi, Apri etc.* co tłómacząc *Lipsius lib.* 4. *de Militia Rom. dial.* 5. mówi: *Unde rusticulis illis Romanis, Minotaurus et fabella innotuit? Vide ne vere, non Minotaurus sed Taurus fuerit, uti alia animalia illa nota Italiae. Certe et Taurus, robustum ac ferox animal, atque aptum pugnae.* O familiantach tego herbu tak Długosz jako i Bielski i inni świadczą, że byli pobożni i jak siły tak i męztwa wielkiego.

Herbowni.

Brzeski, Bzicki, Cetys, Chądzyński, Ciołek, Czarnołuski, Dobrzyniecki, Drzewicki, Ewil, Głuski, Goryszewski, Gutowski, Korycki, Koszewski, Lipowski, Maciejowski, Malinowski, Ostrołęcki, Pilecki, Podfilipski, Poniatowski, Powsiński, Woźnicki, Zaleski, Żardecki, Żelechowski, Zieliński, Żuliński.

Przodkowie domu tego.

Robert arcybiskup Gnieznieński trzeci, pobożnością życia, przykładem obyczajów do dobrego, mądrością i ludzkością znakomity, rządził tą dyecezyą lat dwadzieścia, wstąpił albowiem według *Damalew. in Archiep. Gnes.* w roku 972. umarł 996. a według *Janicyusza* komputu wstąpił po Hannonie 971. zszedł 995. Po nim miał tą katedrą rządzić Ś. Wojciech.

Marcellus biskup Poznański. Temu *Długosz in Vitis Episc. Posnanien.* herb taki przywłaszczył. Ciołek w lewą tarczy idący, pianę z ust tocząc. Był ten Marcellus rodem Rzymianin z sławnej we Włoszech Marcellów familji, Auditor Palatii et Decretorum Doctor, w prawie dziwnie biegły, po śmierci Benedykta biskupa, od Kazimierza Króla uproszony do tej katedry w roku 1048. cnotą i nauką wszystkim

się stał miły, przecięż że języka Polskiego nie umiał; przez tłómaczów tylko, powierzone sobie owieczki rządził przez lat siedmnaście, umarł w roku 1065. w katedrze Poznańskiej pochowany.

Paulin biskup Kujawski, bratem go zowie Roberta arcybiskupa Gnieźnieńskiego *Damalewicz in Episcop. Vladisl.* ale to nie mogło być, ile że Robert stem lat i kilka przed nim, już był świat pożegnał. Wstąpił na biskupstwo Kruświckie, albo jako go teraz zowią Kujawskie w roku 1098. na nim prezydując lat dwanaście, zasnął w Panu w r. 1111. Za niego część Pomeranji, która się była od tej dyecezyi oderwała, znowu do niej inkorporowana. Do tego herbu i domu, pociąga *Janicius* Zdzisława arcybiskupa Gnieźnieńskiego, ale że go inni autorowie do Koźlorogów referują, dla tego i ja tam o nim mówić będę.

Jędrzej biskup Płocki, mąż dzielnej roztropności, której długą experyencyą nabył. Tą nadrobił, że lubo wiele inszych kompetytorów o tę infułę zabiegało, nie tylko mu do possessyi jej, już od większej części kapituły obranemu nie przeszkadzali, ale też swoje suffragia wszyscy na niego zlali. Zwawie stawał przy karności kościelnej i prawach duchownych, aż też szóstego roku prac swoich, apoplexya życie mu to doczesne wydarła w roku 1260. *Długosz i Łubieński in Vitis Episc. Plocensium.* Był wprzód proboszczem Płockim.

Stanisław biskup Poznański, z ojca Stanisława z Ostrołęki wojewody Mazowieckiego urodzony, we wsi Zelechowie w Sendomierskiem, zaraz się z młodu sposobić począł, do najpierwszych w tej ojczyznie godności. Poeta swego wieku między pierwszemi; czem, jako pisze Długosz, tak Pańskiemu sercu przypadł był do gustu, że do kantoryi Krakowskiej i kustodyi Gnieźnieńskiej, pieczęć mu mniejszą koronną powierzono: tę że piastował, aż póki nie wziął infuły Poznańskiej, znać z listów Jagiełła Króla *u Nakielsk. w Miechow. fol.* 414. *i Okolski t.* 2. *fol.* 84. Cóżkolwiek bądź choćci go kanclerzem tytułuje Paprocki, na co przywodzi *Kromera lib.* 21. Od kapituły Poznańskiej biskupem obrany: póki żył Mirosław na tę katedrę od Marcina V. Papieża nad wolą i elekcyą kapituły podany, póty nie mógł przyjść do swojej konsekracyi: we dwie lecie jednak Mirosław i z godności i z życia gdy ustąpił, wolną Stanisławowi drogę, do tej infuły zostawił, na której on pół dziesiąta lata żyjąc, w r. 1438. osierocił dyecezyą swoję. Zostało się po nim siła pięknych ksiąg i klejnotów kościołowi Poznańskiemu, w którym po śmierci złożony. Na Concilium Bazylejskim sam jeden z biskupów Polskich zasiadał, dokąd z Pańską komitywą i splen-

decyą stawił się; z niemniejszą exekwie zmarłemu Władysławowi Jagiellonowi tamże sprawował. Powróciwszy z Bazylei do ojczyzny, Abrahama Zbąskiego od społeczności z kościołem przez klątwę odciął; że w Zbąszynie heretykom Czeskim kościołowi nieposłusznym protekcyą dawał. O co rozgniewany na niego Zbąski, gdy się na życie jego zasadzał, musiał się Stanisław, uchodząc zawziętych na siebie impetów przez niejaki czas w Krakowie taić. *Długosz in Vitis Episc. Płocen.* Napisał był satyrę wierszem na Elżbietę Pilecką Królową zmarłą, o co rozgniewany Jagiełło od dworu swego rugował go; atoli potem dla stylu łacińskiego w którym był wytworny, znowu go do łaski przyjął. *Długosz* 1428.

Erazm Ciołek biskup Płocki. *Decius*, *Cromer i Łubieński* cale go niechcą mieć z tego domu. Był człowiek bystrego dowcipu, głęboki w radzie, dla czego Alexander, z którego też łaski na tę godność wyniesiony, i Zygmunt na nim polegali: jest jego mowa w druku, którą miał *ad Ordines Imperii* na kongressie Wiedeńskim. Zażywał go Zygmunt w trudnych legacyach do Cesarza i stolicy apostolskiej, kędy w roku 1520. wyjednał u Leona X. na wszystkie kościoły Polskie odpust albo indulgentiam 7. annorum, któréjby każdy co Piątek mógł dostąpić: przywodzi o tem bullę papiezką *Nakielski in Miechow. fol.* 597. Trzeci raz do Rzymu w poselstwie jeżdżąc, tamże tego życia dokonał w r. 1524. w kościele Panny Maryi *de Populo* pochowany. Synowica jego była za Jędrzejem Święcickim pisarzem ziemskim Nurskim.

Od Paulina brata rodzonego Roberta arcybiskupa Gnieznieńskiego, rozpleniona familia Ciołków, wiele zacnych i godnych senatorów w Polszcze liczyła, luboć ich starożytność głęboko przed nami utaiła: przecięż ilem się mógł doczytać, ci byli. Zeugno kasztelan Lubelski w roku 1252. Łukasz kasztelan Krakowski w roku 1356. Jan wojewoda Mazowiecki koło roku 1300. Erazm a bodaj nie syn Jana, także wojewoda Mazowiecki: jam go w roku 1388. położył, ale bodaj nie wyższych lat na tem krześle siedział. Jana potem wojewodę Mazowieckiego Paprocki wspomina, męża rycerskiego, i że od trucizny zginął. Stanisław, tego Długosz tak w historyi swojej w roku 1428. jako i *in Vitis Episc. Posnaniensium* wojewodą chce mieć Mazowieckim i syna mu Stanisława biskupa Poznańskiego przywłaszcza, o którym się mówiło wyżej. Paprocki ani tego honoru, ani syna mu nie przyznaje, ale Jędrzejowi bratu jego, o którym niżej. Był ten Stanisław tak wielkiej siły, że kadź dnem w górę przewracał. Podeszwę do młyna albo drzewo, którego dwudziestu chłopstwa u jednego końca ledwo podnieść mogło, on sam

u drugiego końca bez wielkiej fatygi z ziemi dźwignął. *Paprocki namienia i Długosz*, dziesięciu ludzi mężnych razem zmocował, *Okolski*, atoli potem w potrzebie za ojczyznę poległ. Jędrzej Ciołek chorąży Płocki w roku 1377. *Statut Masoviae fol.* 67. brat Jana wojewody Mazowieckiego i Stanisława, syn także jego Stanisław biskup Poznański według Paprockiego. Atoli *Bielski fol.* 281. Jędrzeja wojewody Mazowieckiego śmierć na rok 1396. zapisał, o którym to przydaje. Zasiadał w Czerwieńsku na sądach, sprawa się wytoczyła Jędrzeja Rzeszotki z Czerwienie ziemianina tamecznego z Janem książęciem Mazowieckim Panem jego własnym, o pewną majętność. Wszyscy kollegowie jego, którzy przy nim zasiadali, chociaż sama słuszność za ubogim szlachcicem mówiła, faworyzując jednak Panu, odsądzają fortuny Rzeszotkę, przysądzają książęciu: sam tylko wojewoda Jędrzej przy sprawiedliwości stanął, i nic się na Pańskie nie oglądając respekta, za Rzeszotką a co największa głównym swoim nieprzyjacielem decydował: umarł potem jako on mówi od trucizny. Synem jego chce mieć Stanisława mocarza, o którego wielkiej sile, to jeszcze potomności wypisał. Dziecięciem prawi będąc, dwu chłopców na obu dłoniach nosił. W Krakowie dzwon wielki u Panny Maryi wniósł na wieżą, którego czterdzieści ludzi nie wciągnęło. Drzewo jakie surowe ścisnąwszy w ręku, wodę z niego wyciskał: dwie podkowy razem łamał, powróz by najmocniejszy stargał: mieczów dwanaście razem za końce wziąwszy, podniósł. Czecha jednego na weselu królewskiem zapaśnika sławnego stłukł. Miał dwu braci, leżą wszyscy z ojcem w Warce. *Póty Bielski.* A ponieważ tak niezgadzające się kontrowersye między autorami pozachodziły, dla tego tak Jana jako i Stanisława między wojewodami Mazowieckiemi opuściłem.

Wigand z Ostrołęki kasztelan Czerski w roku 1436. syn Jędrzeja chorążego Płockiego według Paprockiego, ten wziął działem Ostrołękę i Powsin, zkąd potem potomstwo jego różne od dóbr nazwiska sobie przybrali, to jest Powsińskich, Ostrołęckich, Gutowskich, Pileckich i Dobrzynieckich. O każdym z tych na swojem miejscu mówić się będzie. Od Stanisława jakom wyżej mówił z Długosza wojewody Mazowieckiego idą Żelechowscy, ile że według niego pisał się i dziedziczył na Żelechowie, albo według Paprockiego od jednego z braci jego. Są jeszcze i podziśdzień niektórzy, co się starożytnem Ciołków imieniem zowią, tak Mikołaj i Władysław z Wileńskiego, Alexander z ziemi Liwskiej, Adam z Sendomierskiego Ciołkowie podpisali elekcyą Władysława IV.

Pomimo tego zadziwiającego pobratymstwa naszych *Ciołków* z *Witelliuszami*, *Wielądek* łączy do nich jeszcze i *Torellich* a nawet w prost od tychże ród Poniatowskich wywodzi. Lubo *Krasicki w przypisach* swoich do *herbarzu Niesieckiego* już i łączność z *Witelliuszami* epigrammem być utrzymuje — jednak gdy w opisie *Torellich* przez *Wielądka* położonym wiele interessujących rzeczy się znajduje, umieszczam go tu całkowicie, aż do miejsca, gdzie już podług *Wielądka* Poniatowskiemi zwać się poczęli, dalszy opis o Poniatowskich w miejsce należne odkladając. Tak więc pisze *Wielądek:* —

Dom *Torellich* w Polskiem nazwisku toż samo, co *Witelliuszów* znaczący, to jest Ciołków, nim przyjdzie mi wyrazić, iż z Państwa Włoskiego wszedł do Polski, jeszcze za Zygmunta Augusta, przez otrzymany indygenat, do praw i przywilejów narodowych, przypuszczony: najprzód muszę o tym godnym i starożytnym domie, na fundamencie autentycznych dowodów, z wielu autorów przezemnie czytanych, namienić, i o tej zacnej familji niewiadomych objaśnić.

Dom *Torellich* czyli Ciołków, nie tylko w jednemże znaczeniu będący, co dopiero opisanego domu *Witelliuszów*, lecz jak widzieć się daje, i czytałem w wielu autorach, osobliwie w *Długoszu* historyku Polskim, iż od dawności, z *Taurellemi* czyli *Torellemi*, w jakowejś był konnexyi, i krwi z sobą związku, co dowodzi tenże *Długosz: (Dlugosi Histor. Polon. Lib. VII. pag.* 733.) w te słowa: „*Petrus Plocensis episcopus, Posnaniensem episcopum Boguphalum secutus, morte absumptus. Andream praepositum Plocensem, Ciolek cognominatum, habuit successorem; cum annis quinque in pontificatu Plocensi sedisset. Praefatus autem Andreas, genere nobilis, erat de domo Taurorum, a Falcone Gnesnensi archiepiscopo, ducibus Masoviae, Semovito et Casimiro, electionem illius approbantibus, apud Gnesnam confirmatus et consecratus est.*“ Jasny ten wyraz okazuje, że za książąt jeszcze Mazowieckich, *Ziemowita* i *Kazimierza*, Jędrzej Ciołek biskup Płocki pochodził z familji *Taurorum*, które słowo łacińskie, w *diminutivum* z czasem zamienione, *Taurellich* czyli *Torellich* zostało. Tenże *Długosz* (*lib. XI. fol.* 240.) tak pisze: „*Ordinum, vexillorum, et insignium terrarum Regni, ac virorum, qui bello Pruthenico, interfuerunt, enumeratio. Tertium cubiculariorum, cujus vir armatus, equo candido insidens, gladiumque manuribrans, in campo rubeo, erat insigne. Andreas Ciolek de Zelechów de domo Taurorum, Joannes de Sprowa de domo Odrowąż ducebant. anno* 1410.“ Toż jeszcze tenże autor, na innem miejscu (*lib. XI. fol.* 496.) „*Quo obeunte Martinus Papa . . . . Ex capitulo autem Posnaniensi, nonnullis praelatis et canonicis, Regiis motis intercessionibus, Stanislaum Ciolek regni Poloniae vice cancellarium, nobilem de domo Taurorum, eligentibus permotus, et devictus providit.*“ Kilkakrotny ten wyraz *Długosza* historyka Polskiego, przeświadcza, że także Stanisław *Ciołek* z szlachetnego domu *Taurellich* pochodził, i był podkanclerzym koronnym, oraz biskupem Poznańskim. Ten jest dowód prawdziwy, co do konnexyi krwi *Torellich* od dawności w Polszcze należący. Teraz przystępuję *ad directam lineam* tegoż domu, na fundamencie wielu dawnych autorów, jako to: *Ughellus Ital. Sacra. Carolus de Lellis de familiis Neopo-*

litani Regni. Muratori Annal. Antonio Guarini. Ludovico Vittori Savioli An. Chronologie Historique au Ducs de Bariere, że taż familia *Torellich* była od dawnych wieków sławna, pochodząca z krwi Królów i książąt Saskich, dziedzicząca w *Ferrarze*, w *Gwastalli*, *Montechiarugolo*, *Parmie*, *Milanie* i *Placencyi*, co w następującem krótkiem opisaniu dowodzę.

Fryderyk zwany *Taurello* syn Ludolfa *de Saxe*, a wnuk Henryka książęcia Bawarskiego w roku 955. [1]) odziedziczył znaczne dobra w *Ferrarze*, roku 1080. [2]) ożeniwszy się z córką Piotra *d'Ermengarda* książęcia Romanji, i margrabiego we Włoszech, zostawił po sobie syna, Gwidona I. nazwanego *Salinguerra*. Ten nietylko powiększył majątek po ojcu swoim zostawiony, lecz prawie całej *Ferrary* został Panem [3]). W którem mieście wiele wspaniałych wystawił domów, murami dla obrony do koła obwiódł, i 32. basztami zmocnił. Wielka w nim odwaga i czułość w wojennych czynach, była powodem do nazwiska przydomku: *Salinguerra* czyli *saliens in guerra*, to jest: ,,z wyskokiem popędliwy na wojnie,'' którego przydomku i dalsi potomkowie używali. Los atoli w sztuce wojennej nie wszystkim pomyślny, nie zawsze mu sprzyjał. W wiekach dawnych ledwie nie w całym świecie, po wszystkich państwach i królestwach, bezustannie trwały wojny, jedni na drugich najeżdżali monarchowie, książęta i panowie, każdy tym sposobem rozprzestrzeniał sobie granice. Dom *Torellich* dziedziców *Ferrary*, nie uchronił się od tego prześladowania; gdy już to od *Gwelfów*, na których czele margrabia *d'Azzon d'Est*, byli attakowani, już to od Wenetów, Milanczyków, Mantuanów, Bolonów i Werończyków, po kilka razy z possessyi Ferrary rugowani: już to od margrabiów Franciszka *Renauda*, i *Obizzona d'Est*, wieku 1310. całe państwo Ferrary było spustoszone, i ogniem splonione. *Muratori Annal. d'Ital. Tom. VIII. Pignia ibid. Tom. IV.*

Lubo *Salinguerra* Torelli III. szukał sposobów odzyskania dziedzictwa od przodków swoich mianego, jednak odtąd większa przemoc domu *d'Est*, przy possessyi *Ferrary* utrzymała się. Osiadł więc w dobrach innych dziedzicznych, po *Hingildzie*, żonie Ludolfa *de Saxe*, z piątego pokolenia babie swojej w *Rawennie*. Także miał inne majętności z żony swojej Johanny, córki sławnego Alberta *Pallavicini*, dziedzica na *Milanie*, *Brescia*, *Kremonie*, *Placencyi*, *Tortonie* i *Alexandryi*. *(vide Sansovino Famigl. illustr. d'Ital. pag.* 385.) a wnuczki Papieża Adryana V.

Gwido II. Torelli, nazwany wielki, z krwi królewskiej Saskiej, w trzecim stopniu po Salingwerze III. będący, wnuk Gwidona I. i Eleonory córki Filipa *Gonzagi*, książęcia Mantuy, syn Marsilego i Heleny hrabianki *d'Arces* [4]) najpierwszym został dziedzicem *Gwastally* i *Montechiarugolo*, czyli margrabstwa *Swietnej*

1) *Patrz Chronologie historique au Ducs de Bavieres pag.* 397.

2) *Ludovico Vittorio Savioli Ann. Bologne Tom. I. part.* 1.

3) *Savioli Annal. Bologn. Tom. I. pag.* 173.

4) *V. le Ducs de Parmes et Plaisance Chronol. Histor. pag.* 655. *les Seigneurs de Milan. pag.* 645. *et de Mantoue pag.* 665.

Góry [1]), które otrzymał od *Ottona de Terzi*, swego krewnego, i z przychylenia się Maryi *Visconti*, księżnej Milanu, która ożeniła go z swoją bliską krewną *Orsyną Wiskontą*, i oddała onemuż w possessyą prawem sukcessyjnem, na jego potomków, z płci męzkiej, rzeczone margrabstwa *Gwastallę* i *Montechiarugolo*, czyli *Świetną Górę*, co nastąpiło 3. Października 1406. r.

Czyny wspaniałe Gwidona II. Torellego, dzieła, odwagi i męztwa pełne, przez otrzymanie zwycięztwa nad Genueńczykami, i poddanie onychże książęciu Milanu, pociągnęły Joannę II. Królową Neapolitańską, do użycia onegoż przeciwko Alfonsowi V. Królowi Arragonji: prosiła przeto o pomoc Filipa Maryi książęcia Milanu, którą za wstawieniem się Papieża Marcina V. ofiarował, dawszy rozkaz Gwidonowi, ażeby wziął flottę 12 wielkich okrętów i 25 galer, z którą natychmiast pospieszył ku Neapolu. (*Iteriano Istor. di Geneva fol.* 169. *et* 172.)

Uskutecznił tę pomoc Gwido, raptem wpadłszy na *Gaetę*, przymusił miasto i fortecę do poddania się: wojska Alfonsa kapitulowały, a za ich przykładem inne nadmorskie miasta, poddały się Torellemu, i wkrótce oneż pod posłuszeństwo Królowej oddał. W tymże czasie od Jakóba *Calderi* wodza Króla Alfonsa obłężony Neapol, 12. Kwietnia 1424. roku uwolnił. Miasto *Kapuę*, siłą wojskową zabrał, i pełen sławy, z zwycięztwem do Neapolu powrócił. (*Giustiniano Istor. di Geneva fol.* 184. *Muratori Annal. d'Ital. Tom. X.*)

Joanna II. Królowa, wspaniale przyjęła swego obrońcę i wybawiciela, na którego, w publiczny dzień festynu, sama włożyła puklerz złoty i bardzo kosztowny, z herbem zwycięzcy i znakami wojennemi; na nim wyrznięty był lew z azuru płomień ognisty z serca swego wydający, który okazywał znak odwagi jego. Oprócz tego w tymże roku deklarowała go baronem księztwa *de la Pouille* i *Kapuj*, oraz nadała dobra, *Toretta*, *Caluzia*, i *Cajazzo*. (*Carlo de Lellis Tom. I. pag.* 220)

Powróciwszy Gwido do margrabstwa swego *Gwastalli* przedsięwziął oneż ubezpieczyć, i w najlepszą obronę opatrzyć, przeciwko Wenetom, którzy 12. Stycznia 1425. roku podpisali swój związek z Florenczykami, i margrabiami *d'Est* i *Montferratu*, przeciwko książęciu Milanu. Gdy nastąpiła bardzo żwawa wojna roku 1426. Gwido Torelli poprowadził wojska swoje do Filipa Maryi *Viscontego* książęcia Milanu, Franciszek *Carmagnola*, na czele wojska Weneckiego będący, obległ *Brescią*. Inne dywizye attakowały *Casal-Maggiore*, a z znaczną częścią wojska Weneckiego, pod niebytność Gwidona w swym domu, poszedł przeciwko *Gwastalli*, i uczynił oblężenie onejże.

Orsina Visconta, małżonka Gwidona Torellego, która pod ów czas, o dziesięć mil oddalona była, dowiedziawszy się o tem, zebrała jak najprędzej wojsko, wsiadła na konia, jako wódz prowadzi ich przeciwko nieprzyjaciołom, dając pomoc oblężeńcom. Nim ruszyła z wojskiem, stanąwszy na czele onegoż, okryta zbroją

---

1) *Montechiarugolo* czyli *Świetna Góra*, jest zamek mocny, na wysokiej górze w Parmezanie sytuowany, o milę od rzeki *Lenza*, która przedziela *Reggio*, od Parmy. Ten zamek z margrabstwem otrzymał Gwido Torelli w r. 1415. od *Ottona de Terzi*, potem książęcia Milanu.

z kaszkietem na głowie, te rzekła do nich słowa: „Żołnierze „wierni! teraz jest ten moment w którym oczekuję dowodu waszego męztwa. Idźmy, postępujmy śmiało przeciw nieprzyjacielowi. Co do mnie! zaręczam wam, iż nie zdejmę dotąd zbroi, „w którą mnie widzicie przybraną, i broni nie porzucę, aż wraz „z wami zwyciężę naszych nieprzyjaciół, i uwolnię z ich rąk „dzieci moje, i waszych wspól braci." Wtem przypuściła attak z tak mocnym impetem, że pierwsze straże zniosła, w całem wojsku wielkie zamieszanie zrobiła, tak dalece, iż Wenetowie w jednym momencie w rozsypkę poszli, i uciekać musieli: wiele nawet własną ręką na placu położyła, nie mało ranionych zostawiwszy, 500 nieprzyjaciół w niewolą zabrała [1]). Obywatele *Gwastalli* widząc tak sławne zwycięztwo, rozkazali dla wiecznej pamiątki na murze kościoła S. Bartłomieja wymalować [2]). A wszystkie miasta księztwa Milanu, i w samym zamku, uwiadomieni o tejże sławnej akcyi, na znak radości domy swoje illuminowali, i inne festyny z ukontentowaniem odprawiali. W tym czasie, kiedy *Orsina*, tak wielką chwałą była okryta, mąż jej Gwido Torelli, z wyprawy swojej wojennej, przyprowadził niewolników 4000 konnych, a 3500 piechoty. Maranowie widząc zatrudnienie Gwidona, buntowali szlachtę w *Montechiarugolo*, ażeby z pod rządu Torellego, udali się do margrabiego *d'Est.* Lecz margrabiowie Albert *da Barbiano*, Ludwik *da Fermo*, sąsiedzi książęcia Milanu, swem wojskiem wstrzymali ten zamach. Gwido buntowników konfiskowaniem dóbr ukarał, i pokój zupełny w roku 1428. przywrócił. Książę Milanu zawdzięczając usługę wojenną Torellemu, na wieczne czasy *Gwastallę*, *Kremonę*, *Montechiarugolo* i *Parmezan*, jemu wraz z następcami płci męzkiej i kollateralnej, przez dyploma dnia 6. Lipca 1428. roku nadał [3]). Przytem dobra *de Casei*, *Cornale* i *Setiemo*, z tytułem margrabiego, wieczyście darował dnia 14. Czerwca 1431. roku.

Po tak licznych szczęśliwie odprawionych na wojnie zwycięztwach, Gwido II. Torelli, słusznie był nazwany *le grand* wielki, bo pełen sławy i honoru, życie swoje przepędzał, które dnia 8. Lipca 1449. roku, wieku swego 70. skończył. Ciało jego w kościele Ś. Franciszka z Mantuy w grobie swych przodków jest pochowane.

Krzysztof i Piotr synowie Gwidona, nie tylko odziedziczyli margrabstwa zostawione, *Gwastallę*, *Montechiarugolo*, i inne wielkie dobra, lecz w ślady mężnego i odważnego ojca swego wstępując, sami wraz i z dalszemi swemi następcami, zawsze z chwałą i sławą swoją rządzili się. Z tych Franciszek Torelli w roku 1505. przejeżdżającego przez Włochy Ludwika XII. Króla Francuzkiego, miał u siebie w *Montechiarugolo,* gdzie go wspaniale z całym jego dworem przyjmował. Tenże z *Trywulcyą* małżonką swoją, spłodził syna Pawła, o którym następuje, i pięć córek.

Paweł Torelli syn Franciszka, w młodym wieku po śmierci ojca, pod opieką matki zostawiony, która w roku 1522. dopełniając intencyi męża swego, fundowała klasztor S. Franciszka, blisko

---

1) *Filippus de Bergame, de claris mulieribus cap.* 157. *fol.* 143.
2) *Alffo Istor. de Gvastalla lib.* 5.
3) *Carlo de Lellis Tom. I. pag.* 220.

zamku *Montechiarugolo*. Po skończonem jej życiu 1528. Margrabia Paweł Torelli udał się do Wiednia do Cesarza Karola V. przy którym czas niejaki bawiąc się, ztamtąd pojechał do Polski do Krakowa, na żądanie Królowej Polskiej Bony, córki Franciszka *Florencyi* książęcia Milanu, a małżonki Zygmunta I. Króla Polskiego. Ta Pani pamiętając, jak wiele dom jej był winien Gwidonowi II. Torellemu, sławnemu obrońcy Milanu, odwdzięczała to jego potomkowi Pawłowi, swoją grzecznością i estymacyą dla niego okazaną. Margrabia przez czas bytności w Polszcze, był obowiązany sekretnie, do niektórych interesów od Klemensa VII. Papieża, które odbywszy i ułatwiwszy, pojechał na powrót do Rzymu, dla uczynienia wiadomości Papieżowi, o zleconym mu w Polszcze interesie.

Tenże Paweł Torelli, dwojakie odprawił śluby małżeńskie. Z pierwszego związku z grafowną Izabellą *Contrari*, miał syna jednego Franciszka, który udawszy się do Francyi, tamże był jałmużnikiem Karola IX. Króla, i opatem komendaryuszem *Lezatu*. Z drugiego ślubu około roku 1550. miał za sobą *Beatrix* córkę Jana Franciszka *Pik* grafa *Mirandoli*, z Jana Karaffy, wnuczkę Papieża Pawła IV. Z tegoż powtórnego małżeństwa, było trzech synów i dwie córki. 1. Pomponio. 2. Paweł Kamilli, który za Henryka II. w Francuzkiem wojsku będąc generałem dał dowód męztwa swego pod *Metz* 1552. roku, i potem młodo umarł. 3. Adryan pułkownik infanteryi w wojsku Hiszpańskiem, toż potem w wojsku Papiezkiem i Francuzkiem, umarł w *Niert*. Córka była jedna zakonnicą, a druga za grafem *Coenis*. Tenże Paweł Torelli, jako był w naukach doskonały, tak wielki miał dla siebie szacunek u Papieża Pawła III. który na dowód przywiązania ku niemu, odwiedził go w margrabstwie jego *Montechiarugolo*, z nim było sześciu kardynałów; książe Ferrary, i cały dwór onychże. Przez dni kilka dawał wielkie festyny, i z honorem swoim tak znacznych gości przyjmował.

Pomponio Torelli, syn Pawła, urodzony około 1539. roku, był z młodu pod opieką *Beatricis Pik* z *Mirandolów*, matki swojej, i kardynała Augustyna *Trivulci*, edukowany w akademji Padewskiej, z pożytku nauk, okazał nadzieję dalszych wielkich swoich czynów. Odwiedził kraje południowe i północne w Europie, wszędzie dał dowód doskonałości swojej, śmierć braci jego, przynagliła go do powrotu, do *Montechiarugolo* margrabstwa swego, w roku 1566. z Maryą księżniczką Portugalską przeznaczoną dla księcia *Farnezy* i Alexandra, jeździł w kompanji do Flandryi. Powróciwszy, kardynał Alexander ożenił go z Izabellą *Bonellą*, siostrą swoją, a wnuczką Papieża Piusa V. Zkąd był w Polszcze, i otrzymał indygenat, za Zygmunta Augusta, na sejmie Lubelskim 1569. roku [1]) potem znowu pojechał do Rzymu w roku 1588.

1) Tu się wyraża całe *Diploma Indigenatu*, które *in Actis metrices Regni* znajduje się.

Diploma Indigenatus generosi ac magnifici Pomponii Torelli Comitis Montis Clariculi, quod in libris metrices Regni reperitur, in eum, qui sequitur, modum.

Sigismundus Augustus Dei Gratia Rex Poloniae, magnus Dux Litvaniae. Significamus praesentibus Literis nostris, quorum interest, universis

Po przepędzonem chwalebnie życiu swojem, i otrzymaniu za zasługi miane od Króla Hiszpańskiego Filipa II. księztwa *de Terra nova*, gubernią Milanu, zamienioną potem w cytadellę Placencyą.

---

et singulis. Quum retulissent nobis quidam consiliarii nostri, simul etiam legatione hac de re ad nos missa cognovimus, generosum ac magnificum Pomponium Torelli Comitem Montis Clariculi ex Italia illustri familia comitum Vastallae ortum, atque ab antiquissima Saxonica stirpe Regia profectum, omni genere virtutum, atque scientiarum feliciter imbutum, ingenio, fortitudine, prudentia, magnitudine animi praeclarum, velle huc ad nos in Regnum nostrum Poloniae, adhaec per nostram gratiam, cum uno vel pluribus ex Liberis suis ad habitandum, et hac stabiliendum comigrare, seque inde cum opibus et omni domestica suppellectili offerre, atque hic in Regno nostro aliquo in loco, quem sibi opportunum repererit, conferre, supplicatum nobis fuit nomine dicti generosi ac magnifici Pomponii Comitis, ut cum sic in nos et gentem nostram propensum in gratiam et tutelam nostram reciperemus, tutumque et liberum sibi una cum omnibus suis liberis et liberorum descendentibus in Regno nostro receptum, atque incolatum praestare, fundos, agros, possessiones, et quaevis alia bona mobilia, sive immobilia, victui atque commoditati suae necessaria, emere, atque comparare admitteremus, et in jura ac praerogativas Regni ac incolarum illius, praesertim quibus gaudet Ordo Equestris, assisteremus, offerens et spondens nobis et Reipublicae Regni nostri perpetuam fidem et obsequentiam, et ad ferenda quaevis onera Regni una cum aliis Regnicolis pro jure Patriae parem obedientiam, conditione tamen liberi rursus, quando voluerit, reditus ad sua sibi relicta: Nos itaque petitioni memorati generosi Pomponii Torelli Comitis et consiliariorum nostrorum pro eo suffragantium, omniaque pro eo, quae nobis et Regno ipse Torelli Comes offert, spondentium inclinati, cupientes illum praeclarum hunc, quem in nos et Patriam nostram, gerit animum, benignitatis nostrae Regiae officium sustinere, et tanto alacriorem non solum ipsum, sed etiam hujus exemplo alios quovis exteros genere et virtute praestantes, ad benemerendum de nobis et Regno nostro excitare, ipsum generosum Pomponium Torelli, Comitem Montis Clariculi, sic ut petit, cum uno aut omnibus suis liberis natis aut nascituris, et cum opibus et universa suppelectili sua in Regnum et ditionem nostram recipimus tutelaeque et patrocinio aggregamus: Dantes et concedentes illi omnem potestatem et tutissimam securitatem, quomodocunque voluerit in Regnum nostrum venire, commigrare, sua importare, domicilium, ubicunque libuerit, sibi comparare, agros, praedia, possessiones, villas, castra, et quaevis alia bona tam immobilia, quam mobilia in usum et necessitatem suam, ac suorum hic in Regno nostro et ditionibus quibusvis illi adjunctis, ubicunque poterit, emere, et hanc potestatem, comparare, detrahere, vendere omnibus liberis suis, et descendentibus, legitimis et de legitimo matrimonio natis et nascituris, usque ad infinitum transmittimus et inperpetuum concedimus: Nos igitur tenore praetium universis praesentibus et futuris significamus, quod cupientes dicti generosi et magnifici Pomponii Torelli Comitis honori intendere, eodem in Regno nostro Poloniae sigillo frui, quo ex avo et patre et ex majoribus suis Comitibus Vastallae uti consueverat, scilicet parvulo Bove cornupeto in Campo rubeo quod vulgari nostro Idiomate Ciołek dicitur, cum duobus serpentibus devorantibus infantem rubeum in Campo albo, et duobus Leonibus in Campo croceo volumus, decernimus, et confirmamus perpetuo et in aevum, et insuper eundem Pomponium Comitem una cum sua posteritate legitima, inter nobiles Equestris

Umarł 1608. roku 12. Kwietnia w Parmie, któremu nadgrobek w kościele *dell' Annuziata* w kaplicy złożonemu, *Balli* jego przyjaciel, takowy napisał:

Parcere, si meritis hominum mors improba vellet,
Non te Pomponio clauderet iste lapis.

Zostawił po sobie sześciu synów z Izabelli *Bonelli*. 1. Paweł urodzony 1576. który był prałatem, roztropnym, cnotliwym: od Papieża wiele razy legatem, arcybiskupem Koslany [1]) inkwizytorem Maltańskim, umarł w Rzymie 3. Kwietnia 1630. roku. 2. Pio Torelli, z którego został syn Adryan, z tego pokolenia pochodzi teraz żyjący we Włoszech; Krzysztof Torelli. 3. Franciszek wielki podkomorzy księcia Toskańskiego, bezpotomny. 4. Marsilio kawaler Maltański. 5. Pompilio, także kawaler Maltański młodo zmarły. 6. Gwido Severus Salinguerra urodzony w Parmie 3. Lutego 1587. z którego dalsze pochodzi pokolenie. Jedno osiadło w Francyi, przez *Filiberta* syna, a teraz w żyjącym Klodiuszu Torellim w roku 1783. w wojsku Francuzkim aktualnym pułkowniku. Drugie pokolenie dziedziczy dotąd w Polszcze od Józefa Torellego, o którym następuje.

Józef Torelli, syn Salinguerra IV. a prawnuk Pomponiusza Torellego, margrabiego *de Montechiarugolo*, czyli margrabstwa *Świetnej Góry* dziedzica, urodzony 7. Stycznia 1612. r. W cza-

---

Ordinis Regnicolas, subditos nostros adoptamus, admittentes et adscribentes illum benigne in omnes praerogativas, libertates et jura communia, quibus reliqui omnes ex eodem ordine Equestri militari in hoc Regno gaudent, cum quibus illum exaequantes ad omnia insuper onera Regni et nostra, more aliorum regnicolarum ferenda obligamus et adstringimus; Quod ad universorum cujusque status atque conditionis hominum subditorum nostrorum notitiam deducentes, serio illis mandamus, ut memoratum generosum et magnificum Pomponium Torelli Comitem Montis Clariculi, sicut pro Indigena et Incola Regni nostri susceptum et in ordine equestri ad jura, praerogativas illius omnes per nos acceptatum, pro vero et legitimo Indigena nobili Polono, suos omnes posteros ex suo corpore descendentes habeant, sibique locum, et debitum honorem, partem cum reliquis ex eodem equestri ordine exhibeant, omnibus justis et dignis favoribus et humanitatis ac benevolentiae officiis complectantur. Pro gratia nostra, debitoque officii sui, aliter facere non ausuri. In cujus rei fidem datum D. Lublini in conventione die 11. *mensis Martii anno Domini M.D.LXIX. Regni vero nostri Vigesimo Primo. Sigismundus Augustus Rex.*

1) *Ferdinand Ughello* w dziele swojem, pod tytułem: *Italia sacra, sive de episcopis Italiae*, w Tomie XI. pag. 311. w te słowa wyraża. *Paulus Comes Taurellus, Parmensis, Pomponii Comitis Montis Clariculi, et Isabellae Bonellae Pii V. Pontificis pronepotis filius, Michaelis cardinalis Alexandrini nepos, cujus literarum scientia, animique egregiae dotes, adeo summis Pontificibus fuerunt in pretio, ut iisdem ad publicam ecclesiae salutem usi fuerint. Urbanus VIII. Rossanensi archi-episcopatu exornavit, die* 7. *Octobr.* 1626. *quam ecclesiam, summa sui nominis fama, per aliquot annos, consultissime administravit, ac eo munere, se absolvit, cumque ei prospera fortuna videretur arridere decessit* 3. *Apr.* 1630. *aetatis suae* 54. Tenże autor w Tomie VIII. *fol.* 313. wyraża: *Vincentius Taurellus ecclesiae Lesinensis episcopus. Defunctus* 1538. *anno. Item Universal-Lexicon Johann Zedler fol.* 403.

sie bytności Maciejowskiego w Rzymie, który od dawnych swoich przodków, był w związku krwi z Torellemi, zobligował onegoż, ażeby udał się do Polski, co gdy wykonał; na fundamencie poprzednika swego, otrzymanego w Polszcze indygenatu przez Pomponiusza pradziada, jak się wyżej rzekło, za Zygmunta Augusta, użył prawa tegoż indygenatu dla siebie, nawet co do nazwiska z Włoskiego słowa *Torelli*, na Polskie *Ciołek* przełożonego, podług wyrazów w temże dyploma indygenatu znajdujących się, i innych aktów publicznych.

Przychylność familji Maciejowskich, była powodem onemuż, do ożenienia się w Polszcze, gdy pojął za małżonkę Zofią córkę Wojciecha z *Poniatowa* Poniatowskiego, z Anny Leszczyńskiej spłodzoną; z tą otrzymał część dziedzictwa *Poniatowa*. Dopełniwszy obowiązków obywatela dobrego w tej ojczyznie, umarł r. 1650. Zostawił po sobie potomka syna Jana.

Jan hrabia *Torelli z Poniatowa* czyli *Ciołek* Poniatowski [1]) dnia 12. Grudnia 1630. roku urodzony w Krakowie. —

Dopóty pisze *Wielądek* o *Torellich*, dalszy zaś opis umieszczony będzie pod Poniatowskiemi. —

Ciołkowski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Mazowieckiem. Marcin podsędek Wyszogrodzki w roku 1632. *Porządek Elekcyi*, wspomina go konstytucya w roku 1611. Marcin z ziemią Wyszogrodzką Jana III. Jakób i Waleryan z Płockiem województwem 1697. podpisali elekcyą Augusta II.

Wacław, Marcin, Tomasz, Józef Ciołkowscy z województwa Płockiego, Władysław z województwa Czerniechowskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Franciszek Ciołkowski pisarz ziemski Płocki 1792. Szymon Ciołkowski z ziemi Dobrzyńskiej. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciosnowski *herbu Pomian;* inni ich piszą Ciasnowski w Wielkiejpolszcze i w Kujawskiem województwie. Z tych Rafał skarbnik Poznański, Krzysztof Ciosnowski z Brzeskiego Kujawskiego pisał się na elekcyą Władysława IV. był miecznikiem Brzeskim dziedzic na Powierciu. *Jędrzej Pawłowski w Kazaniu swojem* pisze ich Czosnowski.

Cisowski w Pomorskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Michał Cisa (tak się albowiem zrazu zwali) przez wiele lat książęcia Pruskiego konsyliarz, potem starosta Borzechowski, w różnych legacyach do postronnych narodów i Panów odprawionych z pochwałą, szczęśliwy, co z nadgrobku jego wypisał *Starowolski in Monumen.* umarł zaś w roku 1596. O tej familji *MS. Konopatsc.* świadczy, że w Prusiech i w Warmji starostów i inszych

1) To przezwisko użyte, jako zawsze i inne domy starożytne podobnież czyniły, od possessyi *Poniatowa*, wziętej dziedzicznem prawem, po żonie swojej, przez Józefa *Torellego* czyli Ciołka.

urzędników zdawna miewała. Kazimierz sądowy Tucholski, Jakób w tymże powiecie possessyonat w roku 1699. Cissowskich wspominają grodzkie księgi Ostrzeszowskie.

Józef i Wojciech Cisowski z województwa Chełmińskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, Józef starosta Starorypiński był deputatem 1766. roku na trybunał koronny z województwa Malborskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciświcki *herbu Wieniawa*, w Wielkiejpolszcze: piszą się z Zbąszyna. Jan Ciświcki wojski Kaliski z sejmu Piotrkowskiego w roku 1567. poborca w Poznańskiem województwie *Constitut. fol.* 145. i 1587. Abraham kasztelan Śrzemski z sejmu 1631. komissarz do pogranicznych od Szląska i Marchji dyfferencyi. *Constitut. fol.* 26. i 1641. *Constitut. fol.* 18. Był to Pan fortuny swojej na dobro ojczyzny nie żałujący, w legacyach które odprawował dzielny, na wojnie nieustraszony: widziałem herb jego Wieniawa, z drugim Nałęcz, z kąd się dorozumiewam, że albo on z matki był Zbąskiej Nałęczanki urodzony, albo Zbąską miał za sobą, dziedziczkę tych dóbr: z którą wszedł był Zbąszyn w ten dom. Jakoż *Jan Dekan* w książce którą wydał do druku o artylleryi, tego Abrahama kosztem, przyznaje mu to, że Zbąszyn teraźniejszą manierą, wielkim sumptem restaurował i ufortyfikował: aczkolwiek mu Szwedzi, podczas pierwszej w Polszcze naszej od nich inkursyi, w samych działach i ammunicyi zdradą na niego przypadłszy, więcej niż na ośmdziesiąt tysięcy szkody uczynili. W Grojcu także pałac wystawił. Z synów jego czterech się zostało: Władysław i Marcin w roku 1632. Piotr scholastyk Poznański kanonik Gnieznieński, Stanisław, Franciszek kasztelan Miedzyrzycki, starosta Stawiszyński w cudzoziemskich językach biegły, z sejmu 1661. i 1670. komissarz do pogranicznych kłótni, między Wielkąpolską i Szląskiem. *Constit. fol.* 21. Synów jego trzech było, Ludwik starosta Stawiszyński, z Anny Zofji Oleśnickiej spłodził syna Stanisława starostę Stawiszyńskiego *Acta Confoed. Sendom. anno* 1704. i córkę Ludowikę: ta najprzód z Wojciechem Jaskolskim starostą Stulińskim, potem z Bogusławem Tomickim pisarzem Kaliskim żyła. Jan chorąży gwardyi królewskiej, żona jego Wężykowna starościanka, ale *sterilis.* Trzeci ich brat stan sobie duchowny obrał.

Ciszewski *herbu Zadora*, w ziemi Przemyslskiej. Z tego domu N. Ciszewski ordinis praedic. S. teol. doktor, wiceprowincyał Ruski, i gdy to piszę przeor konwentu Bożego ciała we Lwowie; mąż wielkich przymiotów i godności. Są też i w Prusiech Ciszewscy, ale nie wiem czy tego herbu.

Ciszkowicz w księztwie Litewskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tego domu jeden rotmistrzował pod Pleszkowem. Hrehory Ciszkowicz z sejmu Warszawskiego poborca łanowego w ziemi Bracławskiej w Litwie *Uniwersal. Pobor. fol.* 394. w roku 1581. i 1589. *fol.* 558. Jerzy, ale go już piszą Czyszkiewicz pisarz ziemski Słonimski z sejmu 1601. poborca *Constit. fol.* 777.

W roku 1778. Leon Ciszkowicz albo Ciszkiewicz, regent ziemski Wiłkomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Michał Cieszkiewicz *Minolgański* rotmistrz powiatu Wiłkomierskiego pisał się z tegoż na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka.*

Ciszkowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan chorąży Zakrocimski w roku 1525. podpisał dekret książąt Mazowieckich przeciwko heretykom *u Łubieńsk. in Vitis Episc. Płocens.* Ciszkowska Anna z Ciszkowa Mikołaja Gizickiego małżonka.

Antoni Ciszkowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Krakowskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Crivelius. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Sebastyan Crivelius, z sławnej w Mutynie familji urodzony, do indygenatu w Polszcze od Króla Stefana przypuszczony, przy Jędrzeju Zborowskim marszałku nadwornym koronnym wiek swój strawił. *Metryka Koronna. Michael Brutius.*

Familia ta dotąd w państwach Włoskich kwitnie, gniazdo jej w Medyolanie. Temi czasy (1800.) umarł Antonius Crivelli kardynał legat Ferrary, był wprzód nuncyuszem w Wiedniu. — *Przypisy Krasickiego.*

CROMER HERB.

Jest tarcza na dwie części przedzielona, z których jedna wyższa, druga niższa: na wyższej jest pół orła naturalnego koloru po piersi, z wyciągnionemi w górę skrzydłami, lau-

rową koroną szyja u niego otoczona, głowa w prawą tarczy skierowana, w czerwonem polu. Na niższej części jest herb domu Austryackiego, to jest pas czerwony w białym polu: nad hełmem i koroną orzeł czarny w pół, o dwóch głowach, jakiego więc Cesarze Rzymscy zażywają. *Paproc. o herb. fol.* 586. *Okolski t.* 1. *fol.* 499. *Klejnoty fol.* 61. Wyższa część tego herbu nadana Marcinowi Kromerowi biskupowi Warmińskiemu od Zygmunta Augusta Króla Polskiego: znać i po samym herbie, że w rekompensę wielkiej jego mądrości i pracy w pisaniu historyi Polskiej, laurem uwieńczonego orła odebrał. Druga część od Ferdynanda Cesarza Rzymskiego, u którego siedm lat od Króla Polskiego wysłany rezydując, tak był przypadł do serca, że mu własny domowi swemu klejnot do pierwszego przydał.

O początkach orła Polskiego i herbu korony naszej jużem mówił; krótko namienię o herbie i okazyi jego nabycia w domu Austryackim. *Paprocki w Ogrodzie fol.* 107. na co przywodzi *Munstera kartę* 696. *lib.* 3. powiada, że margrabiowie Austryi, za czasów Trajana Cesarza, w sławnej owej przeciwko Decebalowi Królowi expedycyi, gdy się tam heroicznie stawili, pięciu skowronków złotych w polu błękitnem w herbie wynieśli. Atoli *Ks. Maimburg w historyi swojej o Krucyatach lib.* 5. pisze, że nabyty dawniej w Palestynie, przy oblężeniu miasta Ptolomaidy. Tam albowiem, gdy się mężnie potykał Leopold książę Austryi, tak dalece, że już też wpadł był i na mury z niektóremi ludźmi swemi, gdy jednak wszystkich koło niego pobito, widząc się samego tylko, rzucił się w morze, wszystek czerwony własną krwią i nieprzyjaciół swoich, oprócz tego miejsca, na którem się był pasem białym przepasał. Zaczem Fryderyk Cesarz na wieczną pamiątkę tak pięknego uczynku, dał mu za herb pole białe w polu czerwonem, a bindzie srebrnej. Ale potem Leopold IX. margrabia Austryi, przeciwko Prusakom Poganom na ten czas mężnie wojując, w zamianę pierwszego herbu bałkę białą w czerwonem polu odebrał.

Marcin Cromer w Bieczu miasteczku w Podgorzu urodzony, jako chce *Treterus*, *Posselius*, *Starowolski in Hecatombe* (lubo on sam o sobie pisząc, cztery herby z rodu swego wyprowadza, to jest: z ojca herb Pierzchała i Osmoróg, z matki herb Ramułt i Jastrzębiec) w akademji Krakowskiej tyle prędkością dowcipu i chciwą applikacyą postąpił pod Janem Kazimierczykiem, że *primam et secundam lauream* zasłużył: w Niemczech potem i Włoszech peregrynując dalszego poleru nabył, tak dalece, że jak się do ojczyzny powrócił najpierwsi w tej koronie na ten czas Panowie pra-

wie go sobie wydzierali: jako to Chojeński biskup Krakowski i kanclerz, po nim Gamrat od którego kanonikiem Krakowskim, Sendomierskim, Kieleckim i kustoszem Wiślickim wyniesiony. A gdy się sława nauki jego i na dwór królewski przecisnęła, Zygmunt August, archivum koronne na jego opiekę spuścił, i do konnotacyi wszystkich monimentów praw i przywilejów w nim się zamykających zażył: wszystko z wielką prawdzie pracą, ale z niemniejszą swojej roztropności pochwałą szczęśliwie zakończył Cromer. Z tej lustracyi znaczny wziął supplement do pisania historyi Polskiej, którą od początków Królestwa tego, aż do czasów Zygmunta I. przeciągnął, i na trzydzieści ksiąg podzielił, ułożeniem i stylem łacińskim wybornym ozdobił, z tą u wszystkich approbacyą, że dawniejszych naszych historyków daleko piórem swym przewyższył. Dla tegoć jeszcze za życia Cromera, tak wzięta była u mądrych ta historya jego, że w samej Bazylei trzy razy z pod prasy drukarskiej wychodziła, czwarty raz w Kolnie, ale jeszcze lepiej od autora przejrzana i na wielu miejscach nie małą aukcyą wyperfekcyowana. Nadto na Niemiecki język przetłómaczył ją *Henryk Pantaleon* i podał do druku w Bazylei w roku 1562. na Polski zaś, *Marcin Błażowski* szlachcic Polski. Prawdać że niektórzy na jego historyczne pióro sarkają. *Warszawicki de optimo Statu Libertatis lib.* 2. zadaje mu, że niektóre rzeczy z umysłu, niektóre z niewiadomości opuścił: toż poświadcza *Joachim Bielski* w dedykacyi swojej historyi, rozumiem jednak żeby byli umknęli obadwa ręki od tej na tego przezacnego biskupa cenzury, gdyby byli wiedzieli, co też o ich lukubracyach poźniejsze wieki sądziły i mówiły: a mianowicie Bielski, co o nim napisał Stryjkowski. To zaś pewna, że Cromer pospolicie Długosza torem idzie, i w ojczystej historyi opisaniu wziął go sobie za cel, i chyba tam od niego ustąpił, gdzie albo z jawnych dokumentów prawdziwszej dociekł relacyi, jako o erekcyi biskupstwa Chełmińskiego, o kluczu Łowickim do arcybiskupstwa Gnieznieńskiego przyłączonym, i indziej, albo w wątpliwości od Długosza zostawionej, swoje zdanie przytacza. *Balbinus też świeży Historyk Czeski,* jego historycznej prawdzie przymawia, ale niewinnie: jakoż jeżeli Bóg pozwoli na swem miejscu się kiedyż tedyż pokaże. Jawnie jednak za Cromerem i same jego pisma oświadczają, że bez respektu i względu, historyi swojej osnowę przeciągnął, tak dalece że też siła był wielkich domów w tej ojczyznie nienawiści na siebie oburzył: luboć to potem z czasem ucichło: aż też zgromadzona na walny sejm Warszawski rzeczpospolita publicznie mu za jego podjętą w historyi fatygę dziękowała, Stefan Król z Tronu

pochwalił, a dawniej przedtem Zygmunt August, jako się wyżej mówiło, nowym herbem przyozdobił. Z cudzoziemskich pisarzów *Joan. Bapt. Porta in dedicat. Physiognomiae Coelestis* zowie Cromera *Accuratissimum Scriptorem. Spondanus* 1548. *num.* 12. *Insignem Scriptorem historiae Polonae. Possevinus Bibliot. Selec. lib.* 1. *cap.* 23. *Fidelissimum et optime de Ecclesia meritum etc. Scripsit nitidam uberem et veram historiam.* Z naszych *Joachimus Pastorius. Nulli Historicorum, seculi sui secundum, sive peritiam morum, sive elegantiam Latii sermonis spectes. Potocki in Centuria Livium Nostratem* nazywa. Krom historyi Polskiej pisał wiele inszych ksiąg i podał do druku ten mądry biskup, a najprzód wierszem *Poema de Christi triumpho. Elegia de adversa valetudine Sigismundi I.* w Litwie w roku 1534. *Deliberatio Lucretiae post vim Sexti Tarquinii elegia in 4to. Aurea Carmina Pythagorae, et quaedam alia fragmenta ex quibusdam* na łaciński język przetłómaczył. *Orationes S. Joannis Chrysostomi aliquot translatae a Cromero exstant in operibus S. Chrysostomi. Oratio habita in funere Sigismundi I. Regis Poloniae. De conjugio et coelibatu Sacerdotum od Stanislaum Orzechovium in* 8vo 1561. która książka jak się dostała do rąk Piusa IV. Papieża, dziwnie ją najwyższy pasterz w swoim do Cromera danym liście wychwalił. *Polonia sive de Situ Populis, Moribus, Magistratu et Republ. Regni Poloniae lib.* 2. *Apologia pro nobilitate sua a se conscripta. De Musica seu concentibus quos chorales vocant. Monachus sive Colloquia de vera et falsa religione. Epistola de optima politia ad Senatum Regni Poloniae.* Drugie zaś listy jego Karnkowski arcybiskup Gnieznieński podał do druku. *Sermones Synodales;* które miał na prowincyalnych synodach. Katechizm po Niemiecku i po Polsku dla swojej dyecezyi. Dla tej jego tak wysokiej nauki, i nienagannego rozsądku zażywały go Majestaty Polskie w różnych legacyach do postronnych monarchów, jako to do Karola V. Cesarza z Mikołajem Radziwiłem na ten czas marszałkiem Litewskim, do Ferdynanda sukcessora Karolowego, a na ten czas Króla Rzymskiego, kędy gdy dla kollegi jego i dla niego, taką ławkę przyniesiono, że ich dwóch dosyć wygodnie sięść mogło, kollega jego pierwszy tak usiadł na niej, że dla Cromera już miejsca nie było; co widząc Ferdynand, że Cromera umyślnie tym postępkiem chciał od siebie rugować, rzekł: *Sedeat uterque cum et in Legatione uterque contineatur.* To Warszawicki *de Legato*, który że to słyszał z ust samego Cromera, świadczy. Dziesięć razy różnych czasów do tego Ferdynanda posłował Cromer, a jedenasty raz

przez siedm lat ordynaryjnym był u dworu Wiedeńskiego ablegatem. *Kreczmer de Vitis Episcop. Varmien.* w takiej zaś był u niego estymacyi, że i do stołu jednego z nim siadał, i w jednymże wózku jeździł, czego i książętom swoim rzadko pozwolił Ferdynand. *Orichov. Colloq. de execat.* 6. Pawłowi IV. Papieżowi imieniem Zygmunta Augusta posłuszeństwo oddawał, kędy gdy się z swojej industryi i dowcipu najwyższemu pasterzowi zalecił, pytał się Paweł coby za łaski od niego prosił, odpowiedział na to Cromer. Z Króla mego respektu mam dosyć wszystkiego. Co go tem więcej Papieżowi przymiliło. Posłował i na zjazd Frankfordzki, na którym Maxymilian na ten czas Król Czeski, na Królestwo Rzymskie brał koronę: i do miast Anseatyckich z Janem Kostką Gdańskim na ten czas kasztelanem. Tak tedy dobrze zasłużony ojczyznie tej prałat, gdy Hozyusza kardynała Pius IV. Papież do Rzymu wezwał: obawiając się, żeby dyecezya jego od herezyi w Prusiech szerzącej się w bliskości, szkody jakiej nie poniosła, Cromera, swego niegdy dyscypuła koadjutorem na biskupstwie Warmińskiem uczynił: na której funkcyi pięknie i ze wszystkich pochwałą sprawował tę dyecezyą, aż do śmierci Hozyusza, która przypadła na rok 1579. po której poświęcony na tęż katedrę od Stanisława Karnkowskiego biskupa na ten czas Kujawskiego, i żarliwością o cześć Boską i zabiegiem koło dusz sobie powierzonych, i administracyą sprawiedliwości wszystkim był miły; aż też już sędziwych lat dopędziwszy, na perswazyą Batorego Króla, synowca jego Batorego Jędrzeja kardynała, koadjutorem sobie na toż biskupstwo z konsensem kapituły swojej uczynił: wkrótce potem w roku 1589. wieku swego 77 zasnął w Panu, mąż niespracowany, i korony Polskiej ozdoba.

Krasicki w przypisach najprzód co do familji Kromera takie czyni dodatki: Urodzenie Kromera w Bieczu manuskrypta jego oryginalne w archiwum biskupstwa Warmińskiego zostające świadczą, tamże doczytałem w liście Kromerowym do St. Sokołowskiego, iż ojciec jego był Plebejus matka zaś i Babka szlacheckiego rodu: miał Kromer biskup braci dwóch Mikołaja ten był opatem w Wielgradzie niedaleko Olomuńca, drugi brat Marcina, Bartłomiej sprowadzony do Warmji tamże życia dokonał, zostawiwszy syna Sebastyana kanonika Warmińskiego, o innym potomstwie Bartłomieja wzmianki w skryptach i korrespondencyach Marcina Kromera nie masz. —

Do życia zaś Kromerowego jak następuje:

Sam w listach swoich do kardynała Hozyusza wspomina po kilkakrotnie iż ofiarowanej od niego koadjutoryi przyjąć niechciał i prawie przymuszony Piusa V. rozkazem wziął to jarzmo na siebie. Urzędy dyecezalne w Warmji i dotąd konserwowane nader zbawienne przepisy i ordynacye dowodzą jaka była tego wielkiego męża pilność w zadosyć uczynieniu biskupim obowiązkom. Mszały

agendy i inne kościelne księgi dyecezyi swojej z wielką pracą ułożył i niemniejszym kosztem drukować kazał. —

W przedmowie kroniki swojej, a raczej w dedykacyi onej Królowi Zygmuntowi Augustowi wspomina zaraz Kromer iż był wychowańcem Gamrata arcybiskupa Gnieznieńskiego i biskupa Krakowskiego. — W tejże dedykacyi wspominając iż mu Król archiwum koronne otworzyć rozkazał, czyni się powinowatym Ocieskiego kanclerza naówczas w. kor. — *Sic autem aestuanti tu mihi Sigismunde Auguste licet aliud agens succurristi*; *idque sive ultro, sive viris, omni in genere prudentiae dexteritatis, fidei virtutisque laude cumulatissimis et erga me propensissimis Joanne Ociessio affini meo Cancellario et Joanne Przerembio Procancellario itd.* —

Założył był w Warmji Kromer wieś Kromerowo, i ta dotąd z temże nazwiskiem trwa, chciał na nie bratu dać przywilej ale kapituła Warmińska przeszkodziła tej jego intencyi. —

W apologji oryginalnej ręką Kromera pisanej te są słowa — *fateor ingenue, me matrem et aviam paternam et utrisque parentibus nobiles, patrem vero Plebejum et oppidanum honestum habuisse. itd. — Mskr. Hlsb.*

Cudowski *herbu Leliwa. Ks. Kojałowicz* powiada że nad księżycem i gwiazdą jak zwyczajnie są w herbie Leliwa, kładą strzałę, prosto żeleźcem w górę wyrychtowaną, bez piór, a w hełmie trzy pióra strusie. Z tych był Marcin Cudowski sędzia wojskowy rycerz odważny zabity pod Szkłowem. Tymże sposobem kształtują herb swój Daszkiewiczowie w Litewskiem. —

Niesiecki w supplemencie umieszczonym przy Tomie IV. odwołuje się do Cudowskiego pod herb *Leliwę*, gdzie znów pisze iż w Tomie I. pisał o nich ale herbu niewiedział i cytuje stronnicę, na której jednak nie o Cudowskich, ale o Czudowskich bez wyrażenia herbu pisze. Pewno więc omyłka w pismie zachodzi, tem bardziej że familia Czudowskich herbu *Leliwa* do dziś dnia exystuje i między przodków swoich liczy wspomnianego tu Marcina. — *Wielądek* pisze i o Cudowskich i o Czudowskich, dodając do pierwszych jako czytał iż w roku 1784. Cezary Cudowski opat Połocki Hlebo Boryski. —

Patrz niżej pod **Czudowski.**

Cudzinowski *herbu Jastrzębiec.* W Krakowskiem kiedyś województwie pod tem imieniem na dobro ojczyzny pracowali, ale według naszych pisarzów już temi czasy od dóbr, Borowskich imię sobie przejęli.

Curselius. O nich świadczy Dawid Chilchen w życiu Farensbachiusza wojewody Inflantskiego, że w Inflanciech między najdawniejszemi ten jeden kwitnął; z tych Curselia matką była tegoż Farensbachiusza wojewody.

Cwieligowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Zygmunt Cwieligowski archidyakon Uniejowski, Kujawski, Płocki kanonik w roku 1652. *Jan Kaptowski.*

Cwikliński *herbu Nałęcz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: ale w Tarnowie widziałem Nałęcz zawiązany, własny tego domu herb. Są w Mazowieckiem województwie, bo Wojciech Cwikliński w ziemi Ciechanowskiej Jana Kazimierza, Stanisław i Kazimierz w Płockiem Jana III. podpisali elekcye.

Cwilichowski. I o tych ciż pisarze milczą. Cwilichowskiego Jeziorkowska małżonka, pozostała wdowa po Kondrackim.

Cybulski *herbu Prawdzic*, w województwie Mazowieckiem. Alexy czy Alexander Cybulski podsędek Wyszogrodzki, podpisał dekret przeciwko heretykom *u Łubieńsk. in Vitis Episc. Plocen.* tenże czy inszy już sędzia Wyszogrodzki w roku 1564. o którym konstytucya *fol.* 67. Synów miał pięciu, Jana wojskiego Wyszogrodzkiego, *Constit.* 1569. *fol.* 172. i 1581. *fol.* 395. Macieja kasztelana Wyszogrodzkiego, podpisał list *Infeudat. in Prus.* 1578. Jędrzeja cześnika Wyszogrodzkiego. Adama kanonika Płockiego. Felixa który w Krakowskiem osiadł, i córkę Annę za Janem Wróblewskim podsędkiem Wyszogrodzkim. Adam brat Alexego spłodził dwóch synów, Jakóba i Tadeusza, tyleż córek. Zofia z Marcinem Nieborskim podsędkiem Wyszogrodzkim, Katarzyna z Jakóbem Nieborskim zmówione. Szymon rotmistrz w roku 1658. *Komput Wojska.* Sebastyan, Jan i Jędrzej w województwie Rawskiem w roku 1674. Jan w Sendomierskiem 1697.

Jan Cybulski wojski Wyszogrodzki marszałek trybunału 1580. Mateusz z województwa Witebskiego, powiatu Orszańskiego, Dominik, Jerzy i Tadeusz Cybulscy z powiatu Oszmiańskiego w roku 1700. pisali się na walnym zjezdzie pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. Ignacy Cybulski z ziemi Bielskiej pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Nikodem Cybulski komornik ziemi Czerskiej, w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Cygański *herbu Prus 1mo*, w Łęczyckiem województwie.

Cygemberg *herbu Chomąto*, *MS. o Familiach Pruskich* tak ten herb opisuje: Chomąto białe w czerwonem polu, hełm zawarty, na wierzchu czapka Czeska, binda czerwona, i podszewka pod nią, na czapce Chomonto, na każdem po cztery pióra pawiego ogona: a że go pod Chomąto inaczej udałem, uczyniłem to idąc za Panegirykiem nie dawno Zaleskim przypisanym. Takim zaś kształtem jak go tu teraz kładę, widzieć go w kościele katedralnym w Chełmży w oknie na północy, i w kościele Chełmińskim w oknie ku południowi, i na tumie Warmińskim. Starożytności domu Cygenber-

gów, dowodem jest przywilej, na zafrymarczenie wsi Suchostrzyg za Zajączków w roku 1338, Augustynowi Cygenbergowi, od Teodoryka grafa z Altenburgu dany, którego Augustyna potomek rozkrzewiwszy się, tak na Dobrzyńskiej, jako i na Chełmińskiej ba i Pomorskiej ziemi, wielu inszych familji stał się przodkiem, które po dobrach różne sobie przybrali nazwiska, jako to po Orłu Orłowski, po Suchostrzygach Suchostrzycki, po Zalesiu Zaleski, po Bochlinie Bochliński, po Knybawie Knybawski, po Sadlinie Sadliński, czyli już temi czasy Czadliński. O tych domach pism wiele było, w księgach Tczewskich, ale gdy pod czas wojny z Gdańszczanami Tczew zgorzał, i księgi te w popiół poszły. Przecięż znajduje się w Kwidzynie, albo *in Castro Marianae Insulae* w roku 1289. przywilej dany, kędy między inszemi są ci podpisani, Meinhard z Quiernwoida Mistrz ziemi Pruskiej, Helvitus Commendator w Kiszporku, Arnold z Wałdowa herbu Mars. Bartosz z Ruthenberku herbu Przewoskich. Henrych z Cygenbergu, Jan z Ebern, rycerze. Michael Schafter w roku 1394. z herbem Chomąto leży w Piasecznie w kościele, jako świadczy jego nadgrobek, ale napisu trudno wyczytać. Z Niemiecka wieś Suchostrzygi zowią Von der Launaw z których jeden był kanonikiem Warmińskim, leży w Warmji pochowany w Tumskim kościele, z takim napisem na kamieniu: *Anno Domini* 1443. *die* 2. *Mart. Obiit Venerabilis Dominus et Magister Peregrinus de Cygenberg Canonicus Varmiensis, cujus anima requiescat in pace.* I drugiego tegoż miejsca kanonika *Mathias de Launaw Cantor et Canonicus Ecclesiae Varmiensis Obiit anno* 1495. *die* 21. *7bris.* Von Cygenberg chorąży Chełmiński na dworze Zygmunta I. człowiek zasłużony. Jan Suchostrzycki chorąży ziemi Chełmińskiej, nie pisał się Suchostrzyckim, ale z Cygenbergu. Do tegoż herbu nalężą Wulkowscy, o których na swem miejscu.

Cym *herbu Ogończyk. MS. o Familiach Pruskich*, Cymów, że kiedyś w Prusiech kwitnęli wspomina, a bodaj nie jednejże dzielnicy z Działyńskiemi. Z tych był jeden, Von Cym kanonik Chełmiński, którego nadgrobek widzieć na Chełmińskiej w kościele Gostkowskim. Felix Cym dziedzic na Kamionkach. Jest na Bożej męce za Kamionkami, imię to Cyma, jadąc do Gostkowa: póty ten *MS.*

CYREMBERG HERB.

Jeleń czerwony w prawą tarczy bieżący, i nogami przedniemi na zielone pagórki wskakujący w białem polu, na

CYREMBERG HERB.

hełmie bez korony Jelenie rogi, czerwone albo koralowe, labry czerwone i białe. Tak go opisuje *MS. de Familiis Prussiae*, kędy przydaje, że z Hassyi z Niemiec z arcybiskupstwa Bremeńskiego, w te się kraje przenieśli. Jakoż *Michael ab Isselt in Historia sui temporis anno* 1572. tak mówi: *Comes Cerembergius, qui Auriaci Principis sororem, conjugem habebat, a quibusdam Gelris, aliisque finitimis, veteris Reipublicae administrationis, pacisque publicae pertaesis incitatus, exercitum non contemnendum conscribi jussit, in Comitatu Zutphaniae, Velavia et Transiselania, quaedam oppida capit.* Jest ich genealogia w trybunale koronnym Piotrkowskim produkowana, którą tu kładę. Henryk Cyremberg z Oldowny to potomstwo spłodził; Mikołaja w Rhodyjskiej kawaleryi był przeorem, Hillę ksienią tamże. Hasekę zakonnicę w Niegelwoldzie: Beehę Mniszkę Rodyjską. Jana którego z Schopieryanowny trzy córki, Dorota, Katarzyna i Barbara i syn Daniel, tego zaś z Schachmanowny synowie Jan żył z Kerłowną, Kasper z Hejnowną od której Henryk Daniel i Ernest synowie. Jakób ostatni potomek Henryka pierwszego z Kenkelianowny miał Henryka, poległ pod Libiszawą w roku 1577. i Konrada któremu Barbara Rozemberkowna powiła dwie córki Dorotę i Elżbietę. Z synów zaś Jan z Zofji Pampowskiej zostawił pięciu synów, Michała, Konrada, Jana Marcina i Jędrzeja. Jakób z Howemanowny córkę Barbarę Bobartową, i Jerzego bez potomnego. Konrad wrócił się do ojczyzny swojej do Bremy. Daniel z Mathesianowny córki dwie Krystynę i Dorotę i Jana *sterilem.*

Cyrowski w Mazowieckiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych Mikołaj Cyrowski Soc. Jesu missyonarz obozowy z wojskiem Polskiem w Mo-

skwie Dymitra zmyślonego na rządy tego państwa odprowadzającym; którą to missyą z jakim pożytkiem w duszach, z jaką ochotą niesfatygowaną i żarliwością odprawił, wypisali insi obszerniej. Powróciwszy z Moskwy, rządził kollegia, Lwowskie, Jarosławskie, Poznańskie lat trzynaście, na ostatek w wielkiej opinji życia swego świątobliwości umarł w Poznaniu w roku 1625.

Cyryna *herbu Trąby 2do*, w województwie Bracławskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jerzy Cyryna Dougil z Łyczkowa rotmistrz pancerny w r. 1658. *Kompul Wojska:* był potem stolnikiem Trembowelskim. Syn jego Mikołaj pisarz ziemski Bracławski, sędzia grodzki Grabowiecki starosta Niechorowski deputat na trybunał koronny w roku 1699. tego zaś syn Józef starosta Nichorowski. Michał i Marek w temże województwie kwitneli 1674. Cyryna w zakonie Ś. Franciszka ordinis minor. Conventualium, w nauce i w zakonności u wszystkich wzięty. Teofila Cyrynianka Promińskiego małżonka 1702. Inni ich piszą Carzyna, inni Czaryna.

Cyryna *herbu Działosza. Niesiecki* przypisuje im herb *Trąby 2do* lubo inny autorowie herb im *Działosza* przyznają a nawet sam Niesiecki pisząc o herbie *Działosza* między herbownemi, pierwszych Cyrynów kładzie. *Duńczewski* w herbarzu swym T. I. stron. 59. umieszcza obszerny opis tej familji, z którego pokazuje się iż to ci sami Cyrynowie są którym Niesiecki herb *Trąby* na daje. Lubo genealogia przez *Duńczewskiego* umieszczona prawie zupełnie się z *Niesieckiego* zgadza, gdy jednak więcej w sobie interessujących szczegułów obejmuje, skróconą przeto o ile się Cyrynów dotyczy, umieszczam jak następuje: —

Na dokument niżej wyrażonej procedencyi, na dobrach Łyczkowie, od książąt Litewskich Witolda i Gedymina nadanych, Dogilów Cyrynów, herbu *Działosza*, kładę tu wypis z ksiąg grodzkich, zamku Włodzimierskiego, roku 1727. dnia trzydziestego Października, genealogji przez Franciszka z Łyczkowa Dogila Cyrynę, stolnika Trębowelskiego, *per oblatam* podanej, *tenoris sequentis:* W Roczki sądowe grodzkie Włodzimierskie, od dnia dwudziestego trzeciego miesiąca, roku wzwyż na akcie wyrażonych przypadłe, i sądownie odprawować się zaczęte, przedemną Wojciechem Stanisławem Antonim, na starych Iwaniczach Iwanickim, łowczym Nowogrodzkim, podstarościm grodzkim Włodzimierskim, i księgami niniejszemi grodzkiemi starościńskiemi, *Comparens personaliter* Franciszek Dogil Cyryna, stolnik Trębowelski, tę genealogią imienia swego, *per oblatam* podał *de tenore verborum sequenti.*

Cyriacus Dogil in Łyczków Jaroszewicz, a quo Timotheus, a quo Matthias, a quo Nicolaus, qui cum Theodora Pacówna, Stanislaum, a quo exstat proles; Petrum, a quo exstat itidem proles. Joannem, qui cum Borejkowna, primo voto Theodora Diakowska Georgium quinubum, Michaelem, a quo cum Gębarzowska Andreas, a quo exstat proles, Marianna Generosi Joannis Sobieszczański

consors, Marcum, a quo cum Anastasia Karlińska Georgius sterilis occubuit a Svecis, Marianna Generosi Joannis Podbereski consors, primo cum Generoso Iziernicki sterilis; Christinam binubam, secundo cum Generoso Garbowski, Franciscum in saeculo, in Christo Bernardinum, primo cum Gener. Michaele Daniele binominis, Iżycki, Constantinum, a quo exstat proles, Annam binubam, quae Michaelem, a quo itidem exstat proles; Teresiam Generosi Winnicki consortem, secundo Generosi Stephani Dąbski, cum quo Magdalenam virginem innuptam, primo voto Danielis Alexandri binominis Stępkowski, Mariannam Alexandram binominis binubam, a quo Joannes, a quo exstat proles, secundo Generosi Burkacki, a quo exstat proles, primo Generosi Matthiae Wojna, Stanislaus, a quo exstat proles, Anastasiam binubam, a qua Marianna maritata. Secundo Generosi Samuelis Miączyński, Adalbertus sterilis, Barbara Generosi Rakowski. Secundo voto cum Chomentowska sterilem; tertio cum Dorothea Łajszczewska, quae primo voto fuit Łopacka sterilem; quarto voto cum Marianna Potocka, cum qua Nicolaum Notarium Terrestrem Braclaviensem, qui cum Skotnicka primo voto Modryńska Josephum, cum Janiszewska Capitaneum Niechvoroviensem Udalricus, Carolum, Georgium Dapiferum Trębovlensem, Vice-Capitaneum Castrensem Vlodimiriensem, qui cum Catharina Cieszkowska Jacobum sterilem, Franciscum, qui cum Francisca Stoińska Mariannam Apolloniam binominis, Marciannam Mag. Jacobi Orański, Judicis Terrestris Czernicchoviensis, secundo cum Dorothea Iwanicka steriliter: primo cum Christina Więckowska Mariannam Generosi Joannis Rabczewski consortem, Joannem binubum, Justinam Generosi Przyluski consortem, Catharinam sterilem, secundo cum Marianna Jaroszewiczowna, cum qua Angelam, primo cum Generoso Zieliński, Theofilam binubam, secundo cum Promiński, cum utrisque sterilem, Alexandrum sterilem. Quinto voto cum Alexandra Mieszkowska, quae primo voto fuit Wydżdzyna sterilem; Alexandrum, qui cum Hulanicka Joannem insaeculo, in claustro Antonium Sancti Francisci Minorum Conventualium. Georgium in saeculo, in claustro Petronium Ord. Praedicator., Mariannam Generosi Łazarski sterilis; Helenam Generosi Hulewicz, a qua Marianna Generosi Martini Czarnecki, Christinam Generosi Jacobi Kiliński, cum quo Thomas sterilis, Catharinam maritatam, Franciscus Notarius Ovrucensis, qui cum Helena Pawłowska Apolloniam, Mariannam, Annam, haec demortua, Danielem, Carolum, Samuelem steriles, Marianna sterilis. Augustinus sterilis, Ludovica Generosi Korzeniowski, a quo proles exstat, Magdalena Generosi Sobieszczański, a qua exstat proles; Catharinam Christinam binominis, a qua cum Mag. Leduchowski, Casimirus, a quo extat proles; Tersia Generosi Wyrzykowski, cum quo proles exstat. W tej genealogji podpis ręki Jegomości podawającego w te słowa: Franciszek z Łyczkowa Dogil Cyryna, stolnik Trębowelski. Która to genealogia za podaniem i prośbą wzwyż rzeczonego Jegomości *per oblatam* podawającego, a za mojem urzędownem przyjęciem do ksiąg niniejszych grodzkich Włodzimierskich, *de verbo ad verbum* jest ingrossowana, z których i ten wypis pod pieczęcią grodzką Włodzimierską jest wydany, pisany w zamku Włodzimierskim. *(Locus † Sigilli.) Correxit Zaleski. Legit cum Actis Szawlowski.*

Cyryak na Łyczkowie Dogil, od Jarosza Dogila Antenata swego, Jaroszewicz: miał syna Tymoteusza; wnuka Matyasza, prawnuka Mikołaja Dogil Cyrynów: a że ciż Ichmość *Cives* powiatu Lidzkiego bywali na sejmikach w Trocku i Lidzie podczas obrad, jako dokumenta i inne transakcye specyfikowane *expresse* utwierdzają, od roku 1500. 1507. za Króla Alexandra, i 1578. 1596. Ten Mikołaj prawnuk Cyryaka, wszedł *in foedera* małżeńskie z Teodorą *Pacowną ad obloquentiam* transakcyi pierwszej, za panowania Króla Stefana roku 1576. *die* 19. *9bris* datowanej; powtórnej, to jest testamentu tejże Teodory, *alias Fedi* Pacowny, w majętności Łyczkowskiej roku 1581. *die* 29. *Aprilis* spisane *in originali*. Także w trzeciej roku 1625. *die* 6. *Maii in originali*, a *per oblatam* 1643. *die* 3. *Junii* podanej.

Tegoż Mikołaja na Łyczkowie Dogila Cyryny, z Teodory *Pacowny*, pierwszy syn Stanisław, drugi Piotr; od Stanisława dopiero wspomnionego, idzie syn jeden Semion, który z *Mączyńską* synów czterech spłodził, pierwszego Jana bezdzietnego, drugiego Pawła, który z Maryanną *Ludwiską* miał Annę urodz. Popławskiego, i Teresę urodz. Brudzowskiego małżonki. Trzeciego syna Wacława, który z Zofią *Kożuchowską sterilis*. Czwartego i ostatniego Stefana, który z Maryanną *Zankowską* spłodził Konstantego, ten w pierwszym małżeństwie z Agnieszką *Lipską* miał synów dwóch, Mikołaja z potomstwem, i Jana bezdzietnego, w powtórnym z Anną *Korczakowską*, także dwóch, Marka z potomstwem, i Andrzeja w szkołach jeszcze będącego. Od Piotra *proles exstat foemella*. Jan z Łyczkowa Dogil Cyryna, cześnik Bracławski, syn trzeci Mikołaja Dogil Cyryny, z Teodory *Pacowny* spłodzony, wziął w małżeństwo Teodorę *Borejkownę*, herbu *Kościesza*.

Tegoż Jana z Łyczkowa Dogil Cyryny, z *Borejkowną* było synów dwóch, Jerzy, który śluby małżeńskie pięć razy ponawiał, Alexander, o którym niżej; i córka jedna Katarzyna Krystyna *binominis* za Leduchowskim.

Ten Jan Dogil Cyryna, cześnik Bracławski, był przyjaciel *intimus* książąt Ostrogskich, Janusza kasztelana Krakowskiego, i Władysława Dominika wojewody Sendomierskiego, od których pierwej książęcia Krakowskiego, prawo przywilejem na dobra wieś *Klitenkę* w powiecie Krzemienieckim leżące, *Jure ordinationis* z potomkami swemi otrzymał; tylko że to prawo, pod czas nieszczęśliwej wojny Pilawieckiej w oryginale zginęło. Przeto przez wyżej wyrażonego książęcia wojewodę Sendomierskiego, powtórnym przywilejem, roku 1649. dnia 1. Marca w Tarnowie, temuż Janowi Dogil Cyrynie z potomkami jego na pomienione dobra wieś Klitenkę potwierdzone, które przywileju prawo, *ad comparitionem* Jerzego rotmistrza, syna tegoż wyrażonego Jana, do grodu Krzemienieckiego, *proprii Districtus*, roku 1654. *die* 4. *9bris*, *per oblatam* podane, a potem oblatą powtórną do ksiąg grodzkich Włodzimierskich, roku 1722. dnia 23. Lutego ingrossowane.

Jerzy z Łyczkowa Dogil Cyryna, stolnik Trębowelski, rotmistrz wojska pancernego J. K. Mości i Rzeczypospolitej, podług transakcyi dekretu w sprawie na sądach hetmańskich, w obozie pod Warszawą, roku 1656. *die* 22. *Junii* ferowanego, a *per oblatam* do ksiąg ziemskich, województwa Kijowskiego, trybunału Lu-

belskiego, roku 1673. miesiąca Augusta *die* 19. podanego, syn pierwszy Jana z *Borejkowny*, w różnych okazyach wojennych dzielny i doświadczony rycerz, za Króla Jana Kazimierza mężnie stawał, jako dawnością rodowitości zasług domu swego, przykładem antecessorów wojnę traktował. Wiele bowiem rozruchów, i wojen gwałtownych z Moskwą, Turkami, Chmielnickim, Tatarami, i Kozakami tego wieku było, przeciwko którym rycerstwo koronne, i W. Ks. Lit. ucierać się mężnie ochotę miało; o czem *Stanislaus Kobierzycki kasztelan Gdański, Autor Laudatus lib.* 6. *pag.* 376. *item lib.* 7. *fol.* 448. *et* 469. *Joannes Pastorius de Bello Scythico, Cosatico, et aliis.* Tenże Jerzy Dogil Cyryna, pisał się z Łyczkowa, jak świadczą transakcye różne, także na wypisie z ksiąg grodzkich zamku Włodzimierskiego roku 1681. dnia 14. Czerwca, którego też czasu pomieniony Jerzy Dogil Cyryna był stolnikiem Trębowelskim, sędzią deputatem z województwa Bracławskiego na trybunał koronny. Ten najwprzód wszedł w kontrakty małżeńskie z Teodorą *Diakowską*, herbu *Trąby*.

Michał Dogil Cyryna, wojski Lubelski, syn pierwszy Jerzego z *Diakowskiej*, którego z *Gembarowskiej* syn Jędrzej, mający potomstwo płci białogłowskiej, i Maryanna córka, z Sobieszczańskiego małżonka, których także potomstwo. Marek syn drugi Jerzego Dogil Cyryny, także z *Diakowskiej*, był sędzią deputatem trybunału koronnego z województwa Bracławskiego, w roku 1673. podług transakcyi autentycznych, *ad ejus comparitionem,* imieniowi swojemu służących, tegoż roku dnia 19. Sierpnia, do ksiąg trybunalskich województwa Kijowskiego *Lublini*, jako się namieniło wyżej, *per oblatam* podanych; a na ostatek wyżej specyfikowane dokumenta, z transakcyą *sub Acta* roku 1701. *in Castro Varsarien.* będącą *ad proprium Territorium* grodu powiatu Lidzkiego roku 1721. *die* 21. *Junii per oblatam* przeniesione, którego Marka z Anastazyą *Karlińską* syn także Jerzy bezpotomny, i córka Maryanna, pierwszem małżeństwem za Iziernickim bezdzietna, drugim związkiem z Podbereskim, jest potomstwo. Krystyna córka tegoż Jerzego z Diakowskiej, była za dwiema mężami, *primo voto* za Michałem Danielem Iżyckim, z których Konstanty mający potomstwo, Józefa i Anna *binuba*, z której syn Michał: *secundo voto* taż Krystyna z Garbowskiego urodziła Franciszka, któremu w zakonie Bernard. Teresa druga córka Jerzego z *Diakowską*, pierwszem małżeństwem była za Winnickim bezpotomna, drugiem małżeństwem za Stefanem Dąbskim, których córka Magdalena. Maryanna Alexandra *binominis*, trzecia córka Jerzego z *Diakowską*, pierwszy raz ślubowała Alexandrowi Stępkowskiemu, których syn Jan mający potomstwo; drugim ślubem żyła z Burkackim, z których także potomstwo. Anastazya czwarta córka Jerzego z *Diakowską*, dwa razy także śluby małżeńskie ponawiała, pierwszy z Matyaszem Wojną, których syn Stanisław mający potomstwo. Córka Maryanna zamężna, i syn drugi Wojciech bezdzietni: taż Anastazya w drugiem małżeństwie z Samuelem Miączyńskim miała córkę Barbarę za Rakowskim, i z nich potomstwo.

Wzwyż wyrażony Jerzy z Łyczkowa Dogil Cyryna, stolnik Trębowelski, rotmistrz wojsk pancernych, z drugą żoną *Chomentowską,* i trzecią Dorotą *Łajszczewską*, żył bezdzietnie.

Z czwartej zaś żony Maryanny *Potockiej*, herbu *Janina*, to jest tarcza brunatna w czerwonem polu, na hełmie pawie pióra; miał synów czterech, Mikołaja, Jerzego, Jana. i Alexandra; córkę zaś jednę Teofilę.

Mikołaj Dogil Cyryna, pisarz ziemski województwa Bracławskiego, podstarości i sędzia grodzki Grabowiecki, pierwszy syn Jerzego z Maryanny *Potockiej*, herbu *Janina*, ożeniony z *Skotnicką* 1*mo voto* Modrzyńską, spłodził synów dwóch, Józefa starostę Niechworowskiego, którego z *Janiszewską* syn jeden, Udalryk, umarł bezpotomny: Karola także bez potomnego.

Jerzy z Łyczkowa, na Nerodyczach Dogil Cyryna miecznik, pisarz grodzki Winnicki, potem ziemski Bracławski, podstarości, sędzia grodzki Włodzimierski, *ad obloquentiam* transakcyi działu, *ex vi* sukcessyi między sobą, i innemi konsukcessorami, r. 1705. *die* 14. *Februarii* nastąpionego *in Originali*, *a per oblatam* w Grodzie Owruckiem *proprii Districtus* tegoż roku, dnia 16. Marca podanego, dóbr Nerodycz dziedzic, syn drugi Jerzego Dogil Cyryny, rotmistrza, i Maryanny *Potockiej*, herbu *Janina*, małżonków; był kilka razy posłem na sejmy, gdzie z Mikołajem bratem swym rodzonym będąc posłami na sejm *Electionis* z województwa Bracławskiego, też elekcyą w Warszawie Najjaśniejszego Króla Jmci Augusta II. roku 1697. podpisali.

Ten Jerzy Dogil Cyryna, podstarości sędzia grodzki Włodzimierski, był dwa razy sędzią deputatem trybunału koronnego, z województwa Bracławskiego roku 1705. z województwa Czerniechowskiego roku 1721. miał dwie żony, pierwszą Katarzynę *Cieszkowską* sędziankę ziemską Czerniechowską, z tych niżej wyrażone potomstwo; a z drugą Dorotą *Iwanicką* bezdzietnie umarł roku 1723.

Z tych tedy Dołęgitów Katarzyna *Cieszkowska* sędzianka, jako się namieniło, z Jerzym Dogil Cyryną miecznikiem, a potem pisarzem ziemskim Bracławskim, podstarościm sędzią grodzkim Włodzimierskim małżonkiem, potomstwo, Jakób bez potomny. Franciszek z Łyczkowa Dogil Cyryna, pierwej stolnik Trębowelski, potem sędzia ziemski Nowogrodzki, starosta Taborowski, *Vir emeritus*, był elektem na podkomorstwo Czerniechowskie, podług *Laudum* ksiąg Grodu Włodzimierskiego, roku 1733. *die* 8. *Januarii;* i po różnych funkcyach, z wszelką doskonałością, przytem modestyą, skromnością, a oraz estymacyą publiczną, przy fundamentalnej rekognicyi, w trybunałach koronnych będąc od Reassumpcyi *post Festum Sancti Frannisci* w Piotrkowie, *ex turno* marszałkiem na ten czas, aż do terminu *Limity Sabatho ante Dominicam Palmarum*, oddał *intaminate* laskę prześwietnemu ziemstwu. Także w Lublinie częstokroć *Scipionem Themidis* w dyrekcyi miał, którego dobrze zasługi w ojczyznie wiadome. Zostawszy sędzią deputowanym z prześwietnego województwa Wołyńskiego, na trybunał koronny roku 1744. taki odebrał Panegiryk, między inszemi wspól sędziami deputatami koronnemi.

Multis saeculis Lechicum circumvolans orbem, Gentilitia Tua penna, etiam Oratorios sub ala recondit calamos. Illustrissime ac Excellentissime Domine, Maecenas Gratiosissime. Haec enim continuo fatigata volatu, non tamen deplumata; (quia ingenti meritorum vestita copia, quotidie accrescit) et ideo elogiorum indiget incremento. Haec est illa penna, quae velocem suum cursum, semper

elevat sursum, qua comite Illustrissime Maecenas, ad alta Honorum subsellia evolasti. Haec est penna, quae Te in sacra Themidis ara, ceu victimam Diis gratam collocavit. Te etenim vetustissimo hoc alatum decore, et Gentilitia vulturis decoratum ala, dum magnarum alarum Aquilae (Cives, Proceresque Regni intelligo) observarunt; illico Judicem Terrestrem Novogrodensem decantarunt. Pervenit cantus iste ad Palatinatum Czerniechoviensem, qui Judiciarum Tuam reverendo potestatem, Te ad ulteriorem movit, promovitque gradum, jam ad Comitia Generalia Regni jucundissimum Legatum, jam ad Tribunal Radomiense Comissarium procreando. Distrahunt majestatem honoris Tui Palatinatus, ut integram habeant. En iterum Palatinatus Volhyniae ex Districtu Vlodimiriensi Te ad Celsissimum Tribunal Regni Judicem Deputatum ex millibus unum concordi elegit voto, nec quidem sorte, sed virtute. Coluit mox Sarmaticus orbis multas in Te praestantissimas qualitates, obstupuit admirandas probitates, dum altum tuum ingenium ad consilia, Comitia, et ferenda judicia natum probavit, et approbavit. Stetisti enim inter Statistas pro facundo Demosthene, longe jucondior Dogil, pro Catone gravior Cyryna, ubique non degener Illustrissimus Antenatorum Filius, nuncupatus. Quid de Illustrissima Tua dicendum Prosapia? quae Antecessorum Tuorum rectefactis titulis, jam plurimos replevit annales; ut vero ad perpetuam rei memoriam perennent, Gentilitia Penna ad Superos elevavit. Fato illa corpore divisa, sed factorum, fastorumque aeviterna immortalitate donata, illa est magnae Domus Tuae memoria, quae imbelli oratori oblivionem parit, quam lingua tangere ori molesta est, obsequiosa describere penna; calamo calamitas est: ne uterque erret in explicando. Timet quidem calamus, sed timorem pellit obligatio: Jam itaque non encomiis impar celebrare, verum calamo adorare incipio Illustrissimum ac Excellentissimum Dominum Georgium Ensiferum, post Notarium Terrestrem Braclaviensem, Judicem Castrensem Vlodimiriensem, Illustrissimae Dominae Catharinae Cieszkowska foedere sociatum Patruum Tuum. Hic est, cui lectissima Femina Mater sua Potocciana ad omnia prospera benedixit Cruce. Hic est, qui Nomen suum immortalibus annotavit rectefactorum fastis, aliquoties saluberrimus ad generalia Comitia Regni Legatus accuratissimus; bis ad Tribunal Regni Judex Deputatus justissimus: et nonne meritorum erga Rempublicam hic Stator Patriae, ingentem asportavit thesaurum? Sequitur virtute Georgium, Illustrissimus Dominus Nicolaus Dogil Cyryna Notarius Terrestris Palatinatus Braclaviensis, et Judex Castrensis Grabovecensis, cum Illustris. Domina Skotnicka Hymeneo nexu sociatus Patruus Tuus, visceribus Maternis cum Germano junctus, nec meritis, honoribus, functionibus, Legati Judicis Tribunalis Regni ab Illo divisus. Emergit a Nicolao cara Diis, et Patriae Soboles, Illustris Dominus Josephus Dogil Cyryna, qui Capitaneatum Niechvoroviensem virtute acquisivit, ac ornavit. Plures adhuc Patruos Tuos recentiori aetati saecula restituunt: et ne illorum heroica celentur facta, curant inscribi actis. Adest Illustris Dominus Joannes Subdapifer Braclaviensis, qui et ipse ad consilia natus, et natam sibi Progeniem, ut de Reipublicae consulet bono, serio educavit, et Sarmatico orbi dedicavit; Illustris Dominus Alexander Dogil Cyryna strenuus pro Patria

Hector, qui in conflictu Calissiensi Alexandrino, cum hoste dimicans corde, imparidum animum in Martiales effudit campos.

Singuli Illustrissimi Domini Dogil Cyrynae novi Lechiadum orbis Macedones; Genus insuperabile bello, quorum aeterni nunquam morientur honores. Majores quidem natu Illustres Domini, Michael Tribunus Lublinensis; et Marcus olim ad Celsissimum Tribunal Regni Deputatus Dogil Cyrynae, sed pari honorum, morumque excellentia aequaliter certantes: non modo antiquissimae Domus Cyrynorum, verum et Patriae immobile Fulcrum erant. Descenderem ad Illustrissimos Dominos Avos, Abavos, Atavos, Atavorumque Tuorum Atavos Illustrissime Maecenas, sed dum illorum praecelsa Nomina nec perampla valent capere folia, etiam praesens veretur includere charta; propono tamen aliquos, quos pridem proposuit et praeposuit orbis. Gloria Gentis erat Illustrissimus Dominus Georgius Dogil Cyryna Dapifer Trębovliensis Avus Tuus, quem, impavidum pectus, pro Patria semper mori paratum, Cohortis loricatae Rotmagistrum fecit. Vir erat Marte et arte certans, qui et gladio pro Gente pugnavit, et Orbi Lechico mente Minervam genuit, multoties in Tribunali Regni Judex Deputatus acceptissimus. Minime oblivioni dandus Illustrissimus Dominus Joannes Dogil Cyryna, Pincerna Braclaviensis, Proavus tuus, quem insigni dotatum prudentia, ditatum civilitate praeterita adusque plorant, praesentia sibi invident, futura summe anhelant saecula. Gratiosus ille Joannes, Columen Orbis Sarmatici, cui, ne de suis jurium et libertatis ruat fundamentis, Petrum, et Stanislaum Dogil Cyrynas, in eisque non degeneres sui successores invictos omnes Heroes providit. Quid tandem de Tuis dicendum Abavis, Atavisque, cum plus ultra non suavis Suada progredi non valet, nec tantos audet canere Viros, quos pridem cecinit Sarmaticus orbis, de viris gloriando, mortuos deplorando, similes a Superis implorando. Dicerem de Illustrissimis Dominis Nicolao, Mathia, Timotheo, Ciriaco, Atavis Tuis, sed non quaeram aliunde gloriam Illustrissimae Domus Tuae, cum Tu ipse Maecenas Gratiosissime, decus et ornamentum sis: adsunt tibi clenodia mille ex Illustrissima Domina Francisca e Stoinsciis Consorte Tui Gratiosa, quae tantum in tui Familiam sanguinis alti induxit Genus, quantam sufficit ad Laticlavia et Trabeas: adsunt e liliato Casimiri Nomine Filii Tui; ad cujus Candorem adversis non nigrescit Lechia fatis. Superaddunt illa praetiosae Tuae et Illustri Domui, Potocciorum, Pacorum, Alexandroviczorum, Borejkorum, Cieszkowsciorum, Skotnicciorum, Paszoviorum, Rybinsciorum, Niemierzycciorum, Oskercorum, Woroniczorum, Bylinarum, Oransciorum, Principum Czetwertińsciorum, Iwanicciorum, Kisielorum, Stecciorum, Rudzińsciorum, Nowosielsciorum, Zalęsciorum, Gostyńsciorum, Mlocciorum, Lipsciorum, Boguszewsciorum, Malachowsciorum, Stoinsciorum, Hulewiczorum, Leduchowsciorum, Wielhorsciorum, Rohozińsciorum, Kaszewsciorum, Brodowsciorum, et aliorum infinitorum Colligatae Familiae; ubi illae in Te, Tu in illis, resplendes gloriose: sed nec istos tangam calamo, ne laedere magis, quam eruditis laudare elogiis contingat. Circumivi quidem antiquissimae Tuae Prosapiae Illustrissimam Domum, sed metam et terminum Dignitatis Tuae non attigi: per longum et latum Illustrissimorum Cyrynarum inquisivi et quaesivi Familiam, sed

nullum elogiorum genus inveni; quo tam digna Nomina et Numina collaudentur. Causam omnem investigare volui, sed errabundus recessum feci, dum te Judicem perhorrui. Non ergo de Te amplius judicabo, qui judicas orbem, judicent Te Proceres Regni, non rigoribus, sed supremis dignum honoribus senteneiando; quos ut Gentilitia Tua, quam velocissime incolumis, ac longaevus advoles Penna, Superi faxint.

Ten Franciszek z Łyczkowa, na dobrach Niskieniczach w powiecie Włodzimierskim leżących, Dogil Cyryna sędzia ziemski Nowogrodzki, starosta Taborowski, miał za sobą Franciszkę *Stoińską*, niegdy Macieja Stoińskiego herbu *Janina*, i Apolonji Hulewiczowny herbu *Nowina*, małżonków córkę.

Z tąż Franciszką *Stoińską*, Franciszek z Łyczkowa Dogil Cyryna, sędzia ziemski Nowogrodzki, starosta Taborowski, miał synów dwóch, Kazimierza, i Pawła; córek zamężnych dwie, Maryannę Apollonią dwóch imion, Piotra Rzążewskiego stolnika Bracławskiego małżonkę, i Dorotę Ignacego z Liniewa Liniewskiego, łowczego Grabowieckiego syna, z Antoniego i Anny Romanowskiej, podkomorzanki Chełmskiej, Liniewskich małżonków spłodzonego żonę.

Inne córki Franciszka i Franciszki z *Stoińskich* Dogil Cyrynów są *minorennes*. Marcyanna córka, niegdy Jerzego Dogil Cyryny wprzód miecznika, potem pisarza ziemskiego Bracławskiego, podstarościego sędziego grodzkiego Włodzimierskiego, a siostra rodzona Franciszka sędziego ziemskiego Nowogrodzkiego, starosty Taborowskiego, z Katarzyny *Cieszkowskiej* urodzona, była żoną niegdy Jakóba Wojny Orańskiego, sędziego ziemskiego Czerniechowskiego, z których synów dwóch Józef, i Jan, córka zaś jedna Teresa Iwanickiego skarbnika Nowogrodzkiego małżonka, z których potomstwo małoletne. Jan Dogil Cyryna podstoli Bracławski, syn trzeci Jerzego stolnika Trębowelskiego rotmistrza wojsk pancernych, z Maryanny *Potockiej* drugiego małżeństwa. Tenże Jan podstoli Bracławski miał żony dwie, pierwszą Krystynę *Więckowską*, z której Maryanna Rabczewskiego żona ma potomstwo; druga tejże siostra Justyna, pierwszym związkiem za Przyłuskim bezdzietna, drugiem małżeństwem za Piotrem Wieczfieńskim miecznikiem Owruckim, od których Antoni; trzecia z nich siostra Katarzyna *sterilis;* z drugą żoną *Jaroszewiczowną* Jan podstoli Bracławski, spłodził córkę Angelę. Alexander syn czwarty Jerzego stolnika Trębowelskiego z Maryanny *Potockiej* Dogil Cyryna, pod Kaliszem odważnie stawając przeciwko nieprzyjacielowi, poległ na placu, bezpotomny: rodzona siostra jego starsza Teofila, najprzód za Zielińskim, potem za Promińskim z obiema mężami bezpotomna. Piątą żonę miał pomieniony Jerzy z Łyczkowa Dogil Cyryna, stolnik Trębowelski, rotmistrz wojsk J. K. Mci i Rzeczypospolitej. Alexandrę *Mieszkowską*, pierwszego małżeństwa Wydżdżynę, którą bezpotomnie odumarł, podług testamentu roku 1686. dnia 18. Maja w Lubilnie pisanego. Alexander Dogil Cyryna, drugi syn Jana cześnika Bracławskiego, a brat rodzony dopiero wspomnionego Jerzego stolnika Trębowelskiego, rotmistrza, z Borejkowny urodzony, miał Hulanicką, a z niej synów dwóch, Jana na świecie, a w zakonie Antoniego WW. OO. Franciszkanów prowincyała zacnego i mądrego S. teologji doktora. Drugiego Jerzego na świecie, a Petroniego w za-

konie Kaznodziejskim Ś. Dominika: tychże braci, siostry rodzone, córki Alexandra trzy, Maryanna za Łazarskim bezdzietna, Helena za Hulewiczem, z których Maryanna Czarnieckiego żona. Trzecia Krystyna, za Kilińskim, których syn Tomasz bezpotomny, drugi Franciszek pisarz grodzki Owrucki; są i siostry pomienionych, Kilińskie. Córka Jana Dogil Cyryny cześnika Bracławskiego, z Borejkowny, Katarzyna Krystyna *binominis*, za Leduchowskim będąc, zrodziła syna Kazimierza, od którego dalsza precedencya, i Teresę, która z urodzonym Wyrzykowskim ma potomstwo: byli Leduchowscy wojewodami kasztelanami, i innemi, dignitarzami, i teraz są urzędnikami Wołyńskiemi. —

Cywiński *herbu Puchała*, w Wielkiejpolszcze. Bartłomiej dworzanin Zygmunta Augusta. Marcin w województwie Poznańskiem, syn jego Stanisław. Jan w Sieradzkiem, Józef, Mikołaj, Maciej i Wojciech w Płockiem w r. 1697. Jan w zakonie naszym rządził kollegia Bydgoskie, Gdańskie i Piotrkowskie. Wojciech i Piotr z Cywina Cywińscy, z Mroczkowskiej urodzeni 1700. Widzieć i podziśdzień jednego z Cywińskich nadgrobek w Chełmnie u Fary.

Józef Cywiński wojski Poznański w roku 1742. a potem podczaszy. Ignacy *Puchała* Cywiński regent grodzki i sędzia kapturowy powiatu Oszmiańskiego podpisał się na akt konfederacyi W. Ks. Lit. dnia 28. Kwietnia 1764. roku w aktach grodu Wileńskiego, Jan, Franciszek *Puchała* Cywiński, oraz Antoni i Walenty podpisali się z ziemią Warszawską na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka.*

Czachorski *herbu Abdank.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Są w Krakowskiem. Kazimierz z Czachor Czachorski 1705. Wojciech brat jego z Zofji Bielskiej herbu Prawdzic spłodził Antoniego, Alexandra Soc. Jesu Józefa i Franciszka. Jerzy trzeci brat z Kałuszowską *sterilis.*

W roku 1788 Alexander Czachorski wice-regent Włodzimierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Czachowski czy **Czacharoski** *herbu Korab*, w Kaliskiem województwie. Czachowska Stogniewa Stanisława małżonka. Fabian w Kujawskiem w roku 1697.

Na elekcyą Stanisława Augusta Króla Paweł i Jan Czachowscy pisali się z województem Płockiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Czacki *herbu Świnka*, w województwie Poznańskiem, a temi czasy i w Wołyńskiem. Jędrzej dziekan Kujawski, kantor Poznański, kanonik Gnieznieński dwadzieścia i siedm razy deputatem zasiadał w trybunale koronnym, z czego takiej w ojczystym prawie umiejętności nabył, że go ojczyzna do korrektury praw koronnych z sejmu Warszawskiego 1589. destynowała *Constitut. fol.* 516. i z sejmu 1601. do tejże funkcyi *Constit. fol.* 734. Czacki z Czac miał za sobą Chwałkowską, z tej syn pojął Brzozogajską, która mu trzy córki powiła; Annę, ta z Janem Gajewskim sędzią Poznańskim

(była to gorliwa o wiarę Pani, dla czego w dziedzicznem swojem miasteczku, żeby heretycki zbór wystawiono, żadną miarą zezwolić nie chciała: Białecki kościół z gruntu restaurowała, a na inne kościoły hojną ręką cztery tysiące wysypała. *Kazanie, Żałobny Katafalk.*) Elżbietę z Łukaszem Mielżyńskim podkomorzym Kaliskim. Trzecią z Stanisławem Szołdrskim (była to matka biskupa Poznańskiego Szołdrskiego) zmówione. Augustyn Czacki 1648. i Hieronim 1652. życie swoje w zakonie Ś. Franciszka ordin. minor. observant. Bogu poświęcili, z których pierwszego jest kazanie w druku *Jasna przy ciemnej nocy Jutrzenka* na pogrzebie Heleny z Grodowskich Zieleńskiej chorążyny Ciechanowskiej miane: jakoż że i Czaccy z Zielińskich familji poszli, a od dóbr tylko to imię odmienili, czytałem *in MS.* Wojciech chorąży Wołyński, starosta Włodzimierski, porucznik hetmański, z dzielności swojej tak rozumu, jako i ręki rycerskiej u Jabłonowskiego hetmana w pierwszych respektach, na Wołyniu osiadł, wspominają go *Constit.* 1685. *fol.* 14. a pojąwszy Katarzynę Zahorowską kasztelankę Wołyńską, synów z niej dwóch zostawił. Michała stolnika Wołyńskiego, którego zgromadzona na walne sejmy rzeczpospolita, posłującego nie jednym razem słyszała, i tak dowcipu wielkiego obrót, jako i wrodzoną fakundyą pochwaliła. Żona jego Wielhorska kasztelanka Wołyńska, z niej syn i córka. I Stefana łowczego Wołyńskiego starostę Medyńskiego komissarza do traktatów pod czas konfederacyi 1717.

Szczęsny Czacki bywszy podczaszy koronny, mąż nie tylko pełen gorliwości obywatelskiej, ojczystej miłości ku swej ojczyznie, różne funkcye odbywający, wielekrotnie na sejmach posłował, dawał swej nie interesowanej myśli dowody, ale nawet grunt czystej religji w sobie mający, pełnił obowiązki doskonałego obywatela. Nakłady na wydawanie dzieł, które ludzi do cnoty sposobiły zwyczajem mu się stały. Z przyczyn politycznych wzięty w niewolą przez Rossyan, w ciągu której, doznając nawet od nieprzyjaciół swoich szacunku, stał się wielu wspólnie uwięzionym pomocnym. Schylony wiekiem, obywatelom przez sądzenie licznych kompromissów, użytecznym być się starał. Oddał ten szanowny mąż dług śmiertelności w roku 1790. dnia 2. Czerwca w dobrach swych *Brusiłowie* w województwie Kijowskiem wieku 67. Śmierć jego życiu cnotliwemu zupełnie odpowiedziała. Zostawił dwóch synów, Michała podczaszego koronnego, na wielu sejmach posłującego i w zdaniach swoich z pożytkiem dla narodu otwartego, oraz inne publiczne funkcye odbywającego. Drugiego Tadeusza starostę Nowogrodzkiego przez lat cztery ciągle urząd komissarza skarbowego pilnie odprawującego, którego wysokie talenta znane były publiczności, i w dalszych latach pewną czyniły nadzieję zjednania onemuż sławy, przez zasługi swej ojczyznie dopełnione. Michał Czacki kasztelan Wołyński 1772. roku, Franciszek Czacki strażnik wielki koronny, podpisał dyploma elekcyi Stani-

sława Augusta Króla z województwa Czerniechowskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki w przypisach dodaje: iż Michał Czacki z Stolinka Wołyńskiego kasztelan tegoż województwa, z *Wielhorskiej* zostawił trzy córki: (nie jednę jak Niesiecki chce) jedna za Czackim, druga za Karczewskim, trzecia za Konarskim kasztelanem: i synów dwóch: Felix (Szczęsny) podczaszy koronny, ten złączył się dożywotnie z *Małachowską* kanclerzanką, z której potomstwo, córka za Krasińskim, syn starszy Michał po ustąpieniu ojca podczaszy koronny, drugi syn (Tadeusz) starosta Nowogrodzki. — Franciszek strażnik koronny, drugi syn Michała kasztelana Wołyńskiego, złączył się dożywotnie z Kunegundą księżniczką Sanguszkowną marszałkowną W. Ks. Lit. — ta po lat blisko dziesięciu niepłodności roku 1774. powiła mu syna Dominika i córkę: tenże Franciszek umarł roku 1787. —

Czajewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Krzysztof Czajewski cywon małych Dyrwian z księztwem Żmudzkiem podpisał się na elekcyą Jana III.

Czamański. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Alexander i Łukasz Czamańscy z województwem Kujawskiem pisali się na elekcyą Augusta II.

Cząmpski *herbu Grzymała*, w Dobrzyńskiej ziemi. O nich to Paprocki napisał, że przodkowie tego domu przeciwko Krzyżakom heroicznie walczyli; Czerwonkę rotmistrza ich pojmanego, obwiesić kazali. Jędrzej Cząmpski podsędek ziemi Dobrzyńskiej, poseł na sejm 1576. ztamtąd deputowany do kwarty Rawskiej *Constit. fol.* 260. i do korrektury praw koronnych *Constit. fol.* 516. wspominają go konstytucye 1590. *fol.* 603. żona jego Skarbkowna herbu Cholewa. Jędrzej synowiec jego harcerz Króla Stefana, mąż sławny i pamięci godny, był potem rotmistrzem na Moskiewską expedycyą, umarł 1582. Domarat w prawie ojczystem biegły, w różnych funkcyach na siebie włożonych przezoru wielkiego.

Inni autorowie piszą ich *Czampscy*, i *Cząpscy*.

Czapiński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Atoli dwóch Stefanów Czapińskich z Wileńskiem województwem podpisało elekcyą Władysława IV.

Kazimierz Czapiński w roku 1700. pisał się pod *Olkinikami* z powiatu Bracławskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

CZAPLA HERB.

Jest Czapla czubata, w pysku rybkę trzyma, w lewą tarczy niby idąca, skrzydła do góry trochę wzniesione, właśnie jakby chciała wzlecieć, nad hełmem takaż Czapla *Paproc. o herb. f.* 569. Tym się herbem pieczętują Kochciccy na Szląsku, którzy że wątpię, żeby się w Polszcze znajdo-

CZAPLA HERB.

wać mieli, albo któryżkolwiek inszy dom, do tegoż herbu należący, dla tego tylko tu o nich namienię i dla tego że się z niektóremi Polskiemi domami skolligowali. Reineyusz koło roku 1307. od Wojciecha książęcia Szląskiego dóbr Kochcic zamianą za insze nabywszy, nazwiska Kochcickich był okazyą, syn jego Rupert w r. 1329. kwitnął. W dwieście potem lat Herman Kochcicki, od Władysława Króla Czeskiego i Węgierskiego różne legacye do postronnych Państw szczęśliwie zakończywszy, najwyższym komornikiem wyniesiony, a w dalszym swoim wieku ochmistrzował u Walentego książęcia: umarł 1538. urodzony był z matki Strzałowny, a z Katarzyny Stolcowny, córka jego jedna z Jerzym Szelihą zaślubiona: druga Jadwiga Bogu na wieczną służbę w Raciborskim klasztorze. Syn zaś Jan z Faustyny Jordanowny spłodził także Jana: temu Anna Zarębianka Wacława Zaręby kasztelana Nakielskiego starosty Stawiszyńskiego córka, powiła syna Jana sędziego Opolskiego i Raciborskiego, brat Jana Herman z Lasocianki z Steblowa kanclerza Opolskiego córki, zostawił syna Hermana. Kochcicka z Kochcic Jana Gebułtowskiego herbu Lis małżonka. *Gutowski Hartowna Strzała. Paprocki in Colloq. dedic. Bielski fol.* 737. *i Okolski* namieniają, że Jan Kochcicki, od Maxymiliana Cesarza jeździł do Polski w legacyi pod czas *Interregnum*, ale go obadwa do herbu Sroka naciągają, atoli ten herb którym opisał, jest ich własny.

Czapla *herbu Radwan.* O Maxymilianie Czapli Okolski świadczy że się tym herbem pieczętował. Mają być w województwie Mazowieckiem i w Litwie. Nie wiem czy nie do tych należał Jan Czapla, Kujawski i Płocki scholastyk, kanclerz książęcia Mazowieckiego Konrada, którego ten książę w samej tylko suspicyi, i o żaden kryminał nie przeświad-

czonego zabić kazał: o czem *Długosz*, *Cromer*, *Łubieński in Vitis Episcop. Plocen.* i inni.

Konstytucya sejmu r. 1581. nadała Maxymowi Czapli trzy włoki prawem dziedzicznem we wsi *Szostakach* dzierżawy kamieńca Litewskiego. — *Constit. V. II. fol.* 1025. —

Czaplic *herbu Kierdeja*, w Kijowskiem i Wołyńskiem województwach, ba i w Litwie. Bazyli Czaplic Szpanowski, który według ustawy sejmu Wileńskiego powinien był wystawić dziesięć koni na expedycyą wojenną, z tych dóbr, które miał w ziemi Wołyńskiej w roku 1528. *Metryka Wołyńska.* Piotr zaś i Radyan Czaplicowie pięć koni. Tenże uproszony na przyjacielską ugodę od książąt Koreckich, piącin braci dzielił ojczystą ich fortuną. *Okolski tom.* 1. *f.* 549. Córka jego czyli siostra Marya z książęciem Koreckim Bohuszem wojewodą Wołyńskim, starostą Łuckim w kontrakty małżeńskie weszła. Piotr czy Jakób kasztelan Kijowski, podobno miał za sobą Liniewską sędziankę Łucką. Teodora Czaplicowna, Jerzego książęcia Wiśniowieckiego kasztelana Kijowskiego małżonka, fundowała OO. Dominikanów i z mężem w Busku. *Okolski in Russia Florida.* Jan wojski Wołyński w roku 1583. Alexander, Marcin, Jerzy sędzia kapturowy Wołyński. Jędrzej Krzysztof w roku 1632. Samuel, Jan, Hieronim w województwie Witebskiem w roku 1674. Jędrzej kapitan królewski i Władysław w Wołyńskiem. Teodor sędzia ziemski Łucki, zostawił trzech synów: Marcina podkomorzego Kijowskiego posłem był na konwokacyą 1696. z Katarzyny Sieniucianki, córka jego Teodora z Tobiaszem Iwanickim zmówiona: Krzysztofa podstolego Kijowskiego: Jerzego podkomorzego Kijowskiego za tym zda mi się była Anna Niemierzycowna z której potomstwo Gryzelda zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie: z synów zaś jeden Gabryel w zakonie Ś. Dominika, drugi kanonik Łucki, Anna Jędrzeja książęcia Czetwertyńskiego małżonka. Eufrozyna Daniela Borejka. Stanisław dziedzic na Haliczanach stolnik Owrucki, miał za sobą Ludowikę Gołuchowską podkoniuszankę Litewską, która *primo voto* była za Lubienieckim chorążym Łomżyńskim. Jędrzej stolnik Wołyński starosta Krzemieńczucki, podwojewodzy sądowy Kijowski, deputat na trybunał koronny. Alexander i Józef dziedziczy na Witoniżu 1715.

Na zjeździe walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* w r. 1700. pisali się, Kazimierz z powiatu Lidzkiego, Floryan z województwa Witebskiego, Michał z powiatu Pińskiego Czaplicowie. Jan Czaplic podkomorzy Chełmiński, Benedykt koniuszy powiatu Pińskiego, koło roku 1763. Joachim Czaplic podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie dnia

28. Kwietnia roku 1764. Michał z *Szpanowa* Czaplic z województwa Kijowskiego. Benedykt Szpanowski Czaplic koniuszy powiatu Pińskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Celestyn z *Szpanowa* Czaplic łowczy wielki koronny, orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler, syn Ignacego podstolego Wyszogrodzkiego i Franciszki *Piaskowskiej* małżonków. Mąż ten w zdaniach swoich roztropny, wielekrotnie na różne funkcye publiczne poświęcał się dla ojczyzny, już to na poselskie, deputackie, toż marszałkiem sejmowym był w roku 1766. także w radzie nieustającej i komissyach różnych dopełniał obowiązki, ten z małżonką swoją Anną Piotra *Drzewickiego* i Maryanny z *Wiśniewskich* chorążanki Lit. córką, podkomorzanką Krzemieniecką, zostawują potomstwo córek dwie. Pierwsza Tekla, za książęciem Antonim Jabłonowskim kasztelanem Krakowskim. Druga Teresa za Franciszkiem Xawerym Wojną starostą Stanisławowskim. — — *Heraldyka Wielądka.*

Czaplicki *herbu Kotwicz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław Czaplicki pięć tysięcy zapisał konwentowi Ostrowieńskiemu OO. Dominikanów koło roku 1640. *Okolski in Russ. Florida fol.* 134. Jan pisarz grodzki Winnicki w województwie Podolskiem. Daniel podstarości Czehryński z Chmielnickim o dobra Sobotów miał zatargę, o czem *Kochow. climact.* 1. *lib.* 1. Czaplicki podstoli Bracławski, żona jego Dorota Geschawowna. Są i w Mozowieckiem, Antoni w ziemi Łomżyńskiej, Felicyan, Zygmunt i Marcin. Franciszek z Bucic w ziemi Ciechanowskiej 1697. *Porządek Elekcyi.* Samuel rotmistrz pancernej chorągwi 1658. *Komput Wojska.* Są i w Kujawskiem, Mateusz, Alexander i Gabryel 1697. Są i w Kaliskiem Marcin Czaplicki dziedzic na Łagiewnikach, wspomina go konstytucya 1676. *fol.* 49.

Michał Czaplicki w roku 1700. pod *Olkinikami* na zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Mińskiego. Alexander Czaplicki sędzia kapturowy Łomżyński, pisał się z tejże ziemi na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Antoni wojski mniejszy Chęciński, Władysław burgrabia grodzki Ciechanowski, Michał komornik Sandomierski w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Michał Czaplicki vicesgerent Chęciński. — Sebastyan subdelegat grodzki Chęciński. — *Przypisy Krasickiego.*

Czaplicki *herbu Lubicz.* Pisze o nich *Morski w Zodyaku.* Z tych Maciej Czaplicki podstoli Bracławski miał za sobą Dorotę Geszawownę. (?) —

Ten Maciej jest już wyżej pod Czaplickiemi *Kotwiczami.*

Czapliński *herbu Drogosław.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: przecięż *Paprocki o herb. fol.* 40. namienia o Czaplińskim, że pod Skoworodkiem 1577. przeciwko Tatarom między inszemi mężnie stawał. Władysław będąc jedynakiem w domu ojcowskim, obrał sobie jednak

dobrowolnie ubóstwo w zakonie naszym, w mortyfikacyach, którémi trapił ciało swoje, przyostrzejszy na siebie, z tém się dawszy słyszeć: radbym prawi wszystkie siły moje wydystylował, żebym przynamniej jedną z nich kroplą gust Boski ukontentował. Umarł w Kaliszu w r. 1638. wieku swego 23. Marcina wspomina konstytucya w roku 1611. Jan w Żmudzi, Paweł w Sendomierskiem w roku 1632. *Porządek Elekcyi*, którego dwie córki, Zofia z Balcerem Niewiarowskim. Druga z Anzelmem Pikarskim cześnikiem Łomżyńskim dożywotnie zmówione. Zacharyasz 1648. Sebastyan 1705. Jan Kazimierz w województwie Kaliskiem w roku 1697. *Ks. R. in MS.* przydaje, że Janowi Czaplińskiemu za heroiczne jego podczas Chocimskiej pierwszej dzieła, kiedy szyki Tureckie nie raz odważnie łamał, herb Drogosław tak odmieniono, że na hełmie miasto pięciu piór strusich, które pospolicie nad tym herbem składają, rękę mu zbrojną wyniesiono: bodaj to nie o tym konstytucya w roku 1638.

Jerzy Czapliński na zjezdzie pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. w roku 1700. pisał się z województwa Mińskiego. Józef Czapliński pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Orszańskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Czapski *herbu Leliwa.* Że o tej familji Paprocki ani Okolski nie pisze; nie dziw bo osobliwie Paprocki rzadko którą wspomina familią, która origine z Inflant, Kurlandyi, i Prus. Dziedzictwo ich zdawna dobra Smoląg były nie daleko Starogardu: ale już w roku 1644. w Biedrzyckich possessyą znać przez sukcessyą poszły. Z tych Hugona z Smoląga kasztelanem Gdańskim położyłem w roku 1482. z *Posseliusza i MS. Konopatsc.* Poźniejszych zaś czasów *MS. Konopackich*, po Hugonie kasztelanie Gdańskim kilka generacyi opuścił, i nie wspomina tylko Sebastyana Czapskiego, który miał za sobą Konopacką; a z niej syna Juliusza: Juliusz z Wierzbowską, herbu Dołęga miał córek dwie, jedna z nich poszła za Świętosławskiego, druga była przeoryszą Żukowską zakonu S. Norberta. Synów zaś sześciu. Z których pierwsi trzej, każdy od dziedzictwa swego osobną formują linią. I tak od Sebastyana idą Czapscy z Bękowa. Od Franciszka Czapscy z Smentowa. Od Jana Czapscy z Swarożyna.

Sebastyan sędzia ziemski Tczewski pierwszy syn Juliusza dziedzic Bękowa z Małgorzaty Von Felden Zakrzewskiej (która z Kostczanki urodzona) spłodził trzech synów, Jana który z Konojadzką, Mikołaja który z Kobylińską, obadwaj *steriles:* trzeciego Piotra, który z Konarską herbu Kolo, kasztelanką Chełmińską, miał córek trzy, jedna za Jasińskim, druga za Zembowskim, trzecia za Kempskim kasztelanem Dobrzyń-

skim, roku 1679. Starszy syn tego Piotra Franciszek Mirosław, najprzód chorąży Pomorski, potem podkomorzy Malborski. Tego Franciszka pierwsze początki dzieł rycerskich wprzód pod Beresteczkiem, potem wkrótce w Prusiech i całej Pomeranji: który nie tylko że się sam w ręcz mężnie i jawnie z Szwedami potykał, ale też własną swoją substancyą na obronę ojczyzny chorągiew porządnie utrzymywał, braci swoich własnych, jako to Sebastyana mając officyerami, i innych: którą chorągwią wielce okrytą od wielu fortec w Prusiech nieprzyjaciela wstrzymywał, i odpędzał. Co widząc książę Radziwił kanclerz koronny, i tyle wiedząc jego szczęśliwych expedycyi serce nieulęknione; pod swoim znakiem usarskim dał mu pułkownikostwo. Tym znakiem i swoją chorągwią, Tucholi Szwedom wziąść nie dał i cale obronił, pod Gniewem, Tczewem, Starogardem, Nowym, Grudziądzem, i indziej nieprzyjaciela fortunnie niszcząc: a osobliwie, gdy w czterdzieści tylko koni pod Chojnicami sto siedmdziesiąt rajtaryi Szwedzkiej trupem na placu położył, drugich niedobitków w niewolą zabrał. Potem od Pruskiej szlachty do siebie cisnącej się rotmistrzem uproszony przeciwko pospolitemu nieprzyjacielowi. Pod Starogardem pięćdziesiąt Szwedów wyciął, drugich pojmał. Człuchowa dobył z Szwedami, i działa zabrał, które do tych są czasów; potem wkrótkim czasie wespół z Lubomirskim Malborg ścisłym oblężeniem opasał. A gdy Raczyna pułkownika Cesarskiego Szwedzi z pola spędzili, on wielką siłą z tyłu na nich uderzył, tak, że na się obrócił wszystkę nieprzyjacielską potęgę, czem Niemców Cesarskich od zguby salwował. W tej potyczce Sebastyan brat jego rodzony widząc rotmistrza pewnego, męża zacnego szwankującego, w sam ogień skoczył posiłkując ginącego, lecz gdy pod nim koń zabity, ten przezacny i godny pamięci rycerz tak mężnie się bronił, że siebie, i już ginącego rotmistrza obronną ręką wyprowadził. Forbusa na cale Prusy officyera Szwedzkiego, którego być twierdzili charakternikiem swoją ręką pod Gniewem zabił. Wielką ten Franciszek był od najazdów Szwedzkich Prusom zasłoną, i obroną. Ale i hojność jego ku Bogu pamiętna: kiedy w dobrach swoich kościół już prawie zdezolowany z gruntu wymurował, rozprzestrzenił, i apparatem przyozdobił, szpital przy nim wystawił, i dochody różne opatrzył: *Korpalewski Bieg Księżyca do Pełni*, który przydaje że przodkowie domu tego znacznie się do fundacyi OO. Bernardynów w Nowym przyłożyli. Nie mniejszą tenże Franciszek Mirosław w dziełach rycerskich sławny, ozdobie prowincyi Pruskiej w godnem potomstwie imienia swego walecznego zostawił pamiątkę, sploe-

dziwszy z Von Holtowny synów czterech i córek tyleż: jedna była za Dobrskim chorążym Michałowskim, podwojewodzym Chełmińskim, trzy zakonnicami ojca S. Benedykta. Z tych synów starszy, Jan Chryzostom najprzód podkomorzy Malborski. Był deputatem, z Działyńskim krajczym koronnym marszałkiem trybunalskim, a w tenże czas vice-marszałkiem, pod czas swojej funkcyi, kasztelanem Kruświckim od Jana trzeciego uczyniony, dalej pod czas *Interregnum per pluralitatem vocum* marszałkiem kapturowym w województwie Pomorskiem obrany. Potem kasztelanią Elbląską od Augusta II. wziąwszy, z regimentem po Felkiersonie wojewodzie Inflantskim, miał i batalion osobliwy w prowincyi Pruskiej. Kilka razy był komissarzem na trybunał skarbowy, ten na cały wiek godny wspomnienia senator, dla wielkiej u wszystkich powagi i miłości. Z Ludowiką Rudnicką herbu Nałęcz godne potomstwo w czterech synach, tyleż córek wdzięczną po sobie zostawił pamięć. W starszym Adamie prawdziwie duchownym prałacie kanclerzu katedralnym Kujawskim, z tejże kapituły deputacie na trybunał koronny; w Franciszku: ten najprzód rotmistrzem pod rajtaryą, potem miecznikiem ziem Pruskich, deputatem na trybunał koronny, komissarzem na trybunał skarbowy, dalej podkomorzym Chełmińskim, teraz kasztelanem Gdańskim, starostą Kiszewskim: który z Katarzyną Iwanicką dotąd ma dwie córki. Trzeci syn Jana Chryzostoma, Ignacy w rycerskich dziełach zrosły kapitanem, majorem, dalej obersztleitnantem batalionu ojcowskiego: teraz miecznikiem ziem Pruskich, na trybunał skarbowy komissarzem. Ten z Konopackiej dziedziczki Rynkowki, kasztelanki Chełmińskiej Bogu na chwałę, ojczyznie na obronę godne zostawuje potomstwo w synach i córkach. Czwarty syn Jana Chryzostoma Józef, z Raczyńską kasztelanką Kaliską, nie bez zacnych chwały swojej sukcessorów. Córki tegoż Jana Chryzostoma, jedna za Kruszyńskim kasztelaniecem Gdańskim, druga za Pawłowskim chorążym Malborskim: trzecia za Dobrskim chorążycem Michałowskim, czwarta za Stolińskim.

Drugi syn Franciszka podkomorzego Malborskiego, Piotr Alexander wielkiej godności senator. Najprzód chorągiew nosił pod znakiem usarskim Jabłonowskiego, potem starostą Klęckim, kasztelanem Kruświckim, na trybunał koronny i skarbowy kilka razy komissarzem, dalej kasztelanem został Chełmińskim. Ten *primo voto* z Kosowną wojewodzanką Chełmińską, zostawił godnego potomka Jana starostę Klęckiego Łąkorskiego, Bratyańskiego kawalera, nie tylko koronie Polskiej, lecz i innym cudzym, Włoskim, Niemieckim, Francuzkim krajom znajomego i znacznego. Ten z Zamojską

ordynata Zamojskiego łowczego koronnego córką starszą, zostawuje potomstwo. Córki tego Piotra kasztelana Chełmińskiego starsza w stanie Panieńskim, młodsza za Narzymskim podkomorzym Nurskim. Tenże Piotr *2do voto* miał za sobą Szydłowską pozostałą najprzód po Gnińskim, potem po Bystramie podkomorzym Pomorskim wdowę.

Trzeci syn Franciszka podkomorzego Malborskiego Stanisław, ten młodzianem w kwitnącym zszedł wieku.

Czwarty syn Franciszka podkomorzego Tomasz Franciszek, ten w młodości życie swoje Bogu konsekrując, najprzód kanonikiem Chełmińskim, potem za Skoroszewskiego koadjutorem, wkrótce opatem Peplińskim po dwa razy nie tylko Comissarius, ale prawdziwie Patronus Ordinis Cisterciensis w Polszcze: teraz został biskupem Dyanceńskim, i koadjutorem biskupstwa Chełmińskiego. Na kościół i konwent Pepliński szczodrobliwie hojny, kędy też opactwo, a w Pogutkach wspaniały wielkim kosztem kościół wymurował.

Drugi syn Piotra dziedzica Bękowa Sebastyan w rycerskich dziełach znaczny i chwalebny z Franciszkiem. Najprzód podkomorzym Malborskim, deputatem do boku królewskiego dla obrad publicznych przeciw wojnie Tureckiej, potem kasztelanem został Chełmińskim. Ten z Wilczyńską miał synów czterech, starszego Melchiora, miecznika ziem Pruskich, który z Kruszyńską kasztelanką Gdańską spłodził Józefa, który z Niewieścińską starościanką Mławską zostawuje potomstwo. Drugi syn Melchiora Franciszek młodzian; trzeci Antonni in Soc. Jesu. Córki Melchiora dwie, obie poszły za Pląskowskich braci rodzonych. Drugi syn Sebastyana kasztelana Chełmińskiego Franciszek w stanie duchownym prałat, katedry Chełmińskiej scholastyk, kilka razy godny deputat na trybunał koronny. Trzeci syn Sebastyana kasztelana Chełmińskiego Piotr w młodym wieku wielkiej godności, zasłużył być najprzód kasztelanem Chełmińskim, wkrótce wojewodą Pomorskim, starostą Skarszewskim, Knyszyńskim, Radzyńskim, Sobowidzkim. Ten z Gnińską herbu Drach, starościanką Radzyńską, Knyszyńską, Sobowidzką godne zostawuje potomstwo. Córka Sebastyana kasztelana, za Tucholką kasztelaniccm Gdańskim. Trzeci syn Piotra dziedzica Bękowa, Jan, umarł młodzianem. Czwarty syn Alexander, najprzód starosta Parchowski, potem chorąży, dalej podkomorzy Malborski. Ten miał *primo voto* starościnę Parchowską, *secundo* Działyńską siostrę wojewody Chełmińskiego, z tej było dwóch synów, Adam i Teodor którzy pomarli młodzianami. *Tertio* Konarską. *Quarto* Tucholczanke, starościankę Jasieniecką,

z której miał syna jednego teraźniejszego eremitę ordinis S. Pauli.

Drugi syn Juliuszów z Wierzbowskiej Franciszek, dziedzic na Smentowie, podwojewodzy Pomorski, ten z Bąkowską herbu Ryś dwóch miał synów, i trzy córki: jedna Anna za Kostką z której córka, matka Konopackiego kasztelana Chełmińskiego, dziedzica Rynkowki. Druga za Plemięckim, trzecia za Pisińskim. Syn Franciszka podwojewodzego starszy Stanisław, z Leską żył *sterilis*. Drugi syn Franciszka podwojewodzego Jan, który z Klińską miał synów ośmiu i córek cztery. Tego Jana w akcyi Szwedzi byli wzięli, i kilka lat w Sztokolmie więzili, potem wielkim sumptem wykupiony, krótko żył. Córki tego Jana *sterilis*. Syn starszy Jan Jerzy, który z Trzebińską, spłodził dwie córki (jedna jest przeoryszą Żukowską zakonu S. Norberta. Druga była za Doręgowskim, z której zostało potomstwo) i syna Wawrzeńca, który synów zostawił Karmelitę, i Cystersa professa Sulejowskiego, i Józefa, który z Trzebińskiej zostawił dwie córki. Wawrzeńca, córki, jedna za Gorskim, druga za Bętkowskim. Drugi syn Jana Wojciech, który z Kossowską *sterilis*. Trzeci syn Marcyan, który się był rozrodził, lecz pod czas powietrza w roku 1712. wymarł, ze wszystkiem, ostatni syn utonął na jeziorze Kowalewskim będąc Dzierżawcą Kowalewskiego starostwa. Czwarty syn Jana Michał, który w województwach Ruskich, z Drohojewską *sterilis*. Piąty syn Jana Alexander, który 1*mo voto* z Łaszewską *sterilis*, 2*do* z Białachowską miał synów pięciu, córek trzy. Syn starszy Jan obersztерleitnant cudzoziemskiego zaciągu, *sterilis*. Drugi syn Alexandra Walenty scholastyk katedralny Poznański, proboszcz Dubiecki Świecki, i kollegiaty Zbąszyńskiej, kilka razy deputat na trybunał koron. teraz *electus* koadjutor opactwa Peplińskiego. Trzeci syn Alexandra Maciej, major cudzoziemskiego zaciągu. Czwarty syn Alexandra Piotr kapitan cudzoziem. zaciągu, dziedzic Smentowa, który z Dorpowską zostawuje potomstwo. Piąty Michał porucznik cudzoziem. zaciągu młodo umarł *sterilis*. Córki Alexandra Maryanna zakonnica w Żukowie Zofia za Von Olse *sterilis*. Katarzyna za Lewińskim zostawuje potomstwo. Szósty syn Jana Jakób, który 1*mo voto* z Brzezińskiej spłodził Franciszka *sterilem*, i Annę która z Pawłowskim zostawiła potomstwo. 2*do* z Balińskiej zostawił Marcina, który z Dorpowskiej zostawił dwóch synów; z tych Piotr z Węsierskiej zostawuje potomstwo: a Barbara córka jest za Wypczyńskim. Siódmy syn Jana Władysław, który 1*mo voto* zostawuje syna Piotra Dominikana. 2*do* z Kosowską zostawuje Alexandra i Jana młodzianów, córka jego

za Gutrym, druga panną dotąd. Ósmy syn Jana Marcin podkomorzy Wendeński, który z Gosławską spłodził Jana; ten z Bagniewskiej zostawuje potomstwo Józefa który z Ostrowicką dotąd *sterilis,* córkę jednę za Zakrzewskim. *2do* z Gutrzanki syna jednego.

Jan Czapski trzeci syn Juliuszów dziedzic na Swarożynie miał za sobą Swarożyńską, z tą zostawił trzy córki, i dwóch synów: to jest Mikołaja (żona jego Bąkowska podkomorzanka Pomorska: Ta spłodziwszy mu dwóch synów, i dwie córki, poszła za Jeremiego Dębińskiego) i Krzysztofa: ten zaślubił sobie Mandywlownę, pozostałą wdowę po Lubockim, sędzim Puckim, miał z nią synów i córki, jedna z nich żyła z Mikołajem Kossem, druga z Dembiczem na Wacimierzu; trzecia z Kaweczyńskim na Świeckiej. Z tych jeden zostawił potomka Jana Czapskiego, który z Weiherowną zostawił Krzysztofa kasztelana Gdańskiego; ten także z Weiherowną miał syna teraźniejszego kasztelanica Gdańskiego. Drugi także zostawił jednego syna, a ten z Krokowskiej córkę, która z Adamem Potulickim zostawiła potomstwo. Jędrzej czwarty syn Juliuszów miał za sobą Drohojewską herbu Korczak w potomstwie szczęśliwy. Piąty syn Juliuszów w Litwie się ożenił, którego żona owdowiała, z Jeremim Konopackim śluby małżeńskie ponowiła. Szósty syn jak się obrócił nie pisze pomieniony *MS.*

Czapski na Wołyniu podczaszy Parnawski, żona jego Humiecka *sterilis.* Czapski Marcyan w zakonie naszym, mąż wielkiej koło dusz żarliwości. Czapski Marcyan podstoli Kijowski; poseł i sędzia kapturowy w wojewódz. Wołyń. 1674. Czapski Mikołaj, Zygmunt, Tomasz i Wojciech 1648. w ziemi Liwskiej. *Porządek Elekcyi.*

Wielądek w heraldyce T. III. pisząc obszernie o tej familji, utrzymuje, iż z familji Niemieckiej *von Hutten* pochodzi i tak jej następstwo układa. Rycerz Niemiecki *von Hutten* herbu *Leliwa* koło r. 1121. za panowania Bolesława Krzywoustego, z księztw Niemieckich w tysiąc kilkaset koni zbrojnych żołnierzy, przyszedł do Polski, i złączywszy się z wojskiem tego monarchy, poszedł przeciwko Prusakom, na ten czas poganom, po których zwycięztwie, przepasany od Króla rycerskim znakiem, w poczet jego rycerstwa policzonym został. O czem *Kochenberg* i *Hartknoch* piszą. Ten *von Hutten Leliwa*, zostawiwszy kilku potomków, z tych jedni w Krakowskiem i Sendomierskiem osiadłszy, oddzielne uformowali Leliwitów linie i imiona. Jeden zaś *von Hutten Leliwa*, w Prusach dobrami udarowany, był gubernatorem Elblągskim, czyli województwa Malborskiego, o czem świadczą akta miasta Elbląga, gdzie i nadgrobek tamże wystawiony, pamiątkę jego starożytności wspomina.

Hugo *von Hutten*, dóbr *Bękowa*, *Smolany*, i *Swarożyna*, dziedzic, za rządów Krzyżackich w Prusach, przy inkorporacyi roku

1454. tej prowincyi do Polski, będąc przytomnym, pisał się kasztelanem Gdańskim, którego synowie, imię swe dawne *von Hutten* na Polskie odmieniwszy, Czapskiemi nazywać się zaczęli. Ten więc Hugo jest prawdziwym protoplastą licznego pokolenia Czapskich, na trzy linie dzielących się od dóbr w Prusach będących, zwanych, *Bękowo, Smoląg, Smentowo, Orchów, Smarożyn, Krąg* i *Przywidz*, które jeszcze przed inkorporacyą Prus do Polski posiadali, i dotąd w dziedzictwie tychże Czapskich zostają, którzy w poźniejszym czasie, znaczne dobra w województwie Chełmińskiem, Malborskiem i Pomorskiem, do dziś dnia dziedziczą. Rzeczony *von Hutten* Czapski umarł 1482. roku.

Czapscy namienione dobra dziedziczący, pierwszemi w Polszcze, a mianowicie w Prusach teraz zachodniemi zwanych, zaszczyceni byli urzędami. O czem przekonywają, nie tylko liczne dla familji tej od Królów dawane przywileje oryginalne, ale najszczególniej, akta generałów ziem Pruskich, w których prawdziwemi są indygenami, archiwa koronne, miast Torunia, Elbląga i Gdańska, nadto uniwersalny *Lexicon* Niemiecki, kroniki Pruskie, historya *Posselti Polono Pruthenica: Paprocki*, *Okolski* i *Niesiecki* w swoim herbarzu. Najdowodniej zaś prawdziwą genealogią domu tego, liczne działy urzędowne dóbr wzwyż rzeczonych, z których trzy dzielnice dom Czapski prowadzi, zaświadczają. Z tych Jerzy na *Bękowie* i *Orchowie von Hutten Leliwa* Czapski roku 1533. za panowania Zygmunta I. był wojewodą Bełzkim. Jan Czapski na *Smolągu*, pod panowaniem tegoż, przewodniczył wojskom Polskim przeciwko Krzyżakom. Andrzej Alexander Czapski, na *Bękowie*, w ten czas był podkomorzym Chełmińskim. Od tych rozrodzeni potomkowie, tak w Prusach, jako i w Polszcze osiedli, i oddzielne poformowali swego domu linie.

Linia Czapskich na Bękowie.

Sebastyan Czapski podkomorzy województwa Pomorskiego, z *Konopacką*, Macieja barona *de Konopatz* podkomorzego Chełmińskiego córką, który potem postąpił na województwo Chełmińskie, spłodził Juliusza sędziego ziemskiego powiatu Tczewskiego, na *Bękowie* dziedzica, ten z Małgorzatą *von Felden Zakrzewską* zostawił Jana i Mikołaja bezpotomnych, oraz Piotra. Tenże Piotr na *Bękowie* Czapski podkomorzy Chełmiński, z Heleną *Konarską* kasztelanką Chełmińską, spłodził trzech synów. I. Franciszka Mirosława, podkom. Malborskiego. II. Sebastyana kasztelana Chełmińskiego. III. Piotra Alexandra podkomorzego Malborskiego, potem kasztelana Chełmińskiego.

I. Franciszek Mirosław, podkomorzy Malborski, syn Piotra z Heleny *Konarskiej* spłodzony, na *Bękowie* dziedzic z *von Huttenowną*, miał trzech synów. *Pierwszego* Jana Chryzostoma, najprzód podkomorzy Malborski, potem kasztelan Elbląski, szef regimentu pieszego, dystyngwujący się w roku 1692. pod Wiedniem, za Króla Jana III. ten miał za żonę Ludwikę *Rudnicką*, z którą spłodził 1*go* Adama kustosza katedralnego Kujawskiego. 2*go* Franciszka kasztelana Gdańskiego, który z *Iwanicką*, miał dwie córki, jednę Ewę Norbertankę zakonnicę, drugą Ludwikę wydaną za Skorzewskiego podkomorzego Poznańskiego.

12*

3*go* Ignacego kasztelana Gdańskiego, który pojął za żonę Teofilę Grabiankę *Konopacką*, ostatnią z familji hrabiów *Imperii* kasztelankę Chełmińską, z którą spłodził trzech synów Józefa, Antoniego, i Franciszka Stanisława Kostkę, o których niżej.

Drugi syn Franciszka Mirosława, Piotr Alexander Czapski kasztelan Chełmiński, ten z *Kossowną* wojewodzanką Chełmińską, spłodził jednego syna, Jana Anzgarego, który za panowania Augusta II. był wojewodą Chełmińskim, a za Augusta III. podskarbim wielkim koronnym. Tenże Jan Anzgary z *Zamojskiej* ordynatowny wojewodzanki Lubelskiej, spłodził trzy córki, dwie bezpotomnie umarły, a trzecia Marya, oddana w małżeństwo, najprzód *Potockiemu* staroście Kołomyskiemu, z *Łaszczowny* urodzonemu, a wnukowi Józefa Potockiego, kasztelana Krakowskiego i hetmana w. koronnego, która owdowiawszy, powtórzyła małżeństwo za dyspensą, z Tomaszem Czapskim wojewodzicem Pomorskim, starostą Knyszyńskim, o którym niżej.

Trzeci syn Franciszka Mirosława, Tomasz Franciszek biskup Chełmiński.

II. Sebastyan Czapski, drugi syn Piotra na *Bękowie*, z Heleny *Konarskiej* spłodzony, a brat Franciszka Mirosława, najprzód podkomorzy, potem kasztelan Chełmiński, z *Wilczyńskiej*, miał trzech synów: 1*go* Piotra wojewodę Pomorskiego. 2*go* Franciszka scholastyka Chełmińskiego. 3*go* Melchiora miecznika ziem Pruskich.

1. Piotr Czapski z *Wilczyńskiej* spłodzony, syn Sebastyana, wojewoda Pomorski, z *Gnińską* starościanką Radzińską, miał czterech synów, Tomasza starostę Knyszyńskiego, Pawła starostę Radzińskiego, *sterilem*, Antoniego komornika Krakowskiego, i Jana starostę Sobowickiego, *sterilem;* córki dwie, Różę i Magdalenę. Syn 1*wszy* tegoż Piotra wojewody, Tomasz był starostą Knyszyńskim, który z Maryą Czapską pierwszego małżeństwa *Potocką*, starościną Kołomyską, Jana Anzgarego Czapskiego podskarbiego w. koron. córką, spłodził, oprócz synów w małoletności zmarłych, dwie córki, Urszulę i Konstancyą. Z których Urszula, była za Stanisławem *Nałęcz Małachowskim* referendarzem w. koronnym, sejmu sławnego Warszawskiego 1788. roku zaczętego, marszałkiem, ciągle cztery lata, z sławą imienia swego, pracującym, z którym bezpotomnie żyjąc, umarła. Druga Konstancya, ta była *primo voto*, za Dominikiem książęciem *Radziwiłłem*, z którego pozostała jedna córka księżniczka Radziwiłłowna Marya. Potem powtórzyła małżeństwo, za dyspensą Rzymską, za tegoż godnego marszałka Stanisława *Małachowskiego*, z którym zrodzone potomstwo, w małoletności z tego świata zeszło, a za niem cnotliwa matka, cnotliwego męża, w czasie prac jego sejmowych, z wielkim onegoż pożegnała żalem. Pierwsza córka Piotra Czapskiego wojewody Pomorskiego z *Gnińskiej* zrodzona, a siostra Tomasza starosty Knyszyńskiego rodzona, Róża, oddana była w małżeństwo *Chodkiewiczowi* wojewodzie Brzeskiemu Litewskiemu, z którym spłodziła Jana *Chodkiewicza*, starostę Żmudzkiego, a ten z Ludwiką *Rzewuską* kasztelanką Krakowską, zostawił dwóch synów, i dwie córki, jednę księcia Alexandra *Lubomirskiego* kasztelana Kijowskiego, drugą księcia Macieja *Radziwiłła* kasztelana Wileńskiego mał-

żonki. Ta zaś Róża z Czapskich Chodkiewiczowa wojewodzina Brzeska Litewska, powtórzyła po śmierci Chodkiewicza małżeństwo, z Jakóbem Czapskim podskarbim ziem Pruskich, z którym spłodziła jednę córkę Konstancyą, oddaną w małżeństwo *Mielżyńskiemu* pisarzowi w. koronnemu. Druga córka Piotra wojewody Pomorskiego, Magdalena Czapska, a siostra Róży, była za Hieronimem książęciem *Radziwiłłem*, chorążym Litewskim, i ta bezpotomnie umarła.

2*gi* syn Sebastyana, Franciszek Czapski scholastyk Chełmiński.

3*ci* syn Sebastyana z *Wilczyńskiej* spłodzony, Melchior Czapski miecznik ziem Pruskich, miał za sobą *Kruszyńską*, kasztelankę Gdańską, z nią spłodził trzech synów: Józefa, Antoniego Jezuitę rektora Gdańskiego kollegium, i Franciszka, który młodo umarł. Józef zaś Czapski syn Melchiora, z *Niewieścińską* starościanką Mławską, spłodził córkę jednę wydaną w małżeństwo, za Józefa Czapskiego kasztelana Elbląskiego, z którego jedna córka, za Zielińskim kasztelanem Sierpskim.

III. Piotr Alexander Czapski trzeci syn Piotra podkomorzego Chełmińskiego, z Heleny *Konarskiej* spłodzony, trzech ślubny. 1*mo voto Konarską* kasztelankę Chełmińską, bezpotomną. 2*do voto Działyńską* wojewodzankę Chełmińską, z którą miał syna Adama, ten młodo umarł. 3*tio voto Tucholczankę* kasztelankę Gdańską, z tą miał Augustyna syna, ten był Kamedułą zakonnikiem, którego matka wdową będąc poszła za *Garczyńskiego* wojewodę Poznańskiego.

Ignacy Czapski wzwyż już wspomniany, syn Jana Chryzostoma kasztelana Elbląskiego i Ludwiki *Rudnickiej*, a Franciszka Mirosława i *von Huttenowny* wnuk, pojąwszy za żonę Teofilę hrabiankę *Konopacką* kasztelankę Chełmińską, z tą spłodził trzech synów. *Pierwszego* Józefa kasztelana Elbląskiego. *Drugiego* Antoniego podkomorzego Chełmińskiego. *Trzeciego* Franciszka Stanisława Kostkę dwóch imion wojewodę Chełmińskiego.

Pierwszy Józef Czapski kasztelan Elblągski orderu Orła białego kawaler, ten z Elżbietą także Czapską Józefa Czapskiego, miecznika ziem Pruskich córką, miał jednę córkę Brygittę oddaną w małżeństwo Zielińskiemu kasztelanowi Sierpskiemu.

Drugi syn Ignacego z hrabianki *Konopackiej* spłodzony, Antoni Czapski podkomorzy Chełmiński, generał leitenant wojsk koronnych, szef regimentu pieszego orderu Ś. Stanisława kawaler, umarł w Warszawie 1792. roku, zostawił potomstwo z Kandydy *Lipskiej* kasztelanki Łęczyckiej, godnego i w urzędach publicznych niespracowanego senatora, Tadeusza z *Lipego na Lipiu Lipskiego* herbu *Grabie* kasztelana Łęczyckiego, siostry rodzonej, dwóch synów: Jednego Mikołaja generała majora i szefa regimentu. Drugiego Józefa, także generała majora kommenderującego, orderu Ś. Stanisława kawalera, który przez lat kilka był komissarzem komissyi wojskowej obojga narodów.

Trzeci syn Ignacego z hrabianki *Konopackiej* spłodzony, Franciszek Stanisław Kostka Czapski, najprzód podkomorzy, potem kasztelan, a teraz wojewoda Chełmiński. Tenże mąż od wieku młodego sposobił się i doskonalił w różnych naukach, w których nie tylko nabył ducha prawdziwego Ś. religji i pobożności,

cnót obywatelowi dobremu potrzebnych, lecz wiele swej pracy do druku, na widok publiczny dzieł wydał, z których: — *Primo*. Przestroga dla dzieci swoich, jakiemi przy religji gruntownej powinni być obywatelami, dla ojczyzny swojej 1780. roku. — *Secundo*. Różne namienienia i ćwiczenia się, w cnotliwych i pożytecznych dla kraju obyczajach 1783. roku. — *Tertio*. Myśl szczera, jak być z powołania swego dobrym mężem i ojcem należy. — *Quarto*. Dom nadwerężony Rzplitej, jakiemi materyałami do dawnej powrócić ozdoby roku 1788. druga edycya. — Tenże od lat 40. pracowicie na różnych publicznych funkcyach dystyngwujący się, zawsze ojczyznie swojej wierny i przychylny, w zdaniach swoich na sejmach mianych otwarty i dobrze dla dobra publicznego życzący. Który w stanie małżeńskim *trinubus: primo voto* z Doroty *Działyńskiej* niegdy Augusta Działyńskiego wojewody Kaliskiego, z żyjącą dotąd Anną z *Radomickich*, ostatnią z imienia swego, niegdy Jana Radomickiego generała Wielkopolskiego córką, teraz po Władysławie *Gurowskim* marszałku w W. Ks. Lit. pozostałą wdową, spłodzonej córki, a Ignacego Działyńskiego szefa regimentu pieszego, Xawerego kawalera orderów Polskich, znakomitemi czynami na sejmach i w ojczyznie dystyngwujących się, siostry rodzonej, ma dwie córki. Annę za Józefem *Oskierko* podkomorzym Chełmińskim, i Maryą w panieńskim stanie będącą. *2do voto* z *Mielżyńskiej*, nie ma potomstwa: z trzeciej Weroniki księżniczki *Radziwiłłownej* niegdy Michała Kazimierza księcia Radziwiłła wojewody Wileńskiego, hetmana W. W. Ks. Lit. i Anny z *Mycielskich* córki, spłodził dwóch synów: Karola i Stanisława Czapskich, oraz córkę Józefę.

Z linji na Smentowie.

Michał Czapski na *Smentowie* wojewoda Malborski starosta Kiszporski, na *Koniecpolu* z przyległościami w Krakowskiem, Sendomierskiem i Sieradzkiem dziedzic, jest synem Piotra Czapskiego chorążego Pomorskiego i *Dorpowskiej*, ten z Teresą *Przebendowską* wojewodzanką Malborską spłodził córkę Teresę Alexandra *Potockiego* małżonkę, powtórzył małżeństwo z Brygidą *Działyńską* wojewodzanką Kaliską, która bezpotomnie umarła, teraz jest w związku trzecim z Anną *Leduchowską* wojewodzanką Czerniechowską.

Jakób Czapski podskarbi ziem Pruskich, brat rodzony Michała wojewody Malborskiego, zostawił z Róży z *Czapskich Chodkiewiczowy* potomstwo, o którem wyżej. Ignacy Czapski opat Pepliński, brat stryjeczny wojewody Malborskiego, umarł za panowania Augusta III. Króla.

Liczne zaś familie na *Smentowie* Czapskich, ponieważ są nie wiadome, a w krajach za kordonem Pruskim znajdują się; przeto o nich nie umieszczam.

Z linji na *Swarożynie* Czapskich, cała ta familia jest protestancka, od Krzysztofa Czapskiego kasztelana Gdańskiego, który miał za sobą *Wejherownę*, z nią spłodziwszy jednego syna, ten przeniósł się do Pomeranji, tam familia liczna godnych obywateli, pod panowaniem Pruskiem żyjących znajduje się.

Czapski z *Czaplów* w województwie Podlaskiem ziemi Drohickiej, dom starożytny jeszcze przed inkorporacyą województwa Podlaskiego do korony, też dobra *Czaple* w licznych dziedzictwach dotąd posiadający. Są oddzielnego wcale imienia od Czapskich *von Hutten* familji Prusko-Polskiej, z których to Czaplów Tomasz i Wojciech Czapscy podpisali elekcyą Jana Kazimierza, wraz z ziemią Liwską, o czem *Vol. Leg. Tom. IV. fol.* 241. herb ich niewiadomy.

Krasicki w przypisach oprócz genealogji już przez *Wielądka* i *Niesieckiego* podanej dodaje, że Ignacy Czapski brat Franciszka kasztelana Gdańskiego z Teofili Konopackiej zostawił córek trzy Ludwikę *Niewieścińską* starościnę Mławską, Annę Pawłowską miecznikową ziem Pruskich, trzecia Barbara w panieńskim stanie: i trzech synów (o tych było już wyżej). — Franciszek trzeci syn Ignacego kasztelana Gdańskiego, wojewoda Chełmiński z powtórnego małżeństwa z *Mielżyńską* Zofią miał syna Ignacego i córkę Franciszkę. — Czwarty syn Jana Chryzostoma Józef z *Raczyńskiej* wojewodzanki Poznańskiej, miał syna Franciszka starostę Wiszniowieckiego. — Jan starosta Klęcki syn Piotra Alexandra, wojewoda Chełmiński, miał trzy córki: Marya 1*mo* Potocka 2*do* Czapska, Anna Nieborska starościna Ciechanowska, Brygida panna. Józef, o którym *Niesiecki* wspomina, umarł miecznikiem ziem Pruskim, z *Niewieścińskiej* starościanki Mławskiej córkę jedynę Elżbietę wydał za Józefa Czapskiego najprzód podkomorzego Pomorskiego dalej kasztelana Elbląskiego. — Walenty Czapski z scholastyka Poznańskiego, proboszcza Dubieckiego, obrawszy sobie stan zakonny opat Pepliński, — poźniej był biskupem Przemyskim umarł zaś biskupem Kujawskim. — Piotr chorąży Pomorski brat Walentego biskupa Kujawskiego, z *Dorpowskiej* zostawił córek trzy, wszystkie zakonnice, i synów dwóch Jakóba podskarbiego ziem Pruskich, i Michała (o których wyżej). — W roku 1778. Józef Czapski skarbnik Kruszwicki. —

Czarkowski *herbu Abdank*, w Podlaskiem województwie. Waleryan Czarkowski podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego 1587. *Constit. fol.* 422. Stanisław wojski Nowogrodzki podpisał *Pacta Conventa* Władysława IV. *Constitut.* 1632. *fol.* 18. Alexandra Czarkowska była za Korsakiem. Alexander w roku 1632.

Alexander Czarkowski i Krzysztof na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* roku 1700. podpisali się z województwa Nowogrodzkiego. — Tomasz Czarkowski najprzód komornik graniczny Drohicki, a potem wojski Zwinogrodzki koło r. 1792. — Jan burgrabia Podolski. Tomasz i Mikołaj Czarkowski podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Mielnickiej. — *Heraldyka Wielądka.*

CZARLIŃSKI HERB.

W błękitnem polu szara sowka w prawą tarczy skierowana głową, na pieńku stoi, i gałązka pod nią o trzech

CZARLIŃSKI HERB.

różczkach, na hełmie pawich piór pięć. Tak go opisał *MS. o familiach Pruskich*, kędy przydaje, że nadany, za jakąś znaczną czujność w obozie pod czas ciemnej nocy, od Czarlina potem dóbr, denominacyi nabyli. O nich ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych Jan Karol opat Pepliński. Samuel z Czarlina Czarliński wojski Derpski, sądowy Tczewski, poseł z województwa Pomorskiego 1674. podpisał elekcyą Jana III. Hektor poseł i sędzia kapturowy województwa Chełmińskiego na konwokacyą 1696. i komissarz do rozgraniczenia księztwa Pruskiego z województwem Mazowieckiem. Jan 1682. w zakonie naszym ucząc filozofji umarł we Lwowie, nikomu nie naprzykrzony, starszym powolny. Jan drugi po kaznodziejskich Ambonach ludzi do Boga nęcąc, na koronę sobie w niebie zarabiał także w zakonie naszym, po którą poszedł w roku 1724. Dwaj Czarlińscy temi czasy zasiadają w kapitule Warmińskiej. Ignacy umarł młodzianem w roku 1726. Brat jego Samuel nie długo żyjąc w małżeństwie z Potulicką, umarł bezpotomnie 1727. Paweł dziedzic na Stanisławiu z Elżanowskiej ma potomstwo. Piotr dziedzic na Czarlinie: jego siostra jest za Michałem Jezierskim sądowym Mirachowskim. Były też dwie siostry Czarlińskie: jedna za Kazimierzem Pawłowskim sędzią Świeckim, druga *primo voto* za Lniskim, *2do* za Nahoreckim.

Krasicki w przypisach dodaje, iż przydomek dwóch dzielnic domu tego, jedni *von Schedlen* drudzy *von Kryban*. Ma być jeden dom z *Knibawskiemi*, iż się jednemu bratu dostały *Knibawy*, drugiemu *Czarlin*.

Piotr Czarliński był posłem z województwa Pomorskiego 1733. r. oraz komissarzem do dóbr królewskich examinowania. — *Heraldyka Wieląдka*.

CZARNECKI HERB.

Trzy orły srebrne głowami w prawą tarczy skierowane, z rozciągnionemi skrzydłami i nogami, tak ułożone, że dwa z nich na wierzchu jeden pod niemi we środku, w polu niebieskiem: takem go widział w naszym Krakowskim kościele Ś. Piotra, kędy też i trzy drugie do niego są przydane, to jest 2*do loco* Lew w prawą patrzy, język u niego wywieszony. 3*tio* Bróg u niego łaski i poszycie żółte w polu białem. 4*to* Brama murowana z dwiema pobocznemi wieżami, w tych po dwa okna, czy też dziury jak zwyczajnie do dział, nad bramą ręka zbrojna z mieczem dobytym, w prawą tarczy zamierzonym: we środku tych czterech krzyż srebrny kawalerski w krwawem polu. Jest to herb Jędrzeja Czarneckiego burgrabiego Krakowskiego. Ten jako świadczy konstytucya w roku 1618. *fol.* 8. dla dzielnych spraw i postępków, to na dworze, Króla potem Władysława IV. to dla znacznych jego rycerskich i mężkich odwag, które przy rekuperacyi Smoleńska, w oczach królewskich i hetmańskich pokazał, królewskim przywilejem, do prerogatyw szlachectwa wyniesiony, co mu też sama konstytucya approbowała. Był ten Jędrzej z sławnej hrabiów Niemieckich de Lailigen familji urodzony. Dziad jego niegdy gubernator najwyższy miasta Węgierskiego Budy, pojmany i do Konstantynopola zasłany: tamże dla statecznej Bogu i Panu swemu wiary życie mu gwałtownie od Turków wydarte. Ojciec po dwudziestoletniej i więcej niewoli, na wolność wyszedłszy, w koronie naszej osiadł, a pojąwszy Reginę Zurowską tego to Jędrzeja spłodził. Ten z młodszych lat zwiedziwszy Niemce, Włochy, Francyą, Hiszpanią, Szwecyą i Węgry tyle poloru to w wyzwolonych naukach, to w cudzoziemskich językach umiejętności nabył, że wróciwszy się do Polski, Zygmunt III. Król Polski zdolnym go osądził, któryby młodsze lata Władysława syna jego do tronu w dobre obyczaje sposobił; z nim tedy Włoską ziemię, Niderlandy i Niemce zjeździł. Na wszystkich potem

expedycyach za tegoż Zygmunta Szwedzkich, Tureckich, Pruskich, Moskiewskich przez lat czterdzieści, z taką się zawsze odwagą stawiał w oczach królewskich, że go wszyscy już za straconego częstokroć być rozumieli, ale rycerska cnota w najcięższym razie drogę sobie do tryumfu torowała. Tąż heroiczną dzielnością nie tylko się światowym Panom popisał pięknie, ale i Bogu. Jadącemu do Włoch, na życie ktoś następował: drugi w Padwie, na niespodziewającego się napadłszy Jędrzeja, ciężko ranił, obiema jednak, mając w ręku gotową zemstę, darował ją dla Boga. Dwór swój tak w pobożności ćwiczył, że z niemi co Sobota sam Litanie o Najśw. Matce mówił, a żeby do próżnowania okazyi, a ztąd do inszych excessów nie mieli okazyi, wolnych od zabaw czasów, kazał im żywoty ŚŚ. czytać. Do Najświętszej Matki szczególniej nabożny, w Sobotę każdą, szczodrą wszystkich jałmużną dzielił, kaplicę Lauretańską przy kościele naszym Krakowskim Ś. Piotra i bogato ozdobił i uposażył, blisko dwunastu tysięcy na to wysypawszy, kędy też co Sobota do stołu pańskiego przystępował: na ubogich szczodrobliwy, na których ostatnią wolą swoją dwanaście tysięcy rozrzucił, a za żywota swego co miesiąc najmniej trzysta pięćdziesiąt złotych. W tych pobożnych uczynkach śmierć go zastała w r. 1649. wieku swego siedmdziesiątym trzecim, pochowany w Krakowie u Ś. Piotra: na nadgrobku swoim marmurowym, kazał wyrysować konia i psa: konia dla tego, że na nim chwały rycerskiej w tak wielu expedycyach dopędzał: psa zaś dla tego, że gdy Moskwicin, którego on między swoich dworskich policzył, i za domowego miał, na życie się jego był zasadził, pies swoim szczekaniem zdradę jego wydał. Umarł jednak ten burgrabia bezpotomny, i z nim to imię, na które tak krwawo pracował.

W roku 1778. Wawrzeniec Czarnecki pisarz grodzki Łęczycki. — Wawrzeniec Czarnecki stolnik Inowłodzki. — Grzegorz miecznik Inowłodzki. — W województwie Wołyńskiem Felicyan Czarnecki podstoli Krzemieniecki. — Maciej vicegerent ziemski grodzki. — Józef wojski Lubaczewski. — *Przypisy Krasickiego*.

Z tych jednak Wawrzeńca stolnika i Grzegorza, *Wielądek* do herbu *Łodzia* przydaje, jak niżej. —

Czarnecki *herbu Łodzia*. Ksiądz Wacław Krzykowski uczony nasz Jezuita w Kazaniu na pogrzebie Alexandry z Czarnce Krzęckiej w roku 1639. wydrukowanem świadczy, że ten dom Czarneckich Łodziów, jedenże jest z Tomickiemi Łodzicami, (bo i Tomiccy herbu Drya temi czasy kwitną) acz potem dobra działem wzięte, różne im dały nazwiska, jakoż zdawna Tomickich siedlisko Czarnka bywała. I Okolski

o tej familji walecznej podaje, że dawnemi czasy z Czarnki w Sendomierskiem województwie w powiecie Chęcińskim wyszli, gdzie o nich erekcya kościoła tamecznego i nadgrobki opowiadają. Tych dóbr niegdy dziedzic, kiedy kości Ś. Floryana Męczennika do Polski przyniesiono w roku 1184. kościół w nich na cześć temuż świetnemu wystawił. Z jego dalszych sukcessorów Budza dziedzic na Czarnce, swoję część bratu Dobkowi rezygnował w Żarnowcu w roku 1366. a Stanisław stan sobie duchowny obrawszy, tegoż miejsca był plebanem, i swoję część z dóbr ojczystych darował pomienionemu kościołowi, o czem mówi nadgrobek w Czarnce.

Od Władysława potem Jagiełła Króla Polskiego pięciu braci rodzonych, Tomko, Janusz, Sędziwój, Włodko i Pelka, otrzymali przywilej w roku 1423. i wolności niektóre na dobra swoje, Kąty, Błogosłew; a na Czarnkę prawo Magdeburskie, albo Niemieckie, aby od innego każdego prawa wolne, miały swego wójta i sąd u niego. Siostra ich Jachna, Pawła z Chrząstowa pozostała małżonka, swoję część w Czarnce i Woli Czarneckiej, która w tymże czasie nowego nazwiska, Kąty nabyła, braciom rodzonym Tomkowi i Sędziwojowi, zapisała w Wiślicy w roku 1437. w księgach ziemskich. Z pomienionych braci, Janusz był archidyakonem Kurzelowskim pod rok 1427. a potem referendarzem i podskarbim koronnym; o czem alleguje Okolski, jego nadgrobek w kościele Bożego Ciała na Kazimierzu przy Krakowie. Mikołaj po zwycięztwie Grunwaldskiem w Prusiech, jeździł w poselstwie do Krzyżaków, aby poddali Malborg.

Bliższemi czasy Hieronim z Czarnki, i syn jego z Doroty Przyłęckiej Śrzeniawczanki Szczęsny albo Felix kwitnęli. Temuż samemu Szczęsnemu Elżbieta Tyniecka herbu Poraj, trzech synów spłodziła (i córkę Krystynę Hieronima Morskiego małżonkę) to jest Szczęsnego, od którego to potomstwo zostało: Maciej w Węgrzech przez lat dwadzieścia wojennemi dziełami wsławiony, tamże zda mi się i osiadł: Floryan w potrzebie Kluszyńskiej z Moskwą za Żółkiewskiego hetmana Buławy, wygranej, na placu poległ. Hieronim w Węgrzech i Inflanciech wojnę długo traktował; a potem z Anny Łuczyckiej trzech jego synów było. Pierwszy Stefan człowiek rycerski, we Lwowie ciało jego po śmierci złożone. Drugi Jan w zakonie Soc. Jesu życie świątobliwie zakończył. Trzeci Hieronim, tego zda mi się zmarłego w roku 1635. nadgrobek *Starowolski in Monumentis* kładzie, leży zaś u OO. Franciszkanów w Krakowie: dworzaninem był Zygmunta III. Z tejże Łuczyckiej, tych ostatnich trzech braci rodzona siostra Alexandra, wielkich cnót i umartwienia matrona, bo

w poście co trzeci dzień pasek drótowy na sobie, aż do skrwawienia nosiła, dyscyplinę przez passyą, a czasem przez siedm psalmów pokutnych ostrą czyniła. W wielki Piątek zaś najprzód rzemienną, drótową potem dyscypliną, na konice rózgami plecionemi, ciało swoje aż do mdłości siekła: na Kalwaryą z Krakowa pieszo bosemi nogami, szaty odmieniwszy chodziła: co tydzień do stołu pańskiego przystępowała, nigdy inaczej tylko klęcząc, przewlokłe modlitwy czyniła. Czas, co się od ręcznej zszedł roboty, na czytaniu żywotów ŚŚ. strawiła: Święta Najśw. Matki szczególnem nabożeństwem obchodziła. Kielich szczerozłoty i cztery tysiące kollegio Krakowskiemu u Ś. Piotra zapisała. Jan syn drugi Felicyana z Tynieckiej, w roku 1587. podpisał ustawy województwa Sendomierskiego na zjezdzie Pokrzywnickim *Constit. fol.* 427. z Katarzyny Moskorzewskiej herbu Pilawa spłodził syna Krzysztofa starostę Żywieckiego, dworzanina Króla Zygmunta III. Mąż to był rycerski w wielu expedycyach doświadczony, wszystkim miły, ale najbardziej Bogu, dla którego ojcowskiej się wyrzekł herezyi, już w roku siedmdziesiątym życia swego; we dwie lecie potem to jest 1636. zasnął w Panu, w kościele naszym Kaliskim, z nadgrobkiem marmurowym pochowany: dwa razy ponawiał śluby małżeńskie, raz z Krystyną Rzeszowską, drugi raz z Brzostowską herbu Bończa: z pierwszą waleczne jego potomstwo synów dziesięciu, i córka Katarzyna Masłowska: potem była za Janem Piekarskim podsędkiem Kujawskim, dalej za Janem Gembartem.

Piotr pierwszy, męztwo jego, *Nieszporkow. Odrobiny Stołu fol.* 196. *Kochowski climact.* 3. *lib.* 4. sławią, kiedy pod czas oblężenia Częstochowskiej fortecy od Szwedów, z celniejszą piechotą, w nocy do pobliższych wypadł nieprzyjacielskich szańców, tam część piechoty na sposobnem miejscu zasadziwszy, którzyby uciekających siekli, sam pierwszy na szaniec wbiegłszy i serca drugim dodawszy, tylo to przestrachem w niespodzianym razie, to odwagą sprawił, że pierzchać co żywo poczęli, ale i z tyłu od nacierających, i z przodu od zasadzonych oskoczeni, trupem i mostem legli: a wódz Czarnecki i zwycięztwo i sławę do fortecy odniósł. Dobroczynności jego w kollegium naszem Kaliskiem jest wdzięczna pamiątka: żona jego Misiowska. Wojciech drugi, pisarz grodzki Chęciński, złączył się był dożywotnie z Dubrawską z której syn Kazimierz. Paweł trzeci, w ojczyznie najprzód w Polskim obozie służył, i już rotmistrzując, już pułki w różnych expedycyach wodząc przez lat dwadzieścia, nie mały czas potem w wojsku Ferdynanda III. Cesarza zostawał, na ostatek do Malty się udał, tam w wielu okazyach, a miano-

wicie w potrzebie u Kanei, odwagą swoją sławę sobie wielką uczyniwszy, kawalerem Maltańskim kreowany *Kochowski climact.* 3. *lib.* 4. Stanisław czwarty, dworzanin królewski, służył wojenno Ferdynandowi Cesarzowi z pięciąset jazdy. Tomasz piąty, Krakowski i Włocławski kanonik.

Stefan szósty syn Krzysztofa, sławny na cały świat wojownik, odwagi i Marsa Polskiego korona, od młodości swojej przyuczony do prac i dzieł rycerskich, pod Stanisławem Koniecpolskim hetmanem początki experyencyi wojennej założył za towarzysza służąc. Przez niemało potem lat porucznikował, zwłaszcza u Marcina Kazanowskiego hetmana polnego w Moskiewskiej expedycyi, tam z Władysławem IV. przy dobywaniu Smoleńska mężnie stawając, tego poloru nabył, którego potem w expugnacyi miast Pruskich, Holsackich i Moskiewskich, z wielką imienia swego chwałą zażył: znać że się w tej okazyi z pięknem sercem popisał Władysławowi, bo mu w nadgrodę krwawych zasług, przywilejem pod Szemtowem w obozie danym pięćset łanów, kompanji jego tyleż w powiecie Starodubowskim przy górze Popowej nadano. Usarskim porucznikiem Stanisława Lubomirskiego wojewody Krakowskiego będąc, przeciw Tatarom, pod Ochmatowem wojował, przeciwko Kozakom pod Starczem i Kumejkami; w roku 1635. już był rotmistrzem usarskim, jako się podpisał *in Albo Congregat.* w Krakowie u S. Barbary i z drugim Stefanem Czarneckim usarskim towarzyszem. Najbardziej jednak, nieprzyjazna Janowi Kazimierzowi Królowi fortuna, kawalerską cnotę jego objaśniła. Prawdać że w roku 1648. z Stefanem Potockim synem hetmańskim wysłany na poskromienie rebellizujących Kozaków, i zawołanego ich herszta Chmielnickiego, w niewielkim dość poczcie, od daleko liczniejszego z Kozaków i Tatarów gminu, gdy z niemi pod Żółtemi wodami traktuje, przeciwko prawu narodów, i słowu danemu od wiarołomców przytrzymany, gdy tym czasem owę szczupłą garstkę ludzi po części wybił, po części w niewolą zagarnął nieprzyjaciel, i ten mąż waleczny pojmany do Tauryki. *Pastorius lib.* 1. Luboć *Kochowski climact.* 1. *l.* 1. świadczy, że go Chmielnicki Tatarom odjął, i w ścisłych pętach w Kodaku więził. We dwie lecie potem przez traktaty pod Zborowem uczynione, na wolność wyszedłszy, pokazał że przeszłym nieszczęściem, nie tylko w nim chęć do wojny nie ostygła, ale tem bardziej rozgorzała. Pod Beresteczkiem Mikołajowi Potockiemu wielkiemu hetmanowi siła do zwycięztwa dopomógł, już na ten czas chorąży Sendomierski i pułkownik hetmański, u którego też w tej był estymacyi, że mu jako doświadczonemu żołnierzowi rządy całego

wojska zlecał. Wyniósł go wyżej Jan Kazimierz: po klęsce albowiem naszych pod Batowem po Samuelu Kalinowskim, oboźnym koronnym zawołany, przydano mu do tego Piotrkowskie, Kowelskie, Kaniowskie, Ratnińskie starostwa. Nadto jako z komputu wojska dochodzę, miał swoję dywizyą w roku 1658. w niej pod usarską chorągwią koni liczono 170. pod Kozacką koni 147. dragonji 988. Z temi ludźmi swemi, gdy Manasteryszczan mężnie dobywa, i do szturmu pod wał nieprzyjacielski przywodzi, kulą w twarz postrzelony, tak że mu gębę wskróś na obie strony przeszyła; piątno to, póki żył, odwagi jego nieustraszonej, oczywistym było świadkiem. Tym czasem, gdy z jednej jeszcze toni, od chłopskiej wojny, nie wybrnęła, opłakana temi tam czasy ojczyzna, druga fatalniejsza na nię nastąpiła. Karol Gustaw Król Szwedzki z wojskiem swojem głęboko w wnętrzności tego Królestwa zaciekłszy się, widząc że mu fortuna nad nadzieję służyła, na tem jedynie imprezę swoję zasadził, żeby był Jana Kazimierza Króla z tronu zepchnąwszy, sam go posiadł. Wbił go poniekąd na tę otuchę odjazd z Polski Kazimierza: ten albowiem Pan widząc się od szczęścia opuszczonym i nieprzyjaciela prawie nad karkiem swoim, za granice folgując czasowi umknął. Synowie koronni to Kozacką wojną przyciśnieni, to bogatemi Gustawa obietnicami uwiedzieni, ile bez Pana, bez głowy, bez rady zostając; niechętnieć, przecięż do Szwedzkiej nachylili się partyi. Ale Czarnecki, nienadwerężonym statkiem przy dostojeństwie Jana Kazimierza dostawał: a najprzód już kasztelanem Kijowskim będąc, miasta Krakowskiego przeciwko Szwedom długi czas natarczywe oblężenie wytrzymując, bronił: widząc jednak, że więcej przysługi jego cała ojczyzna potrzebowała, niżeli jednego miasta mury, Kraków chwalebnemi kondycyami poddał Szwedowi. Chciał go wprawdzie na ten czas na swoję stronę przeciągnąć Karol Gustaw, i tak swoim jako i Wittemberga książęcia listem pełnym pochwał i wielkich nadziei zachęcał, atoli nieprzełamany był Czarneckiego umysł: dla tego gdy się to nie powiodło, przeciwko paktom w Krakowie dopiero umowionym zasadzki na niego rozstawił, chcąc go przejąć: atoli daremnemi zawodami. Stefan na wszystkie strony ostrożny, oszukawszy nieprzyjacielskie zamysły, do Opola z ludźmi swemi do Króla pospieszył, i z nim potem do ojczyzny powrócił. To opisawszy *Fulden lib.* 6. przydaje: ***Dignissimus omnino inter Sarmatas heros, libertati Patriae studens, varia arte marteque Svecos deinceps feriebat***, a najpierwej w roku następującym to jest 1656. pod Gołębiem, od Karola Króla Szwedzkiego, dziesięcią tysięcy w koło opasany, tak że już jakby go w ręku

mieli tak sobie applaudowali Szwedzi, Czarneckiemu w desperowanym przypadku odwaga i szabla tor do wolności uczyniła: skoczywszy albowiem w kilka swoich chorągwi, które na ten czas przy nim były, tysiąc Szwedów na placu położywszy, pięćset rannych zostawiwszy, z bardzo małym swoich uszczerbkiem na karkach nieprzyjacielskich wyszedł szczęśliwie z ciężkiego razu. Oddał wet za wet wkrótce Karolowi, kiedy go niespodzianie napadłszy o trochę nie złapał, by był salwując się, nie umknął. Pod Jarosławiem potem Szwedów, jednych wyciął, drugich do ucieczki przymusił: uciekających do Wisły z wielką w nich klęską gonił: most pod Sendomierzem zrzucił i ucieczce drogę zagrodził. Pod Warką kilka tysięcy z margrabią Badeńskim trupem na placu położył. Izraela pod Łowiczem fortunnie przetrzepał, i ze wszystkiego wyzuł: z Bydgoszczy, Nakła, Tucholi i inszych miast praesidia Szwedzkie wyrzucił: w Wielkiejpolszcze Wartę rzekę przebywszy tysiąc pięćset ich zniósł: ośm chorągwi nieprzyjacielskich w zdobyczy wyniósłszy: Królową Ludowikę przez środek zasadzonych i pilno czuwających na to Szwedów do Gdańska do Króla bezpiecznie doprowadził. To wszystko z *Fuldena* historyka kładę, żeby tym większą u każdego wiarę miało, kiedy i cudzoziemskich autorów pióro wysokiemi pochwałami dzieła jego rozpisało: jakoż *G. Horn Orb. Pol. fol.* 172. między najprzedniejszemi tego tam wieku wodzami Czarneckiego położył, i *Laurentius Luchesinus Soc. Jesu Epinicio in victoriam de Moschis Cudnoviensem*, tak o nim mówi: *Quis te Czarnieci sileat? quem Svecica fractae haeresis hydra tremit, numeras qui praelia palmis.* Alexander VII. Papież, i Leopold Cesarz, listami swemi do niego danemi, dziwnie jego męztwo wysławili: a Potocki Paweł kasztelan Kamieniecki *in Centuria Virorum fol.* 272. twierdzi, że jeden Czarnecki, w kilka lat więcej Szwedów trupem na placu położył, niżeli kiedyś przez trzydzieści lat od wojsk Niemieckich ponieśli. We wszystkich najgorszych razach szczęśliwy, tak że do herbu jego alludując, słusznie o nim z Stacyuszem mówićbym mógł, *In omni felix tua cymba profundo Sylv.* 3. Niewypowiedzianą zaś prędkością nieprzyjaciela nachodził, niesfatygowanem sercem nacierał, i lubo w małym poczcie potykającemu się z daleko większą partyą, umykać czasem z placu przyszło, przecięż niemniej był Szwedom straszny, tak gdy im stawał w kroku, jako gdy odwodem ustępował: i tyle to męztwem swojem, to trzydziestą blisko potyczkami sprawił, ten wielki wojownik, że Karol z Polski za granice ustąpić musiał: przecięż go i tam szabla ścigała Czarneckiego. Holsacyą, spędziwszy z niej Szwedów,

Fryderykowi III. Królowi Duńskiemu oddał, Jutlandyą z jarzma Szwedzkiego uwolnił: Alsen wyspę i nadmorskie fortece Sandeburg i Nortburg niesłychaną odwagą wpław na koniu odnogi morskie przebywszy posiadł, Goldyngę miasto szturmem odebrał, i wiele inszych, z podziwieniem całego wojska cudzoziemskiego. Za te swoje heroiczne zasługi od tego Fryderyka złotym łańcuchem udarowany. Ale i Moskwa ręki jego kawalerskiej doznala, kiedy ich z całej Litwy wyrzucił, na wielu wprawdzie miejscach bijąc ich i siekąc fortunnie; pod Polonką jednak i Dzieszną pamiętnemi zwycięztwami do tego ich przycisnął, że szukając cudzego państwa, i swoich kiedyś prowincyi postradali, czyli raczej wydarte przedtem Polszcze powrócili. Ojczyzna, która mu całość swoję powinna i Jan Kazimierz Król, którego na tronie utrzymał, rekompensując mu jego nieprzeliczone trudy, z kasztelanji Kijowskiej na województwo Ruskie, ztąd na Kijowskie wyniósł, a konstytucya w roku 1661. *fol.* 12. wysławiwszy jego męztwo, na pamiątkę zasług jego starostwo niegdy Tykocińskie, ze wszystkiemi do niego należącemi dobrami *et jure Patronatus*, w dziedzictwo wiecznemi czasy, jemu i sukcessorom jego puściła. Wymawiał ci mu wprawdzie ktoś, że z prostego szlachcica, tak wielkim urosł senatorem, atoli pięknie na to, i właśnie *ad hominem* odpowiedział. Ja nie z soli, ani z roli, ale z tego co mię boli, urosłem.

Ostatnia jego expedycya na Ukrainie. Wieść niepocieszna go zaszła, że nowe bunty, rebellia Kozacka głowę znowu podnosząc, i w świeże spiski klijąc się, zaczynała: wysłany na poskromienie jej Machowski we dwieście koni, porażony. Usychał na tę nowinę, kochający syn ojczyznę, przecięż nie folgując nic i starganym siłom i podeszłym latom do Stawisk przypada, tam Konjuratów w pień wyciąwszy, resztę miasta przeszłą expedycyą niedopalonego ogniem znieść kazał. Wkrótce potem słabieć począł; przecięż żywością ducha zemdlałe siły krzepcząc, żadnym perswazyom nakłonić się nie dał, żeby był, dla poratowania zdrowia z pola ustąpił. Gdy jednak co raz to większą górę gorączka brała, najprzód do dóbr swoich, ztamtąd ku Polszcze w drogę się puścił. W tej podróży list królewski odebrał z przywilejem na Buławę polną koronną, przeczytawszego rzecze: Wszakem ja nie raz mówił, że mi w ten czas hetmańską władzę dawać będą, kiedy ani siła do wojny ani ręka do szabli zdolne nie będą: jeżeli mi jednak zdrowia Bóg użyczy, starać się o to będę, żeby Król Jmść nie żałował tej łaski swojej, którą mię potyka: jeżeli umrzeć przyjdzie, ta Buława, śmiertelnego grobowca ozdobą chyba będzie. To wyrzekłszy w dalszą ku Dubnu

drogę nieść się kazał, bo zmocniony paroxyzm ani wierzchem ani wozem jechać mu nie pozwalał. Tam we wsi Sokołowka stanąwszy, widząc się śmiertelnym, przed Ks. Agapitem Dąbrowskim Jezuitą, swoim we wszystkich expedycyach spowiednikiem spowiedź uczyniwszy, i Wiatyk S. przyjąwszy, świątobliwie żyć przestał w roku 1665. wieku swego 66. w podłej bardzo lepiance, ten który świat cały imienia swego chwałą napełnił, z wielkim Jana Kazimierza Króla i wszystkich żalem. To dziwna, że koń jego, w biegu nieporównanej prędkości w okazyach wszystkich z Czarneckim doświadczonej dziarskości, pod czas choroby Pana swego, jakby śmierć jego przeczuwając głodem się morzył, niechcąc nie jeść, nogami tylko w ziemię kopiąc, a na wchodzących i wychodzących żałośnie poglądając, aż też padł i zdechł, jakby *nollet Domino servire minori.* Był ten Stefan z natury do wojny urodzony, jakby ogniem tchnął miasto duszy, więcej mu jeszcze poloru ustawiczna od młodości wojenna experyencya przydała, na najcięższe stosy nieustraszony, prędkości w przebywaniu głębokich i bystrych rzek nieporównanej, w radzie i zamysłach skryty. Wstrzemięźliwością, czujnością, pracą, z najostatniejszemi żołnierzami swemi certował, tak że się zdał krom honoru i rządów nad wojskiem nie mieć nic nad inszych: ztąd cokolwiek rozkazywał, sam pierwszy zaczynał. Kawaleryą swoję chciał mieć w ustawicznej exercytacyi, dla tego zwykł był mówić. *Facilius militem, continuo actu lassatum, quam otio calcitrantem, tractari:* luboć go w tem samem szczypie *Kochowski climact.* jako i w drugich punktach ale niewinnie, znać czyim duchem pióro jego tchnęło: to albowiem pewna, że tych tam czasów okoliczności, tego po nim wyciągały: inaczej kochający sławę swoję i rycerstwo wojownik, najmniejby był nie uczynił, coby z uszczerbkiem jej być mogło. Przed potrzebami tak częstemi, stateczną a staropolską pobożnością zwykł się był grzechów swych, bez których w tem życiu śmiertelnem obejść się niepodobna, kapłanowi spowiadać. *Kowalicki w Kazaniu* swojem pisze o nim, że pospolicie tańcował w pancerzu na gołem ciele. Związkiem małżeńskim miał za sobą Zofią Kobierzycką herbu Pomian, synowicę kasztelana Krzywińskiego, a z niej według *Kochowskiego* żadnego syna nie zostawiwszy, dwie tylko córki dziedziczki fortuny i sławy swojej spłodził. Z tych pierwsza, Alexandra Katarzyna Branicka marszałkowa nadworna koronna: ta młodszą będąc, gdy się ojciec na wojnę wybierał, żegnając ojca rzewliwie się zapłakała. Pytają się o przyczynę płaczu: odpowiedziała. Żałuję, prawi, tego, żem się w męzkim stanie nie urodziła, żebym ojcowskiej chwały

i dziel jego uczestniczką być mogła. Po śmierci męża swego młodo owdowiała, lubo i kwitnąca lat pora i fortuna obszerna, i nacisk wielkich konkurrentów do powtórzenia małżeństwa nęciły, przecięż w wdowim stanie obrała sobie resztę lat swoich kończyć wielkich cnót matrona, a najprzód miłosierdzia, z którego ubóstwo i znędzone poddaństwo z chęcią ratowała. Paskami i włosiennicą ciało trudziła. Najśw. sakrament gdy do chorego niesiono, pieszo odprowadzała, mszy świętych co mogła mieć słuchała: na ostatek umierając w r. 1698. testamentem warowała, żeby bez pogrzebowego kazania ciało jej złożono w kościele naszym Krakowskim u Ś. Piotra, któremu też miejscu słuszną jałmużnę darowała. Druga Konstancya Leszczyńska wojewodzina Podlaska, osobliwsza Dobrodziejka Krakowskiego naszego nowicyatu: o niej *Ks. Kowalicki fol.* 73. napisał, że osobliwie w mięsopusty, pod miękkim jedwabiem włosiennicę, w modnych zaś trzewikach, drobne nosiła kamyki, wosk nad świecą na nogi topiła, Ś. Xawiera obraz w Kaliskim kościele srebrną sukienką przystroiła, i wiele inszych łask tak temu jako i Łuckiemu naszemu kościołowi wyświadczyła, kollegio Krakowskiemu u Ś. Piotra więcej niż dziesięć tysięcy wyliczyła.

Dobrogost siódmy syn Krzysztofa, w Węgrzech zaprawował się do odwag wojennych, a potem z książęciem Wiśniowieckim ojczyznie służył, pułkownikiem wojska Zaporowskiego w Białocerkwi w roku 1642. Franciszek ósmy, w zakonie Soc. Jesu, z samych heroicznych cnót jego znać było, że rodzonym był bratem Stefana pamiętnego wojownika, z tą tylko różnicą, że tamten nieprzyjaciół, ten zaś siebie samego zwycięzca, a pospolicie aż do krwi: taką albowiem industryą w wyniszczeniu ciała swego nadrabiał, że już pokrzywami, już rózgami, już cierniem ostrym ciało swoje krajał, a gdy w podeszłym wieku zdało mu się, że już mu siły niestawało na święte nad sobą pastwienie się, zdolnych sił cudzej ręki, na to zażywał, żeby go była z umowy do woli katowała, bez względu na żadne prośby, któreby był na nim ból ciężki mógł wycisnąć: krom tego w śniegu się po dachach z szat wyzuwszy nurzał, i najostrzejszemi mrozami studził; bez wątpienia, że sercem pod ten czas miłością Boga pałającym. Postrzegł raz na mendyku odartą łachmanę, prędko się postarał, że go w inszą lepszą przyodział, tę zaś, za osobliwszy od odartusa wziąwszy podarunek w nie się przyodział; tyle rozplenione w łatach siermięgi owej, robactwo dokuczać poczęło Franciszkowi, że zdesperowawszy o sobie żeby mógł tę dobrowolną katownią wytrzymać, związać się rozkazał: cierpiał przez słuszny czas torturę

niezwyczajną, po której ciało jego tak pokąsane znaleziono, jak gdyby trądem zarażone było. I lubo przyostrzejszym się sobie stawiał, przecięż czegobyś się nigdy po nim nie spodziewał, na wszystkich innych był łaskawy i miły, czy to ucząc, czy każąc przez wiele lat, czy kollegia nasze rządząc Winnickie, Rawskie, Toruńskie, konwikty Sendomierskie i Kaliskie, czy na obozowych missyach z bratem swoim wojewodą, tak w ojczyznie, jako i w Holsacyi pracując. Zjechał na nowy rok w licznej komitywie dla dostąpienia odpustu Świderski, marszałek niegdy związkowy do Rawy, gdzie rektorem na ten czas prezydował Czarnecki, i spodziewając się że żołnierskim ludziom snadniej miał faworyzować brat wielkiego wojownika, o spowiedź go i rozgrzeszenie prosił: wymawiał się rektor łagodnie, składając się papiezką bullą, która sekwestrujących dobra duchowne (jak oni w ten czas w Olborzu i indziej czynili) przypuszczać do tego nie pozwala. Grozi Świderski zniszczeniem dóbr kollegji, nic na to niewzruszony Franciszek, w swojem statecznie dostawał przedsięwzięciu, ale powolną perswazyą tyle sprawił w Świderskim, że potem o niczem bardziej nie myślił, jako żeby się z Bogiem i kościołem pojednał, dobra kościelne i ich dyspozycyą, duchowieństwu zupełnie wróciwszy, co się wkrótce stało. Ten zaś potem w Lublinie w roku 1676. wieku swego 66. życie to pobożnie zakończył.

Marcin dziewiąty syn Krzysztofa: i ten w Węgrzech najprzód swoję młodość ćwiczył w rycerskich pracach, a potem w ojczyznie z koniuszym koronnym książęciem Wiśniowieckim, i Kazanowskim hetmanem, to w Prusiech przeciwko Szwedom, to na Rusi i Ukrainie przeciwko Tatarom i Kozakom, porucznikiem będąc u margrabi Myszkowskiego pod Lubniem w potrzebie z Kozakami z samopału postrzelony; na Kodaku potem tamtecznej fortecy komendantem dalej nad rajtaryą Polską pułkownikiem, to *Kochowski climact.* Dzidowski zaś Clavis aurea powiada że był oboźnym koronnym, i że pod Batowem zginął: ale jako się wyżej mówiło, Samuel Kalinowski z tym honorem w tej porażce poległ, nie on. Tenże córkę mu przyznaje Alexandrę, która po mężu Melchiorze Michałowskim stolniku Rożańskim owdowiała, żyła jeszcze w roku 1686. Siostra jej pierwszym związkiem Krystyna dostała się Jędrzejowi Zaleskiemu pułkownikowi królewskiemu. Druga zaś Molskiemu stolnikowi i surrogatorowi Kaliskiemu, na nasze kollegium Kaliskie dobroczynna, któremu dziesięć tysięcy na bibliotekę zapisała. Zeszła w sędziwym wieku 1705. Brat ich Kazimierz w obozach życie swoje strawił. Drugi brat

Stefan Stanisław pisarz polny koronny, Brański, Kaniowski, Lipnicki starosta, od czternastu lat wieku swego, rycerskim odwagom przyuczać się począł. Skarbnikiem go Czernicchowskim i rotmistrzem rajtaryi komput wojska 1658. wspomina, ale go potem męztwo jego doświadczone wyżej wyniosło: natarczywem albowiem sercem do każdej szedł okazyi, tak, że kiedy wojskom regimentował, rycerstwo bojąc się o niego, musieli go przez Zamojskiego i Księskiego upraszać, aby w jednej swej głowie, którą tak skoro na szwanki narażał, wszystkich bezpieczność ostrożniej chował: jakoż w Moskwie pod Kuślikami odważnie nacierając na gromadnego nieprzyjaciela, czterech rumaków w tej potrzebie postrzelonych utracił, a w innych okazyach jedenaście koni pod nim zabito. Od Krawczeńka rebellizantów herszta, który od Stryja bieżącego chciał z zasadzki przejąć, odważną ręką salwował się, ale gdy w siedmiu tylko towarzystwa komitywie zostając, chciał jednego z nich Kuklińskiego zabitego ciało Kozakom odbić, w głowę szablą niebezpiecznie cięty. Pod Humaniem obojczyk kule w pół złamany, jego nie ruszywszy. Pod Chocimem w chwalebnej wiktoryi, na imprezę i assult do obozu Tureckiego piechotę sam prowadził z dobytą szablą poprzedzając: pod Wiedniem i Parkanem rycersko stawał: a gdy Król Jan na Budziaki z wojskiem poszedł, przez Multany do niego z ludzmi swemi przerzynał się. Pod Lisianką w ramię cięty czy postrzelony, z której rany prawą ręką władnąć nie mógł. Jego męztwem Perejasław, Czerniechów, Sośnica, Nizin, Sedniów, do poddania przymuszone, ile klęską swych zastraszone, gdzie na Stabuńskich polach otaborzonych rebellizantów przełamał. Pacowi Wileńskiemu potem wojewodzie od Moskwy oblężonemu na odsiecz idąc, sprawił to imienia swego postrachem, że nieprzyjaciel o pokój traktować musiał. Dacko ze czterdziestą i siedmią tysięcy od niego przetrzepany, tylko się w ośmnaście tysięcy został: a kiedy od Radomyśla ruszył, od niego i Zamojskiego potem podskarbiego koronnego spędzony, i do ucieczki przymuszony. Marszałkował izbie poselskiej w roku 1673. Do fundacyi OO. Reformatów w Zamościu, najwięcej się przyczynił, dla tego tamto miejsce, za swego czci go fundatora. W Lublinie do matki boskiej przy kościele świętego ducha znaczną szczodrobliwość swoję pokazał. Umarł w roku 1703. z Hulewiczowny kasztelanki Bracławskiej jednę tylko córkę zostawiwszy Zofią Angelę, którą wydał za Michała Potockiego, pisarza polnego koronnego, a teraz wojewodę Wołyńskiego: w kościele naszym Krasnostawskim pochowana, zszedłszy na lepsze życie 1724.

Jan dziesiąty syn Krzysztofa, miecznik Krakowski, młodsze lata przepędziwszy w obozie pod chorągwią Myszkowskiego, dalsze usługom ojczyzny poświęcił, z sejmu coronationis w roku 1676. przydany do exekucyi testamentu Jana Kazimierza Króla, względem dóbr Żywieckich, jeździł i po ciało jego do Francyi. Syn jego Michał kanonik Krakowski i Sendomierski, deputat na trybunał koronny w roku 1695.

Wojciech komornik grodzki Kaliski, syn Józefa, o którym *Niesiecki* pod herbem *Pruss 3tio* przez niewiadomość pisze. Ten miał braci rodzonych pięciu 1*go* Wawrzeńca stolnika Inowłodzkiego, podstarostę Łęczyckiego, ten z *Nowomiejską* spłodził syna jednego żyjącego, Felixa podkomorzego nadwornego J. K. Mci, kawalera orderu S. Stanisława. 2*go* Grzegorza komornika Łęczyckiego, który z *Łącką* małżonką zostawił dwóch synów, Adama kapitana wojsk koronnych, i Ignacego. 3*go* Szymona stolnika Bracławskiego. 4*go* Stanisława, o którym wspomina *Ks. Niesiecki*, zostawił potomstwo dwie córek, Maryannę i Petronellę. 5*go* Waleryana księdza kanonika Ulewejskiego: były także dwie siostry. Tenże Wojciech komornik Kaliski, miał 1*mo voto* Juliannę *Zabłocką*, z którą spłodził synów pięciu: Józefa, Stanisława, Wawrzeńca, Jana Nepomucena i Antoniego. Z tych jeden żyjący, i dwie córki, Maryannę za Korytowskim starostą Rumieniewskim. Drugą Elżbietę za Tyborowskim szambelanem królewskim. 2*do voto* Jadwigę *Gurowską* miecznikownę Kaliską, z tą prócz Jana zmarłego, potomstwo żyjące trzy córki, Ludwika, Józefa i Angela, małoletnie. — *Heraldyka Wielądka.*

Czarnecki *herbu Prus* 3*tio*. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli widziałem ich z tym herbem. Jan biskup Kamieniecki, opat Czerwieński w roku 1660. lubomci ja mu wyżej herb Łodzia przywłaszczył. Wojciech Czarnecki w Poznańskiem, Kazimierz w Łęczyckiem, Stanisław w Sieradzkiem w roku 1697. Marcin stolnik Bracławski i Seweryn w Bracławskiem tegoż roku. Adam i Franciszek z Czernocina w Krakowskiem w roku 1705.

Duńczewski a z niego *Wielądek* tak obszernie o tej familji donoszą: *Czarneccy herbu Prus 3tio*, to jest: *Nagody z gwiazdą.* Dwie są linie w Ruskiem, na Wołyniu, i w Podolskiem województwie Czarneckich znajdujących się, z tą tylko różnicą, iż pierwsi nie mają przydanej do herbu gwiazdy, drugim zaś w środku podkowy, gwiazda w błękitnem polu jest przydana. Najdawniejsi z Czarneckich bez gwiazdy herbu *Prus 3tio.* Piotr, Stefan i Jerzy rotmistrze i pułkownicy, w genealogji wyrażeni, bo dla rewolucyi częstych i ogniów marsowych, nie można w aktach z inwestygować przodków dawniejszych, częścią, iż od Szwedów są popalone, częścią iż do Rossyjskiego imperium są zabrane, częścią iż włości Czarneckich, wszystkie są zrujnowane przez Tatarów i Chmielnickiego, do tego, iż razem Czarneckich dziewięciu pułkowników i rotmistrzów, z hetmanem Kalinowskim, (którzy wielkie komendy miewając, na wielu miejscach przedtem zwyciężali nieprzyjacielskie wojska) zginęło pod *Bato-*

chowem, a ich skarbce nie wiedzieć gdzie się podziały, za Chmielnickiego inkursyi i buntów Ukraińskich, coraz więcej wzmagających się. Pomienionego Piotra, Stefana, i Jerzego żon, nie można wiedzieć, które były, jako też i tych Czarneckich, którzy nad Dnieprem zginęli pod *Batochowem*. Dopiero od pozostałego Stefana Czarneckiego, który po zabitym tamże ojcu swoim i stryjach, zostawał w opiece książęcia Bogusza Korotki, wiadoma jest dalsza procedencya. Albowiem tenże książę Bogusz Korotko, dawszy mu w małżeństwo wnuczkę swoję z księżniczki *Zbaraskiej*, ostatniej z domu Krasnosielskich urodzoną, skrewnił się z książęciem Korotkiem, Zbarawskiemi, i Korybutami Wiśniowieckiemi, z których Michał Korybut książę Wiśniowiecki był Królem Polskim.

Dopiero jakoby żyć poczęła rycerska familia od Stefana Czarneckiego z *Krasnosielskiej*, którego córka jedna za Władysławem na *Bohatynie* Chreptowiczem stolnikiem Kijowskim, w dom zacny dostała się. Druga córka wydana była za Alexandra z *Obodna* Obodyńskiego. Trzecia córka za Juszkowskiego. Syn zaś pierwszy Stefana Czarneckiego, Jerzy złączony z *Bajbuszową* pisarzową ziemską Krzemieniecką, umarł bezpotomnie. Syn drugi Marcin był podkomorzym Bracławskim, który służąc pod komendą książęcia Dymitra Wiśniowieckiego wojewody Belzkiego i hetmana najprzód polnego koronnego, potem kasztelana Krakowskiego, w wielu okazyach dał dowody męztwa swego, i zwyciężył r. 1660. z tymże książęciem, za *Juńczarychą* i koło *Chmielnika* ze swemi pułkami, *Kochowski pisze i Potocki:* Ten tedy Marcin Czarnecki podkomorzy Bracławski ożenił się był z Anastazyą *Zaleską* stolnikowną Bracławską. Tego Czarneckiego bracia inni, a synowie Stefana, byli Jan Czarnecki Karmelita, biskup Wołoski, i Wojciech Jezuita. Zostawił tenże Marcin z Anastazyą *Zaleską* synów, Kazimierza pułkownika, Antoniego starostę Sienieckiego i sędziego ziemskiego Bracławskiego bezpotomnego. Marcina Seweryna pułkownika i regimentarza pod komendą hetmańską za Króla Jana Sobieskiego, który z Maryanną *Hulewiczowną* splodził trzech synów. Michała stolnika Wołyńskiego męża zasłużonego w województwie Podolskiem, Wołyńskiem i w Ukrainie, miał za sobą Johannę *Kniehinińską* chorążankę Kijowską, z których Jan był kasztelanem Halickim. *Łaski statut fol.* 83. Jakób był kanonikiem Łuckim i deputatem na trybunał koronny, roku 1712. Drugi syn Marcina Czarneckiego podkomorzego Bracławskiego, Franciszek cześnik Wołyński pułkownik wojsk koronnych, starosta Rudzieński i Depułtycki, mąż rozsądnego, wspaniałego, dobroczynnego, i każdemu miłego umysłu. Żona pierwsza jego była z domu *Jełowicka*, ale *primo voto* była za Wykowskim, drugą miał z *Leduchowskich* Zagurską, z tą się rozwiódł. Trzeci syn Marcina, Jan starosta Salnicki, który w młodym wieku, ale przez doskonałą industryą swoję, mający chorągiew, po kilka razy sztucznie Kozaków Ukraińskich zwojował, za co wziął od Króla Augusta pomienione starostwo. Tegoż podkomorzego Bracławskiego, dwie córki zostały się, Anna Leduchowska i Izabella Korzeniowska łowczyna Bracławska.

Druga linia Czarneckich herbu *Nagody*, to jest *Prus 3tio*, z przydaniem gwiazdy w środku podkowy, lubo jest tejże procedencyi

od dawności swojej, jako Czarneccy bez gwiazdy; w poźniejszych jednak czasach bierze swoję derywacyą od Piotra Czarneckiego kasztelana Zawichostkiego, który z Maryanną *Grzegorzewską* herbu *Jasieńczyk* spłodził dwóch synów, Andrzeja i Macieja, obadwa byli regimentarzami. Jędrzej Czarnecki, na wojnie Tureckiej zabity z Zołkiewskim pod *Cecorą* poległ, a Maciej wzięty w niewolą Turecką z Stanisławem Koniecpolskim hetmanem polnym, i Samuelem Koreckim książęciem, których ztamtąd wykupił, książę Krzysztof Zbaraski, o czem *Konstytucya* 1624. *Piasecki fol.* 167. — Tenże Maciej wyszedłszy z niewoli pojął Annę *Wierzbicką*, (*Duńczewski* pisze że pojął Katarzynę *Zgorską* herbu *Kotwicz*) i spłodził z nią Mateusza który służył wojskowo razem z ojcem swoim Maciejem pod komendą Stefana Potockiego starosty Niżyńskiego syna hetmańskiego; przybywszy nad *Żółte wody*, tenże Maciej Czarnecki z wojskiem, pod czas sprzyjającej sobie nocy pogodnej, przy świecących gwiazdach, bijąc i zabierając nieprzyjaciela, wziął za to do herbu swojego *Nagody* gwiazdę, odtąd zażywać począł gwiazdy w podkowie, nad którą zdawna było półtora krzyża, co się stało w r., 1648. *Kochowski climact.* 1. *fol.* 30. Ten Maciej tamże nad *Żółtemi wodami*, zginął heroiczną śmiercią, a syn jego Mateusz powrócił do ojczyzny, gdzie w różnych potem bywając okazyach, za Króla Władysława IV. i Jana Kazimierza, ożeniony z Maryanną *Węgierską*, z *Białostockiej* urodzoną miał syna jednego Jana, ten był rotmistrzem pancernym w wojsku W. Ks. Lit. i z swoją komendą, wiele zwycięztw nad Tatarami i Kozakami pod *Zbarażem* otrzymał. — Że Mateusz był synem Macieja Czarneckiego, *probatur* tranzakcyą testamentową, *in ipso hostico*, bo w roku 1652. dnia 12. Stycznia zeznaną, przez którą znać daje Janowi i Jakóbowi Czarneckim synom swoim, iż ojciec jego był Maciej Czarnecki a matka Anna z domu *Wierzbicka*. Że w *Slaweczkach* pod *Owłoczymem*, *Turzyskiem* i *Przewałami* orda Tatarska, rozproszywszy wojska Polskie, zrabowała, zabrała i popaliła, nawet Mateuszowi Czarneckiemu wszystkie papiery do imienia Czarneckich, jemu i antecessorom służące.

Jan Czarnecki podstoli Żydaczewski rotmistrz chor. Lit. ten z Katarzyną *Burczakowną* ożenił się, że był synem Mateusza Czarneckiego *probatur*, najprzód wzwyż wyrażoną tranzakcyą testamentową. *2do* przywilejem Jana Kazimierza Króla, Janowi Czarneckiemu w roku 1668. dnia 11. Sierpnia w Warszawie danym, którym zaświadcza ten monarcha, iż Jan Czarnecki, w wielu okazyach przy wolności, ojczyznie, i dostojeństwie królewskiem, mężnie i odważnie stawał, a w oczach samego monarchy, heroiczną cnotę prezentował, nadgradzając za jego wierne usługi, jemu i jego małżonce, wieś *Zarzyce* w województwie Mścisławskiem, tęż samę potwierdził, którą wprzód Mateusz i Maryanna z *Węgierskich* Czarneccy posiadali. *3tio* przywilejem Michała Króla Polskiego autentycznym, temuż Janowi Czarneckiemu w roku 1671. dnia 4. Lutego w Warszawie danym, na rotmistrzostwo chorągwi Lit. przez tegoż zaciągnione i utrzymywane: tenże przywilej zaświadcza, że nietylko fortuny swojej, ale i krwi własnej dla całości swej ojczyzny i dostojeństwa królewskiego, w wielu okazyach nie żałował. — Tenże Jan zostawił z *Burczakowny* syna Stefana który służył wojskowo pod ko-

mendą Sapiehy wojewody Wileńskiego hetmana W. Litewskiego, i będąc rotmistrzem wraz z tymże wodzem swoim, w wielu potyczkach mężnie potykał się z nieprzyjacielem. — Złączył się dożywotnie z Heleną *Chmielewską* herbu *Jastrzębiec* i spłodził dwóch synów Władysława i Jana. Że ten Stefan był synem Jana podstolego Żydaczewskiego i Katarzyny z *Burczaków* małżonków, *probatur* prócz innych wielu dokumentów. 1*mo* manifestem w r. 1701. dnia 3. Marca w grodzie Łuckim, przez Jana Czarneckiego, przeciw Ks. Tomaszowi Czarneckiemu proboszczowi Wiśnickiemu i Hulewiczowskiemu, tudzież Stefanowi Czarneckiemu braci swoim rodzonym, z Jana i Heleny *Chmielewskiej* Czarneckich spłodzonym, w którym żali się, iż ci zabrawszy substancyą ruchomą i nieruchomą, po zeszłym Alexandrze Czarneckim, tak tych jako i manifestanta bracie rodzonym, części zastawnych, na *Wujtoszczyznie*, *Goreczyznie* i *Zarzyczu*, nieudzieliwszy porcyi, spadkiem na nich równie przypadających, używają sami i wszystkie membrany pod siebie zagarnęli. Także w roku 1719. *feria tertia post festum S. Francisci confessoris* w sądach trybunalskich Lubelskich, między Stefanem i Ks. Tomaszem Czarneckiemi, a pozostałą i sukcessorami Krasickiego, kasztelana Chełmskiego zapadły dekret, którym nakazana kondescensya do rozpoznania na wzajem mianych pretensyi. Z mocy tegoż dekretu 1720. roku *feria secunda post festum purificationis B. V. Mariae* na gruncie dóbr Niesuchocisz zjazdowy akt. — Władysław syn Stefana osiadł w domu, drugi zaś syn Jan do wojska i *ad Statum* applikował się. Dosłużył się w wojsku Litewskiem porucznikostwa, potem został sędzią generalnym wojskowym, funkcyi przytym publicznych nie opuszczał. Za Augusta II. Króla wyprawiony do cudzych krajów z Palatinem *Rhenu* i *Moguncyi*, potem kilkanaście razy z województw różnych był posłem na sejmach, przez które zasługi, August III. Król Polski wezwał go do senatu, konferując mu kasztelanią Wizką, a potem kasztelanią Bracławską. W tym czasie zaczęli wpadać Tatarowie w kraj Polski i grozić ruiną: August III. Król, wyznaczył z Tatarami komissyą na zaspokojenie, do której nominował kasztelana Kamienieckiego, i Jana Czarneckiego kasztelana Bracławskiego, który swoim kosztem tę komissyą odprawił, i pomyślnie dla kraju zakończył, za którą publiczną usługę, zaraz odebrał order Orła białego, deklaracyą pierwszego województwa wakującego otrzymał, od tegoż Augusta III. Króla. O czem poźniej konstytucya zapewnia. — Że ten Jan był synem Stefana i Heleny z *Chmielewskich* Czarneckich, *Probatur*, prócz licznych innych tranzakcyi: 1*mo*. Metryka z akt kościelnych parafji Wiśniewskiej w roku 1700. dnia 12. Stycznia wyjętą. 2*do*. Roboracya kontraktu o połowę *Kośnicz* dziedziczną, między *Januszewskiemi*, a Stefanem ojcem i Janem synem Czarneckiemi, w grodzie Łuckim roku 1722. dnia 15. Kwietnia zeznaną.

Drugi syn Stefana, a brat Jana rodzony Władysław Czarnecki *sterilis probatur* 1742. roku dnia 4. Kwietnia w grodzie Łuckim, oblata działu wsi *Koźlenicz*, między Janem i Władysławem Czarneckiemi po Stefanie ojcu spadłej i innych rzeczy.

Wzwyż wspomniony Jan Antoni Czarnecki kasztelan Bracławski był dwo żenny, *primo voto* z Zuzanną z *Odrowążów Siema-*

szkowną, spłodził dwóch synów: Józefa starostę Karliskiego orderu S. Stanisława kawalera, i Karola pułkownika Oszmiańskiego. Józef Czarnecki starosta Karoliński ten był *trinubis*. *Secundo voto* z księżniczką *Czetwertyńską* spłodził dwóch synów, Jana rotmistrza kawaleryi narodowej, który z *Lipską* starościanką Jablonowską ożeniony, drugiego Felixa: *3tio voto* z *Rościszewską* zostawił potomstwo; Karol Czarnecki pułkownik Oszmiański, który z *Poniatowskiej* w Litwie, spłodził córkę jednę. Córki tegoż Jana Antoniego Czarneckiego kasztelana Bracławskiego z *Siemiaszkowny* spłodzone cztery: 1. Katarzyna która *1mo voto* z Mogilnickim miała syna Ignacego Mogilnickiego *sterilem*, *2do voto* z N. Sługockim chorążym Chełmskim, Zuzannę która była za Wereszczyńskim chorążym Krasnostawskim. 2. Zofia dwu ślubna *1mo voto* z N. Kamińskim. *2do voto* z N. Głogowskim starostą Chruszłniewskim, z którym było potomstwo trzech synów, Franciszek Salezy, Adam i Józef, i córka Helena Głogowska. 3. Helena, 4. Johanna Czarneckie obydwie zakonnice u PP. wizytek w Lublinie.

Tenże Jan Antoni Czarnecki kasztelan Bracławski drugim związkiem wszedł w śluby małżeńskie, z Felicyaną *Czosnowską*, Antoniego Czosnowskiego herbu *Kolumna* kasztelana Wyszogrodzkiego córką, z tą zostawił potomstwo córek dwie: pierwszą Helenę N. Ostrowskiego podkomorzego Bracławskiego małżonkę, od których syn Jan Ostrowski i Tekla córka. Drugą Annę, a w zakonie Eufemią Benedyktynkę w Sendomierzu, i synów pięciu, 1. Ignacego, 2. Floryana, 3. Antoniego, 4. Franciszka Władysława, 5. Kaspra kapucyna.

1. Ignacy Czarnecki rotmistrz kawaleryi narodowej, orderu Ś. Stanisława kawaler, ten ożeniony z N. *Urbańską*.
2. Floryan z N. *Zagórską* podkomorzanką Łucką, spłodził synów trzech: Józefa, Jana i Eustachiego, i córkę Teklę.
3. Antoni Czarnecki krajczy koronny, orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler, ten z Barbarą z *Kwileckich* Kęszycką wojewodzanką Poznańską, zostawia synów Antoniego, Marcellego i Konstancyą córkę.
4. Franciszek Władysław dwóch imion, Czarnecki chorąży wielki W. Ks. Lit. orderów Orła białego i S. Stanisława kawaler, ten wszedł w śluby małżeńskie, z Anielą *Korzeniewską* kasztelanką Zakroczymską, z którą ma syna jednego Jana, i córkę maloletnią.

CZARNKOWSKI HERBU NAŁĘCZ.

Herb ich tak opisują autorowie. Binda podwójna biała, w sferę albo koło ułożona w czerwonem polu, której końce na krzyż ułożone: nad hełmem i koroną dwa jelenie rogi, między któremi trzy pióra strusie; te strzała od prawej strony, na lewa z góry przeszyła. *Bembus Soc. Jesu w Kazaniu pogrzeb. Okolsk. tom. 2. Klejnoty. Potocki poczet herbów.* Tego herbu sam tylko dom Czarnkowskich, kiedyś w tej

ojczyznie między najpierwszemi wsławiony zażywał; bo lubo rozumiem, że to jednaż była familia z Ostrorogami i Szamotulskiemi i innemi którzy się także Nałęczem pieczętują: atoli tak tym jako i inszym dla wielkich zasług inszym kształtem ojczysty klejnot przeformowany i nadany.

CZARNKOWSKI albo NAŁĘCZ **HERB.**

Paprocki w Gniazdzie Cnoty, początki tego herbu Nałęcza ztąd zakłada. Mieczysław z monarchów Polskich pierwszy Chrześcijanin, chcąc żeby i poddani, tegoż Boga, którego i on za Pana czcili, jednych postrachem, drugich dobroczynnością do wiary prawdziwej i uznania tegoż Boga nęcił: jakoż gdy Gniewomir książę na Człopie, przez Chrzest Ś. odrodził się niebu, Mieczysław tem ucieszony, Chrzesną chustkę z głowy jego zdjąwszy, za herb mu ją nadał. Poprawił się jednak ten autor w poźniejszej od siebie do druku podanej o herbach księdze, i słusznie: o czem niżej: gdzie już nie Gniewomirowi, ale Dzierżykrajowi książęciu na Człopie, tę łaskę wyświadczoną od Mieczysława być mieni. Potwierdza toż samo dawny *MS.* w kollegium Poznańskiem znaleziony; *Choryński także w Kazaniu pogrzeb.* którzy powiadają, że w zamku Szubińskim, wielką niegdy księgę, i pięknie oprawną, wielkiej starożytności dokument chowano, to Słowiańskim, to Łacińskim językiem zapisaną: w niej różne herby, i familie skonnotowane widzieć było, o których temi czasy i niesłychać, ale nie dawno przedtem, kiedy to oni pisali, trafunkowym spłonęła ogniem. Z niej jednak, co kiedyś wyczytali, i pamiętać mogli, to przywodzą. Za czasów Władysława Łokietka Króla, przypozwani Nałęczowie na sądy królewskie (pod Sulejowem się w polu pod namiotami trybem tamtych wieków odprawiały) o zabicie Przemysława Króla, antecessora Łokietkowego pod Rogoźnem; między któremi

i hrabia z Czarnkowa stanąwszy, niewinności swojej, tym dość jawnym argumentem bronił; iż właśnie pod sam czas tej fatalnej transakcyi, do Jerozolimy Świętą i długą peregrynacyą zapędzony, daleko jak od domu, tak i od Polski, a zatem i tego kryminału zostawał. Dowodził i tego, że Czarnkowscy, nie z tych Nałęczów idą, którzy Nałęcz zawiązany w herbie noszą; ale od Dzierżykraja książęcia na Człopie, którego Bolesław Chrobry do chrztu trzymając, na pamiątkę Nałonia, (tak zwano tych tam czasów tę zasłonę, ba jeszcze i teraz tak zowią, którą Chrystus obnażony i na krzyżu zawieszony, był okryty,) tęż samę zasłonę w cyrkuł zwinioną za herb nadał: luboć potem miasto Nałonia, Nałęczem gò, za korrupcyą i odmianą języka zwać poczęto. Przedtem zaś tenże Dzierżykraj, Porfirowej kolumny w herbie używał, którą dwaj Gryfowie na sobie trzymali. Póty pomieniony manuskrypt: atoli Okolski powiada, że przedtem Orła w herbie nosili.

Parisius i Rutka in MS. dawniejszy ten herb być rozumieją, czy to od Bolesława Chrobrego, czy od Mieczysława książęcia czasów. To albowiem pewna, że dawni Rzymianie i monarchowie różnych narodów, bindy białej, miasto korony zażywali: o czem świadczy *Alexander ab Alexan. l.* 1. *c.* 28. *i Lampridius w życiu Alexandra Sewera Cesarza Rzymskiego* pisze. *Boni linteaminis appetitor, fasceis semper usus est.* I *Seneca epist.* 80. *Vides illum Scythiae Sarmatiaeque Regem insigni capitis decorum, si vis illum aestimare, totumque scire, qualis sit? fasciam solve.* Co Lipsius tłómacząc przydaje: *id est diadema insigne Regni, nam hoc non aliud erat, quam fascia, aut vitta capiti circumdata:* i dalej mówi. *Multum mali subilla latet, id est laborum, aerumarum, incommodorum, hinc alius quidam dixerat de Regia Purpura. O mulier hunc pannum humi jacentem, non attolas, si scias, quantum mali sub eo lateat.* Z czego poznać, że starzy Sarmatów monarchowie, zdawna bindami głowę wiązali, i to Panów wielkich własne było insigne. Dyon także *in Pompejo* o Tygranesie Ormiańskim Królu napisał, że zbity od Pompejusza; z mieczem i berłem, bindę białą z głowy zerwaną, pod nogi zwycięzcy podrzucił, na znak poddania się. U Bulgarów książęce domy najprzedniejsze, miasto czapek, chustkami głowy opasywali: dla tego gdy potem Michał Król Bulgarski, wiarę Chrześcijańską przyjął, a Grecy do swych kościołów z takim strojem nikogo przypuszczać niechcieli; Król Michał poselstwo wyprawił do Mikołaja Papieża, radząc się go, czyby do Świątnic Boskich w takich bindach wchodzić się godziło; ale Stolica Apostolska

i stroju i zwyczaju tego nie pochwaliła, to *Billius tomo 2. Concil. i Parisius z niego:* wspomina *Baronius* w rocznych dziejach kościelnych tę legacyą pod rokiem 866. przecięż punktów jej nie namienia. Z tego tedy wnoszą ci autorowie, że albo pierwszemu domu tego przodkowi, ten herb nadany, gdy w okazyi jakiej Sarmatów z Rzymiany, znaczniejszego adwersarza trupem położywszy, bindę z głowy jego do monarchy swego przyniósł, albo też od Bulgarów do nas przyniesiony. Co że się stało, za czasów Dagoberta Franka, rozumie *Parisius*, za którego dziewięć tysięcy Bulgarów do Francyi wpadło było, ale gdy tam przez zdradę byli zbici, sam Alticeus, z siedmiąset inszych, z tej porażki umknął do Walduka książęcia Winidów; kędy się jego potomstwo rozpleniło, nieprzestannie Nałęcza swego nie odstępując. *Joannes Goropius l. 2. Gigantomachiae pag.* 147. powiada, że Brabantczykowie, których też niektórzy między narodem Słowiańskim liczą, i ten autor zowie *Brantes Pant*, czyli przełożywszy słowa Pan Brat, to jest *Domini Fratres*, jak się i ziemianie Polscy zwyczajnie czczą, tegoż herbu używali.

Ja nie mogęć wprawdzie przeczyć tak wielu pisarzom, że w cudzych państwach, ba i u naszych Sarmatów, binda na głowie w zwyczajnym stroju była, ale że w herb tego domu weszła, zda się pierwsza Paprockiego poważniejsza i prawdziwsza osnowa: ztąd i *Sarnicki in descript. Polon.* mówi: *Primi inter Heroës, Czarnkovii Christo nomina sua dederunt, cujus rei insigne, vittam Baptismalem hactenus gerunt.* Drudzy początków tego klejnotu poźniejszy wiek zamierzają, to jest od Bolesława Krzywoustego czasów, kiedy po owej nieszczęśliwej pod Haliczem potyczce, z placu umknąwszy, ten waleczny tryumfator; rannej swojej kawaleryi, sam potem rany i głowy wiązał, a na pamiątkę heroicznej każdego odwagi, tęż samę w herbie nosić pozwolił. Co Krzywousty Pańskiego umysłu Król, na wzór pewnie uczynił Alexandra Wielkiego i Trajana Cesarza. O czem *Dio pisze lib.* 68. *fol.* 775. że w pierwszej jego z Decebalem expedycyi, któremu na posiłek przybyli Burowie Sarmacki zda mi się naród, od barwy i koloru jej podobno tak nazwani, posłali do Trajana grzyb wielki, na którym napisali, *Buros Sociosque caeteros, Trajanum hortari, ut pedem referret, et pacem coleret.* Nie dał się na to nakłonić Trajan, stoczył bitwę, ale z wielką w swoich ludziach klęską, tak dalece że o niej mówi autor. *Cum deficerent ea, quibus vulnera militum obligarentur, fertur, ne vesti quidem suae Trajanum pepercisse, sed eam in fascias discidisse, ad obligauda vulnera militum, caesisque in praelio, statuisse aram, et*

quotannis parentari jussisse. Alexander zaś z konia zsiadając, gdy trafunkiem rozkrwawił Lizymacha, biały z głowy swojej zawód zerwał, i ranę zawiązał: co potem Lizymachowi prognostykiem królewskiej godności było. Tym torem mówię szedł i Bolesław Krzywousty: jakoż na pamiątkę tego, niektóre Nałęczów domy, lubo biały Nałęcz w herbie swym kładą, atoli gdzieniegdzie czerwony, jakby krwią spluszczony, świadczy *Ks. Rutka in MS.* I luboć to być może, że niektóre w Polszcze familie, z tej okazyi Nałęcz swój wyniosły, jako *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol.* 1010. wyraźnie pisze o Chełmickich i Moszyńskich; o wszystkich jednak tego trudno mówić, ile że dobrze przed Krzywoustym Nałęczów imię, na różne rozrodzone familie kwitnęło, jako to Czarnkowskich, Szamotulskich, Ostrorogów, i innych którzy od tych poszli, i od Dzierżykraja hrabi na Człopie. Cóżkolwiek bądź, co się wyżej mówiło z MS. Poznańskiego; musiemy jednak przestać na zdaniu Paprockiego, i drugich którzy torem jego idą.

Przydaje tenże Paprocki, czego mu pomaga i Okolski, że Czarnkowscy własni są Popiela monarchy Polskiego niegdy potomkowie, mieli raczej mówić Leszka, który między dwudziestu synów z drugiego łoża spłodzonych, dzieląc swoje państwo, jednemu z nich Człopskie księztwo w podziale naznaczył: jakoż i Ks. Bembus w Kazaniu swojem pogrzebowem, z Pomorskich książąt linią ich wyprowadza. Popiera tego i herb dawny ich, o którym wyżej namieniłem, to jest dwaj Gryfowie pod porfirową kolumną, ile że wszyscy Leszka synowie, Gryfem się pieczętowali, lubo każdy dla dyfferencyi albo inszym kształtem udał, albo jaką aukcyą przyozdobił, o czem obszerniej mówić się będzie pod herbem Gryf. Gdy się jednak potem rozplenieni tych książąt sukcessorowie sami między sobą kłócić poczęli, i z Polską potem w wojenne zaszli kollizye; wszakże potem czy z swojej dobrej chęci upamiętawszy się, czy też szablą Chrobrego Króla przyciśnieni, gdy się do Polski wrócili, tytułu książęcego ustąpiwszy, przy samym się hrabiów z Człopy honorze zostali, znać dla tego, że książęcą prerogatywę, sami sobie Piastowi potomkowie przywłaszczali. Ztąd zda mi się o nich poeta napisał. *Alba caput veteres cingebat fascia Reges. Nam Regum stirps est Czarnkoviana Domus.* A drugi o ich herbie. *Szlachetny węzle, jak wiele zacności, zawarłeś razem w swojej okrągłości? gdzie kogo jaka zacność ozdobiła? czegoby w ten twój związek nie skupiła.*

Dzierżykraj tedy hrabia z Człopy, pierwszy znać w Polszcze osiadł, czyli raczej dla tego, przodkiem go tej tak go-

dnej familji, wszysey jednostajnie tytułują, że przez Chrzest S. odrodziwszy się Bogu, nowy następującym wiekom, otrzymał zaszczyt herbowny Nałęcz: czego potwierdza, napis na pewnym grobie w kościele Czarnkowskim bardzo dawny, jako świadczy *Bembus*. Tenże Dzierżykraj podpisał *inter praesentes* fundacyą Mieczysława, pierwszego w Polszcze klasztoru Trzemeszyńskiego z tytułem hrabi na Człopie w roku 996. a manuskrypt Poznański wzwyż pomieniony, krzesło mu województwa Poznańskiego przypisał. Takbym tedy rozumiał, że on pierwszy, szereg wojewodów Poznańskich zaczął, ile świeżo od Chrobrego Króla postanowionych. Herearda potem i Dobromira hrabiów z Człopy, z różnych przywilejów doczytał się Paprocki, luboć się w Gniazdzie Cnoty, w naznaczeniu roku, którego kwitnąć mieli, siła pomylił. To osobliwsza domu tego pochwała, że jak tylko raz wiarę katolicką przyjęli, tak nigdy jej, przez wszystkie wieki nie spuścili. Zaraźliwe czasy były, gdy Luter i Kalwin jadem swoim siła domów popsował, z Czarnkowskich jednak żaden nigdy nie był heretykiem, dlategoć o nich mówi panegirysta: *Quorum nunquam contagio gentem haereseos turpavit: non impius error, hanc unquam poterat solida statione movere.* Dzierżykraj inszy, hrabia z Człopy: honorów jego zataiła starożytność, z szczodrobliwości jednak jego ku Bogu poznać, co był za Pan, kiedy Trzemeszyńskiemu klasztorowi, Gąsawę i Konratowo, majętności swoje, wiecznemi czasy darował w roku 1145. Jakoż dostatki domu tego Ks. Młodzianowski w Kazaniu swojem opisując mówi, że jeden z Czarnkowskich Zygmunta I. Króla, od Szczecina do Lublina jadącego, obiadem i wieczerzą, w swoich tylko dobrach, przez tę podróż podejmował.

Mikołaj hrabia z Człopy wojewoda Kaliski. Pierwszy się z Czarnkowa pisać zaczął. Co najprzód poznać z starego nadgrodku w kościele Czarnkowskim, w te słowa. *Illustri Heroi Domino Nicolao Comiti Palatino Calissiensi, Castri Czarnków a Miecislao V. Majoris Poloniae Duce anno* 1192. *obtentori, et Civitatis hujus Conditori et primo haeredi, a Dzierżykrajo Człopensi Domino oriundo, et per Boleslaum Chrabri, ad fidem Christi converso, et baptisato.* Znać to i z przywileju na darowiznę tegoż Czarnkowa, który się w tym domu znajduje: wypisał go w swojem Kazaniu Bembus. *Nos Miecislaus, notum facimus, quod intuendo fidelia grataque obsequia Dilecti Baronis nostri, Comitis Nicolai Palatini Calissiensis, quae nobis multipliciter impendit, et semper impendere est paratus; damus, tradimus, et conferimus sibi suisque Successoribus Castrum nostrum Czarn-*

ków vulgariter nuncupatum cum omnibus possessionibus. Datum in Rogoźno in Crastino B. Viti Anno Gratiae Domini 1192. W tymże przywileju pozwala książę wojewodzic Czarnkowskiemu, miasto targowe założyć, i mieszczanów któ- rzyby w niem osiedli, od płacenia ceł od wszystkich towarów, wolnemi czyni, nad to wyjmuje ich z jurysdykcyi wójtów książęcych, chcąc żeby wszystka władza przy Czarnkowskich była, a samemu dziedzicznemu Panu, daje moc nad poddanemi książęcą, *cum jure*, jako tam dokłada *decapitationis, mutilationis, cremationis.* W tymże przywileju darował mu Król wsie, Gambice, (a podobno ztąd wyszli Gębiccy Nałęczowie) Walkowice, Barchodek, Łomnicę, w powiecie Wałeckim, jako przydaje manuskrypt Poznański, z tegoż przywileju. Ten Czarnków był przedtem dziedzictwem Gniewomira niejakiego, którego do chrztu trzymał Bolesław Krzywousty, jako świadczy *Cromer lib.* 5. w roku 1104. atoli Gniewomir ani był z familji Nałęczów, ani Czarnków nigdy przedtem do nich nie należał, dla tego też i Paprocki swoje zdanie w Gniazdzie Cnoty w inszej książce poprawił: dopiero kiedy Gniewomira, za jego zdradę postronkami na śmierć zbito, jako Kromer blisko tamże wspomina, konfiskowane dobra jego, a między niemi Czarnków, w ręku królewskich były, aż też Mieczysław za wielkie zasługi Mikołajowi temu wojewodzic hrabi z Człopy puścił go. *Długosz in lib. Benef.* Dyecezyi Krakowskiej powiada, że Jan Gniewomir wieś Rudawę, kościołowi i katedrze Krakowskiej przyłączywszy, umarł w roku 1185. *Nakielski fol.* 68. *et* 101. bratem go zowie wyżej wspomnionego Gniewomira, który z żoną swoją z domu Topor klasztorowi Miechowskiemu, wieś Łętkowice, wiecznem prawem darował, ale Władysław Łokietek (chyba inszy) nazad ją, dla zbrodni brata jego, choćci on sam był niewinny, odebrał.

Sędziwój z Czarnkowa hrabia wojewoda Kaliski, syn Mikołaja wojewody także Kaliskiego, (jam go z tym tytułem czytał *in MS. Posnanien.*) znać, że ojca nie ustąpił śladów; bo w nadgrodę zasług swoich, otrzymał od Bolesława książęcia Polskiego, majętności Gołęzą, Białą, przydaje tenże MS. i Rozdrugę na wieczność 1245. O czem namienia i *Bembus w swojem Kazaniu i Choryński Wieczność chwały.* Jakoż był człowiek i mądry i mężny. Dzierżykraj sędzia nadworny w roku 1234. tak podpisał list Władysława książęcia syna Ottonowego dany arcybiskupom Gnieznieńskim u *Olszowskiego w Załuskim.* Dzierżykraj proboszcz Krakowski, Leszka Czarnego książęcia na ten czas Sieradzkiego, z Pawłem biskupem Krakowskim do zgody przyprowadził. *Starowolski*

in Vitis Episc. Cracov. koło roku 1720. Z czego poznać, że imię Dzierżykrajów długo w tym domu dziedziczyło.

Wincenty z Czarnkowa arcybiskup Gnieznieński. Ten w rycerskiem najprzód stanie, dobrze się ojczyznie zasłużywszy, i dwóch synów Mirosławia i Boguchwała spłodziwszy, czego dowodem jest przywilej klasztoru Trzemeszyńskiego w roku 1251. po śmierci żony swojej stan sobie duchowny obrał: kanonikiem tedy Gnieznieńskim będąc, wieś Brzeskorystew z przyległościami, temuż klasztorowi Trzemeszyńskiemu zapisał. Wkrótce potem arcybiskupem Gnieznieńskim po śmierci Henryka Kietlicza zgodnie obrany, i od Honoryusza III. Papieża potwierdzony, wstąpił na tę katedrę w roku 1220. co się pokazuje z listu jego u *Damalewicza in Vitis Archiep. Gnesnen.* danym w roku 1221. dnia 22. Kwietnia, stolicy jego roku pierwszego. Śmierć jego mówi Damalewicz, że przypadła na rok 1230. według Janicyusza na rok 1233. ale to pewna, że Fulko jego sukcessor już na tej katedrze prezydował w roku 1233. co znać z listu Władysława książęcia Wielkopolskiego, na którym się i Fulko podpisał u Damalewicza. Był to prałat na ubogich miłosierny, dla których szpitale przy różnych kościołach, częścią fundował, częścią nadawał: a gdy w Polszcze głód wielki nastał dla zbytniej powodzi; on swoje szpiklerze i zboża, ratując znędzniałych ludzi, hojnie wyszafował. Otrzymał od Władysława Plwaczem nazwanego przywilej na mennicę, i wolne bicie monety arcybiskupom Gnieznieńskim. Synod prowincyalny odprawił w kościele S. Błażeja. *Długosz.*

Bogumił Dzierżykraj z Czarnkowa wojewoda Poznański w roku 1242. z tym tytułem jest na liscie Przemysława książęcia, którym on szpital Gnieznieński potwierdził Miechowitom *u Damalewicza in Vitis Archiep. Gnesnen. fol.* 143. *i u Nakiel. Miechow. fol.* 167. wspomina go i *Miechowita lib.* 3. *c.* 30. *Cromer lib.* 8. kiedy nie mogąc znieść ciężkiego i nieznośnego panowania Bolesława Łysego, wnuka S. Jadwigi, namówiszy się z innemi Panami Wielkopolskiemi, zjazd w Poznaniu złożył, i tam na państwo wysadził, Przemysława i Bolesława bracią, a syny Władysława Plwacza, i tak Wielkąpolskę z naprzykrzonego Bolesławowego jarzma uwolnił. Jan z Czarnkowa wojewoda Poznański, luboć go czytam Franko (ale to musiał być Janko ile że *MS.* Krakowski o tym czasie Jana kładzie między wojewodami Poznańskiemi) na przywileju Bolesława książęcia danym familji Rozrażewskich 1270.

Mikołaja hrabię z Grzymisławia Czarnkowskiego położył MS. Krakowski w roku 1260. wojewodą Poznańskim, tego

rozumiem że się zostało trzech synów. Wincenty podkanclerzy koronny, Mikołaj wojewoda Kaliski, i Mirosław, ile że przywilej fundacyi panien zakonnych S. Dominika w Poznańskiem klasztorze od Przemysława Ks. Wielkopol. dany 1283. świadczy, że ci trzej bracia pisali się ze wsi Donatowa i Grzymisławia. Bodaj się nie pisali i z Obichowa niektórzy z tego domu, jako chce *Bielski fol.* 470. gdzie mówi o Janie z Obichowa sędzim Kaliskim 1478. Fulko z Czarnkowa hrabia kasztelan Gnieznieński, co znać z przywileju klasztoru Trzemeszyńskiego pisanego w roku 1291.

Tomasz biskup Wrocławski na Szląsku, niewiem czy nie tenże sam był wprzód kasztelanem Poznańskim w roku 1243. jako się podpisał na liscie Przemysława książęcia *u Nakielsk. w Miechowji fol.* 167. Był ten biskup siostrzeńcem Tomasza pierwszego herbu Koźlerogi, po którego śmierci tę katedrę posiadł: atoli gdy Henryk książę Wrocławski, gwałtowną summę pieniędzy biskupowi i duchowieństwu jego, przeciw prawu, na wojnę, znać tę, którą z Przemyślem o państwo Kaliskie chciał się rozstrzygnąć, wypłacać kazał, że jej nie płacono, z dóbr wszystkich wyzuty, tułać się wygnaniec musiał. Szukałci wprawdzie na Lugduńskim synodzie z Henryka sprawiedliwości, ale ten różnemi potwarzami na niewinnego biskupa włożonemi, uszy zamknął wszystkich, przed żałącym się o gwałt oczywisty infułatem. Przecięż ujął się o to Jakób Świnka arcybiskup Gnieznieński, i na synodzie w Łęczycy złożonym wyklął Henryka: czem rozdraźniony tem bardziej książę, gdy się dowiedział, że Kazimierz książę Raciborski, Tomasza z wielką czcią przyjął, z niemniejszą ochotą podejmował; obległ Raciborz. Trwało kilka dni oblężenie, lecz gdy pobożny biskup widział, że Henrykowego szturmu, miasto długo wytrzymać nie mogło, a bardziej obawiając się, żeby dla niego ubodzy ludzie w takim razie szkody jakiej niepodjęli, w biskupi apparat ustroiwszy się, z swojem duchowieństwem za bramę wyszedł. Dowiedziawszy się o tem Henryk, zrazu z podziwienia nie mógł się pojąć, potem jednak natchniony od Boga, upadł do nóg biskupowi, i z wielką submissyą za występki swoje odpuszczenia prosił, coś ogromniejszego nad osobę człowieczą w twarzy pasterskiej upatrując. Podniósł go z ziemi biskup, obłapił; i gdy mu Henryk świątobliwie przyrzekł, że mu i dobra wróci i szkody wszystkie nadgrodzi, z nim się pogodził. *Cromer. lib.* 10. Nadgradzając zaś Tomasz Kazimierzowi książęciu, chęć gościnną, którą mu świadczył u siebie, kanoników w zamku Raciborskim ustanowił, i częścią dziesięcin swoich nadał. Po tych pracach odpoczął w Panu w roku 1292.

Sędziwój hrabia z Czarnkowa kasztelan Miedzyrzycki. Z tym Władysław Łokietek Król Polski takie uczynił postanowienie. Wiódł ten Pan w roku 1325. wojnę z margrabią Brandeburskim: chcąc tedy żeby zamek Czarnkowski, jako na on czas pograniczny w potężniejszem był opatrzeniu, wziął od Czarnkowskiego w zamianę Czarnków, a puścił mu Rogoźno, z należącemi do niego przyległościami: i było to Rogoźno w domu Czarnkowskich aż do Króla Kazimierza Wielkiego, od którego Sędziwój hrabia z Czarnkowa, znowu otrzymał Czarnków, wróciwszy do korony Rogoźno. Na co jest przywilej tego Króla, i rozmaite wolności, tak Sędziwojowi, jako i poddanym jego pozwolone: kładę tu ucinek jego. *Nos Casimirus Dei gratia Rex Poloniae, dominium et Regnum nostrum, in utilitatibus quibuslibet ampliare cupientes, servitiaque fidelia et grata nobis per fidelem nostrum Sandivogium de Czarnków, multipliciter et constanter exhibita, et in futurum exhibenda, considerantes etc. Volentes itaque meritis ejusdem Sandivogii gratiis Regalibus respondere etc. pro haereditatibus suis, videlicet Rogozno etc. per modum communicationis, damus, tradimus, conferimus et donamus in perpetuum. Actum Posnaniae in Octava SSmae Trinitatis anno* 1343. *Bembus w Kazaniu swojem i Choryński:* jest ten przywilej w domu Czarnkowskich.

Jan hrabia z Czarnkowa podkanclerzy koronny, (z tym tytułem czytać go na przywilejach Trzemeszyńskim, Mogilskim i klasztoru Sendomierskiego od Kazimierza Wielkiego danych, z których ostatni znajdziesz *u Paprock. o herb. f.* 19. w roku 1368.) i Wincenty z Czarnkowa bracia rodzeni, a Sędziwoja kasztelana Nakielskiego synowie, jako świadczy Bembus, między których, dział dóbr swoich ojciec uczynił, w których się też kładzie i Człopa, a ten dział przerzeczony Kazimierz Król w roku 1362. potwierdził, i przywilejem warował, gdzie się też nie mało majętności tejże familji w margrabstwie Brandeburskiem leżących mianuje. Wspomina i Długosz tych obudwu braci, Jana, kiedy był jeszcze sędzią Poznańskim, i Wincentego, że Człopę Janowi Wedelskiemu, albo jako się potem zwali Tuczyńskiemu, w zastaw byli puścili. *Paprocki o herbach fol.* 19. o Janie z Czarnkowa pisze, niewiem jednak czy o tym, że był kasztelanem Nakielskim i sędzią Poznańskim, i że jeździł do arcybiskupa Gnieźnieńskiego Bodzęty od Ziemowita książęcia Mazowieckiego, który był pod czas *Interregnum* obległ Łowicz aby był od niego ustąpił.

Sędziwój hrabia z Czarnkowa kasztelan Bniński, który z Janem sędzicem Poznańskim synowcem swoim Swatoborza

książęcia Szczecińskiego wojował: zebrał się ten na nich, i mocą ich w Człopieńskim zamku dobywał, ale daremnym trudem lud swój spracowaszy, i wiele dzielnego rycerstwa straciwszy, nic sprawić nie mogąc, odciągnąć musiał. Działo się to w roku 1379. *Cromer lib.* 3. i *Bembus*, *Bielski f.* 252. Paprocki Sędziwoja hetmana i generała Wielkopolskiego w roku 1373. kładzie w *Gniazdzie Cnoty*, jakoż i jam położył Sędziwoja herbu Nałęcz między generałami Wielkopolskiemi w roku 1377. ale się ten pisał z Szubina. Panegiryk zaś Poznański w roku 1593. wydany, wspomina Wincentego hetmana i kasztelana Miedzyrzyckiego, całej Rusi gubernatora, ale to był zda mi się Szamotulski.

Jan z Czarnkowa podkomorzy Poznański: temu Król Jagiełło, cnocie i czułości jego w wielu inszych okazyach doznancj dufając, zlecił aby na pograniczu Polskiem i margrabstwie, gdzie miał majętności swoje, posłańce Cesarskie i Witoldowe przez Pruską ziemię, tam i sam przejeżdżające przejął, jakoż i tak się stało, gdzie i listy znalazł i Królowi odesłał, za co od niego hojnie udarowany. *Cromer lib.* 19. *Starowolski in Bellator. Sarmat. fol.* 70. Jana Czarnkowskiego chwali, który Rota Ślężaka, gdy Prusakom i Krzyżakom z Czech posiłki prowadził, pojmał. Długosz w roku 1421. wspomina Jana Czarnkowskiego: ten Szczecińskim książętom przeciwko Fryderykowi margrabi Brandeburskiemu, na odsiecz z ludźmi przyciągnął; ale od margrabi pod Tangermundą miasteczkiem mężnie się bijąc, wzięty w niewolą, aż go Sędziwój Ostrorog wojewoda Poznański, krewny jego ztamtąd nie bez ciężkości uwolnił: tego Jana, Paprocki chce mieć synem Jana podkanclerzego koronnego. Jemu to zda mi się za wielkie ku tej ojczyznie przysługi, ta którą widziemy na hełmie w herbie Czarnkowskich odmiana, przydana.

Mikołaj z Czarnkowa kasztelan Gnieznieński, komissarz do Torunia, tam się z Krzyżakami o pokój umawiał. *Cromer lib.* 25. *Bembus.* Działo się to roku 1464. Inszy także Mikołaj, sędzią Poznańskim go czytam 1413. na przywileju Hrodelskim Władysława Jagiełła u *Łask. w Stat. fol.* 127. Jan z Czarnkowa syn Jana podkomorzego, i sam podkomorzy Poznański, z tym tytułem podpisał konstytucyą Kazimierza III. o Żupach 1451. u tegoż *Łaskiego fol.* 82. i 83. wziął potem kasztelanią Gnieznieńską, o czem świadkiem jest list Jędrzeja biskupa Poznańskiego w roku 1460. *u Łaskiego fol.* 57. Z piącia tysięcy ludzi wysłany na granice Polskie, w ten czas gdy pospolite ruszenie pod Chojnice przeciwko Krzyżakom wyprawiło się, za Kazimierza Jagiellonowicza Króla Polskiego, wszelką ostrożność na dobro ojczyzny pokazał: o czem

Cromer lib. 53. Gubernatorem potem Pruskim zostawszy, na uspokojenie buntów, które się na ten czas w Gdańsku zajęły były, zjechawszy tam, i buntowniki na gardle skarawszy, wszystko szczęśliwie uśmierzył. *Bembus w Kazaniu swojem.* Z Tęczyńskiej kasztelanki Krakowskiej zostawił syna Sędziwoja Jana.

Jan Sędziwój hrabia z Czarnkowa; najprzód kasztelan Santocki: z tym tytułem w roku 1476. uspokoił kontrowersye między Jakóbem Kostką i Bażeńskim, jako się pokazuje z ksiąg grodzkich Malborskich. *MS.* Poznański o familji Czarnkowskich, przydaje, że ten Sędziwój z Santockiej postąpił potem na kasztelanią Gnieznieńską, ale to niewiem czy się może utrzymać: bo na tem krześle od roku 1470. aż do roku 1500. Rafał Leszczyński miał siedzieć: a Sędziwój ten już był wojewodą Kaliskim w roku 1496. jako ma *Łaski w Stat. fol.* 110. gdy Albrychta Króla elekcyą podpisywał. Tenże pomieniony MS. chce go mieć po Kaliskim, Poznańskim wojewodą, jakoż popiera tegoż samego *Cromer lib.* 30. *Bielski fol.* 502. Z tego poznać jak wielkie tak ten, jako i inni w tej ojczyznie mieli zasługi, kiedy ich najpierwszemi krzesłami zdobiły Majestaty Polskie, lubo skąpe tamtych wieków pióro całe o nich milczy. Zostawił ten godny senator trzech synów: Jana młodo zmarłego, Macieja i Sędziwoja *MS. Posnan.* Jana kanonika Krakowskiego, proboszcza Szkalmirskiego czytam na liscie Zygmunta I. danym miastu Lwowskiego 1510.

Maciej hrabia z Czarnkowa kasztelan Bydgoski. Ten z Opalińskiej wojewodzanki Łęczyckiej, krom córki Barbary Grzymułtowskiej, spłodził sześciu synów, to jest Jana, który dworzaninem królewskim będąc, młodo zniknąwszy, dalsze o sobie nadzieje pomylił: takimże gwałtem i Krzysztofa śmierć prędko zabrała. Stanisław był starostą Kłeckim, atoli *Paprocki w Gniazdzie Cnoty* Stanisławowi niewiem jednak czy temu, kasztelanią Śrzemską przypisał. Piotr był kasztelanem Poznańskim. *Proceres fortissimus inter, et religionis Catholicae tenax*, tak o nim pisze *Roizius in Chiliasticho* 1557. i sam się z tym tytułem podpisał, na liscie o unji księztwa Oświecimskiego i Zatorskiego w roku 1563. *Constit. f.* 65. *Orichov. in Panegyr. Nuptiali* wspomina, że był na weselu królewskiem w roku 1553. Z Kościeleckiej herbu Ogończyk wojewodzanki Kujawskiej, żadnego potomstwa nie zostawiwszy zszedł z tego świata 1569. *Ponętowski Comment. Paproc. Okol. Bembus.*

Jędrzej biskup Poznański syn Macieja kasztelana Bydgoskiego, w młodym wieku do Włoch na nauki wysłany,

zrazu w Padwie, potem w Bononji pod Łazarzem Bonamikiem, z sławnym owym Hozyuszem, który w kardynalskiej kiedyś zarumieniał purpurze, retoryki i wyższych nauk z pochwałą dokończywszy do ojczyzny powrócił w roku 1540. Do Wilna, kędy Królewska na ten czas rezydencya była, zajechawszy, przy dworze Pańskim, gdy się i bystrość dowcipu, i rozsądek bez passyi, i inne przymioty znacznie w nim wydawać poczęły, wziął scholasteryą a wkrótce i probostwo Gnieznieńskiej archikatedry, jako go czytam *u Nakielsk. Miechow. f.* 650. na liście Zygmunta Augusta. Pierwsze pole jego, legacya do Ferdynanda Rzymskiego Króla, na której gdy się z swoją dzielnością popisał, powtóre do Izabelli Królowy Węgierskiej posłem wysłany, i tę należycie zakończywszy, do Rzymu z posłuszeństwem stolicy apostolskiej od Zygmunta Augusta jeździł, i do Karola V. Cesarza, z wielką imienia swego i cnoty estymacyą, aż też w rekompensę swoich zasług wziął biskupstwo Poznańskie, na które wjeżdżał 1553. z piękną komitywą i splendecyą: z niemniejszą go rządził roztropnością: i lubo mu ustawiczna zdrowia słabość i podagra na przeszkodzie była, przecięż się i w ten czas herezyi, co raz to bardziej wzmagającej, strasznym stawił, kiedy ona najbardziej głowę podnosić chciała: dla czego z akademji Krakowskiej dwóch znacznych professorów do kollegium Lubrańskiego sprowadził, to jest Benedykta Herbesta, którego kanonią Poznańską uczcił, ale on ją złożywszy, do zakonu Soc. Jesu wstąpił: i Grzegorza Wigilancyusza Samboritana pamiętnego poety do druku podanemi od siebie książkami; jakoż siła za ich pracą i staraniem niebu profitu przybyło, bo jedni heretyckiego jadu zbywając wrócili się do matki kościoła, drudzy żeby do piekła nie lecieli, wzciągnieni. Biskup zaś puchliną i hektyką zwątlony, na lepsze się życie przeniósł w roku 1562. wieku swego 55. siedział lat 9. pochowany w katedrze Poznańskiej, w kaplicy Korzboków. *Treterus in Vitis Episc. Posnanien. Starowolski in Monumentis.*

Górnicki w Rocznych dziejach korony Polskiej pod rokiem 1549. opisawszy śmierć Ks. Maciejowskiego biskupa Krakowskiego, dodaje: „Przed śmiercią troche Ks. Maciejowskiego, ksiądz Andrzej Czarnkowski zacny pralat w kapitule Krakowskiej, posłan do Rzymu z obedyencyą, mając od Króla listowną obietnicę na pięcioro biskupstw celniejszych w Polszcze, któreby najpierwej wakowało: który mu list nie poszedł. Jednak za czasem i to za łaską Ks. Przerębskiego podkanclerzego (który mu tego miejsca, mając je sam mieć, jako godnemu i zasłużonemu ustąpił) do biskupstwa Poznańskiego przyszedł.“ —

Jest list tego Czarnkowskiego biskupa Poznańskiego do kardynała Hozyusza pisany z *Ciążenia*, w którym wyraża, iż dla ciężkie

podagry, cudzej ręki zażywać musi. — List ten pisany r. 1554. — *Przypisy Krasickiego.*

Wojciech kasztelan Rogoziński starosta Kościański, syn Macieja kasztelana Bydgoskiego, umarł 1579. mąż przezacny, i o wiarę katolicką gorliwy zelant, dla tego też podpisał z biskupami Polskiemi protestacyą przeciwko heretykom *in MS. Raven.* i *w Historyi Colleg. Posnanien.* w Czarnkowie pochowany; miał za sobą Barbarę hrabiankę z Górki herbu Łodzia kasztelankę Poznańską, ostatnią dziedziczkę z tego domu, z którą wszystka fortuna Gorków, do Czarnkowskich się zlała. Ta mu powiła czterech synów: *Paprocki, Okolski,* to jest Piotra podkomorzego Poznańskiego, starostę Kcyńskiego, temu konstytucya sejmowa w roku 1598. fortyfikacyą miasta Poznańskiego zleciła. *Constit. fol.* 705. Pisał się ten Piotr z Łopienna, wszedł w kontrakty małżeńskie z Dorotą Stryjkowską, a bodaj nie córka jego z niej Łukaszowi Tomickiemu zaślubiona. *Bembus* kasztelanem go Śrzemskim tytułuje: przecięż historya nowicyatu naszego Krakowskiego, owdowiałą po nim żonę jego Dorotę, jako osobliwszą Dobrodziejkę miejsca tego, zmarłą w roku 1649. tylko podkomorzyną Poznańską zowie.

Jędrzeja wojewodę Kaliskiego starostę Inowłodzkiego. Ten najprzód objął kasztelanią Nakielską, wkrótce dano mu kasztelanią Rogozińską, z którym tytułem z sejmu 1598. komissarzem był naznaczony do wolnej defluitacyi ufundowania na rzece Warcie. *Constit. fol.* 693. Na koniec był wojewodą Kaliskim, o czem świadczy Laudum prowincyi Wielkopolskiej 1608. od niego podpisane *in MS. Cracovien.* umarł koło r. 1617. pochowany w Połajowie: złączył się był dożywotnie z Latalską hrabianką z Łabiszyna staróścianką Tucholską, z której córka Zofia dostała się Stanisławowi Niemojewskiemu herbu Rola kasztelanowi Chełmińskiemu, od której była Daniłowiczowa i Smogulecka starościna Nakielska. *MS. Konopats. Duryewski f.* 58. Druga tegoż Jędrzeja córka Michałowi Działyńskiemu wojewodzicowi Brzeskiemu Kujawskiemu. *MS. Konopats.* Jana kasztelana Miedzyrzyckiego starostę Drahimskiego: *Acta Castren. Posnan.* 1599. w którym roku jeszcze był kasztelanem Kaliskim. *Histor. Polon. Pruth. fol.* 451. za żonę przyznaje mu Zofią z Fulsztyna Herburtownę koło roku 1600. ale i drugą miał Annę Mohylankę, Jeremiego wojewody Multańskiego córkę, wdowę pozostałą po Maxymilianie Przerębskim, atoli jej ten Jan odumarł koło r. 1619. zostawił jednak, rozumiem że z pierwszej, syna Sędziwoja starostę Drahimskiego, i córki dwie: Anna żyła z Marcinem Padniewskim: druga niewiem komu się dostała. Stanisława

dworzanina królewskiego: umarł 1637. pochowany u OO. Bernardynów w Poznaniu. *MS. Posnan. et Okolski.* Ci wszyscy czterej bracia, a synowie Wojciecha kasztelana Rogozińskiego Janowi Zamojskiemu kanclerzowi i hetmanowi wielkiemu koronnemu Szczebrzeszyn ze wszystkiemi przyległościami rezygnowali w roku 1593. o czem *Ordynacya Zamojska.*

Sędziwój kasztelan Przemęcki, drugi brat Mikołaja kasztelana Bydgoskiego, syn Sędziwoja wojewody Poznańskiego. Ten dworsko służąc Alexandrowi Królowi, prowadził przeciwko Tatarom w Litwie konną rotę trzysta Polskiej usaryi, bardzo świetną i ozdobną, i takim fortelem Glińskiemu Litwinowi pod Lindą znacznie i fortunnie do zwycięztwa dopomógł: tak szeroko na jednym pagórku swoich uszykował, iż daleko większego, niż było wojska podobieństwo uczynił: dopiero w kotły uderzywszy, swoim serca dodawszy, na Tatarów którzy Litwę pustoszyli, taką trwogę puścił, iż serce straciwszy, pierzchać z przegraną musieli, działo się to w roku 1506. *Cromer lib.* 30. *Bielski fol.* 502. Sarnicki tę sprawę ojcu jego przypisuje, ale on już na ten czas nie żył. Miał za sobą ten Sędziwój córkę Ambrożego Pampowskiego wojewody Sieradzkiego, generała Wielkopolskiego, z której czterech synów widział: to jest Jana starostę Kłeckiego, Zygmunta domatora, Stanisława i Wojciecha. *MS. Poznański.* Z tych dwaj ostatni z dzieł swoich pamiętni, a najprzód

Stanisław Sędziwój referendarz koronny, Płocki i Drahimski starosta, mąż nauki wytwornej i wymowy gładkiej, dla której marszałkiem na sejmie Lubelskim obrany: taż na niego funkcya włożona, na sejmie coronationis Henryka Króla. *Bielski fol.* 707. jakoż w wielkich był respektach u Walezego ten Stanisław, bo jako pisze *Julius Bulieng. Gallus lib.* 4. *histor.* że gdy ten Król cicho z Polski ujechał do Francyi, jak się tylko o tem dowiedział Czarnkowski, gonił za nim, aż też i dogonił w Pilznie: tam gdy Króla do powrotu namawia, a nakłonić go do tego żadnemi racyami nie mógł; gdy mu się Henryk wyciśnioną z ręki krwią, o nieodmiennej łasce zapisał, wziąwszy od niego sygnet bardzo bogaty, nazad powrócił. Ale toż samo pisze zda mi się *Tuanus* o Tęczyńskim podkomorzym koronnym. Uchański też arcybiskup Gnieznieński, już go był koadjutorem na arcybiskupstwo po sobie uczynił, nawet za konsensem tegoż Uchańskiego, już był i Znin arcybiskupi posiadł, atoli te wszystkie nadzieje nowa burza rozchwiała: bo gdy Stefan Król na tronie osiadł, a ten Sędziwój Maxymiliana stronę statecznie utrzymywał, Król go koadjutoryi odsądził, dawszy się z tem

słyszeć, albo ja Królem, albo on arcybiskupem nie będzie. Wzięto mu potem i referendaryą z okazyi poselstwa, które odprawował za Zygmunta Augusta do Hiszpanji po sukcessyą matki tegoż Króla. *Bielski fol. 777. i 792. Heidenszt. l. 6.* Ztemwszystkiem jeszcze i potem na różne sejmy posłował, jako to 1581. i 1585. kędy Zborowskich sprawy i niewinności gładką wymową bronił. *Bielski fol.* 801. Nabył ten przezacny Polski Tulliusz tego poloru na dworze to Karola Cesarza, to Zygmunta I. u którego był sekretarzem, to w różnych legacyach do postronnych monarchów, a między inszemi posłował do książąt Pomorskich 1564. *Bielski f.* 617. Był komendorem Poznańskim: żył jeszcze w roku 1602. w którym, a wieku swego życia 76. wystawił w Czarnkowskim kościele nadgrobek przodkom swoim, a przedtem od Zygmunta Augusta otrzymał approbacyą w roku 1550. i znowu od Stefana Batorego 1578. wszystkich przywilejów od dawnych Królów domowi temu nadanych. *MS. Posnanien.*

W Manuskrypcie Biblioteki Helsbergskiej opisującym bezkrólewie po śmierci Stefana Batorego, są mowy tego Stanisława niegdyś referendarza koronnego. — *Przypisy Krasickiego.*

Wojciech Sędziwój kasztelan Miedzyrzycki generał Wielkopolski, brat Stanisława Sędziwoja referendarza, syn Sędziwoja kasztelana Przemęckiego: nadgrobek jego u *Starowol. fol.* 775. *in Monumentis* o nim świadczy, że był *amaeno ingenio, animi magnitudine constans, humanitatis amans, Regis observantissimus, virtute et doctrina ornatus, deque omnibus bene meritus*, kasztelanem go Santockim zowie *Panegiryk Colleg. Posnan. i Lipski decade* 3. *Quaest. public.* a *MS.* Poznański i starostą Pyzdrskim, jakoż podpisując unią Litwy z koroną na sejmie Lubelskim 1569. z temi się obiema tytułami podpisal *Constit. fol.* 171. na weselu Zygmunta Augusta w roku 1553. gonił z kopią. *Orichov. in Panegyri Nuptiali.* Wziął generalstwo 1564. umarł na sejmie Warszawskim w roku 1580. z Jadwigi Sierpskiej z Gulczewa wojewodzanki Rawskiej herbu Prawdzic miał między inszem potomstwem syna

Adama Sędziwoja wojewodę Łęczyckiego generała Wielkopolskiego, Pyzdrskiego Miedzyrzyckiego i Wolmińskiego starostę. Z młodych lat ten godny senator pod Stefanem Królem żołd wojenny zaczął, i na Moskiewską kampanią, z sześciądziesiąt ludźmi zbrojnemi, sam dopiero rok życia swego siedmnasty rachując stanął. Za Zygmunta potem III. przeciwko Beglerbegowi, kilkaset koni, z swojej szkatuły wyprowadził, tyleż przeciwko Tatarom na Ukrainę, tyleż z Królem do Szwecyi. Podczas rokoszu, dostojeństwa majestatu,

i orężem i zdrową radą bronił, którą w wielu że szkodliwych zamysłów odstąpili, szczęśliwie wmówił, wielom serce królewskie do łaskawości i amnestyi nakłonił. Przeciwko Osmanowi pod Chocim sto piechoty posłał: a na Gustawa Króla Szwedzkiego, jak go tylko pogłos zaszedł, że do Prus naszych wtargnął, słuszny komput ludzi wyprawił którzy tym czasem nieprzyjaciela częstemi podjazdami rozrywali, póki sam w większej komitywie szlachty Wielkopolskiej nie nadciągnął. Jakoż tego właśnie czasu, gdy go cały obóz witał, dano znać, że Szwedzi nadchodzą: zaraz tedy z swojemi do szyku poszedł, i fortunnie się nadała ta expedycya; bo nieprzyjaciel z swoją konfuzyą i klęską odrzucony, poszedł nazad. O Mansfelda wojsku, gdzie nie raz, ale darmo ojczyznę przestrzegał, przezorny Pan; zebraną garstką ludzi swoich, niegotowość Polską, i większej ruiny okazyą zastąpił. Tak do sędziwych lat w różnych okazyach temu się Królestwu przysługiwał, za co wziął generalstwo Wielkopolskie w roku 1593. po Jędrzeju Opalińskim, marszałku wielkim, wkrótce i województwo Łęczyckie. Na tem krześle siedząc, żadnego sejmu, raz tylko wyjąwszy, i to dla słusznej racyi, nie opuścił; dla tego też jako doświadczonej ku sobie wierności Panu, Rzeczpospolita różne funkcye zlecała, już komissarzem do Brandeburczyka i książąt Pomorskich o nawigacyą po Warcie rzece do Szczecina w roku 1611. *Constit. fol.* 32. już do uznania krzywd od Szląska Wieluńskiej ziemi poczynionych. *Constit.* 1613. *fol.* 24. już pułkownikiem Wielkiejpolskiej prowincyi w roku 1624. *Constit. fol.* 9. W sądach i czynieniu sprawiedliwości niespracowany: przetoż gdy mu jego małżonka odradzała, żeby sądy Wielkopolskie folgując starganemu zdrowiu, na kogo innego spuścił, odpowiedział: „Przysiągłem na sprawiedliwość, chcę jej i w złem zdrowiu zadosyć uczynić.“ — W radach przezoru wielkiego, który i postronni, w nim sobie szacowali: dla tego Cesarz przez Karola arcy-książęcia Austryi, jego rady w ciężkim jakimsi interesie szukał, a drugi raz przez list się radził, ale że go już żywego nie zastał, list nazad Cesarzowi odesłany. I na Boga był szczodrobliwie hojny: bo Częstochowskiemu klasztorowi corocznie pensyą dawał. OO. Karmelitom Bosym, i drugim u Bożego Ciała w Poznaniu, stawił się dobroczynnym. Kościół Czarnkowski bogatemi apparatami przystroiwszy, dwadzieścia tysięcy, od którychby prowizya szła na niego, wysypał. *Pigłowski* w swoich elogiach tak o nim napisał. Natura mu wielki obrót dała, wypolerowała długa experyencya, na generalstwie nieporównanej dzielności, powagi i dobroci. Wielkąpolskę w Areopag zamienił, wszystkim

miły, i Bogu i ojczyznie dobrze zasłużony. Kollegji Poznańskiego osobliwszy benefactor, w którym się co rok zamykał na czas jaki, żeby się był tym spokojniej Bogu swemu usprawiedliwił. Mąż wieków godny, z żalem całego Królestwa, sam tylko wesoło umierał, że na dobro ojczyzny pracując, nieba się dorobił: umarł w roku 1627. lat siedmdziesiąt i kilka przeżywszy. *Choryński* i *Bembus w Kazan. Argentus fol.* 394. *Mowca Polski tomo* 2. *fol.* 215. Miał za sobą 1*mo voto* Iwińską, 2*do* Annę Zborowską kasztelankę Gnieźnieńską, wdowę pozostałą po Piotrze Opalińskim krajczym koronnym, a z niej potomstwo, Zofia Jerzego książęcia Radziwiłła na Birży i Dubinkach kasztelana Trockiego. Jadwiga Maryanna Pawła Działyńskiego, na ten czas starosty Bratyańskiego, a potem wojewody Pomorskiego. *MS. Konopats.* Dorota Franciszka Dębińskiego podkomorzego Krakowskiego małżonki: *Histor. Colleg. Cracov.* i synowie, Władysław i Jędrzej: z tych Władysław starosta Bydgoski w roku 1623. jeszcze za żywota ojca wszedł do grobu. Po śmierci Zborowskiej, pojął ten Adam Katarzynę Leszczyńską, z której córka Teresa Krzysztofowi Opalińskiemu wojewodzie Poznańskiemu zaślubiona, od tej się zostało dwóch synów, i pięć córek. *Ks. Młodzianowski* chwali ją w swojem kazaniu, z tej pobożności, że z ust jej, żadne nigdy słowo świeckością cuchnące nie wypadło: żelaznemi paskami i manelami ciało swoje trapiła, ubogim obiady sprawowała, często ich rękami swemi karmiąc i nogi im umywając. Zakonnikom gościom w domu swoim, sama i z dziećmi swemi do stołu służyła, i jałmużnami opatrywała. Do Błogosławionego Stanisława Kostki miała osobliwsze nabożeństwo: obchodząc prędko po chorobie kościoły Poznańskie pieszo, z tej fatygi i podróży, w śmiertelną niemoc zapadła. Spisała była ręką swoją niektóre modlity, z wielkim ku Bogu affektem, które codziennie mawiała. Bodaj nie z tejże Leszczyńskiej córka tegoż Adama Anna z Przyjemskim Stanisławem marszałkiem nadwornym koronnym żyła, która po śmierci swojej pokazała się swemu własnemu mężowi, i duchowne mu napomnienia dała: gdy się jej pytał, w jakimby stanie położona była? rzekła czytaj sobie Psalm 102. zaczyna się: Wielbij duszo moja Pana, który wszystek jest na miłosierdzia Boskiego wysławieniu. *Młodzianowski tom. Kazan. fol.* 401.

Franciszek Kazimierz kasztelan Poznański, starosta Miedzyrzycki, Pyzdrski, syn Adama wojewody Łęczyckiego i generała z Leszczyńskiej urodzony: z sejmu 1638. komissarzem do uspokojenia kłótni od Szląska i Marchji. *Constit. fol.* 20. Pułkownik od województw Wielkopolskich destynowany z woj-

skiem na Ruś 1648. *Pastorius*. Gruntu swego własnego pod zamkiem Poznańskim ustąpił OO. Franciszkanom na klasztor, i przywilej na to wyjednał. Żona jego Konstancya, córka Stanisława Lubomirskiego wojewody Krakowskiego, umarła 1646. w Czarnkowie pochowana w srebrnej trumnie, ale z nią potomstwa żadnego nie było. Druga Weiherowna, z której córka Anna czy Katarzyna Gębicka kasztelanicowa Gnieznieńska, podkomorzyna Poznańska.

Adam Uryel starosta Miedzyrzycki i Osiecki syn Franciszka kasztelana Poznańskiego, mąż wojną Szwedzką wsławiony, umarł w roku 1675. w kościele naszym Poznańskim pochowany, któremu dziesięć tysięcy zapisał: żona jego Zaleska referendarzowna koron. herbu Dołęga, z której córka Zofia Anna Opalińska kasztelanowa Poznańska, *2do voto* Niemojewska z której Franciszka Radomicka wojewodzina Poznańska, i syn Władysław starosta Osiecki: ten z Grzymułtowskiej wojewodzanki Poznańskiej nie zostawiwszy tylko dwie córki, (jedna z nich Maryanna z Krasińskim kasztelanicem Płockim zmówiona: druga Zofia Panną) chwałę wsławionego tylą wieków i dzieł Czarnkowskich domu, na sobie zakończył, umarł 1727.

Zofia ostatnia z domu Czarnkowskich która jeszcze w ten czas gdy *Niesiecki* pisał była w panieńskim stanie, poszła potem za mąż za Radzewskiego podkomorzego Poznańskiego, z którym żyła bezpotomnie. Żyła jeszcze ta sędziwa matrona w roku 1775. już 80 letnia. — Kollegium Jezuitów Poznańskich wiele jej dobroczynności winno, i inne Domy Boże. — *Przypisy Krasickiego.*

Czarnocki *herbu Lis*, w Krakowskiem województwie, Sendomierskiem i ziemi Łomżyńskiej. Początek swój wzięli od Giebultowskich, ale od dóbr Czarnocina Czarnockiemi nazwani. Stanisław sędzia ziemski Sanocki, lata swoje to na dworze Zygmunta I. to w obozie przetarłszy, posłował na różne sejmy. Sęstwo potem Sanockie wziąwszy, tak (co u wszystkich w podziwieniu było) sentencyą swoją rozróżnione strony między sobą umiał ukontentować, że i przypozwana i aktorująca na nię nie sarkały, od dalszego processu prawnego ustąpiwszy obie się wzajemnie zgodą kleiły: zkąd pochodziło, że żadnego dekretu od niego ferowanego wyższe subsellia nigdy nie kassowały: z synów jego dwóch, Wiktoryn dworzanin Królowy Anny do obozu od ojca wyprawiony, w drodze tej młodo umarł. Jan którego podobno syn Wojciech kasztelan Miedzyrzycki, zostawił dwóch synów, Samuela miecznika Krakowskiego, z sejmu 1637. był komissarzem do uznania krzywd od Szląska. *Constitut.* Żona jego Dębińska Zofia herbu Rawicz. I Franciszek podstoli Bełzki. Hieronima Żupnika Wielickiego, opowiada nadgrobek w Wie-

liczce. *Starowolski in Monum.* Mikołaj dziedzic na Śrzeniawie i Klimuntowie, człowiek rycerski, pod czas pierwszej Chocimskiej: umarł 1650. jakom czytał na jego nadgrobku u OO. Bernardynów w Krakowskiem mieście. Pawła syn Jan żył z Elżbietą Zagorowską, pozostałą wdową po Witosławskim, córka jego z niej Anna, Trojanowskiemu zaślubiona: syn zaś Konstanty pojął Zórawską. Jakób podczaszy Dobrzyński w Krakowskiem w roku 1670. Adam Franciszek Jan w Lubelskiem w roku 1667. Któryś z Czarnockich miał za sobą córkę Jakóba Dębińskiego podsędka Krakowskiego herbu Rawicz.

Michał Czarnocki na *Seceminie* stolnik Stężycki, nie dawno zmarły, bezpotomnie. O familji Czarnockich w ziemi Drohickiej z *Czarnot*, piszących się i pochodzących wzwyż wyrażonym herbem pieczętujących się, wiele tranzakcyi, tak w metrykach Litewskich, jeszcze przed przyłączeniem województwa Podlaskiego do korony, jako i teraźniejszych znajduje się. Z tej familji za panowania Stanisława Augusta, ksiądz Jan Czarnocki kanonik Brzeski, dziekan Drohicki, wiele razy w dyecezyi Brzeskiej, na miejscu biskupa, wizyty dekanatu odprawował, i swoim chwalebnie rządził. Bracia jego Szymon i Łukasz podstoli Łomżyński.

Jan z *Czarnot* Czarnocki dóbr *Klembowa* z przyległościami, częścią w ziemi Warszawskiej, częścią w ziemi Nurskiej w powiecie Kamieńczykowskim leżących dziedzic, podczaszy Drohicki, sędzia grodzki Mielnicki, i pisarz sądowy komissyi edukacyjnej narodowej. Przez konstytucye lat 1775, 1776. i 1778. do likwidowania długów Rzplitej wyznaczony komissarz, w tejże komissyi dla Rzplitej bardzo użyteczny, bo od długów oswobodzający. Także z województwa Podlaskiego, w ziemi Drohickiej na sejm w roku 1786. obrany poseł, z tegoż sejmu sędzią sejmowym wyznaczony. Ten w pierwszem małżeństwie z Agnieszką *Świętochowską* podstolanką Chęcińską, której znajduje się nadgrobek w Warszawie, w kościele XX. Karmelitów na Lesznie wystawiony, z której pozostała córka Julianna. W powtórnym, z Franciszką *Kuszlowną* stolnikowną Podlaską, z którą syn Franciszek Xawery maloletni żyjący.

Sylwester Czarnocki regent ziemski Mielnicki, Marcin Czarnocki cześnik ziemi Mielnickiej, i sędzia grodzki Drohicki, Maciej Czarnocki regent grodzki Drohicki, i inni na urzędach tamże będący. Są także i w księztwie Litewskiem w tym czasie żyjący, Kazimierz komornik graniczny Nowogrodzki, Józef strażnik Brasławski. — *Heraldyka Wielądka.*

Czarnolaski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w województwie Mazowieckiem, dziedzictwo ich dobra Zdzieski. Z tych jeden z siostry rodzonej księdza Piotra Skargi spłodził syna Sebastyana Czarnolaskiego, który w zakonie naszym 66. lat świątobliwie przeżywszy, umarł 1638. wieku swego 85.

Czarnołoski patrz **Orzeszko.**

Czarnołuski *herbu Ciołek*, w Chełmskiej ziemi. Jan Czarnoluski, czyli jako inni ich piszą Czarnoloski pod usarską chorągwią kanclerza Zamojskiego, tej ojczyznie służąc, w roku 1638. pod Starczem w okazyi z Kozakami ranny. *Okolski in Diar.* Adam Ciołek wojski Buski, pisarz ziemski Włodzimierski, poseł na sejm z województwa Bełzkiego w roku 1662. i z tamtąd delegowany na trybunał Radomski, *Constitut. fol.* 5.

Ignacy Czarnołuski, pisarz grodzki Łucki, który był deputatem na trybunał koronny w roku 1742. Józef Czarnołuski stolnik Nowogrodzki, sędzia grodzki Włodzimierski, ten w roku 1750. z powiatu Włodzimierskiego był deputatem na trybunał koronny. Adam podstoli Czerniechowski koło roku 1792. żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Czarnorucki. Tych tak Paprocki jako i Okolski opuścił. Stefan Czarnorucki 1632. Mikołaj i Grzegorz w Witebskiem, Samuel w Wileńskiem 1648.

Czarnotulski *herbu Ogończyk*, w Brzeskiem Kujawskiem województwie. Stanisław jednak z Poznańskiego delegowany, podpisał zjazd Jędrzejowski 1576. *Constitut. fol.* 246.

Dogiel w dziele swojem umieszcza jeszcze w roku 1589. iż Stanisław Czarnotulski był posłem na sejm z województwa Kaliskiego, podpisał traktat Bendziński. —

Czarnotulski *herbu Szeliga*, z Markowskich swój początek wzięli.

Czarnowski *herbu Grabie*, w ziemi Warszawskiej, Marcin 1648. w województwie Mińskiem, Jerzy i Samuel. Stanisław komissarz do rozgraniczenia ziemi Halickiej od Wołoskiej 1658. Mikołaj w Ruskiem, Wojciech, Jacek, Ludwik i Maciej w ziemi Nurskiej 1697. *Petricius lib. 2. Histor. Moschov.* pisze o Czarnowickim, że z Dymitrem zmyślonym w Moskwie razem poległ 1606.

Wielądek pisze jako czytał w *Dogielu* że w roku 1589. Adam Czarnowski starosta Pyzdrski, był posłem na sejm z województwa Poznańskiego, i podpisał traktat Bendziński. Roch Czarnowski komornik graniczny ziemi Rożańskiej posłował z ziemi Nurskiej na elekcyą Stanisława Augusta Króla 1764. roku, który był potem miecznikiem Nurskim. Ignacy Czarnowski stolnik Drohicki, był posłem na sejm 1768. roku z województwa Pomorskiego. Są także Czarnowscy i w Wielkiem Księztwie Litewskiem, gdyż czytałem w akcie konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego w Wilnie dnia 28. Kwietnia 1764. roku, iż Jan Czarnowski podpisał się. Także w roku 1763. na manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. wraz z innemi senatorami i urzędnikami, współobywatelami podpisał się, Józef Czarnowski. —

Czarnowski *herbu Łada.* Wojciech Czarnowski z Dorotą Wolską herbu Półkozic, dziedziczką na Woli Gawartowej, splodził Stanisława żołnierza zasłużonego, ten z Emerencyany Alantowiczowny herbu Róża, zostawił córkę Barbarę Dobrzyńską i Annę Mogiłnicką podstarościnę Horodelską, synów zaś, Jędrzeja, Pawła, Wojciecha, Alexandra bezpotomnych i Jana Kazimierza chorążego Grabowieckiego, ten z Teofili Gorajskiej, miał córkę Annę Drzewiecką łowczynę Buską *sterilem*, syna Stanisława ale bezpotomnego i Michała Teofila z Czarnowa Czarnowskiego skarbnika Buskiego, któremu Orchowska herbu Nałęcz powiła trzy córki, Maryannę Karlińską cześnikową Dobrzyńską, Krystynę Rudnicką, Brygitę Rożnowską i syna Józefa.

Czarowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Stanislaw i Alexander Czarowscy z Sendomierskiem województwem pisali się na elekcyą Jana Kazimierza.

Czartkowski *herbu Korab*, w województwie Sieradzkiem, luboć *Okolski in Russia Florida* przydaje, że na Podolu od Czartkowia, który świeższych czasów w miasteczko Czartków urosł, denominacyi Czartkowskich nabyli.

Czartoryski *herbu Lubicz*, w Łomżyńskiej ziemi i na Rusi, z których jedni się zowią Borutowie, drudzy Santkowie, inni Bartkowie. Stanislaw sekretarz Króla Stefana Batorego, którego synowie Jakób łowczy Ostrowski w Litwie był osiadł, Wojciech, Jan i Maciej ziemianie Łomżyńscy 1607. o których *laudum* tejże ziemi. Walenty i Jakób 1697. podpisali elekcyą Augusta II.

Toż na elekcyą Stanisława Augusta Króla z tejże ziemi Łomżyńskiej Andrzej, Bonifacy i Gabryel z *Czartoryi* na *Roginicach, Piaseczuych Wlodkach* Czartoryscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, i do tych czas w ziemi Łomżyńskiej Czartoryscy na *Czartoryi* są possessyonatami i dziedzicami. Stefan Czartoryski w roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*, podpisal się z powiatu Oszmiańskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Czartoryscy *książęta herbu Pogonia.* Tego książęcego domu originem Paprocki i z niego Okolski przypisali Lubartowi Gedymina synowi. Przecięż Okolski więcej coś przydaje, czego w Paprockim nie znajdziesz, ztemwszystkiem, na świadectwo go po sobie stawia. Powiada on *t.* 1. *f.* 542. że Lubart miał trzech synów, Michała od którego książęta Czartoryscy, Alexandra od którego książęta Sanguszkowie, Iwona od którego książęta Kozerscy poszli. *Tomo zaś* 3. *fol.* 81. książąt Sanguszków wyprowadzając linią, już ich nie do Lubarta syna Gedyminowego, ale do drugiego Lubarta syna Olgerdowego pociąga. Potem trzech mu wprawdzie sy-

nów przyznaje, ale już nie tych, o których wyżej mówił, to jest Fiedora, Michała i Wasyla. Od Fiedora książąt Sanguszków, od Michała Kozerskich, od Wasyla Kowelskich książąt początki zawodzi. Z tej tedy niejednostajnej osnowy trudno co konkludować. Musi być że nie wiedział, co u wszystkich historyków pewna, że i Gedymin książę Litewski między innemi synami swemi, miał syna Lubarta, i Olgerd także; dla tego *tomo* 3. *fol.* 97. raz mówi że Lubart syn Gedyminów, drugi raz syn Olgerdów. Z przywileju Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego, który niżej położę, nie może nikt sobie wnosić, co ten pisarz wnosił; bo tam nic nie masz o tem, żeby ojca mieli mieć Lubarta, i owszem wszystkich ten list królewski zowie książętami Czartoryskiemi, nie Sanguszkami, nie Kozerskiemi, co jawniej się pokaże, gdy na swem miejscu i o tych mówić się będzie. *Bielski fol.* 360. tylko to o książętach Czartoryskich namienia, że od Gedymina idą. Najpewniejsza to, co genealogia domu tego, z autentycznych monimentów zebrana, twierdzi; że idą od Olgerda syna Gedyminowego, który między sześcią synów, z jednej żony Uliany księżny Witebskiej spłodzonych zostawił syna Korygełła.

Korygełło książę na Czerniechowie i Siewierzu pierwszy autor domu książąt Czartoryskich: wprawdzieć się o nim nie zgadzają autorowie, bo mu jedni *Kojałowicz par.* 2. *lib.* 1. *Dyniatyński in Hymen.* imię Konstantyna na chrzcie wzięte przywłaszczają; drudzy, jako *Miechowita*, *Okolski*, *i Genealogia S. Kazimierza*, Kazimierza; trzeci Wasila albo Bazylego, czego dowodem są autentyczne dokumenta, które w archivum książąt tych znajdują się, jako *diploma donationis in Originali* z pieczęcią wielką księztwa Litewskiego dane w roku 1458. na Klewan Michałowi książęciu, którego dawnych wieków stylem Michałem Wasilewiczem zowią, toć jest Bazylego synem. Potem tenże Michał miał i inszych braci rodzonych, Iwana i Alexandra książęta Czartoryjskie, o czem upewnia nas przywilej Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego, kędy ich zowie *fratres suos*, to jest stryjecznych braci; to jeżeli ci byli bracia stryjeczni rodzeni z Władysławem Królem, idzie za tem, że musieli być wnukami Olgerda, tak jak sam był Władysław: a co za tem idzie, toć ojciec Michała i drugich braci jego, z przywileju Świdrygełła przyznany, musiał być syn Olgerda, a ojciec tych trzech synów. Nadto *Stryjkowski lib.* 12. *fol.* 589. Iwana wspomina, że był bratem Michała Wasilewicza, a wnukiem Olgerda. Ze zaś *fol.* 461. imię mu Konstantyna daje, także i *Kojałow. par.* 2. *lib.* 1. *fol.* 21. zowie go Korygełło Con-

stantinus, nie trzeba im mieć za złe, nigdy nie widzieli autentycznego *diploma*, które go Bazylim zowie. Co się i w inszych, toż im trafiło, kiedy ich coraz to inszemi tytułują imionami; tak Świdrygełła już Leonem, już Bolesławem, już Alexandrem. Tak Wigista już Bazylim, już Alexandrem, już Boryssem. Toć i Korygełła mogli jedni zwać Konstantynem, drudzy Kazimierzem, inni Bazylim. To pewna, żen ten Korygełło był człowiek wojenny, dla tego, gdy Witold z Krzyżakami w Litwę wtargnął, oparł mu się z niewielką garstką ludzi Korygełło, wraz z Skirgełłem: długo się pod czas batalji z szczęściem pasowali, przy kim wygrana stanąć miała, atoli gdy się do Witolda nakłoniła, wielkością ludzi silniejszego; do Wilna odwodem ustępować musiał: i tam jednak za nim nieszczęście ścigało. Przez zdradę zapalone dwie bramy, i na miasto pożar puściły. Korygełło od ognia uchodząc, na większy pożar trafił, śmierci się chroniąc, śmierć znalazł; w ręce albowiem wpadł Krzyżackie, od tych do Witolda przyprowadzony, życie które od pożaru salwował, a nieprzyjaciel darował, brat wydarł: głowę mu zaraz Witold uciąć kazał, i na kopji zatkniętą po obozie obnosić, na postrach Polakom, którzy się byli w Wileńskim zamku zamknęli, potomnym wiekom na pamiątkę, że na więcej braterska zaciętość odważyć się może, niż nieprzyjacielska impreza. *Cromer lib.* 15. *Bielski fol.* 276. *Stryjkow. fol.* 487. *Kojałow. p.* 2.

Chleb Czartoryski książę syn Korygełła Konstantyna według *Kojałowicza p.* 2. *l. f.* 20. i genealogji domu tego, w okazyi pod Wilnem z Skirgełłem na Krzyżaków i Witolda nacierając z drugiemi Panami przedniejszemi poległ, w roku 1390. przecież i krwią jego nieostygła w Witoldzie zawziętość, która wkrótce na ojca wybuchnęła. *Bielski jednak fol.* 276. tak o nim pisze: Chlebowicz Świętosławów syn, *Cromer* zaś, Chleb Świętosław. Alexander książę Czartoryski syn Korygełła, brat Iwana i Michała, którym dał przywilej Władysław Król Polski i Węgierski, którego tu ucinek z Paprockiego kładę: *Significamus tenore praesentium etc. quomodo cupientes fratrum nostrorum Illustrium Ivonis, Alexandri et Michaelis Ducum de Czartorejsko honori intendere, qui singulari affectione et fidelitate erga nostram Majestatem et inclitam Coronam Regni nostri Poloniae se exhibent, et exercent, pro eorum Ducali statu et promotione etc. praefatos Duces et consanguineos nostros, communiter et divisim, Sigillo eorum Ducali frui, quo ex Avo, et Patre ipsorum uti consveverunt, scilicet equo, cui subsidet vir armatus, gladium evaginatum manu tenens, volumus et decernimus approbamus et concedimus perpetue ac*

in aevum. Actum Budae Feria 5ta proxima ante Festum S. Viti Anno D. 1442. który przywilej, konfirmował potem August I. na sejmie Lubelskim w roku 1569. Znać z tego przywileju, że się Władysławowi Królowi dobrze na wojnie Tureckiej w Węgrzech byli zasłużyli. Zostawił ten Alexander syna Siemiona: bo go dekret Alexandra Króla Polskiego, na ten czas książęcia Litewskiego w Wilnie ferowany, a potem w roku 1606. 20. Czerwca w grodzie Włodzimierskim ingrossowany, bratem stryjecznym zowie Fiedora Michałowicza książęcia na Klewaniu starosty Łuckiego: więc że Iwan brat Alexandra, żadnego potomstwa nie znał, jako niżej przeczytasz, toć chyba tego Alexandra, być mógł synem.

Iwan książę Czartoryski wnuk Olgerda, synowiec Zygmunta książęcia Litewskiego, jako chce Stryjkowski, i jam wyżej mówił syn Korygełła, widząc jak wielu Panom Litewskim, życie gwałtownie wydzierał; bojąc się o swoje, zmówił się cicho z drugiemi, na zniesienie tyranji Zygmuntowej: przetoż trzysta wozów sianem obłożonych do Troków wprowadził, sześćset ludzi w nich utaiwszy, i przekupiwszy Skobiejka koniuszego książęcego, że ukrytego fortelu nie wydał. Miał Zygmunt, tak łaskawego na pokojach niedźwiedzia, który gdy się wracał do pokoju, pazurami drzwi drapał, niby to prosząc się i znak dając, żeby mu otworzono. Tego w głęboką noc zmyśliwszy Iwan, puszczony, więcej za sobą ludzi wprowadził, do Zygmunta potem wpadłszy, zbrodnie mu wymówiwszy, jako tyrana zabił. *Starowolski in Bellator. Sarmat. fol.* 70. *Cromer l.* 21. Chciałci go wprawdzie jego pokojowy bronić, i już się był na nim położył, chcąc na siebie i rany i śmierć Pańską przejąć; atoli książę Iwan, jak był z natury silnym, porwawszy go chybko, oknem z pałacu wyrzucił, Troki miasto opanował, skarby wszystkie zabrał, których gdy niechciał Kazimierzowi książęciu Litewskiemu po Zygmuncie na to Państwo następcy oddać, dekretem jego, possessyi i fortuny wszystkiej odsądzony. *Kojałowicz p. 2. lib. 4. et 5. fol.* 177. luboć *Bielski fol.* 364. powiada, że zamek w Trokach oblężono, do którego gdy z dział bić poczęto, poddał się, a Jan książę Czartoryski Kazimierza przejednał, wszakże mu rzeczy jego wszystkie sekwestrowano, nie bez niebezpieczeństwa śmierci, gdyby się był do Polaków, w Litwie na ten czas będących o instancyą nie skłonił: ci wyperswadowali Kazimierzowi, żeby raz deklarowaną Iwanowi amnestyą nienadweręźoną dochował: tak zdrowie i fortunę wcale zachował. *Długosz* w roku według *Bielskiego i Kojałow.* 1440. Temu Iwanowi syna Michała przyznaje *Załuski* w Kazaniu pogrzebowem, atoli

genealogia domu tego upewnia że zszedł bezpotomny, Michał też nie był nigdy synem jego, jako się zaraz powie. *Cromer* tego Iwana zowie Rusinem, niewiem czy dla religji Ruskiej, czy też dla dóbr, które miał na Rusi.

Michał książę Czartoryski syn Wasila, albo jako go zowie *diploma donationis* Michaiło Wasilewicz: to mu dyploma dał Świdrygełło książę Litewski na Klewan, od którego pierwszy się zwać począł książęciem na Klewaniu. *Genealogia Domu tego.* Król Polski do inszych jego possessyi, puścił mu i księztwo Bracławskie. *Załuski Kazanie pogrzeb.* Jakoż *Bielski fol.* 430. *Cromer lib.* 25. starostą go Bracławskim zowią. Gdy albowiem w roku 1463. na obronę Kaffy miasta, od Turków oblężonego, pozwolił w Polszcze Król Kazimierz ludzi na wojnę zaciągać za pieniądze Kaffeńczyków, zebrało się z pięćset ludzi do boju z krajów Ruskich, i przez Bracław na odsiecz swoim ciągnęli: tam zwadziwszy się w Mieście, w tumulcie broniąc się, jednego z mieszczan Bracławskich zabili. Tu już większym gminem rozruch powstał, za jednego stratę, wszystkich śmiercią, ukoić się chciała zemsta. Na gwałt uderzono, otoczeni od wzburzonego w koło pospólstwa, w ostatniej toni chcąc się ratować, zapalili miasto spodziewając się, że gdy mieszczanie domów swoich i fortun ratować będą od pożaru, tym więcej mieli mieć czasu do ucieczki od natarczywych insultów: zgoła ogień ogniem chcieli gasić, ale go gwałtowniej na siebie rozżarzyli, lubo albowiem sporo uchodzili, przecięż jednak dogonieni od Michała książęcia starosty na ten czas Bracławskiego: a że mężna dusza w potrzebie; czterykroć razy Bracławianom nacierającym mężnie się oparli nie bez klęski w książęcych ludziach: gdy jednak co raz to więcej, ze wsi i pobliższych miejsc książęciu staroście, przyuczonych do wojny z Tatarami posiłków przybyło; brzegi rzeki, którą przebywać mieli, kłodami i chrostami zawalono i ich ze wsząd opasano: tam dopiero ściśnieni, wszyscy w pień wycięci, od pięciuset, tylko pięciu z tej klęski wyszło, łupu zdobycznego na trzydzieści tysięcy szacowanego, zostawiwszy, którym się zwycięzcy podzielili. *Bielski fol.* 472. w roku 1478. wspomina książęcia Czartoryskiego, lubo imienia nie kładzie, że ledwo Bracławia od Tatarów już zapalonego obronił, pewnie to musiał być ten Michał. Miał za sobą Zofią Niemierzycownę, respektem której brat jej Wojna Niemierzyc, testamentem książęciu temu zapisał dobra swoje Żytan, Besnichrest, Bubnów Choryczów, Tyszkowicc, Szczuciatyn, Litowicz, Kręczów, Horki, Oleszko, i z przyległościami, którego testamentu kopia w domu książąt Czartoryskich znajduje się aktykowana

w grodzie Włodzimierskim w roku 1606. Przytaczam tu moję reflexyą. Ponieważ Korygełła jako się wyżej mówiło, śmierć przypadła na rok 1390. a ten książę Michał żył jeszcze w roku 1463. ba i podobno według Bielskiego jeszcze w roku 1478. musiałby mieć najmniej lat 90. z czego trudnoby mówić o nim, że był synem Korygełła, chyba wnukiem. Druga, ponieważ nikt z historyków Korygełła nie zowie Bazylim, ale tylko Konstantym, albo Kazimierzem, a ten Michał jako się już powiedziało z autentyków, był synem Bazylego, bodajby nie lepiej mówić, że Korygełło spłodził syna Bazylego, a Bazyli Michała i braci jego. *Gvagnin. Chronic. Litvan.*

Teodor książę na Klewaniu Czartoryski starosta Łucki, syn Michała starosty Bracławskiego, od którego pisał się Fiedor Michaiłowicz. *Panegyr. Colleg. Posnan.* przeciwko Tatarom na Wołyń i Podole wpadającym, zdrowie swoje nie raz na szańc wystawiał, odważny za ojczyznę kawaler, z szczęściem zawsze i zdobyczą do domu wracając. Córkę Anastazyą skolligował z Piotrem Bogdanowiczem Chreptowiczem, co pokazuje kwitacya od tegoż Piotra dana Alexandrowi i Iwanowi, braci tejże Anastazyi w roku 1560. dnia 30. Czerwca, który instrument wyjęty z grodu Włodzimierskiego 1606. Drugą miał Teodorę, czego dowodzi prawny moniment, tymże braciom od niej uczyniony w r. 1593. bodaj nie omyłka w roku, bo długiby wiek żyła. Trzecią Annę złączył dożywotnie z Bazylim Bogdanowiczem Czyżem koniuszym Litewskim starostą Krzyczewskim i Najalewskim, czego świadkiem jest jej recess dany w Czartoryjsku 1537. z ośmią pieczęciami zawieszonemi, którego recessu extrakt wyjęto z grodu Włodzimierskiego w roku 1606. 20. Czerwca. Synów jego dwóch pamiętne w tej ojczyznie zasługi, to jest Alexandra i Iwana. To *Genealogia Domu tego.*

Alexander książę Czartoryski wojewoda Wołyński, syn Teodora starosty Łuckiego, na sejmie Lubelskim w r. 1569. podpisał unią korony z księztwem Litewskiem *Constit. f.* 170. kędy też w przywileju Augusta I. Króla, potwierdzającym, wzwyż położony Władysława Króla przywilej nie małe otrzymał elogium. *Qui ab ineunte aetate, ad hoc usque tempus, aetatis et honorum gradus, ita se privatim et publice gessit, ut maximum ingenii, prudentiae, fortitudinis, probitatisque ac fidei constantis erga nos et Rempublicam etc. laudem meruerit.* Tamże i syna jego Michała, *praeclaram indolem* chwali, wolno o tem więcej czytać w Paprockim. Z Konstantym książęciem Ostrogskim, czterdzieści mil za Kijów zaciekłszy się, na Tatarów z plonem powracających napadł, stoczywszy bitwę, dwadzieścia i cztery tysiące trupa nieprzy-

jacielskiego na placu położyli, kędy i sam Imbraim Basza poległ, ósmdziesiąt tysięcy niewolnika odbili, łup wszystek zabrali w roku 1527. *Kojałowicz par.* 2. *lib.* 7. *fol.* 385. Żona jego Magdalena Deszpotowna pozostała wdowa po Iwanie książęciu Wiśniowieckim. *Genealogia tego Domu.* Tego podobno Czartoryskiego książęcia córka Maryanna wojewodzanka Wołyńska, w małżeńską ligę zmówiona z Jędrzejem Sapiehą wojewodą Smoleńskim, a przedtem Połockim. *Histor. Sapieh. p.* 3. *fol.* 95. ale to małżeństwo ich było niepłodne.

Michał książę Czartoryski starosta Żytomirski syn Alexandra wojewody Wołyńskiego, znać to z przywileju Augusta I. Króla, znać z testamentu tak jego samego, w r. 1582. jako i matki jego Magdaleny 1575. 13. Lipca. *Okolski także tom.* 1. *fol.* 549. świadczy, że Michałowi Alexandrowiczowi syna Joachima w opiekę poruczył Bohusz książę Korecki wojewoda Wołyński 1550. toż i *Paprocki* przyznaje *o herb. fol.* 644. że był synem Alexandra, i że się złączył był dożywotnie z Zofią Chodkiewiczowną hrabianką na Szkłowie i Myszy Hieronima kasztelana Wileńskiego córką: z niej syn Jerzy. Ten dobra Zimno nazwane i połowę Monasteru z przyległościami, Jerzemu Iwanowiczowi książęciu na Klewaniu, od stryjecznego swego idącemu zapisał 1604. w grodzie Włodzimierskim. *Genealog. Domu.* Syn jego tegoż imienia to jest Jerzy zszedł bezpotomny ostatni z tej linji. Testament Michała Dziada jego, w roku 1582. namienia o więcej stryjach jego, a synach swoich, ale ich imion zamilczał. Jam czytał w Panegiryku kollegium Poznańskiego znać z informacyi Floryana książęcia arcybiskupa, że Hieronimowi książęciu Czartoryskiemu Zygmunt August przeciwko Moskwie, rządy nad Kijowskiem wojskiem zlecił, kędy go też zowią *Praeclarum bellatorem.* Tamże Jędrzeja wspominają w różnych okazyach doświadczonego męża, i przydają, że był synem wsławionego w Inflanciech i Wołoszech wojownika. Widziałem także kopią listu, który do Papieża pisali, Jerzy i Mikołaj Jerzy, (ten co potem na krześle województwa Wołyńskiego osiadł) książęta Czartoryscy w roku 1621. będąc na ten czas obadwa deputatami na trybunał koronny, z wrodzonego sobie i prawie z mlekiem wlanego affektu, który i podziśdzień w książęcych potomkach dziedziczy, za Societatem Jesu broniąc honoru, niewinnych sług Boskich: nie widzę, którył Jerzy żył na ten czas, chyba ten. *Histor. Colleg. Cracov.*

Iwan książę na Klewaniu Czartoryski Fiedorowicz, to jest syn Fiedora albo Teodora, brat Alexandra wojewody Wo-

łyńskiego. Wprawdzieć Załuski biskup Warmiński w swojem Kazaniu pogrzebowem, tak jego, jako i Alexandra wojewody, ojcem chce mieć nie Teodora, ale Alexandra, atoli prócz wyżej namienionych dokumentów, stawa przeciwko niemu instrument rozgraniczenia dóbr Ostrogskich, między monimentami kollegji naszego, kędy się podpisał Iwan Fiedorowicz starościc Łucki 1551. Stawają autentyki, w których dziedziczną fortunę, bracia między sobą dzielili 1547. 19. Lipca, gdzie Iwan, Klewan i Bilhorod sobie zostawiwszy, bratu swemu Czartoryjsk i Litowicz puścił. To nieomylna że do unji księztwa Litewskiego z koroną, jego dzielność siła pomogła, bo w roku 1564. na sejm Warszawski od stanów Litewskich był uproszony, żeby był drogę do niej utorował: *Constit. fol.* 52. jakoż podpisał ją w roku 1569. *Kojałowicz par.* 2. Skontraktował był dożywotnie z księżniczką Zasławską, Kozmy starosty Kamienieckiego córką, z której dwie córki, Katarzyna z Bazylim Zahorowskim kasztelanem Bracławskim, co pokazują dokumenta na Susko 1593. Helena z Hornostajem ślubem obowiązane. Czyni tej Hornostajowny wzmiankę dyploma Zygmunta III. kędy pozwala Mikołajowi książęciu Czartoryskiemu, żeby Królewszczyznę Peresopnicę do kościoła Klewańskiego mógł przyłączyć, w roku 1630. *Genealogia Domu.* Synów jego także dwóch Iwan i Jerzy.

Iwan książę na Klewaniu Czartoryski pierwszy syn Iwana, mąż dzielności wielkiej i odwagi, z Stefanem Batorym Królem Polskim, we wszystkich w Moskwie okazyach szczęśliwie tryumfował, osobliwie jednak męztwa swego dał dowód pod Pleszkowem: z Ewy Borkułabowny, (jako demonstrują autentyki po Rusku pisane w archiwum tego domu) zostawił córkę Alexandrę, która skolligowana z Mikołajem Jałowickim: o więcej potomstwie jego nie czytam. Jerzy drugi syn Iwana, brat rodzony Iwana, na Boga Pańsko szczodry, kiedy kościół w Klewaniu wystawił, i Plebanią, wioską Nowym stawem, krom innych prowizyi ufundował, sam porzuciwszy schizmatyckie odszczepieństwo, do jedności kościelnej, pierwszy z tego książęcego domu przystąpił. *Annuae Societatis impressae fol.* 425. Jego szczodrobliwością szczyci się kollegium Winnickie Soc. Jesu. *Argentus de rebus Societ. c.* 3. *fol.* 45. Łuckie w komput go swoich benefaktorów włożyło; któremu nie tylko dworu swego i placu na kollegium ustąpił, ale też i hojną jałmużną opatrzył. *Histor. Colleg. Luccor.* We wszystkich interesach ojcowskiej jego protekcyi doznał skutku zakon nasz i nie sam tylko; bo i na innych sług Boskich, taż się propensya wydawała, osobliwie kiedy deputatem był na trybunał koronny z Kijow-

skiego 1616. doznali jej i ubodzy studenci, którym z swojej szkatuły na nauki nakładał: dla tego też podobno tak domowi jego w potomkach Bóg błogosławi, że gdy niektóre książęce familie w oczach naszych pogasły, ci na najpierwszych w ojczyznie naszej honorach jaśnieją. Alexandra księżniczka Wiśniowiecka, córka Jędrzeja wojewody Wołyńskiego, która się też do fundacyi Klewańskiej i z mężem przyłączyła, trzech mu synów powiła: o pierwszych dwóch Alexandrze i Adryanie nie mam żadnej informacyi, ani o ich dziełach. Trzeci zaś

Mikołaj na Klewaniu książę Czartoryski wojewoda Wołyński, mąż niemniej pobożnością, jako i wielkiemi akcyami wsławiony. Pobożnością, ojca chciał przewyższyć, dla tego Plebanią w Klewaniu od niego fundowaną syn w Prepozyturę wyniósł, przydawszy do niej w roku 1630. wieś Peresopnicę, za konsensem Zygmunta III. Króla, za approbacyą Achacego Grochowskiego biskupa Łuckiego. Na Societatem Jesu tak dobroczynnie łaskawy, że nam pewne grunta na przedmieściu Łuckiem, i nie proszącym i nie wiedzącym dał darował i wiecznie zapisał: *Historia Collegii Luceor.* dla tego *Pigłowski* jeszcze na ten czas żyjącemu takie napisał elogium przy dokończeniu pierwszego wieku Societatis. *Si ipse fingere vellet, neque plura bona reminisci, neque majora bona posset consequi, quam illi virtus et natura tribuerunt, liberalitas, prudentia, magnanimitas, omnia quae stirpem regiam decent. Esse pium et castra sequi posse docuit, Societatis Jesu amantissimus, eam ita complexus est, ut benefaciat etc.* Z tego może każdy poznać, co to był za senator: na kampaniach w Inflanciech z Szwedami, w Wołoszech z Turkami i Multanami, kawaler krwi i zdrowia swego ojczyznie nie żałujący: w trybunale koronnym, kędy był deputatem w roku 1625. każdemu bez interesu sprawiedliwy: w izbie poselskiej będąc posłem 1633. bez prywaty zdrowej rady: ztąd wydzierały go sobie prawie honory: bo najprzód kasztelanem Wołyńskim ogłoszony podpisał *Confirmat. Jurium Gentium*, a w roku 1638. uproszony komissarzem do rozgraniczenia między województwy Wołyńskim i Bełzkim: *Constit. fol.* 19. postąpił potem na Podolskie, a wkrótce na Wołyńskie, województw najwyższych godzien. Z Izabelli córki Joachima książęcia Koreckiego, siostry Samuela pamiętnego na Turków wojownika, córkę Annę wydał za Jana Tarła wojewodę Sendomierskiego, a w trzech synach *in tribus Ordinibus Regni* prym prowadził, to jest między biskupami w Floryanie arcybiskupie Gnieznieńskim, między senatorami Świeckiemi w Michale wojewodzie Sendomierskim,

w rycerskim kole w Janie Karolu podkomorzym Krakowskim. *Kanon. Mausol. Equitis.*

Floryan Kazimierz książę Czartoryski arcybiskup Gnieznieński prymas i vicerej Polski, w Łuckich szkołach młodsze lata przepolerowawszy w Rzymie pod Janem de Lugo Soc. Jesu, potem kardynałem i wydanemi na świat księgami sławnym z filozofji i teologji, z taką u wszystkich chwałą defendował, że też doktorską lauream in Collegio Romano, Rzym mu z chęcią przyznał i ofiarował. *Panegyr. P. Kwiatkiewicz.* Tamże na kapłaństwo poświęcony, pierwszą bezkrewną ofiarę w Lorecie Nazaretańskim Matki Boskiej domku, niebu oddał. Z Włoch do Polski wracając, Ś. Bonifacyusza biskupa i męczennika ciało od kardynała Barberyna, na dowód jego ku sobie propensyi, i książęcych przymiotów estymacyi przywiózł, do Klewania z solenną pompą wprowadził. *Histor. Colleg. Luceor.* 1642. Kanonikiem Krakowskim będąc i dziekanem u wszystkich ŚŚ. jako się z jego MS. pokazuje, apostolską gorliwością, po różnych ambonach każąc, już się sposobił, dla własnego biskupów urzędu, Kaznodziejstwem: jakoż wkrótce od Jana Kazimierza Króla na Poznańską katedrę podwyższony, od prymasa koronnego na biskupstwo poświęcony, dobrego pasterza na sobie wzór innym wystawił: tak się zaś, choć wkrótkim czasie świątobliwie popisał w pierwszej tej infule; że go wkrótce na Kujawską przeniesiono: o którym Król Jan Kazimierz pisząc do Innocentego X. Papieża tak mówi. *Ea generis claritudine fulget in Regno nostro Casimirus Czartoryski, ut minime nos latere potuerit ejus probitas, doctrina et caeterae egregiae animi dotes, quibus Urbis oculos, cum ibi studiorum causa ageret, in se converterat etc.* a co większa uprzywilejowanym będąc, do wszystkich prawie natury i łaski talentów, żaden się w nim ambitus nigdy nie pokazał, o honor nigdy nie konkurrował, same się do niego wpraszały, za którym zasługi jego mówiły. Urban VIII. Papież, jako się sam ten książę szczycił w liscie do Barberina kardynała synowca Urbanowego, szczególnym go faworem i łaskawością przyjmował w Rzymie. Władysław, Kazimierz i Michał Królowie Polscy nad inszych poważali, kochali wszyscy dla wrodzonej dobroci, którą i sama powierzchowna postać na oko wydawała. Z tej, rozwiozły na zgubę ojczyzny Świderskiego związek, na komissyi w Olborzu, a potem i we Lwowie, to powagą swoją, to namową i wrodzoną fakundyą do tego przywiódł, że go rozwiązał, i synowskie serca do matki ojczyzny nakłonił. Ztąd jako *Kochowski climact.* 3. *lib.* 1. *fol.* 43. nazwano go *Praesul Connexualis;* u tegoż autora znajdziesz

mowę jego, którą miał do związkowych. Po śmierci Prażmowskiego na arcybiskupstwo Gnieznieńskie postąpił, od Króla Michała nominowany, po którego zejściu w r. 1673. na generalną konwokacyą wszystkie stany zwołał, według praw ojczystych, pod czas *Interregnum* Vice-Rex Polski, i zwyczajną konfederacyą w Warszawie *in Januario* ogłosił. Nie długo jednak cieszyć się Królestwu temu, jego rządem dostało: w roku 1674. gwałtownemi kamienia bolami ściśniony, Vicereją, z Królestwem w niebie, jako nadzieja zamienił. Do Najśw. Matki osobliwiej był nabożnym: ztąd co rok Częstochowski obraz nawiedzając przyznawał, jak jej protekcya dźwigała go w wielu złych razach. *Nieszpork. Odrobiny Stołu f.* 174. Societatem Jesu za życia swego piastował po Pańsku, i przy śmierci wielu łask swoich ostatnią wolą uczynił dziedziczką; bo bibliotekę swoję dość liczną, i godne ręki książęcej manuskrypta, z szczodrą jałmużną zapisał kollegio Rawskiemu, a gdyby był pożył, swoim kosztem kościół miał tamże wystawić, *Histor. Colleg. Raven.* Do nowicyatu naszego Krakowskiego, krom relikwji ŚŚ. to w srebrnych, to w cyprysowych trunienkach złożonych, dał to, co miał najmilszego, to jest obraz *Mariae Majoris*, który w Rzymie będąc, uprosił u Papieża, że teatrum stawiać pozwolił, żeby tem łacniej mogła go malarska ręka przekopiować z samego oryginału: gdy go tedy skończono, przez trzy dni stał na teatrum publicznie, z tą approbacyą wszystkich, że doskônale wyrobiony, na wzór tamtego: póki tedy żył książę, wszędzie gdzieżkolwiek się obrócił, z sobą z wielkim affektem woził, a po śmierci do kościoła Krakowskiego Ś. Macieja oddał, stoi teraz tamże w wielkim ołtarzu. *Histor. Domus Probat. Cracov.* Pochowany ten przezacny prymas w kościele naszym Warszawskim. *Electa D. Augustini* z tomów tego Ś. zebrane przez niego, wydał do druku Tomasz Stanisław Niemierza archidyakon Kujawski 1688.

Michał Jerzy książę na Klewaniu Czartoryski wojewoda Sendomierski, starosta Wieliski, które starostwo dano mu w rekompensę, kiedy z publicznej od Rzeczypospolitej legacyi do Moskwy, Newelskie, Siewierskie i Wieliskie prowincye do Polskiej korony odzyskał. Syn to był wojewody Wołyńskiego, brat arcybiskupa Gnieznieńskiego: do cudzych krajów zaciekłszy się w młodszym wieku, z Samuelem Karolem książęciem Koreckim, w roku 1638. w Duaceńskim kollegium Soc. Jesu ucząc się, hymn Ś. Królewicza Polskiego Kazimierza, i z obrazem jego, do druku podał; w Polszcze dalsze lata i cnoty jego co raz to na wyższe pomykały w senacie subsellia, najprzód na województwo Bracławskie w r.

1658. kiedy też na potrzebę ojczyzny chorągiew Kozacką w sto dwadzieścia ludzi okrytą, na sławę domu swego rozwinął. *Annuae Colleg. Camen.* potem na Wołyńskie, z którym tytułem 1662. na trybunał fiskalny, z sejmu komissarzem uproszony, i na lustracyą amunicyi w Kamieńcu Podolskim: *Constit. fol.* 5. *et* 25. a w roku 1667. Wołoskie z granic kłótnie szczęśliwie uspokoił. *Constit. fol.* 21. Jemu dwóch millionów powierzyła Rzeczpospolita na zapłatę wojsku 1678. *Constit. fol.* 5. Nakoniec wojewodą został Sendomierskim. Przy publicznych ojczyzny funkcyach, i Boga nie zapomniał, fortuną się swoją z nim dzieląc. OO. Dominikanom konwent w Czernilicach fundował, a w Halickim grodzie zeznał, na sejmie w roku 1690. przez konstytucyą, za zgodnym wszystkich konsensem utwierdził. *Constit. fol.* 14. Kollegium Kamienieckie Soc. Jesu łask jego z wdzięcznością pamiętne: umarł 1692. wieku swego 71. Cztery razy małżeńskie ponawiał kontrakty, *primo voto* z Austryaczką Fekenbergowną, *2do* z Eufrozyną córką Stanisławskiego kasztelana Kamienieckiego, pozostałą wdową po Potockim staroście Śniatyńskim. *3tio* z Koniecpolską. *4to* z Joanną Olędzką, która wprzód żyła z Oleśnickim starostą Opoczyńskim, i z niej syn Kazimierz.

Kazimierz na Klewaniu i Żukowie książę Czartoryski najprzód podczaszy Litewski starosta Wieliski, posłował na sejm 1697. i na konwokacyą 1696. potem podkanclerzy Litewski, teraz kasztelan Wileński, syn Michała wojewody Sendomierskiego, wielkich w tej ojczyznie zasług i przymiotów senator: obowiązał się dożywotnie Izabelli, Jędrzeja hrabi na Raciborsku Morsztyna podskarbiego wielkiego koronnego córce, i z niej córkę Ludowikę w klasztorze panien zakonnych *a Visitatione* Bogu na wieczną służbę poświęcił: druga córka jego Konstancya Stanisławowi Poniatowskiemu podskarbiemu wielkiemu Litewskiemu herbu Ciołek w małżeństwo dostała się: synów zaś trzech, Fryderyk Michał, August Alexander kawaler Maltański, Kazimierz Teodor kanonik Krakowski i Warszawski.

Fryderyk Michał książę Czartoryski najprzód kasztelan Wileński, starosta Uświacki, teraz ustąpiwszy ojcu kasztelanji, wziął po nim Pieczęć mniejszą Litewską, najwyższych honorów godzien.

Ten Fryderyk Michał, wiadomością praw, doskonałością przymiotów sławny, złączył się z *Walsteinowną*, z której oprócz syna w młodym wieku zmarłego, zostawił córek trzy: z tych najstarsza z Flemingiem podskarbim W. Lit., po której śmierci pojął jej siostrę rodzoną: Alexandra, ta złączona z Michałem Ogińskim hetmanem W. Litew. Umarł Fryderyk roku 1775. mając lat 80. — *Przypisy Krasickiego.*

Jan Karol książę Czartoryski podkomorzy Krakowski, Śniatyński, Krzemieniecki, Lanckoroński, Markowski, Puński, Bochnieński, Wielicki starosta, syn trzeci Mikołaja wojewody Wołyńskiego. Wszystkim była do podziwienia jego submissya, którą im się bardziej uniżał, tym większą wszędzie skarbił sobie reputacyą. Z tej submissyi ofiarowanych sobie wyższych honorów i województwa Krakowskiego przyjąć niechciał, dosyć na tem mając, że zasłużył. Jakoż Boga i dobra pospolitego zawsze w swoich funkcyach jedynie upatrywał. Na sejmie za Jana Kazimierza Króla marszałkiem izby poselskiej zgodnie obrany: śmierć Wincentego Gąsiewskiego podskarbiego i hetmana polnego Litewskiego surowym dekretem windykował, na trybunale koronnym deputatem będąc, każdego bez respektu sądził. W roku 1670. komissarzem z sejmu deputowany do rozgraniczenia Szląska od korony, kłótnie pograniczne wszelką łacnością uspokoił, *Constit. fol.* 25. w roku 1678. do konnotacyi przywilejów koronnych uproszony, i rewizyi, pracy swojej nie żałował. *Constit. fol.* 30. Za Króla Michała pod czas pospolitego ruszenia pod Gołąb, rycerstwu Polskiemu jako pierwszy w Małejpolszcze podkomorzy przodkował. Na Kalwaryą i tamtecznych ojców dobroczynny. Złączył się był dożywotnim związkiem najprzód z Zebrzydowską, z tej córka Tekla *primo voto* Krasickiemu Jerzemu stolnikowi Przemysłskiemu, 2*do* Grzegorzowi Ogińskiemu staroście Żmudzkiemu, hetmanowi wielkiemu Litewskiemu zaślubiona, i synowie Samuel i inni: pojął potem Magdalenę córkę Konopackiego Oktawiana kasztelana Elbląskiego, pozostałą wdowę po Gąsiewskim podskarbim Litewskim zabitym: z niej była córka Helena Konstancya Deodata zmówiona Józefowi Myszkowskiemu kasztelanowi Sendomierskiemu. *Duryewski fol.* 88.

Kazimierz Mikołaj książę Czartoryski kanonik Krakowski i Wileński syn podkomorzego Krakowskiego z Zebrzydowskiej, deputat na trybunał koronny 1681. z Rzymu powróciwszy: atoli dalsze o nim nadzieje, śmierć prędka przerwała: jak zaś zakon nasz kochał, ostatnia wola jego w roku 1685. dość jawnym była świadkiem, lubo potem skutku żadnego nie wzięła.

Samuel książę Czartoryski syn także Karola podkomorzego Krakowskiego z Zebrzydowskiej: z Mniszchowny zda mi się wojewodzanki Wołyńskiej córka jego, Panieńskie życie w Krakowie pod regułą S. Franciszka Salezyusza, *a Visitatione* sobie obrała: syn zaś Jakób w zakonie Kaznodziejskim.

Michał książę Czartoryski starosta Krzemieniecki syn podkomorzego Krakowskiego, złączył się był z Anną Fre-

drowną wojewodzanką Podolską, ale *sterilis.* Antoni brat jego i drugich, starosta Lanckoroński z Konopackiej urodzony, żonę mu *Genealogia Domu tego* Działyńską przyznaje, a *Duryewski* w Pamiątce Kostków *fol.* 88. Łosiownę wojewodzankę Malborską, toż świadczy *Załuski w Kazaniu Pogrzebowem*, i przydaje, że po weselu w pięć miesięcy umarł 1690. pochowany w Warszawie u S. Krzyża; żył *sterilis.*

Józef książę Czartoryski chorąży Litewski, starosta Puński, syn tegoż podkomorzego z Konopackiej, podpisał w r. 1697. *Confirmationem Jur. Gent.* na koronacyi Augusta II. Złączył się był dożywotnie z Teresą Władysława Denhoffa wojewody Pomorskiego córką, z której został się syn Stanisław, i córka Józefa Marya Magdalena książęciu Michałowi Wiśniowieckiemu kanclerzowi Litewskiemu zaślubiona, Pani wielkiego rozsądku, umarła 1728.

Drugi syn Kazimierza kasztelana Wileńskiego, August Alexander książe Czartoryski, wojewoda Ruski, szef regimentu gwardyi pieszej koronnej, mąż wyborem cnót i przymiotów zawołany z Zofią *Sieniawską* wielkich włości dziedziczką, córką Adama hetmana W. Kor. ostatnią wielkiego tego domu iskierką, spłodził Elżbietę złączoną z Stanisławem Lubomirskim marszałkiem W. Kor., — Stanisława młodo zmarłego i Adama. Umarł 1782. roku w 84. roku wieku swego.

Ten w końcu wyrażony Adam, generał ziem Podolskich, generał feld-zeugmaister wojsk cesarskich, narodzony dnia 1. Grudnia 1734. roku, pozostała latorośl tak wielkiego szczepu, w licznych cnotach swoich, nie tylko z krwi wrodzonych, lecz przez usilne swe staranie od najmłodszego wieku posiadający wysokie zalety. Cały naród, i współ-żyjący świadkowie przyznają, i dla potomności, godni historyi Polskiej pisarze w swych dziełach donieść o nim nie omieszkają. Ja to tylko umieszczam: że ten mąż, już to w rycerskim stanie w swej pilności niesfatygowany, mając w dozorze zwierzchniczym szkołę rycerską korpusu kadetów, od Króla Stanisława Augusta na 200. młodzieży krwi szlacheckiej utworzozą, już to regimentem gwardyi pieszej Litewskiej, jako szef komenderujący, już to w usługach publicznych, jakoto będąc marszałkiem głównego trybunału Wileńskiego W. Ks. Lit. sprawiedliwość największą dopełniający, na sejmach wielokrotnie gorliwie posługujący, a w czasie sejmu *Convocationis,* w r. 1764. laską sejmową, będąc marszałkiem, chwalebnie dyrygujący. W komissyi edukacyjnej narodowej, swem światłem zdaniem, nie raz prezydujący. Znany nie tylko w obcych i sąsiedzkich krajach, z swych wielkich przymiotów, lecz najosobliwiej w własnej ojczyznie, od wszystkich niemal obywatelów w koronie i w Litwie, nader ukochany i wielbiony, którego niezliczone zasługi, potomność tym więcej sławić będzie, gdy dokładne z krajo-pisarzów wyczyta wiadomości. Z Izabellą z hrabiów *Flemingów* podskarbiego W. W. Ks. Lit. córką, dnia 31. Marca 1746. roku narodzoną, a dnia 19. Listopada 1761. zaślubioną, małżonką, mający potomstwo: dwóch synów: Adama dnia 14. Stycznia roku 1770. narodzonego. Drugiego Konstantyna Adama dnia 28.

Października 1773. narodzonego: i dwie córek Maryannę, Fryderykowi Ludwikowi Alexandrowi książęciu Wirtemberskiemu Stutgard dnia 27. Października 1784. roku zaślubioną, z której syn Adam w roku 1791. narodzony. Drugą córkę Zofią 15. Września 1774. roku narodzoną.

Patrz dalej w dodatku w Tomie X. —

Toż z linji *Koreckiej* Stanisław książę Czartoryski łowczy wielki koronny, syn Józefa chorążego Lit. z *Konopackiej* zrodzonego, o którym wyżej, ten (z *Morsztynowny*) zostawił córkę Konstancyą, żonę Andrzeja ordynata Zamojskiego kanclerza w. koron., oraz synów Kazimierza i Józefa książęcia Czartoryskiego stolnika W. Ks. Lit., starostę Łuckiego, męża wielkich przymiotów i zasług w swej ojczyznie, który wielokrotnie był na sejm posłem, gorliwym obywatelem, a po razy dwa od Rzplitej do Króla Pruskiego pełnomocnym posłem. Ten z Dorotą księżniczką *Jabłonowską* Antoniego książęcia Jabłonowskiego kasztelana Krakowskiego córką, a małżonką swoją, zostawujący potomstwo, córek pięć: Maryannę, Klementynę, Teresę, Józefę i Annę Celestynę. — *Przypisy Krasickiego.* — *Heraldyka Wielądka.*

Czartoryski *herbu Starykoń*, w Ruskiem województwie. Z tych za czasów Paprockiego było trzech braci rodzonych ludzi rycerskich: Stanisław na Witanowicach 1705.

Czartoszewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Czartoszewski z powiatu Wołkowyskiego, podpisał elekcyą Jana III. 1674.

Czarukowski. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli metryka Wołyńska Mikitę i Zynka Czarukowskich ziemianów Wołyńskich wspomina 1528.

Czaryski *herbu Korczak*, w Sendomierskiem województwie. I o tych ciż autorowie nie pisali: ale *Starowolski in Monumen.* kładzie nadgrobek Czaryskiego z Czarysza w powiecie Lelowskim, z kościoła OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie wypisany. Felix elekcyą Władysława IV. z Krakowskiego podpisał 1632. Ojciec jego Marcin krom niego z Ujeskiej zostawił syna Pawła. Szczesny zaś miał za sobą Janowską podsędkownę Krakowską, zostawił z nią potomstwo. Paweł także Wereszczyńską. Siostra ich Wilska.

Czasławski *herbu Róża.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piotr z województwem Smoleńskiem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza Króla. Dorota Czasławska była za Jędrzejem Markowskim.

Czastrowski, w Litwie wspomina ich *Ks. Kojałow.* w swoim panegiryku, inni o nich milczą.

Czaszawski *herbu Trąby.* I o tych ciż autorowie milczą. Józef w Sendomierskiem województwie, podpisał elekcyą Augusta II.

Czaszyński *herbu Trąby*, inni ich piszą Czaśnicki, jako *Okolski t. 2. fol.* 80. kędy też namienia że Czaśnickiego sędziego Lwowskiego córka Anna dostała się Boboli, czy też Janowi Gołuchowskiemu sędziemu Sendomierskiemu. Czaszyński dziekan Łowicki, kanonik Krakowski w roku 1538.

Czayka *herbu Dębno*, w Sendomierskiem województwie, a podobno już tych czasów Czaykowscy. Jan i Jerzy w województwie Ruskiem, Teodor i Walenty w Bełzkiem w roku 1697.

Lubo tu *Niesiecki* tylko Czayków umieszcza, wspominając iż podobno poźniej Czaykowskiemi nazwani, poźniej jednak pod herbem *Dębno* między herbownemi i Czaykę i Czaykowskiego kładzie. Poźniejsi heraldycy, a między niemi *Potocki w Poczcie herbów*, *Kuropatnicki*, i *Wielądek*, piszą wyraźnie o Czaykowskich, jakoż zdawna istnieje ta familia i wielu znakomitych i zasłużonych ojczyznie ludzi wydala. Mając od jednego członka tej familji nadesłaną wierzytelną genealogią, takową tu umieszczam.

Czaykowski *herbu Dębno*. Od Tomasza z Dębna kasztelana Poznańskiego (którego i *Niesiecki* wymienia) poczęła się linia *Dębno* Czaykowskich roku 1482. przeniesiona w Sendomierskie, Lubelskie, Przemyślskie, Rzeszowskie, Sanockie, Stryjskie, i Samborskie kędy jest wieś *Czaykowice*, od której roku 1498. pisał się Jan z Dębna Czaykowski, synem tego Jana był Adam sędzia kapturowy Sendomierski, Okolski powiada T. I. *fol.* 147. *Czaykovii in Sendomiriens. Palat. ducibus in Ostrog sub signis militaribus obsequia pônebant*, *aliqui in captivitatem Scythiam deducti.* Był także drugi Adam Dębno Tymkowicz Czaykowski syn Leona Tymkowicza z Czaykowic, urodzony z Heleny Ozan córki Jarosława rotmistrza J. K. Mości Zygmunta Starego. Tenże Adam pobierał pierwsze nauki w Krakowie, potem zaś w Padwie, zkąd wybierając się w powrót do domu wyborną mową łacińską pożegnał akademików i professorów: powróciwszy do kraju zastał już na tronie Stefana Batorego, i u tego Króla przyjął obowiązek sekretarza. Wysłany kilkakrotnie do Prus, i Włoch gdzie wymową swoją skreślając skutki zaszłych nieporozumień, okazał w najlepszym świetle sprawę narodów, i wszystko złe naprawił, dla tego zarobił sobie, na względy u Króla, a szacunek ziomków. Po zgonie Stefana Batorego wrócił do swoich dóbr na rusi w Przemyślskim i Stryjskim obwodzie, położonych, gdzie w sam dzień koronacyi Zygmunta III. roku 1587. znacznie się krajowi przysłużył, a to w ten sposób: Tatarzy szlakiem Stryjskim na Lwów napadli, a nic tam niewskurawszy obrócili swój pochód na Przemyśl gdzie wielkie szkody poczynili, w Dydyatyczach uwięzili księżną Ostrogską, i jej dziewkę, lecz ją odbili nasi, a Tatarów od Przemyśla odegnał starosta Przemyślski z Adamem Dębno Tymkowicz Czaykowskim *). O czem do-

*) Adama Czaykowskiego, rys życia i sławniejszych czynów odgłos w świat puszczony, pisał i w druk dał roku 1748. J. Ks. Michał Kwiatkowicz. Druk u S. Trójcy we Lwowie. Notatki J. Ks. Wielińskiego kanonika przy katedrze Lwowskiej obrządku łacińskiego. —

wiedziawszy się Zygmunt III. powołał go do swego boku, i marszałkiem dworu w obozach uczynił. — Wojował on z Tatarami i Wołoszą aż roku 1620. 7. Października poległ pod Cecorą wraz z hetmanem Żółkiewskim, nieustępując placu nieprzyjaciołom. Zostawił synów dwóch i krewnych z drugiej linji, którzy się pisali z Dębna Czaykowskiemi i mieli swe gniazdo w Bełzkim, Jan i Jerzy, Teodor i Walenty w roku 1697. *Ex Constitutione* 1697. *Vol.* 5. *fol.* 897. *Versu* 31. —

Synowie Adama, 1. Mateusz mąż uczony, i świadom wschodniej mowy, poseł do Turck. 2. Jan rotmistrz J. K. Mci Władysława IV. poseł do Moskwy zmarły roku 1651. zostawił po sobie Adama który roku 1649. po koronacyi Króla Jana Kazimierza wysłany z wojskiem na Ruś przeciw Kozactwu walczył, a pod Zborowem 234. jeńców Królowi oddał, był także z Janem III. na wyprawie Wiedeńskiej, zkąd ranami okryty do kraju powrócił, i w Czaykowicach żywota dokonał. Tego synowie byli Teodor, ożenił się z Pelagią córką Karola *Czernieckiego*, zostawił syna Stefana ten z *Bilińską* herbu *Sas* zostawił Jana który miał syna Ignacego, Pana na Dydyatyczach i t. d. cześnika Przemyślskiego przywilejem Stanisława Augusta wydanym 10. Maja r. 1780. w Warszawie, zatwierdzonego, oraz posła na sejm, poźniej zaś członka wysokich stanów Galicyjskich: ten był zmówiony w dożywocie z Salomeą z *Horodyskich Korczaków*, z których synowie Piotr, Tadeusz, i Hipolit. — Druga linia, jak wyżej rzekłem prowadziła swój dom w Bełzkiem, i Lubelskiem, z tych byli Jan Czaykowski, ten z województwa Sieradzkiego podpisał elekcyą Augusta II. *Constit.* *f.* 911. *Vers.* 34. z województwa Ruskiego, Jan z województwa Sieradz. *fol.* 913. *Vers.* 27. Jerzy, podpisali elekcyą Augusta II. z województwa Bełzkiego: Walenty, z ziemi Warszawskiej Jan, Piotr, Sebastyan, podpisali elekcyą tegoż Króla. —

Wielądek w heraldyce pisze jako czytał w konstytucyi 1764. roku między suffragiami, iż Józef Czaykowski podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Kijowskiego. Marcin stolnik Gąbiński, Józef Antoni komornik graniczny Latyczewski, Marcin pisarz grodzki Gostyński, Tadeusz Czaykowski kanonik Kijowski był deputatem na trybunał koronny 1785. r. z kapituły Kijowskiej. — *Kuropatnicki* w §. V. dnia 10. Września 1782. r. wyraża, iż *apud tabulas Galliciae et Lodomeriae inter equites* są zapisani, Jan, Onufry, Michał, Teodor, Demetryusz, Bazyli Czaykowscy. Także Grzegorz Daszkiewicz Czaykowski, Andrzej, Antoni Wincenty, Teodor, Paweł, Mikołaj, Jacek, Łukasz, Alexander, Stefan, Eliasz, Szymon Czaykowscy są w tymże extrakcie *inter equites* zapisanemi. Jest także w akcie konfederacyi Sendomierskiej 1705. roku w Korczynie, iż Jerzy Czaykowski pisał się wraz z innemi obywatelami za Leszczyńskim. Jakób Czaykowski vicegerent sądowy Lubelski koło 1792. roku.

Krasicki w przypisach wymienia, w roku 1778. Marcina Czaykowskiego komornika Gostyńskiego. — Antoniego regenta grodzkiego Latyczewskiego. — Jakóba wicesgerenta Lubelskiego. —

W ostatnich czasach z tej familji wiadomemi piszącemu są: w Przemyślu przy kapitule r. l. potomek *Tymkowiczów* Stanisław

Czaykowski kanonik, drugi w Krakowie Paweł Czaykowski były professor literatury w uniwersytecie Jagiellońskim i senator W. M. Krakowa, równie Czaykowski były pułkownik wojska Polskiego, i Hippolit Czaykowski członek stanów Gallicyjskich. —

Czayka *herbu Jastrzębiec*, w województwie Rawskiem.

Czechowicz *herbu Leliwa*, w województwie Ruskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Zofia zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Wielądek w heraldyce pisze jako czytał iż Roch Czechowicz był posłem ziemi Halickiej z województwa Ruskiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla, tamże był lustratorem pogłównego Żydowskiego województwa Ruskiego 1764. Rafał miecznik Zydaczewski 1792. r. Roch Czechowicz podsędek Lwowski. — Tegoż samego czytałem w *Kuropatnickim* w §. V. pod dniem 11. Września 1782. zapisanego w extrakcie: *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum magnatum equitum.*

Krasicki w przypisach dodaje: W roku 1436. Andrzej Czechowicz podkomorzy Płocki podpisał pokój Brzeski. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 133.

Czechowicz *herbu Ostoja* w Żmudzi. Czechowicz sędzia grodzki Żmudzki, cywun Widuklewski. *Paproc.* Stanisław marszałek i podstarości Żmudzki 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską. A bliższych czasów Urban Czechowicz na sejmie Warszawskim w roku 1676. otrzymał nobilitacyą.

Są także Czechowicze w Litwie których *Krasicki w przypisach* równie do herbu *Ostoja* należącemi być sądzi. O tych także pisze *Wielądek w heraldyce* jak następuje: Czechowicz *Suchowicki* tegoż zda mi się herbu *Ostoja*, którzy się znajdują w Księztwie Litewskiem. O tych dawni autorowie opuścili przez niewiadomość. Ja zaś czytałem w konstytucyi 1733. roku, iż Tomasz Michał Czechowicz, skarbnik, rotmistrz, podstarosta sądowy, i poseł powiatu Oszmiańskiego, na sejm konwokacyi był obrany. A dawniej jeszcze w roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisał się, Stanisław Czechowicz z województwa Mińskiego. Poźniej w roku 1763. Stanisław i Michał w aktach Wileńskich podpisali z innemi senatorami i urzędnikami W. Ks. Lit. manifest *de illegitimitate* trybunału. A w roku 1764. dnia 28. Kwietnia, Stefan Tadeusz *Suchowicki* Czechowicz sędzia kapturowy powiatu Oszmiańskiego. Także Wiktor podstoli i sędzia ziemski Oszmiański, Antoni skarbnik Oszmiański, Filip *Suchowicki* Czechowicz starosta Ryski, Antoni Leon oboźny i konsyliarz z powiatu Slonimskiego, Ignacy koniuszy Słonimski, ci wszyscy podpisali się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w aktach grodzkich Wileńskich. Marcin Czechowicz podstoli Oszmiański 1792. roku, Ignacy sędzia grodzki Oszmiański, Wojciech miecznik Oszmiański.

Kuropatnicki w rzędzie nazwisk domów szlacheckich wyraża także Czechowiczów, *Lachowickich,* jakiegoby herbu byli nie wspomina.

Krasicki przydaje Macieja pisarza ziemskiego Oszmiańskiego w roku 1778. —

Czechowski *herbu Belina*, w województwie Sieradzkiem. Piotra wspomina *Walicki* w roku 1599. *fol.* 90. Jan z Mińskiego województwa poseł na sejm 1634. ztamtąd deputowany na sądy fiskalne Wileńskie. *Constit. fol.* 6. Stanisław przeor Sulejowski 1643. *Synod. Provin. Varsav. f.* 4. Czechowski pod Pleszkowem mąż rycerski szedł pieszo do szturmu. *Paprocki o herb. fol.* 404. Piotr w województwie Kaliskiem 1674. Stanisław, Alexander, Stefan w Pińskiem.

Piotr Kazimierz z *Czechowic* Czechowski, i Łukasz z województwa Witebskiego powiatu Orszańskiego, Stanisław Czechowski z województwa Mińskiego pisali się na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. w roku 1700. pod *Olkinikami.* — Stanisław i Michał w roku 1763. podpisali wraz z innemi senatorami i urzędnikami manifest w Wilnie *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. — *Heraldyka Wielądka.*

Czechowski *herbu Oksza*, w województwie Sendomierskiem. Anna Czechowska najprzód Jędrzeja Słowińskiego, potem Samuela Borejka małżonka. Gabryel Ignacy i Jakób w Sendomierskiem, Melchior w Krakowskiem, Mikołaj w Lubelskiem 1697.

Stefan z *Czechowa* Czechowski, w roku 1705. pisał się na konfederacyą Sendomierską w Korczynie, za Stanisławem Leszczyńskim. — Dominik Czechowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Mścisławskiego, Franciszek Czechowski kanonik Gnieznieński. — *Heraldyka Wielądka.*

Tegoż imienia Czechowskiego wspomina *Kuropatnicki* w §. V. dnia 10. Września 1782. *inter tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum.* Są także Czechowscy na *Czechowicach* w województwie Mazowieckiem, ziemi Warszawskiej, possessye swoje dziedziczne mający. —

Czeczel *herbu Jelita.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Teofil Sitoński* twierdzi, że podkowy w herbie z krzyżem zażywają, ale że się Nowosieleckiemi oraz piszą; Maciej Czeczel z Eudoxyi Mormiłowny spłodził Siemiona i Wawrzeńca niepłodnych i Bazylego, ten krom Bazylego, Konstantyna, Jędrzeja bezpotomnych, miał syna Siemiona, którego córka Anastazya Strzelnickiemu zaślubiona; z synów zaś Jan *sterilis.* Alexandra syn Jan 1697. Stefan Czeczel miał za sobą Helenę Borejkownę. Grzegorz rotmistrz pancernej chorągwi 1658. *Komput Wojska.*

W roku 1753. Antoni *Sadymontowicz* Czeczel cześnik Zwinogrodzki był deputatem na trybunał koronny z województwa Bracławskiego, tenże sam zda mi się był także sędzią Bełzkim. Antoni Czeczel chorąży Zwinogrodzki był posłem na sejm w roku 1768. z województwa Bracławskiego. — Paweł horodniczy Zwinogrodzki. — *Heraldyka Wielądka.*

Niesiecki położył był początkowo Czeczelów z herbem *Nowosiel* i dopiero poźniej w Tomie IV. w dodatku odwołał to i herb *Jelita* im przyznał. — *Duńczewski* w herbarzu swoim obszernie pisze o Sudymontowiczach Czeczelach, którzy jak się z całej tej genealogji pokazuje są ci sami Czeczelowie o których *Niesiecki* pisze i których także *Nowosieleckiemi* mianowano. Opuściwszy w opisie tym *Duńczewskiego* miejsca z *Niesieckiego* przytaczane, umieszczam tu resztę genealogji tych Czeczelów Sudymuntowiczów, herbu *Jelita*, z autentycznych dokumentów zebraną, zaczynając od Andrzeja Sudymuntowicza, dziedzica na Kuszczyńcach, Czeczelowce, Roszkowie, Borsukowcach, Szczuczynnym, Kaławrze, Minkowie, Chrystyńce, Radkowce, Mołłokiszu, i innych w województwie Bracławskiem leżących. Ten około roku 1396. z Witoldem książęciem Litewskim i wojskiem wyszedlszy, na różnych expedycyach wojennych temu Panu służył, który to książę województwo Bracławskie, na ten czas jeszcze mniej osiadłe; podbił sobie. Nakostatek, kiedy w stepy Tatarskie wszedł, nie opowiedziawszy się Królowi Polskiemu Jagiełłowi, bratu swojemu, tam wielkie wojska Tamerlan Sultan Turecki ściągnąwszy, niespodzianie uderzył na Witolda książęcia, i zewsząd go otoczył, który lubo mężnie bronił się, jednakże potędze jego wytrzymać nie mógł, a utraciwszy wielu mężnych rycerzów i wojsko, w małej kwocie salwując się, w Bracławskiem i Podolskiem kraju lokował się, o czem namienia z *Kromera Cellarius Descript. Reg. Polon. et M. D. Litv. fol.* 364. Ztamtąd więcej dla wstydu w Litewskie księztwo nie powracał, o czem wolno czytać *Historyą Litewską Kojałowicza*, i innych o tem zgodnie piszących. Na ten czas swoim żołnierzom i przyjaciołom, za ich odwagi świadczone, w Bracławskiem kraju, a teraźniejszem województwie, jeszcze na ten czas pustym, przywilejami i listami rozdawał grunta i uroczyska, między którémi Andrzejowi Sudymuntowi, nad rzeką Czeczwą, znaczną część konferował, gdzie do tych czas pryncypalne dobra zowią się Czeczelowką, zkąd potem jego sukcessorowie nazwisko wzięli, Sudymuntowiczowie Czeczelowie. Miał i inne służące sobie daniny nad Dniestrem, jako to Małłokisz, Kaławry, Raszków, Bundury, i inne, o czem świadczą przywileje w metryce koronnej, i approbaty Olbrychta Króla Polskiego. Ten Andrzej Sudymunt miał dwóch synów, Borysa Sudymuntowicza Czeczela, któremu dostała się nad Rzeką Czeczwą i Kubliczem Czeczelówka, z innemi przysiołkami, i dobra wzwyż wyrażone nad Dniestrem: drugiego syna miał Wasyla Małyszewicza Czeczela, któremu dostały się na Wołyniu Nowosiołki i inne dobra, zkąd jego sukcessorowie zwali się Czeczelowie Nowosieleccy, którzy i do tych czas są w ziemi Przemyślskiej rozrodzeni w dziedzictwach swoich: bowiem Paweł Czeczel Nowosielecki, syn Wasyla Małyszewicza Czeczela, (którego tak wspominają tranzakcye, iż ojciec jego Wasyl był wzrostu małego) wyprzedawszy całą substancyą swoję Hrehoremu Czeczełowi, podstarościemu grodzkiemu Bracławskiemu, ztamtąd przeniósł się w ziemie Przemyślską.

Borys Sudymuntowicz Czeczel splodził dwóch synów, Hrehorego, podstarościego grodzkiego Bracławskiego, i Matyasza, jak świadczy manifest przez pomienionego Hrehorego Czeczela w metryce koronnej roku 1581. za Króla Stefana zaniesiony.

w którym wyraża, że przywileje książęcia Witolda antecessorowi jego Andrzejowi Sudymuntowi, na wspomnione dobra nadane, a przez Króla Olbrychta approbowane, w zamku Winnickim pogorzały. Hrehory podstaróści grodzki Bracławski z Katarzyną *Kleszczowską*, spłodził Andrzeja i córek trzy, Pałachią Rostkowską, Reginę Mikulińską, i Teodorę Wereszczakową. Andrzej rotmistrz wojsk J. K. Mci z Heleną *Terlecką*, spłodził Hrehorego i córek dwie, Maryannę Tyszkiewiczową, i Annę Zaleską; tenże Hrehory pierwszą żonę miał Maryannę *Bielecką;* z której syn Jakób Czeczel, i córka Helena Kozicka. Tenże Hrehory miał drugą żonę Zofią *Lipską*, z której potomstwo niżej wyrażone. Jakób Czeczel, syn Hrehorego z *Bieleckiej* urodzony, miał także żon dwie, pierwszą Zofią *Leniewiczownę*, z którą spłodził Piotra Czeczela, cześnika Bracławskiego, Hajsyńskiego i Kiślackiego starostę. Ten był posłem na sejm walny Warszawski 1746. a zaś komissarzem do Radomia 1753. z województwa Bracławskiego, wszędzie dystyngwowany rekognicyą, doskonałością w prawie i w Rzeczypospolitej interesach, który z Franciszką *Szaszkiewiczowną* miał synów trzech, Rocha, Mikołaja i Nikodema żyjących roku 1755. z rodzicami swojemi: z drugą żoną *Przyluską* miał tenże Jakób Czeczel Stefana i Jana bezpotomnych. Hrehory, z Zofią *Lipską* spłodził Jerzego, który w roku 1748. już lat miał dziewięćdziesiąt i ośm, ten w roku 1752. zszedł z tego świata, niegdy był pod Wiedniem z Królem Janem III. tenże z Teresą *Strażewską* spłodził Antoniego Ludwika *binominis* Czeczela, podczaszego Zwinogrodzkiego, podwojewodzego Bracławskiego, męża w prawie koron. doskonałego, który roku 1750. był posłem na sejm extra-ordynaryjny Warszawski, a roku 1754. był deputatem na trybunał koronny, z województwa Bracławskiego, pełen affektów Pańskich, przy nienaruszonej słuszności, jako mądry, sprawiedliwy, i roztropny sędzia, i cnót wybornych.

Matyasz syn Borysa, a brat Hrehorego podstarościego grodzkiego Bracławskiego, z Eudochią *Molmorowną* miał Semiona, od którego z Eudochią *Juszkowską* pochodziło dwóch synów, Alexander ożeniony z *Chrynicką*, z których Jan *sterilis*, i Jan brat Alexandra, także *sterilis*, a córka Anastazya wydana za Strzelnickiego, których Konstantyn *sterilis:* drugi syn Matyasza Laurentyn, to jest Lawryn, ożeniony z Maryanną *Brańską*, z którą spłodził Michała, a ten Andrzeja i Benedykta Czeczelów bezpotomnych: miał drugiego syna tenże Laurenty Stefana, który z *Borejkowną* spłodził Łukasza, od którego są sukcessorowie. Było jeszcze dwóch synów tego Laurentego, Jan i Samuel, ci bezpotomnie zeszli. Trzeci syn Matyasza Wasyl, który z *Wieczorkowną* spłodził synów czterech, Wasyla pierwszego, od którego Daniel z *Prażewską* miał Jana Bogusława *binominis*, od którego pochodzi Andrzej. Semion drugi syn Wasyla, Andrzej trzeci, Konstanty rotmistrz wojsk koronnych czwarty, których procedencya nie jest wiadoma.

Że zaś *Czeczelowie* są nie herbu *Nowosiel* jak Niesiecki początkowo wyraził ale herbu *Jelita*, dowodzi się to dekretem trybunalskim koron. Lubelskim roku 1642. między Czeczelami i Podoreckim nastąpionym, że się herbem *Jelita* zwanym z antenatów swoich zaszczycali, i pieczętować powinni. Że zaś ta familia pochodzi

z W. Ks. Litewskiego od Sudymuntów, od wieków dawnością swoją tamże dziedziczących, a herb *Jelita* nazwany, jest oryginalnym Saryszów Polskich; wiedzieć o tym potrzeba, iż Król Władysław Jagiełło W. Ks. Litewskie, a potem Król Polski, łącząc swoje Księztwo Litewskie z Koroną, po ożenieniu się z Królową Jadwigą, Polskie herby rozdawał Panom Litewskim, wraz z nim w Krakowie ochrzczonym, jako też i roku 1413. powróciwszy do Litwy, o czem z dawniejszych historyków pisze *Władysław Łubieński*, *Scholastyk Krakowski*, *teraźniejszy pisarz Duchowny Koronny*, *w Księdze Swiat okryślony*, *tom.* 1. *fol.* 303. temi słowy; Król Jagiełło Litewskiej szlachcie, Polskie herby rozdał, i powtórnie Litwę przyłączył do Polski etc. ztąd tedy herb pomieniony *Jelita*, antecessorowi Czczelów Sudymuntowiczów, Jędrzejowi Sudymuntowi dostał się w Litwie, wiernie służącemu we wszystkich expedycyach wojennych, Ks. Witoldowi, bratu Jagiellona jako wzwyż wyrażono. —

Czeczor. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Gabryel Czeczor z powiatu Słonimskiego podpisał elekcyą Jana III.

Stanisław Czeczor w roku 1700. podpisał się na zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*. — *Heraldyka Wielądka.*

Czeczotka *herbu Prawdzic*, w Rawskiem województwie.

Czekałowski. Jan i Teodor Czekałowscy nobilitowani na sejmie 1659. o czem konstytucye koronne. Paprocki i Okolski nie mógł o nich wiedzieć.

Czekanowski *herbu Godziemba*, w Sieradzkiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Czekanowski, dobra Drozdzin kupił w roku 1550. *Acta Castren. Ostrzeszov.* a w roku 1623. Sebastyan Stanisławowi czynił rezygnacyą Czekanowa. *Acta Castren. Ostrzeszov.* Alexander pisarz grodzki Grabowiecki w roku 1632. w Bełzkiem Anna Czekanowska Kaspra Kowalskiego najprzód, a po nim Łukasza Żernickiego małżonka 1634. *Acta Succameral. Calissien.*

Czekanowski miał za sobą *Wąsowiczownę* starościankę Kiślacką z Starzechowskiej urodzoną. — *Przypisy Krasickiego.*

CZEKI HERB.

Z jednej strony z boku prawego tarczy, powinno być pół Orła w prawą pyskiem obróconego z skrzydłem jednem rozciągnionem w koronie złotej, z drugiej strony pagórek na którym pies stoi, w prawą tarczy wprawdzieć skierowany, atoli głowa jego w lewą stronę skręcona, ogon u niego zadarty, na szyi obróż, na hełmie dwa skrzydła rozpięte, rozumiem że orle. Ten herb widziałem w Krakowie u Panny Maryi na nadgrobku Jana Baptysty Czeki szlachcica Florenckiego indygeny Polskiego, dziedzica na Czajowicach,

Zygmuntowi III. Królowi Polskiemu dobrze zasłużonego, znajdziesz go i *u Starowol. in Monum.*

Czelatycki *herbu Abdank*, w Przemysłskiej ziemi. Mikołaj na Czelatycach 1432. *Acta Terrestr. Leopol.* Niewiem czy nie do tych należy Marcin Czelatka cześnik Sochaczewski na liscie Zygmunta I. *in MS. Petricovien.* Czelatycki Jan z Ruska poseł z województwa Brzeskiego Litewskiego, na konwokacyą Warszawską 1587. podpisał generalną stanów koronnych konfederacyą. *Constit. fol.* 418.

Czelatycki *herbu Leliwa*, w Krakowskiem województwie. Piotr Czelatycki, miał za sobą Bierecką pisarzownę ziemską Przemysłską, miał z nią synów dwóch, Piotra i Stanisława, córek pięć: jedna była za Sebastyanem Dylągowskim sędzią grodzkim Stobnickim. Teodor w Bełzkiem 1697. Stanisław mąż rycerski w wielu okazyach w jawnem życia niebezpieczeństwie będąc, z ślubu Najśw. Matce kaplicę dość modnie ozdobił.

Czeluściński. W Kaliskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Czeluściński podpisał obwieszczenie w roku 1697. Tomasz i Jan z Maryanny Malskiej herbu Nałęcz urodzeni 1700.

Czelużyński, w województwie Bełzkiem. Tych tak Paprocki, jako i Okolski opuścił. Mikołaj Czelużyński w Lubelskiem, Alexander w ziemi Chełmskiej 1697.

Czepiela *herbu Korab.* Mikołaj Czepiel decretorum doctor Włocławski proboszcz i Sendomierski, kanonik Krakowski, tak kościołowi jako i ojczyznie dobrze zasłużony. Umarł 1518. jako jego nadgrobek świadczy z herbem Korab wystawiony w katedrze Krakowskiej. *Starowol. in Monum.*

Czepowski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Ruskiem. Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Czepowski miał za sobą Małgorzatę córkę Aarona Strońskiego Doliwczyka koło roku 1520. Z Sieradzkiego drudzy przenieśli się w Podlasie, z tych Czepowska była za Jabłońskim. Piszą się z Czepowa.

Czerczycki. I tych tak Paprocki, jako i Okolski opuścił. Są zaś na Wołyniu. Hrehory Laszko Czerczycki, i Konstanty podpisali elekcyą Władysława IV.

Czerkawski *herbu Jelita,* w Sanockiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Kuropatnicki w §. V. wyraża, iż zapisany w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum* pod dniem 29. Października 1782. roku. Karol Czerkawski. —

Czerlenkowski czyli **Czerlinkowski.** O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Iwan Czerlinkowski sę-

dzia ziemski Winnicki, z sejmu 1613. komissarz do rewizyi zamku Winnickiego. *Constitut. fol.* 30. Stefan stolnik Bracławski z sejmu tegoż komissarz do rewizyi starostwa Chmielnickiego: *Constit. fol.* 29. a z sejmu 1616. do lustracyi ksiąg ziemskich, podkomorskich i grodzkich Winnickich. *Constit. fol.* 22. Stanisław podczaszy Bracławski fundator konwentu Winnickiego OO. Dominikanów. *Okolski in Russia Florida fol.* 98. O Sylwestrze pisarzu ziemskim Bracławskim: *Constit.* 1643. *fol.* 5. był posłem na sejm w roku 1633. *Constit. fol.* 15.

Czermieński *herbu Cholewa*, w Dobrzyńskiej ziemi: krom tych Paprocki kładzie Czermieńskich herbu Dębno, ale w Gniazdzie położył Czymiński, za którym poszedł Okolski: mnie się zda, że to miasto Ciemiński, drukarnia podłożyła czy Czermieński czy Czymiński.

Czermieński *herbu Ramult*, w Krakowskiem województwie i na Podolu. Jan Czermieński na dworze Gamrata arcybiskupa Gnieznieńskiego dobrze zasłużony kilku lat nakładem, umarł 1586. nadgrobek jego widziałem w kościele Krakowskim OO. Dominikanów z herbem Ramult. Czermieński miał za sobą Barbarę córkę Walentego Kalinowskiego wojskiego Halickiego, i z nią syna Marcina, i córkę Barbarę. *Genealogia Kalinowskich.* Czermieńska żona Mikołaja Potockiego Chmielnickiego starosty i generała Podolskiego. *Okolski t.* 2. *fol.* 402. Jerzy w Pińskim powiecie 1632. Stanisław w Ruskiem.

Czermiński *herbu Jelita*, w Krakowskiem i Sieradzkiem województwach. Mikołaj Czermiński podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constit. fol.* 427. Jana wspomina *Melanius* w roku 1640. Maryanna Czermińska, Kurowickiego małżonka. Stanisław na Pilawcach dziedzic, chorąży Parnawski 1697. podpisał obwieszczenie. Jan w Sendomierskiem 1632.

Szczęsny Czermiński chorąży Podlaski w aktach grodu Warszawskiego podpisał elekcyą Augusta II. Króla. Antoni Czermiński kasztelan Zawichostki podpisał konfederacyą Sendomierską 1705. roku, za Stanisławem Leszczyńskim. — *Heral. Wielądka.*

Czermiński *herbu Wieniawa*, w Kaliskiem i inszych województwach. Walenty mąż waleczny przez lat czternaście w Moskwie w różnych okazyach zasłużony: synów także rycerskich zostawił. Łukasz z Czermina Czermiński kasztelan Zawichostski 1650. pojął Teofilę Jana Klemensa Branickiego herbu Gryf marszałka nadwornego siostrę. *Epitalam. Czermińs.* a przedtem tenże zda mi się, miał za sobą córkę Alexandra Piotra Tarła wojewody Lubelskiego. Zygmunt

i Franciszek 1648. roku. Felix kasztelan Połaniecki. *Confoeder. Sendomir.* roku 1704. był potem kasztelanem Kijowskim. Łukasz kanonik Gnieznieński vice-prezydent trybunału koronnego roku 1690. Jan kasztelan Małogoski z Tarłowny urodzony, siostra jego z tejże była za Dziulim. Żona jego Urszula Bielińska marszałkowna koronna. Maryanna zda mi się siostra jego, najprzód z Janem Boguskim kasztelanem Czechowskim, potem z Mikołajem Madalińskim dożywotnie złączona. Czermińska była za Sebastyanem Grabowieckim sekretarzem królewskim. Felicyan chorąży Podlaski 1696. *Confirmat. Jurium Gentium, Constit. f.* 11. Jerzy starosta Knyszyński.

Franciszek Czermiński z województwa Łęczyckiego, Kajetan staroście Zbyszewski z ziemi Dobrzyńskiej i Antoni Czermiński pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Wielądek.*

Karol Czermiński synowiec Jana kasztelana Małogowskiego z *Stawskiej* urodzony złączył się wprzód z *Stecką* kasztelanką Kijowską, ale się to małżeństwo rozeszło, drugim związkiem złączon z Józefą *Karwicką* z tej miał synów i córki Barbarę za Borowskim, Teresę za Rozwadowskim synem kasztelana Halickiego, Joannę za Brzezińskim. — *Przypisy Krasickiego.*

Czernek. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Czernek Grzegorz poseł z województwa Kijowskiego 1632. podpisał elekcyą Władysława IV.

Czerniakowski *herbu Łada*, w Warszawskiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski pod tym herbem nie pisał: przecięż namienia *fol.* 371. że Czerniakowski miał za sobą Ciołkownę, a drugi Bicjkowską *fol.* 125. Franciszek kanonik i pleban Sendomierski dziekan Pokrzywnicki. Wojciech w zakonie naszym w zasługi przed Bogiem bogaty, umarł w Poznaniu 1630. rządził kollegium Toruńskie, Poznańskie i Krakowską Domum Professam. Po śmierci widomie się pokazał, kiedyś dyscypułowi swemu, w ten czas na grzech ciężki lecącemu, między Ś. Ignacym i Ś. Stanisławem Kostką we środku stojący, i strofując go, o excessa popełnione, prosić u tych kazał o dar czystości. Jan i Jędrzej podpisali elekcyą Jana Kazimierza z ziemi Warszawskiej.

Czernicki *herbu Jastrzębiec*, w Płockiem województwie: w genealogji Krasińskich w herbie ich nad podkową krzyża nie masz, i Jastrząb na hełmie podkowy nie trzyma, w prawą lecąc. Borko z Czernic, Ciechanowski podkomorzy 1453. *Statut. Mazov. fol.* 98. Michał z Czernic podsędek Ciechanowski 1525. podpisał dekret przeciwko heretykom u *Łubieńskiego.* Tamże jest Marcin z Czernideł stolnik Zakrocimski: Katarzyna Czernicka Jędrzeja Krasińskiego sędziego Ciechanowskiego, Katarzyna Jana Brzostowskiego pułkownika

herbu Strzemię małżonki. Z Mazowieckiego niektórzy się z nich wynieśli do Litwy. Alexander sekretarz królewski w Wileńskiem województwie stawał na elekcyą Jana Kazimierza, tenże czyli inszy tegoż imienia podstoli Wileński 1670. wydał książkę do druku. Marcin podczaszy Grodzieński w roku 1674. Paweł chorąży Gostyński 1570. tego znać córka była za Mikołajem Karniewskim. Wojciech w Płockiem, Adam i Franciszek w Dobrzyńskiej ziemi 1697. Czernickich herbu Drya Paprocki kładzie, ale Zernicki powinno być.

Andrzej z *Czernic* Czernicki w roku 1700. na zjezdzie pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Nowogrodzkiego, powiatu Słonimskiego. Antoni *Żegota* z *Czernic* Czernicki z księztwa Oświecimskiego i Zatorskiego, Franciszek z ziemi Dobrzyńskiej, Michał z województwa Mińskiego podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Wielądek.*

Czerniecki *herbu Korab*, w Ruskiem województwie. Iwan Czerniecki 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. Jerzego wspomina konstytucya 1676. *fol.* 59. Dominik miał za sobą Jadwigę Krzyniecką, syna z nią Józefa i córkę za Janem Zajączkowskim. Józef pojął Annę Poniatowską sędziankę Lubelską.

Czerniecki. W roku 1676. Stanisław Czerniecki na sejmie coronationis Jana III. otrzymał przywilej nobilitacyi, patrz w konstytucyi tegoż roku.

Czerniejowski *herbu Korczak*, w Ruskiem województwie. Jan z Czernea Czerniejowski, miał za sobą Duninownę Wolską kanclerzankę koronną, syna z nią Felicyana i córek dwie, Katarzynę za Jędrzejem Krasińskim sędzią ziemskim Sochaczewskim, druga była za Maciejem Szpotem Duninem. Felicyana syn Jan podkomorzy Lwowski w roku 1616. *Acta Terrestr. Leopol.* dziedzic na Rozdole: pierwszym związkiem skontraktował z Zofią Orzęcką, drugim z Snopkowską, z której córka z Stanisławem Rzewuskim sędzią ziemskim Lwowskim dożywotnie zmówiona. Siostra tej Snopkowskiej żyła z Markiem Sobieskim wojewodą Lubelskim. Brat rodzony Jana podkomorzego kasztelan Lubaczowski, pojął Żółkiewską rodzoną siostrę kanclerza i hetmana koronnego z której syn Jan starosta Marnawski w Litwie 1674. Pawła siostrzeńca Piotra Dunina Wolskiego wspomina ***Łubieński in Episc. Plocen.***

Czerniewicz. W roku 1673. Eustachi Franciszek Czerniewicz otrzymał *jura nobilitatis* na sejmie, a w drugim roku w Lubelskiem stawał na elekcyą Jana III.

Marcin Czerniewicz horodniczy i sędzia grodzki Kowieński był posłem na sejm w roku 1768. z powiatu Kowieńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Czerniewski *herbu Śreniawa.* O tych ani Poprocki, ani Okolski nie pisał: alem ja i nie raz widział herb ich: w księztwie Litewskiem kwitną. Z których Jędrzej i Jakób w powiecie Pińskim 1632. Eliasz Czerniewski Nieszczujkowicz, Kazimierz, Seweryn, Jan Jarosz Szyraj w Mińskiem województwie pisali się w roku 1648. na elekcyę Królów Polskich.

Jakób Czerniewski i Benedykt w roku 1700. na zjezdzie pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Litewskiego, pisali się z powiatu Upitskiego. Stanisław *Korebko* na *Czerniewie* Czerniewski i Józef, w aktach Wileńskich w roku 1763. podpisali manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Litewskiego. Tadeusz Czerniewski w roku 1764. dnia 28. Kwietnia podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki w przypisach namienia iż są w Prusach Czerniewscy *de Walenbach* tegoż herbu co Bartlińscy i piszą się z *Bartlina*, przydomek ich *Schwartzenbach.* — *MS. Helsbergski.*

Czernikowski *herbu Ostoja*, w Lubelskiem województwie. Jerzy Czernikowski podpisał się na przywileju danym Rusi 1537. *in MS. Colleg. Leopolien.* Piotr dworzanin Królów Augusta I. Henryka i Batorego, podstoli Lubelski, ojczyznie dobrze zasłużony, pod czas expedycyi Moskiewskiej był obożnym wojskowym, wysłany był 1574. do stanów Litewskich, żeby sobie żadnego prawa nie uzurpowali na Podlaską ziemię. *Process rozgraniczenia.*

Czerny *herbu Nowina*, w województwie Krakowskiem. Ci z Szwajcar krajów Niemieckich do nas zawitali, zkąd się też Szwarcami, a potem w Polszcze naszej Czarnemi zwać poczęli, luboć w następujących wiekach już się Czernemi pisali: wszakże na pamiątkę swojej kiedyś ojczyzny jeszcze i podziśdzień przydawać sobie zwykli Szwarc Czerny: którego zaś roku w tej się koronie najpierwej pokazali wiedzieć pewnie nie mogę. To pewna że jeszcze za Władysława Jagiełła Abraham Szwarc był żupnikiem Krakowskim: przyjęci potem dla wielkich swoich zasług do herbu Nowina, i w dobra ziemskie i w honory kwitnęli. Paweł Czerny dziedzic na Żabnie i Witowicach żupnik Krakowski za czasów Alexandra Króla 1497. Z synów jego pierwszy Stanisław starosta Dobczycki, mąż przezacny, który do ziemi świętej i grobu Pańskiego za konsensem Zygmunta I. peregrynacyą daleką odprawił 1541. czytałem go z tym tytułem na liscie *u Nakiel. w Miech. fol.* 671. Córka jego Regina, najprzód z Janem Tarnowskim kasztelanem Sądeckim, potem z Hieronimem Bużeńskim podskarbim koronnym dożywotnie zręczona: umarł 1549. Jerzy drugi syn Pawła, stolnik Lubelski z tym tytułem jest na liscie Zygmunta I. danym miastu Lublinowi 1532.

Paprocki go zowie starostą Urzędowskim, Okolski go i żupnikiem pisze, ale drudzy o tem milczą. Jan brat jego, a syn Pawła kanonik Krakowski. O którymsiś z tych świadczy *Severinus*, że na wojnie Pruskiej 1520. siła odwagą i męztwem swoim dokazywał, *lib.* 3. *c.* 29. Synów Jerzego było czterech, Marcin dworzanin Zygmunta Augusta dziedzic na Brzeczku i Mokrzesku, z Chrząstowskiej pierwszego łoża herbu Zadora spłodził syna Marcina dworzanina Króla Stefana: z Doroty Pieniążkowny sędzianki Krakowskiej drugiego łoża, dwie córki: z tych jedna zda mi się Janowi Ulińskiemu podczaszemu Przemyslskiemu, druga Janowi Gniewoszowi zaślubione. Mikołaj drugi syn Jerzego, z Jadwigi Pukarzewskiej herbu Śreniawa, zostawił córek cztery. Z tych Elżbieta z Mikołajem Zakliką, Anna z Stanisławem Piaskowskim, Jadwiga z Janem Wilkockim weszły w kontrakty małżeńskie: synów zaś czterech, Adama który z Minocką, Stanisława który z Malechowską kasztelanką Spicimirską zostawił potomstwo, Pawła, niewiem czy nie o tym Pawle świadczy, *Ponętowski in Comment.* że był starostą Dobczyckim i że umarł 1569. jakoż był to mąż rycerski, lata swoje w obozie i na funkcyach tej ojczyzny siły stargał.

Piotr kasztelan Lubelski trzeci syn Jerzego, dworzanin najprzód Zygmunta Augusta, Królową Bonę do Włoch odprowadzał. Na różnych potem expedycyach rotmistrzując na sławę imienia swego, na dobro tej ojczyzny pracował: poseł na konwokacyą roku 1572. pod czas *Interregnum.* (*Bielski fol.* 664.) tego popierał, żeby było prymasów koronnych władzę nowemi prawami określono. Syn jego Mikołaj w okazyi pod Pleszkowem zginął roku 1581. *Bielski fol.* 782. i *Okolski:* ale że i drugi brat jego rodzony był Adam, dochodzę z *Kochanowskiego lib.* 3. Jędrzej że pod tymże Pleszkowem kawalersko stawał Paprocki wspomina. Piotr chorąży Lubelski. Poseł na sejm roku 1607. w dobrach swoich Kijańskich ozdobny kościół wystawił. *Cichoc. Alloq. Osecensia.* Paweł czwarty syn Jerzego, z Daniłowiczowną miał synów czterech, Jerzego, Jana, Przecława i Pawła, ci ostatni trzej *steriles*, i córek dwie, z których jedna była za Firlejem kasztelanem Lwowskim, druga zakonnicą w Lublinie Ś. Klary u PP. Bernardynek, w klasztorze fundacyi Piotra Czernego chorążego Lubelskiego. Jerzy zaś syn Pawła najstarszy, starosta Białocerkiewski, z Ligęzianką spłodził trzech synów, Stanisława, Bernarda, i Zygmunta. Z tych Stanisław zabity w Moskwie, któremu Gawrońska powiła trzech synów, Franciszka kanonika Kamienieckiego, Michała kasztelana Sądeckiego, od tego z Olszamowskiej zostały się cztery córki,

Krystyna z Dembińskim chorążym Zatorskim, Róża żyła z Spytkiem Jordanem cześnikiem Krakowskim, Konstancya i Maryanna zakonnice u S. Agnieszki w Krakowie na Stradomiu: i synowie trzej; pierwszy Józef, generał adjutant królewski, z Barbarą Krasińską kasztelanką Małogoscką, zrodził córkę jednę Salomeą Gumieniecką chorążynę Parnawską, drugą Katarzynę zakonnicę u S. Agnieszki na Stradomiu, i syna Stanisława, który od Hajdamaków zabity w okazyi na Ukrainie 1735. Drugi syn z Olszamowskiej Stanisław, żył z Nielepcowną *sterilis*, umarł kasztelanem Oświecimskim. Trzeci Piotr, tego z Małachowskiej cześnikowny Wieluńskiej potomstwo, córki dwie, z których Anna poszła za Cieńskiego starostę Wierzbowieckiego, pułkownika, i Blandyna, i synowie trzej, Ignacy porucznik u grandmuszkietyerów, Franciszek kanonik Krakowski i Joachim. Jędrzej, trzeci syn Stanisława z Gawrońskiej, burgrabia Krakowski, a potem kasztelan Sądecki, z Urowieckiej małżonki, zostawił dwóch synów, Michała, któremu Szembekowna, siostra kasztelana Wiślickiego, i podkomorzego Krakowskiego, powiła trzy córki, Krystynę, Janowi Brzechwie staroście Krzeczowskiemu, po nim Łochockiemu staroście Krzeczowskiemu, Teresę Sendzimierzowi, Elżbietę, 1*mo* Kotkowskiemu, 2*do* Jaroszowi Ankwiczowi chorążemu Nowogrodzkiemu, zaślubione. Drugi syn z Urowieckiej N. miał prawda syna z Wolskiej, ale *sterilem*. Bernard, drugi syn Jerzego z Ligęzianki, zostawił z Doroty Telefusowny, syna Alexandra, ten z Bajerskiej zrodził dwóch synów, Antoniego cześnika Podolskiego, od tego z Hejmkowny został się syn Adam, i córek trzy: drugiego Franciszka kasztelana Oświecimskiego, który z Nielepcowny miał syna Józefa, i córek trzy, Teresę skolligowaną z Janem Łochockim starostą Krzeczowskim, Maryannę z Szembekiem miecznikiem Ostrzeszowskim, i Salomeą. Zygmunt, trzeci syn Jerzego z Ligęzianki, pojął Branicką, ale *sterilis*. Michał stolnik Wołyński komornik graniczny Lelowski 1705. Jędrzej burgrabia Krakowski 1699. Piotr dziedzic na Brzesku: żona jego Mycicka, z niej syn Jerzy i córka. Michał starosta Parnawski podrzędczy Krakowski w r. 1674. Stanisław starosta Parnawski 1705. Czerna Eufrozyna zakonnica u wszystkich SS. we Lwowie.

Michał Czerny kasztelan Sądecki *in tuitionem religionis* i wolności podpisał w roku 1697. na elekcyą Contego, którego oblata w grodzie Rawskim *sub interregno feria quinta post Festum S. Margarethae V. et M.* Stanisław starosta Parnawski tamże się podał. Czerny Franciszek za panowania Augusta III. Króla, był najpierwej kasztelanem Oświecimskim, a potem kasztelanem Wojnickim. Joachim *Schwarzemberg* Czerny chorąży

i poseł Zatorski i Oświecimski, podpisał *Pacta Conventa* Stanisława Augusta Króla roku 1764. jako delegowany od Rzplitej. Franciszek Czerny kustosz koronny podpisał się na dyploma elekcyi Stanisława Augusta Króla *inter praesentes.* Kasper Czerny łowczy Oświecimski koło roku 1792. — *Heraldyka Wieladka.*

Franciszek Czerny temi czasy scholastyk Krakowski proboszcz Sendomierski, brat jego rodzony Józef chorąży Oświecimski z *Nieszczycką* bezdzietny. Siostra tychże za Czerskim pułkownikiem. — *Przypisy Krasickiego.*

Czerski *herbu Ogończyk.* W Prusiech i na Dobrzyńskiej: jedenże dom z Działyńskiemi. Walenty Czerski poseł na sejm 1590. *Constit. fol.* 565. *MS. de Famil. Prussiae* pisze o tym Walentym, że gdy coś Król Stefan na wolność szlachecką nastąpił, w kole rycerskim przymawiał się o to Czerski, na co Stefan: *Quis ibi canis latrat contra nos:* odpowiedział Czerski: Prawda, na tych Mości Królu którzy jako wilcy na wolność naszę nachodzą, przymawiając się do tego że Batorych herb Wilcze zęby. Felix sędzia Krakowski w roku 1583. kładą go *inter praesentes* na liscie *u Seweryna lib.* 3. *c.* 44. ten jako pisze *Bzovius in Propag.* dom czy kościół S. Idziego, ze wszystkiemi do niego prowentami należącemi dał darował zapisał OO. Dominikanom w Krakowie: żona jego zda mi się Koniecpolska kasztelanka Rozpirska, z tej córka Katarzyna, z Janem Tęgoborskim podczaszym Nowogrodzkim zmówiona: druga córka jego była za Piotrem Łaszczem starostą Lityńskim, *Baranow.* Czerska Erazma Łochockiego kasztelana Słońskiego małżonka. Jan syn Walentego starosta Bobrownicki, poseł na sejm 1629. ztąd deputowany na sądy fiskalne. *Constit. fol.* 7. i 1635. *f.* 16. Synów jego z Narzymskiej dwóch, Franciszek podczaszy Dobrzyński 1648. podpisał *Pacta Conventa* Jana Kazimierza Króla. Wspominają go konstytucye 1662. *fol.* 33. i 1676. *fol.* 54. i Albrycht na Czarnym kasztelan Chełmiński starosta Bobrownicki i Nowomiejski. Pisze o nim *Fulden* w swojej historyi 1655. *l.* 5. Miał za sobą pierwszym związkiem Eleonorę z Zalna Zalińską, ale *sterilem*, po której śmierci w r. 1647. pojął Teresę Konstancyą z Lubieńca Niemojewską herbu Roliez kasztelankę Chełmińską: *Histor. Polon. Pruth. MS. Konopats.* ale i z tej syn jego Konstanty prędko umarł. Stryj Franciszka i Albrychta był kasztelanem Dobrzyńskim, Adam mu imię. *Haryszewski Luctus.* Kanty Czerski sędzia grodzki Wyszogrodzki, komornik ziemi Gostyńskiej, i Jan Kazimierz 1674.

Są także Czerscy i w Ks. Litewskiem, z tych w roku 1700. na walnym zjezdzie obywateli W. Ks. Litewskiego pod *Olkinikami* Konstanty Czerski stolnik Smoleński z województwa Mińskie-

go, i Stanisław Czerski z powiatu Upitskiego podpisali się. — *Heraldyka Wielądka.*

Czerski *herbu Rawicz*, w Łukowskiej ziemi, a bodaj nie raczej Czernscy, Jan z Czernska pisał się z Sendomierskiem województwem na elekcyą Jana III. Króla. Stanisław rotmistrz piechoty Wybranieckiej w województwie Sendomierskiem 1668. Alexander cześnik Nowogrodzki w Żmudzi 1674.

Tegoż herbu *Rawicz* Andrzej *Owsianka* Czerski miał za sobą Zuzannę *Skrzyniecką*, z tą spłodził trzech synów: Stefan, ten na wojnie zginął, *drugi* był Dominikanem, *trzeci* Maciej Józef, który z Konstancyą *Moczulską* spłodził Antoniego i Wawrzeńca. Antoni z *Skrzyszewską* miał córkę Maryannę, Wawrzeniec z Katarzyną *Krzyżanowską* zostawił Tadeusza syna, Tadeusz Czerski pułkownik wojsk koronnych z Agnieszką *Jazwińską* spłodził syna Ferdynanda i dwie córki, Maryannę Antoniego *Trembickiego* małżonkę i Filipinę. — *Heraldyka Wielądka.*

Czerśnicki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są w Płockiem województwie. Felix Czerśnicki podpisał się na elekcyą Władysława IV. 1632.

Na zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. 1700. roku pod *Olkinikami*, Stanisław i Michał Czerśnicki, podpisali się z powiatu Oszmiańskiego. Antoni komornik graniczny Czechowski 1792. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Czerwicki. Tych ciż genealogistowie opuścili: ale historya cudów Grodzieńskiego obrazu świadczy o nich, że kwitną w W. Ks. Litewskiem.

Czerwiński *herbu Lubicz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej w roku 1632. w województwie Wołyńskiem. Wojciech Czerwiński podczaszy Wołyński, podstarości grodzki Łucki: żona jego Konstancya Horajmowna w roku 1701. Jan w ziemi Liwskiej w roku 1648. Zofia zakonnica Sądecka. Józef w roku 1674. na Wołyniu. Małgorzata Czerwińska Piotra Lipskiego herbu Łada małżonka. Wawrzeniec Czerwiński pojął Annę Godziszewską: Adam w Krakowskiem, Franciszek w Łęczyckiem 1697. ale nie mogę wiedzieć czy tegoż herbu. Wspomina *MS. o Famil. Pruskich*, że są w Prusiech Czerwińscy Lubiczowie.

Równie w tym czasie znajdują się na białej Rusi i w Litwie. Czerwińscy atoli wszyscy pochodzą od dawnego protoplasty na Wołyniu dziedziczącego. Z których dalsze ciągnie się pokolenie, w temże województwie Wołyńskiem, gdy Józef Czerwiński koło r. 1674. na Wołyniu będący, jak wyżej *Niesiecki* świadczy. Z tejże linji Wawrzeniec miał za sobą Annę Godziszewską. Wojciech Czerwiński podczaszy Wołyński, podstarości grodzki Łucki. Zona jego Konstancya Horajmowna w r. 1701. Z którego braci rodzonych pochodząca familia, w różne przeniosła się wojewódz-

twa, Andrzej i Jerzy Czerwińscy, byli jeden w Czerskim, drugi w Dobrzyńskim wojskowo ojczyznie służąc, zostawali w kawaleryi narodowej znaku pancernego. Antoni do Litwy się przeniósł, i Gabryel Czerwiński, który z Maryanną *Kozakiewiczowną*, spłodził dwóch synów, Leona i Mikołaja dworzanina J. K. Mci: Leon Czerwiński podkomorzy nadworny J. K. Mci był komissarzem cywilno-wojskowym, przez sejm w r. 1791. wyznaczonym z województwa Witebskiego, ten z Józefą *Ziemiecką* małżonką swoją, mający potomstwo dwie córki, Petronellę Antoninę i Łucyą Maryannę. Także Jąkób Czerwiński koło roku 1792. był komornikiem ziemskim Żytomierskim. — *Heraldyka Wielądka.*

CZERWNIA HERB.

Jest tarcza goła na której znaku żadnego nie masz ani figury żadnej, nad hełmem pięć piór. *Okolski fol.* 126. Bielskiego przywodzi, że ten herb nadany w owej pod Grunwaldem pamiętnej wiktoryi, w której gdy rycerz Polski tarczą swoją siła dokazał nad Krzyżakami, ten herb w nadgrodę od Jagiełła Króla otrzymał. Atoli ja kopersztychu tego herbu nie kładę, ile że i w nim nie masz nic osobliwszego, i nie piszą nikogo, któryby tego herbu zażywał.

Czerwonka. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan komornik Wiski pisał się z tąż ziemią na elekcyą Jana III. Króla.

Są także tegoż domu w Litwie, z których Antoni Czerwonka w roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Witebskiego, z powiatu Orszańskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Czesiejko. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Władysław Czesiejko podczaszy Grodzieński z powiatu Lidzkiego 1674.

W poźniejszym wieku, ciż sami podobno, zamienili przezwisko i piszą się teraz Czeszejko. W roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Litewskiego pod *Olkinikami* Marcin Czeszejko P. S. podpisał się z powiatu Grodzieńskiego. Także Rafał Czeszejko w roku 1764. podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Grodzieńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Czeski *herbu Leliwa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w Krakowskiem województwie. Mikołaj z Czech Czeski, żona jego Wolska herbu Jelita. Zofia Czeska osobliwsza Dobrodziejka kościołów Krakowskich Ś. Macieja i Ś. Szczepana. Czeski cześnik Wołkowicki, córka jego Maryanna 1690. Jan Czeski w zakonie naszym życie pobożnie zakończył 1664. w Toruniu. Synowiec jego Jacek ostatni z tej familji, umarł 1668. w Łuckim naszym kościele pocho-

wany: *Hist. Colleg. Luceorien.* z tego się dorozumiewam, że insi są Czescy w Krakowskiem, insi w Poznańskiem kiedyś kwitnęli. Małgorzata Czeska Tomasza Raszewskiego małżonka.

Czeski *herbu Jastrzębiec.* O tych jawnie świadczy *Baranowski*, z którego domu Jan miał za sobą Maciejowską. —

CZESZEWSKI HERB.

Że ani Paprocki ani Okolski, tak familji tej jako i herbu nie znali, dla tego tu go kładę. Jest zaś korona Królewska otwarta, z której środka cztery bawole rogi, jakom w Toruniu widział, czyli też tylko dwa, jako opisał *Jędrzej Sałecki titulo Łzy żałosnej Minerwy:* nad hełmem pół kozła z rogami i uszami, z nogami przedniemi do góry wzpiętemi, w prawą tarczy obróconemi, z korony prostej, do góry niby wyskakującego. Tenże autor przydaje, że kiedyś Floryan Saryusz Jeliteczyków familji przodek, nim nową prerogatywą był nadany, tym się szczycił klejnotem, ale to żadnej pewności nie ma. Początku tego herbu nikt nie pisze, tylko to mam zapewne, że go Boninowie czyli Buninowie w Pomeranji zażywają, od których poszli Sławianowscy i Czeszewscy. Sławianowscy jeszcze zda mi się i podziśdzień kwitną: ale o Czeszewskich domu, że ostatnia była Elżbieta, żona niegdy Ignacego Bąkowskiego herbu Ryś, podkomorzego na ten czas Chełmińskiego, a potem wojewody Malborskiego, zmarła w roku 1662. świadczy nadgrobek w kościele Toruńskim u Ś. Jana, który jej z tym jako widzisz herbem osierociała dożywotnia przyjaźń wystawiła.

Czeszowski *herbu Jastrzębiec*, w Mazowieckiem i Podlaskiem województwach.

CZETWERTYŃSKICH KSIĄŻĄT HERB.

Czetwertyńscy książęta dwóch herbów zażywają. Pierwszy i pospolity jest takim kształtem, młodzian cale nie odziany, na białym koniu siedzi, na którym ani siedzenia żadnego, ani uzdy nic masz, w prawą tarczy cwałem bieży, prawą ręką środek kopji, lewą wierzch jej trzyma, którą kopią Smoka czarnego skrzydlastego w rozdziewioną paszczękę przebija, głowa Smoka w prawą także tarczy skierowana, przy przednich nogach konia, w znak leży. Takem go widział między herbami książąt Czetwertyńskich w kościele Łuckim OO. Dominikanów udanego, i w inszych do druku podanych Kazaniach, luboć *Jansonius* męża zbrojnego na koniu osadza. Drugi herb, jest księżyc jak na nowiu nie pełny, w srebrnym kolorze, rogami obiema na dół spuszczony, gwiazdę złotą o sześć graniach niby opasujący, właśnie jakby herb Leliwa przewrócony, dwa miecze, jeden od prawego boku, drugi od lewego, tenże księżyc z góry przeszyły, kolor mieczów biały, rękojeści czarne, pole herbu czerwone, nad hełmem Mitra książęca. Pierwszy herb noszą, na dokument tego, że z dawnych Jedynowładców Ruskich krwie wyszli, którzy tym się herbem szczycili. Drugi, że także jest ich własny, a znać za jakieś heroiczne dzieła im nadany, znać to, to z grobowych w kościele Łuckim OO. Dominikanów na nadgrobkach Czetwertyńskich książąt herbów, to z malowanych w Czetwertni dziedzictwie ich obrazów, to z Kazania Pigłowskiego Rajmunda, któremu dał tytuł *Pokoj:* dla tego niektórzy z tej familji pierwszy herb Jeźdźca w środku, drugi księżyca najpierwszy na prawym boku, między innemi czterema herbami składają.

Jędrzej Suski w książce swojej której dał tytuł *Włoch, albo rozmowa Włocha z Polakiem,* o swobodach i wolno-

ściach narodu Polskiego w roku 1606. wydanej, z Augu-ryusza Metafrasta i innych Greckich i Ruskich pisarzów początki pierwszego herbu ztąd wywodzi. Koło roku 300. od narodzenia Chrystusowego, za panowania Greckiego książęcia Teodora, pokazał się w ojczyznie jego w prowincyi Achaji, kędy S. Jędrzej Męczeńskiej korony dostąpił, Smok dziwnie wielki, nie tylko bydłu, ale i ludziom szkodzący. Teodor książę za osobliwszą pomocą Boską, natarłszy nań koniem, przebił kopią i głowę uciął: od tego czasu potomkowie jego zbrojnego męża osobę na koniu, dzidą Smoka przebijającego, za herb sobie wzięli. Za czasem gdy Azyą Rzymianie opanowali, z ojczyzny swojej do Europy uchodząc, we trzech wielkich pułkach, niektórzy z nich nad Dnieprem osiedli, miasto wielkie założyli, które Kijowem nazwali, od drzewca kopji w herbie swoim, a ztąd od Kijowa łacińscy historycy Drewlanami ich przezwali: drudzy z nich nad Wołhą rzeką zostali, Jarosław zbudowali, których Roxolanami przezwano. Trzeci nad rzeką Wilią miasto Wilno fundowali i od tego Litvanes i Liwones imienia nabyli. Słowacy jednak, jednem imieniem te wszystkie prowincye utytułowali Rusią, od ruszenia się z miejsca z wielkiemi wojskami. Ztąd książęta Kijowscy albo Drewlani jeźdźca zbrojnego, Moskwa obnażonego męża, który Smoka przebijał, Litwa jeźdźca armatnego, w ręku goły miecz trzymającego, w herbie zażywali. *Póty Suski.* Wiele jednak w tej swojej powieści niepewnych rzeczy i prawie ze wszystkiemi historykami naszemi niezgadzających się położył ten autor, jako to każdy snadno osądzi z tego, co się niżej o Ruskich książętach pisać będzie.

Cambdenus w swojej Brytanji do druku podanej powiada, że za czasów jego we wsi Riblechester w Lancastryi, wykopano kamień, na którym wykowana była naga osoba, na koniu siedząca bez siedzenia i uzdy, obiema rękami kopią zaniesioną trzymająca, i nacierająca koniem na człowieka leżącego w znak na niemi, obnażonego, która w ręku coś kwadratowego jeźdźcy podawała: między koniem i człowiekiem były litery dwie D. M. pod nim zaś napis taki *Gal. Sarmata*, ostatek liter tak starożytność zgryzła, że ich za świadectwem tego autora niepodobno było wyczytać: przydaje potem zdanie swoje, że ten napis tak się mógł tłómaczyć. *Centurio Alae Sarmatarum*, wyższe zaś dwie litery D. M. znaczyły liczbę kościelną pięćset, atoli takim kształtem położone te litery, nigdy pięciuset u wiadomych tych rzeczy znaczyć nie mogą: ani tak ich interpretować niepodobna *Dux Moschoviae*, bo w tych tam czasach o Kniaziach Moskiewskich świat jeszcze nie słyszał; nierychło potem ten

się tytuł zaczął. Musiał się podobno *Cambdenus* przejrzeć, że miasto Smoka, którego ten mąż przebijał, człowieka podłożył. Cóżkolwiek bądź z tego jednak poznać, że w Sarmacyi ten herb nagiego męża na koniu z dawna był zwyczajny. I nie widzę, żeby się kto tymże herbem pieczętował, tylko Carowie Moskiewscy i książęta Czetwertyńscy: bo książęta Ostrogscy lubo kiedyś jeźdźca w herbie nosili, atoli zbrojnego: toż i o inszych książęcych domach mówić trzeba.

Wszyscy się na to zgadzaja, że Czetwertyńscy książęta od Włodzimierza Monarchy Ruskiego swój początek wzięli, jako świadczy *Starowolski fol.* 735. Ten albowiem między dwunastą synami, których spłodził, miał zostawić syna Swantopełka książęcia, tego zaś według genealogji Ogińskich na mappie wysztychowanej (o czem ja indziej mówić będę) dwaj synowie książęta Twerscy Jędrzej i Dymitr, dwóch książęcych domów przodkami byli, to jest Mirskich i Czetwertyńskich. Z tej racyi jeszcze i podziśdzień Czetwertyńscy książęta Swantopełkami się piszą, dla nie zamulonej pamięci, że z książęcego Swantopełka łona wyszli. Przydaje Pigłowski w swojem Kazaniu wydrukowanem, że praprawnuk Włodzimierza, był Swantopełk książę, którego siostra Zbisława z Bolesławem Krzywoustym Królem Polskim na Tronie Polskim zajaśniała, w kontrakty małżeńskie wszedłszy. Tego zaś syn Alexander, dzieląc się ojczystą z innemi bracią fortuną, gdy mu się Czetwertnia działem dostała nad Styrem rzeką leżąca, z niej pisać się począł Czetwertyńskim książęciem. Czetwertyńskiego Iwana Puciatycza wspomina: *Okolski t.* 1. *f.* 547. że za czasów Alexandra Króla dzielił ojcowską substancyą pięciu braci książąt Koreckich, Fiedora, Iwana, Wasila, Lwa i Alexandra. Kniaź Andrzej Fiedorowicz, to jest syn Fiedora albo Teodora Czetwertyński, z dziedzicznych dóbr swoich, które miał w ziemi na ten czas Wołyńskiej, według ustawy sejmu Wileńskiego (bo jeszcze na ten czas Wołyń do Litwy należał) dwanaście koni, na expedycyą wojenną powinien był wystawić. *Metryka Wołyńska* 1528. Cztery konie, drugi Jędrzej kniaź Czetwertyński. Sześć koni kniaź Fiedor. W tymże właśnie czasie któryś z nich miał za sobą Czuryłownę kasztelankę Przemyślską. *Olympia Rzewuścior. Pigłowski* powiada, że w roku 1519. jeden z tego domu pod Sokalem z Tatarami mężnie się bijąc na placu poległ. Anna księżna Czetwertyńska, Janusza książęcia Zbaraskiego wojewody Bracławskiego małżonka, matka Jerzego kasztelana Krakowskiego, i Krzysztofa koniuszego koronnego. *Paproc. Ogrod f.* 208. Stefan podkomorzy Bracławski, wspominają go konstytucye 1613. z Bokijowny spłodził Eliasza rotmistrza królewskiego,

ten w roku 1629. posłował na sejm, zkąd deputowany był na trybunał fiskalny Radomski, *Constit. fol.* 7. i 1638. do zapłaty wojsku, *Constit fol.* 2. Bywał i deputatem na trybunał: mąż rycerski, przez lat siedmnaście z pola nieschodząc przeciwko Tatarom na Podolu, Szwedom w Prusiech, Kozakom rebellizującym, zawsze mężnie stawał, umarł 1640. *Starowolski in Monumen.* Zacharyasz o którym konstytucya 1629. *fol.* 20. tenże sam zda mi się już w roku 1648. był starostą Raciborskim. *Porządek Elekcyi.*

Mikołaj kasztelan Miński 1658. *Komput Wojska*, posłował na konwokacyą 1632. *Acta interregni* i deputatem na trybunał koronny z Bracławskiego 1647. *Jansonius*: zostawił synów dwóch, Mikołaja i Alexandra. Stefan na Żywotowie i Kniaziej Krynicy chorąży Wołyński, brat Mikołaja kasztelana, syn zda mi się podkomorzego Bracławskiego, pamiętny pod czas Szwedzkiej inkursyi kawaler, pod Cudnowem przeciwko Moskwie, na którą kampanią kornet porządnej dragonji z swojej szkatyły wystawił, Królowi z za Dniepra idącemu, we dwóch chorągwiach Polskich, i z szwadronem dragonji, swoim kosztem erygowanych assystował. Województwu Wołyńskiemu pod czas pospolitego ruszenia pułkownikował. Matka tego Stefana, Katarzyna z Leśniowa herbu Grzymała, siostra jego z tejże kasztelanową Wołyńską była, a podobno Lubowiecką albo Bieniewską, bo ci o te czasy kasztelanami Wołyńskiemi byli, to jest koło roku 1665. *Sparta Polska fol.* 143. Kędy ten autor obszernie opisuje rewolucyą pewną tego domu. Miał syna ten chorąży, Włodzimierza starostę Siewińskiego, ale młodo w ośm lat życia swego światu zniknął 1673. Ojciec zaś świat sobie zmierziwszy do zakonu S. Dominika wstąpiwszy pod imieniem Jacka, życia tego śmiertelnego w nimże chwalebnie dokończył. Alexander brat Stefana pod czas wojny Szwedzkiej zginął, jako i Janusz książę Czetwertyński od szabli kozackiej poległ pod Tulczynem. *Pigłowski.* Tak rozrzutnie krwią książęcą szafują na dobro tej ojczyzny.

Grzegorz podkomorzy Łucki, poseł na sejm 1627. *Constit. fol.* 8. i 1633. *Constit fol.* 35. i 1638. zkąd był deputowany na trybunał Radomski. *Constit. f.* 21. atoli jeszcze się schizma z nim wiązała: z synów jego dwóch, Jędrzej rotmistrz królewski kollegio naszemu Łuckiemu trzy tysiące pięćset zapisał na Czercach 1678. za co wieczną mu wdzięczność toż kollegium winno: syn się od niego został Jerzy, który pojął Izabellę Horainownę. Wacław drugi syn Grzegorza podkomorzego, chorąży Żytomierski posłował na sejm 1667. *Constit. fol.* 21. Żona jego Ludowika Wojnianka, i z niej syn Jędrzej, który się zręczył z Anną Czaplicowną.

Gedeon władyka Łucki w roku 1681. brat stryjeczny Wacława. Hieronim synowiec Grzegorza, miał za sobą Maryannę Wielogłowską, która *primo voto* była za Bartlińskim. Stefan podkomorzy Bracławski, z Konstancyi Kosakowskiej urodzony, deputat trybunału koronnego 1723. żona jego Pepłowska podkomorzanka Bracławska, a z niej synowie Felicyan, Włodzimierz, Dymitr i Jan w roku 1728. Siostra tegoż Stefana z tejże spłodzona Domicella z Józefem Olizarem stolnikiem Kijowskim zręczona, po śmierci Leduchowskiego podstolego Wołyńskiego pierwszego męża: Pani wielkiego rozsądku i ludzkości. Gabryel podsędek Bracławski, synowie jego trzej, Stanisław Świętosław i Józef. Brat Gabryela władyka Mohilowski w Moskwie. Trzeci ich rodzony Dymitr młodzianem umarł: córki Gabryela, jedna Radzimińska, druga jeszcze w Panieńskim stanie.

Taką nam wiadomość o tej familji podał *Niesiecki*, poźniej jednak zebraną została genealogia tegoż domu, przez Franciszka i Karola *Żabickich*, częścią z ksiąg funduszowych katedr i manasterów Ruskich, częścią z wieko-dawnych i teraźniejszych tegoż domu czynności, ułożoną i do druku w Łucku 1793. podaną, którą i *Wielądek w heraldyce* umieścił: jak kolwiek genealogia ta co do książąt Ruskich w niektórych miejscach mylną się znajdzie, raczy czytelnik porównać z genealogią przy Historyi Narodu Polskiego przez *Ad. Naruszewicza* zamieszczoną, gdy jednak co do rodu Czetwertyńskich dokładniejszy opis nam dostarcza, przeto umieszczam ją całkowicie.

Kij książe pierwszy, przybywszy nad rzekę Dniepr, miasto Kijów założył, miał braci nazwiskiem Szczyka, Korew, i siostrę Łebeda, na chorągwi Jeźdźca młodziana nagiego bez uzdy na koniu siedzącego źmiję przebijającego dzidą używał, od którego trzej synowie.

Ruryk pierwszy książe Ruski, czyli od ruszenia wojska z miejsca na miejsce, czyli od wodza dawnego Rusa nazwany, inni piszą książe Roksolański na Kijowie w roku 861.

Semeo drugi syn bezpotomny.

Tywor syn trzeci bezpotomny.

Potomstwo Ruryka książęcia Ruskiego.

Ihor pierwszy syn, który od poddaństwa Kijowskiego, i Derewiańskiego zdradą zabity został. Pojął za żonę *Olhę* czyli na chrzcie świętym Helenę Hostomysławownę, której w Konstantynopolu Jan Zawisza Cesarz Grecki był ojcem chrzesnym, zmarła i pochowana w Kijowie, Włodzimierz wielki kości jej za święte z ziemi podniósł, a patryarcha Konstantynopolski między święte policzył. O niej to różnie piszą, jakoby Włodzimierz jej był wnukiem, a tego Ihora następującemu tu Swiatosławowi bratu rodzonemu ojcem wnoszą.

Swiatosław syn drugi książe Ruski prędko po ojcu miał umrzeć, zostawując synów trzech, ale z tych jeden tylko do procedencyi będzie tu użyty.

Potomek Światosława książęcia Ruskiego.

Włodzimierz pierwszy wielki książe, i jedynowładzca całej Russyi, Kijowski, Nowogrodzki, Połocki, Turowski, Rostowski, Muromski, Derewlański, Włodzimierski, Turokański, Smoleński, i całego Wołynia, zwycięzca Moskwy, Korsonu, pojął za żonę Annę córkę Cesarza Greckiego, kiedy i wiarę Grecką przyjął w roku 990. jest między świętych policzony, którego głowę w cerkwi pieczarskiej w Kijowie i teraz pokazują. Ten miał synów dwunastu, od których wiele poszło domów. Temu to Włodzimierzowi z tą polityką przypisują historycy, że synów swoich księztwami podzielił.

Izasław pierwszy syn.

Mścisław drugi syn, od którego poszło synów trzech, i z tych linia książąt Ruskich, Halickich urosła, dla których wyrażenia potem synowie Włodzimierza wielkiego wypisani będą.

Potomstwo Mścisława syna drugiego Włodzimierza wielkiego.

Mścisław pierwszy syn Mścisława książe Halicki, od swoich braci z księztwa Halickiego wyzuty, używał wsparcia Kazimierza sprawiedliwego książęcia Polskiego, potem otruty r. 1182.

Włodzimierz syn drugi, od najazdów Węgierskich księztwo Halickie oswobodził, i po Mścisławie bracie swym odziedziczył, umarł w roku 1197. miał syna następującego, dla czego poźniej syn trzeci Mścisława położony będzie.

Potomek Włodzimierza książęcia Halickiego, syna Mścisława książęcia Halickiego, a wnuka Włodzimierza wielkiego.

Roman książe Halicki, podbiwszy Włodzimierz, Jaźwingią, czyli Podlasie, część Litwy i innych książąt całej Russyi jedynowładzcą ogłosił się, roku 1200. pod Zawichostem w bitwie od Leszka książęcia Polskiego zabity, od którego pozostało się synów pięciu następujących.

Potomstwo Romana książęcia Halickiego jedynowładzcą ogłoszonego.

Mścisław pierwszy syn.

Wasilko drugi syn, Łuck posiadał, którego dobywszy, oczy wyłupiono onemu.

Daniel trzeci syn, koroną z Rzymu sobie przez Opissa posła przysłaną koronowany Królem Halickim, państwo Halickie przez Leszka białego książęcia Polskiego zabrane i Kolomanowi oddane odzyskał, ten miał syna jednego i córkę jednę, a ci następują.

Potomstwo Daniela Króla Halickiego.

Lew Daniłowicz Król Halicki, Lwów założył.

Marya córka Troidemma książęcia Mazowieckiego żona.

Upadek Królestwa Halickiego roku 1340. Halickie Królestwo na Troidema książęcia Mazowieckiego, synów z Maryi siostry Leona zrodzonych dostało się, z których starszy Bolesław za rozkazem sekretnym książąt Ruskich daną trucizną zginął. Brat jego drugi takąż śmiercią umarł. Na Kazimierza wielkiego, Króla Polskiego prawa swojego odstąpił, wziąwszy od Króla ziemię Bełzką a wtedy Halicz, w prowincyą Ruską obrócony należeć zaczął do Polski.

Dalszy ciąg potomstwa Mścisława syna drugiego Włodzimierza wielkiego.

Wszewołod czyli Wszewołodzimierz, syn trzeci księcia Halickiego, a brat Mścisława książęcia Halickiego, książe Bełzki, częścią Halicki, od którego poszły trzy córki.

Potomstwo Wszewola, czyli Wszewołodzimierza.

Anastazya pierwsza córka, Bolesława czwartego książęcia Polskiego żona, w roku 1151.

Eudoxya druga córka Miecisława Polskiego, brata Bolesława czwartego książęcia Polskiego.

Helena trzecia córka Kazimierza drugiego, brata trzeciego Bolesława czwartego książęcia Polskiego żona, a tak księztwo Bełzkie do Polski całkiem przeniosło się.

Dalszy ciąg synów Włodzimierza wielkiego.

Światosław syn trzeci Włodzimierza wielkiego.

Wiszcsław syn czwarty,

Wszewołod syn piąty,

Światopełk syn szósty książe Twerski, Kijów opanował, dwóch braci młodszych od siebie, książęcia Chleba, i książęcia Borysa, zabił, lecz po dwa razy, od Jarosława brata swego zwyciężony, ten o pomoc do Bolesława pierwszego Króla Polskiego udawał się w roku 1008. od tego była jedna córka i dwóch synów, którzy następują, sam zaś w Czechach miał umrzeć.

Potomstwo Światopełka syna szóstego Włodzimierza wielkiego.

Zbisława Bolesława trzeciego Krzywoustego Króla Polskiego żona w roku 1168. zmarła.

Dymitr syn pierwszy Światopełka, autor Polski Starowolski mylnie posądził, że od tego poszli książęta Czetwertyńscy, a genealogia Ogińskich w Wilnie zrobiona, jeszcze bardziej w tem chybiła.

Andrzej drugi syn Światopełka.

Dalszy ciąg synów Włodzimierza wielkiego.

Jarosław siódmy syn Włodzimierza wielkiego, książe Rzezański po zwyciężeniu Światopołka rodzonego brata swego, po śmierci Bolesława Chrobrego Króla Polskiego, i odporze danym Mieczysławowi Królowi Polskiemu, jedynowładzcą całej Russyi ogłosił się, ten miał synów pięciu, i córek dwie, którzy po wyliczeniu reszty synów Włodzimierza wielkiego położeni będą.

Stanisław syn ósmy Włodzimierza wielkiego.

Bracisław syn dziewiąty: N. dziesiąty od którego poszedł Juria Włodzimirowicz książe Dołhoruki. (Podług Naruszewicza Poświzd i Sudysław.)

Borys jedenasty syn, na chrzcie świętym Roman książe Rostowski, od książęcia Światopołka zabity w roku 1004. w Wyszogrodzie pogrzebiony, między świętych policzony.

Chleb dwunasty syn na chrzcie świętym Dawid, książe Muromski od książęcia Światopołka brata zabity w roku 1007. w Śniatynie.

Potomstwo Jarosława syna Włodzimierza wielkiego.

Izasław pierwszy syn, książe Kijowski od braci wyciśniony, to jest Stanisława, i Wszewolda z miasta Kijowa o pomoc Bolesława drugiego Króla Polskiego prosił w roku 1069. a Bolesław Łuck, Włodzimierz, Chełm, Kijów na siebie zabierał, lecz po ugodzeniu się książąt Ruskich, Bolesław Król, też księztwa opuścił: Izasław zaś najechany potem od Połowców, przebity kopią zginął, pogrzebiony w cerkwi dziesięcinnej Najświętszej Maryi w grobie marmurowym w Kijowie, miał dwóch synów, którzy poźniej wymienione będą.

Światosław drugi syn Jarosława książęcia Rzezańskiego książe Czerniechowski, a jak inni piszą, książe Pruński, spoczywa

w Czerniechowie w cerkwi Spasa, zostawił syna jednego, który się tu kładzie.

Potomek Światosława syna drugiego Jarosława.

Dawid syn Światosława książęcia Czerniechowskiego, i Prużskiego, miał trzech synów także tu po sobie następujących.

Potomstwo Dawida syna Światosława księcia Czerniechowskiego.

Mikołaj Światosza syn Dawida i Humen Pieczar Kijowskich, którego do dziś dnia ciało w pieczarach okazują, i między świętemi liczą.

Izasław drugi syn Dawida.

Włodzimierz, trzeci syn Dawida.

Dalszy ciąg potomstwa Jarosława syna Włodzimierza wielkiego.

Wszewołod książe Perejasławski, czyli Włodzimierz trzeci, syn książęcia Jarosława Rzezańskiego, osiągnął całe księztwo Kijowskie, czego onemu wszyscy książęta zazdrościć poczęli, a książe Halicki Roman przynająwszy za pieniądze Połowców z namowy Króla Polskiego, najechał księztwo Kijowskie, ugodził się w Perejasławiu, a Połowcy zbuntowani zabić onego mieli, tu różność się okazuje, bo wyżej położyło się, że Roman książe Halicki, pod Zawichostem w bitwie z Leszkiem zabity: może to być, że inny jaki jeszcze znajdował się Roman, nadto piszą, że książe Włodzimierz Jarosławowi bratu najeżdżał Kijów, a autor Hartknoch stryjem go Jarosławowi być mianuje, ten najazd miał być w r. 1118. a Bolesław trzeci Krzywousty był w pomocy Jarosławowi w roku 1123. Ten zbudował cerkiew S. Michała Widubickiego nad Dnieprem w nizza pieczarami, pochowany tamże w Kijowie w cerkwi S. Zofji; miał synów dziesięciu, po wypisaniu reszty synów Jarosława książęcia Rzezańskiego, wyrażą się.

Jarosław syn czwarty, ten córkę swoję Grzymisławę oddał za żonę Leszkowi białemu książęciu Polskiemu, z tej zaś zrodzona błogosławiona Salomea w roku 1202. dostała się Kolomanowi Królewiczowi Węgierskiemu w roku 1215. w tedy odebrał Leszek Halicz, Przemyśl, i w posagu oddał.

Jaropełk piąty syn książe Rzezański.

Wyzesława córka pierwsza książęcia Jarosława syna Włodzimierza wielkiego, Bolesława drugiego Króla Polskiego żona w r. 1067.

Dobrogniewa czyli Marya córka druga książęcia Jarosława. Kazimierza pierwszego Króla Polskiego żona, zaślubiona w r. 1038. umarła w r. 1087.

Potomstwo Włodzimierza czyli Wszewolda syna trzeciego Jarosława.

Stanisław pierwszy syn Włodzimierza Perejasławskiego książęcia, pojął za żonę Kazimierza Króla Polskiego córkę, wtedy niektóre księztwa od Polaków zawojowane powrócone zostały.

Wszewołod Michał drugi syn, miał za żonę Turokannę księżniczkę Połocką, wtedy Moskwa od Iwana Bazylida w Moskwie zbuntowana, wybiła się z mocy Wszewołoda, i innych książąt Ruskich.

Upadek księztwa Połockiego. Po zgasłej linji książąt Ruskich Połockich, ze trzydziestu starców była złożona rzeczpospolita, ale tę Punigajło książe Litewski zawojował.

Światopełk syn trzeci Włodzimierza książęcia Perejasławskiego książe Wołyński, Bracławski, Czerniechowski, i Włodzimierski,

posiłkował Henryka Cesarza, na Bolesława trzeciego Króla Polskiego, w najechaniu Szląska w roku 1109. gdzie zdradą zabity, miał synów trzech, którzy poźniej wyrażą się.

Ihor syn czwarty.

Jaropełk piąty syn obrawszy się wodzem w księztwie Kijowskiem, wypowiedział wojnę Bolesławowi trzeciemu Królowi Polskiemu r. 1134. dla odzyskania Ruskich księztw od Polski, lecz pojmany w bitwie, odstąpił, ten zostawił syna następującego.

Potomek Jaropełka.

Bolesław syn Jaropełka ostatni panujący książe Rusi czerwonej struty umarł w r. 1340. w tedy Kazimierz wielki Król Polski najechał, i do Polski przyłączył.

Upadek księztw Ruskich w roku najprzód 1340. na koniec w r. 1386. począwszy od Bolesława Chrobrego, Mieczysława drugiego, Kazimierza pierwszego, Bolesława drugiego, Bolesława czwartego, Kazimierza drugiego, Leszka pierwszego białego, Bolesława piątego, aż do Kazimierza wielkiego Królów i książąt Polskich, to z ich siostrami to z ich córkami, spokrewnienia, wielkie niegdyś księztwo Ruskie na dwadzieścia ośm znacznych księztw podzielone przez lat 525. kwitnące upadło, a potomkowie Jagiełłowi Królowi Polskiemu i Wielkiemu Książęciu Litewskiemu przy tytulach książęcych zostawiwszy na podległość prawom, i równość ze stanem rycerskim zaprzysięgli.

Dalszy ciąg potomstwa Włodzimierza, czyli Wszewołda syna trzeciego Jarosława.

Dawid piąty syn Włodzimierza książęcia Perejasławskiego.

Mścisław szósty syn.

Roman siódmy syn, od którego był syn.

Bazyli ósmy syn, od tego poszli książęta na Ostrogu Ostrowscy, a na Zasławiu książęta Zasławscy.

Włodzimierz syn dziewiąty.

Rościsław syn dziesiąty utopił się w Dnieprze na przeprawie.

Potomstwo Izasława książęcia Kijowskiego pierwszego syna Jarosława, który był synem Włodzimierza wielkiego.

Jaropełk pierwszy syn Izasława, na Wszewołda stryja swojego, iż ojczyste księztwo Kijowskie onemu wziął, powstał, w tym faworyt jego nazwiskiem Nieradziec jadącego Jaropełka z Włodzimierza do Zwinogroda śpiącego zabił, pochowany jest w Monasterze S. Piotra, który sam budować zaczął, teraz ma być tylko plac niedaleko Monasteru pieczarskiego w Kijowie.

Michał Swiatopełk syn drugi książe Kijowski nastąpił na Kijowską stolicę po Wszewołdzie stryju zmarłym przywłaszczoną, zbudował kamienną cerkiew, i monaster S. Michała Złotowercha zwany, w starem mieście Kijowie, gdzie pochowany został. Tam teraz ciało S. Barbary bez głowy znajdować się ma. Od tego Swiatopołka Izasławowicza, linią swoją wiodą książęta Czetwertyńscy, a ten miał synów dwóch.

Potomstwo Michała Swiatopołka książęcia Kijowskiego, syna Izasława książęcia Kijowskiego.

Rościsław, syn pierwszy książęcia Michała Swiatopołka; książe na Ukrainie, Kaniowie, Bohusławiu, i Korsuniu panujący, za którego Tatarowie Ruś przez lat kilka rujnowali, i haracz sobie dawać przymusili r. 1211. ten miał syna jednego, i córke jednę.

Potomstwo Rościsława książęcia na Ukrainie panującego syna Michała Świątopełka książęcia.

Iwo syn Rościsława książe Świątopełk na Kijowie, wygnany od braci z Maryą żoną, i synem Ignacym na zamku w Lublinie mieli od Króla Polskiego około potrzeb całego dworu opatrzenie, w Lublinie u księży Dominikanów spoczywają, z któremi drzewo krzyża świętego jest wniesione.

Grzymisława księżniczka Świątopełkowna córka Rościsława, a Leszka Czarnego książęcia Polskiego żona w roku 1227.

Potomstwo Iwona syna książęcia Rościsława.

Ignacy książe Świątopełk.

Dalszy ciąg potomstwa Michała Świątopełka książęcia Kijowskiego.

Wasył syn drugi książęcia Michała Świątopełka.

Jerzy syn trzeci, książe Świątopełk w Kijowie cerkwie fundował, wierzchy złocić kazał, we Lwowie cerkiew dla katedry Ruskiej wystawił, i dobra ponadawał, ten miał synów dwóch w swojem miejscu tu położonych.

Semeon syn czwarty, książe Świątopełk.

Potomstwo Jerzego syna trzeciego książęcia Świątopełka.

Pawło syn pierwszy Jerzego, książe Świątopełk.

Alexander syn drugi, książe Świątopełk od miasta Czetwertni na Wołyniu nad rzeką Styrem założonego, nazwany Czetwertyński, gdzie Monastery dla obojej płci duchowieństwa S. Bazylego fundował z opactwem, czyli archimandryę w roku 1437. ten miał synów następujących.

Potomstwo książęcia Alexandra Świątopełka od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Iwan syn pierwszy książe Świątopełk Czetwertyński Puciatycz zwany, miał zostawić po sobie synów.

Jerzy drugi syn, książe Świątopełk Czetwertyński.

Teodor syn trzeci książe Świątopełk Czetwertyński, miał żonę Kalwickę, zostawił synów dwóch.

Potomstwo Teodora syna Alexandra, od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Wasyl książe Świątopełk Czetwertyński syn pierwszy Teodora, zostawił synów trzech, którzy w swojem miejscu wymienieni będą.

Fedory książe Świątopełk Czetwertyński syn drugi Teodora, zostawił syna jednego, który niżej położony będzie.

Potomstwo Wasyla, syna Teodora pierwszego, a wnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Matwiej syn pierwszy książe Świątopełk Czetwertyński, dziedzic Niemierowszczyzny, Pohrebysz, Obodowski, Daszowa, Żywotowa, Kalnika, Kniazy, i Talatyna, był zaślubiony z Eudoxyą *Wahanowską*, spłodził córkę następującą.

Potomek Matwieja książęcia Świątopołka Czetwertyńskiego.

Anna księżniczka Świątopełkowna Czetwertyńska Janusza książęcia Korybuta Zbaraskiego wojewody Bracławskiego żona. W tedy miasto Czetwertnia wpadło w dom Jerzego kasztelana Krakowskiego i Krzysztofa koniuszego koronnego, którzy w poźniejszym czasie Hrehoremu książęciu Świątopełkowi Czetwertyńskiemu podkomorzemu Łuckiemu bratu swemu, od wujecznych, wujecznemu autentyczną rezygnacyą powrócili. Ta pogrzebiona została w Monasterze Staro-Czetwertyńskim.

Dalszy ciąg potomstwa Wasyla, syna Teodora pierwszego a wnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Michał drugi syn książe Światopełk Czetwertyński, ten miał córkę jednę następującą.

Potomek Michała książęcia Światopełka Czetwertyńskiego.

Helena księżniczka Światopełkowna Czetwertyńska córka Michała zaślubiona książęciu Sanguszkowi na Zasławiu.

Dalszy ciąg potomstwa Wasyla syna Teodora pierwszego, a wnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskiego.

Fedory książe Światopełk Czetwertyński miał syna po sobie następującego.

Potomstwo Fedorego książęcia.

Eustachi książe Światopełk Czetwertyński, na ten czas w domie książąt Zbaraskich znajdujące się miasto Czetwertnia, poczęło się nazywać Staro-Czetwertnią, dla dóbr w bliskości będących Borowicze, przezwanych przez książęcia Jakowa, czyli Jacka Światopełka Czetwertyńskiego Nowo-Czetwertnią; ten Eustachi miał syna jednego, i córkę zakonnicę Humenio manasteru w starej Czetwertni.

Potomstwo Eustachiego.

Hrehory na starej Czetwertni Raśnikach, i Majkowie, książe Światopełk Czetwertyński podkomorzy Łucki dziedzic Wiśniowa, i Czereczyc, z Maruszo *Uskrzyńską* splodził córkę za Piotrowskiego wydaną, i synów dwóch, umarł w roku 1651. dnia 12. Maja, pochowany w Monasterze starej Czetwertni, któremu odnowił fundusz.

Potomstwo Hrehorego.

Zacharyasz starosta Raciborowski pierwszy syn, na starej Czetwertni, i Majkowie książe Światopełk Czetwertyński, rotmistrz wojska Polskiego, miał synów czterech, którzy w swem miejscu wyrażeni będą.

Wacław drugi syn na starej Czetwertni, i Raśnikach książe Światopełk Czetwertyński, Życzyński, i Daniczowski starosta, który z Ludwiką *Wojnianką, Jasinnicką* zostawił córki; jednę Joannę, za księcia Alexandra Światopełka Czetwertyńskiego kasztelanica Mińskiego, drugą za Borozne do Mało-Rossyi, z której dwie córki poszły, za Skroropackiego, i Miklaszewskiego, od których domów są skolligacenia z Gudowiczami, Chwasłowami, Rozumowskiemi, i książętami Prożorowskiemi, a trzecią za Żółkiewskiego wydano.

Potomstwo Zacharyasza syna pierwszego Hrehorego.

Hieronim pierwszy syn, na starej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński miał żonę Bartlemską z domu *Wielogłowską.*

Andrzej drugi syn, na starej Czetwertni, i Majkowie książe Światopełk Czetwertyński, rotmistrz wojska Polskiego, trzy razy żenił się. 1*mo* z Magdaleną *Pniewską.* 2*do* z Zuzanną *Zielińską.* 3*tio* z Anną z Szpanowa *Czapliczowną*, zostawił synów trzech, którzy niżej położeni będą, żył około roku 1701.

Gedeon trzeci syn, na starej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński, biskup Rusko-Łucki, i Ostrogski, w roku 1632. podług innych roku 1681. potem metropolita Kijowski, żył jeszcze około roku 1686. pogrzebiony w katedrze metropolitańskiej w Kijowie, z kazań i pism wydanych podziśdzień w całej Rossyi sławny.

Hrehory czwarty syn na starej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński bezpotomnie zeszedł.

Potomstwo Andrzeja, syna drugiego Zacharyasza starosty Raciborowskiego.

Marcyan syn pierwszy na starej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński miał żonę *Wielogłowską* bezpotomny.

Jerzy syn drugi na starej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński miał żonę, siostrę żony Szeremety hetmana Zaporozkiego. Był w niewoli Tureckiej roku 1699. którego Mazepa hetman Zaporozki roku 1701. uwolnił. Powtóre ożenił się z Izabellą *Horajmowną*, powrócony został z Turek w roku 1701. zostawił po sobie syna następującego.

Potomek Jerzego.

Bazyli na starej Czetwertni, i Majkowie, książe Światopełk Czetwertyński Bazylianem został.

Dalszy ciąg potomstwa Andrzeja syna drugiego Zacharyasza starosty Raciborowskiego.

Janusz na starej Czetwertni i Majkowie książe Światopełk Czetwertyński syn trzeci Andrzeja pułkownik w wojsku Rossyjskim za Piotra Alexiewicza Cara Moskiewskiego, umarł w Łucku r. 1728. ten zeszedł ostatni z linji książęcia Zacharyasza starosty Raciborowskiego.

Potomstwo Wacława syna drugiego książęcia Hrehorego podkomorzego Łuckiego.

Janusz syn pierwszy na starej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński podkoniuszy Wielkiego Księztwa Litewskiego, żył około roku 1705. zeszedł bezpotomnie.

Stefan syn drugi na starej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński zmarł bezpotomnie.

Gabryel syn trzeci na starej Czetwertni, i Rośnikach książe Światopełk Czetwertyński po dwa razy żenił się: 1*mo* z Barbarą *Stępkowską* kasztelanką Bracławską, 2*do* z Maryanną *Morawińską*. Zostawił synów siedm i córek sześć, pierwszą za Jełowickiego, drugą Bogumiłę za Radzimińskiego, trzecią za Poręczyńskiego, czwartą Domicellę, 1*mo* za Kaletyńskiego, 2*do* za Józefa Czarneckiego storostę Karolińskiego, piątą Franciszkę za Nowomiejskiego starostę Bracławskiego, szóstą zakonnicę Benedyktynkę. Był już ostatni z linji książąt na starej Czetwertni piszących się pozostały. Odprzedał był Czetwertnią Horajmowi.

Sylwester syn czwarty na starej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński, był wprzódy archimandrytą w Monasterze Czetwertyńskim, potem za przysłaniem officerów od Piotra wielkiego Cara Moskiewskiego, został biskupem Białoruskim i Mohylowskim.

Potomstwo Gabryela syna trzeciego Wacława z Barbarą Stępkowską spłodzone.

Michał pierwszy syn na starej Czetwertni, Raśnikach, Krupie, Rachini, Zabożu, Seredyńcach, i Drohyniczach, książe Światopełk Czetwertyński, podkomorzy Bracławski, rotmistrz w wojsku Polskiem, starosta Utajkowski, i Życzyński, ożenił się był z Heleną *Żurakowską*, bezpotomnie zmarł w Dobrach wsi Łatańcach, w województwie Bracławskiem, pochowany w Łucku u księży Dominikanów w roku 1763. zasilił substancyą swoją, dom swój, Czetwertnię starą od Horajma odkupił.

Władysław drugi syn na starej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, starosta Utajkowski, ożeniony z Katarzyną *Radzimińską*, zostawił dwóch synów, którzy niżej się wyrażą.

Alexander syn trzeci na starej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, podkomorzy Bracławski, starosta Pułtowski, wszedł był w kontrakt małżeński, z Joanną *Ostrowską* w Tywrowie w roku 1739. i zostawił czterech synów, i córkę Barbarę, którzy na swojem miejscu wyrażeni, a w czasie rozruchów Polskich od wojska Rossyjskiego w Mohylowie nad Dniestrem w niewolą wzięty w Mikołajowie umarł, pochowany w Konstantynowie-Starym u księży Dominikanów w roku 1769.

Świętosław syn czwarty na starej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, dziedzic Sachnów, i Berliniec, ożenił się z Anną *Ostrowską* w Tywrowie roku 1739. zostawił trzech synów, i córki, Elżbietę za Malińskiego, Rozalię za Bykowskiego, Helenę za Dorożyńskiego, i Brygidę za Radlowskiego wydane, umarł w Sachnach, tam od Hajdamaków będąc postrzelony pochowany w Latyczowie u księży Dominikanów w roku 1659.

Stanisław syn piąty na starej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, miał dwie żony. 1*mo* Eufemię *Suchorską*, z którą spłodził Barbarę córkę, a ta się zaraz kładzie, 2*do* z *Nakowalnianką* generała Rossyjskiego córką bezpotomną, umarł w roku 1760. w Starodubie.

Potomstwo Stanisława.

Barbara Stanisławowna księżniczka Światopełkowna Czetwertyńska, narodzona w roku 1750. w Mało-Rossyi, u Katarzyny drugiej Imperatorowy honorowa dama, za Jakóba Korsakowa najprzód w Moskwie wyszła, a owdowiawszy, w roku 1782. do Polski przyjechała, i za dozwoleniem Piusa VI. Papieża, dnia 28. za książęcia Marcellego brata swego stryjeczno-rodzonego w Jankowie powtórnie poślubiona, w roku 1791. dnia 22. Października tamże zmarła.

Dalszy ciąg potomstwa Gabryela syna trzeciego Wacława z powtórną żoną Maryanną Morawińską spłodzonego.

Stefan syn szósty na starej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, starosta Życzyński, ożenił się z N. *Popowską* wdową z domu Bośniacką, zostawił dwóch synów, którzy niżej położeni będą. Umarł w Seredyńcach pochowany na starym Konstantynowie u księży Dominikanów w roku 1776.

Włodzimierz syn siódmy, na starej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, starosta Utajkowski, ożeniony z Teresą *Bośniacką.* Potomstwo w synach w miejscu swojem położone będzie, córkę zaś ma Maryanne.

Potomstwo książęcia Władysława syna drugiego książęcia Gabryela.

Felicyan syn pierwszy na starej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, kasztelan Czerniechowski, Orła białego, i S. Stanisława kawaler, ożeniony z Justyną *Karszanką*, Szołudek, Boczanicy, i Odżitycy dziedzic, ma synów książąt Wojciecha, Ludwika, Franciszka, i córki.

Michał Alexander drugi syn na starej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, starosta Tuszyński, rotmistrz wojska Polskiego, orderu S. Stanisława kawaler, ożenił się z Katarzyną

Skarbkową, kasztelanową Inowłodzką wdową, z domu Bruchlatelowną zmarłą w roku 1792. w Piotrkowie u księży Bernardynów pochowaną, potomstwo pozostaje.

Potomstwo książęcia Alexandra, syna trzeciego księcia Gabryela.

Gabryel Ferdynand syn pierwszy na starej Czetwertni, i Horyngrodzie książe Swiatopełk Czetwertyński orderu S. Stanisława kawaler.

Marcelli Józef syn drugi na starej Czetwertni, i Horyngrodzie książe Swiatopełk Czetwertyński orderu S. Stanisława kawaler, dziedzic Jankowa i Majkowa, był ożeniony z Barbarą *Korsakową* wdową z domu księżniczką Świątopełkowną Czetwertyńską stryjeczną rodzoną siostrą swoją, po zamęźciu w lat dziewięć zmarła; ten książe Marcelli był użyty do porty Ottomańskiej do Konstantynopola, za którego staraniem konfederacya Barska w r. 1772. z pod Warny, i Ruszczuka do Polski przez Węgry powróciła się. Przy attaku cytadelli Dziurdziewa nad Dunajem odebrał postrzał lekki w rękę w roku 1771.

Wincenty Jarosław syn trzeci na starej Czetwertni i Horyngrodzie, książe Swiatopełk Czetwertyński, dziedzic Jarczowa, ożenił się z Teresą *Kurdwanowską* rozwiedzioną z hrabią Krasickim.

Klemens August Włodzimierz syn czwarty, na starej Czetwertni, i Horyngrodzie książe Świątopełk Czetwertyński starosta Pultowiecki.

Potomstwo książęcia Świętosława syna czwartego książęcia Gabryela.

Janusz syn pierwszy na starej Czetwertni książe Świątopełk Czetwertyński kawaler orderu S. Stanisława, dziedzic Drohynicz i Zabuża, ożenił się z Teofilą *Sadowską* staroścjanką Słonimską, był do delegacyi użyty od konfederacyi Barskiej do Turków roku 1772.

Floryan syn drugi na starej Czetwertni, książe Świątopełk Czetwertyński, Sachnów, Łożniów, dziedzic.

Marcin syn trzeci na starej Czetwertni książe Świątopełk Czetwertyński dziedzic Berliniec.

Potomstwo książęcia Stefana starosty Życzyńskiego syna szóstego książęcia Gabryela.

Adam Jan syn pierwszy na starej Czetwertni książe Świątopełk Czetwertyński, starosta Kruszelnicki, ożenił się z *Bośniacką*.

Józef syn drugi na starej Czetwertni książe Świątopełk Czetwertyński.

Potomstwo książęcia Włodzimierza starosty Utajkowskiego syna siódmego książęcia Gabryela.

Janusz syn najstarszy na starej Czetwertni książe Świątopełk Czetwertyński.

Antoni Stanisław syn drugi na starej Czetwertni książe Świątopełk Czetwertyński kasztelan Przemyski orderu Orła białego i S. Stanisława kawaler, dziedzic Markowicz, ożeniony 1*mo* z N. *Kopenhauzowną* ma potomstwo córek dwie i syna książęcia Borysa, 2*do* z Koletą *Chołoniewską* kasztelanką Buską ma syna Konstantego, do Chrztu Imieniem, i za zleceniem Imperatorowej Jmci Katarzyny drugiej przez generała swego Kochowskiego

w roku 1792. w Warszawie trzymanego, ten książe Antoni na kilku sejmach wsławił się wielorakiemi głosami.

Gustaw drugi syn w roku 1794.

Mikołaj syn trzeci na starej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński rotmistrz w wojsku Polskiem.

Józef syn czwarty na starej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński, ożenił się z *Zawojską* generałowną.

Michał syn piąty na starej Czetwertni książe Swiatopełk Czetwertyński orderu S. Stanisława kawaler, ożeniony z *Czechowiczów* Ukrzyńską.

Karol syn szósty na starej Czetwertni książe Swiatopełk Czetwertyński.

Potomstwo Fedorego Światopełka Czetwertyńskiego syna drugiego Teodora, a wnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Andrzej książe Światopełk Czetwertyński jeden, który z Maryą *Lwowną* spłodził, synów trzech po sobie tu następujących.

Potomstwo Andrzeja syna Fedorego, wnuka Teodora, prawnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim zwanego.

Wasyl książe Swiatopełk Czetwertyński syn pierwszy.

Jakow czyli Jakób książe Światopełk Czetwertyński Leśniczy Piński syn drugi, miał dwie żony Annę *Horajmownę* i Anastazyą *Podhorodeńską*, zostawił syna i kilka córek, którego syn zaraz się kładzie z swojemi siostrami.

Potomstwo Jakowa czyli Jakóba Leśniczego Pińskiego.

Fedor książe Swiatopełk Czetwertyński, miał zejść bezpotomnie. Siostry zaś wyszedłszy za mężów, Marusza za Rohozińskiego, Katarzyna za Złobę, Anastazya za Chrynickiego, od której, była córka za Teleckim, dalej Zofia za Łąckiego, i Janowskiego, Eudoxya z Podhorodeńskiej spłodzona za Ordzina, niektóre z tych bezpotomnie poschodziły.

Dalszy ciąg potomstwa Andrzeja syna Fedorego wnuka Teodora, a prawnuka Alexandra od Czetwertni Czetwertyńskim nazwanego.

Jacek czyli Jakow książe Światopełk Czetwertyński syn trzeci, miał żonę Bokijownę, dobra miasto Borowicze nad Styrem na Wołyniu Nową Czetwertnią przezwał, zamek wymurował i wałem obsypał, na niej pisać się począł. Posłował do Moskwy od Polski w roku 1586. Ten zapatrzywszy się na książęcia Ostrogskiego, herb zamieniającego, i swój herb starożytny pogonię Ruską w Leliwą przeistoczył, i używać począł, miał trzech synów, i córkę. Którzy się zaraz wyrażają.

Potomstwo Jacka czyli Jakowa syna trzeciego, który na nowej Czetwertni pisać się począł.

Hrehory Konstanty syn pierwszy na nowej Czetwertni, książe Swiatopełk Czetwertyński, miał zejść bezpotomnie.

Stefan syn drugi na nowej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński, podkomorzy Bracławski, trzy razy się żenił, 1*mo* z Anną *Bokijowną*. 2*do* z Anną *Mikulińską* bezpotomną. 3*tio* z Katarzyną *Charledzką*, z domu Leśniowską. Ten na potrzeby rzeczypospolitej Polskiej, pięćset ludzi zbrojnych, przeciwko Michałowi wojewodzie Wołoskiemu, Gustawowi Adolfowi, w Prusiech, i na Kozaków Zaporozkich swoim kosztem wystawił i kompletował, zostawił pięciu synów, którzy na swem miejscu wyrażeni będą.

Teodor syn trzeci na nowej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, umarł bezpotomnie.

Potomstwo książęcia Stefana, syna drugiego Jacka, czyli Jakowa, który na nowej Czetwertni pisać się zaczął, a to z Anny Bokijowny, z Maryny Wahanowskiej zrodzonej, zmarłej w roku 1612. a pogrzebionej w Manasterze Staro-Czetwertyńskim w grobie murowanym przy Annie Matwijownie, księżnie Zbaraskiej, wojewodzinie Bracławskiej.

Alexander syn pierwszy na nowej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, na wojnie Szwedzkiej, inni piszą w Prusiech zginął roku 1628.

Eljasz syn drugi na nowej Czetwertni, i Tymonowkach, książe Swiatopełk Czetwertyński, rotmistrz w wojsku Polskiem, postrzelony w bitwie pod Perejasławiem z Kozakami Zaporozkiemi, umarł bezpotomnie w roku 1640.

Mikołaj syn trzeci na nowej Czetwertni, książe Swiatopełk Czetwertyński, kasztelan Miński, ożenił się z Domicellą księżniczką *Szołomerecką*, potomstwo na swem miejscu będzie położone. Żył około roku 1658.

Janusz syn czwarty na nowej Czetwertni, książe Swiatopełk Czetwertyński, miał żonę *Czurylownę* kasztelankę Przemyską, która potem dostała się Kossakowskiemu, zabity w Tulczynie, czyli jak dawniej w Nesterwadzie zwanym od Kozaków, w r. 16.....

Dalszy ciąg potomstwa książęcia Stefana syna Jacka, czyli Jakowa, z Katarzyny Harledzkiej z domu Leśniowskiej spłodzonego.

Stefan syn piąty na nowej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, dziedzic Żywotowa, Kniażej Krynicy i Włodzimierca, miał żonę Reginę *Kaszewską*, zostawił syna jednego, zaraz tu po sobie idącego, i córki po których dobra Żywotowskie z domu wyszły, na ostatek zmiankowany książe Stefan został Dominikanem w Łucku, umarł roku 1684. dnia 21. Października.

Potomek książęcia Stefana, co Dominikanem został.

Włodzimierz syn jeden na nowej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, starosta Siewiński małoletni w roku 1679. zmarły, u księży Dominikanów w Łucku pochowany.

Potomstwo książęcia Mikołaja kasztelana Mińskiego syna trzeciego książęcia Stefana, podkomorzego Bracławskiego.

Mikołaj syn pierwszy na nowej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, dwa razy żenił się z *Słotwińską*, *2do* z Konstancyą *Leduchowską* wdową, z domu *Kossakowską*, która potem poszła za Załęskiego, ten miał dwóch synów, którzy na swem miejscu wyrażeni będą.

Alexander syn drugi, na nowej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, ożeniony z Joanną księżniczką Swiatopełkowną *Czetwertyńską*, córką książęcia Wacława na starej Czetwertni, Światopołka Czetwertyńskiego syna Gabryela.

Potomstwo książęcia Mikołaja syna pierwszego książęcia Mikołaja kasztelana Mińskiego z Słotwińską spłodzone.

Eliasz syn pierwszy na nowej Czetwertni książe Światopełk Czetwertyński, zmarł bezpotomnie.

Dalszy ciąg potomstwa książęcia Mikołaja syna pierwszego książęcia Mikołaja kasztelana Mińskiego, z Konstancyą Leduchowską z domu Kossakowską.

Stefan syn drugi, na nowej Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, podkomorzy Bracławski, ożenił się z Zofią *Pepłowską*, w Tajkurach na Wołyniu, który miał synów trzech następujących, i córki Domicellę za Olizarem, Maryannę za Sadowskim, i Ludwikę zakonnicę Dominikankę, żył około roku 1723. herb *Leliwę* zaniechał, a starożytnego Ruskiej pogoni herbu zaczął zażywać, wtedy dobra nowe Czetwertnią w dawną wieś Borowicze przywrócone zostały.

Potomstwo książęcia Stefana, syna drugiego książęcia Mikołaja, a wnuka książęcia Mikołaja kasztelana Mińskiego.

Felicyan Stefan pierwszy syn na Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, starosta Daniczewski, dziedzic Markowki, Kopijowki, Horoszkowki, Sechów, i Kurczyc. Ożenił się z Maryanną *Jełowicką*, umarł w roku 1756. w Tywrowie, w Korcu pochowany, zostawił córkę Helenę zakonnicę Dominikankę, i trzech synów, którzy w swojem miejscu położeni będą.

Włodzimierz syn drugi na Czetwertni, książe Światopełk Czetwertyński, starosta Woronowski, dziedzic Włości kniażej, w województwie Bracławskiem, a Ruziatyna na Wołyniu, pojął za żonę Anielą *Czermińską*, zostawił córkę za Śliźnia wydaną, i syna jednego, umarł w roku 1778.

Wawrzeniec syn trzeci na Czetwertni, i Komargrodzie, książe Swiatopełk Czetwertyński, starosta Rastowiecki, pojął za żonę Maryannę *Szeniawską*, zostawił syna jednego.

Potomstwo książęcia Felicyana starosty Daniczewskiego, syna książęcia Stefana, podkomorzego Bracławskiego z Pepłowską zrodzonego.

Stefan a w zakonie Michał syn pierwszy, na Czetwertni, książe Swiatopełk Czetwertyński, Pijarem został, umarł w Warszawie w roku 1766.

Janusz Tomasz syn drugi na Czetwertni i Horyszkowicach, książe Światopełk Czetwertyński, kasztelan Czerniechowski kawaler orderów Orła białego, i S. Stanisława, dziedzic Kopijowski, Sachów, i Medwedowki: zaślubił się z Joanną księżniczką *Jabłonowską*, starościanką Kowelską, z którą ma synów, książąt Józefa, Ludwika, i Dymitra.

Antoni Jan Nepomucen syn trzeci na Czetwertni, Komargrodzie, Borowicach, i Kamiennym Januszgrodzie książe Światopełk Czetwertyński kasztelan Bracławski rotmistrz w wojsku Polskiem, orderów Orła białego, i S. Stanisława kawaler, ożeniony z Teresą *Zagorską* rozwiódłszy się, powtórnie się zaślubił z Anną *Ryszewską* ma potomstwo. Synów 5. Józefa Kalasantego, Godfryda, Rajmunda, Stanisława, i Leopolda, córek dwie Katarzynę i Teklę.

Potomstwo książęcia Włodzimierza starosty Woronowskiego syna drugiego Stefana podkomorzego Bracławskiego z Pepłowską zrodzonego.

Kajetan syn jeden, na Czetwertni, Kniażej, Hodomiczach i Komargrodzie, książe Swiatopełk Czetwertyński, kasztelan Lwowski, starosta Woronowski, kawaler orderów Orła białego i S.

Stanisława Polskich, a Ś. Anny Holsztyńskiego, dziedzic Kumanowa i Sinnego.

Potomstwo książęcia Wawrzeńca starosty Rastowieckiego, syna trzeciego, Stefana podkomorzego Bracławskiego z Pepłowskiej zrodzonego.

Ignacy syn jeden na Czetwertni i Komargrodzie książe Światopełk, do zakonu księży Pijarów w Lubieszowie wstąpił, braciom swym odrczygnowawszy substancyą. —

Czobor *herbu Leliwa,* z Węgier się do Polski przenieśli. Z tej familji Czoborów była jedna za Michałem hrabią Tarnowskim. Czobor Leszczyński Jan Stanisław cześnik Podolski w roku 1708.

Czołhański *herbu Sas.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Są zaś w województwie Ruskiem i Wołyńskiem. Jędrzej wojski Włodzimierski, mąż nieporównanej wspaniałości, cierpliwości do podziwienia, pobożności staropolskiej, młodsze lata wypolerowawszy, różnemi naukami, dalsze do Marsowych dzieł applikował, i męztwem i wolnym językiem ojczystej swobody broniąc. Zakon nasz w kollegium Lwowskim ukochał i ubogacił; co mu Bóg nadgradzając przy śmierci 1638. świętych tegoż zakonu prezencyą, ucieszył go, *Historia Colleg. Leopol. Pepłowski elogia.* Żona jego Anna z Skromowic. Jan Karol brat Jędrzeja suffragan Łucki opat Koronowski, scholastyk Lwowski, umarł 1665. fundował scholasteryą przy katedrze Lwowskiej, a kollegio Lwowskiemu na teologią z bratem swym Jędrzejem, wieś Rzeczyczany zapisał. *Histor. Colleg.* Adam trzeci brat, z Zofji Grochowskiej, trzy córki z różnemi domami spowinnowacił, Konstancyą z Kazimierzem Axakiem skarbnikiem Kijowskim, Barbarę z Wawrzeńcem Pepłowskim, wojskim i pisarzem grodzkim Łuckim, Maryannę z Janem Kuberskim wojskim ziemi Wiskiej. Samuela z Jadwigi Łychowskiej syn Michał człowiek rycerski. *Constit.* 1662. *fol.* 32. tego zaś Michała synów dwóch, Alexander podstoli Chełmski, świat ten pożegnał 1714. *Histor. Colleg. Leopol.* i Stanisław. *Okolski tom.* 1. *fol.* 446. namienia, że Czołhański miał za sobą Sutkowską. Jędrzej cześnik Włodzimierski Małgorzatę Jarmolińską, z niej córka Katarzyna z Stefanem Axakiem sędzią ziemskim Kijowskim zręczona, a podobno już to drugim związkiem, i syn Józef, tego żona Piasecka. Franciszek w ziemi Łomżyńskiej 1697.

Alexander Czołhański scholastyk Lwowski, był deputatem na trybunał koronny w roku 1760. z kapituly Lwowskiej. Antoni Czołhański z Anną *Wąsowiczowną* spłodził Piotra, który z Józefą z *Chmielowskich* małżonką, zostawia dwóch synów: Wincentego i Piotra, córki 4. Teklę, Józefę, Julią, Elżbietę. — *Heraldyka Wielądka.*

Czopowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Maciej Czopowski z województwem Wołyńskiem podpisał się na elekcyą Jana III. Króla.

Czorneberg *herbu Widły*, nie kładę herbu tego, bo wątpię, żeby się kto w Polszcze naszej nim szczycił: tak go jednak Paprocki opisuje *in Stromatibus*. Widły żelazne troje, w których dwie górą widłami z boku jednak jedne prawego, drugie lewego, trzecie zaś prosto nadół, na jeden kij wszystko troje niby wbite, nad hełmem dwoje wideł tymże kształtem którym na tarczy wyżej są położone. Janusz Czorneberg z Galowic sędzia ziemski Opolski i Raciborski w roku 1607. tego herbu używał, którego przodek Jan w roku 1400. hetmanił u Konrada książęcia Szląskiego.

Czosnowski *herbu Roch 2do.* Tych ciż genealogistowie opuścili: Znać jednak, że z Oborskiemi jednejże są dzielnice: bo się i podziśdzień z Obor piszą: w Warszawskiej ziemi kwitną. Stanisław podczaszy Warszawski, Samuel, Franciszek, Alexander Abraham w roku 1648. Stanisław podczaszy Zakroczimski 1674. Stanisław kasztelan Warszawski w roku 1703. z sejmu Lubelskiego komissarz na rozgraniczenie województwa Mazowieckiego od księztwa Pruskiego, *Constit. fol.* 22. pojął zda mi się Annę Szczawińską wojewodzankę Kujawską. Piotr Elżbietę Russoską. Antoni starosta Ułanowski w województwie Podolskiem. Synowie jego, Kazimierz, Ignacy, Jan. Córki zaś Joanna i Teofila. Jędrzej (luboć go z Czostkowa napisano) wojewoda Rawski 1493. *Jędrzej Pawłowski w Kazaniu swojem Sistema* jawnie mówi, że są Czosnowscy herbu Pomian, a bodaj nie w województwie Brzeskiem Kujawskiem, ile że Jędrzej Czosnowski z temże województwem pisał się na elekcyą Jana III.

Duńczewski w herbarzu Tom I. stron. 340., pod herbem *Kolumna* obok Oborskich umieszcza także obszerną wiadomość o rodzie Czosnowskich i zbija podanie *Niesieckiego* który ich do herbu *Roch 2do* przyłączył, utrzymując iż ci nie *Rochem* lecz *Kolumną* pieczętują się, jako też że z podpisów i tranzakcyi poźniejszych poznać że z *Obor* Czosnowscy, Walewscy, Cieciszewscy, Bruleńscy, Łaźniewscy, Przeciszewscy i inni *Kolumną*, się pieczętują od dawności, i z *Obor Kolumnami* podpisują się. — Wymieniając potem tych Czosnowskich których i Niesiecki umieścił, dodaje:

Czosnowscy z *Obor Kolumnowie*, dawnością mieli antenatów swoich, Klemensa *Kolumnę* biskupa Płockiego, którego wspomina katalog roku 1333. za panowania Kazimierza wielkiego, Króla Polskiego, który żyjąc na biskupstwie lat 24. umarł roku 1358. Jest także w statucie Mazowieckiem z *Obor Kolumna,* nie wyrażony nazwiskiem Czosnowski, który był na ten czas Warszawskim wojewodą, gdy księztwo Mazowieckie miało wojewodów, to War-

szawskich, to Czerskich, a w rzeczy samej Mazowieckich, o czem *Statut. fol.* 86. *fol.* 94. *et fol.* 98. Stanisław kasztelan Warszawski w roku 1703. (o którym wyżej) po śmierci Anny *Szczawińskiej* pierwszej swej małżonki, pojął *2do voto Łuszczewską*, z którą miał synów Józefa podczaszego Warszawskiego, i Augustyna. Franciszek skarbnik Podlaski, miał Stanisława. Jędrzej skarbnik Warszawski bezpotomny, także Stanisław podsędek Warszawski bezdzietny. Jan cześnik Warszawski z sukcessorami. Piotr Czosnowski żył w małżeństwie z Elżbietą *Russocką*. Antoni *Kolumna* z Obor Czosnowski, starosta Ułanowski, kasztelan Wyszogrodzki, w województwie Podolskiem, synowie jego, Józef starosta Ułanowski, Kazimierz Paulin, Jan najmłodszy, generał adjutant hetmański, Ignacy średni starosta Salnicki, szambelan J. Królewskiej Mości: córki zaś dwie, Joanna Karmelitanka, i Felicyanna Jana Czarneckiego, kasztelana Wiskiego, starosty Karalickiego małżonka.

Wielądek w heraldyce umieszcza Czosnowskich *herbu Roch* i przydaje iż Józef Czosnowski podczaszy Warszawski z Barbarą *Szymanowską* zostawił dwie córek: Krystynę za Janem Chryzostomem Krajewskim kasztelanem Płockim, drugą Józefę za Ludwikiem Mokronowskim strażnikiem polnym koronnym, z których jest potomstwo. Potem zaś umieszcza Czosnowskich *herbu Kolumna* z oddrukowaniem z *Duńczewskiego* całej o domie tym wiadomości, w której się znów to powtarza co już i wyżej pod *Rochami* umieszczonem było. Nakoniec czyni następujący swój dodatek:

Ignacy *Kolumna* Czosnowski starosta Salnicki generał major wojsk koronnych, poseł z województwa Bracławskiego na sejm konwokacyi 1764. roku, z którego sejmu wyznaczony był do układania paktów konwentów dla Stanisława Augusta Króla, o czem świadczy, *Const. fol.* 4. tenże był komissarzem skarbowym 1766. r. Tenże Ignacy Czosnowski z Maryanną *Załuską* kuchmistrzanką W. Ks. Lit. spłodził syna Szczęsnego strażnika polnego koronnego, orderów Orła białego i S. Stanisława kawalera, z Henryką z *Poniatowskich*, *primo voto* za Czarneckim chorążym Lit. będącą, ożenionego, i córek cztery. 1. Annę za Michałem Łopotem miecznikiem Lit. 2. Zofią za Gabryelem Potczyńskim stolnikiem Bracławskim. 3. Tekla za Skarbkiem. 4. Ludwika za Wincentym Starzyńskim rotmistrzem kawaleryi narodowej. Józef *Kolumna* z *Obor* Czosnowski starosta Ułanowski poseł Bracławski, który podpisał *pacta conventa* Stanisława Augusta Króla. Szymon cześnik Winnicki.

Krasicki w przypisach, *Małachowski w Zbiorze nazwisk Szlacheckich i Kuropatnicki* także Czosnowskim herb *Kolumna* nadają: jakoż i mnie piszącemu Czosnowscy znajomi także się Kolumną pieczętują. —

Cztamski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan, Marcin, Wojciech, Stanisław w Płockiem województwie, stawali na elekcyą Władysława IV.

Czubiński *herbu Leliwa*, w województwie Poznańskiem. Jan Czubiński wszedł w kontrakty małżeńskie z Jadwigą Ołtarzewską.

Czudowski *herbu Leliwa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Czudowski podsędek Mścisławski, poseł na sejm 1623. *Constit. fol.* 10. Samuel sędzia ziemski Mścisławski 1674. *Porządek Elekcyi.* Piotr 1632. w województwie Trockiem.

Jak już wyżej pod Cudowskiemi namieniłem, zachodzi omyłka w Niesieckim pisząc podwójnie o Cudowskich i Czudowskich, lubo się z tych samych opisów pokazuje że to jedna i taż sama familia, a nawet i *Wielądek* pod obydwoma temi nazwiskami Cezarego opata Połockiego umieszcza, dodając jeszcze pod Czudowskim jak następuje: Tadeusz Czudowski starosta Prusiński i Józef w roku 1763. w aktach Wileńskich podpisali manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. wraz z innemi obywatelami. Jan sędzia grodzki Smoleński koło roku 1769. Cezary Czudowski opat zakonu Bazyliańskiego Połocki: w tym czasie żyjący. —

Krasicki zaś w przypisach: W roku 1778. Tadeusz Czudowski miecznik Słonimski. — Sejm w roku 1649. konstytucyą, nadał w zasług nagrodę urodzonemu Marcinowi Janowi Czudowskiemu na dobra jego lenne w Nowogrodzkiem województwie *Kuścin*, prawo wieczyste. — *Vol. IV. f.* 327.

Czudzinowicz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Alexander z Wołyńskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV.

Czupa *herbu Korczak 2do,* tak go piszą w statucie Łaskiego, kiedy na siebie i na potomków swoich na sejmie Hrodelskim 1413. przyjmował herb Korczak; luboć *Stryjkowski* położył Cuppa, inni piszą Czuper. Niewiem czy nie do tych należy Czupurna marszałek Litewski 1401. *u Łaskiego w Stat. fol.* 128.

Czuryło *herbu Korczak 2do.* Paprocki w swojej przemowie do Ogroda z autorów niektórych luboć ich nie przywodzi, Alexandrowi Gorajskiemu pięciu synów przywłaszczywszy, przydaje, że jeden z nich był Jędrzej Cyryl, którego prosty gmin, z Ruska Czuryłem nazwał, i ztąd ta familia początek swój wzięła, a ponieważ tenże *Paprocki o herbach,* do drugiego syna Iwoni z Goraja sędziego Chełmskiego, linią tego domu wywodzi, toćby trzeba mówić, że ten Alexander był synem Iwoni, który kwitnął za Kazimierza Wielkiego, jakoż w Okolskim pod herbem Bończa znajdziesz *tom.* 1. *fol.* 65. Jędrzeja Czuryła podkomorzego Przemyślskiego, którego córka Katarzyna zmówiona była z Henrykiem Fredrem z Nowosielca, koło roku Pańskiego 1476. Tak mi się tedy zda, że ten podkomorzy, pierwszy na siebie wyniósł to imię Czuryłów, albo też był synem Jędrzeja pierwszego Cyrylla, o którym mówiłem z Paprockiego. W roku potem 1518. Jędrzej Czuryło z Stojańca kasztelan Przemyślski, podpisał

list Zygmunta I. dany miastu Krakowskiemu. Córka jego Anna, z Stanisławem Maciejowskim kasztelanem Sendomierskim skolligowana. Z tego poznać, że się zdawna ten dom z Stojańca w Przemysłskiej ziemi pisał. Bliższych czasów, to jest koło roku 1570. a bodaj nie syna kasztelana, wspominają Marcina Czuryła godnego rotmistrza, gdy jego odważne dzieła z Turkami i Wołochami, których pod hetmanem Mieleckim, nie raz bił na głowę, nieśmiertelności głoszą. Jerzy Jazłowiecki hetman i wojewoda Ruski, tę nieustraszoną serca jego szacując śmiałość, córkę mu swoję Annę, małżeńską związał ligą, z której trzech synów było. Jerzy, ten z Fredrowny, jednę tylko córkę spłodził Maryannę Stanisławską kasztelanową Kamieniecką herbu Pilawa, ta z mężem swoim Michałem w kościele OO. Dominikanów w mieście Lwowskiem kaplicę Najśw. Matce kosztownie wystawiła. *Okolski in Russia Florida f.* 75. Marcin łowczy Krakowski, starosta Niepołomski, z Fierlejowny córki Jędrzeja kasztelana Radomskiego, dwie córki zostawił, z temi domami spowinowacone: to jest Katarzynę z Mikołajem Jarmolińskim, Barbarę z Jędrzejem Stadnickim podczaszym Sanockim. Mikołaj stolnik Sanocki z Zofji Lanckorońskiej starościanki Skalskiej, szczęśliwszy nad inszych braci, bo prócz czterech córek, Anny Dziedoszyckiej kasztelanowy Lubaczowskiej, Helżbiety Dzierzkowy kasztelanowy Rozpierskiej, Eufrozyny Ossolińskiej starościny Żytomierskiej, Zofji Kosakowskiej podsędkowy Bracławskiej, a przedtem księżny Czetwertyńskiej, trzech synów odumarł. Z tych Jędrzej podczaszy Halicki wspomina go *Okolski in Russia Florida fol.* 111. z Barbarą Charlęską, Mikołaj z Reginą Ligęzianką kasztelanką Żarnowiecką żyli bezpotomni. Stanisław zaś trzeci tych brat, duchowny sobie stan obrawszy, biskupem był Ortosieńskim suffraganem Łuckim, po którym dobra Boguzna, Czerczyk, Rudków, Siedliska i inne po siostrach tychże braci, w cudze się domy dostały. *Paprocki Genealog. prawna.*

W r. 1512. Antoni (?) Czuryło ze *Stojanic* podpisał intercyzę Zygmunta I. z Barbarą Zapolską. — *Cod. Dipl. Vol. I. fol.* 120.

Czuszowski *herbu Grzymała.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Stanisław z Jakóbowic Czuszowski: syn jego Wojciech Zygmunt 1604. *Żałoby na śmierć.*

Czuwaszów. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: ale metryka Wołyńska 1528. wspomina ziemianina swego i possessyonata Czuwaszów.

Czwalina. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W ziemi Łomżyńskiej Szymon Władysława IV. Józef Augusta II. podpisali elekcye.

Poźniejsi od *Niesieckiego* autorowie nadają Czwalinom *herb Godziemba*.

Czycwic patrz **Tetwicz.**

Czyndacki *herbu Dołęga*, w Płockiem i Rawskiem województwach.

Czysta *herbu Rawicz*, w Rawskiem województwie, z Czech do nas przyszli.

Czyż *herbu Godziemba*, w ziemi Oszmiańskiej. Idą od Stanisława Butoutowicza, który pierwszy na sejmie Hrodelskim, przyjął na siebie i na dom swój herb Godziemba. *Łask. Stat. fol.* 127. W roku potem 1537. kwitnął Bazyli Czyż Bochdanowicz, to jest syn Bogdana koniuszy Litewski, starosta Krzyczewski i Najałeski; pojął Annę córkę Czartoryskiego książęcia Teodora starosty Łuckiego, co znać z jego rezygnacyi. Jan Mintout sekretarz królewski 1589. *Constit. fol.* 558. Tenże czy inszy Jan z sejmu 1613. komissarzem naznaczony do zapłaty związkowym. *Constit. fol.* 3. Jędrzej Czyż sędzia grodzki Grodzieński, komissarz do lustracyi pewnych gruntów. *Constit. f.* 45. Michał poseł z Wileńskiego podpisał elekcyą Władysława IV. Jakób z Witebskiego Jana Kazimierza. Hilary podkomorzy Wileński, poseł na sejm 1653. z niego komissarz do zapłaty wojsku Litewskiemu. *Constit. fol.* 5. i deputat na trybunał skarbowy. *Constitut. fol.* 16. Posłował na sejmy w roku 1662. i z synem swoim Kazimierzem Mintoutem, który po zejściu ojca był także podkomorzym Wileńskim, jako znać z konstytucyi 1678. *fol.* 7. i 1685. zkąd był deputowany do rewizyi skarbu koronnego. Jan Czyż podstoli Wileński, urodzony z Rajeckiej herbu Łabędź, wspominają go konstytucye 1678. *fol.* 44. Kędy kamienicę jego w Lublinie od wszelkich ciężarów uwolniono. Krzysztof podczaszy Mścisławski z sejmu 1678. komissarz do uznania krzywd wojska Litewskiego. *Constitut. fol.* 13. Michał w województwie Nowogrodzkiem w r. 1674.

W roku 1700. na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* Krzysztof *Mintow* Czyż sędzia ziemski Wileński, Stanisław rotmistrz powiatu Oszmiańskiego, Adam, Andrzej, Michał z tegoż powiatu, Samuel Czyż z Lidzkiego podpisali się. Bogusław z *Woronny* Czyż horodniczy J. K. Mci podpisał w aktach Wileńskich manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. 1763. r. wraz z innemi obywatelami. — Franciszek Czyż krajczy i marszałek konfederacyi województwa Wileńskiego w roku 1764. 25. Kwietnia podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. także pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Paweł z *Woronny* Czyż podczaszy i poseł województwa Brzeskiego Lit. deputowany do podpisania paktów konwentów Stanisława Augusta Króla. — Józef Czyż sędzia grodzki Wileński poseł na sejm elekcyi 1764. r. — Paweł wojski Brze-

ski Litewski, a potem podczaszy. — Kasper Czyż sędzia ziemski Wileński był deputatem na trybunał główny W. Ks. Lit. w roku 1784. oraz potem posłem na sejm walny Warszawski 1788. roku z województwa Wileńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Czyż *herbu Lis* z Nieczyca. List Zygmunta I. *in MS. Petricovien.* znalazłem, w którym do wszystkich prerogatyw szlachectwa Marcina Czyża Konstantynowicza z Nieczyca kilką lat nakładem, na dworze tegoż Zygmunta dobrze zasłużonego przypuszcza, kędy przydaje, że go Paweł Grzywa dworzanin królewski do herbu Lis przypuścił: zostawił ten Marcin potomstwo.

Czyżewski *herbu Drya.* Pod Koninem w Wielkiejpolszcze. Bartłomiej Czyżewski pisarz Zadworny: żona jego Borowska. Balcer dziekan i officyał Kaliski umarł w roku 1643. *Histor. Colleg. Calissien.* N. Czyżewski w Sieradzkiem województwie, którego zrodziła Golińska. Hieronim wziąwszy *in sociam vitae,* Wolską, miał z niej dwóch synów, Alexandra i Seweryna, którzy po długich trudach wojennych, powróciwszy do domu, zaślubili sobie w ziemi Wieluńskiej, dwie siostry rodzone, córki Jędrzeja z Rokszyc Ruszkowskiego herbu Pobog, z Burzyńskiej kasztelanki Konarskiej spłodzone, starszy wziął młodszą, a młodszy starszą. Alexander tedy z Jadwigi Ruszkowskiej, spłodził dwóch synów, Adama i Stanisława, i córkę Reginę Zygmunta Rudnickiego herbu Jastrzębiec małżonkę. Adam w młodym wieku umarł, Stanisław z Ewy Linowskiej, zrodził czterech synów, Jana, Antoniego, Józefa, Ignacego, i córkę Urszulę. Seweryn brat Alexandra, z Teresy Ruszkowskiej, miał synów sześciu, Franciszka, Jana młodo zmarłego, Kazimierza Soc. Jesu, rządził kollegia Grudziądzkie, Toruńskie, i Sendomierskie, Jędrzeja, Tomasza i Stanisława: i córek dwie; Zofią 1*mo voto* Pierzcińskiemu, 2*do voto* Stefanowi Borzewickiemu, Alexandrę Samuelowi Wilkotarskiemu, zaślubione. Franciszek wziął Łaszczyńską w województwie Kaliskiem, Jędrzej z Zofji Dobrosielskiej herbu Radwan, zostawił trzech synów, Piotra, Kazimierza, Jana, i córkę Franciszkę. Tomasz z Apollonji Chlebowskiej, spłodził Józefa, Seweryna, Stanisława, Konstantego, i córkę Urszulę. Stanisław najmłodszy brat, z Barbary Łukomskiej, ma synów trzech, Józefa, Hieronima, Jana, i córek cztery, Jadwigę, Teodorę, Magdalenę i Joannę. Maciej w Poznańskiem 1697. Stanisław Franciszek i Jędrzej w Sieradzkiem.

Ignacy Czyżewski kanonik Kujawski *auditor curiae episcopalis.* — Jakób Czyżewski burgrabia Czerniechowski koło 1792. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Czyżowski *herbu Pobog* w Mazowszu. Zygmunt na Czyżowie Czyżowski kanonik Płocki i Warszawski 1643. *Constit. Synod. Płocen.* Tenże sam potem był biskupem Kamienieckim 1664. Czyżowska Oborskiego podkomorzego Czerskiego małżonka. Wojciech w ziemi Nurskiej w roku 1632. Alexander w województwie Rawskiem 1674. Marcin w Pińskiem 1632.

Czyżowski *herbu Półkozic*, w województwie Sendomierskiem. Wyżga herbu Półkozic pierwszy według Paprockiego, założył Czyżów od którego potomkowie jego tej nabyli denominacyi: kładzie i syna jego Michała kasztelana Krakowskiego i starostę, lubom ja go między temi kasztelanami pominął, ile że ten autor ani listu tego zkąd to wziął, ani roku na to nie przywodzi. Jan Czyżyk opat Tyniecki umarł 1310. mąż pobożny, jako go sławi *in Tinecia Szczygielski fol.* 60. kędy go też do Czyżowskich Półkoziców referuje. Michał z Czyżowa kasztelan Sendomierski 1429. tego to podobno Paprocki Krakowską kasztelanią uczcił, ale bez fundamentu. Jan z Czyżowa Ligęza najprzód kasztelan Sendomierski, potem Krakowski kasztelan i starosta od Władysława Jagiellonowicza Polskiego i Węgierskiego Króla gubernatorem i wicerejem całej Małejpolski i Rusi uczyniony: na dokument tego przywodzi list królewski Paprocki dany w roku 1440. a w drugim 1444. zlał na niego władzę konferowania wakansów w tych sobie powierzonych prowincyach, i pod jego opiekę koronę całą zlecił. Też tedy prowincye rządził, póki Kazimierz następca Władysławów na tronie Polskim nie osiadł. Ś. Jadwigi na Stradomiu kościół przy Krakowie, swoją szczodrobliwością dokończył. *Nakiel. in Miechov. fol.* 489. 1457. Nie zostawił tylko syna jednego Jana, który gdy w młodym wieku umarł, wszystka fortuna spadła na córkę jego, która w małżeństwo zmówioną była z Zakliką Janem wojewodą Sendomierskim: a ztąd od dóbr Czyżowa, Zaklikowie, Czyżowskich imienia dostali. W kościele Rzeszowskim OO. Bernardynów widzieć jego statuę na wielkiej tablicy marmurowej.

Czyżowski *herbu Topor*, w województwie Sendomierskiem, z Zaklików swój początek wzięli, zkąd też jeszcze i po te czasy niektórzy tego domu familianci Zaklikami Czyżowskiemi pisać się zwykli. Imię to pierwszy wniósł Jan Zaklika wojewodzic Sendomierski, jako pisze *Okolski*, pojąwszy albowiem córkę jedynaczkę Czyżowskiego Jana herbu Półkozic kasztelana Krakowskiego jako się wyżej mówiło, Czyżowskim był zawołany. Wprawdzieć tak jego, jako i ojca wojewodami Sendomierskiemi piszą genealogistowie, ale czasu

dla nich nie widzę, i mnie się ich czytać nigdzie niedostało. Synów dwóch zostawił, jednego Jana, ten zszedł bezpotomnie: Jakób zaś z Warszowny herbu Rawicz kasztelanki Krakowskiej spłodził syna Hieronima, (to się jednak utrzymać nie może, bo według wszystkich historyków naszych Warsi koło roku Pańskiego 1280. na kasztelanji Krakowskiej prezydował: Czyżowski zaś kasztelan Krakowski Pólkozic umarł 1457. toć Jakób z córki jego urodzony poźniej musiał żyć, a o te czasy że żaden Warsi nie był kasztelanem Krakowskim, snadno poznasz z tego, co się o nich na miejscu mówiło) dziedzica na Wojsławicach, któremu lubo Król Zygmunt I. przywilej posłał na województwo Sendomierskie 1507. raczejby miał mówić *Okolski* 1508. po Mikołaju Kamienieckim; przecięż go przyjąć niechciał. Miał za sobą Annę Sienińską kasztelankę Kamieniecką, z której córki dwie, Anna za Mikołajem Koniecpolskim kasztelanem Rozpirskim, druga za Jędrzejem Tęczyńskim kasztelanem Krakowskim: i syn Stanisław kasztelan Połaniecki: temu Dorota z Michowa herbu Rawicz łowczanka Lubelska powiła czterech synów, to jest Zygmunta kasztelana Bełzkiego, a przedtem Połanieckiego (z Anny Koniecpolskiej starościanki Wieluńskiej dwóch synów jego młodo pomarło) Mikołaja, Stanisława i Hieronima, i córkę Prochańską. Z tych od Mikołaja był Hieronim i Alexander. Hieronim pojął Elżbietę Zborowską starościankę Szydłowiecką, syna z nią miał Krzysztofa. Alexander spłodził Franciszka, który wszedł w kontrakty małżeńskie z Magdaleną Romerówną od tej córka Katarzyna Janowi Stadnickiemu poślubiona. Z synów zaś trzech, Zygmunt bezpotomny. Alexander zostawił Franciszka któremu Katarzyna Kuczkowska trzy córki powiła, Teresę, ta *primo voto* żyła z Antonim Szczepanowskim chorążym Czerniechowskim, 2*do* z Antonim Morskim stolnikiem Owruckim. Zofią z Samuelem Gosławskim. Trzecią Młodzianowską kasztelanową Lubaczewską, a potem Ossolińską kasztelanową Czechowską, i synów dwóch, Jędrzeja i Alexandra podczaszego Bracławskiego.

Alexander *Zaklika* Czyżowski najprzód był podczaszym Bracławskim, marszałkiem sądów kapturowych województwa Sandomierskiego 1733. roku, a potem za Augusta III. Króla został kasztelanem Połanieckim 1742. roku. — *Heraldyka Wielądka.* — Umarł ten zacny mąż i ostatni podobno z zacnego domu Czyżowskich, około roku 1761. — *Krasicki.*

Jan Kochanowski napisał nagrobek Stanisławowi Zaklice Czyżowskiemu (wyżej wspomnianemu) kasztelanowi Połanieckiemu. Jest umieszczony w Dziełach tego Poety w Tomie III. stron. 268. wydania Lipskiego. —

D.

DĄB HERB.

Herb ten, ma w sobie młodocianego Dąbka, na którego trzech gałązkach, trzy żołędzie tak rozłożone, że jedna w prawy bok tarczy nachylona, druga w lewy, trzecia prosto środkiem trochę nad poboczne wyniesiona, pod niemi dwa liscia dębowe, jedno zjednej strony, drugie z drugiej; Dąb się ten zda, jakby z ziemi z korzeniem wyrwany, dlatego też korzenie u spodu jego widać, kolor drzewa żółtawy, pole *według Paprockiego* czarne *według Okolskiego* czerwone, któremu poświadcza *autor Książki o klejnotach* nad hełmem z korony, takież drzewo wychodzi, tylko że korzenia jego nie widzieć. *Paprocki o herb.* 572. *Okol. tom.* 1. *fol.* 191. luboć on go Dub nie Dąb zowie, ale nie widzę czemu: ile że i samo w herbie drzewo, od Dębu że się Dąb zwać powinien, przyświadcza. *Klejnoty fol.* 48. Tym kształtem, nie mać w prawdzie żadnego herbu u siebie ułożonego *Petrasancta: atoli cap.* 6. *fol.* 510. powiada, że we Włoszech znajdują się familie, które rozłożystych Dębów i w żołądz obrodzonych w herbie zażywają, i owszem, *Bussier. Flosc.* twierdzi, że Juliusza wtórego Papieża herb był Dąb. O początkach tego klejnotu nasi pisarze milczą, to tylko przydają, że z Czech do Polski naszej wniesiony, jakoż *in Atlante novo Germ. fol.* 50. znajdziesz że się w Niemczech *Clessii*, tym herbem pieczętują, tylko że liscia na Dębie niemasz, i Dąb na trzech wzgórkach osadzony. Przenosiny, zaś te do ojczyzny naszej miały być koło roku 1518. *Paprocki jednak o herbach fol.* 699. jeszcze za Kazimierza wielkiego wspomina Jana Dąba, że kwitnął w Polszcze

Herbowni.

Achler. — *Adamczowski.* — *Kulmiński.* — *Żołądź.*

Dabisz. Nobilitowany 1658. tę nobilitacyą otrzymał pierwszy Gabryel Dabisz.

Dąbkowski *herbu Korczak.* Symeon Boratyński, działem wziąwszy dobra Dąbkowice, od nich nazwany Dąbkowski, i ztąd Dąbkowscy Korczakowie na Rusi.

Dąbkowski *herbu Półkozic*, w Rawskiem województwie gniazdo tego domu zakładają pisarze nasi: więcej o nich nigdziem nie czytał.

Wojciech i Kasper Dąbkowscy herbu Półkozic pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Łęczyckiego. *Kuropatnicki* w §. V. w extrakcie *intabulatorum Galliciae et Lodomeriae equitum*, umieszcza, zapisanego pod rokiem 1682. dnia 5. Listopada Wojciecha Dąbkowskiego.

O Pawle Dąbkowskim wspomina konstytucya 1790. roku. —

DĄBROWA HERB.

W polu błękitnem podkowa biała polerowana, krzyż na niej złocisty, a drugie takież dwa po końcach, barkiem do góry podniesiona stoi, końcami nadół, na hełmie skrzydło sępie, a przez nie strzała, z dołu ku górze przelatująca, *Biel. fol.* 173. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1104. i 1159. *O herbach fol.* 320. i *fol.* 662. *Okol. tom.* 1. *fol.* 128. *Klejnoty fol.* 45. *Z Księdza Duryewskiego* o początkach tego herbu, co napisał *w Niezeszłej Pamiątce Kostków. f.* 3. tu położę. Przodek domu tego według Paprockiego był rodowity Polak z tej familji, która ma za herb podkowę, a na niej krzyż podniesiony, zowiemy to Poboże jako ma *Cromer lib.* 1. albo jako *Statut. Łaskiego fol.* 127. Pobodze, a zwyczajniej teraz Pobog. *Autor Historyi Prusko Polskiej*, *w ma-*

nuskryptach twierdzi, że pierwszy Dąbrowczyków przodek, był cudzoziemski kawaler, który kiedy Chrześcijańskie wojska, na rekuperacyą Jerozolimy, a w niej grobu Chrystusowego, expedycyą w roku 1096. czyniły, szedł na tę świętą wojnę z Godefrydem Bullioniuszem, wprzód od niego legacyą odprawiwszy do monarchy Polskiego Krzywousta, o wolny pass ku Carogrodowi przez jego państwa: a gdy pod Jerozolimą znacznemi odwagami wsławił swoje męztwo, Godefryd na Królestwo Jerozolimskie podniesiony, nadał mu herb nowy, kalwaryą albo górę śmierci Pańskiej z Krzyżami trzema, co Dąbrową zowiemy: a tak powracając z Palestyny, przez naszę Polskę, tu osiadł, i familią rozkrzewił. *Histor. Polon. Pruth. Posselii in Coll. Premisl. S. I. fol.* 56. *MS. Konopatskich* podobną o tem rzecz ma, z tym dokładem, że dwóch braci w Lotaryngji do Palestyny z kilką set ludzi wyprawę uczynili, w roku 1104. i tam odwagą nabyte te ozdoby opisuje. Ta relacya więcej pozoru niż prawdy mająca, najprzód niema po sobie żadnego dawniejszego autora; nadto niezgadza się z niewątpliwą historyą, jako w innych rzeczach, tak i w tem: że Krzywousta w roku 1096. czyni monarchą Polskim, który był dopiero 1102. na państwo Polskie wstąpił: i sam herb tego domu pokazuje, że autor jego był Pobożanin, który do klejnotu ojczystego, dwa tylko przybrał krzyże poboczne. Małe też jest podobieństwo podkowy do kalwaryi: a herbu tego nazwisko Dąbrowa, jawnie wymaga; że się urodziło w języku Słowiańskim, nie cudzoziemskim: a podobno sam sobie i potomstwu swemu Pobożanin z pochwaleniem krewnych z pobożności przybrał: a to z tej okazyi. Zapadł gromadno nieprzyjaciel w kraje Polskie, i zwykłą dzikością pustoszył: na odparcie gwałtu nagłego, zebrało się prędko kilka powiatów szlachty i rycerstwa Polskiego, przecięż że w nierównej sile i liczbie stanęli; wódz ich chcąc szczupłość ludzi swoich ukryć, przy Dąbrowie czy gaju wojsko uszykowawszy, czekał na sposobną do bitwy okazyą. Zwłokę tę, bojaźnią ochrzcił nieprzyjaciel, i wyrzucał z natrząsaniem. Pobożanin, jeden z mężnych ludzi, nie mogąc tej hańby wytrzymać wzwarłszy konia sam tak na adwersarza silno uderzył, że łamiąc szyki, i przebijając się przez hufy siła trupem położył: widząc to drudzy, skoczyli mu na posiłek, i za powodującem sercem i szczęściem nieprzyjaciela rozgromili. Na pamiątkę tedy tej odwagi, a podobno że się przez dwa hufce nieprzyjaciół Krzyża Ś. przebił, dwa krzyże poboczne do dawnego ojczystego klejnotu przybrał. Hełm jednak, rozumiem że w inszej okazyi z aukcyą nabyty, niewiem czy nie w tej, że sępa przez wojsko przelatującego, strzelec niepospolity

z łuku obarczył. Co za dobry znak miano, bo inaczej z sępów za wojskiem polatujących, nie dobrą wieszczbę starożytność brała, tak trzymając, iż ten ptak trupem się karmiący, przeczuwa klęskę, i tam się obraca, gdzie więcej trupem padnie, jako pisze *Horus. Apollo.* ale o tem skrzydle nic historycy. To z nich pewna, że od Dąbrowy przy której wojsko nasze stało, i temu herbowi imię się dostało Dąbrowa: acz też niektórzy i Dąbowa nazywają, ale to podobno drukarni błąd, że r literę opuszczono.

Panegirystowie niektórzy w tem są rozumieniu, że ten pierwszy przodek Dąbrowczyków, o którym dotąd rzecz, był ów zacny wojewoda Mazowiecki Przybysław z Rostkowa. U mnie to wieści płonne: o czem niżej. Dawniejsi autorowie przy których powaga, ani imienia tego kawalera, i pomienionych nieprzyjaciół, jego powodem rozgromionych, ani roku, którego się to działo, ani miejsca, na którem ta przewaga uczyniona, nie wypisują. Jabym rozumiał, że się to działo w Mazowszu, albo na pograniczu tej prowincyi, ile że w Mazowieckiem województwie potomstwo jego z dawna siedliska swoje miało. Dalej ztąd wnoszę że nieprzyjaciel był z przyległych od północy, albo też od wschodu, księztwu Mazowieckiemu krajów, to jest albo Jadźwingowie, Podlaszanie, albo Litwa, albo Prusacy starzy, wszystkie na ten czas Polakom nieprzyjazne narody. A co *w MS. Ks. Rutki* czytam że to byli Krzyżacy, zakonna kawalerya Niemieckiej nacyi, w Prusiech osiadła, to się nie zda. Albowiem familia Dąbrowczyków, widzi się być w Mazowszu, nie wątpliwie dawniejsza, niż Krzyżacy w Prusiech, bo ci według Tretera 1225. według Dusbruchiusza 1226. według Długosza 1230. od Konrada książęcia Mazowieckiego w te kraje przywołani; kiedy Dąbrowczykowie, już rozkrzewieni, pierwsze Mazowieckiego senatu urzędy, chwalebnie na sobie trzymali, jako Boguta z Rostkowa wojewoda Mazowiecki 1232. Przybysław z Rostkowa na temże krześle 1246. Nadto rzecz z dziejów Polskich jawna, że na ten czas Krzyżacy, jeszcze w świeżej pamięci, dobrodziejstwa wzięte mając, niemieli żadnych z Polakami, swemi fundatorami i dobrodziejami dyffidencyi: acz z Pomorzany, już się kłócili, ale sami w siły jeszcze nie zamożni, Polskiemi najbardziej posiłkami, przeciw spoganiałym Prusakom wojowali, dopiero po roku 1300. jawnie z nami walczyć poczęli. Jeszcze i to mam za rzecz pewną że nie dopiero za Władysława Łokietka Króla ta familia Dąbrowczyków swoje początki brała, ale podobno przed dziadem jego Konradem książęciem Mazowieckim: determinować jednak czas trudno, acz może się twierdzić, że to snać było

koło roku 1100. jakoż przed rokiem 1041. już między przedniemi domami Pobożanie, mądrą radą i godnością słynęli, *Bielski fol.* 70. z których jeden legacyą po Kazimierza I. odprawił. Niektórzy drukiem publikowali, że jeden z Dąbrowczyków, trzeci od pierwszego tej familji autora, z Mieczysławem pierwszym z książąt Polskich Chrześcijaninem, chrzest święty przyjął 965. ale bym ja to rozumiał o Jastrzębczyku. Marcina herbu Dąbrowa wojewodę Mazowieckiego w roku 1387. pisałem między senatorami tego województwa.

Herbowni.

Budzyński, Chociwski, Ciechanowiecki, Dąbrowski, Garliński, Głodowski, Jabłoński, Jakimowicz, Januszewski, Jarzębiński, Karaś, Karniewski, Kiszka, Koc, Kostka, Laskowski, Lauxmin, Łoś, Młodzianowski, Morawski, Napierski, Płodownicki, Porzecki, Rostkowski, Secymiński, Sierzputowski, Zgierski.

Kuropatnicki i inni, następującym także familiom herb ten przypisują: *Boguta, Łępkowski, Podolec, Smolechowski, Wdzienk, Dąbrowa, Mikoszewski, Siemieński, Talko, Zelkowski.*

Dąbrowa, w księztwie Litewskiem. Ci z Moskwy wyszli. Tomasz Dąbrowa rotmistrz dwóchset usaryi pod Weisteinem roku 1604. gdzie Litwa wygrała batalią. Pod Kircholmem roku 1605. lewem skrzydłem rządził, mąż wojenny i szczęśliwy, i ztąd Chodkiewiczowi Karolowi miły. Pod Dynamundą siła do zwycięztwa pomógł. Co zawdzięczając mu ojczyzna, pewną summę na Lucińskiem starostwie zapisała mu. Syn jego N. starosta Luciński.

Na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*, Adam i Jan Dąbrowa podpisali się z powiatu Bracławskiego. — *Wielądek.*

DĄBROWSKI HERB.

Panna z warkoczem rozczesanym, w sukni białej, w koronie złotej na głowie, we dwie razem dmie trąby, mosiężne, z których jedna od ust jej w prawą tarczy, druga w lewą idzie, pole czerwone, na hełmie, tymże kształtem Panna w jednej ręce jednę, w drugiej drugą trąbę trzyma. *Paproc. o herb. fol.* 570. *U naszego Ks. Petrasancta cap.* 65. widzieć takich kilka herbów, w których chłopięta czy też Panny na instrumentach różnych dętych grają, po stroju poznać, że niektóre cudzoziemskie domy, wiejskiej kondycyi ludzi albo dzieci grających w herbie noszą. Jakoż, że i ten herb z Ni-

derlandu do Prus przybysz, świadczą ciż autorowie: przecież okazyi i początku jego nikt nie zakłada: dorozumiewa się tylko Okolski, że wielkiego serca kawalerowi, dla znacznej jakiejsiś damy mężnie się zastawiającemu nadany, czyli jako chce *Ks. Rutka in MS.* że Królewską córkę na wojnie pojmaną, Panu swemu odważny rycerz oddał. Luboć i to nie nowina, że i w słabej płci, mężkie i nieustraszone serce świat nie raz widział, jako kiedy Panienka w ośmnastu leciech, całemu Francuzkiemu wojsku przeciwko Anglikom hetmaniła w mezkie szaty przestroiwszy się, Aurelią od oblężenia wybawiła, a potem sama na pierwszy ogien idąc i najcięższe stósy wytrzymując, chwalebne z nieprzyjaciół zwycięztwo odniosła. *Histor. Gallicana.*

DĄBROWSKI HERB.

Tym się herbem Dąbrowscy w Prusiech szczycili, z których Jerzy starosta Człuchowski w r. 1466. w tymże zamku pojmany, i w niewolą wzięty od swego niegdy niewolnika Pomorzanina. *Biel. fol.* 440. *Cromer lib.* 26. Hektor dworzanin kiedyś Kazimierza III. Króla Polskiego, od którego, w zasługach wziął starostwo Radzyńskie, które potem nieprzerwanie aż do czasów Paprockiego z tego domu nie wychodziło; po nim zostało się synów dwóch, Mikołaj najprzód kasztelan 1479. potem wojewoda Chełmiński 1481. Jan, *Historia Polon. Pruthen. fol.* 88. chce go mieć kasztelanem Chełmińskim w roku 1487. ten w owej pod Chojnicami naszych porażce, siłą ranami zwątlony, między gęstemi trupami poległ, atoli po batalji, gdy ciała jego słudzy własni szukają, żywo, ledwo jednak tchnący znaleziony, przy należytem staraniu od śmierci wybrnął. Z synów jego trzech, Bartłomiej w Węgrzech wiek swój na różnych kampaniach trawiąc, nakoniec tamże zginął. Mikołaj brat jego w Mo-

skwie poległ: Jan trzeci brat, wojewodą był Chełmińskim starostą Radzyńskim: temu Luzyańska wojewodzanka Chełmińska powiła dwóch synów, Hugona starostę Radzyńskiego, ten z Katarzyną Działyńską wojewodzanką Chełmińską wszedłszy w kontrakty małżeńskie, sześciu synów spłodził Jana, Mikołaja, Michała, Jędrzeja, Stanisława, i Felixa: córek kilka, z których jedna Lichtyanowi zaślubiona. Jan brat Hugona starosta Radzyński, zamek Radzyński trafunkowym ogniem zniszczony wielkim nakładem restaurował. *Paproc. Ogród fol.* 221. Ten z Działyńskiej tylko jednę córkę miał, Elżbietę Konopacką kasztelanową Chełmińską, z drugiej zaś Głuchowskiej miał kilku synów. Jana z tejże familji wspomina Okolski, a bodaj nie syna Hugona, od młodych lat doświadczonego żołnierza, który na Podolu osiadł. Ten w Moskwie na stolicy, w Prusiech i Wołoszech, żywo nacierając na nieprzyjaciela, z placu i postrzały w ciele, i sławę imieniowi swemu wynosił. Jest o nim konstytucya 1613. *fol.* 32. Dąbrowska była za Mortęskim, Barbara starościca Radzyńskiego córka, była za Michałem Trzcińskim podkomorzym Pomorskim. O Krzysztofie Dąbrowskim pisze *Histor. Polon. Pruth. fol.* 631. że był kasztelanem Gdańskim 1490. z Wojanowa się pisał, bo wyżej wspomnieni z Dąbrówki. Felicyan Dąbrowski w zakonie naszym apostolski missyonarz, z Stefanem Czarnieckim sławnym wojownikiem w Danji i Holsacyi podczas wojny Szwedzkiej, pole obfite miał do heroicznych dzieł, w których pracach stargawszy siły umarł 1688. wieku swego 71. miał braci kilku rodzonych i z nich synowców z których jeden był proboszczem Grudziądzkim 1700. a potem opatem Oliwskim zakonu Cysterzów.

W Manuskrypcie Helsberskim znajduje się list Zygmunta I. do Łukasza biskupa Warmińskiego, w którym te są słowa: *Delatum est nobis quod judex terrae Pomeranie Tomas Sarnilla ita functus sit, ad quod quidem officium commendatus nobis nobilis Leonardus Dąbrowski de Vojanowa: etc. etc.* Data listu z Krakowa *feria quarta, ante festum S. Martini a.* 1510. — Także list Katarzyny z *Działynia* Dąbrowskiej starościny Radzyńskiej (jak wyżej) z *Radzynia* 23. Sierpnia roku 1588. w którym donosi Kromerowi biskupowi Warmińskiemu o śmierci małżonka swojego. — *Przypisy Krasickiego.*

Z tegoż starożytnego domu Dąbrowskich, herbu własnego *Dąbrowski* zwanego będących, Jan Dąbrowski, z Maryanną *Szymanowską* zostawił potomstwo, trzech synów, dwóch w duchownym stanie, a trzeci Jan Michał pułkownik w wojsku Saskiem, który z Zofią *Lettawówną*, córką Lucyusza *Lettaw*, generała gwardyi konnej koronnej, którego przodkowie w Prusach w województwie Pomorskiem, a potem w księztwie Litewskiem, z znacznemi domami spokrewnieni, zawsze ludzie rycersey, i w różnych okazyach ojczyznie dobrze zasłużeni, (o którym domie poniżej pod własnym

alfabetem litery L. umieszczono). Zostawił potomstwo dwie córki. Alexandrę, ta w panieństwie umarła; drugą Ludwikę za Barnerem pułkownikiem w wojsku Saskiem: i syna Jana Henryka, który spłodzony w województwie Krakowskiem w *Napierchowcu*, ten mąż wiek swój młody przepędził w służbie wojskowej elektora Saskiego Fryderyka Augusta, przez lat 22. Ztamtąd w czasie sejmu walnego Warszawskiego 1788. zaczętego, przy powiększeniu wojska do stu tysięcy, gdy wielu rodaków zagraniczną służbą wojskową dystyngwowanych, powoływano, przez wydaną konstytucyą do swej ojczyzny; Jan Henryk Dąbrowski, znany wielu osobom z umiejętności służby wojskowej, w Saxonji, do ojczyzny własnej powróciwszy, został zaraz placowany na vicebrygadyera kawaleryi narodowej, a z sejmu Grodzieńskiego wyznaczony był komissarzem wojskowym, a potem w roku 1794. postąpił na generała lieutenanta komenderującego. Ożeniony z Gustawą hrabiną *de Rakel*, (?) zostawia córkę Karolinę, i syna Jana Michała, któren w stanie wojskowym męztwem i odwagą także dzielnie się odznaczył. — *Wielądek.*

Wyżej wspomniany Jan Henryk Dąbrowski generał, poźniej dowódzca legionów Polskich we Włoszech, wszedł po śmierci swej żony w powtórne śluby z *Chłapowską*, z której także dwoje dzieci zostawił, córkę, i syna Bronisława. —

Dąbrowski *herbu Abdank*, w Sieradzkiem województwie. Sebastyan pod Pleszkowem pieszo szedł do szturmu. *Paprocki o herb. f.* 404. Dąbrowski kanonik Wiślicki 1586. *Histor. Domus Probat. Cracov.*

Dąbrowski *herbu Dąbrowa*. W województwie Mazowieckiem. Maciej 1632. Stanisław 1648. pisali się z Ciechanowską ziemią na elekcye Królów Polskich. Zofia Dąbrowska Dąbrowskiego herbu Jastrzębiec małżonka.

Dąbrowski *herbu Dołęga*, w Łęczyckiem województwie i w Brzeskiem Litewskiem, Okolski ich opuścił. Hieronim Kazimierz Dąbrowski cześnik Bracławski poborca Brzeski 1691. Syn jego Jan Chryzostom, herb ich widziałem Dołęga. Piotr stolnik Miński 1674. *Porządek Elekcyi.* Wojciech podstoli Nowogrodzki miał za sobą Petronellę Sasinownę.

W r. 1778. Jan *Dołęga* Dąbrowski łowczy Brzeziński. — Onufry podstoli Orłowski. — Józef cześnik Kruszwicki. — *Krasicki.*

Dąbrowski *herbu Drogosław*, w Poznańskiem województwie. Maciej archidyakon Kaliski 1600. *Recepta na Tautomachią.* Dąbrowska Swentosława Orzelskiego sędziego Kaliskiego małżonka. *Paproc. o herb. fol.* 506. Wojciech w województwie Poznańskiem poborca z sejmu 1629. *Constitut.* 1643. *fol.* 6. Jan 1632. Jędrzej z Bukowice 1648. królewskie elekcye podpisali. Zygmunt pisarz Kaliski 1697. Dąbrowska Wawrzeńca Gnińskiego małżonka 1580.

Michał Dąbrowski kanonik Poznański deputat na trybunał koronny roku 1752. i 1753. — Maciej Dąbrowski susceptant grodzki Poznański roku 1792. — *Heraldyka Wielądka.*

Dąbrowski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Sendomierskiem. Jędrzeja Dąbrowskiego dwóch synów było Teodor i Marcin i córka Dorota za Krzysztofem Pokorszyńskim 1660. Jacka z Ewy Lipowskiej córki dwie, Katarzyna z Wojciechem Kamodzińskim, druga z Janem Łazowskim zaślubione. Szymona Anna Bardzińska małżonka. Dąbrowski miał za sobą Dąbrowską herbu Dąbrowa. Helena z Franciszkiem Dzierzkiem żyła. Stefan miał za sobą Maryannę Jaroszewską, z tej był syn Stanisław, *2do* Czerniechowską z tą żył *sterilis* *3tio*. Ostrowską, z tej był syn Antoni i córka Franciszka Zembrowka.

Dąbrowski *herbu Jelita*, z Małej Polski w Podole się przenieśli. Z tych jeden pisarzem był grodzkim Latyczewskim, drugi Winnickim. Piotr skarbnik Bracławski. Stefan skarbnik Halicki, żona jego Justyna Gnoińska trzech mu synów powiła, Stanisława Józefa i Jana, i córkę z Piotrem Brzeskim zmówioną. Marcin skarbnik Wołyński, Jędrzej Paweł i Mikołaj 1632. w Wołyńskiem województwie pisali się na elekcyą Władysława IV. Samuel dziedzic na Mokrzanach łowczy Latyczewski, miał za sobą Maryannę Miastkowską cześnikownę Podolską, z której córka Róża dostała się Stanisławowi Cetnerowi staroście Trębowelskiemu. Józef podstoli Latyczewski 1697. Anastazya zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Michał Sáryusz stolnik Chełmiński konsyliarz konfederacyi województwa Podolskiego roku 1734. — Tomasz Dąbrowski podczaszy Latyczewski podpisał elekcyą Augusta II. — Alexander Dąbrowski regent grodzki Chełmski. — Ludwik Dąbrowski vice-regent grodzki Halicki, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem. — Antoni łowczy i sędzia grodzki ziemi Łuckiej. — Ignacy chorąży Włodzimierski. — *Heraldyka Wielądka.*

Dąbrowski *herbu Junosza.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, atoli *Radziński in Apocalypsi Stanislai Orichovii*, tych którzy się w Wileńskiem województwie Dąbrowscy znajdują, Junoszami zowie. Z tych Michał z Wileńskiem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Jan miecznik Wołkowyski 1674. w Oszmiańskiem. Stanisław Kazimierz Dąbrowski najprzód cześnik i pisarz grodzki Wileński posłując na sejm 1685. komissarzem deputowany do Kurlandyi w sprawie Piltyńskiej, *Constit. fol.* 13. i znowu w roku 1690. już podkomorzym będąc Wileńskim, *Constit. fol.* 8. i na konwokacyą 1696. trzech synów zostawił Jana kawalera Maltańskiego, Marcyana marszałka Wiłkomierskiego, żona jego Judycka, i *N.* który z Podowskiej spłodziwszy dwóch synów, z których jeden umarł w Poznaniu; został Bernardynem w Wil-

nie. Jednak *MS. Ks. Kojałow.* Dąbrowskich w Wileńskiem chce mieć Jastrzębczykami.

Józef *Junosza* Dąbrowski rotmistrz i chorąży powiatu Wiłkomierskiego pisał się na manifest 1763. roku *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. w Wilnie. — Ignacy Tadeusz *Junosza* Dąbrowski chorąży powiatu Wiłkomierskiego, i Jan *Junosza* stolnik tegoż powiatu podpisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Wiłkomierskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Dąbrowski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Marcin w ziemi Wieluńskiej z sejmu 1624. poborca. Jędrzej w zakonie naszym wielkich przed Bogiem mąż zasług, w konwersacyi z ludźmi tej ostrożności, że w dyskursach jego żadnego próżnego nikt nie słyszał słowa: będąc wielkiej umiejętności, przecież z pokory, rady u inszych mniejszych z chęcią szukał; od wszelakich rządów starszym się swoim wyprosił, żeby był Bogu tym spokojniej mógł służyć: w tych i w inszych cnotach zalecıwszy się niebu, poszedł po zapłatę w Poznaniu 1666. Mikołaj z Wieluńskiej ziemi o którym konstytucye 1575. *fol.* 234.

Dąbrowski *herbu Kuszaba.* Od dóbr Dąbrowa nazwanych tego imienia nabyli. Marcin Dąbrowski Kuszaba sędzia ziemski Czerski, brat jego rodzony Adam mąż rycerski: stryjeczni tych bracia byli, Jędrzej kanonik Poznański pleban Sobikowski i Chynowski, drugi Gabryel, którego syn Stanisław właśnie do wojny urodzony: co o nich wspominają nadgrobki w Sobikowie. Marcina z Zgorzelskiej córka była za Omiecińskim; synów zaś dwóch było, z tych Kasper od Walentyna części w Dąbrowce nabył, i Paweł tak męztwem jako i ludzkością zalecony, z Brzeskiej zostawił córki trzy, Zofią Staniszewską, Katarzynę Jezierzyńską i Świadską: synów piąciu. 1. Jan w Szwecyi chwalebnie poległ. 2. Stanisław tamże w niewolą wzięty, atoli potem z niej się wywikłał. 3. Wawrzeniec ten z Kamińskiej Zawiszanki trzech synów spłodził, Adama, Jana, i Zygmunta. 4. Adryan w różnych okazyach doświadczonego męztwa, temu Regina Hołubianka powiła syna Gabryela Jana i Alexandra, i córki Annę Marynę, Katarzynę i Helenę. 5. Kasper w niewoli u Turków lat ośmnaście przepędziwszy, gdy się do ojczyzny powrócił, godnym był rotmistrzem. Jan i Jakób 1648. Walentyn Piorun, Jędrzej, Stanisław, i Wojciech w ziemi Czerskiej 1697. Jerzy podczaszy Czerniechowski w ziemi Dobrzyńskiej 1697.

Felix Dąbrowski z ziemi Czerskiej podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Czerskiej. — Ludwik łowczy Bydgoski. —

Dąbrowski *herbu Nałęcz*, w Lubelskiem województwie i w ziemi Liwskiej. Alexander i Jakób 1632. Idzi pisarz ziemski Liwski, Seweryn podstarości i sędzia kapturowy i poseł ziemi Liwskiej 1648. Jan Antoni podstoli i poseł ziemi Liwskiej. Marcin pisarz kapturowy Liwski, Jan i Stanisław 1674. Zygmunt pisarz Liwski.

Antoni Dąbrowski P. W. K. poseł na elekcyą ziemi Liwskiej, Roch i Kazimierz z *Owsa* Dąbrowscy z tejże ziemi Liwskiej pisali się na elekcyą tegoż Stanisława Augusta Króla. — Ignacy Dąbrowski podwojewodzy ziemi Liwskiej. Są także i w ziemi Warszawskiej. — *Heraldyka Wielądka.*

Dąbrowski *herbu Ogończyk.* Jędrzej z Dąbrówki dziekan Gnieznieński, umarł 1493. jako wypisał Paprocki z jego nadgrobku. Agapit Dąbrowski w zakonie naszym sławny teolog z tego domu, umarł 1624. *Histor. Provinc.* Marcin Szłap Dąbrowski dziekan Kujawski 1542. był na synodzie Piotrkowskim. *Acta Synodi.* Jan Kazimierz kantor Kujawski deputat na trybunał koronny 1695.

Dąbrowski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie, pisali się z Dąbrowy. Spitygniew z Dąbrowy wojewoda Łęczycki, któremu Konrad książę Kujawski Łęczycki i Dobrzyński, względem jego zasług nadał te dobra, Dąbrową, Rogaczewo, Makosicze, Tarlino, co potem approbował syn Konrada Kazimierz w roku 1248. o czem kładzie przywilej *Paproc. o herb. fol.* 363. Tego wojewody potomkowie według Paprockiego nie synowie jako Okolski wytłómaczył, co i samych lat komput pokazuje, byli ci: Teodoryk, Piels, Peregryn, Tomasz dziedzic na Dąbrowie, i Jan, którego syn Stanisław archidyakon Gnieznieński Krakowski i Kujawski kanonik, prałat i pobożnością i nauką swego czasu u wszystkich wzięty, u kilku prymasów koronnych kanclerz, na ubogich dobroczynnie łaskawy umarł 1575. co o nim opowiada nadgrobek jego z herbem Róża w katedrze Krakowskiej postawiony i *u Starowol. in Monum.* i *u Paproc.* go znajdziesz. Dąbrowska Małgorzata była za Waleryanem Moskorzewskim kasztelanicem Wiślickim: Brat jej Mikołaj podsędek Sieradzki, którego syn Wojciech miecznik Sieradzki żył z Katarzyną Rokszycką kasztelanką Połaniecką, atoli Paprocki przydaje, że to był ostatni potomek Spitygniewa wojewody Łęczyckiego: ztemwszystkiem ja *in MS.* czytałem że z tej Rokszyckiej spłodził dwóch synów. Hieronima, który z Gosławską starościanką Będzieńską wszedł w kontrakty małżeńskie, i Stanisława, którego zda mi się córka dostała się w małżeństwo Bartłomiejowi Zaleskiemu Roliczowi.

Dąbrowski *herbu Radwan*, w ziemi Warszawskiej. Jan miecznik Rożański i Adam Ządło Dąbrowscy, w ziemi Rożańskiej pisali się na elekcyą Jana III. Maciej i Marcin na Władysława IV. Jan w ziemi Nurskiej na Jana Kazimierza. Kazimierz w ziemi Warszawskiej 1674.

Stanisław *Żądło* Dąbrowski w ziemi Warszawskiej w *Regulach* mający dziedziczną własność, zostawił córkę jednę. —

Dąbrowski *herbu Rawicz*, w województwie Podlaskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej, Pantaleon Matyasz 1648. Mikołaj stolnik Miński i pisarz grodzki, syn jego Jan. Jędrzej brat Mikołaja. Michał w Wileńskiem województwie, Jan w Słonimskiem. *MS. P. Kojał.*

Wielądek w heraldyce pisze iż są Dąbrowscy *Rawicze* w województwie Podlaskiem, w ziemi Drohickiej, ze wsi *Łazów Dąbrowy Wielkiej*, swój początek mają. Z tych Jan *Staczek* Dąbrowski, zostawił po sobie Piotra, od którego Grzegorz z Maryanną *Włostowską* spłodził trzech synów, Walentego, Fabiana, i Sebastyana, który ma syna Józefa. Fabian zaś z *Kryńską* miał potomstwo trzech synów: Franciszka szambelana J. K. Mci z *Grochowską* ożenionego, Mateusza księdza kanonika Brzeskiego Litewskiego i proboszcza Dąbrowy wielkiej: Wojciecha mającego za sobą *Dąbrowską* z Wiśniowka: i córkę jednę za Mioduszewskim. Walenty *Staczek* Dąbrowski najstarszy syn Grzegorza, ten z Zofią *Święcką* spłodził synów trzech: Pawła, Szymona, i Antoniego Jezuitę, a potem kanonika Brzeskiego Litewskiego D. U. J. Paweł Dąbrowski obrał sobie stan duchowny, w tym podług obowiązku onegoż przykładnie, życie prowadząc, dopełniał pilnie swej powinności urzędu duchownego, będąc dziekanem Węgrowskim, oraz kanonikiem Brzeskim Litewskim, proboszczem Kossowskim. Szymon *Staczek* Dąbrowski brat rodzony tegoż, a syn Walentego, burgrabia grodzki Ostrowski, *trinubis*, *primo voto* z Ludwiką *Oldakowską sterilis: secundo voto* z Maryanną *Hornowską* synów dwóch spłodził, Józefa i Wiktora, córek dwie Konstancyą, za Wojciechem Chmielińskim, Barbarę pannę: *tertio voto:* z Petronellą *Krasnodębską* syn jeden Franciszek, i córka Wiktorya, małoletnie.

Z tych zaś którzy się w Litwie znajdują: Michał łowczy, Jakób strażnik Inflantscy pisali się na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. z województwa Inflantskiego 1700. roku. Jan i Ludwik Dąbrowscy podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Witebskiego. Józef i Mateusz Dąbrowscy podpisali elekcyą tegoż Stanisława Augusta Króla z województwa Podlaskiego.

Dąbrowski *herbu Szeliga*, z familji Matkuszewskich, w Łęczyckiem województwie.

Dąbrowski *herbu Zabawa*, w Łęczyckiem województwie, z którem Piotr pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Dąbrowski *herbu Zagłoba*, w Łęczyckiem województwie. Kazimierz pisarz grodzki Łęczycki, deputat na trybunał koronny 1710.

Onufry Dąbrowski chorąży Orłowski deputat na trybunał koronny 1783. z województwa Łęczyckiego. — Onufry na *Wielkim Chrząstowie* Dąbrowski sędzia kapturowy Łęczycki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z temże województwem.

Do tego herbu należy Szymon Dąbrowski który z Maryanną z Raczewskich spłodził Jana od tego zaś z Rozalią z *Michałowskich* herbu *Wieruszawa* jest córka Helena za Mikołajem Soleckim. — *Heraldyka Wielądka.*

Dąbrowski. Sebastyan Dąbrowski dla męztwa swego w utrzymaniu zamku Smoleńskiego przeciwko Moskwie, którzy go byli oblegli, do prerogatyw szlachectwa przypuszczony na sejmie 1638. *Okol. tom.* 3. *fol.* 360. Do tejże łaski przyjęty Stanisław Dąbrowski na sejmie 1676.

Dąbski *herbu Godziemba*, w Kujawskiem województwie i w inszych. Czyli raczej Dąbscy z Lubrańskich swój początek wzięli, zkąd się też podziśdzień z Lubrańca pisać zwykli, kiedy się jednak od nich wydzielili, konkludować nie mogę. Pospoliciej wprawdzie świezi panegirystowie Lubrańskiego podkanclerzego koronnego autorem tej wsławionej u nas familji zakładają, bo mu dwóch synów przywłaszczają, z których jednemu Lubrańcz, Lubin i Chocin miasta z wielą innemi dobrami, drugiemu Dąbie mila od Brześcia Kujawskiego jako i Lubrańcz, działem się dostały, od których dóbr Dąbskim zawołany. Co lubo być może, przecież ile w najstarszych przywilejach doczytać się mogłem; jeden tylko Lubrański Grzegorz Deitarus pieczęć mniejszą koronną trzymał w roku 1496. Ten jednak w duchownym stanie był, proboszczem go Szkalmierskim na jednem miejscu czytam, na drugiem archidyakonem Krakowskim: ofiarowano mu było i biskupstwo Płockie, ale go przyjąć niechciał: o czem wyraźniej się mówić będzie pod Lubrańskiemi. Zaczem tego przezacnego domu nie może być początkiem, chyba żeby kto mówił, że po śmierci żony swojej i po zostawionym z niej potomstwie dopiero sobie ten stan obrał: na to jednak albo dawniejszego by autora świadectwa, albo jawniejszego dokumentu trzeba. Temu tedy któremu się Dąbie działem dostało, niektórzy dziewiąciu synów przypisują, inni siedmiu: z tych dwaj w Litwie, dwaj na Rusi, trzej na Kujawach osiedli.

Jakoż że i na Rusi tegoż herbu Dąbscy kwitną; u mnie jest pewna. Z tych Jakób koło roku 1590. z Zofią Skokowską z Sendomierskiego spłodził córkę Annę Klonską bezpotomną i synów czterech: Jakóba, ten w Moskwie po usarsku

służył, umarł *sterilis*, jako i brat jego Marcyan który też w niewolą był wzięty pod Korsuniem, z której wybrnąwszy, gdy znowu pod Batowem na rebellizujące chłopstwo żywo naciera padł trupem: Jana, ten trzymał starostwo Winnickie od Odrzywolskiego starosty Winnickiego, syn jego z Podhoreckiej z Podhorec Tomasz, i córka Teofila Zawadzka w Chełmskiej ziemi: od Tomasza został się syn Jan z Alexandry Wierzbickiej, która po śmierci męża poszła za Rozwadowskiego, temu Janowi Konstancya Malawska spłodziła trzy córki: Wiktoryą, Petronellę i Marcyannę, synów dwóch: Marcina i Antoniego. Stanisława (był to czwarty syn Jakóba) ten z Dzikowny Mikołaja Dzika dziedzica na Byszowie córki zostawił pięć córek: Maryannę Ujazdowską, Zofią Russyanową, Katarzynę Strzegocką, Franciszkę i Joannę. Synów sześciu: Marka, ten wzięty był w niewolą pod Żółtemi Wodami z niej potem wyszedłszy zginął pod Batowem. Remigiana i ten pod Korsuniem w ręce wpadł nieprzyjacielskie z których aż w pięć lat wyszedłszy, umarł bezpotomnie. Jerzego, Piotra i Stanisława: tego ostatniego z Doroty Dłużniowskiej to potomstwo było: Zofia i Anna w Sokalu w zakonie Ś. Brygitty Panieńskie sobie życie obrały, Wiktorya z Kazimierzem Podhoreckim, Katarzyna z Kochanowskim dożywotnie zmówione. Tomasz z Pietruszewskiej spłodził córkę Ewę: z Gdeszyńską i Komorowską żył bezpotomny. Krzysztof porucznik Sierakowskiego starosty Olszańskiego ale *sterilis*. Jan miał za sobą Annę Gdeszyńską z niej córka Maryanna i synowie Stefan i Józef. Gabryel miał Franciszkę Leszczyńską, syna z nią Eustachiego.

W Kujawach bardziej się ten dom krzewił. Jędrzej kasztelan Konarski w roku 1607. deputowany do korrektury praw koronnych. *Laudum Radziejowskie in MS. Coll. Cracov.* Paweł suffragan Poznański 1613. *Histor. Domus Probat. Cracov.* Daniel kanonik Kujawski 1630. *Gold. Bractwo.* Jan w zakonie naszym wzór cierpliwości i skromności zszedł z tego świata 1605. w Jarosławiu. *Histor. Coll. Jarosl.* Alexander 1658. w Krakowie, po wielu ambonach, apostolską żarliwością wsławiony. Jędrzej pięćdziesiąt lat w tymże zakonie pracując, poszedł po zapłatę w Toruniu. Stanisław zaś w Poznaniu, już lata młodsze na różnych wojennych expedycyach przytarłszy, obrał sobie stan pokory w tymże zakonie. Jędrzeja kasztelana Konarskiego trzech się synów zostało: N. kasztelan Konarski, a bodaj nie tenże sam potem był kasztelanem Łęczyckim, od którego trzech się synów zostało: Łukasz kanonik Krakowski w Rzymie w jurisprudencyi i innych naukach znacznie postąpiwszy, w Niemieckim, Wło-

skim i Francuzkim języku biegłości nabywszy, w ojczyznie potem to na dworze królewskim, to w trybunałach koronnych, to na różnych komissyach, z chwałą imienia swego stawał: osobliwiej się jednak jego ku Bogu szczodrobliwość pokazała, bo najprzód w katedrze Krakowskiej na Zamku, wieczną fundacyą ugruntował, żeby we wszystkie przez cały rok czwartki w kaplicy Vener. Sacramenti, mszą świętą o tymże Najśw. Sakramencie śpiewano: *Pruszcz in descript. Cracov.* do tejże kaplicy dwa lichtarze srebrne sporządził. Odrzwi marmurowe kościołowi S. Michała OO. Karmelitów Bosych postawił, jako herb jego wyryty tamże świadczy: w Kruszynie kościół wymurował; dziesięć monstrancyi, sześćdziesiąt puszek srebrnych ubogim kościołom rozdał, żeby był Bóg utajony pod osobami chleba, z większą przed ludźmi apparencyą na ołtarzu stawał: sto tysięcy nadto kapitule Krakowskiej zapisał: w tych dobrych uczynkach lat dziewięćdziesiąt przepędziwszy, w dobrej starości z światem się tym rozstał w roku 1665. Jest w druku życie S. Filippa Neryusza, które on z Włoskiego na Polski język przetłómaczył. Kazanie na jego pogrzebie kędy też stryja jego rodzonego Łukasza także wspominają. Jakób chorąży Zatorski, brat Łukasza kanonika, posłował na sejm 1662. ztamtąd komissarz na trybunał fiskalny, i 1665. Był to człowiek rycerski, czego dał dowody na Ukrainie. *Celejowicz* w dedykacyi książki swojej 1675. wspomina Teresę chorążankę Zatorską, rozumiem, że tego Jakóba córkę. Jacek najprzód kasztelan Konarski potem Biecki, z sejmu 1670. komissarz do rozgraniczenia od Szląska, *Constit. fol.* 25. trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Anną Szydłowską, drugi raz z Pigłowską trzeci raz z Urszulą Kalińską pisarzowną Łęczycką. Wspomina jego synów Jędrzeja i Pawła, *Nieszporko. Odrobiny, a Celejow.* córkę Teresę 1675.

Adam kasztelan Słoński a przedtem stolnik Brzeski drugi syn Jędrzeja kasztelana Konarskiego, mąż i na wojnie i w senacie życzliwością ku ojczyznie wsławiony, żona jego pierwsza Smuszewska, z tej było córek trzy, jedna z nich Panną umarła, druga dostała się w małżeństwo Swiebskiemu, trzecia N. i syn Jędrzej umarł w Kaliszu jeszcze scholastykiem sześć lat w zakonie naszym w wielkiej opinji o swojej świątobliwości przepędziwszy. Druga żona jego Elżbieta Jemielska, ta mu powiła trzech synów Stanisława, Zygmunta i Ludwika, i córkę Annę Stanisława Niemojewskiego kasztelana Elbląskiego małżonkę. Z tych

Stanisław najprzód archidyakon Płocki z sejmu 1667. komissarz do oddania Pannom zakonnym kościoła S. Jakóba

w Toruniu, który herezya była opanowała. *Constit. fol.* 39. Wziął potem biskupstwo Chełmskie od Michała Króla, z tego postąpił na Łuckie, z tego na Płockie, z tego na Kujawskie, z tego nakoniec na Krakowskie, na które nie wjechawszy z tym się pożegnał światem w roku 1700. w Krakowie u Ś. Piotra w kościele naszym pochowany. Prałat znacznych cnót, a najprzód ludzkości ku wszystkim wielkiej, z tej i najmniejszemu wolny był przystęp do niego; kapituła Kujawska dla miłych jego obyczajów, trzy razy mu zlecała sede vacante administracyą, raz po Czartoryskim, drugi raz po Gębickim, trzeci raz po Sarnowskim. Szczodrobliwości jego jeszcze i podziśdzień pamiątki stoją, jako gdy kościoły Płocki i Pułtuski odnowił, kościół katedralny Łucki od piorunu nadpsowany restaurował. Kollegium nasze Toruńskie piękniejszą fabryką i wygodniejszą nie małym sumptem do tej perfekcyi którą podziśdzień widziemy przyprowadził. Kościół nasz Gdański od heretyckiej nienawiści zdezolowany swoją szkatułą dźwignął, i dokończony poświęcił. Nawet uchodzących z Rusi przed Turecką potencyą ojców naszych, w dobrach swoich przyjąwszy, przez długi czas ojcowską prawie prowidencyą żywił. Nie mniej i ojczyzna szczodrej jego ręki ku sobie doznała, kiedy pod Wiedeń z Królem Janem III. okrytą usarską chorągiew z własnych dóbr wystawił. Pod czas rozerwanej elekcyi, Augusta II. i nominował i koronował.

Zygmunt wojewoda Brzeski Kujawski starosta Inowrocławski, Dybowski, drugi syn Adama kasztelana Słońskiego, a przedtem najprzód podkomorzy Inowrocławski z którym tytułem posłem był na sejm 1676. *Constit. fol.* 21. potem kasztelanem Inowrocławskim, a w roku 1687. już wojewodą, marszałkiem trybunału koronnego. Młodsze lata swoje rycerskiemi dziełami polerował w różnych osobliwie z Tatarami okazyach, w dalszych zdrową radą tę ojczyznę ratował. Złączył się był dożywotnie raz z Zofią Daniłowiczowną podczaszanką koronną, pozostałą wdową po Cetnerze staroście Lwowskim, która potem za jego przyzwoleniem Karmelitką Bosą umarła. Drugi raz z Jadwigą Gorską herbu Łodzia, córki jego były dwie jedna Marcyanna Katarzyna Jakóba Działyńskiego, wojewodzica Kaliskiego, druga Teresa Jana Łąckiego kasztelanica Kaliskiego małżonki, synów zaś piąciu Jan, Jędrzej, Wojciech, Piotr i Paweł. Z tych

Jan kasztelan Wojnicki, z sejmu 1703. komissarz do rewizyi skarbu koronnego, *Constit. fol.* 13. przybrał był w dożywotnią przyjaźń Katarzynę Kuczkowską pozostałą wdowę po Franciszku Czyżowskim, z tej się został syn Stanisław. Jędrzej drugi syn Zygmunta najprzód kasztelan potem woje-

woda Brzeski Kujawski, i starosta Nakielski. Wojciech marszałek nadworny koronny starosta Inowrocławski i Dybowski, miał za sobą księżną Radziwiłłownę, z której synowie Antoni starosta Inowrocławski i Zygmunt starosta Dybowski.

Ludwik kasztelan Konarski trzeci syn Adama kasztelana Słońskiego: z Miaskowskiej córek jego dwie, Maryanna najprzód żyła z Plichtą starostą Gostyńskim, po nim z Jackiem Leżeńskim, druga Nieborska: synów także dwóch Jędrzej i Paweł.

Jan kasztelan Brzeski Kujawski, brat trzeci Adama kasztelana Słońskiego: tego syn Stanisław, komornik Kujawski, temu Krystyna Drzewicka, (miał podobno i drugą za sobą Zofią Jordanownę miecznikownę Chełmską) trzy córki powiła: Ewę, Wojciechowi Męcińskiemu, Katarzynę Adamowi Łaznińskiemu i Maryannę: synów piąciu. Z tych Władysław zginął pod Wiedniem, Konstantyn scholastykiem był Kujawskim, Alexander miecznikiem Inowrocławskim, którego z Anny Łubieńskiej synów czterech: Stanisław, Kazimierz, Antoni i Jędrzej, córek trzy: Krystyna za Zygmuntem Morskim, Katarzyna za Karolem Stradomskim, Barbara za Dobińskim: Stanisław i Jan.

Tomasz brat Łukasza kanonika Krakowskiego, z Zofią Żydowską herbu Leliwa zostawił potomstwo. *Baran.* Felicyan miał za sobą Głembocką miecznikownę Brzeską Kujawską, z tą spłodził córkę Zofią Krzysztofowi Świętosławskiemu podkomorzycowi Przemyślskiemu zaślubioną. Anna Dąbska była za Jakóbem Błeszyńskim kasztelanem Miedzyrzyckim, Ludowika najprzód za Franciszkiem Michałem Donhoffem łowczym Litewskim, po nim za Jędrzejem Sierakowskim kasztelanem Bełzkim. Anna za Janem Boruckim chorążym Brzeskim Kujawskim. Jan podstoli Inowrocławski a potem kasztelan Inowłodzki, córki jego dwie: jedna Konstancya żyła z Janem Kadzidłowskim kasztelanem Konarskim, druga z Działyńskim Pawłem kasztelanem Bydgoskim. Adam chorąży Bydgoski 1704. Tomasz chorąży Kowalski 1730. poseł na sejm.

Jan z *Lubrańca* Dąbski miecznik Inowłodzki, rotmistrz powiatu Lelowskiego, sędzia kapturowy województwa Krakowskiego, tenże podpisał elekcyą Stanisława Leszczyńskiego 1697. roku, i Franciszek Dąbski, tamże Antoni wojewoda Brzeski Kujawski za Augusta III. Paweł Dąbski kasztelan Brzeski Kujawski starosta Inowrocławski, Kazimierz z *Lubrańca* Dąbski wojewoda Sieradzki, Pokrzywnicki starosta *deputat ad pacta conventa* Stanisława Augusta Króla, Jan syn tegoż i Maciej podsędek Brzeski Kujawski podpisali elekcyą tegoż Stanisława Augusta Króla z województwa Sieradzkiego. Alexander z *Lubrańca* Dąbski burgrabia zamku Krakowskiego, Franciszek z *Lubrańca* Dąbski stolnik Trembowelski poseł województwa Krakowskiego. Józef

z *Lubrańca* kasztelan Kowalski z województwa Brzeskiego Kujawskiego, Stanisław starosta Młodzianowski, Józef starosta Karuczyński, Ignacy skarbnik Kruszewski, Marcin, Tomasz i Jan podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Brzeskiego Kujawskiego. Ludwik na *Lubrańcu* Dąbski starosta Inowrocławski z tegoż województwa elekcyą Stanisława Augusta podpisał. Jan Chryzostom Dąbski generał inspektor kawaleryi, a potem kasztelan Inowrocławski. Józef sędzia ziemski Latyczewski kawaler orderu S. Stanisława. Stanisław podkomorzy Brzeski Kujawski, deputat na trybunał koronny 1768. z województwa Brzeskiego Kujawskiego, Xawery podstoli Kowalski, August starosta Gostyński.

Dąmbski z *Lubrańca* Antonin wojewoda Brzeski Kujawski, z księżniczką Karoliną *Lubomirską* spłodził trzech synów, Stanisława, Jana i Augusta. Stanisław Dąmbski wojewoda Brzeski Kujawski, z Józefą *Wesslowną* starościanką *Golubską*, zostawił potomstwo synów trzech, Stanisława, Adama, z Krystyną *Rymińską* ożenionego, i Józefa, i córek trzy, Agnieszkę za Eugeniuszem *Skarbkiem* kasztelanicem Inowrocławskim: Teodorę i Maryannę Panny. Jan Dąmbski syn Antonina, z Elżbietą *Mniszchowną* podkomorzanką W. Ks. Lit. spłodził Annę trzech ślubną, 1*mo voto* za Xawerym Dąbskim kasztelanicem Brzeskim Kujawskim, 2*do voto* za Karolem Wesslem starostą Libertyńskim Teodora Wessla podskarbiego W. Koronnego synem. 3*tio voto* za Dyonizym Mniewskim kasztelanem Brzeskim Kujawskim generałem majorem komenderującym dywizyą Kujawską. — Są także i w Litwie, z tych Hieronim Dąbski sędzia ziemski Upitski. — *Heraldyka Wielądka.* — *Przypisy Krasickiego.*

Kuropatnicki w dziele swojem wyraża w §. V. w extrakcie, *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum*, dnia 10. Września 1782. Łukasz, Dominik, Ignacy, Fortunat, Julian Dąbscy, są zapisani.

Dachnowicz. Mikołaj i Kazimierz Halicki Dachnowiczowie podpisali z województwa Nowogrodzkiego elekcyą Jana III. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Dachowski *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze, Wojciech z Poznańskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV.

Kazimierz Dachowski komornik graniczny Zytomierski koło roku 1792. —

Dadzibog *herbu Pobog.* W Lubelskiem, gniazdo tego domu zakładają pisarze nasi, dla tego nie mogę wiedzieć czy do tych należą Dadzibog podkomorzy Mścisławski, Dzierżawca Zukowski, i Teofil wojski Połocki, którzy ten z Połockiego, tamten z Mścisławskiego podpisali elekcyą Jana III.

W roku 1778. Dadzibogski Antoni cześnik Żytomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Daleszyński *herbu Korczak*, na hełmie jednak nie kładą czaszy, ale trzy pióra strusie. O tych ani Paprocki,

ani Okolski nie pisał: w Wielkiej-Polszczc kwitną. Jan z Radomicka (zkąd niektórzy rozumieją że od Radomickich swój początek wzięli) poseł na sejm 1629. zkąd deputowany był na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 7. Podsędkiem potem, ba i sędzią ziemskim Poznańskim obrany, deputatem był na trybunał koronny 1641. i z sejmu 1661. komissarzem do rozgraniczenia Wielkiej Polski od Szląska i Marchji, *Constitut. fol.* 7. żona jego Droszewska, z której córka Chlebowska Anna, i syn Jędrzej, od którego trzech synów zostało, Stanisław, Jan, i Mikołaj. Jan pisarz ziemski, Poznański, Wojciech i Łukasz 1697. Jan in Soc. Jesu tak świątobliwem życiem, jako i nauką pamiętny umarł 1729. w Toruniu, zostawiwszy godne pracy swej manuskrypta, którym że na świat nie wyszły, śmierć przeszkodziła. Franciszek Piotr kanonik Gnieznieński 1689.

Dalewski *herbu Krucyni* czyli *Krzyż.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli widziałem nadgrobek jednego z nich z tym herbem i Łukasz Paprocki, *Łaski Cudow.* jawnie o nich świadczy. Teodor pleban Staszowski 1666. w swoim kościele który restaurował z nadgrobkiem marmurowym pochowany.

Daliński *herbu Kościesza*, ale z tą odmianą, że na tarczy używają strzały prosto żeleźcem do góry, u dołu rozdartej bez krzyża, z jednego jej boku jedna gwiazda, z drugiego druga, nad hełmem z korony takaż strzała, z lewej strony miecz trochę na ukos końcem do góry, z drugiej strony szabla ostrzem w prawą, końcem do góry. To *Kojałow. in MS.* na co przywodzi Paprockiego. W księztwie Litewskiem kwitną.

Danaborski *herbu Topor*, z Danaborza na Krainie. Z tych najdawniejszego czytam Jędrzeja wojewodę Kaliskiego 1436. *Paprocki w Gniazdzie*, Wacława Danaborskiego kasztelanem Nakielskim pisze, jeszcze w roku 1338. Macieja starostą Nakielskim 1419. ten to sam zda mi się był potem wojewodą Inowrocławskim jako świadczy, *Cromer lib.* 27. 1467. kędy syna jego Wacława czyli jako drudzy chcą Władysława kasztelana Nakielskiego i starosty tranzakcyą wspomina; atoli listy klasztoru Trzemeszyńskiego 1455. Włodka mu imię dają: córka jego zda mi się, Gertruda czy Gerussa dostała się w małżeństwo Januszowi Kościeleckiemu wojewodzie Sieradzkiemu, i generałowi Wielkopolskiemu, ta z tego domu wyniosła Danaborz, Krainkę i inne dobra. Znowu jednak już w roku 1499. Wacława Danaborskiego nasi pisarze chcą mieć kasztelanem Bydgoskim. Był to dom tych tam czasów możny i znaczną summę mieli na zamku Nakiel-

skim zaległą. Dorozumiewają się ciż nasi pisarze, że ci którzy się z Wąsosza pisali Toporczykowie, od Danaborskich swoje początki zabrali. N. Danaborska była za Mikołajem Działyńskim wojewodą Inowrocławskim.

Krasicki w przypisach czyni uwagę iż w Mskr. Helsbergskim jest list Gerussy z Danaborza Kościeleckiej wojewodziny Sieradzkiej, do kardynała Hozyusza z Krajanki 19. Stycznia 1569. roku pisany, w którym mu zaleca syna swego Andrzeja. — Niemogła więc być Gerussa córką Włodka który tranzakcyą czynił roku 1455. to jest 114. lat przed tym listem oryginalnym.

Danejko, w Żmudzi Sebastyan 1621. Kazimierz i Władysław 1700. inni ich piszą Damejko.

Roku 1700. na zjeździe województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*, Władysław Danejko podpisał się z powiatu Lidzkiego. Felix Danejko sędzia ziemski Nowogrodzki 1702. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

DANGEL HERB.

O tym herbie ani Paprocki, ani Okolski nic pisał: sam tylko *Baranowski in MS.* tak go wyraził. Pas przez środek tarczy w szerz idzie na którym dwa listki winne, tarczy pole zielone. Herb ten nadany od Władysława Króla Węgierskiego i Czeskiego w r. 1498. który potem wniósł do Polski Piotr Dangel, i temi tam czasy przy Krakowie był osiadł. Syn jego z siostry rodzonej Hozyusza kardynała i biskupa Warmińskiego spłodził Erazma starostę na Łobzowie, dziedzica na Mydlnikach nie daleko od Krakowa: ten dla swojej cnoty i dobroci w wielkiej był łasce u Zygmunta III. a przepędziwszy lat więcej niż ośmdziesiąt zszedł ostatni z tego domu, w Krakowie u Panny Maryi w kaplicy Salomonowskiej z nadgrobkiem z mosiądzu odlewanym pogrzebiony: bodaj nie był brat Erazma Fryderyk Dangel kanonik Warszawski 1601. *Nakiel. fol.* 803.

Tomasz Michał Dangiel tegoż herbu otrzymał dyploma nobilitacyi 1792. dnia 19. Czerwca, ten z Anną *Krauzowną* zostawia potomstwo, synów dwóch, Piotra i Tomasza. Córek 8. Maryannę, Juliannę, Annę, Elżbietę, Karolinę, Wilhelminę, Zofią i Ludwikę. — *Heraldyka Wielądka.*

Daniecki *herbu Prus 2do* albo *Wilcze kosy*, tak o nich wyraźnie pisze *MS. Famil. Pruss.* luboć tak Paprocki jako i Okolski o nich milczą. Wojciech z Narwota w ziemi Ciechanowskiej naznaczony poborcą 1593. *Constit. fol.* 661. wszakże go tam napisano Dammecki. Adam i Jakób 1632. Wojciech i Zygmunt 1648. w tejże ziemi podpisali elekcye: jeden z nich miał za sobą Annę Bartlińską. Jakóba wspominają księgi grodzkie Krakow. 1617.

Tomasz Daniecki w roku 1764. podpisał się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. — *Heraldyka Wielądka.*

Jan Daniecki administrował czas niemały praesidium Łuckie. — *Mskpt. Helsbergski.*

Danielewicz *herbu Ostoja*, w księztwie Litewskiem, Paprocki i Okolski do herbu Rola ich pociąga, z tej racyi że Dangel przyjął herb Rola przy unji, atoli *MS. P. Kojał.* herb Ostoja przyznał im. Jerzy w zakonie naszym uczony i wymowny. Paweł Danielewicz podsędek Wileński a potem sędzia 1648. Mikolaj podstarości Wilkomierski, Roman chorążyOśmiański, Michał starosta Plotelski z sejmu 1703. komissarz do uspokojenia granic od Węgier. *Constit. fol.* 22. Piotr Danilewicz podkomorzye Oszmiański 1691.

Paweł Danilewicz na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* 1700. z powiatu Oszmiańskiego podpisał się. Jan stolnik St. z powiatu Wołkowyskiego, Józef z powiatu Kowieńskiego, Michał z powiatu Oszmiańskiego na tymże zjeździe podpisali się. Franciszek pułkownik powiatu Oszmiańskiego wraz z synem swoim Michałem podpisali akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. 1764. roku, tenże elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Oszmiańskiego. Mikołaj sędzia grodzki Smoleński, Franciszek chorąży Oszmiański. — *Heraldyka Wielądka.*

Danilecki. Abraham Danilecki z sejmu 1647. komissarz na uspokojenie pogranicza od Węgier. *Constit. fol.* 5. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Daniłowicz *herbu Sas*, w Ruskiem województwie. *Praetor. Orb. Goth. lib.* 4. *cap.* 3. §. 2. tę przezacną familią do Hanilów czy Hunilów, ze krwi Gotskich Królów idących referuje, u którego znajdziesz list z Flawiusza Vopisca, Aureliana Cesarza do Galloniusza Avita, ten wspomina Hanilę, którą w małżeństwo pojął Bonosus, który po śmierci Aureliana Cesarzem Rzymskim był zawołany: przydaje i to, że Hanilów dom jeden między pierwszemi siedmiu u Gotów domami był najprzedniejszy. Z czasem potem z Hanilów Da-

nilami zwać ich poczęto z odmianą litery H. w D. aż też i Daniłowiczami. Podobniejsza jednak do prawdy zda się być dedukcya Okolskiego: powiada on, że hrabia Hujd pierwszy z Węgier i z herbem Sas na Ruś się wyniósł, i tak z Danielem Królem Halickim jako i synem jego Leonem zwycięzko gromiąc nieprzyjaciół do tego był przyszedł respektu u pomienionego Daniela Króla, że mu synowieę swoję dał był za żonę, z której syna do chrztu trzymając swoje mu imię Daniela nadał: w tej swojej powieści świadczy się Okolski kroniką Wojciecha Strępy czyli Strzębskiego. Co zaś niektórzy pochlebnie udają, jakby z łona tego Daniela Króla Halickiego miał prostą linią wyniść dom Daniłowiczów, to się utrzymać nie może, bo to pewna, według wszystkich historyków naszych, że Daniel, krom syna Lwa bezpotomnie zeszłego żadnego potomstwa nie zostawił. Z lekka potem trybem na Rusi zwyczajnym wnuka Hujda, a syna Daniela, Daniłowiczem zwać poczęto, aż też i potomkowie ich w dziedzictwie i podziśdzień, toż imię biorą.

Stanisław (a bodaj nie syn Michała dziedzica na Rudzie o którym czytam *in Monim. Coll. Leopol.* w roku 1505.) Chorąży Lwowski mąż rycerski, odwagi jego, Tatarskie doznały nieraz hufce: jako jego nadgrobek we Lwowie u OO. Dominikanów opowiada. Z Anny Tarłowny Jana Tarła chorążego Lwowskiego córki, synów było dwóch Mikołaj i Jan i córka za Michałem Stanisławskim herbu Pilawa podkomorzym Podolskim.

Jan Daniłowicz wojewoda Ruski dziedzic na Olesku, najprzód krajczy koronny, starosta Buski, Korsuński, Czehryński, Mostowski, potem kasztelan Lwowski, z którym tytułem był komissarzem do traktowania z związkowemi: *Constitut. fol.* 5. potem wojewoda Ruski: złączył się był pierwszym związkiem z Katarzyną Krasicką kasztelanką Przemyską, która mu dwie córki powiła, Zofią Firlejową starościnę Kazimierską i Marcyannę Koniecpolską: była to Pani na kościoły i ubogich nieskąpa, tamte w bogaty apparat stroiła, tych nie wymuszoną jałmużną prowidowała, co rok własną ręką uszyte białe szaty im rozdając, w wielki Czwartek wszystkich których zebrać mogła częstując, nogi im umywając, w wigilią zaś Bożego narodzenia, trzema na pamiątkę i cześć Jezusa, Maryi i Józefa też uczynność świadczyła, szpitale obchodziła, chorych nawiedzała, lekarstwami z swojej apteczki prowidowała: w tych świątobliwych zabawach śmierć ją zastała w roku 1646. *Hieron. a S. Hyacin. Kazanie.* Po Krasickiej pojął drugą żonę Jan wojewoda Ruski, Zofią Żółkiewską kanclerzankę koronną i hetmanównę wielką koronną,

z tej potomstwo jego, Teofila Sobieska kasztelanowa Krakowska, matka Jana III. Króla Polskiego. Dorota ksieni klasztoru S. Benedykta u wszystkich SS. we Lwowie, który, lat 47. mądrze i pobożnie rządząc, doczekawszy się tego, że siostrzeńca swego na tronie Polskim widziała, w sędziwym wieku życia tego dokonała w roku 1687. Z tejże Żołkiewskiej Stanisław syn jego, starosta Korsuński, Czehryński i Mostowski posłował na sejm 1632. zkąd był komissarzem do traktatów o pokój z Moskwą, *Constit. fol.* 2. a wkrótce na expedycyą Moskiewską w pięćset ludzi swoich stawił się Władysławowi IV. Po tej kampanji z tąż serca odwagą przeciwko Murtazemu Paszy do Polski zamyślającemu z wojskiem wkroczyć, stanął: ale gdy się potem przeciwko Kantymirowi Hanowi Perekopskiemu do Tauryki wyprawił, tam z ludźmi swemi w koło opasany, w niewolą był wzięty: kędy Kantymir mszcząc się klęski syna swego pod Bursztynem od Stanisława Lubomirskiego porażonego i zabitego, własnym synom swoim nad nim dopuścił się pastwić; od których tyrańsko w więzieniu zamordowany poległ: ciało jego jednak do Żółkwi sprowadzone, tamże dnia ostatniego czeka. *Potoc. Centur. fol.* 263. *et* 150. Działo się to koło roku 1640. Ojciec jego w Olesku złożony do którego kościoła fundacyi siła się przyczynił.

Mikołaj podskarbi wielki koronny pierwszy syn Stanisława chorążego Lwowskiego, brat Jana wojewody Ruskiego, przedtem zaś oboźny koronny, z którym tytułem stawał przy Zygmuncie III. pod czas Rokoszu, dalej kasztelan Lwowski i podskarbi nadworny koronny, Chełmski i Drohobycki a wkrótce Krasnostawski, Samborski, Parczowski, Bielski, Czerwonogrodzki starosta, komissarz z sejmu 1613. do ukojenia związanych wojsk koronnych, *Constit. fol.* 6. w r. 1593. marszałkował w izbie poselskiej. Przez dziewięć lat porucznikował pod Janem Zamojskim hetmanem, a przeciwko Kacygerejowi Hanowi Tatarskiemu liczny komput ludzi swoich sprowadziwszy, z niemi, tak żwawie natarł, że nieprzyjaciela złamał, bez najmniejszego w swoich uszczerbku. Przeciwko Michałowi wojewodzic Multańskiemu znaczny supplement ludzi do boju posłał. Z Zygmuntem III. do Szwecyi płynąc, wszystkich przy dostojeństwie Pańskiem niebezpieczeństw nierozdzielny towarzysz. Legacyą do Amurata Cara Tureckiego wielką i dzielnością serca i roztropnością szczęśliwie zakończył. I ku Bogu pamiętne jego dzieła. W Uchaniach albowiem kościół wspaniały z fundamentu wyprowadził. Kościół nasz Lubelski miedzianą blachą pokrył: insze zaś kollegia nasze w Małejpolszcze i na Rusi ledwoby się które zna-

leźć mogły, którychby jeżeli nie Pańską munificencyą, przynajmniej osobliwszą protekcyą swoją nie dźwignął, wszystkich ubogich prawie ojcowską ratował szczodrobliwością. Tak sobie skarbił niebo, ten wielki podskarbi, do którego jako niepłonna nadzieja przeniósł się 1624. pochowany w Uchaniach; wypisał nadgrobek jego *Starowol. in Monum.* Kędy to o nim czytam *integritate invidiam, facilitate odia, modestia temeritatem temperavit:* luboć i drudzy pochwałami jego swoje księgi zagęścili jako *Ericius Puteanus in Apparatu Epistolarum centur. 2. Epist. 22. Argentus de reb. Soc. fol.* 390. *Praetor. Gothi. lib. 2. cap. 2. §. 4.* Anna czyli jako drudzy chcą Helena Pawła Uchańskiego wojewody Bełzkiego córka, a jego małżonka, trzy mu córki powiła, to jest Zofią która pierwszym związkiem żyła z Pawłem Sapiehą podkanclerzym Litewskim, drugim z Opalińskim Łukaszem, marszałkiem wielkim koronnym. Izabellę ta po śmierci męża swego Jerzego Ossolińskiego kanclerza koronnego, nie małą summę w złocie, srebrach i klejnotach wysypała na wystawienie kościoła Pannom Karmelitkom Bosym w Warszawie. *Dedicat. Operum S. Teresiae* 1664. Urszulę ta sobie Panieńskie pod regułą S. Brygitty upodobawszy życie, klasztor ten w Samborze ksienią rządziła, synów z tejże Heleny było piąciu Jan Mikołaj, Piotr, Stanisław, Mikołaj i Franciszek. Z tych

Jan Mikołaj z razu podstoli koronny, potem nadworny aż też i podskarbi wielki koronny, Przemyski, Samborski, Drohobycki, Ratniński, Kolski, Brański starosta a przedtem Chełmski Czerwonogrodzki. Pierwsza żona jego Helena Opalińska marszałkowna wielka koronna, druga Dorota jako pisze Okolski, czyli jako inni chcą Zofia Tęczyńska wojewodzanka Lubelska, ostatnia z tego domu dziedziczka, atoli z obiema żadnego potomstwa nie zostawił. Żyje jednak i podziśdzień w pamiętnych swoich ku tej ojczyznie zasługach: w ośmnastym albowiem roku życia swego już rotmistrzem był królewskim na Cecorską kampanią, nieprzerwanie potem w różnych expedycyach, komissyach do rozgraniczenia, deputacyach na trybunał Radomski, poselstwach na różne sejmy, wszędzie to złotą wymową, to silna ręką, to gruntownemi racyami broniąc swobody ojczystej, tak skarb koronny piastował, iż: aby uszczerbku jakiego rzeczpospolita nie miała, dziedziczną raczej wolał hartować fortunę: luboć nią i na Boga dosyć szczodrze szafował: bo Panny zakonne Karmelitki Bose w Lublinie pod tytułem niepokalanego poczęcia matki Boskiej ufundował i nadał. Nowicyatowi naszemu Krakowskiemu więcej niż 16. tysięcy różnemi czasy wysypał: Dzwon wielki do kościoła Panny Maryi w Jarosławiu, jego

nakładem stanął. Kollegium także Przemyskie i Krakowskie u Ś. Piotra łaski jego wieczną przed Bogiem sławią obligacyą. W Uchaniach kościół od ojca swego zaczęty pod tytułem Wniebowzięcia matki Boskiej kształtniejszym pozorem przyozdobił. Mąż Staropolskiej cnoty, z której w wielki Czwartek co rok ubóstwu, hojnie ich wprzód uczęstowawszy, nogi umywał: a potem uchyliwszy się wieczorem z pałacu swego do któregokolwiek zakonnego domu, tam aż do Niedzieli na samem nabożeństwie czas wszystek przepędził. W wielki Piątek w kapę się przystroiwszy, żeby się tem lepiej ukryć mógł od oka ludzkiego, bosemi nogami kościoły obchodził. Do Najśw. Matki szczególniejszy się w nim wydawał affekt: dla tego, w wszystkie dni poprzedzające święta jej uroczyste, samym tylko chlebem żył i wodą, komunji i spowiedzi w same jej dni, nigdy nie opuścił: tego dnia wszystkie szpitale i klasztory sowitą jałmużną obesłał: a przez oktawę tychże świąt z całą familią swoją Litanie do Najśw. Panny mówił. Obraz tejże Bogarodzice w Częstochowie i drugi w dziedzicznych dobrach swoich bogato przystroił: Dzień niepokalanego poczęcia jej wielkiemi tryumfami co rok objaśnił: szlacheckie dzieci swoim nakładem w szkołach sustentował. Ze wszystkich prowentów dziesiąty grosz na jałmużny odłożył, zkąd bywało, że na jednę ćwierć roku, 40 tysięcy na ubogich wydano. Zygmuntowi III. solenne z wielką pompą exekwie sprawił. Do erekcyi klasztoru Przemyskiego i kościoła Lubelskiego OO. Karmelitów Bosych siła szkatułą swoją dopomógł: których też OO. kapitułę prowincyalną znacznym nakładem sustentował. W drodze będąc, a mszy słuchając, gdy się dowiedział, że gdzie puszka, nie była z honorem piastowania tak wielkiego sakramentu, zaraz inszą, które umyślnie na to już gotowe srebrne i modnie wyrobione woził, z ochotą rozdawał: aż też po zapłatę poszedł Pańskich cnót swoich 1650. w Lublinie w swojej fundacyi złożony. *Potocki Centur. fol.* 405. *Histor. Coll. Cracov. Premisl. Kanon in* 1*mo saeculo societ. Pigłowski elogia. Alexan. a Jesu Kazanie Niebieskie Planety. Phoenicius Mariae Mancipium. Echo Valeriani Capuccini.*

Piotr z Żurowa (bo się ztąd wszyscy Daniłowiczowie piszą) krajczy, koronny starosta Krzemieniecki Parczowski, drugi syn Mikołaja podskarbiego koronnego był wprzód podstolim koronnym, o którym jako i o bracie jego Stanisławie, gdy się uczyli w Lowanium, tak pisze do ojca Ericius Puteanus *sic loquuntur, qui te referunt, imo sic te referunt, qui omnem in doctrina, et virtute magnitudinem ponunt*, powróciwszy potem do ojczyzny przeciwko Gustawowi Królowi

Szwedzkiemu mężnie czynił, na różnych potem sejmach posłując na różne go funkcye rzeczpospolita narażała: o czem są konstytucye 1633. *fol.* 8. 1638. *fol.* 10. i 1643. *fol.* 17. *et* 19. umarł 1643. żona jego pierwsza Szamotulska, z której jedna córka Helena z Sapiehą Kazimierzem starostą Krzepickim dożywotnie zmówiona. Druga żona Krystyna księżniczka Wiśniowiecka, z której córka Urszula najprzód z Potockim herbu Pilawa wojewodą Bracławskim, potem z Władysławem Sapiehą wojewodą Brzeskim Litewskim weszła w kontrakty małżeńskie, *Histor. Sapieh. par.* 3. i synów dwóch: z tych młodszy Władysław Wincenty starosta Czerkaski ale *sterilis.*

Jan Karol drugi syn starszy Piotra krajczego koronnego, najprzód krajczy koronny, potem podskarbi nadworny, Lubelski i Parczowski starosta, marszałek trybunału koronnego 1676. sprawiedliwości nieprzełamanej, jawny dał dowód: Bo gdy sąsiedztwo królewskie na grunta P. Maryi Jarosławskiej zachodząc, akcyą do trybunału wymusiło, a nie tylko patronowie bojaźnią majestatu przerażeni, ale inni respektem zdjęci obstawać przy słuszności nie śmieli, sam wszystkich od tak potężnej lubo krewnej sobie strony to powagą, to wieczności racyami za sprawiedliwością i sprawą matki Boskiej pociągnął: Bóg mu ten akt heroiczny nadgrodził: bo gdzie się wszyscy obawiali urazy majestatu, Jan Karol raczej chwałę odniósł. Jan albowiem III. jako Pan rozumny, widząc potem oczywiste tej sprawy dokumenta, tem go więcej u siebie szacował. Za tejże łaski, uszczypliwy i kościołowi Bożemu i niewinnym zakonnikom skrypt pewny podrzucony, katu wśród rynku palić kazał: i w inszych okazyach gorliwy sług Boskich obrońca. *Histor. Coll. Lublin.* Wspominają go konstytucye 1676. *fol.* 20. i 1678. *fol.* 7. złączył się był dożywotnie z Gorską: z której syn Piotr starosta Lubelski i Parczowski atoli bezpotomny.

Stanisław Daniłowicz starosta Czerwonogrodzki syn trzeci Mikołaja podskarbiego w. koronnego, brat Jana Mikołaja podskarbiego i Piotra krajczego, posłował z Chełmskiej ziemi na sejm Warszawski 1626. zkąd był deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 5. wszedł był w kontrakty małżeńskie z Maryanną Siemiaszkowną kasztelanką Bracławską, z której córka Helena Izabella poszła za Stanisława Koniecpolskiego kasztelana Lubaczowskiego, i syn Jan starosta Czerwonogrodzki, o którym *Histor. Coll. Bidgost.* świadczy, że po jego śmierci pozostała wdowa Barbara Tarłowna kasztelanka Wiślicka, poszła za Jerzego Lubomirskiego hetmana polnego i marszałka wielkiego koronnego:

jakoż i Okolski gdy swoję książkę pisał, przyznaje że ten Jan już nie żył: drugi syn Alexander starosta Olsztyński ale *sterilis*. Trzeci Paweł.

Mikołaj podstoli koronny a potem podczaszy koronny i podkomorzy Chełmski, Rubieszowski i Czerwonogrodzki starosta syn czwarty Mikołaja podskarbiego wielkiego koronnego poseł, na sejm Coronationis 1633. *Constit. fol.* 14. a w roku 1641. w dziedzicznych dobrach swoich Fulsztynie otrzymał skład winny przez konstytucya *fol.* 24. żona jego Apollinara Niemojewska kasztelanka Chełmińska, z której córki: jedna Zofia była za Cetnerem Janem starosta Lwowskim a potem za Dąbskim wojewodą Brzeskim Kujawskim, ta za męża swego konsensem, rzadkim przykładem w klasztorze Lubelskim Panien Karmelitek Bosych życia swojego resztę Bogu poświęciła, i w nim świątobliwie dokonała. Druga Rozalia za Korycińskim. Trzecia Izabella za Tyszkiewiczem podkomorzym Brześciańskim. Czwarta Urszula Mniszka u Panien Benedyktynek we Lwowie, syn zaś Adam młodo *sterilis* umarł: tego Mikołaja, *Parisius in Slavia* zowie stolnikiem koronnym 1659. Franciszek starosta Czerwonogrodzki piąty i ostatni syn Mikołaja podskarbiego, Helena, Fryderyka Sapiehy podkomorzego Włodzimierskiego córka, jednego mu syna powiła, to jest:

Mikołaja wojewodę Podolskiego: był wprzód podstolim koronnym, z którym tytułem posłował na sejm 1661. a ztamtąd komissarzem naznaczony do uznania krzywd poczynionych od wojska Litewskiego, *Constit. fol.* 10. w roku zaś 1670. podczaszym koronnym, tak się podpisał na elekcyą Króla Michała: przy obrazie Najśw. Matki Częstochowskiej buzdygan swój drogo oprawny zawiesił, na wieczną pamiątkę łask przez jej ręce i opiekę odebranych we wszystkich expedycyach wojennych 1651. *Analect. Nieszpork. fol.* 51. Pojął był Eufrozynę Skibicką (ale zda mi się pierwsza żona jego była Joanna Potocka kasztelanka Krakowska i hetmanowna. Córki jego Piaseczyńska starościna Nowogrodzka, i Rybińska starościna Czerniechowska. Synów z tejże Skibickiej dwóch: Alexander starosta Parczowski, chorągwi jego konstytucya 1690. *fol.* 6. krwawe zasługi płacić rozkazała. Anna Donhoffowna, trzy mu tylko córki spłodziła, Franciszkę Załuską starościnę Lubelską, Maryannę Potocką starościnę Krasnostawską, Konstancyą Małachowską starościnę Smotrycką. Jan starosta Borecki drugi syn wojewody Podolskiego, którego z Dzieduszyckiej wojewodzanki Podolskiej syn Franciszek *solus tantae scintilla Domus*.

Michał Daniłowicz roku 1700. pod *Olkinikami* podpisał się na zjeździe publicznym z powiatu Brasławskiego. Józef Daniłowicz w aktach grodzkich Wileńskich 1763. Łukasz Daniłowicz podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Mścisławskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Daniłowski, w ziemi Ciechanowskiej, bo z nią Jan Daniłowski pisał się na elekcyą Władysława IV. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Są także i w Litwie. Z tych w roku 1700. na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* podpisał się Jan Daniłowski z powiatu Kowieńskiego. Są i na Rusi, Fabian Daniłowski kanonik Chełmski w roku 1780. był deputatem na trybunał koronny z kapituły Chełmskiej, Adam Daniłowski podsędek i poseł województwa Podolskiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka.*

Daniszewski *herbu Cholewa*, w ziemi Wyszogrodzkiej.

Daniszewski *herbu Rudnica*, w Radomskiem powiecie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

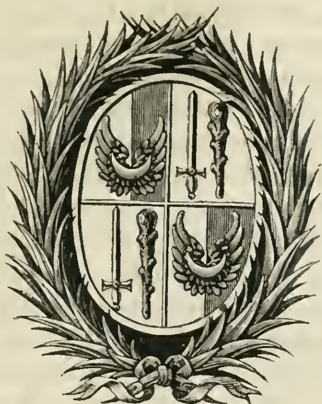
Wielądek pisze iż są także i w Litwie, z których Antoni Daniszewski w roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Litewskiego pod *Olkinikami* podpisał się z województwa Połockiego.

Dankowski *herbu Półkozic*, w Rawskiem województwie. Waleryan 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. Anna Dankowska Wojciecha Sułkowskiego podstarościego Rawskiego małżonka. *Acta Castr. Raven.*

Danowski *herbu Krzywda*, w ziemi Wiskiej z którą Wojciech komornik graniczny Wiski, i Maciej Kazimierz Danowscy podpisali elekcyą Jana III. Są i w Litwie, Dawid Kazimierz, Mikołaj, Jan Franciszek 1700.

DANTYSZEK HERB.

Jan Linodesmon (tak go zowie z ojca *Joannes Leo in Dedicat. Paraphr. Domin. Pass.*) luboć go od jego ojczyzny, to jest Gdańska kędy się urodził; pospoliciej zwano *Dantiscus.* Natura mu wielki dowcip, applikacya niemniejszą naukę, długa peregrynacya większy poler przydała, z młodych lat zwiedził Palestynę Syryą, Arabią, Kretę, Korcyrę, Rhodum, Grecyą, pod czas którego czasu grób Chrystusów nawiedził, i nabożną uczcił weneracyą. Z tej podróży powróciwszy do ojczyzny, za promocyą Piotra Tomickiego biskupa Krakowskiego i kanclerza, osobliwszego wszystkich mądrych ludzi protektora, sekretarzem koronnym wyniesiony, (przydano mu i plebanią w Gołębiu nad Wisłą) w legacyach wysłany do Maxymiliana Cesarza, a potem Karola V. Fer-

DANTYSZEK HERB.

dynanda Króla Czeskiego i do Rzeczypospolitej Weneckiej, z taką się estymacyą swej nauki stawił, że go Maxymilian *Laureatum Poetam* przy publicznym Panów swoich kongressie i doktorem tak *Pontificii* jako i *Caesarei juris* deklarował, pierścień złoty, biret i laur poetyczny włożywszy na niego: o czem czytałem list *in MS. Petricov.* i owszem tenże monarcha tegoż Jana de Curiis tak go tam zowie, w komput szlachty Niemieckiej policzył, i herbem nadał, na ten kształt: dwa skrzydła podle siebie, rozciągnione, jedno z nich po lewej stronie tarczy, srebrne w czarnym polu, drugie po prawej stronie, czarne w białym polu; atoli *Treterus in Episcopis Varmiensibus* tarczą herbu jego na cztery części przedzielił, w pierwszej skrzydła już opisane położył, w drugiej miecz ostrzem prosto do góry po prawej stronie tarczy, po lewej o piąciu sękach dębczak; w trzeciej toż co w drugiej, w czwartej toż co i w pierwszej. Te jego nobilitacyą przywilejem swoim utwierdził Zygmunt I. Król Polski, którą czytałem *in MS. Petricov.* U Karola piątego w takiem był respekcie, że przez dwanaście lat, przez które przy dworze jego rezydentem mięszkał, wszędzie był wszystkich i podróży i expedycyi nawet wojennych nierozdzielnym towarzyszem, z tąd pod Tycinem albo Papią, na klęskę Francuzów i Franciszka Króla ich pojmanie patrzał: ztąd gdy się Karol do Hiszpanji wybrał, lubo innym ablegatom cudzoziemskim ba i dworskim swoim kazał się na miejscu zostać, Jana przecież Dantysska, dla mądrej z nim konwersacyi wziął z sobą, co lubo *Camerarius Juris consultus in Meditat. Histor. cent.* 3. *cap.* 68. zwala na ówczas, kiedy Karol złożywszy Cesarską koronę i rządy, do Hiszpanji na uspokojenie się od publicznych zgiełków unikał, to jednak utrzymać się niemoże: bo Karol godność Cesarską rezygnował 1558. kiedy już nie żył

Dantiscus: tam go między szlachtę Hiszpańską policzył, co tym większa rozumiem, ile w tym narodzie niezwyczajniejsza; toż przyświadcza *Thomas Lansius*, *Elis. Aurimontanus*, i *Histor. Polon. Pruthen. fol.* 605. Od tegoż Karola, do obozu wojska Weneckiego jeździł, kędy pożądany pokój między niemi i Cesarzem skombinował. Tej jego legacyi dukt znajdziesz *inter Acta publica* Tomickiego. Powróciwszy do ojczyzny, wziął kanonią Warmińską, wkrótce potem infułę Chełmińską, aż też i Warmińską, na której prezydując lat 11. z śmiertelnego życia przeniósł się na wieczne 1548. w swojej katedrze pochowany. Paweł Piasecki w swojej kronice wprawdzieć mu zadaje, że z najcelniejszemi natenczas heretykami, jako to z Jerzym Sabinem, i Erazmem Rotterodamem miał swoje korrespondencye; tak dalece, że i podziśdzień czytać, wierszem wzajemnie pisane listy Dantyszka i Sabina, atoli żadna ztąd nota nie może paść na tego przezacnego prałata: bo z Erazmem i Łaski arcybiskup Gnieznieński i Krzycki potem arcybiskup Gnieznieński i Szydłowiecki kasztelan Krakowski i kanclerz listownie korrespondowali, a przecię najmniejsza ztąd na nich cenzura nie padła, za cóż na Dantyszka? A do tego wyświadcza go własna jego *Elegia*, którą napisał do Gdańszczanów, upominając ich, aby się do starożytnej i prawowiernej wiary wrócili, jest do druku podana wraz z Oracyą Tomasza Samostrzeleckiego do Gdańszczanów 1577. Hozyusz też, który razem z nim żył, że na tem biskupstwie świątobliwie umarł twierdzi. Krom tej Elegji podał do druku Poema, na zjazd Królów do Wiednia 1515. wspomina go *Rajnaudus num.* 43. Znajdziesz jego list o zwycięztwie naszych w Wołoszech 1531. *tom.* 3. *histor. Polonae:* i u *Gvagnina Rerum Poloni: tom.* 3. *Carmen Pareneticum ad ingenuum adolescentem Constantem Alliopagum in* 4. w Krakowie 1539. za staraniem Hozyusza w prasę drukarską weszło, tu młódź swoją experyencyą informuje, jako ostróżnie postępować sobie powinna. *De nostrorum temporum calamitatibus sylva Bononiae in 4to* 1530. gdy do Klemensa VII. i Karola V. posłował pisana, *typis Joan. Baptistae Phaëlli. Sylva de clade Moschorum ad Borysthenem sub Sigismundo I. in* 4. w Rzymie wydrukowana, nakładem Jana Łaskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego 1515. *Epigrammata* jego *in obitum Petri Tomicki Episcopi* wspomina *Starowolski in Hecat. Eobanus Hessus*, swoje mu *sylvas* przypisał, kędy pochwałami mądrego tego biskupa zagęścił; jakoż było w nim co chwalić, dowcip wielki i rozsądek nienaganny; tak dalece, że najtrudniejsze tej ojczyzny interesa, bez żadnej danej sobie instrukcyi godnie i z po-

chwałą piastował: już był u Karola V. wymógł sukcessyą do Baru po Bonie Królowy za świadectwem *Varszewiciusza lib. de Legato et Legatione.* Twarz jego była kwadratowa, przecięż do okrągłości bardziej nakłoniona, i pełna, oczy wdzięczne. Z młodszych lat swoich żołnierskiej się był chwycił szarży, jako sam o sobie mówi. *Junior et belli contra Dacosque Getasque atque Boristhenidas tempore, miles eram*, pod który czas napisał *Elegiam Amatoriam* 1518. *w Krakowie u Jana Hallera* przedrukowaną.

Krasicki w przypisach namienia, że tego Jana Dantyszka a raczej *Flachsbindera* (to bowiem prawdziwe było jego nazwisko) dzieła, pisma korrespondencye oryginalne znajdują się w Manuskryptach Helsbergskich zebrane w kilku księgach *in folio* są tam i listy jego oryginalne do Króla Zygmunta I. i Królowej Bony, pisane gdy był posłem w Hiszpanji przy Karolu V. Cesarzu. Jako się z tych listów pokazuje, to jeszcze przed rokiem 1519. wysłany już był w tem poselstwie, są bowiem w oryginalnych listach Izabelli Arragońskiej księżny Medyolańskiej wdowy Sforcyi, matki Królowej Bony wyrazy, iż on wiele się przyczynił do tego małżeństwa, zostawał na tem poselstwie podobno aż do r. 1532. — Poselstwa jego celem było księztwo Barskie dziedziczne Królowej Bony, w czem wielkie były trudności, jak to korrespondencya jego wykazuje. — Oprócz oryginalnych listów Dantyszka znajdują się także w *Ms. Helsbergskim* zebrane w ośmiu tomach *in folio* listy oryginalne tych co do niego pisywali: ludzie to byli sławni wieku onego; *Ludovicus Spinola*, — *Valdesius*, — *Cornelius Scepperus*, — *Eobanus Hessus*, i t. d.

Tenże *Krasicki w Zbiorze potrzebnych wiadomości* kładzie nagrobek któren sobie Dantyszek sam napisał:

Jam sexaginta coëunt et tres simul anni,
Hactenus a superis quod mihi vita datur.
Quem clymactericum contingere sentio tempus,
Ultimus hic multis terminus esse solet.
Intra quod, si forte Deus migrare jubebit,
Qui fuerim paucis, ista notata dabunt.
Aula diu tenuit me regia, misit ad orbis
Primores; erat hinc infula dupla mihi,
Corpus habet tandem nunc terra: quiete fruatur,
Spiritus aetherea, quae sine fine beat.
Hoc quisquis transis, mihi quaeso, precare viator,
Ut tibi posteritas inde precetur idem.

Nagrobek ten *Krasicki* tak przetłómaczył:

Już lat sześćdziesiąt i trzy wieku mego mija;
Wielu, jak mówią, pora takowa nie sprzyja.
Jeżli więc i ja życia skończę w klimakterze,
Niech potomność takową o mnie wieść odbierze:
Długom bawił na dworze, poselstwa sprawiałem,
Dwóch Biskupstw rządy w mojej ojczyznie trzymałem;
Teraz niech się duch wzbija, ciało spocznie w grobie,
Tego mi życz, żeby też życzono i tobie.

Dar, w Wielkiem Księztwie Litewskiem. Z tych Darownę Hluszaniego małżonkę wspomina, *Okol. t. 2. f.* 574. są i Dargiewiczowie na Żmudzi, z których Wojciech, Sebastyan i Melchior kwitnęli 1621. Tamże znajdowali się Darguzowie.

DARGOLEWSKI HERB.

MS. o Familiach Pruskich, taki herb ich położył. Miecz ostrzem prosto na dół spuszczony, księżyc nie pełny, rogami na dół, nad rękojeścią niby miecz opasując, na hełmie trzy pióra strusie. Tymże się herbem pieczętują Zapendowscy w Prusiech, tylko że gwiazdy na tarczy przydają. Jerzego podkomorzego Chełmińskiego w roku 1518. *Histor. Polon. Pruthen.* kładzie *fol.* 632. ale go Dargowiczem zowie: przydaje *fol.* 633. że był wprzód podkomorzym Pomorskim: namienia o nim i *MS. Konopackiego.* Jabym rozumiał że herb ten, jedenże jest z Garczyńskiemi, ale snać przez omyłkę miasto strzały, miecz położono.

Darowski *herbu Nałęcz*, w Lubelskiem województwie, N. Darowska Jana Kucharskiego małżonka. Zakon nasz ozdobili dwaj z tego domu. Pierwszy Wacław, ten pobożnością, nauką, rozsądkiem, dowcipem przedziwny. Obraz Najśw. Matki zawsze na szyi nosił, której honorowi, własną się krwią podpisał; po skończonej ośmlat teologji godny professor, uprosił się do Loretu na Penitencyaryą, atoli powróciwszy umarł we Lwowie 1655. *Histor. Coll. Leop.* Drugi Jan, Bełzkie województwo ojczyzna obudwu, w Rzymie do zakonu naszego wstąpiwszy, tak delikatnym sumieniem służył P. Bogu, że na najmniejszą rzecz od starszych swoich pozwolenia prosił. Filozofji w Lublinie, kontrowersyi we Lwowie ucząc, stał się wizerunkiem, inszym do doskonałości, w Lublinie świat pożegnał 1667. *Hist. Coll. Lubl.* jest w druku jego, *Lot gołębicy, albo wysokie i świątobliwe żądze pobożnej duszy: in 8vo Crac.* 1660.

Darowski *herbu Ostoja*, w Nowogrodzkiem województwie, od Darowa dóbr tak nazwani. Są i w Połockiem i w Orszańskiem. Jan Darowski spłodził Grzegorza, którego syn Adam. Balcer w Połockiem 1648. Jędrzej łowczy Nowogrodzki 1674. *MS. P. Kojał.*

Darowski *herbu Ślepowron.* Poźniejsi autorowie kładą ten dom, lubo *Kuropatnicki*, pewno przez omyłkę *Śreniawę* im nadaje. — *Wielądek* pisze iż dawni ich przodkowie w województwie Podlaskiem siedlisko swoje mieli. Z tych Zygmunt *Weryha* Darowski towarzysz znaku pancernego, służąc wojskowo, dał dowód swego męztwa na wielu expedycyach wojennych;

z Janem Sobieskim Królem, znajdował się także na expedycyi pod Wiedniem. Ten zostawił dwóch synów, Szymona skarbnika Owruckiego, i Władysława Michała podstolego Trembowelskiego podstarostę grodzkiego Oświecimskiego i Zatorskiego. Szymon *Weryha* Darowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Krakowskiego, i Jan tamże. Tenże Szymon *primo voto* z *Domańską* małżonką swoją spłodził synów sześciu: 1*go* Adama podsędka Podolskiego. 2*go* Jana vice-regenta grodzkiego Oświecimskiego. 3*go* Kazimierza komornika granicznego Podolskiego. 4*go* Mikołaja, który był Bernardynem. 5*go* Marcina komornika granicznego Podolskiego. 6*go* Antoniego i córkę jednę Ewę, Michała Łochowskiego żonę.

Adam *Werycha* Darowski podsędek ziemski Podolski, w r. 1751. był deputatem na trybunał koronny z województwa Podolskiego, z Elżbietą *Drohomiecką* zostawił potomstwo córek trzy, Martę, Kunegundę, Maryannę, i synów czterech: Marcina generała adjutanta buławy polnej koronnej, ten wszedł w śluby małżeńskie z *Łaskarzewską*, Jana podsędka ziemskiego Podolskiego, który pojął *Gorzewską* za małżonkę. Faustyna regenta grodzkiego Latyczewskiego, i Franciszka.

Jan vice-regent grodzki Oświecimski, drugi syn Szymona z *Domańskiej* spłodzony, ten z Katarzyną *Gniadkowską*, dwóch synów zostawił, Szymona pisarza ziemskiego Krakowskiego, i Jana sędziego ziemskiego Sendomierskiego. Córkę jednę Elżbietę za Janem Kantym Psarskim.

Kazimierz komornik graniczny Podolski, trzeci syn Szymona podsędka, ze *Starzyńską* ma potomstwo syna Franciszka, który z Felicyanną *Starzyńską* spłodził Wincentego, Józefa.

Szymon Darowski pisarz ziemski Krakowski: z Urszulą *Trzebińską* spłodził trzech synów, Józefa, Sotera i Alexandra, i córkę Johannę.

Jan *Werycha* Darowski sędzia ziemski Sendomierski kawaler orderu S. Stanisława, który w roku 1780. był deputatem na trybunał koronny z województwa Sendomierskiego. 1*mo voto* z Johanną *Bystrzanowską* spłodził Michała i Felixa, córkę Teklę Felicyana *Szeliskiego* małżonkę. 2*do voto* z Izabellą *Zapolską* ma dwie córki, Ludwikę, Johannę i syna Teodora. Andrzej Darowski kanonik katedralny Kamieniecki, syn Alexandra podsędka ziemskiego Podolskiego, z *Drohomireckiej* spłodzony.

Władysław Michał *Werycha* Darowski podstarosta i sędzia grodzki Oświecimski i Zatorski. Syn drugi Zygmunta, a brat rodzony Szymona skarbnika Owruckiego, ten z Zofią *Winnicką* spłodził Apollonią, Józefa Sobolewskiego żonę. Maryannę Gaudentego *Strzemińskiego* małżonkę, i Angelę za Józefem Poniatowskim w stanie małżeńskim będącą.

Daszkowicz *herbu Leliwa*, przydają jednak do Leliwy strzałę bez piór, a na hełmie kładą trzy pióra strusie według *Kojał.* Eustachi Daszkowicz fortunny przeciwko Tatarom wojownik, atoli potem z Ukrainy do Moskwy się przeniósł, i lubo się go Alexander Król Polski, według umówionych z Moskwą paktów upominał, przecież go nie oddano 1503. *Kojał. parte 2da.* Ztemwszystkiem jeszcze w dalszych

latach familianci tego domu w Polszcze się naszej znajdowali. Michał 1551. jako przytomny przy rozgraniczeniu dóbr książąt Ostrogskich od Zasławskich, znajduje się podpisany *in Monim. Coll. Ostrog. Okol. in Diario* pisze o jednym z nich towarzyszu pod pancerną chorągwią, że pod Starczem mężnie nacierając, z tej batalji ranę wyniósł 1638. Władysław w zakonie Soc. Jesu 1731.

Leon Antoni Daszkowicz 1763. roku podpisał się w aktach Wileńskich na manifest wraz z innemi obywatelami *de illegitimitate* trybunału. — *Heraldyka Wielądka.*

Dauxa *herbu Pierzchała*, w księztwie Litewskiem. Kinunt z synem swoim Dauxą na Wileńskim kongressie, podpisał pokój wieczny Litwy z Polską w roku 1401. u *Łaskiego w Stat. fol.* 128. a potem snać na sejmie Horodelskim, na siebie i na cały dom swój przyjął herb Roch, albo Pierzchała. *Łaskiego Stat., fol.* 127. *Stryjkow. Histor. Sapieh.* N. Dauxa kanonik Żmudzki, mąż uczony, wydał językiem Litewskim Kazania swoje do druku, tak na święta jako i na niedziele całego roku. Adam 1621. Alexander. Władysław w zakonie Soc. Jesu mąż godny, rządził najprzód domum professam w Wilnie, potem prowincyą Litewską przez cztery lata, dalej kollegium akademickie Wileńskie, teraz domum professam w Warszawie. Piszą ich niektórzy Dauksza inni Doksza.

Jan Dauksza B. S. i Kasper w roku 1764. podpisali akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie. Jan Dauksza kanonik Smoleński 1792. r. Michał Dauksza sędzia ziemski Upitski wspomina go konstytucya 1768. *fol.* 31. — *Heral. Wielądka.*

Dawbor *herbu Przyjaciel*, takim kształtem, że dwa serca, jedno podle drugiego ale na misie być powinny, które strzałą jedną od prawego boku tarczy, na lewą przeszyte, w hełmie trzy pióra strusie. Przodek ich za Witolda książęcia Litewskiego, gdy w bitwie, dwóch nieprzyjaciół jedną strzałą postrzelił i zabił; a dodając serca swojej kompanji do gromienia ich, wołał Litewskim językiem Dabar Dabar, Terazże, teraz: od tego nazwany Dabar, czyli Dawbor, a od książęcia w nadgrodę swego męztwa herb taki jako się mówiło. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał, ale *Ks. Kojał. in MS.* powiada, że są w województwie Wileńskiem, dziedziczą na Muśnikach. Z tych Jan Piotr Dawbor Muśnicki, leży w Kiernowie ostatni dziedzic na Muśnikach, żona jego fundowała bogatą altaryą w Kiernowie. Eliasz w księztwie Żmudzkiem 1621. Dawbor Samuel i Stanisław 1700.

Dawidowicz *herbu Trąby*, w księztwie Litewskiem. Starosty Grodzieńskiego Dawida potomstwo. Tego rycerskiemi przewagami historycy nasi księgi swoje napełnili: bo naj-

przód w roku 1314. na obóz krzyżacki natarł, w którym wyciąwszy co było ludzi do boju: ponieważ inni, kraj dalszy pustoszyli, wszystek złupił, *Dusbruch u Stryjkow. f.* 315. *Kojałow. p.* 1. *lib.* 6. w roku potem 1319. w ośmset koni Prusy najechał, luboć mu powracającemu z plonem, coś ludzi utrącono i zdobyczy odbito. *Długosz Dusbr. Stryjk. f.* 318. a w roku 1323. na posiłek idąc Pleszkowianom, pięćtysięcy niewolnika w Danji zagarnął. *Connotator Livon. rerum apud Stryjk. fol.* 324. Rewel w koło tym czasem opalił: *Stryjk. fol.* 401. *Kojał. p.* 1. *lib.* 7. w zimie zaś tego roku do Mazosza wtargnął, ogniem i mieczem straszny. *Stryjk. fol.* 401. Więcej następującego roku szkody tamże poczynił: bo Pułtusk i wsi 130. kościołów 30. spaliwszy, cztery tysiące ludzi pojmał, *Długosz Miechov.* atoli pod tenże sam czas, Krzyżacy w dobra jego zaciekli, stada mu i bydła zagarnęli. Władysławowi Łokietkowi Królowi w tysiąc dwóchset ludzi na sukkurs przypadłszy Marchią Brandeburską zniszczył, sześć tysięcy z niej ludzi wyprowadził, gdy jednak przez Mazowsze powracając, tam na łup ludzi swoich puścił, od Jędrzeja imieniem, ziemianina Mazowieckiego w oczach obozu jego zabity, godzien lepszej śmierci mąż rycerski, i zięć Gedymina książęcia Litewskiego, którego córkę miał za sobą. Bliższych czasów Jędrzej Dawidowicz poseł na sejm z Wileńskiego 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską, tenże sam czyli inszy Jerzy z tegoż sejmu, w Wilkomierskim powiecie poborcą naznaczony. *Constit. fol.* 558. Salomon stolnik Wilkomierski poseł na sejm 1638. ztamtąd komissarz do opatrzenia praesidium zamkowi Smoleńskiemu. *Constit. fol.* 35. Stanisław sędzia grodzki Wilkomierski 1648. Jan w powiecie Lidzkim 1674. Kazimierz 1700. Jan w zakonie Soc. Jesu temi czasy.

B e n e d y k t Dawidowicz 1763. roku. J a n Dawidowicz podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sieradzkiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Dawidowski *herbu Prus 3tio*, w Ruskiem województwie dom starożytny. Stanisław z Dawidowa sędzia ziemski Lwowski 1436. podpisał pokój Brzeski u *Łask. w Stat. fol.* 140. Stanisław zginął w Wołoszech. *Biel. Okol.* Jan najprzód podsędek Lwowski, potem sędzia, którego córka zmówiona dożywotnie z Brzeskim herbu Ciołek starostą Kamienieckim. Dawidowska podkomorzanka Halicka, małżonka Gabryela Bojanowskiego. Temi czasy kwitną w W. Ks. Litewskiem, z których Floryan Dawidowski z Zofią Olszewską spłodził Ludwika proboszcza i officyała dyecezyi Smoleńskiej, kanonika Żmudzkiego, missyi Sokolnikowskiej Societ. Jesu

fundatora. Są też i w Nowogrodzkiem Dawidowscy tegoż herbu. —

Dawidowski *Budzyna*, o tych pisze *Kuropatnicki* w rzędzie nazwisk domów szlacheckich. Także w konstytucyi roku 1764. między suffragiami, Adam i Wawrzeniec *Budzyna* Dawidowski, podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Nowogrodzkiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Dębicki *herbu Gryf*, w województwie Krakowskiem, z Dębice za Tarnowem dziedziczne imię wzieli, która lubo już wyszła z domu ich, przed Paprockiego wiekiem, ztemwszystkiem jeszcze się i podziśdzień z niej piszą. Dąbeckiego Mikołaja herbu Gryf wspomina, *Bielski fol.* 306. że go pod Koronowem Krzyżacy pojmali w roku 1410. ale to zda mi się drukarni omyłka, że miasto Dębicki, położyła Dąbecki. Stanisław Dębicki 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego województwa Sendomierskiego, wspominają go konstytucye 1570. *fol.* 11. i 1595. *fol.* 676. kędy go poborcą w Sendomierskiem naznaczono. Mikołaj podstarości Oświecimski, żona jego Anna Trepczanka Jana córka: brat Mikołaja, Jan pisarz grodzki Sendomierski 1615. w prawie ojczystem biegły, układnością obyczajów wszystkim miły, pod Smoleńskiem odważnie stawał, i piórem i szablą pokazał, jak szczerze tej ojczyznie służył, ten herezyą odrzuciwszy, która się też i w ten dom była zaplątała, katolikiem został. *Cichoc. alloq. Osecen. lib.* 2. *cap.* 12. Trzeci tych dwóch brat Sebastyan burgrabia Pyzdrski, poborca w Kaliskiem województwie z sejmu 1629. *Univers. Pobor. fol.* 19. *Baran.* Mikołaj i Maciej w Sendomierskiem kwitnęli 1632. *Porządek Elekcyi.* Marcin Michał najprzód podczaszy Sendomierski i dworzanin królewski, dalej chorąży, na ostatek podkomorzy Sendomierski, mąż wielkiej roztropności, z której doświadczonej, województwo to prawie go ustawicznie na poselską, rzeczpospolita cała na różne funkcye narażała 1649. na sejm Coronationis, a przedtem Confoederationem Ordinum podczas interregnum podpisał 1661. zkąd komissarzem był deputowany do skarbu koronnego, *Constit. fol.* 16. i do konstytucyi sejmowych *fol.* 78. 1670. podpisał elekcyą Michała Króla, i z tego sejmu naznaczony do dislimitacyi między Poczesną i Boronowem Szląskim, *Constit. fol.* 25. w roku 1674. posłem na konwokacyą, a 1676. na sejm koronacyi Jana III. ztamtąd deputat do boku królewskiego *ad consilia bellica: Constit. fol.* 20. z sejmu 1678. komissarz do lustracyi Chęcińskiego i Zarnowieckiego starostwa, do konnotacyi przywilejów w koronnem *Archivum;* do dislimitacyi między ziemią Stężycką i województwem Lubelskiem. *Constit. fol.* 14.

30. 35. Był i deputatem na trybunał koronny 1643. Do Stobnickiego kościoła przydał pewne grunta, co approbowała konstytucya 1678. *fol.* 40. konwent Sendomierski OO. Reformatów liczy go między swemi fundatorami: żona jego Zofia Gniewoszowna chorążanka Lubelska herbu Rawicz. Marcin Zygmunt surrogat grodzki, sędzia Sendomierski, za Alexandra Lubomirskiego naznaczony z sejmu 1676. *Const. fol.* 38. Mikołajowi dostała się w małżeństwo Bidzieńska córka Samuela. Marcin, Aurelian, Michał, Mikołaj na Strzyżowicach 1674. Krzysztof S. Teologiae et Juris Utriusque doctor, kanonik Krakowski, officyał Sendomierski i kanonik, proboszcz Stobnicki, sekretarz królewski, deputat na trybunał koronny 1695.

Stefan z *Dębice* Dębicki podpisał elekcyą Stanisława Leszczyńskiego Króla 1697. z województwem Sendomierskiem. Jan komornik graniczny Sendomierski sekretarz konfederacyi generalnej 1733. roku. Antoni z *Dębice* Dębicki komornik graniczny, sędzia kapturowy województwa Sendomierskiego, sekretarz konfederacyi generalnej 1734. podpisał się w aktach grodu Sendomierskiego. *Feria 6ta postridie Festi S. Martini Pontificis* na oblatę tejże konfederacyi, był potem podczaszym Wiślickim, podstarostą i sędzią grodzkim Nowomiejskim roku 1759. Jacek Dębicki chorąży Wiślicki, i Wojciech brat jego, Maciej *Jaxa z Dębic* Dębicki i Chryzostom podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwem Sendomierskiem. Tadeusz podwojewodzy Sendomierski, i Ludwik Dębicki szambelan J. K. Mci kawaler orderu S. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

DĘBICZ HERB.

MS. o Familiach Pruskich taki herb ich położył, trzy oszczepy ostrzem do góry obrócone, tak jednak, że się toporzyska ich u dołu z sobą schodzą, tąż symmetryą nad hełmem i koroną trzy oszczepy widać. Paprocki i Okolski o nich nie pisali atoli kwitnęli Dębiczowie w Prusiech około Staro-

gardu w Pomorskiem województwie. W Starogardzie na grabsztynie czytam Jana de Dambicz. W tymże kościele na chorągwi jest taki napis: *Hic servata jacent generosi membra Georgi Dębicz, quem mundo clara propago dedit, summis florentes cinxit virtutibus annos, floruit hinc pietas, floruit inde fides. Rex hujus cernens Lechi diademate clarus, virtutes, aulae jussit adesse suae. Grandia regalis comittens munera terrae: quae gessit forti pectore clarus heros. Inclitus in curas posito Rex dona ministrat, sed nihili duxit, dans dona pauperibus. Illorum sacris decorans limina nummis: qua pietate prudens, clausit in orbe faces. Quisquis perlustras oculis sobolis generosae vitam, dic requiem tribue, chare Deus. Vixit Annos* 63. *obiit* 1637. Dębicz zmówił sobie w małżeńską ligę Czapską, z tej było synów dwóch, Jan generałem w Danji, gdzie i życie zakończył. Drugi N. zostawił córkę, ostatnią tego domu dziedziczkę, ta zmówiona z Adamem Gralewskim sądowym ziemskim Tczewskim, urodzona była z Śmiłowskiej. N. Dębiczowna była za Ciecholewskim herbu Chomąto.

Dębiński czyli **Dembiński** *herbu Rawicz*. Od Warsyusza kasztelana Krakowskiego, tej przezacnej familji dukt zawodzą pisarze nasi, o którym ja pod herbem Rawicz. Najdawniejszego pod tem imieniem, doczytał się gdzieś Paprocki, Bernarda Dębińskiego chorążego Krakowskiego 1300. Jakób potem mąż sławny i rotmistrz szczęśliwy, zostawił syna Jędrzeja w roku 1400. od którego był syn Jakób pamiętny w tej ojczyznie kawaler, najprzód kasztelan Małogoski, z którym tytułem wysłany był w legacyi do Jerzego Czeskiego Króla z Wojciechem Gorskim, aby był oczyścił z potwarzy włożonej, Pana swego Kazimierza Jagiellonowicza, jakby z jego i z żony jego poduszczenia, siła bardzo miast i wsi Czeskich w perzynę poszło, co on dość skutecznie wykonał, bo stanąwszy przed Królem Czeskim, gdy i niewinność Kazimierza jawnie pokazał, i kalumniatorów na pojedynek wyzywał, a nikt się nie odzywał, Król Czeski przyznał, ze nigdy tym potwarzom wiary nie dawał. *Cromer l.* 24. Tamże zaraz wkrótce wspomina go tenże autor, że gdy Wałcz, mocno nasze wojsko oblężeniem ścisnęło, a Bernard Sumberg we trzy tysięcy jazdy i piechoty z Niemiec i Czech zebranej, na sukkurs szedł oblężeńcom, Jakób Dębiński hetman na ten czas przeciwko Krzyżakom, od miasta ludzi odciągnął, na Sumberga się przez Marchią Brandeburską idącego zaczaiwszy, o czem dowiedziawszy się nieprzyjaciel, w rozsypkę nazad poszedł. W roku 1462. już będąc podskarbim koronnym, sprawę miasta Krakowskiego z Tęczyńskie-

mi, o zabicie Jędrzeja Tęczyńskiego uspokajał. Tu już Okolski o tym walecznym mężu skończył; drugiego po nim Jakóba Dębińskiego podskarbiego koronnego starostę Krakowskiego, a potem kanclerza kładzie, za którym poszedł *Auctor signatorum*, kiedy dwóch Jakóbów Dębińskich podskarbich jednego po drugim położył: ale *Starowolski in Bellator. fol.* 116. jednego tylko być rozumie, tenże to sam Jakób, najprzód klucz koronny, potem pieczęć piastował: postąpił potem na województwo Sendomierskie, aż też i na kasztelanią Krakowską na której umarł, jakom wyraził na swem miejscu, co i z komputu lat poznać: bo Kromer pisze o nim w roku 1466. że mu Kazimierz Król rządy Małejpolski zlecił, sam w Prusy odjeżdżając; i w roku 1467. że posłował z innemi do Króla Czeskiego: i *Vading. in Annal. Minor. w roku* 1466. *num.* 3. świadczy, że do Pawła II. Papieża jeździł w legacyi w sprawie Minoritów, jakoż i Okolski trochę niżej dzieła 1462. temu drugiemu z Kromera przypisuje, lubo o pierwszym, w tymże samym roku mówił. Wziąwszy pieczęć wielką koronną, do Czech znowu posłem wysłany, perswadując Królowi Czeskiemu, aby Władysława syna Kazimierzowego, jeszcze za żywota swego na tronie Czeskim osadził; co gdy nieodmawiał Jerzy, byle na to konsens był z Rzymu, więc o konfirmacyą tych zamysłów, znowu do stolicy apostolskiej Dębiński z Michałem opatem Świętokrzyskim wysłany. Powróciwszy do ojczyzny wojewodą Sendomierskim już będąc, gdy Mikołaj Komorowski do Króla Węgierskiego wielkiemi obietnicami przyciągniony, zdał się nakłaniać, z wojskiem Dębiński przypadłszy, Berwald zrujnował, Żywiec spalił, Selflarę wziął gwałtem, a z dóbr wszystkich wyzuł Komorowskiego. *Cromer lib.* 28. który go też kasztelanem Krakowskim wspomina 1479. zostawił według Okolskiego godny senator dwóch synów, Jędrzeja i Jakóba. Z tych pierwszy

Jędrzej sędzia ziemski Sendomierski dożył lat stu dwudziestu, i bodajby był jeszcze dłużej życia nie pociągnął, gdyby był powietrzem nie umarł: syn jego Felix, który z Tęczyńskiej spłodził Krzysztofa bezpotomnego i Jana, i córki Strzalinę sędzinę Zatorską i Świerczkowską. Po zejściu Tęczyńskiej, ponowił Felix śluby małżeńskie z Strzalanką, która mu powiła trzech synów, Stanisława, Felixa, i Jędrzeja. Jan z Tęczyńskiej urodzony młodsze lata na dworze Zygmunta Augusta polerował, potem pod Moskiewską expedycyą rotmistrz królewski, z Oraczewskiej zostawił syna Adama, męża także rycerskiego, od którego był syn Gabryel Alexander, tego z Izabelli Bełżeckiej, którą księżna Zbarazka uro-

dziła, potomstwo: córka Krystyna Kochańska i synowie Mikołaj, Jerzy, Zbigniew, Adam. *Geneal. Belz.* Córka Jana z Oraczewskiej dostała się w małżeństwo Tarczewskiemu. Felixa z Strzalanki synowie, najprzód Stanisław, od którego był Marcin Dębiński własny Mars Polski, porucznikując przy oblężeniu Smoleńska z Zygmuntem III. a mężnie nacierając; życiem swą ku ojczyznie miłość zapieczętował. Brat Marcina Sebastyan umarł bezpotomny. Felix drugi syn z Strzalanki, od którego dwóch się synów zostało Krzysztof i Zygmunt. Jędrzej trzeci syn z Strzalanki, ten spłodził Jędrzeja dziedzica na Lgocie, Jana Felixa, i Konstantego.

Jakób drugi brat Jędrzeja sędziego Sendomierskiego, zostawił Piotra sędziego także Krakowskiego, z tym go tytułem czytałem na liście Zygmunta Augusta danym miastu Lwowskiemu 1552. pisał się z Piotrkowic, i Walentego, ten najprzód był referendarzem koronnym 1548. jakom widział na tegoż miasta przywilejach, potem kasztelan Biecki, dalej podskarbi wielki koronny, dalej kanclerz koronny, naostatek kasztelan Krakowski: z tych honorów jego poznać każdy może, co to był za senator: Kuczkowska małżonka jego powiła mu pięć córek, Zofią Lanckorońską, Barbarę Bużeńską, Annę Szafrańcową wojewodzinę Sendomierską, Krystynę Gołuchowską podkomorzynę Sendomierską, i Elżbietę Silnicką, synów z tejże siedmiu; Stanisława, Jakóba, Erazma, Kaspra, Jędrzeja, Jana, i Walentego: po śmierci Kuczkowskiej pojął kasztelan drugi Nestor Polski dla wielkiej wymowy *jako go zowie Orich. dial.* 6. Minocką, z tej tylko jedna córka została Katarzyna Rejowa. Złączył się po Minockiej z Gosławską Barbarą, z którą miał dwie córki: Barbarę Mińską podkanclerzynę koronną i Zarębinę starościnę Grabowiecką: syna także starostę Małogoskiego Hieronima.

Stanisław starosta Chęciński syn pierwszy Walentego kasztelana z Kuczkowskiej, ten z Żelechowską herbu Ciołek krom córek sześciu, to jest Padniewskiej kasztelanowy Oświecimskiej starościny Dybowskiej, Anny Sapieżyny wojewodziny Smoleńskiej. *Histor. Sapieh.* Modliszewskiej starościny Łomżyńskiej, Chądzyńskiej starościny Nurskiej, Bolestraszyckiej, Belinowy i Bielawskiej, miał synów trzech. 1. Jędrzej Samuel Dębiński był kasztelanem Bieckim i starostą Będzińskim, a przedtem podstolim Krakowskim, jego z Barbary Prowanowny starościanki Chęcińskiej wszystka sukcessya na córkach oschła, z których jedna poszła za Alexandra Komorowskiego herbu Korczak kasztelanica Sądeckiego, druga za Marka Stadnickiego podczaszego Krakowskiego, trzecia za Łąckiego, dwie zakonnicami zostały. 2. Alexander Seweryn

dziedzic na Seceminie, miał żon trzy, pierwszą Pleszkowską, którą urodziła Parzniczewska, od tej tylko dwie córki zostały, z tych jedna dostała się Samuelowi Czarnockiemu z Klimuntowa miecznikowi Krakowskiemu, druga Panną zakonną na Zwierzyńcu: pojął po Pleszkowskiej Krupczankę, Piotra Krupki cześnika Lubelskiego córkę, po tej wziął Tarnowską kasztelankę Konarską w Sieradzkiem, ale z obiema żyjąc *steriliter*, świat pożegnał 1630. 3. Zygmunt z Mężykowną starościanką Sądecką dwie córki spłodził, z tych jedna Helena z Janem Kazimirskim Biberszteinem dożywotnie złączona, druga Zofia z bratem jego Jędrzejem: umarł Zygmunt 1633. w Krakowie u Ś. Franciszka pochowany, czego świadkiem chorągiew w tymże kościele zawieszona, to *Baranowski in MS.* atoli *Okol.* pisze, że trzeci syn Stanisława starosty Chęcińskiego, był Hieronim nie Zygmunt, który młodo umarł, jakoż z Okolskiego niżej o Zygmuncie mowa będzie.

Jakób drugi syn Walentego kasztelana Krakowskiego starosta Czorsztyński, którego zostało trzech synów, jeden po drugim byli starostami Czorsztyńskiemi, którego według *Okolsk.* z Wężykowny raczej miał mówić z Mężykowny, syn Stanisław dworzanin królewski, ten z Rarowskiej spłodził Erazma męża rycerskiego przeciwko Tatarom, z Witkowskiej tylko miał córkę jedynaczkę: Zygmunta rotmistrza, umarł bezpotomnie: Alexandra, ten młodo zniknął: Felixa którego z Przyłęckiej były dwie córki, dwóch Kazimirskich jako się wyżej mówiło z Baranowskiego, małżonki, trzecia ich siostra pierwszym związkiem Komornicka, drugim Oraczewska. Erazm starosta Czorsztyński trzeci syn Jakóba starosty Czorsztyńskiego, według *Okolsk.* (atoli ten autor, drugiego syna tegoż Jakóba nie dorachował) rotmistrz w wielu okazyach, z Skijowskiej pisarzowny Podlaskiej zostawił potomstwo. Erazm trzeci syn Walentego kasztelana, dziekan Krakowski, proboszcz Ś. Michała na zamku Krakowskim, jeździł w legacyi do Szwecyi, ofiarowanych jednak sobie infuł przyjąć niechciał, przeniósł się na lepsze życie 1613. Kasper czwarty syn Walentego kasztelana, podkomorzy Mielnicki, rotmistrz przeciwko Moskwie za Stefana Króla, *primo voto* pojął był Maryannę Kopciownę, która mu trzy córki powiła, jedna z nich żyła z Trzcińskim podkomorzym Sochaczewskim, druga i trzecia z Alexandrem Koniecpolskim; *2do voto* Uhrowiecką, z tej córka Franciszka zmówiona dożywotnie z Olizarem rotmistrzem królewskim. Jędrzej starosta Lubomski piąty syn Walentego kasztelana, miał trzech synów. Rafała młodo zmarłego, Jędrzeja kanonika i kantora Sendomierskiego, Stanisława na Biały, i córkę Chylińską, a potem Kazanowską.

Stanisław z Otfinowskiej zostawił potomstwo. *Baranowski* pisze: że za jego czasów Dębiński Stanisław był sędzią ziemskim Krakowskim, miał za sobą pozostałą wdowę po Krzysztofie Chełmskim, atoli żyli niepłodnie. Jan szósty syn Walentego, po śmierci brata swego starosta Lubomski. Walenty siódmy młodo umarł.

Hieronim starosta Małogoski ósmy syn Walentego kasztelana ale z Gosławskiej, hojności Pan wielkiej, Bużeńska Regina starościanka Dobczycka, syna mu powiła Franciszka najprzód chorążego potem podkomorzego Krakowskiego zasłużonego tej ojczyznie, złączył się był dożywotnie naprzód z Wielopolską podkomorzanką Krakowską, z której według *Baranow.* żadnego potomstwa nie miał: Okolski zaś pisze że był syn Jan dworzanin królewski: po Wielopolskiej pojął Dorotę Czarnkowską kasztelankę Śrzemską, z której córka Teresa Eleonora dostała się w małżeństwo Mazowieckiemu kasztelanowi Kamienieckiemu: była to Pani cnót znamienitych, jako pobożności, cierpliwości, miłosierdzia na ubogich, miłości nieprzyjaciół, za których co Piątek mszą Ś. zakupowała, zgadzania się z wolą Boską, affektu ku Najśw. Matce, kollegium nasze Krakowskie wieczną pamiątkę przed Bogiem jako osobliwszej swojej dobrodziejce zapisało, kędy krom inszych bogatych apparatów i znacznej summy, którą naszym OO. oddała, widzieć z jej szczodrobliwości w kościele Ś. Piotra szczerozłotą wielką monstrancyą, drogiemi kamieniami bogato ozdobioną, blisko sto tysięcy szacowaną, poszła po zapłatę swych zasług 1704. w tymże kościele pochowana. Franciszek kasztelan Wojnicki, miał za sobą Krystynę Borkownę kasztelankę Radomską, z której trzech synów Józef, Ludwik i Jan i dwie córki, Salomea poszła za Józefa Michałowskiego podstolego Krakowskiego i sędziego Grodzkiego: Petronella za Józefa Otfinowskiego starostę Szczerczowskiego. Antoni łowczy Krakowski żona jego Maryanna Brzechfowna, z tej córka Elżbieta zmówiona z Dębińskim Józefem herbu Nieczuja. Wojciech chorąży Zatorski i Oświecimski, miał za sobą Zuzannę Zydowską chorążankę Krakowską, z której synowie dwaj Franciszek i Jan. Jest w druku tego chorążego, *Philomela Rosariana, canens mysteria Rosarii B. M. Virg. Cracoviae* 1710. Brat jego rodzony umarł stolnikiem Krakowskim 1730. Jan komornik Krakowski wydał: *Różne mowy publiczne Sejmowe i Sejmikowe w Częstoch.* 1727. *in 4to.* Krzysztof Dębiński z Morakowny zostawił córkę Stanisława Borkowskiego herbu Łabędź kasztelana Połanieckiego małżonkę, i Stanisława opata Bledzewskiego, w wielu funkcyach tej ojczyznie zasłużonego, osobliwie pod te tam

czasy, gdy Szwedzi Szląsk pustoszyli: umarł 1641. Jakób brat Krzysztofa z Malickiej spłodził Daniela i Prokopa. Jakóba Dębińskiego wspominają historye podsędkiem ziemskim Krakowskim, którego było dwóch synów Mikołaj i Sebastyan, tyleż córek Czarnocka i Strzalina: Sebastyan z Ossowskiej kasztelana Połanieckiego siostry, miał dwie córki, Pozowską i Mokrską, tyleż synów, to jest Jana i Pawła. Jan z Gorskiej spłodził syna Adama i córki dwie Kosnowską i Grodzicką. Pawłowi Komornicka powiła córkę Szydłowską. Balcera Dębińskiego trzech synów Wojciech, Samuel i Zygmunt. Erazm chorąży nadworny inkorporacyą Podlasia i Wołynia do korony podpisał.

Są i na krainie tegoż domu i herbu Dębińscy, z tych Maciej wojewodą Inflantskim umarł 1610. w zgrzybiałej starości, pochowany w Krakowie u Ś. Trojcy, córka jego była w Fraucymerze Królowy Konstancyi żony Zygmunta III. to *Baran.* jam go opuścił między wojewodami Inflantskiemi: *Okolski* powiada, że z Inflantskiego województwa przeniósł się potem na Połockie, ale *Baranowski* który go znał, nie o tem nie pisze, i po te czasy Sapieha na Połockiem krześle siedział. Jeszcze za Zygmunta Augusta, ten Maciej w Inflanciech tak Polskiej jako i Litewskiej kawaleryi regimentarz pod Rumborkiem, Hadzelem, Rakoborem i indziej z Moskwą się mężnie potykał: a gdy zamek Sancel Car Moskiewski stem tysięcy swoich uzbrojony, zamyślał posięść, on go odebrał Moskwie i posiadł 1577. Zamek Orle nazwany i Bebel tejże Moskwie wydarł, i wyciąwszy tam nieprzyjacielskie wojsko, drugich w niewolą zabrawszy, z których przedniejszych Królowi odesłał, ludźmi swojemi te fortece osądził. Kiesę miasto w Inflanciech lubo od Moskwy już różnemi insultami skołatane utrzymał i obronił: z Jędrzejem Sapiehą wojewodziccem Nowogrodzkim, a drugi raz z Alexandrem Chodkiewiczem starostą Grodzieńskim działa i wszystkę amunicyą zabrawszy Moskwie, do Wilna z niewolnikami Królowi posłał 1578. w następującym zaś roku wszystkę im żywność pod Bierzonami odebrał: a drugi raz w małej swoich liczbie dziesięć tysięcy Tatarów, na sukkurs Moskwie idących wyciął: w roku 1580. wpadłszy w granice Moskiewskie ogniem i mieczem wszystek ten tam kraj zniszczył. Askarod i zamek Lenward obległ i gwałtem wziął. Król Stefan szacując sobie w nim rycerskie serce, dał mu wieczną darowizną zamek Bebel i wiele inszych, nad to starostwo Rumborskie. Wojciech brat Macieja rodzony, rotmistrz i mąż sławny, nierozdzielny braterskich zwycięztw towarzysz, miał swoje opatrzenie od Króla w Inflanciech 1583. Stanisław i Remigian

w Wielkiej-Polszcze bracia rodzeni. Z tych Remigian w r. 1643. deputatem był na trybunał koronny. Stanisław opat Bledzewski umarł 1641. Jeremiasz miał za sobą Bąkowską podkomorzankę Pomorską herbu Ryś, pozostałą wdowę po Mikołaju Czapskim. Jan Zofią Baranowską herbu Rawicz. Adam najprzód Sumińską herbu Leszczyc, z niej spłodził córek trzy: Konstancyą Kazimierzowi Bartskiemu herbu Szaszor, Urszulę Pawłowi Chmielowskiemu podstolemu Bracławskiemu, Katarzynę Józefowi Grochowickiemu zaślubione. Po Sumińskiej pojął Karwosiecką, z tej córka Teresa Godzimirska. Po Karwosieckiej Katarzynę Święcicką herbu Jastrzębiec, z tej się został syn Jan. Antoni brat Adama miał za sobą Siedlecką. Stefan Dębiński przybrał sobie w dożywotnią przyjaźń Witkowską z tej było dwóch synów, ale oba bezpotomni. Zygmunt także Witkowską. N. podkomorzyc Sendomierski Zofią Witkowską, zabity pod czas inkursyi Szwedzkiej 1645. zostawił syna Pawła. Okolski do tychże Dembińskich pociąga Wincentego Kota arcybiskupa Gnieźnieńskiego, ale to jest przeciwko wszystkim historykom naszym, którzy o nim świadczą, że był herbu Doliwa, gdzie i ja o nim mówić będę. Biskupa też Przemyskiego bez imienia, bez roku do tejże familji przypisał, ale niewinnie. I owszem i Jakób o którym się tu na początku mówiło, najprzód podskarbi koronny, a potem kasztelan Krakowski, zda się nie należeć do tego domu, fundament tego mam z samegoż *Okolskiego tom. 2. fol.* 303. gdzie między inszemi Odrowążami podpisał fundacyą klasztoru Mogilskiego w roku 1462. w te słowa. *Jacobus de Dębno alias Szczekocin Regni Poloniae Thesaurarius, Capitaneus Sandecensis et Biecensis et Regiae M. Pincerna Supremus.* Dla rozeznania tedy lepszego, trzeba wiedzieć, że się z dawna niektóre domy pisały z Dębna albo Szczekocina i ci byli Odrowążowie, drudzy także z Dębna i ci byli herbu Dębno, inni z Dąbna i ci Doliwczykowie, inni z Dębian i ci Rawiczowie i Nieczujowie o których niżej. Byli też na Szląsku Dębińscy z Dębina na Strzelnie, o których *Paprocki in Stromatibus* świadczy, niewiem którego herbu.

Dębiński kasztelan Biecki, zostawił synów, Arnolfa, Stanisława Kostkę wojewodę Krakowskiego 1782. r. zmarłego, Franciszka starostę Czocorskiego, i księdza Piara młodo zmarłych. Arnolf z *Dębian* Dębiński *primo voto* z *Bobrownicką* spłodził. Jerzego, Józefa i Franciszka synów, i córkę Annę, która była za Wojciechem Kluszewskim kasztelanem Bieckim, a przed samą śmiercią 1780. zaszłą, nominowanym kasztelanem Wojnickim. Druga żona Arnolfa, była *Aksakowna* stolnikowna Wołyńska, z *Popielowny* spłodzona, z tej zostawił synów, Jana Ne-

pomucena cześnika Krakowskiego i Ignacego. Ignacy z *Dębian* Dębiński chorąży Krakowski orderów narodowych kawaler, poseł na sejm 1788. roku z województwa Krakowskiego, ten wszedł w śluby małżeńskie, z Maryanną *Moszyńską* córką Leona Moszyńskiego kasztelana Lubelskiego, i Ludowiki *Załuskiej* kuchmistrzanki Litewskiej.

Jan Nepomucen hrabia Dębiński cześnik Krakowski, miał za sobą Krystynę *Wiesiołowską*, z którą spłodził trzech synów: 1. Felixa, z Józefą *Jurkowską* ożenionego, 2. Antoniego, 3. Wojciecha, i córek dwie: Maryannę za Jackiem Fredro, chorążym Lwowskim. Amelią za Rudzkim szambelanem J. K. Mci. — *Heraldyka Wielądka.*

N. Dembiński starosta Wolbromski dziedzic na *Szczekocinie*, z *Krasickiej* zostawił syna który z *Morsztynowną* złączony. — Brat rodzony tegoż starosty Wolbromskiego, miał za sobą *Szembekownę:* to małżeństwo gdy się rozeszło taż Szembekowna poszła za Pomińskiego. Trzeci brat starosty Wolbromskiego zakonnik *Can. Reg. S. Sepulchri.* — *Przypisy Krasickiego.*

Dębiński *herbu Nieczuja*, w Krakowskiem i Sendomierskiem województwach. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, piszą się także z Dębian. Tych czasów jeden z nich jest kasztelanem Bieckim, syn jego starostą Czechowskim. Stefan kanonikiem Krakowskim, infułatem proboszczem Tarnowskim. Józef Dębiński miał za sobą Dębińską Elżbietę łowczankę Krakowską herbu Rawicz, z tej synów czterech: Antoni, Stefan, Franciszek i Hieronim. Sebastyan miecznik Zakrocimski r. 1674. N. Dębińska kasztelanka Biecka, była za Alexandrem Komorowskim dziedzicem na Siemieniu.

Franciszek Dębiński sędzia ziemski Krakowski i deputat 1742. roku z Krakowskiego. Tenże zda mi się Franciszek z *Dębian* starosta Czechowski poseł na konwokacyą 1733. z województwa Krakowskiego. Felicyan z *Dębian* Dębiński chorąży Smoleński podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sendomierskiego. Wincenty Ferrery Dębiński łowczy Wiślicki 1792. roku. Jan chorąży Bracławski kawaler orderu S. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

Dębnicki *herbu Poraj*, z Dębnice w Wielkiej-Polszcze pod Gnieznem, dom starodawny i znaczny, z tych Stanisław Dębnicki przeniósł się w Krakowskie, dziedzictwo jego Mydlniki majętność mila od Krakowa, z Zofji Baranowskiej herbu Rawicz, zostawił syna Stanisława, i córki dwie. Zofia była za Przecławem Jarockim, Anna za Bartłomiejem Radwańskim. Stanisław trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Zofią Jarocką, drugi raz z Palczewską, którą Minocka zrodziła, trzeci raz z Zofią Pruszkowską pozostałą wdową po Minorze, spłodził trzech synów, Krzysztofa, Jana i Samuela i trzy córki: Urszulę, Izabellę, i Bogumiłę. *Baranowski.*

DĘBNO HERB.

Ma być krzyż biały przez całą tareczą, tak w szerz jako i w zdłuż rozciągniony, na lewym jego boku spodem, Abdank biały w polu czerwonem, kod herbem i koroną, między dwiema bawolemi rogami krzyż kościelny; tak go opisują. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1040. i 1172. *O herb. f.* 297. *Okol. tom.* 1. *fol.* 141. *MS. P. Kojałow.* O początkach tego herbu nie zgadzają się autorowie. *Paprocki najprzód w Gniazdzie cnoty*, z tej okazyi nabytym go być twierdzi. Gdy w roku 1243. Tatarzy, wielkiemi gminami w Europę wpadli, pierwsza się im na łup dostała Polska, a w niej klasztor S· Krzyża na Łysej górze pod Sendomierzem, z którego między inną zdobyczą, drzewo Krzyża Świętego w złoto i kamienie drogie oprawne, świętokradzka ręka wyniosła, i aż do Tartaryi wielkiej zaprowadziła. Bez żadnej czci i honoru, jako u Poganów, ta święta relikwia była, czego mszcząc się na nich sprawiedliwość Boska, powietrzem ich chłostać poczęła; które gdy codzień górę biorąc, siłą mogiłami wielką liczbę ludzi przysypało, Chan Tatarski, wróżków swoich radził się, co za przyczyna tak ciężkiej w Państwie swojem klęski być mogła; wszyscy się na to zgodzili, że się Bóg Chrześcijański gniewa na nas, o zabranie czegoś z jego kościołów: poświadczał toż samo, Chrześcijanin w niewolą od nich zabrany, i tę wszystkę plagę Boską, na to najbardziej zwalał, że drzewo to, które Chrystus krwią swoją na nim umierając poświęcił, złupione i zabrane u siebie trzymali. Dlatego zagęszczoną między Tatarami śmiercią przestraszony Chan, co prędzej szukać go, i znalezione do Polski z poszanowaniem odesłać umyślił. Podjął się tej funkcyi znaczny między niemi jeden, z perswazyi pewnej w niewolą zabranej Polskiej Panienki z szlacheckich rodziców urodzonej; z którą w komitywie do Polski go odprowadził. Oddawszy święte swemu miejscu drzewo, i sam też z namowy tejże Panny, a potem

swojej małżonki wiarę Chrześcijańską przyjął, od książęcia Polskiego mile przyjęty: bo mu zamek Dębno od którego potem sukcessorowie jego długo się pisali z Dębna, i z innemi obszernemi włościami darował; nadto w herbie Krzyż mu nadał, który od tegoż zamku Dębno, Dębnem nazwany. Wdzięcznym się potem stawił tych łask Bogu: kiedy kilka kościołów z swojej własnej fortuny wystawił. Bóg mu nie mniej i w dalszym progressie życia szczęścił: na dworze albowiem monarchy Polskiego, w wielkich respektach będąc, z nienawiści gdy mu Abdańczyk nierówność urodzenia, czy kondycyą Tatarską wyrzucał, na pojedynek go wyzwał i pokonał: darował ci w prawdzie życiem adwersarza swego z rozkazu królewskiego, na pamiątkę jednak tej swojej dzielności Abdank mu pod Krzyżem przydany. W pośledniejszej jednak o herbach edycyi poprawił tej swojej narracyi tenże autor, a najprzód powiada, że ten przezacny tego klejnotu przodek, Dembrot się zwał, potem, że nie był rodem Tatarzyn, ale Polak w niewolą zabrany z drugiemi do Tatar, dalej że ta Panna była herbu Abdank dziedziczka na Dębnie, którą gdy pojął, do Krzyża od monarchy Polskiego sobie za herb pozwolonego, i Abdank tym kształtem jako widzisz przyłączony, do niego odebrał, herb zaś od jej dziedzictwa Dębno zawołany: Tegoż zdania Okolski z Paprockim już się poprawującym.

Stryjkowski lib. 13. *cap.* 2. *Kojałow. part.* 1. *Histor. Lith. lib.* 9. *Ruffinus in Histor. Ligni S. Crucis. Historya albo krótkie zebranie o Drzewie Krzyża S. z Kroniki Ruskiej Janusza Książęcia Ostrogskiego i z Latopisów Litewskich*, tę wszystkę historyą zwalają na rok 1384. kiedy Litwa z Jagiełłem książęciem Litewskim do Polski wpadłszy, klasztor Benedyktyński z drzewa Krzyża Świętego złupili, ta święta zdobycz dostała się jednemu z Panów Litewskich Dowojna, czy Donojów, jako Ruś pisze, nazwanemu; atoli powietrzem za to skarani, z instynktu Boskiego od Panny wielkiej fortuny dziedziczki herbu Abdank w niewolą zabranej przestrzeżeni, gdy Dowojna Krzyż Święty do Polski odprowadziwszy, Łysej górze oddał, Pannę tę w małżeństwo sobie zaślubił, chrzest wprzód przyjąwszy, herbem na tę formę nadany, jako tu widzisz. Aleć w Litwie Dowojnowie herbu Szeliga, a nie Dębno zażywają oczem niżej: co się też tycze roku 1384. i czasów Jagiełła Króla, to się utrzymać nie może, żeby dopiero w tym wieku herb Dębno miał wziąść swoje początki; bo to jest pewna, ze dawniej przedtem rokiem, już herbowni tego domu, w tej ojczyznie kwitnęli, jako to Zbigniew z Oleśnicy, dziad Zbigniewa Oleśnickiego

kardynała, który w roku 1359. w Wołoskiej pod Bukowiną potyczce rycersko stawał, jako o tem i jego przodkach obszerniej znajdziesz pod Oleśnickiemi; a *Nakiel. w Miechovii fol.* 70. z starych monimentów swego konwentu dowodzi, że Żyra wojewoda Mazowiecki, opiekun Leszka Białego jeszcze niedorosłego, tego domu i herbu familiant, już koło roku 1178. kwitnął; co znać z katalogu patryarchy Jerozolimskiego w tymże Nakielskim, w którym jego szczodrobliwość na klasztor Miechowski świeżo fundowany sławi, kiedy mu dwie wsi wieczną darowizną zapisał, to jest Samogost i Stawiany, luboć Samogost wkrótce od tego konwentu odpadł. *Nakielsk. fol.* 115. Rządził ten Żyra za Leszka, całą Kujawską i Mazowiecką ziemią: tamże wspomina syna jego Ottona. A u *Pretoryusza lib. 2. cap. 4.* na liscie Konrada książęcia Mazowieckiego, którym Krzyżakom Chełmińską ziemię oddaje 1228. znajduje się *inter praesentes*, Zyra podczaszy książęcy, rozumiem że syn albo wnuk pierwszego wojewody Mazowieckiego Zyry. Tomasz herbu Dębno był kasztelanem Poznańskim 1471. *Sarnicki lib* 4. rozumie, że Dembrot w zwyż wspomniony i jego potomstwo z Gotów idą. Z Sarnickiego tedy i Nakielskiego trzebaby mówić, że daleko dawniejszy ten dom, niżeli chce Paprocki albo Stryjkowski. Długosz pisze, że, z tego domu byli, *Viri audaces, vehementes, et ad iram proni.*

Herbowni.

Bochotnicki,	*Czymiński,*	*Potworowski,*
Borowiecki,	*Gologorski,*	*Pozowski,*
Ciemiński,	*Korejwa,*	*Sieniński,*
Czajka,	*Krzyżanowski,*	*Stojewski,*
Czajkowski,	*Natkowski,*	*Skroński,*
Czermiński,	*Oleśnicki,*	*Sulimowski.*

Deboli *herb* ich dwa Lwy, jeden z jednej, drugi z drugiej strony, wspięci do góry, w przednich łapach, trzymają lichtarz. Ten herb przyniósł z sobą do Polski Henryk Debeaulien (albo jako go Kazimierz w swoim liscie i przywileju zowie Deboli, i już to zwyczajniejsze nazwisko na sukcessorach jego dziedziczy) obersztерleitnant w wojsku koronnem przez lat wiele, za co otrzymał indygenat na sejmie 1662. *Constitut. fol.* 36. o czem już namieniłem pod *Beaulien:* był potem starostą Tczewskim, a z Katarzyny Orchowskiej dwie córki spłodził, jedna z nich *sterilis* zeszła, druga Plemięcka. Synów zaś trzech Stefan *sterilis*, Kazimierz miał za sobą Brocką z tej był syn Franciszkan. Mi-

kołaj z Alexandry Gostomskiej, którą Anna Orzechowska herbu Oksza sędzianka ziemska Przemyska urodziła, zostawił dwóch synów, Adama Soc. Jesu, i Antoniego, który z Anną Białogłowską wszedł temi czasy w kontrakty małżeńskie.

Antoni Deboli podczaszy Horodelski, sędzia grodzki Grabowiecki, ten w roku 1750. był deputatem na trybunał koronny z województwa Bełzkiego. Franciszek Deboli chorąży Lubaczewski, podkomorzy nadworny J. K. Mci kawaler orderu Ś. Stanisława, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Bełzkiego.

Tomasz chorąży Lubaczewski kawaler orderu Ś. Stanisława. Antoni August Deboli chorąży Lubaczewski, potem deputat na trybunał koronny 1766. z województwa Bełzkiego, był posłem od J. K. Mci i Rzpolitej przez lat kilkanaście do dworu Petersburgskiego Imperatorowej Katarzyny II. kawaler Orła białego i Ś. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

Dębołęcki *herbu Prawdzic.* Jednejże dzielnicy z Konojadzkiemi, jako świadczy *MS. o Familiach Pruskich,* Okolski także lubo ich na swem miejscu opuścił, przecież pod herbem Topor powiada, że Jakób Konojadzki, pierwszy nazwany Dębołęckim (luboć inni ich piszą Dębołęski) miał za sobą Decyuszownę Barbarę Wielkorządczankę Krakowską. Akta grodzkie Ostrzeszowskie tranzakcyą domu tego zapisały w roku 1602. Jędrzej z Konojad Dębołęcki 1633. wydał wierszem Polskim: *Wróżbit boju Moskiewskiego.* Ks. Wojciech Franciszkańskiego zakonu doktor podał do druku: *Wywód Jedynowładnego państwa świata,* w którym pokazuje, że najstarodawniejsze w Europie Królestwo Polskie, *in 4to w Warszawie* 1633.

Tenże Wojciech Dębołęcki Franciszkan w księdze tu wspomnianej tytułuje się generałem społeczności wykupowania więźniów. Oprócz tej księgi napisał inną większą, której wykład jest tylko treścią, o czem tak mówi w swojej przedmowie do narodu Polskiego: — „Wszyscy proszę do nowego Pana (Władysława IV.) przyczyńcie się o nakład na *Speculum Istoricum Universalis Istoriae*, które światu łacińskim językiem ogłoszę.“ — *Krasicki.*

DĘBORÓG HERB.

Ma być pieniek dębowy, w ziemię wkorzeniony, z którego środka dwa jelenie rogi wychodzą, jeden na prawą stronę, drugi na lewą w polu niebieskim, na hełmie nad koroną pięć piór strusich Okolski składa, *tom.* 1. *fol.* 148. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1252. *o herb. fol.* 588. *Klejnoty fol.* 46. Początek herbu tego, pisarze nasi ten zakładają. Zygmunt August łowczemu swemu, który na łowach będąc, takim kształtem jako widzisz w herbie, pieniek dębowy znalazł, tak że z niego zdały się jelenie rogi wyrosnąć, znalazł

DĘBORÓG HERB.

i Królowi ofiarował, tenże sam pieniek za herb nadał. Przecież żaden z autorów nie pisze, któryby się tym herbem dom szczycił.

Dębowski *herbu Jastrzębiec,* pod Opocznem. Z tych Benedykt dziedzic na Zychorzynie 1599. Dębowski. *Acta Castren. Opocznen.* Jeden z nich miał za sobą Katarzynę Baranowską herbu Rawicz, która potem poszła za Piotra Łagewnickiego. *Baran.*

Dębowski *herbu Jelita,* od Dębowskiej góry tego nazwiska nabyli w województwie Łęczyckiem. Z tych Jędrzej Dębowski u Zygmunta I. był dworzaninem i starostą Rubieszowskim, wziął potem kasztelanią Bełzką aż i województwo Bełzkie, z którym tytułem podpisał restytucyą Podlasia 1569. *Constit. fol.* 154. córka jego Zofia z Jędrzejem Tęczyńskim wojewodą Krakowskim dożywotnie zmówiona. Drugi tegoż imienia Jędrzej Dębowski najprzód kasztelan Brzeziński, z sejmu 1564. naznaczony do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu. *Constit. fol.* 40. był potem kasztelanem Sieradzkim i starostą Łęczyckim 1569. *Constitut. fol.* 154. żył jeszcze 1576. o czem *Constit. fol.* 271. córka jego Gomolińska. Tomasz najprzód cześnik Łęczycki. *Constitut.* 1564. *f.* 40. potem sędzia ziemski Łęczycki 1569. *Constit. f.* 171. Dębowska była za Niszczyckim wojewodą Bełzkim. *Geneal. Niszczyc.* Adam z Sulkowic, Jakób, Alexander, Wojciech, Marcin, Waleryan, z województwem Łęczyckiem pisali się na elekcyą Jana Kazimierza Króla 1648. Franciszek rektor Łucki in Soc. Jesu. Dębowska Lassoty Działyńskiego małżonka. N. sędzia Płocki, syn jego Antoni referendarz koronny temi czasy, żona Rupniewska podstolanka.

Ten Antoni wprzód referendarz koronny, odmieniwszy stan wziął najprzód biskupstwo Płockie potem Kujawskie. Syn jego starszy starosta Płocki z *Tarlowną* starościanką Goszczyńską ma potom-

stwo. Drugi syn Antoniego starosta Bendzyński z Przebendowskiej, zostawuje także potomstwo. — Córka zaś Antoniego referendarza złączona z Ossolińskim starostą Drohickim. — Dębowski biskup Kamieniecki umarł nominatem arcybiskupstwa Lwowskiego (podobno był to brat Antoniego). — Jan Dębowski suffragan Kujawski biskup Lamberytański. — Dębowski podkomorzy Płocki: — także inny chorąży Płocki buńczuczny królewski: wszyscy ci podobno byli bracia Antoniego biskupa Kujawskiego. — W roku 1778. Antoni Dębowski stolnik Czerwonogrodzki. — W roku 1788. Stefan kasztelan (niewiem jaki). — Joachim archidyakon Gnieznieński. — Wojciech kanonik Kujawski. — *Przypisy Krasickiego.*

Dębowski *herbu Prus 2do* albo *Wilczekosy*. Jam widział w Przeworsku u OO. Bernardynów nadgrobek wystawiony z tym herbem, Marcinowi Dębowskiemu mężowi rycerskiemu, który na Podolu o ojczyste granice mężnie piersi swych nadstawiał, na tychże OO. dobroczynny. Są i w Litwie Dębowscy, którego jednak herbu, wiedzieć nie mogę. Z tych Wojciech stolnik Nowogrodzki z Nowogrodzkiem województwem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Dębski *herbu Prawdzic*, w Płockiem województwie. Marcin Dębski od Ks. Kaspra Nahajusa Soc. Jesu do jedności kościelnej przeciągniony, obiecał był Bogu kościół fundować i nadać, ale gdy od już zaczętej obietnicy, ręki umykał, niebezpieczną chorobą ściśniony, w zachwyceniu będąc, przed trybunałem sędziego Boga stanął, na którym do ciemnego jakiegoś więzienia był osądzony. Tym czasem, sędziwy jakiś kapłan, za nim się przyczyniać począł, na którego instancyą od tarasu uwolniony, gdy się go pytają, jakiejby był wiary, odpowiedział, tak wierzę, jako mię ksiądz nauczył. Był na ten czas i stał tamże przy sędzim, nic pewniejszego że Ks. Kasper Nahajus, jego w duchu nauczyciel: na co sędzia: ale cię ksiądz tego nie uczył, żeby ślubów Bogu raz uczynionych nie dochowywać albo zaniedbywać! Wielka wtem trwoga na te słowa i bojaźń na niego padła, i mięszać go poczęła: przecież prosił o dilatę czasu, żeby mógł to wykonać, co zaczął: pozwolono mu, zaczem przyszedłszy do siebie, nazajutrz zupełnie ozdrowiał, wszystko co widział Ks. Kasprowi opowiedział, a potem i wykonał. *Annales Provinc. Pol. S. J.* 1595. Paweł biskup Laodycki suffragan kanonik i officyał generalny Krakowski, potrzykroć sede vacante administrator biskupstwa Krakowskiego, że był tego herbu i Płoczanin, świadczy o nim nadgrobek który matce swojej w Krakowie u Ś. Trojcy wystawił, umarł 1613. lat mając 79. i miesięcy ośm. *Starowol. Monumen.* Mateusza i Piotra Dębskich, na expedycyi Moskiewskiej za Stefana Króla wsławionych rotmistrzów w pieszych regimen-

tach, sławi *Paprocki fol.* 417. Marcin podsędek ziemski Płocki, Stanisław podczaszy Płocki 1606. posłowie z Płockiego do Rokoszanów. Wojciech 1632. Marcin 1674. Jana III. podpisał elekcyą z Płockiego.

N. Dębski w ziemi Ciechanowskiej z *Goltzownej* spłodził syna Adama starostę Lipnickiego dziedzica na *Dembsku* tę albowiem majętność z cudzej possessyi oswobodził: ten miał z Elżbiety *Mokownej* synów dwóch Adama i Jędrzeja: córek trzy, Barbarę, Maryannę i Ludwikę. — Maciej komornik graniczny Sendomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Adam Dębski i Alexander z województwa Płockiego. Michał *Prawdzic* Dębski wojski Przasnyski. Józef podwojewodzy Przasnyski. Jakób wice-regent Przasnyski, w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

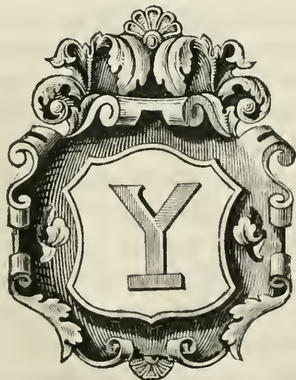
Dębski *herbu Radwan*, w ziemi Przemysłskiej Jan Dębski suffragan Przemysłski którego synowiec Jerzy in Soc. Jesu teologiczną i kaznodziejską katedrą niesfatygowany, rektorem rządził kollegium Przemysłskie, i Krosieńskie, umarł 1733. wydał do druku, *Trojaki Pokłon, Kazania na niedziele* w Kaliszu 1725. *in fol.* Drugi zaś Tom kazań, pod tymże tytułem w Sendomierzu 1729. *in fol.* Siostra Jerzego ksienią u Benedyktynek w Przemyślu, brat Kazimierz w Krakowskiem osiadł. Są i w Litwie Dębscy, z tych Stefan 1632. Stanisław chorąży i poseł Upitski 1648. z województwem Trockiem podpisali elekcye. N. Dębska Franciszka Ligęzy małżonka.

Ignacy *Radwan* z *Dębego* Dębski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Krakowskiem. Jan Nepomucen Dębski i Ignacy sędziowie grodzcy Krakowscy, Jan Dębski z powiatu Kowieńskiego: konstytucya elekcyi 1764. — *Wielądek.*

Decius *herbu Topor*, a po Polsku Dycz. Rzymska to kiedyś familia starodawna, która z razu Kosę w herbie swym nosiła, potem z Cesarzów Rzymskich łaski, orzeł im o dwóch głowach nadany, którego połowa czerwona, w białem polu; połowa biała, w czerwonem polu. *Okolski tom.* 3. *fol.* 67. pod herbem Topor, kładzie list Zygmunta I. Króla Polskiego, w którym approbuje, list od Tęczyńskich dany Ludwikowi Decyuszowi, którym go do herbu swego Starza i do familji przyjmują, i ze wszystkiem jego potomstwem; tamże o ich urodzeniu zdawna szlacheckiem, herbie i zasługach namienia. Pierwszy tu z tego domu w ojczyznie naszej stanął koło roku 1500. Jodocus Ludovicus Decius Comes Lateranensis et Imperialis Palatii, tego historya jest w druku na troje podzielona, to jest: *de Antiquitatibus Polonorum*, *de Familia Jagiellonum*, *de Sigismundi I. Regis temporibus*, razem wydana w Krakow. *in fol.* z Miechowity historyą na końcu 1521. Jegoż praca *Diarii, et eorum quae memoria*

digna in Nuptiis Sigismundi I. Regis et Bonae Mediolani Barique Ducis, gesta, in 4to Cracov. typis Hieron. Victoris 1518. Zostawił z Anny Rożnowny herbu Gryf trzy córki: z tych Barbara dostała się Jakóbowi Dębołęckiemu albo Konojadzkiemu herbu Prawdzic, Anna Kasprowi Stanisławskiemu herbu Pilawa podkomorzemu Sanockiemu, Elżbieta zakonny sobie stan obrała w Toruniu. Z tejże Rożnowny był syn, Justus Ludovicus Decius sekretarz królewski, żupnik Wielicki, wójt Piotrkowski, mąż i w naukę i w dostatki obfitujący, z Krupczanki de Mojkowice herbu Krupek spłodził trzy córki, jedna Joachimowi Glińskiemu Jastrzębczykowi, druga Hieronimowi Paczkowi herbu Orla, trzecia Jerzemu Trzebińskiemu zaślubione. Synów także trzech, z tych pierwszy, Justus Decius wielkorządzca Krakowski i sekretarz królewski, wójt Piotrkowski: są listy Erazma Roterodama do niego pisane między innemi *lib.* 20. *fol.* 755. Wspomina go Przecław Mojecki 1569. niewiem czy nie jego syn, Mikołaj Dicius dziekan Wileński, doktor teologji umarł 1629. czterdzieści i trzy lat w tej kapitule zasłużony, ale i kollegium Wileńskie nasze, jego biblioteką znacznie wspomożone. *Gratiae secular. Starowol. in Monum.* kładzie jego z Wileńskiej katedry nadgrobek. Jan Decius drugi syn sekretarz królewski, dowcipem, obyczajami, językami różnemi, dworom Pańskim miły, umarł bezżenny, nadgrobek mu pisał, *Tricesius lib. 2. Epigrammatum.* Trzeci Ludwik wielkorządzca Krakowski, żupnik Wielicki, umarł *sterilis.*

Krasicki w przypisach czyni uwagę iż Justa Ludowika Decyusza jest korrespondencya oryginalna z Dantyszkiem naówczas posłem w Hiszpanji a potem biskupem Warmińskim: listy te są datowane z Wrocławia, Krakowa, Rzymu, roku 1523. Pieczątka zaś inaksza nie z *Toporem.* —

DEDERKAŁO HERB.

W Metryce Wołyńskiej 1528. czytam, Janka Dederkała i Fiedora ziemianów tamecznych: i *Okol. tom.* 2. *f.* 388.

wspomina, że Dederkałowna córka Damiana była za Iwanickim Eliaszem. Fedora za Alexandrem Uszakiem Kulikowskim. *Hist. Coll. Ostrog.* Wojciech leży w Ostropolu.

Dedyński *herbu Gozdawa*, inni piszą Dydyński: po różnych województwach rozmnożeni. Piotr pisarz Sanocki 1541. Józef Dedyński podsędek Sanocki z Tarnowskiej herbu Sas, zostawił syna Pawła, ten rycerską traktując od Tatarów w niewolą był wzięty. Piotr umarł 1586. na kościół nasz Jarosławski S. Jana dobroczynny, w którym pochowany leży; miał rodzonych braci piąciu: *Histor. Coll. Jarosl.* Stanisław w ziemi Przemysłskiej, żona jego Anna Leska, która mu przykładnem życiem, wiele do świętszego życia pomogła; z tej miał córkę Zofią, ta w Lubelskiem S. Brygitty klasztorze, na wieczną służbę Bogu zamknęła się: synów zaś trzech, z tych Łukasz proboszcz Sendomierski sekretarz królewski, nauki wytwornej i biegłości w prawie 1620. Stanisław brat jego, pojął Elżbietę Lanckorońską, tę do prawowiernej wiary katolickiej, mąż pobożny nawrócił. Jan trzeci brat: *Cichocki Alloq. Osecen. lib. 2. c.* 11. Jerzy najprzód stolnik, a potem kasztelan Sanocki, na Pokucie się wyniósł z Elżbiety Wysockiej syn jego Jerzy podczaszy Halicki, potem sędzia ziemski Podolski, naostatek podkomorzy Podolski, na różnych sejmach posłem stawał, na trybunale Radomskim sędzią, *Constit.* 1629. *fol.* 7. ofiarowano mu kasztelanią Kamieniecką, ale jej przyjąć niechciał: w Dobrach swoich Borszczów nazwanych, otrzymał skład win i miodów Wołoskich, przez konstytucyą 1635. *fol.* 37. W tychże dobrach kościół i zamek wymurował, wałem opasał i ozdobił, mąż wymowy gładkiej, ludzkości osobliwszej, z Lubienieckiej zostawił córkę Wołucką. Jagnieszka Dedyńska Przecława Minockiego stolnika Sendomierskiego: *Baran.* Dedyńska pisarzowna Sanocka Jana Borejka kasztelana Brzezińskiego, małżonki. Barbara, Anna, Dorota, Jadwiga, Katarzyna zakonne sobie życie obrały we Lwowie u wszystkich SS. Barbara na świecie Panieńskie życie prowadząc, kościół Jarosławski Maryi Panny bogato przystroiwszy umarła 1643. *Histor. Coll. Mari.* Jakób z ziemi Wiskiej, Jerzy komornik Podolski z Smoleńskiego podpisali elekcyą Jana III. Maciej z Ruskiego, Jan z Sendomierskiego Władysława IV. Józef cześnik Sanocki, żona Maryanna Białyńska; Jerzy, którego żona Bydłowska herbu Topacz: któryś z nich miał za sobą Annę Wilczopolską. Jędrzej wojski Przemysłski z sejmu 1703. komissarz na uspokojenie różnic między ziemiami Ruskiemi i Węgrami. *Constitut. fol.* 22. Marcin deputat na trybunał koronny 1725. Teresa zakonnica Sądecka 1701. Jacek w zakonie naszym

ślubem się obowiązawszy mniejszych szkół do śmierci uczyć, jak wiele tą swoją pokorą profitował przed Bogiem, zeznał, pokazawszy się po śmierci, umarł w Ostrogu 1713.

Józef Dedyński chorąży Krasnostawski kawaler orderu Ś. Stanisława, ten 1*mo voto* z Rozalią *Węgleńską* podkomorzanką Chełmską, spłodził synów trzech: Tadeusza komornika granicznego Chełmskiego, Wojciecha proboszcza Suchorowskiego, i Kajetana. Córek trzy: Annę Ignacego Szorca podstarosty Chełmskiego; Izabellę Macieja Ciemniewskiego podczaszego Chełmskiego; Kajetanę Kazimierza Wieluńskiego komornika granicznego ziemskiego Warszawskiego małżonki. 2*do voto* z Bogumiłą *Piegłowską* spłodził córkę jednę Klarę.

Marcin Dedyński kasztelan Lubaczewski brat rodzony Józefa chorążego Krasnostawskiego, który z Katarzyną *Nitosławską* zostawił synów dwóch: Franciszka szambelana J. K. Mci i Michała także szambelana, który przez lat dwa dopełniał obowiązki komissarza cywilno-wojskowego województwa Bełzkiego. — *Heraldyka Wielądka.*

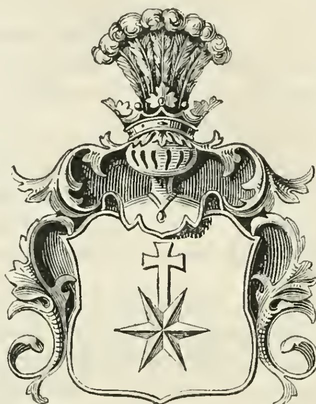
Krasicki w przypisach wylicza trzech braci Dydyńskich: Franciszka który z *Grodzińską* spłodził córkę jedynaczkę. — Stanisława dziedzica na *Silnicy* bezdzietnego i Antoniego komornika Pilznieńskiego złączonego z *Rosnowską* chorążanką Czerwonogrodzką. Także, Onufrego dziedzica na *Wystrylowie* bezżennego i innego Onufrego pisarza ziemskiego Sanockiego który z *Jaroszkowskiej* spłodził córkę i synów dwóch, z tych starszy pojął *Orzechowską*. — –

Delati. Jan Delati kapitan w wojsku Litewskiem, w expedycyach Moskiewskich i Kozackich doznanej odwagi i męztwa, nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol.* 22. któremu przydają, że był minierem, i że gdy minę do zamku Wileńskiego zapalał, z działa mu rękę ustrzelono.

Delpacy *herbu Gozdawa.* Franciszek Delpacy na sejmie 1658. otrzymał indygenat, a po nim Wawrzeniec brat jego rodzony stryjeczny, dla męztwa swego do tejże prerogatywy przypuszczony przez konstytucyą 1662. *fol.* 40. był kapitanem na ten czas pieszym, w Czehrynie na praesidium, ojczyznie tej dobrze zasłużony: z dawna to była szlachta Niemiecka, jako świadczy konstytucya 1667. *fol.* 192. przyszedłszy potem do Polski, w Krakowie najprzód byli osiedli. Widzieć podziśdzień na Bielanach pod Krakowem u OO. Kamedułów, kaplicę Ś. Romualda z wyzłoconem sklepieniem, z miedzianemi drzwiami, marmurem opasaną, wytwornym pędzlem ozdobioną, nakładem Rafała Delpacego rajcy Krakowskiego, kędy herb jego taki, trzy lilie rzędem podle siebie, jakby na jednym pasie złożone, w szersz przez tarczą 1643. Na nadgrobku zaś Łukasza Delpacego w rynku u Panny Maryi: tym kształtem herb położony, to jest są dwie linie, w jeden anguł, prosto końcem do góry patrzący, na

jednej stronie prawej trzy lilie, na drugiej trzy róże wyrobione, podle siebie ciągiem idą. Ambroży Delpacy zakonu Ś. Romualda 1639. *in Diva Mislenicensi.* Modesta Delpacówna zakonnica u Ś. Agnieszki w Krakowie 1631.

Dembiński *herbu Rawicz* patrz wyżej **Dębiński.**

DENIS HERB.

Ma być w polu błękitnem krzyż złamany nad gwiazdą, w hełmie pięć piór strusich. Tego klejnotu zdawna zażywają w Brzeskiem województwie Deniszewiczowie. Z tych Piotr, którego wspominają konstytucye 1648. pogrzebiony jest w Kobryniu, w kościele farskim. Piotr drugi z województwem Kijowskiem podpisał elekcyą Jana III. *Kojałow. in MS.*

Deniszko *herbu Wukry*, patrz **Mokosiej.**

Depult. Wawrzeniec Depult z ziemi Sochaczowskiej podpisał elekcyą Jana III.

Derewiński *herbu Korczak*, na Wołyniu, Okolski ich pisze Drzewiński, inni Drewinki. Wawrzeniec Derewiński podczaszy Wołyński, poseł na sejm 1623. i 1631. ztamtąd naznaczony do rewizyi ksiąg ziemskich i grodzkich Krzemienieckich: *Constit. fol.* 28. i 1632. poseł na konwokacyą. *Acta interregni.* Mikołaj poborca łanowego na Wołyniu 1624. *Uniwer. Pobor.* Jędrzej, Paweł 1632.

Dergon *herbu Rawicz.* Pawłowi Dergonowi swemu przyjacielowi 1541. Daniel Zabiński kanonik Kujawski, położył nadgrobek w Włocławku, przecież Okolski na miejscu, pisze ich Derkon.

Dermont *herbu Korczak*, atoli z tą odmianą, że pod Wrębami, (które od dołu mniejsze, a coraz do góry większe być powinny) kładą prosto herb Abdank, a na hełmie

trzy pióra strusie: Tak go opisuje *Kojał. in MS.* bo nasi pisarze o nich milczą. Przydomek mają Dyrmunt Siwicki, Mikołaj kanonik Wileński archidyakon Ruski, pierwszy administrator biskupstwa Smoleńskiego *sede vacante*, umarł 1650. jako z jego nadgrobku w katedrze Wileńskiej wypisał *Starowol. in Monum.* Tomasz 1648. Niewiem czy nie tu należy, Demut Melchior Ludwik pułkownik w wojsku Litewskiem przed rokiem 1662. zmarły, czy też w okazyi zabity, o którym konstytucya tegoż roku *fol.* 16.

Dernałowicz *herbu Lubicz*, w księztwie Litewskiem. Samuel Dernałowicz poborca kontrybucyi w powiecie Oszmiańskim 1661. *Constit. fol.* 6. Jerzy stolnik Kijowski 1691. Adam 1700.

W roku 1755. Seweryn Dernałowicz pisarz ziemski Krzeczycki. — *Krasicki.* —

Derszniak *herbu Korczak*, na Rusi. Dom pod tem imieniem starodawny: bo Herburt i Bielski świadczą, że w roku 1120. Derszniak Bolesława Krzywoustego w ciężkim razie obronił. Iwana i Wasila, działy wspominają w roku 1348. 1393. Piotr wojski Samborski, Stanisław podkomorzy Przemyslki. Walenty mąż rycerski zostawił syna Stanisława. Piotr z Odrowążowny zostawił trzy córki, Barbarę Trzcińską, Annę Fredrową, i Dorotę Trzecieską. Mikołaj brat Piotra, sędzia ziemski Przemyslki, spłodził Stanisława i Jana bezpotomnych, dworzaninów Króla Augusta i regimentarzów na Moskwę. Walentyn trzeci brat, z Pieniążkowny miał syna Stanisława. Jacek poseł z Ruskiego województwa na sejm 1629. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 7. Alexander z Rokitnic kasztelan Małogoski 1676. *Constit. fol.* 9. Stanisław starosta Radoszycki deputat na trybunał koronny 1691. żona jego Barbara Morsztynowna, z tej córka jedna Jana Dobieckiego, druga Zofia Konstantyna Karśnickiego wojskiego Ostrzeszowskiego małżonki.

Temi czasy ostatni domu tego sławnego i ojczyznie zasłużonego Antoni Dersznink starosta Chołyniecki. *Nakielski* kładzie erekcyą kościoła Krzewickiego w ziemi Przemyslkiej od dwóch braci Ilka i Sienka tojest Jana i Mikołaja z *Rokitnicy* Dersznaków herbu *Korczak:* gdzie doczytać się można iż oprócz *Rokitnicy* i *Krzewic* ciż bracia byli dziedzicami *Białobok* i *Miedźwiedzi* gdyż ztamtąd także majętności dziesięcinne do kościoła Krzewickiego naznaczyli. — Transakcya ta roku 1411., roborowana w aktach Przeworskich *feria 3tia post festum exaltationis S. Crucis proxima Anno Domini* 1591. — W roku 1413. pisał się na inkorporacyi księztwa i szlachty Litewskiej w Horodle Floryan *de Rokitnica* kasztelan Wiślicki. *Const. Reg. Vol. I. fol.* 70. — *Przypisy Krasickiego.*

DESIER HERB.

Jest tarcza przedzielona wszerz przez balk żółty czy złoty, na górnym piętrze, są dwie gwiazdy złote, każda o sześć rogach, pole zaś błękitne; niżej pod balkiem pole czerwone, w którem kotwica biała albo srebrna, poprzek leży, kólko od kotwicy na lewej ręce, zaraz z rogu pod balkiem, a spód kotwicy na dół ku prawej ręce, nad hełmem są trzy pióra strusie. Jan obersztereitnant, w wojsku Polskiem cudzoziemskim, otrzymał indygenat na sejmie w roku 1726. (o czem świadczy konstytucya tegoż roku) a to w nadgrodę zasług swoich, jako gdy w roku 1702. przeciwko rebellizującemu chłopstwu, zamku Międzybozkiego dotrzymał, i lubo już była zhuczała Kozaków kanalia, do fortecy wycieczką wtargnąwszy, dwa znaki swoje podnieśli; przecież za odwagą jego wyparowani długiem oblężeniem nic nie wskórawszy, nazad odejść musieli. Od której fortecy utrzymania, dalsze województwa Podolskiego i Polski, że zawisło szczęście, słusznie wielu rozumie. *Primo voto* miał za sobą Joannę Zielińską z Cieciszewskiej urodzoną, z której dwie córki zostało, jedna Maryanna Łucya Jana Kampenhauza podkomorzego Parnawskiego, generała majora infanteryi koronnej, druga Teresa Jana Stryjowskiego majora w regimencie pieszym: a po tego śmierci Waleryana Ks. Woronieckiego sędziego Kamienieckiego małżonki. *Secundo voto* Katarzynę Bykowską, która wprzód żyła z Laskowskim kasztelanem Zakroczymskim, *2do* z Janem Michałem Rościszewskim stolnikiem Bracławskim. *Tertio voto* Katarzynę, pozostałą wdowę po dwóch mężach Bykowskim i Pruszkowskim. Był ten Dessier rodem Francuz.

Destrahan *herbu Brochwicz 4to.* Herb ten położyłem pod lit. B. tu przydaję że ten klejnot własny Destrahanom z Anglji do nas przeniesionym. Jędrzej Destrachan, miał za sobą

Burgrafską Maryannę, z tej Wiktorya zakonnica Ś. Klary u Ś. Jędrzeja w Krakowie; i syn Hieronim in Soc. Jesu: z drugiej żony Anny Laskowskiej, syn Jerzy.

Deszkowski *herbu Chorągiew*, w Bracławskiem i Chełmskiem. Bogusz Deszkowski chorąży Bracławski 1575. podpisał z tegoż województwa deputowany, elekcyą Króla Stefana. *Constit. fol.* 234. Jan cześnik Bracławski, z Joanny Bystrzonowskiej herbu Staryкoń, córek jego trzy, Niedabylska Zofia, i Katarzyna Mogilnicka, trzecia Angela, synów dwóch, Józef Jezuita, i Jan.

Deszkowski *herbu Salamandra* w Podgórzu, atoli Jan Deszkowski z ziemią Ciechanowską pisał się na elekcyą Władysława IV.

Deszpot *herb*, patrz **Zienowicz.**

Detyniecki Stanisław, o którym konstytucya 1638. *fol.* 54. kędy jego zasługi rycerskie wspominają. Tenże czy inny, Stanisław rotmistrz chorągwi Wołoskiej 1658. *Constit.*

Deubell *herbu Korczak* w Prusiech, o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Dewknetowicz *herbu Świnka*. Jędrzej Dewknetowicz na sejmie Hrodelskim, ten herb na siebie i sukcessorów swoich przyjął 1413. *Stat. Łask. fol.* 127.

à Dhele. Krzysztof à Dhele z Sambieńskiej ziemi, deputat *ad recensionem juris Provincialis Ducatus Prussiae.*

Diakowicz. Są w księztwie Litewskiem jako o nich świadczy konstytucya 1601. *fol.* 76. Krzysztof Dyakiewicz 1700.

Dłoto *herbu Abdank*, w Lubelskiem województwie.

Dłotowski *herbu Wężyk*, w Mazowszu i na Rusi. Jan z województwem Płockiem pisał się na Władysława IV. Michał z Bełzkiem na Jana Kazimierza elekcyą. Krystyna Dłotowska Alexandra Komorowskiego herbu Ostoja sędziego ziemskiego Ciechanowskiego małżonka.

Dlugoborski *herbu Topor* w Mazowieckiem. Jędrzej Dlugoborski podpisał z ziemi Ciechanowskiej elekcyą Władysława IV. drugi Jędrzej podstoli z ziemi Łomżyńskiej Jana III. Jan in Soc. Jesu życie swoje świątobliwie zakończył w Jarosławiu 1701.

Dlugojewski *herbu Prus 1mo* w Radomskiem. Wiktor Dlugojewski w ziemi Ciechanowskiej podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Dlugolecki. Maciej Długolecki po usarsku służąc, pieszo do szturmu szedł pod Psków 1582. Tomasz w Krakowskiem, Wojciech z ziemią Ciechanowską podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Długopolski *herbu Sas* na Wołyniu, widziałem jednego z nich nadgrobek z tym herbem. Długopolska była za Stanisławem Karsznickim kasztelanem Wieluńskim.

Dunczewski w herbarzu T. II. stron. 391. pisze iż przodkowie familji tej pochodzą z Krakowskiego, byli i w Sieradzkiem, iż ciotka teraźniejszych Krystyna Długopolska, była za Karsznickim chorążym ziemi Wieluńskiej, o mil siedm od Częstochowy. Kazimierz Długopolski miecznik Łukowski, służył za towarzysza z książęciem Radziwiłłem, kanclerzem W. Ks. Litewskiego, który potem osiadł w Brzeskiem województwie, miał *1mo voto Borkowską*, z której Jan; *2do voto Turowską*, z której Józef protonotaryusz apostolski, kanonik katedralny Kijowski, proboszcz Karoliński, Janowski na Polesiu i Bereski pleban, w województwie i dyecezyi Brzeskiej, a powiecie Pińskim beneficyi sytuowanych, drugi brat jego rodzony ksiądz Józef i Jakób świecki; *3tio voto* Kazimierz pomieniony miał *Niepokojczycką*, z której Tomasz; ci wszyscy żyjący 1757. Stryj tychże Benedykt, na Wołyniu zostawił po sobie synów trzech. —

Długosz *herbu Wieniawa*, z Niedzielska się piszą. Jan Długosz mąż rycerski, czego dowodem, kiedy na wojnie Pruskiej, Marchwarda komendora Brandeburskiego i kilku Niemców pojmał, *Biel. fol.* 30. trzymał od Króla starostwo Brzeznickie, a potem Nowomiejskie, i owszem Władysław Król, widząc jego dzielność, gdzie albo stawiać jaką fabrykę, albo fortyfikować chciał fortecę, tego Jana na to zażywał. Dwie żony miał, z pierwszą Beatryką spłodził kilku synów, ale młodo pomarli, zostali się tylko ci, najprzód Jan kanonik Krakowski i historyk Polski, życie jego obszernie opisane znajdziesz na początku pierwszego tomu historyi jego, ja tu krócej zebrane położę. W Krakowskiej akademji z wielkiem cnoty i nauki zaleceniem przepędziwszy lat kilka, na dworze potem Zbigniewa Oleśnickiego biskupa Krakowskiego w osobliwszym był respekcie, dla wielkiego przezoru i dowcipu, tak dalece, że w siedmnastu tylko leciech będącemu Długoszowi, Zbigniew całego dworu swego administracyą zlecił: popisała się tam zaraz industrya jego, kiedy wszystkie monimenta, prawa, prowenta, fundacye biskupów Krakowskich, które przez niedozor zarzucone, albo zaniedbane i prawie zagubione były, pięknym porządkiem zebrał i skonnotował. Toż samo całej dyecezyi Krakowskiej, lubo z wielką pracą swoją wyświadczył; bo wszystkie tak kapituły tamecznej, jako i kollegiat, kościołów, plebanji, prebend, fundacye, erekcye, zapisy, dochody *jura patronatus*, w jedno *corpus* złożył, i pilno wypisał, żeby jaką niepamięcią albo przygodą nie zginęły, i to nazwał, *Librum Beneficiorum Ecclesiae Cathedralis Cracoviensis*. Ten *MS.* zachowuje przy sobie kapituła Krakowska: cytują go jednak wielu autorów,

osobliwie *Nakiel. in Miechov.* Za jego namową Zbigniew biskup Krakowski, księztwo Siewierskie dla biskupów Krakowskich kupił. Na kapłaństwo poświęcony Długosz, najprzód wziął plebanią w Kłobucku, po rezygnacyi stryja swego rodzonego Bartłomieja, potem kantoryą, dalej kustodyą Wiślicką i kanonią Sendomierską, dalej kanonią Krakowską, wszędzie zaś pokazał, jakim affektem był ku Bogu i jego przybytkom: bo w Kustodyi Wiślickiej wiosce, kościół na cześć Ś. Szczepana Króla wymurował, taką strukturą, że tamtych czasów, między innemi przedniemi, nie pośledni a była; w Wiślicy grunta skupiwszy, i od podatków i innych ciężarów oswobodziwszy, dom wystawił dla wikaryów tamecznych. W Sendomierskiem we wsi Odanchowie na cześć Matki Boskiej kościół murowany z fundamentów wyprowadził. Ś. Stanisławowi biskupowi Krakowskiemu w tej wsi, w której się ten przezacny Męczennik urodził, jego staraniem i industryą kościół drewniany i lichy zruciwszy, nowy wspaniały z muru stanął: kamienicę w Krakowie, kędy sądy konsystorskie sądziły się, z gruntu reparował, dla której jego szczodrobliwości Tomasz biskup Krakowski, jemu i jego familiantom, na ołtarz ŚŚ. Gerwazego i Protazego, *jus Patronatus* wiecznemi czasy przyznał. Bursę Jeruzalem, od Zbigniewa biskupa zaczętą dokończył, i gdy wkrótce trafunkowym ogniem spłonęła, znowu reparował i prowidował. *Collegium Pauperum* tak rozporządził, że najuboższym studentom dostateczną sustentacyą opatrzył. Żydowską synagogę pobliższą, *Collegio Artistarum*, zkąd częste zwadki i skargi rosły, swoim zabiegiem rugował; ich domy od siebie skupione, Cystercyensom darował: Inne domy Boskie to kielichami, to monstrancyami, to apparatem bogatym pięknie przystroił, do Kłobuckiego Ś. Marcina kościoła, kanoników regularnych wprowadził; na Skałkę pod Krakowem, gdzie Ś. Stanisława zabito, OO. Paulitów; w dochody roczne wprzód opatrzonych: Mansyonarzów ośmiu przy kollegiacie Sendomierskiej fundował. Tak jednak na siebie i chwałę swoję pracującego, Bóg różnemi dolegliwościami probował, luboć to z większą potem Długosza sławą było, kiedy sam delator jego Piotr z Szczekocina podkanclerzy koronny, niewinność jego zważywszy, z płaczem przepraszał. Po śmierci Zbigniewa, na sąd od brata jego pozwany; wierności swojej i nienadwerężonej usługi, testamentem biskupa zmarłego oczywiście wyprobował. A gdy potem między Jakóbem z Sienna i Janem Gruszczyńskim, kontrowersye o biskupstwo Krakowskie zaszły, Jan Długosz za Sienińskim stojąc, nie tylko języki ludzkie, i serce królewskie na siebie zajątrzył, ale też

straciwszy wiele, na wygnanie uchodzić musiał, nie bez oczywistego niebezpieczeństwa, zawziętych i na życie swoje adwersarzów: przecież nieprzełamanie przy Sienińskim dostawał póty, póki rzeczy zakłócone w ugodę nie poszły. Czem nietylko w opinji o sobie królewskiej, żadnego uszczerbku nie odniósł; ale też Król statek jego i przezor widząc, na różne potem tej ojczyzny interesa go narażał, jako do traktatu z Krzyżakami, który, że się wiecznym pokojem zakończył, siła mu ta ojczyzna powinna. Domową wojnę w Węgrzech, tam posłem wysłany, szczęśliwie uśmierzył. Elżbietę córkę Wojciecha Rzymskiego, Węgierskiego, i Czeskiego Króla, Kazimierzowi Królowi, za małżonkę z Wrocławia sprowadził; gdzie też Ś. Kapistrana na to namówił, że Polskę nawiedził; kupno zamku Malborskiego, jemu się powinno przypisać. Gdy się wojna zakurzyła, z Maciejem Królem Węgierskim o Królestwo Czeskie, wiele pisał, czynił, i poselstw odprawił. Do Rzymu, raz do Eugeniusza, drugi raz do Mikołaja V. Papieża jeździł. Palestynę i miejsca święte z wielkiem nabożeństwem i ukontentowaniem swojem zwiedził, tak dalece, żeby był rad potem umierał: jakoż powróciwszy do ojczyzny, o niczem bardziej nie myślił, jako żeby się był od zgiełku spraw świeckich uchylił: na usilne jednak żądanie Króla Kazimierza, musiał się podjąć instytucyi synów jego, którym jaką dał edukacyą, z jednego poznać Kazimierza Ś. Królewicza: luboć i to pewna, że Czechowie słysząc o świętem ćwiczeniu Długosza, Władysława syna Kazimierzowego, na tron do siebie zaprosili; Długosz go do Czech odprowadzał. Tym sobie bardziej Pańskie Kazimierza serce nakłonił, że go na wysokie godności chciał wystawić, ofiarował mu, to podskarbstwo koronne; bo tych tam czasów, i przy duchowieństwie ta funkcya chodziła, to podkanclerstwo koronne, ale ich przyjąć niechciał. Pragskiego arcybiskupstwa, gdy go z niem potykano, z tą tylko kondycyą, sobie życzył, żeby Czechowie z kościołem się Rzymskim pojednali, nie mógł tego jednak wmówić w odszczepieńców Długosz. Już był jednak otrzymał nominacyą na arcybiskupstwo Lwowskie; atoli do possessyi, tej archikatedry śmierć przeszkodziła w roku 1680. 29. Maja, pochowany na Skałce. Był statury rosłej, i komplexyi suchej, nosa pociągłego i orlego, oczy u niego żywe, mowa szepląca, lubo ten defekt staraniem swojem w sobie poprawił, dowcip piękny, w obyczajach miły, i sam mądry, i w ludziach uczonych kochający się. Pisał *Vitas Episcoporum Posnaniensium*, aż do Uryela Gorki biskupa Poznańskiego, resztę aż do Wawrzeńca Goślickiego dopisał *Treter:* i wydał *w Bransberdze* 1604. *2do Vitas*

Episcoporum Płocensium, aż do Kazimiérza z książąt Mazowieckich biskupa Płockiego. 3*tio* Życie błogosławionej Kunegundy albo Kingi po łacinie, które na Polski język przełożył i podał do druku, Przecław Mojecki. 4*to Vita S. Stanislai Episcopi Martyris, et Legendas Sanctorum Poloniae, Hungariae, Bohemiae, Moraviae, Prussiae et Silesiae Patronorum, in Lombardica historia non contentas, Cracoviae in* 4*to* 1511. 5*to* Historyą Polską, którą od początków tego Królestwa, aż do ostatniego roku życia swego przeciągnął, znać jak ją szczerym duchem i prawdę kochającym pisał, kiedy dla samej, którą on sobie za cel postawił prawdy, tak nierychło drugi tom jego z prasy drukarskiej wyszedł. Przymawiając wprawdzie niektórzy, że dawniejszych przed sobą wieków dzieje konnotował, przecięż żadnego po sobie autora nie przywodzi, jawnie jednak *in epistola dedicatoria* do swojej historyi, o sobie świadczy. *Superioris aetatis tempora, aliorum adminiculis, quae vero in nostram incidere aetatem, Marte ut ajunt nostro conscripsimus*, i dalej, *Quae per varias Ecclesias et Bibliotecas, et alia loca sparsa erant, curavi, colligere, et collecta in praesens opus, utcunque deducere.* Z tego tedy poznać, ze ten historyk nasz, nie wymysły swoje w historyi nam podał, co mu zadaje *Balbinus*, ale to, co z autentycznych monimentów, z starodawnych *MS.* przy różnych kościołach, klasztorach, mógł wyczytać: i lubo go chcą mieć drudzy pierwszym Polskim historykiem, przecież to pewna, ze dawniej przed nim *Anonymus Gallus*, niewiem czy nie ten, którego samże Długosz pod imieniem Marcina Francuza chwali w swojej historyi *lib.* 1. *fol.* 36. i 65. Wincenty Kadłubek, Baszko kustosz Poznański, a podobno i Martinus Polonus dzieje Polskie pisali, z których i on, osnowę historyczną dawniejszych lat przed sobą, zebrał. Nad to, w tejże swojej dedykacyi powiada, że się w podeszłym już wieku, Ruskiego języka wyuczył, żeby był mógł Ruskich dziejopisów, konfrontować z Polskiemi autorami. Pochwały tego naszego historyka, z różnych tak Polskich jako i cudzoziemskich pisarzów, dość obszernie wypisał *Henryk ab Hujsen*, tak na początku pierwszego tomu, w którym dwanaście ksiąg jego historyi, to jest aż do roku 1444. zamknął, (bo przedtem świat, jego tej pracy, w druku nie widział, aż w Dobromilu w roku dopiero 1615. i to tylko sześć pierwszych ksiąg wydano) jako i drugiego tomu, kędy trzynastą księgę, to jest od roku 1445. aż do roku 1480. położył; i w Lipsku w roku 1712. drukiem dość pięknym ozdobił. Że jednak cudzoziemski drukarz, ani imion Polskich, ani akcentu był świadomy, dla tego bez końca błędów w nim

znajdziesz w przezwiskach, czy miejsc, czy osób. Znajdziesz krom tego *in Annali Minor. Vadingi*, list jego, który pisał do B. Kapistrana, *tom.* 6. *num.* 3. w roku 1454. *Chorographią czy Geographią Królestwa Polskiego*, gdzie miasta, zamki, rzeki, góry, lasy opisuje, ta wydrukowana przed początkiem historyi jego. Nad to pisał o familiach Polskich i herbach, o czem świadczy *Miechovita*, ba i Paprocki wiele z niego wyczerpnął w swoim herbarzu, o czem na wielu miejscach przywodzi zdanie Długoszowe, mnie się nie dostało widzieć tej księgi, niewiem czy do druku przyszła. Brat Jana Długosza historyka starszy, w Bambelnie od zbojców zabity. Jan młodszy brat kanonik Krakowski, w wielu funkcyach dla ojczyzny podjętych, dobrze zasłużony. *Biel. lib.* 4. pisze, że Jan Długosz brat historyka, gdy Eryka książęcia Szczecińskiego pogromił, od Króla krom dziękczynienia, znaczne odebrał upominki. Bliższych czasów Michał Ernest Długosz wydał do druku, *Augustum Viennense, veni, vidi, vici,* albo panegiryk Janowi III. Królowi Polskiemu po Wiedeńskiej wiktoryi.

Dłuhomil *Berawski herbu Trzyradła*, na Szląsku, *Paproc. in Strom.* kędy wspomina że Dłuhomilowna, była za Adamem Goszyckim Jastrzębczykiem.

Dłuski *herbu Grzymała*, są w Chełmskiej ziemi, z tych Jędrzej na Wszeborach Dłuski burgrabia Wąsocki sędzia kapturowy 1733.

Dłuski *herbu Kotwicz.* O tych Paprocki *w Gniazdzie cnoty* powiada, że od Mikołaja, syna Jana Pochnera dukt swój prowadzą, zaś w drugiej księdze o herbach, że od Piotra starosty Pyzdrskiego i Koninskiego, którego siostry Pękowska, Bukowiecka, Gosciewska, Sakowa, Grudzińska, Branicka herbu Gryf i Paszkowska, Kasper z Leszczyńską, syn jego Piotr z Potulicką, wszedł w kontrakty małżeńskie: *to Paproc.* Mikolaj syn Jędrzejów, surrogator Krakowski dziedzic na Iwanowicach, Damicach, Krasimierzu, i Poskitowie, mąż uczany, luboć dyssydent, zostawił z Minocką herbu Nowina, syna Mikołaja (inni go piszą Jędrzejem) opata Bledzewskiego 1608. z córek zaś, jedna była za Albrychtem Sawickim starostą Mielnickim: atoli już ten dom Dłuskich zszedł, według świadectwa *Baranowskiego.*

Dłuski *herbu Nałęcz zawiniony*, sam tylko *Paprocki in Strom.* o nich pisze. Dłuski z Długiego Adam, urodzony z matki Wierzbickiej herbu Nieczuja, spłodził z Barbary Tomaszewskiej herbu Bończa dwóch synów, Marcina i Krzysztofa. Z tych Marcin osiadł w Sendomierskiem województwie na Gorzenicach, a z Brzuchańskiej herbu Jastrzębiec, zostawił

synów Wojciecha i Przecława. Krzysztof zaś w Morawskiej ziemi osiadł, żona jego pierwsza Barbara Krzykawska, z niej syn Mikołaj, i córka Barbara: druga żona Dorota Halknowska herbu Topacz, z niej syn Arnolf 1608. *Paproc. in Strom.*

W roku 1778. Remigian Dłuski wojski Podolski. — *Krasicki.*

Dłuski *herbu Półkozic* pod Radomiem. Barbara Dłuska Jana Rudnickiego wojskiego Krasnostawskiego małżonka.

Dłuski *herbu Trzaska* pod Radomiem, byli niektórzy z tego domu i w Inflanciech.

Dłużewski *herbu Pobog*, w Chełmskiej ziemi. Krzysztof i Jędrzej podwojewodzy Czerski z Mazowieckiem województwem podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Zygmunt miał za sobą Konstancyą Linowską, z której córka Augusta. Jan biskup Gracyanopolitański suffragan Chełmski, administrator biskupstwa Kamienieckiego, po odebranym Kamieńcu Podolskim od Turków 1699. kościół tam katedralny rekoncyliował: brat jego Kazimierz kasztelan Chełmski, chorążym jeszcze tylko będąc, marszałkował w trybunale koronnym 1714, zostawił dwóch synów, (z których młodszy miał za sobą Barbarę Humiecką podczaszankę Łukowską,) i córkę Agnieszkę Węglińską. Remigian i Jędrzej 1674. kwitnęli. Zofia była za Kazimierzem Gorzkowskim.

Krzysztof Dłużewski wojski Chełmski. — *Krasicki.*

Dłużniewski *herbu Dołęga*, w Płockiem województwie. Zawisza Dłużniewski kasztelan Płocki 1535. córka jego dostała się w małżeństwo Krzysztofowi Wilkanowskiemu: *Paproc. herb. fol.* 137. był oraz i starostą Wyszogrodzkim. Alexander w województwie Sieradzkiem. Jan w Rawskiem 1628. od Śrzemskich poszli.

Dłużniewski *herbu Prus 3tio*, w województwie Płockiem i Bełzkiem. Z tych jeden za czasów Paprockiego, był sędzią Płockim. Stanisław 1648. podpisał elekcyą Jana Kazimierza z Płockiego. Dorota była za Dąbskim Stanisławem. Jakób komornik Opoczyński, za Stefana Króla i Zygmunta III. wojenną traktował, umarł 1630. *Starow. in Monum.* Dłużniewska żona Bogdana Chreptowicza referendarza Litewsk. *MS. P. Kojał.*

Dmiński *herbu Dołęga*, z Dmina Mikołaj chorąży Podlaski, i poseł na sejm Lubelski 1569, podpisał unią Litwy z koroną. *Const. fol.* 172. Tomasz. 1633. Dmiński Maciej łowczy Ciechanowski, żona jego Eleonora Kraińska łowczanka Sieradzka, z której córki Zofia i Katarzyna.

W roku 1788. Kazimierz Dmiński pisarz grodzki Stężycki. — — *Krasicki.*

Dmochowski *herbu Pobog* w Mazowszu. Marcin harcerz Króla Stefana, we wszystkich za niego expedycyach mężtwem wsławiony. Stanisław surrogator Ostrzeszowski 1611. *Const.* Marcin, Łukasz, Adam i Piotr z Nurskiej ziemi Władysława IV. Jan z Brzeskiego Litewskiego Jana III. podpisali elekcye. Anna Jana Wadowskiego małżonka. Dmuchowski Jerzy w Wileńskim 1700.

W r. 1788. Jan Dmochowski regent Krasnostawski. — *Krasicki.*

Dmosicki *herbu Ostoja*, inni ich piszą Dmościcki w Sendomierskiem województwie. Przecław starosta Spiski, którego nadgrobek na Kazimierzu u Ś. Katarzyny 1474, o nim to zda mi się *Biel.* świadczy *fol.* 425. *Crom. lib.* 25. że z Pieniążkiem i Komorowskim, zbójców w zamku Bukowcu pojmał. Kazimierz Dmosicki deputat na trybunał koronny 1687. Kazimierz Płocki, Łucki, Pułtuski kanonik 1690. Jan mąż rycerski.

Dmowski, w Sendomierskiem województwie. Władysław Dmowski sędzia grodzki Stężycki 1702. *Ostrowski Kazanie pogrzeb.* są niektórzy w Wielkiej-Polszcze, co się z Dmoszyna piszą.

Dobczyński, w Poznańskiem województwie. Stanisław i Jan z Dobczyc i Lanckorony dziedzice, podpisali przywilej miasta Krakowskiego 1482. *N.* dziedzic na Jarocinie, wuj Jędrzeja Radolińskiego kasztelana Krzywińskiego.

Dobek *herbu Gryf*, w Krakowskiem województwie, patrz **Lowczowski.** *N.* Dobek miał za sobą Maryannę Kowalską, od której Michał Jezuita, Antoni i Jan. Barbara Hieronima Wielowiejskiego małżonka. *Acta Castr. Cracov.* 1590. *N.* sędzia Kamieniecki 1575. *Paprocki w Panoszy.*

W roku 1788. Zygmunt Dobek skarbnik Sieradzki. — *Krasicki.*

DOBENEK HERB.

Jest w modrem polu kapelusz kardynalski czerwony, z kutasami zwinionemi w essy pod kapeluszem i sznurami: na hełmie kardynalski takiż kapelusz, z czerwonemi kutasami, na nim kita czarna. O tym herbie sam tylko pisze *MS. Pruski*, tu się z okazyi mówić może, iż przywilej dawny kardynałów, i ten niektórzy kładą, że gdy kogo na śmierć prowadzą, za włożeniem kapelusza swego na głowę winowajcy, mogą go od śmierci wybawić. Tym się herbem pieczętują Dobenekowie w Prusiech. Z tych Ambroży kwitnął 1410. Job Dobenek był biskupem Pomezańskim, czego świadkiem w kościele Kwidzińskim, jest forma rżnięta dla biskupów, żeby w niej przy

DOBENEK HERB.

ofierze pańskiej siedzieć mogli, na niej widzieć herb ten z infułą biskupią i kapeluszem kardynalskim. *Job.* 18. *Episcopus Pomesaniensis Ferreus dictus; de monte Gigantum*, o nim *Neugebauer fol.* 463. *Conventus Polonorum cum Cruciferis Posnaniae: ubi Jobus von Dobeneker, Episcopus Pomesaniensis, legationis Cruciferiae Princeps, Prussiam totam ac Pomeraniae partem, a Casimiro Rege Poloniae, ante 4o. annos ademptam, a Sigismundo Rege repetebat. Juramentum fidelitatis, ac militiae onera pro Polonis suscipienda remitti, ac denique ne Poloni in Cruciferorum ordinem allegerentur, postulabat. Quoe ultimum Poloni, citra longiorem deliberationem, haud illibenter concessere, reliquis postulatis, quod iniquiora viderentur, rejectis; quoniam pacis perpetuae faedus aperte violabatur.* Jest w zamku Prabuckim (po Niemiecku to miasto zowią Rysenberg,) kaplica spustoszała pod tytułem Ś. Anny, gdzie jest herb u kraty na ganku, tego biskupa, tam albowiem powiadają, że bywała rezydencya biskupów Pomezańskich; nad Gołąbkiem i kapeluszem, jest krzyż kawalerski. *MS. de Famil. Prus.*

Dobiecki *herbu Grzymała*, w Sieradzkiem województwie. Dobiecki Piotr w roku 1382. podpisał konfederacyą pod interregnum szlachty Wielkopolskiej *u Januszow. w Stat. fol.* 73.

Dobiecki *herbu Ogończyk*, w Łęczyckiem województwie. Adam miecznik Kijowski, podpisał elekcyą Jana III. Katarzyna z Dobięcina Dobiecka, była za Janem Łąckim. Któryś z nich miał za sobą Zofią Bardzińską.

Dobiecki *herbu Osorya*, w Sendomierskiem województwie, niewiem jednak czy nie omyłka, że nasi autorowie kładą Dobieckich Ogończyków, miasto herbu Osorya: z tych Jan Dobiecki podczaszy Stężycki, sędzia grodzki Opo-

czyński, Deputat na trybunał koronny 1729. miał za sobą Derszniakownę, sam zaś urodzony z Ujejskiej, dziad jego, miał za sobą Bełchacką. *N.* miał za sobą Joannę Iwańską miecznikownę Sieradzką.

Andrzej Dobiecki chorąży Chęciński w roku 1788. także podkomorzy Sendomierski. — Wojciech podczaszy Chęciński. — *Krasicki.*

Dobiejowski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: dobra ich dziedziczne kiedyś były Wełna nazwane. Jeden z nich miał za sobą Kierską. Agnieszka Dobiejowska była za Franciszkiem Kaczkowskim 1701. Wojciech w zakonie naszym temi czasy.

Dobiesławski. Z Sieradzkiem województwem Zygmunt Dobiesławski podpisał elekcyą Władysława IV.

Dobieszewski *herbu Szeliga* w Wielkiej-Polszcze.

Dobiński *herbu Trąby*, w Krakowskiem województwie. Jan Kazimierz i Krzysztof z Krakowskiego podpisali elekcyą Jana III. Krzysztof Dobiński Cześnik Gostyński 1697. podpisał *pacta Conventa August. II. Constit. fol.* 23. jest w druku jego *Soluta Oratio, z Tytułem Teatrum żałobnego aktu na pogrzebie Warszyckiej Miecznikowy Koronnej.* Dobiński Stanisław burgrabia Krakowski, deputat na trybunał koronny 1727, wydał, *Świt wierszów na Święta Najśw. Panny* 1725. *in 4to w Krakowie.* Krzysztof Dobiński kanonik Gnieznieński viceprezydent trybunału 1729.

Ten Krzysztof Dobiński kanonik Gnieznieński i vice-prezydent trybunału, umarł roku 1769. suffraganem Gnieznieńskim, opatem Hebdowskim. — *Krasicki.*

Doboszyński. Jędrzej i Rafał Doboszyńscy z województwa Połockiego podpisali elekcyą Jana III. Franciszek 1700.

W roku 1788. Ignacy Doboszyński sędzia grodzki Połocki. — *Krasicki* —

Dobraczyński *herbu Korczak*, w Bełzkiem województwie. *Paprocki o herb fol.* 477, pisze ich Dobraczewski. Dwaj Dobraczyńscy z Fredrem Jakóbem podkomorzym Kamienieckim posłani byli do Bajazeta. Dobraczyńska, była za Fredrem Stanisławem wojskim Samborskim. Stanisław, miał za sobą Helenę Chodorowską, drugi Annę Mogilnicką. *N.* sędzia grodzki Krasnostawski deputat na trybunał koronny 1732. ma za sobą Wiktoryą Nosadyniankę cześnikownę Latyczowską.

Dunczewski w herbarzu T. I. stron. 382. taką procedencyą domu tego podaje: Stanisław Dobraczyński R. W. K. wziął w dożywotnią przyjaźń Helenę *de Chodorostaw* Chodorowską, herbu tegoż *Korczak*, która poszła 2*do voto* za Hieronima *de Brzezie* Lanckorońskiego, chorążego Podolskiego, jak wyraża tranzakcya

w grodzie Buskim 1636. *feria 2da post Dominicam Invocavit*, z zapisem trzydziestu tysięcy złotych, *modo simplicis debiti*. Z tej Heleny Chodorowskiej, Stanisław Dobraczyński miał synów dwóch, Franciszka i Stanisława. Podział dóbr *Dobraczyn*, *Ponikwy*, *Jesionów*, roku 1640. dnia 20. Grudnia. Franciszek Dobraczyński wziął tymże działem wieś Wolą, Jesionów, ze wszystkiemi należytościami, połowę majętności Ponikwy, z Włoskim bokiem, zaś wsi Czernika, Boratyń, Zarki, i połowę Ponikwy, z Włoskim bokiem, dostały się Stanisławowi Dobraczyńskiemu. *Roborat. in Castro Leopoliensi* 1640. Stanisław wziął w kontrakty małżeńskie Joannę *de magna Klonie* Klońską, córkę Michała, stolnika Czerniechowskiego, herbu *Topor*, siostrę Krzysztofa Klońskiego, scholastyka Łuckiego, roku 1668. i Jacka zakonu Kaznodziejskiego prowincyała, a Teresy Przyłuskiej i Urszuli Miłaszewskiej siostrę. *Acta Castren. Belzen. roku* 1687. *et Zydaczovien.* 1700. z której Klońskiej syn Andrzej Dobraczyński, i dwie córki, Helena w małżeństwie Jana Kunickiego, łowczego Zydaczowskiego, a Teresa Wirskiego. *Cessio* roku 1678. *in Castro Zydaczovien.* Andrzej Dobraczyński towarzysz znaku husarskiego, książęcia Demetrego, Korybuta Wiśniowieckiego, hetmana W. B Ks. Lit. wziął w dożywotnią przyjaźń Helenę *Rzepecką*, herbu *Białynia*, bliską kolligatkę Jana Rzepeckiego, starosty Zwolińskiego, której siostra Teresa, była za Stanisławem Zaporskim, miecznikiem Lubelskim, i brat Stanisław Rzepecki, wojski Lubelski. Z tej miał synów trzech, Józefa, Stanisława i Alexandra Dobraczyńskich, i córkę Annę w panieństwie zmarłą. Ten Józef Dobraczyński, podczaszy Zytomierski i Krasnostawski, a potem sędzia grodzki Krasnostawski, towarzysz znaku husarskiego, hetmana w. koron. miał 1*mo voto* Barbarę *Kańską*, cześnikownę Mielnicką, po niej Wiktoryą *Radzimińską*. Obligacya roku 1726. na trzydzieści tysięcy złotych od tegoż małżeństwa, Wawrzeńcowi Lanckorońskiemu, staroście Stobnickiemu pożyczanych, i zapisanych na Kokocie i Borczynie, *in Castro Lublinen.* Kańska herbu *Janina*, w Lubelskiem województwie mająca zacnych kolligatów tego imienia, miała w pierwszem małżeństwie z Józefem Dobraczyńskim, sędzią Krasnostawskim, synów dwóch, Jana S. I. i Antoniego. Antoni Dobraczyński, podczaszy Krasnostawski, hetmana poln. koron. towarzysz znaku husarskiego, 1*mo voto* miał Joannę z Borowskich *Sobieszczańską*, z tą Wiktorya córka; 2*do voto* Annę *Wieszczycką*, podstolankę i podstarościankę Brzeską Lit. z Boratyńskich, z którą synów dwóch, Ignacego i Franciszka, córek dwie Maryannę i Joannę. Z drugiego małżeństwa z Wiktoryą *de Nosadynie Radzimińską*, tenże Józef Dobraczyński, podczaszy i sędzia Krasnostawski, deputat na trybunał koronny Lubelski w roku 1732. miał syna Stefana, i córkę Annę. Stefan *secundi tori* z *Nosadynianki*, miał za sobą z Mikulskich *Daszkiewiczownę*, łowczankę Gostyńską, z nią miał synów trzech, Józefa, Antoniego, Onufrego, i córkę Maryannę, a siostra Anna w Panieńskim stanie; Stanisław Dobraczyński, rotmistrz hetmana w. koron. Józef brat, stryj Jana S. J. Antoniego, Stefana i Anny, miał za sobą Annę *Mogielnicką*, chorąż. Chełm. herbu *Korczak*, Michała Mogielnickiego, chorążego Chełmskiego córkę, urodzoną z Wielhorskiej,

herbu *Kierdeja*, której kolligacya, Alexander Władysław Mogielnicki, kanonik Łucki, sekretarz królewski, mąż wielce uczony, którego księgi są drukowane. Jedna z nich była Mogielnicka za Stanisławem Niemirą, kasztelanem Podlaskim. Krzysztof Mikołaj podczaszy Nowogrodzki 1648. Stanisław wojski Mielnicki 1616. Szymon podstarości Horodelski, ojciec Michała, którego z Wielhorskiej, Anna Dobraczyńska, tejże brat Jakób kanonik Kamieniecki i Sendomierski, i dalsza kolligacya, jako Jana, którego wspomina konstytucya 1618. *fol.* 30. Wojciecha podstarościego Chełmskiego, z sejmu komissarza do rewizyi ksiąg Chełmskich i Krasnostawskich 1647. *Constit. fol.* 38. Józefa Teodora, miecznika Chełmskiego, starostę Nieszawskiego, posła na konwokacyą 1733. i inszych. Z tej Anny Dobraczyńskiej, została się córka Anna, która poszła za Znamirowskiego, komornika ziemskiego Chełmskiego. Jedna córka Stanisława Dobraczyńskiego, rotmistrza hetmana w. koron. którego żona Anna, *2do voto* poszła wdową za Jana Gałęzowskiego, skarbnika Hełmskiego. Alexander Dobraczyński, cześnik Latyczewski, towarzysz znaku pancernego, Denhoffa hetmana W. Lit. brat Józefa i Stanisława wyrażonych, miał za sobą Annę Gorzkowską cześnikownę Gostyńską, i z tą córkę jednę, Maryannę w Panieńskim stanie zostającą. *2do voto* taż Anna z Gorzkowskich Dobraczyńska, wdową poszła za Świętosława Szklińskiego, podstolego Chełmskiego. —

W r. 1788. Józef Dobraczyński wojski Chełmiński. — *Krasicki.*

Dobratycki *herbu Łodzia.* Z tym herbem widziałem nadgrobek, który matce swej, Maciej Dobratycki kanonik Wileński i Przemysłki, w katedrze Przemysłkiej postawił 1551; wspominają go *Akta Synodu Piotrkowskiego,* że na nim był przytomny.

Dobrocieski *herbu Brochwicz 2do,* w Krakowskiem województwie. Z tych jeden był rotmistrzem. Jan Dobrocieski miecznik Bracławski i Poborca z sejmu 1629. *Constit. fol.* 23.

Dobrocieski *herbu Prus 1mo.* Mikołaj Dobrocieski Gutteter kanonik Krakowski, kanclerz książęcia Radziwiłła biskupa Krakowskiego, deputat na trybunał koronny 1607. umarł 1608. nadgrobek jego w katedrze Krakowskiej z tym herbem wystawiony widzieć: piszą się z Dobrociesz. Stefan miał za sobą Annę Kowalską, z której córka Rozalia z Franciszkiem Wizembergiem zmówiona.

Dobrogojski *herbu Grabie,* w Bełzkiem województwie i w Wielkiej-Polszcze kwitną. *Konstytucya o nich świadczy* 1653. *fol.* 31. Michał Dobrogojski, o którym *Acta Kcyńskie,* miał dwóch synów, Jana i Macieja. Macieja syn Marcin, który z Zagorskiej, zostawił córkę Zofią, wydaną za Chryzostoma Gablińskiego. Jan zaś pojął Radolińską Maryannę, z ojca Stanisława, z matki Agnieszki Korytowskiej splodzoną, ta mu powiła trzy córki, Zofią Zołmirskiemu, Annę

Janowi Żdżarskiemu zaślubione, trzecia Panną umarła: tyleż synów było, to jest Remigian, Jerzy i Wojciech. Z tych Jerzy, miał za sobą Kaniecką, z której spłodził pięciu synów, Marcina, Macieja, Pawła, Stanisława i Kazimierza, Kazimierz 1*mo voto* zaślubił sobie Maryannę Gorzechowską, z niej ma syna Jakuba, 2*do voto* Maryannę Koczorowską, z ta ma córkę Maryannę, i synów trzech, Faustyna, Antoniego i Michała.

Dobrogost. Samuel Dobrogost w ziemi Sochaczewskiej, podpisał elekcyą Janą III.

Dobromirski *herbu Ostaja*, na Podolu z Krzykowa się piszą. Jan i Tomasz ojczyznę kochający 1575. Szymon Dobromirski pisarz ziemski Kamieniecki, z sejmu 1601. naznaczony do lustracyi pewnych gruntów, *Constit. fol.* 742. Kasper syn jego, pisarz także ziemski Podolski, poseł z ziemi Halickiej, podpisał *pacta conventa Constit. fol.* 18. deputatem był na trybunał koronny 1643. *Janson.* Wojciech, miał za sobą Bydłowską. Eufrozyna Jerzego Kiińskiego; siostra jej stryjeczna Kawieckiego małżonki.

Dobroniski. Piotr Dobroniski z województwem Brześciańskiem podpisał elekcyą Władysława IV. Króla. Anna Pawła Ryszkowskiego kasztelana Mścisławskiego małżonka. Paweł 1700.

Dobrosielski *herbu Cholewa* na Dobrzyńskiej, jednejże dzielnicy z Babeckiemi y Wielickiemi. Jan kanonik Krakowski 1568, na liście u *Nakiel. w Michovii fol.* 687. Jędrzej w województwie Płockiem 1648. *N.* poborca w Kaliskiem 1651.

Dobrosielski *herbu Radwan.* Piotr z Inowrocławskiem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Chryzostom Dobrosielski, wydał do druku, *Summarium Asceticae mysticae Theologiae in* 12. *Cracoviae* 1655. był zakonu S. Franciszka *strictoris observantiae*, i tego herbu.

Dobrosołowski *herbu Poraj*, w Kujawach i na Rusi. Marcin pamiętny w tej ojczyznie rotmistrz, kiedy 1572. po wygnaniu Bohdana Hospodara Wołoskiego od Turków, Chocimia przeciwko wszystkiej potędze Tureckiej i Wołoskiej, przez kilka niedziel bronił, w siedmdziesiąt tylko swoich ludzi: i nie prędzej go poddał, aż dopiero za ordynansem hetmanskim: był i na expedycyi Połockiej 1579. ale się tam na niego Król Stefan do Czekana porwał. *Biel. fol.* 765. Nad działami od Mieleckiego przełożony, Sokolą ognistemi kulami zapalił, wspomina go *Paprocki o herb. fol.* 670. Niemniej rycerscy byli bracia jego rodzeni, Gabryel i Stanisław. Gabryel młodo zabity w Wilnie. Jan Dworzanin królewski, Jerzy

i Teofil w Grodzieńskim powiecie. *MS. P. Kojał. N.* była za Marcinem Będorskim *N.* Dobrosołowska z Pałędzia, była za Janem Głembockim koło roku 1582.

Dobroszewski *herbu Półkozic*, w Krakowskiem województwie. Marcin Dobroszowski burgrabia Krakowski, całe życie swoje na dworach królewskich, i na przysłudze ojczyznie przepędziwszy, umarł 1615. podpisał ustawy Proszowickie 1587. *Constit. fol.* 422. uczynił fundacyą, żeby śpiewano kurs o Najśw. Pannie w kościele Krakowskim S. Szczepana, a nowicyatowi naszemu, krom wsi Zielenic, którą mu zapisał, wiele innych łask świadczył, *Hist. Dom.* żona jego Jadwiga Taranowska, ale *sterilis*, pochowany z nadgrobkiem u Panny Maryi w rynku Krakowskim, atoli go tam piszą Dobryszowski, gdzie i przydomek tego domu wyrażono Łysak. *Starovol. in Monum. Opato. w życiu B. Kantego.*

Dobrski *herbu Jastrzębiec*, w Płockiem i w Prusiech, drudzy ich do herbu Ślepowron referują: niewiem czy nie z tego Dobrska, imię swoje wzięli, które jest w Kujawach mila od Niewieścina, teraz, w possessyi są te dobra kapituły Kujawskiej, kiedyś do opactwa Koronowskiego należały. Tomasza Dobrskiego w Płockiem, wspominają *Konstytucye* 1580. *fol.* 366. *i* 1808. *fol.* 504. Łukasza 1619. *Univers. Pobor.* któryś z Dobrskich folwark we wsi swojej dziedzicznej Wabsku, dał, darował *Seminario Clericorum Culmensi*, co approbowała *Konstytucya* 1678. *fol.* 20. Władysław Sądowy ziemski Chełmiński poseł na sejm 1678. ztamtąd komissarz do uznania pretensyi kurfirszta Brandeburskiego. *Constit. fol.* 12. tamże syna jego wspominają Jana, którego spłodził z Orłowskiej, i pierwszy z tego domu w Prusiech osiadł. Jan ten był chorążym Michałowskim i deputatem na trybunał koronny 1687. i 1693. posłem na sejmy, i podwojewodzym Chełmińskim, z Czapskiej podkomorzanki Malborskiej, jeden syn jego Antoni w zakonie naszym, rektorem temi czasy w Gdańsku; z drugiej Katarzyny Gralewskiej; córek dwie było, Ewa za Zaleskim łowczym Dobrzyńskim, Teresa za Franciszkiem Trebnicem sądowym Michałowskim, i syn jeden Kazimierz, który pojął Konstancyą Czapską kasztelankę Elbląską. Stryjeczny tych brat, miecznik Bydgoski, żona jego Wierzbowska siostra Hieronima suffragana Poznańskiego. Jan Kapitan w cudzoziemskiem wojsku. N. miał za sobą Franciszkę Ponętowską, drugi Teresę Iwańską.

Dobruchowski *herbu Ogończyk*, w Krakowskiem województwie. Jedenże dom z Wolskiemi Ogończykami. Adam z Rawskiem województwem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Marcin 1635. osobliwiej na zakon nasz dobroczynny.

Dobrucki *herbu Doliwa z Dobrucia*, w województwie Sendomierskiem. Dobrot herbu Doliwa, piszą nasi autorowie, ale rozumiem, że to jedenże dom, a znać że już temi czasy Dobruckiemi się zowią. Jan Dobrucki podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Jędrzej podstoli Liwski, sędzia, kapturowy Chełmski 1733. inni ich piszą Dobrzycki.

Kuropatnicki w dziele swojem w §. V. umieszcza w extrakcie *apud Tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae, inter equites sine voce:* Antoniego, Jana, Andrzeja i Jana Dobruckich pod dniem 13. Września 1782. roku zapisanych. —

Dobrzański *herbu Sas*, w ziemi Sanockiej, od Brylińskich swój początek wzięli, z Dobrej się piszą.

Dobrzelewski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie, wspominają ich *Księgi Ostrzeszowskie* 1623. Marcyanna Dobrzelewska, Samuela Chrząszcza małżonka. Wojciech proboszcz infulatus Łaski, archidyakon Poznański, scholastyk Kujawski, Gnieznieński i Łęczycki kanonik, opat Lubiński, *Administrator Episcopatus Posnaniensis sede vacante* 1663. i 1688. prałat wielkiej nauki i powagi. N. była za Piotrem Pepłowskim.

Dobrzycki *herbu Leszczyc*, pod Pleszowem. Zbigniew Jawor Dobrzycki, zginął przy expugnacyi Papowa. *O czem Bielski fol.* 413. *w r.* 1457. Ksiądz Tomasz w Zakonie naszym, nienaruszonej niewinności dochował do śmierci, umarł 1676. na kościół nasz Poznański pewną summę zapisawszy. Chryzostom brat rodzony Tomasza, i ten na to kollegium dobroczynny 1688. Janowi Dobrzyckiemu, życie Ks. Drużbickiego przypisał Ks. Daniel Pawłowski 1670. ten Jan z Urszuli Manieckiej, córki Władysława spłodził dwóch synów, Michała i Józefa. Michał z Anny Radzewskiej siostry Franciszka Radzewskiego podkomorzego Poznańskiego, zostawił dwie córki: Zofią, naprzód Jana Wierzchlejskiego sędzica Wieluńskiego, 2*do* Adama Myszkowskiego małżonkę: Wiktoryą, ta się za klauzurą Karmelitańską zawiła, na wieczną służbę Boską, i synów czterech, Antoniego kanonika Poznańskiego, Franciszka, którego z Heleny Jaskolskiej, córka Wiktorya, i syn Ignacy. Józefa, i Ignacego Paulitę. Józef brat Michała, pojął Katarzynę Olewińską, z tej były cztery córki, Katarzyna Mańkowska, Ludowika Ciełecka, Joanna; Franciszka synowie trzej, Ludwik zakonu Ś. Pawła pustelnika, Kazimierz, Karol zakonu Ś. Benedykta. Któryś z Dobrzyckich miał za sobą Katarzynę Białogłowską. Konstancya Jakóba Morawskiego małżonka.

W roku 1788. Jan Dobrzycki chorąży Chełmski. — Pod te czasy żyje w Dreznie Salomea Dobrzycka dama dworu Królewsko-Saskiego. —

Dobrzyjałowski *herbu Lubicz*, w ziemi Wiskiej: i Ciechanowskiej, atoli z Wileńskiem województwem, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Michał Stanisław.

Dobrzykowski *herbu Dołęga*, w Płockiem. Jan koronny stolnik, podkomorzy Płocki 1497. na liscie Jana Albrychta króla danym miastu Lwowskiemu, a na przywileju miasta Krakowskiego czytam, Jana z Dobrzykowa cześnika koronnego. Mikołaja sędziego ziemskiego Płockiego, znajdziesz w życiu, Błog. Jana Kantego 1482. *fol.* 99. *u Opatowiusza.* Stanisław starosta Pułtuski z matki Wolskiej herbu Łabędź, siostry biskupa Płockiego urodzony, w wielu językach biegły, od Zygmunta Augusta, na wiele funkcyi narażony, wszędzie dzielność swoję pokazał. Anna z Dobrzykowa, Tarnowskiego kasztelana Sieradzkiego małżonka, atoli na nadgrobku jej w Warszawie, te cztery herby widziałem, pierwszy pół Orła, drugi Rogala, trzeci Kruczyn, czwarty Lew. Elżbieta Jana Kowalskiego podkomorzego Wieluńskiego małżonka. *Acta Terrest. Vielun.* 1567.

Dobrzyniecki *herbu Ciołek*, w ziemi Liwskiej. Stanisław i Krzysztof podpisali elekcyą Jana Kazimierza w ziemi Wiskiej. Któryś z tego domu miał Maciejowską wojewodzankę Lubelską: piszą się z Dobrzyńca. Adryan 1589. poseł na sejm podpisał tranzakcyą Będzińską, wspominają go konstytucye 1590. *fol.* 361. Krzysztof 1674. na elekcą Jana III.

Dobrzyniecki *herbu Prus* 3*tio*, w Rożańskiej ziemi. Niewiem czy nie do tych należy, Zbigniew Dobrzyniecki poborca w Przemysłkiej ziemi 1613. *Univer. Pobor.* Stanisław temi czasy, miał za sobą Katarzynę Kozłowską.

Dobrzyński *herbu Jelita*, w Kaliskiem województwie: podpisali elekcyą Władysława IV. Maciej i Jan Dobrzyńscy. Mikołaj miał za sobą Barbarę Czarnowską, z której syn Mikołaj cześnik Bracławski, ale *sterilis:* drugi brat Jędrzej, zostawił potomstwo. Siostra ich Anna, była za Antonim Bąkowskim cześnikiem Płockim, z której potomstwo to, naprzód Adam *sterilis*, Kasper, Mateusz, Felicyan, i Michał, którego żona Baworowska: siostry tych, Barbara Mogilnicka i Anna Szymanowska. *Geneal. Czarnow.* Dobryńska była za Jerzym Dowgiało. Jerzy w Litwie 1700.

Dobrzyszewski *herbu Łada*, w ziemi Czerskiej.

Dokowski *herbu Leszczyc.* Maryanna Dokowska tego herbu była za Jerzym Złotnickim.

Dolecki *herbu Junosza.* Hieronim Dolecki w Rawskiem województwie, podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Maciej, z Katarzyny Gniewoszowny, herbu Rawicz urodzony, spłodził z Teresy Kaczowskiej herbu Nałęcz, Jędrzeja Pro-

kopa kanonika Poznańskiego i Przemyslkiego, był deputatem na trybunał koronny 1695. szczególniej nabożny do S. Franciszka Xawiera, którego przy śmierci doznał protekcyi: trafunkowym albowiem ogniem, dom w którym nocował, zapalony, gdy i jego już wskróś przejął, cudownie z tego się pożaru wyczołgał, tak, że miał tyle czasu, że był mógł sakramenta święte przyjąć, czego sobie przy śmierci najbardziej życzył. Helena Dolecka, była za Konarskim kasztelanem Kowalskim, Anna za Władysławem Skaławskim.

Doliniański *herbu Abdank*, w Ruskiem województwie, z tych Augustyna Doliniańskiego 1548. czytałem *in Monim. Colleg. Leopol.* Jedna z nich temi czasy, była za Jędrzejem Błażowskim podstolim Zydaczowskim. Józef skarbnikowicz Lwowski sędzia kapturowy 1733.

W roku 1788. Józef Doliniański konsyliarz trybunału w Gallicyi. — *Krasicki.*

DOLIWA HERB.

Trzy róże czerwone o czterech liściach, jedna podle drugiej, na drodze białej, czyli jako drudzy mówią na pasie ryccerskim białym, czyli jako inni, między dwiema liniami, równo od siebie odległemi, od lewego boku tarczy na ukos w prawą rozłożonemi, w polu błękitnem, wszakże niektórzy Doliwczykowie, czerwonego pola na tarczy zażywać zwykli; nad hełmem i koroną trzy róże, w prost do góry, jedna nad drugą idą, między dwiema trąbami, w książce Klejnoty, trzy strusie pióra na hełmie składają, ale to omyłka. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1044. i *fol.* 1179. *Okol. tom.* 1. *fol.* 158. *Paprocki o herbach* z Długosza kładzie między innemi Krzyżackiemi chorągwiami pod Grunwaldem zabranemi, jednę starostwa Rogozińskiego chorągiew białą, na której trzy róże są białe na czerwonym pasie, na ukos od prawego boku na lewy rozciągnione. *Petrasancta cap.* 60. *fol.* 49. trzy róże

na pasie srebrnym za herb naznacza Waerburgiuszom hrabiom w Saxonji.

Parisius in MS. początek herbu Doliwy ztąd zamierza. *Gallien. Trebel.* pokoje swoje zwykł był pstrzyć różami, *Veris tempore cubicula de rosis fecit*, mówi o nim historyk: Pipara żona jego rodem z Sarmacyi, rodakowi swemu uprosiwszy u Galliena wolność, za to że mu kształtną manierą, z róż pokój przystroił, jeszcze i tę łaskę u męża uprosiła, że odchodzącemu do ojczyzny swej Sarmacie, w herbie nadał różą, który potem Porajem nazwano. Że zaś Sarmatowie Wandali, Gallią i Włoską ziemię wexowali wkrótce, domyśla się Parisius, że jeden z nich Doliwa rzeczony, pokój od Galliena w róże ułożony zapalił, zkąd za herb, trzy mu róże nadano. Ten jednak domysł, nie tylko, że autora żadnego nie ma po sobie, ale i podobieństwa, *Rożycki u Okolskiego* twierdzi, że ten herb nabyty za Leszka Czarnego pod zamkiem Liw, od jednego z Porajczyków i Rożyców; ale i to utrzymać się nie może: bo Leszek Czarny, dopiero w Polszcze panować począł po roku 1279. a to pewna u naszych historyków, że Doliwczykowie, już przedtem rokiem dawniej w senacie zasiadali, jako zaraz obaczysz.

Paprocki z tej okazyi nabyty być mieni. Jadźwingowie już sztuką, już przez potęgę dostać chcieli zamku Liwskiego w Mazowszu, o tem gdy się dowiedziało wojsko Polskie, w pobliższem miejscu na zasadzce stanęło; nieprzyjaciel nie mając języka żadnego o naszych, z drugiej się strony lokował, wysławszy jednego z pomiędzy siebie, na lustrowanie fortecy. Postrzegł go rycerz herbu Poraj, i pieszo do niego zbliżywszy, poufalej z nim wszedł w dyskurs. Tam Jadźwing, rozumiejąc, że jeden był z tych, co na praesidium w zamku zostawieni byli, czego się on albo nie zapierał, albo gdy wmawiano w niego dyssymulował, Porajczyk począł z nim traktować, wiele obiecując, żeby tylko jakim fortelem dopomógł im do odebrania zamku, dla większej zaś wiary słowu swemu, zaprosił go do książęcia swego. Umiał rzeczy swoje udać rycerz Polski, tak że i wódz Jadźwingów wszystkę otuchę wzięcia zamku na nim położył: czas i miejsce naznaczył Porajczyk, gdzie i kiedy pogotowiu stać mieli. Wódz krom bogatych obietnic, najpierwszy z honorem respekt deklarował. Tak umówiwszy się wzajemnie, wychodzi Polski junak, i żeby tym ostrożniej do skutku zamysły swoje przyprowadził, krytemi ścieszkami do hetmana Polskiego pospieszył: powiada gdzie był, i jako się sprawił, hetman sprawę o wszystkiem wziąwszy, toż samo miejsce, które Jadźwingom Porajczyk naznaczył, wojskiem opasał, umówionej także go-

dziny wyglądając. Jadźwingowie żadnej się zdrady nie obawiając, jak na pewne ku zamku ciągną, gdzie gdy się z niemi wojsko nasze potkało, przestraszeni pierzchnęli, drudzy na placu legli. Zwycięztwa tego autorowi, nie tylko obszerne włości w nadgrodę Król nadał, ale też do jednej róży, jeszcze dwie drugie przydał: to z Długosza Paprocki. Przecież są niektórzy, którzy powiadają, że ten herb nie w Polszcze się urodził; ale z cudzych krajów do nas przybysz, ile jakom wyżej mówił, i w Saxonji podobnież się klejnoty znajdują.

Przodkowie tego domu. *Długosz i Łubień. in Vitis Episcop. Płocen.* Filippa herbu Doliwa biskupa Płockiego ósmego kładą, ten z dziekana Płockiego do tej infuły zgodnie obrany 1099. którą piastował z wielką roztropnością. Władysław monarcha Polski, dowiedziawszy o tej jego elekcyi, nie tylko że się ucieszył, ale też u Paschalisa Papieża wymógł, że pozwolił, aby Filip od arcybiskupa Gnieznieńskiego mógł wziąść konsekracyą, po której, wszystek się Filip udał na rozporządzenie swojej dyecezyi, i na pobożne uczynki, na ubogich, podupadłych, i pielgrzymów dobroczynnie łaskawy, i lubo hojnie dla Boga sypał ubóstwu, przecież nietylko mu na niczem nieschodziło, ale owszem przybywało. Czem i drugich do miłosiernych uczynków, swoim przykładem zachęcił. Siedm lat, tak siedząc na tej stolicy, przeniósł się jako nadzieja, na stolicę wybranych Pańskich 1107.

Jan biskup Poznański, będąc proboszczem tejże katedry, na tę godność wysadzony, a od Janisława arcybiskupa Gnieznieńskiego poświęcony, że był z tego domu, świadczy *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* gdzie przydaje, że miał przydomek swój, czyli też on sam, na sobie to nazwisko wyniósł, Humoi, był dowcipu pięknego, miłych obyczajów, zkąd wszystkich łaskę i serca do siebie ciągnął; szczodry, a czasem i rozrzutny, dwór liczny chował, ludzkość każdemu świadczył; piętnastego roku swego biskupstwa, przeniósł się na inszy świat 1335. w katedrze Poznańskiej pochowany. Piotra Scherzyka z Falkowa biskupa Krakowskiego, kładę pod Falkowskiemi Doliwczykami.

Jan biskup Poznański, po śmierci Wojciecha Pałuki z proboszcza Poznańskiego obrany, od Jarosławia arcybiskupa Gnieznieńskiego konsekrowany. Żarliwie stawał przy prawach i swobodach kościelnych, dlatego gdy Ziemowit książę Mazowiecki i Warszawski, dziesięciny wytyczne, i na siebie, i na ludzi żołnierskich chciał przeciągnąć, oparł mu się Jan; Kazimierz Król Polski za nim decydował, w Raciążu dekret ferowany 1358. z tego poznać, co za umysłu ku Bogu, był

ten prałat, kiedy tak gorliwie przy jego ochronie stawał, poszedł po zapłatę prac swoich na tej katedrze, przez lat 19. podjętych 1374. w Poznaniu pochowany. *Długosz in Vitis Episcop. Posnan.* Dolsko miasteczko i wiele wsi koło Buku i Krobi założył. *Miechov. lib.* 4. *cap.* 33.

Jan Lutek z Brzezia biskup Krakowski trzydziesty ósmy, z ojca Jana Lutka z Brzezia, sędziego Kaliskiego, z matki Doroty urodzony (*a u Łaskiego w Stat. fol.* 141. podpisał pokój Brzeski, Jędrzej z Brzezia podsędek Brzeski Kujawski 1436.) był najprzód ten Jan archidyakonem Gnieznieńskim, scholastykiem Kujawskim, kanonikiem Krakowskim i podkanclerzym koronnym, pod który czas od Jagiełła Króla, posłując do Świdrygiełła książęcia, upominał się Podola, *Biel. fol.* 337. do Bytomia komissarzem naznaczony, pokój z Czechami uczynił: *Cromer. lib.* 14. *Biel. fol.* 417. posłował i do Fryderyka Cesarza, i do Ratysbony 1454. *Cromer. l.* 22. *Biel. fol.* 401. będącemu dziekanem Gnieznieńskim i podkanclerzym koron. niektórzy z kapituły Warmińskiej kanonicy, suffragia dali na biskupstwo Warmińskie, atoli Papież bardziej tę infułę nakłaniał na Eneasza Sylwiusza. *Treter. Plastwig.* Jeździł potem w legacyi do stolicy apostolskiej, a po Gruszczyńskim, wziął biskupstwo Kujawskie, z którem oraz pieczęć trzymał, nie długo jednak na tej katedrze i ledwo rok zabawiwszy, na Krakowskie postąpił 1464. mąż już w leciech podeszły, statury miernej, twarzy pociągłej, wzroku słabego, do cholery skłonny, którą jednak, łagodną posturą umiał taić, powściągliwością znakomity, w sprawowaniu rzeczy dzielny, rozsądny, ostrożny i nieporywczy. Na traktacye hojny, we wsi Pniowie kościół fundował, i dziesięciny do stołu biskupiego należące oderwawszy, do niego przyłączył. Mansyonarzów przy kościele Panny Maryi fundował. W roku potem 1471. gdy żwawiej na sejmie Krakowskim, sentencyą Dersława Rytwiańskiego wojewody Sendomierskiego refutuje, z gniewu apoplexyą ruszony, nagle świat pożegnał, siedząc w Krakowskiej katedrze lat 6. Pamiętny swoją przysługą w tej ojczyznie; bo i do pokoju z Krzyżakami siła dopomógł w Toruniu, i na koncylium Bazyleeńskie, Stanisławowi biskupowi Poznańskiemu przydany: honor tam Polaków godnie utrzymywał. *Damalew. in Episcop. Vladisl. Starowol. in Cracov.* Brzezie w Kaliskiem województwie, insze od tego Brzezia, co się Lanckorońscy z niego piszą.

Wincenty Kot arcybiskup Gnieznieński. Była kiedyś można tych Kotów Doliwczyków familia: bo Jakób Koth kanonik Gnieznieński 1453. poseł, imieniem swojej kapituły do Kazimierza Króla, o konserwacyą wolnej elekcyi arcybiskupów:

Długosz: ja go czytam dziekanem Gnieznieńskim w tymże roku, u *Nakiel. w Miechovii fol.* 493. Maurycy kasztelan Brzeski Kujawski, tenże sam potem był wojewodą tamże 1222. Maciej kasztelan Nakielski, którego syn ten Wincenty, kustoszem Gnieznieńskim, kantorem Krakowskim i podkanclerzym koronnym będąc, na sejmie w Warcie 1430. przydany do instytucyi synów królewskich, *Crom. lib.* 20. *Biel. fol.* 336. ztąd w roku 1436. na arcybiskupią godność zgodnie obrany, w roku następującym, rządy tej katedry objął: wkrótce potem do Wojciecha Cesarza posłem wysłany, z strony elekcyi Czeskiej; w roku 1447. Kazimierza na tron Polski koronował, od Felixa którego sobie Bazyleeńskie Zboryszcze za Papieża obrało, wziął był kapelusz kardynalski, nie pierwszy z Polaków: luboć tego niektórzy popierają z Klemensa Janiciusza, który o nim tak napisał: *Hunc nova cardineo, texit fortuna galero, Sarmatico, nulli quod dedit ante, viro:* bo przed nim dwóch Polaków w tej purpurze jaśniało, Felix albowiem Antipapa, dopiero w roku 1446. kościół prawowierny rozrywał; a Mateusz Polak kardynał, już przedtem w roku 1410. żyć przestał, i Alexandra księcia Mazowieckiego, już w roku 1444. dobrze w kollegium kardynalskim zagoszczonego czytam: dopieroż jeżeli Wacława księcia Legnickiego, będziemy między kardynałami liczyć, toby ten najpierwszym, powinien być, który z Polskiej krwi na tę godność był wysadzony, bo jeszcze od Urbana VI. Papieża koło roku 1385. ten go honor potykał. Nie widzę jednak racyi, dla czegoby tak ten Wacław, jako i Wojciech margrabia Brandeburski, do Polaków purpuratów należeć mieli: a najprzód co się tycze Wacława, ten prawda z linji Piasta, królewskiej w Polszcze krwi urodzony, ale już się przedtem rokiem, książęta Szląskie od Polski wydzielili, to jednak mniejsza; to większa, że Wacław, ofiarowanego sobie kapelusza przyjąć niechciał i nigdy nieprzyjął, z świętej pokory; jako świadczy *Purpura docta:* za cóż tedy w ten komput ma wchodzić; inaczej trzebaby liczyć, między kardynałami Polskiemi i Rozdrażewskiego biskupa Kujawskiego, i tak wielu inszych, którzy, choć ofiarowane sobie purpury Watykańskiego senatu, świętą ku Bogu pokorą i wspaniałością pogardzili. Dopieroż Wojciech margrabia Brandeburski arcybiskup Moguntski, do Polskich kardynałów nic nie należy, nie z urodzenia, nie ze krwi, nie z urzędu. Chyba to tedy Wincenty Koth pierwszy z arcybiskupów Gnieznieńskich na Watykański honor był wyniesiony; atoli go dobrowolnie potem złożył, gdy Mikołajowi Papieżowi, imieniem Króla, i całego Królestwa posłuszeństwo oddawał. *Historia Pontificum*

Roman. kładzie go w indexie między kardynałami od Felixa kreowanemi. Był ten Wincenty, prawowierny religji katolickiej pamiętny zelant, karności kościelnej przestrzegał: na kanoników hojny, którym zasługi ich kompensując, do stołu swego dobra należące puszczał: kościoły jedne dziesięcinami uposażał, drugie z gruntu erygował. Mansyonarzów w Pleszowie fundował. Z Winnic w dobrach swoich Uniejowie rozrodzonych, cztery beczki wina co rok, do katedry Gnieznieńskiej naznaczył: Kollacyą kanonji Kaliskiej na Chełmicy fundowanej, biskupom Poznańskim przywłaszczył, kościół kanoników regularnych Lateraneński, u Ś. Mikołaja w Kaliszu, w kollegiatę wyniósł, pierwszemu opatowi Trzemeszyńskiemu infułę na głowę włożył: katedrę Gnieznieńską w bogaty od pereł i złota apparat przystroił, i siebie przed Bogiem, do którego poszedł po zapłatę 1448. A że go z Dębna *Bielski* napisał, dla tego pod Rawiczem go położył *Okolski,* ale i pod herbem Doliwa, lubo wszyscy autorowie, tu go referują.

Wawrzeniec herbu Doliwa biskup Wrocławski na Szląsku 1232. Długosz i inni. Marcina biskupa Poznańskiego, który umarł 1147. do tej familji niektórzy naciągają, ale *Długosz in Vitis Episcop. Posnan.* inaczej o nim pisze. Jan Szyths Doliwczyk, który na harcu Konrada Niemca Szlązaka w bitwie pod Koronowem z konia zrzucił i pojmał. *Crom. lib.* 17. *Biel. fol.* 307. Stanisława Jelitka Doliwczyka, tenże autor sławi męztwo w tejże potyczce. Teuto Teutonicus herbu Doliwa, ojciec Jana proboszcza Miechowskiego drugiego, który tenże klasztor, dobrami koło Wielunia uposażył. *Nakiel. fol.* 70. *et* 85. koło roku 1225.

Herbowni.

Andruszewicz,	*Gezek,*	*Łukomski,*
Balcerowicz,	*Głębocki,*	*Miłosławski,*
Błotnicki,	*Gorski,*	*Mleczko,*
Bobrownicki,	*Gorzycki,*	*Naczko,*
Boruchowski,	*Gozdzki,*	*Paszek,*
Brzeziński,	*Jamiołkowski,*	*Radecki,*
Ciecholewski,	*Jański,*	*Rozrażewski,*
Cieleski,	*Kadłubski,*	*Rykalski,*
Dobrot,	*Kleczkowski,*	*Rykowski,*
Dobrucki,	*Kłoczowski,*	*Rzeszowski,*
Dzieczeński,	*Kożuchowski,*	*Sadkowski,*
Dzik,	*Kruszecki,*	*Silnicki,*
Falkowski,	*Lubieński,*	*Skępski,*

Slesiński, Sobocki, Sreczkowski, Stępczeński, Strawiński, Stroński, Syruc, Trzecki, Wrzebski, Zacharzewski, Zielecki, Zieliński, Żydowski.

Andruszewiczom *MS. P. Kojałowicza* ten herb przyznaje, na właściwem miejscu mówiłem już o nich, lecz ich bez herbu podałem.

O Balcerówiczach herbu Doliwa, świadczy nadgrobek w kościele Krakowskim Ś. Trojcy, który Franciszkowi Balcerowiczowi podstolemu Bracławskiemu, żona Anna Teresa Cebrowska herbu Hołobok, z herbem Doliwa wystawiła, matka jego herbu Ślepowron, w kancellaryi koronnej i obozie z wielkim dzielności swojej zaleceniem stawał, żył koło roku 1680.

Dolmat *herbu Rozmiar*, w księztwie Litewskiem. Hrehory Dolmat chorąży Starodubowski 1632. *MS. P. Kojał.*

Dolski *kniaź herbu Kościesza*, z tą jednak różnicą, że na strzale rozdartej nie kładą całego krzyża, ale tylko połowę. Inszy to dom od Dulskich Prusaków, w roku 1528. jako świadczy *Metryka Wołyńska*, mieli swoje dobra dziedziczne, atoli potem w Pińskim powiecie najwięcej kwitnęli. Beata Dolska kniazia Sołomereckiego małżonka, akt ich weselny odprawiał się w Dubnie, nakładem Konstantego Bazylego książęcia Ostrogskiego, wojewody Kijowskiego, podczas którego nad spodziewanie, Tatarów gmin wielki pod Dubno przypadł; w takim razie, gdy wszyscy do broni się na nieprzyjaciela rzucili, Beata zrzuciwszy z siebie ślubne szaty, prochu dostawszy, działo nabiwszy, z wieży tak dobrze z niego, i szczęśliwie strzeliła, że w sam namiot Hana Tatarskiego trafiwszy, z gruntu go zwaliła, czém przerażony Han, z całem wojskiem od Dubna ustąpił. *Jańczyn in MS.* Kniaź Dolski za Augusta Króla, miał za sobą Kłodzkownę starościankę Żmudzką. To pisze *MS. Kojał.* Nisifor Michał Kniaź Dolski najprzód podstoli Piński, a potem podsędek, wspominają go konstytucye 1590. *fol.* 604. potem sędzia, nakoniec kasztelan Brześciański, jam go nie położył między kasztelanami Brześciańskiemi, bo roku o którym na tem krześle siedział, nigdziem się niemógł doczytać. Prokop brat jego, sędzia ziemski Wołkowyski: oba tak w sądach i biegłością prawa i sumienia delikatnością, każdą sprawę sądzili, że żadnej ich decyzyi, trybunał nigdy nie skassował. Synów zostawił czterech, Jędrzeja, Krzysztofa, Mikołaja, i Pawła. Jędrzej był sekretarzem królewskim podkomorzym Wołko-

wyskim, na dworze Cesarskim czas niemały przepędził, miał za sobą Naruszewiczownę, posłował na sejm 1627. *Constit. fol.* 11. drugi raz na konwokacyą 1632. Krzysztof podkomorzym Pińskim, którego żona Wolkowiczowna podkomorzanka Trocka: któregoś z nich syn, Konstantyn podczaszy Piński, z tym tytułem podpisał z Żmudzią elekcyą Jana III. i córka, która się w małżeństwo dostała Samuelowi Chreptowiczowi chorążemu Starodubowskiemu. Mikołaj chorąży Piński zabity od Kozaków, mąż znaczny, z Jelskiej Heleny syn jego, jako pisze *Kojał. in MS.* Jan Karol, ten we dwudziestu leciech i dwu, podkomorzym Pińskim został, chorągiew przyjął w roku siedmnastym, ojca utracił w leciech siedmiu, majętności i fortunę objął w trzynastym roku, za przyznaniem lat od Króla Jana Kazimierza, w którym sieroctwie, wielkim statkiem zawsze sobie postępował: Marszałkiem potem Pińskim zgodnie od wszystkiego rycerstwa tego powiatu obrany, z tym tytułem posłował na sejm 1667. ztamtąd deputowany do zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 4. potem krajczy Litewski, komissarz do rozgraniczenia powiatu Bracławskiego od Kurlandyi, *Constit.* 1670. *fol.* 10. dalej podczaszy Litewski, z sejmu 1678. delegowany do coekwacyi hiberny, *Constitut. fol.* 4. wziął potem laskę nadworną Litewską, z którą 1685. komissarzem był do zapłaty wojsku Litewskiemu. *Constitut. fol.* 5. a po śmierci Radziwiłła, postąpił na wielką. O nim Ks. *Bielicki w Kazaniach* swoich rzecz taką pisze: Dano mu znać w dzień Wniebowzięcia Matki Boskiej, że pod pałac jego podszedł zwierz jakiś niewidany, porwał się od stołu książę; ale go pobożna marszałkowa przytrzymała duchownemi racyami; wypadli łowczy, i z gromadną psiarnią, obracali zwierza, który raz lisa, drugi raz wilka, inszemi razy pomięszane pokazywało się monstrum, a charty zmordowawszy raz drugi i trzeci, w bliską trzcinę na bagna wpadłszy, tego tylko głosem ludzkim żałował, że sam marszałek w to święto, na łowy nie wyjechał: żona jego Anna Chodorowska podkomorzanka Lwowska, wdowa po śmierci książęcia Wiśniowieckiego Konstantego wojewody Bełzkiego: ale to małżeństwo niepłodne: z pierwszą zaś Elżbietą Ostrorogowną starościanką Rohatyńską, spłodził ten marszałek córkę, Katarzynę, która się małżeńską ligą dostała Michałowi książęciu Wiśniowieckiemu kanclerzowi Litewskiemu.

DOŁĘGA HERB.

Ma być podkowa biała, do góry barkiem, ni brama wystawiona, krzyż złoty u niej na wierzchu i środku, w po-

DOŁĘGA HERB.

środku podkowy strzała biała albo bełt, żeleźcem na dół, w polu błękitnem, w hełmie skrzydło sępie, a przez nie strzała z żeleźcem w prawą obrocona, tak o nim piszą, *Biel fol.* 314. *Paproc. Gniazdo fol.* 1007. *i* 1180. *O herb fol.* 308. *Okol. fol.* 150. *tom.* 1. *Kojał in MS.* Ciż zgodnie autorowie twierdza, że się w Polszcze urodził: bo gdy Bolesław Krzywousty z Prusakami wojował, rycerz Dołęga nazwany, herbu Pobog, z boku z zasadzki, wodza Pruskiego wojska, tak dobrze z kuszy ogodził, że go z konia zwalił i z życia wyzuł; czem przestraszeni ludzie jego, snadniej potem od Polskiej szabli porażeni zostali. Za tę przysługę od Króla do ojczystego herbu swego, wziął strzałę w przydatku, a herb od imienia jego Dołęga nazwany. Mnie się zda, że starszy ten herb od czasów Bolesława Krzywousta: bo dobrze za panowania jego, już tego domu familianci w senacie zasiadali. Niektórzy przydają, że herb Niezgoda, od Dołęgi wziął swoje początki.

Alexander biskup Płocki dziesiąty, nie konkurując o tę infułę, obrany, luboć go i nauka i pobożność, zdolnym do niej czyniła, wstąpił w roku 1129. od Jakóba arcybiskupa Gnieznieńskiego poświęcony i konfirmowany, wszystek się udał na to, żeby był zepsowane niektórych obyczaje, w lepszą klubę wprawił, przycięższy na tych, którzy dalecy byli i po napomnieniu, od poprawy; łaskawy na dobrych, siedząc na tej katedrze lat dwadzieścia i siedm, i z życia, i z niej ustąpił 1156. pierwszy katedrę tameczną drewnianą zwaliwszy, z muru stawiać począł. *Łubien. Vitae Episc. Płoc.*

Arnold biskup Poznański, z kanonika Poznańskiego i Gnieznieńskiego na tę godność obrany 1177. od Piotra arcybiskupa Gnieznieńskiego poświęcony, wprawdzieć był z natury do cholery skłonny, atoli ją rozumem rządził, klasztorowi OO. Cystercyensów w Lubieniu, wieś Koszęcin, wieczną da-

rowizną zapisał i darował; na wszystkich innych sług Boskich dobroczynnie łaskawy. Rządząc tą dyecezyą lat dziewięć, umarł 1186. od dyssenteryi; w katedrze Poznańskiej pochowany *Długos. in Vitis Episc. Posn.*

Tomasz Dołęga kasztelan Brzeski Kujawski, kwitnął 1228. Paweł syn Włodzimierza z Brudzewa herbu Dołęga J. U. D. Kustosz i kanonik Krakowski, 1421. do Rzymu wysłany od Władysława Jagiełła Króla, dla popierania sprawy u Marcina V. Papieża przeciwko Krzyżakom: był to prałat, życia pobożnością, i miłością ojczyzny wielmi zalecony. Usilnym zabiegiem pracował, koło odzyskania Pomorskiej, Chełmińskiej, i Michałowskiej ziemi, i wykorzenieniu z nich Krzyżaków, tak na koncylium Konstancyeńskim, jako i w Rzymie, Budzie i indziej, w której materyi siła napisał i zostawił monimentów, żyć przestał w roku 1435. w Krakowie, gdzie wielkim nakładem wspaniałą był rezydencyą dla siebie wymurował. W ostatnim wieku życia swego, wstąpił był do zakonu (rozumiem że kanoników regularnych S. Augustyna,) dla czego beneficya, które trzymał, musiał spuścić, otrzymał jednak u Króla Jagiełła, że kościół farny Kłodawski, inkorporował kanonikom regularnym, którym tam wprowadzonym klasztor wystawiony. Tak bywał w czytaniu ksiąg zatopiony, żeby był nie jadł, gdyby go słudzy jego nie przestrzegali, że już czas do jedzenia. *Długosz pod rokiem* 1436.

Tomasz Dołęga dziedzic części we wsi *Dołęgach*, *Turzełąki* i *Mazowie*, w województwie Mazowieckiem, powiecie Wąsowskim leżących, przeniósł się on w roku 1647. do Prus Brandeburskich *vid.* konstytucyą 1768. *fol.* 349. gdzie z Dorotą *Gorlewską* spłodził syna Michała, którego syn z Katarzyny *de Sacken*, Marcin obersztерleitnant w wojsku kor. wróciwszy się *ad regnum*, części swoje po dziadu swoim, przez process prawny odzyskał, i nabywszy dóbr w województwie Sendomierskiem a powiecie Opoczyńskim, tamże osiadł: także pisał się na elekcyą Stanisława Augusta, z województwem Sendomierskiem, po którego śmierci w roku 1790. pozostałe teraz żyjące potomstwo: Michał starszy szambelan J. K. Mci bywszy assessor sądów zadwornych koron. komissarz porządkowy ziemi Chełmskiej. Jan Paweł, brat młodszy szambelana J. K. Mci bywszy kapitan w regimencie pieszym pod imieniem Królowy Jadwigi, i córka Maryanna Zuzanna, wydana za Wojciecha Zarembę szambelana J. K. Mci. — *Wielądek.*

Herbowni.

Babicki,	*Chodakowski,*	*Dmiński,*
Bartnicki,	*Cieszkowski,*	*Dobrzykowski,*
Borsa,	*Czyndacki,*	*Dziedzicki,*
Burnak,	*Dąbrowski,*	*Dziublewski,*
Bychawski,	*Dłużniewski,*	*Galemski,*

Gorecki, Grabowski, Grabski, Gzowski, Jarmułt, Jasieński, Jastrzębski, Jerzmanowski, Jurgielewski, Kamieński, Kawiecki, Kliczewski, Kobiernicki, Komorowski, Koszkowski, Kowalewski, Kozierowski, Kretkowski, Krusiński, Kuberski, Kurklański, Lasocki, Leski, Łukowski, Mazowiecki, Makowiecki, Mdzewski, Mlicki, Monstwild, Mostowski, Mycielski, Myśliborski, Narzymski, Niesułowski, Niewiadomski, Nietosławski, Osiecki, Ossowski, Ostrowicki, Otocki, Piskorski, Radzimowski, Roskowski, Rusieński, Rycharski, Sierakowski, Słucki, Służowiecki, Skłotowski, Sobiejuski, Srzeński, Starozrębski, Szczepański, Szornel, Szyszka, Tochman, Turski, Uliński, Zabieński, Zaleski.

O Cieszkowskich Dołęgach mowiłem wyżej tu z zupełniejszej informacyi przydaję. Jędrzej Cieszkowski w województwie Łęczyckiem spłodził trzech synów, oczym świadczą *Acta Castren. Lancic.* 1560. z tych Jędrzej osiadł na Cieszkowie ojczystej fortunie, inni dwaj na Wołyń się wynieśli, to jest Jan podstarości Włodzimirski: tylko jednego syna zostawił Wojciecha, który sobie stan duchowny obrał. Drugi Wojciech, tego z Anny Snopkowskiej, była córka Dzikowa, i synów trzech; 1*mo* Krzysztof, temu Przyłuska *Acta Terrestr. Vladimir.* powiła dwóch synów, Pawła od którego z Anny Wituńskiej, syn Mikołaj skarbnik Nowogrodzki, spłodził z Zardeckiej Alexandra *Ordinis S. Pauli*, i Wiktoryna. Mikołaj drugi syn Krzysztofa z Przyłuskiej, ten z Mirowską cześnikowną Trembowolską spłodził dwie córki, Jadwigę Liniewską i Marcyannę Iwanicką, synów zaś trzech, Bartłomieja Bernardyna, Łukasza Jezuitę, Wojciecha cześnika Trembowolskiego, którego było trzech synów z Konstancyi Lubienieckiej, Józef ten z Łychowskiej, miał syna Maurycego. Jan Łowczy Czerniechowski, ten z kandydy Cieszkowskiej miał synów trzech, Wiktora, Antoniego i Chryzanta. Antoni trzeci syn Wojciecha. 2*do* Tobiasza *sterilem*: 3*tio* Stanisława skarbnika Nowogrodzkiego, którego z Boguszewskiej było synów siedmiu, o których już było na swojem miejscu.

(Patrz wyżej pod Cieszkowskiemi).

DOŁSZKIEWICZ

HERB.

Mają być dwie szable, na krzyż do góry końcami złożone, jedna z nich ordynka, z samym krzyżem, druga pałaszowata z rękojeścią, między niemi na krzyż prosto złożonemi, u góry krzyż, na boku prawym tarczy, gwiazda; na lewym księżyc, barkiem do szabel obrócony, nie pełny. O tym herbie żaden z naszych autorów nie pisał, bo Alexander Dołszkiewicz, dopiero w roku 1661. między rycerstwo Polskie policzony, przez konstytucyą *fol.* 64. Syn jego Stefan Dołszkiewicz, luboć ich niektórzy piszą Daułszkiewicz, wojski Owrucki 1690. dobra jego na Polesiu i koło Ostroga, miał za sobą Anastazyą Trypolską, z której było trzy córki, Katarzyna Mietelska, Zofia Biernacka, i Maryanna, tyleż synów, Michał temi czasy w zakonie naszym, Alexander wojski Owrucki i Jan.

Domajowski *herbu Ogończyk*, pod Cudnowem: z tych Alexander Domajowski mąż rycerski w Cudnowie pochowany.

Domaniewski *herbu Lubicz*, w Sieradzkiem województwie, Jan Domaniewski kanonik Wileński, 1533. a potem biskup Żmudzki. Tomasza kanonika Lwowskiego 1592. czytam na liście Zygmunta III. danym miastu Lwowskiemu, Alexy Łowczy Lwowski 1548. *Monim. Colleg. Leopol.* Adam poborca w Podlaskiem z sejmu naznaczony 1613. *Uniwer. Pobor.* Mikołaj podpisał edykt Sieradzkiego województwa 1607. przeciw Rokoszanom. Maciej mąż rycerski z Żółkiewskim hetmanem. Stanisław dziekan i officyał Bracławski pleban Przyłęcki, delegowany z Łuckiej dyecezyi, do kompozycyi między duchowieństwem i rycerstwem 1631. Jest w druku, jego *Sol Sarmaticus obscuratus in fol.* a zaś *Faustus ingressus in 4to w Krakowie* 1649. Jan z Rawskiego podpisał elekcyą Władysława IV. Jakób miał za sobą Bie-

lecką. Domaniewska była za Stefanem Baranieckim. N. suffragan Kujawski 1663. *Histor. Coll. Caliss.* Stanisław do zakonu naszego w Rzymie wstąpiwszy, rządził przedziwną miłością poddanych swoich w kollegium Sendomierskiem, Kaliskiem, i Poznańskiem, ciała swego prawie poprzysiężony nieprzyjaciel, które wymyślnemi aż do śmierci umartwieniami trapił, po której, w komorce jego, nic więcej nie znaleziono, krom instrumentów dobrowolnej męczarni na siebie: duszom w czyscu zostającym wszystkie swoje zasługi przekazał: do Najśw. Sakramentu i Matki Boskiej szczególniej nabożny, umarł w Poznaniu 1637. *Nadasi Ann. Dierum memora.* Jakób w tymże zakonie życie swoje zakończył w Piotrkowie 1709. Tomasz burgrabia Sieradzki deputat na trybunał koronny 1712.

W roku 1544. na instrumencie względem dochodzenia summy posagowej, należącej się od Ferdynanda Cesarza Zygmuntowi Augustowi Królowi Polskiemu, podpisał się *qua Notarius Publicus, Joannes a Domaniow Luceoriensis Dioecesis praepositus Cathedralis et Ecclesiae Vilnensis Archipresbiter. — Cod. Dipl. Vol. I. fol.* 213. — W roku 1788. Tomasz Domaniewski podstoli Szadkowski, także Karol Domaniewski sędzia pograniczny wojew. Bracławskiego. — *Krasicki.*

Domanikowski. Mikołaj Domanikowski z sejmu 1567. poborca w Podolskiem naznaczony. *Constit. fol.* 146.

Domański *herbu Larissa*, w Sieradzkiem województwie. Petrasz z Domanina, w roku 1436. na erekcyą nowego ołtarza w Ostrzeszowie zapisał grzywien dwadzieścia, od których czynsz co rok dwóch grzywien, żeby dochodził, naznaczył. *Acta Castren. Ostrzeszov.* a w roku 1578. w tymże grodzie, znajdziesz dział Domańskich. Jan z Łazów Władysława IV. Wacław, Jana Kazimierza z Brześciańskiego województwa podpisali elekcye. Domańska była za Janem Zulińskim.

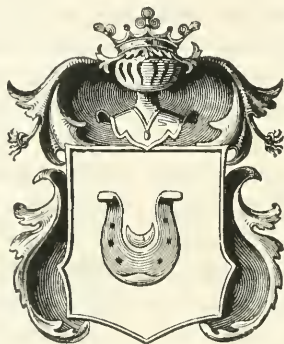
Domaradzki *herbu Gryf*, w Sanockiej ziemi. Początek tego domu od Chadera albo Cedra, czyli raczej Teodora herbu Gryf wojewody Krakowskiego, o którym się wspomniało wyżej pod lit. C; zkąd i po dziś dzień jeszcze się piszą Domaradzki Cedro, jednemu z jego potomków, gdy się dostały dobra działem Domaradz, Łudzca i inne, od nich Domaradzkim był zawołany. Kwitnął potem Gabryel, który z Kunicką miał trzech synów, pierwszego Daniela opata Paradyjskiego, deputatem był na trybunał koronny 1616. Drugiego podczaszego Sendomierskiego, który przez odwagę, i sztukę rycerską w Brodach fortecy, nieprzyjaciela gromiąc, tamże mężny kawaler poległ, mało co przed tą okazyą otrzymał był przywilej na podkomorstwo Sendomierskie, jako go

z tym tytułem grobowiec w Sanoku u Fary opisuje. (Wspomina tych obudwu braci, dziedziców na Lutyczy *Kasp. Cichoc. alloc. Osec. lib. 2. cap. 24.* że herezyą porzuciwszy, z kościołem się katolickiem pojednali, atoli drugiego Danielowego brata Stanisławem i podstolim Lwowskim pisze, *virum industrium, et multis legationibus perfunctum,* i macieja stryjecznego ich brata, męża walecznego, który miał swoję chorągiew.) Trzeciego Daniela, który spłodził synów trzech, Jana, Piotra i Daniela, córek tyleż, jedna wydana do Węgier za Grafa de Homen, druga za Bala chorążego Przemysłkiego, trzecia za Zaklikę. Jan stolnik Przemysłki, miał córkę Annę za Morskim, i synów trzech. Podczaszego Inowrocławskiego usarza pod znakiem hetmańskim, Gabryela z Drohojewską, Alexandra z Gorską komornikowną Przemysłką bezpotomnie zeszłych. Ten Alexander trzymał lennem prawem w podgorzu Glinnik Niemiecki, a pod Wiedniem po usarsku służąc, gdy mężnie strącał w Dunaj z mostu Strygońskiego Turków, sam też mnóstwem nieprzyjaciół zwalony w rzekę, gdzie na dzielnym koniu pływając, w oczach Króla Jana III. trzech Turków sciąwszy, szczęśliwie wypłynął; za co na chorąztwo pod tymże znakiem był pomknięty. Piotr cześnik Przemysłki przez konstytucyą 1601. *fol. 777.* w Sanockiej ziemi poborcą naznaczony, był potem potrzykroć deputatem trybunalskim, ten z Hulewską, zostawił synów czterech i córki dwie, Alexandrę ta panną umarła, Eleonorę, ta za Żołcińskiego wydana. Z synów 1. Samuel pod znakiem starosty Szczurowieckiego od Tatarów, na męztwo jego z razu zadumiałych, (bo ich już pieszo, odpadłszy od ludzi i od konia) kilkunastu zwycięzko położył, potem od zajuszonych tłumem jezdnych starty. 2. Daniel wyniósł się do Węgier. 3. Krzysztof w Lubelskiem z Słupeckiemi wszedł w kolligacyą. 4. Jan Stanisław, po pierwszym ślubie z Czerną siostrą starosty Parnawskiego bezpotomny; potem kupiwszy w Lubelskiem Boby, zostawił z Rychlickiej synów dwóch, Józefa Soc. Jesu, i Stanisława vices-regenta Lubelskiego, który z Jankowską spłodził syna Michała. Powtorzył małżeństwo z Dorotą Głogowską Łowczanką Bełzką.

Domaradzki *herbu Jastrzębiec.* Łukasz Domaradzki syn Jakóba z Witowskiej, dziedzic obojga Domaradzina, 1515. temu Zofia Głowińska sędzianka Rawska, powiła córkę Bogumiłę Teodora Stojeńskiego podczaszego Lubelskiego małżonkę, i syna Jędrzeja, który w dożywotnie kontrakty wszedłszy z Apollonią Siemianowską chorążanka, spłodził synów dziesiąciu, 1. Sadocheusza *sterilem,* 2. Faresa, ten miał za sobą Barbarę Kazimirską, z której trzech synów było Ludwik, Ję-

drzej i Konstantyn, córek trzy, Maryanna, Barbara, i Cecylia *Acta Castren. Lancic.* 1650. 3. Waleryana starostę Szydłowieckiego. 4. Ezechiela bezpotomnych. 5. Jakóba podczaszego Lwowskiego, leży u Franciszkanów we Lwowie. 6. Pawła *intimum Camerae Consiliarium* u Brandeburczyka. 7. Zacharyasza. 8. Jana, wszyscy *steriles.* 9. Ezdrasza, ten 1*mo voto* żył z Zuzanną Jagniątkowską, z której córka Katarzyna z Wojciechem Wojuckim sędzią Gostyńskim zaślubiona, 2*do voto* z Elżbietą Arciszewską Tobiasza córką, z której córka Anna, i synów trzech; Adam Jakób pułkownik, pojął Krystynę Slesińską z ojca Adama, z matki Wiszowaty urodzoną, z tej był syn jeden, Jan Kazimierz Lubuski Osmoliński starosta, generał w wojsku koronnem, tego z Konstancyi Zofji Janickiej potomstwo, Krystyna Remigiana Szygowskiego Łowczego Rożanskiego, Teresa Jakóba Ślubickiego skarbnika Gostyńskiego, Anna Sulimy Kamińskiego sędziego i podczaszego Gostyńskiego małżonki, Stanisław starosta Kruświcki pułkownik w wojsku Litewskiem, pojął był Ludowikę Szygowską starościankę Kruświcką, z Libstowski kasztelanki Nakielskiej urodzoną, z tej miał syna Franciszka, córki dwie Wiktoryą i Zofią. Alexander Kusztosz Kamieniecki, scholastyk Jarosławski, proboszcz Końskowolski, deputat na trybunał koronny trzy razy, *jest jego Kazanie w druku na Serce Jezusowe.* Felicyan reformat, Józef Waleryan starosta Osmoliński kapitan królewski, Michał Decius chorąży w wojsku Polskiem cudzoziemskiem. Paweł syn drugi Ezdrasza z Arciszewski, z pierwszą żoną Sierakowską żył bezpotomnie, z drugiej Zuzanny Gurskiej córki Jędrzeja, zostawił córkę Dorotę i synów piąciu; Bogusława, Adama, Ludwika, Samuela i Jerzego. Z tych Ludwikowi Arciszewska powiła córek dwie, Alexandrę i Ludowikę Kamińską. Daniel Bogusław syn trzeci Ezdrasza, porucznikował w wojsku koronnem, a z Anną Dorotą Czarlińską, pozostałą wdową po Janie Gągławskim żył bezpotomnie. 10. Decyusza, ten pierwszym związkiem, miał za sobą Elżbietę Bartlińską ale *sterilem,* drugim Zofią Bratoszewską, córkę Ludwika, z tej tylko się dwie córki zostały Maryanna i Franciszka 1659. Stanisław stryi rodzony Jakóba, za którym była Witowska, dziedzic na Boczkach, pojął Zofią Sierakowską chorążankę Gostyńską, z tej synów trzech, Malcher *sterilis,* Piotr i Marcin: drugą pojął Konstancyą Dziankowską, z której synowie Wawrzeniec i Mikołaj, żadnego sukcessora nie zostawili; od Piotra było dwóch synów, Samuel i Mikołaj, którzy się do Litwy wynieśli, tam wojnę czas niemały służąc osiedli w powiecie Orszańskim. Mikołaj spłodził syna Stanisława, Samuel Jana: wspomina

tych co się w Litwie rozrodzili *Kojał. in MS.* gdzie ich herb tak opisuje: Jastrząb stoi na dwóch podkowach, a w hełmie trzy pióra strusie kładzie. *Okolski zaś tom.* 3. *fol.* 329. chce mieć Domaradzkich herbu zatajony miesiąc, który tak określił. Jest podkowa do góry prosto obiema końcami obrócona, we środku jej księżyc jak na nowiu, obiema rogami do góry postawiony, i przydaje, że ztąd nabyty że Jastrzębczyk któryś, coś znacznego, uczynił, gdy księżyc na nowiu świecił. *Małachowski w Zbiorze Szlachty* naznacza kolor pola zielony. —

Do tegoż Domu należą Domaradzcy dziedzice na Popowie. Z tych Adryan komornik Łęczycki, syn Marcina, miał za sobą Rogalińska, z tej był syn Samuel, żona jego Anna Celigowska, z której synowie Władysław *sterilis*, Przemysław, Paweł i Krzysztof, córki trzy Barbara Woźnickiemu, Katarzyna Janowi Borowskiemu, Anna Janowi Męcinie zaślubione. Inni Domaradzcy dziedzice na Giecznie.

Domaradzki *herbu Ostaja*, w Sendomierskiem województwie. Domaradzka była za Mikołajem dziedzicem na Borowie Borowskim herbu Abdank. Antoni tych czasów kwitnie na Rusi, którego z Maryanny Leszczyńskiej dwóch synów Józef i Piotr.

Domaradzki *herbu Równia*, na Rusi. Daniel i Jan 1632. Stanisław 1648. podpisali elekcye królewskie z Ruskiem województwem. Jan 1674. są i na Żmudzi Stanisław 1648. ale niewiem czy tego herbu. Maciej pod Nowogardem w niewolą wzięty od Moskwy. Piotr zabity w Moskwie 1606. *Petric. lib.* 1. *Histor.*

Domarat *herbu Oksza*, w Sendomierskiem o nich pisze *Paprocki i Okolski*, kędy ten drugi autor, tych którym imię było Domarat do tej familji referuje ale niesłusznie.

Domasławski *herbu Nałęcz*, Stanisław Domasławski, któremu syna Augustyna Król August pierwszy, do chrztu

trzymał. Od nich Podolscy swój początek wzięli. Anna ksieni Sierpska zakonu S. Benedykta umarła 1651. *Paproc. Łaski Cudow. fol.* 28. Bogumiła była za Żarczyńskim na kościół Sierpski dobroczynna. *Idem fol.* 63. Stanisław w Zakonie naszym rektor kollegium Toruńskiego, a w krótce przedziwnej cierpliwości wizerunek, po której zapłatę poszedł 1676. w Sendomierzu, luboć i tu po śmierci niezkażonem przez długi czas ciałem, Bóg chciał pokazać niewinne życie jego.

Domaszewski *herbu Jastrzębiec*, w Łukowskiej ziemi. *N.* Domaszewski miał za sobą Zofią Grabionczankę, pozostałą wdowę po Giedzińskim i Białozorze staroście Nowomłyńskim.

Duńczewski w herbarzu Tom II. stron. 441. pisze o Domaszewskich, iż Józef Jakubowski, komornik Chełmski, miał żonę Magdalenę Domaszewską, miecznikownę Łukowską, z potomstwem swojem. Laurenty *de Domaszewnica*, na *Wysokim* z attynencyami, w województwie Lubelskiem dziedzic, z Zofią *de Krzyszkowice Kochanowską*, herbu *Korwin*, spłodził Stanisława sędziego grodzkiego Radomskiego, Jakóba komornika ziemi Opoczyńskiej, który 1*mo* z *Kietlińską* herbu *Odrowąż*, miał potomstwo, 2*do* z Justyną *Brodowską* herbu *Łada*, miał Tomasza i Maryannę Kochowską. Kazimierz Domaszewski, syn trzeci Laurentego, miecznik Łukowski, dziedzic na *Wysokim*, ożeniony z Marcyanną *Sciborowną Marchocką*, herbu *Ostoja*, spłodził Franciszka Karmelitę Bosego, przeora Grodzińskiego, Krzysztofa Reformata, Bernarda Soc. Jesu, Jana z Ewą *Strzelecką* herbu *Oksza* ożenionego, od których Antoni, Magdalena pomienionego Józefa Jakubowskiego żona, i Bogumiła Szernelowa herbu *Dołęga*. Justyna siostra Jana z Marchockiej za Wronowskim herbu *Topor*, i Konstancya Włodkowa herbu *Ostrzew*, od których Radaszewska herbu *Oksza*. Anna, siostra Kazimierza Domaszewskiego, miecznika Łukowskiego, wydana za Boszewskiego herbu *Ciołek*, druga Zuzanna, 1*mo* za Popławskiego herbu *Drzewica*, 2*do* za Konstantego Libiszewskiego herbu *Wieniawa*, wszystkie z potomstwem. —

Patrz w Tomie IV. pod herbem *Jastrzębiec.*

Domaszewski *herbu Nieczuja*, w Lubelskiem województwie, przydomek ich Widlica, od Krasuskich poszli. Stanisław z Domaszewic Domaszewski komornik Łukowski, syn jego z Doroty Miaskowskiej, Jan pisarz Grodzki Latyczowski, miał za sobą Błażowską, umarł 1645. Erazm Koniuszy koronny, starosta Łukowski, za Stefana i Zygmunta III. Królów, na wszystkich expedycyach rycersko stawał; przeciwko nieprzyjaciołom tej ojczyzny okryte chorągwie, swoim kosztem erygowane, prowadząc. OO. Bernardynów w Łukowie fundował, umarł lat ośmdziesiąt i więcej przepędziwszy, jako z jego nadgrobku wypisał *Starowol.* wspominają go konstytucye 1631. *fol.* 35. Jakób Widlica mąż wojenny, i ojczyznie zasłużony, co mu przyznaje konstyt. 1609. *fol.* 905.

Stanisław naprzód podsędek ziemski Łukowski 1648. potem sędzia, posłując na sejm 1653. deputatem stanął na trybunał skarbowy *Constit. fol.* 2. i w następujących latach, znajdziesz koronne ustawy, jego imieniem zagęszczone, i funkcyami, które na niego kładła zgromadzona rzeczpospolita, w roku 1662. już był starostą Łukowskim, i posłem na sejm, *Constit. fol.* 5. a w krótce, wziął kasztelanią Lubelską, miał chorągiew pancerną w kompucie wojska 1658. Jakób chorąży Łukowski 1653. *Constit. fol.* 25. Kazimierz starosta Łukowski, poseł na sejm 1678. i komissarz do uznania pretensyi kurfirszta Brandeburskiego, *Constit. fol.* 12. postąpił potem na kasztelanią Sanocką, z którym tytułem był komissarzem do czynienia sprawiedliwości, o krzywdy od Węgier. *Constit.* 1690. *fol.* 18. Domaszewska sędzianka Radomska, była za Balcerem Brzezińskim sędzią Grodzkim Radomskim herbu Łabędź. W zakonie naszym. Balcer w Ostrogu 1718. Franciszek w Poznaniu 1724. pomarli świątobliwie; Bernard z Żołkiewskiej herbu Boñeza urodzony jeszcze żyje, którego brat jeden w zakonie Karmelitów Bosych, drugi reformatem. Któryś z Domaszewskich na presidium Wileńskie, znaczną swoję summę wydał, dla tego konstytucya 1670. *fol.* 5. każe ją sukcessorom jego wyliczyć. Anna była za Remigianem Kiełczowskim Podsędkiem Lubelskim.

Domiechowski *herbu Prawdzic*, w Wielkiej-Polszcze i na Rusi. W księgach grodzkich Ostrzeszowskich, znajdziesz tranzakcyą Domiechowskich w roku 1510. Walenty i Sebastyan z Sieradzkiego Władysława IV. Ludwik z Poznańskiego Jana Kazimierza, podpisali elekcye. Stefan miał za sobą Dorotę Tomicką. Jan z Gołębina fundował kaplicę na cześć Panny Maryi u OO. Franciszkanów w Poznaniu. *Stoykowski.* Stefanowi Zygmunta III. dworzaninowi, przeciwko Węgrom, Tatarom, Turkom wojownikowi, Jadwiga Zychlińska pozostała małżonka, nadgrobek w Kaliszu postawiła 1654. *Starowol. Monum.* Przemysław naprzód przeor Mogilski 1646. a potem opat Czyrzycki zakonu Cystercyeńskiego 1672. jest jego, kazanie pogrzebowe w druku, *Rumacya do Narożnika.* 2do *Matka Bolesna.* 3tio *Raj zabaw.* 4to *Praktyka żywej wiary* 1647. *in* 12. Stefan, którego syn Jan Jakób skarbnik Lwowski 1688. syn jego Antoni, synowiec Jan. Katarzyna naprzód była za Oleśnickim, potem za Joachimem Lubomirskim. *Baranow.* N. za Marcinem Koszutskim.

Dominikowski, w Łęczyckiem województwie Jan i Wojciech Dominikowscy podpisali elekcyą Władysława IV. są i Dominowscy bo Jan z Panoszewa Dominowski, tak się z

Łęczyckiem podpisał na Jana III. N. Dominikowski miał za sobą Zuzannę Kowalską.

Domża. Ziemianina Smoleńskiego Domżę Zacharyasza, wspominają konstytucye 1662. *fol.* 18. z pochwałą wierności ku ojczyznie i męztwa.

Donat. Jan Donat chorąży jazdy Polskiej, męztwem sobie zasłużył, że go w komput rycerstwa Polskiego włożono, przez konstytucyą 1662. *fol.* 40.

à DONAU HERB.

O tym herbie i domu żaden z autorów naszych nie pisał, sam tylko *MS. Załusc. o Familiach Pruskich* tak go okryślił. W polu modrem są dwa jelenie rogi białe, do góry prosto końcami, u dołu niby na krzyż założone, nad hełmem i koroną między dwiema jeleniemi rogami panna w koronie, pół sukni u niej z lewego boku modre, z prawego białe, rozczesana, w długiej szacie, trzyma obiema rękami rogi. Andronik Cesarz Konstantynopolitański, jelenie rogi niezwyczajnej wielkości, przed pałacem swoim zawiesić kazał. Tym się herbem szczyci Familia à Dhonau, której sława po całej Europie, wielkiemi dziełami przez kilka wieków, zagęściła różne historye. Z tych:

Piotr syn Dawida à Dhonau, burgrabia i *Liber Baro*, Wojciechowi książęciu Pruskiemu dla rycerskiej dzielności, przypadł był do serca, zostawił pięciu synów, męztwa swego emulantów. Pierwszy Achacy Burgrabia i *Liber Baro*, ojciec Fryderyka dziedzica na Wolfersdorfie: ten na dworze Maxymiliana Cesarza wielkiej był powagi, w Prusiech potem pięknemi tytułami ozdobiony. Drugi Henryk, za Zygmunta Augusta, podczas wojny Inflantskiej z znaczną szarżą żołd prowadził, i pod Parnawą mężnie stawając na placu poległ. Trzeci Fryderyk marszałek i *Consiliarius* u Króla Duńskiego. Czwarty Krzysztof, niemniej nauką, jako i rycerską sztuką za-

lecony; bo naprzód akademią rektorem rządził, potem gdy się wojna otworzyła, u Fryderyka Króla Duńskiego, najwyższym był wojsk wszystkich hetmanem. Piąty Fabian starszy, pięknemi natury przymiotami ozdobiony, szczególniej dzielnością i umiejętnością, dla tego wszystkich auxyliarnych wojsk od książąt Niemieckich, Protestantów, i Szwajcarów, hetmanem wyniesiony, przeciwko Francuzom ciągnął, z tem wszystkiem, nie powiodła mu się ta expedycya, porażony wielką klęską od Francuzów pod Almetem, przyciśniony do tego, że musiał traktować z Królem o pokój: pozwolony mu tedy regress, z zwinionemi chorągwiami, przysięgę wprzód na nim wyciągnąwszy, jako nie miał więcej na Francuzów wojować, wrócił się do Niemiec. *Spondan. in Annal. Eccles. num.* 8. 1587. Jeździł potem w legacyi do Polski, i na sejmy Rzeszy Niemieckiej po trzykroć, w Prusiech najwyższy tej prowincyi i dworu burgrabia. Fabian à Dhonau młodszy, najwyższy w Prusach książęcych *Regens* i *Consiliarius*, podpisał 1609. dekreta komissyi królewskiej, i Fryderyk starosta Brandeburski. Fabian *Electoris Palatini Friderici quarti à consiliis secretioribus*, wojownik sławny. Abraham à Dhonau, z książęciem Radziwiłłem Mikołajem Sierotką, nawiedził Palestynę i miejsca święte, potem legacyą sprawował do Cesarza i Moskwy: syn jego Karol Hannibal *Vartembergae, Pralini et Poszczytii Dominus, Sacrae Caesareae Majestatis Consiliarius, Lusatiae Polemarchus et Silesiae Camerae Praeses, ac dux bellicus Silesiae Ordinum*, umarł 1633. w Sycowie, *MS. de Famil. Pruss.*, jest w grodzie Ostrzeszowskim protestacya przeciwko niemu, od Mieleckiego zapisana. Ma ta familia w Prusiech dziedziczne swoje starostwo Morungeńskie *M. Praetor.* krom tych, wspomniony *MS. o Familiach Pruskich*, jeszcze liczy, Teodora, Achacego, i Krzysztofa, *Liberos Barones à Dhonau*, wsławionych to różnemi funkcyami, to szarżą wojenną. Któryś z nich, miał za sobą Eilemberkownę. Freiherowna Donau, była za Wilhelmem Epingerem z Boreszowa starostą Kwidzińskim.

DONHOFF HERB.

Ma być dzika głowa, szczecią ogromna, pyskiem na prawa stronę obróconym, z którego dwa kły wyrosłe widać, jako też i obie uszy, w polu białem, czyli jako chcą drudzy, złotem: na hełmie nad koroną pół dzika, w górę głową i łapami wyniesionego, i dwiema włóczniami z obu stron na krzyż przeszytego, od spodu aż do głowy. *Okol. tom.* 1. *post fol.* 170. Początek herbu tego i domu, zaciągają niektórzy z Hiszpanji,

DONHOFF **HERB.**

na co przywodzą Nolimberga *in Symbolis Portugalliae et Arragoniae Regum.* Gdy bowiem Anferhorbs czy Asverhorbs Król Hiszpański, wojnę Arragończykom wypowiedział, tym czasem Król Arragoński, życie to śmiertelne zakończył. Verona pozostała jego małżonka, bitwę z Hiszpanami stoczyła, która że się jej nie powiodła, zbita na głowę i w niewolą wzięta, a potem w gęstym lesie do pnia przywiązana, kłom dzikich i jadowitych bestyi, na obłów i pastwę wystawiona, opłakana w takim razie królowy fortuna, tego tylko czekała, rychłoby w srogiego dzika zębach zmełta dokonała. Atoli Donhoff odważny rycerz, z miłości ku ojczyznie przedarł się w zarosłe knieje, tam dzikowi, na zgubę królowy nacierającemu, głowę ucina, Weronę uwalnia, i za żonę bierze: na Ansferborchiusza wojnę podnosi, tyrana z tronu i z życia wyzuwa, królem zgodnie od wszystkich ogłoszony. To prawie wszyscy piszą tego wieku panegirystowie. Mnie się wprawdzie Nolimberga nigdzie widzieć nie dostało, to jednak pewna, że żaden z historyków Hiszpańskich; ani Werony, ani Answerhorbiusza imienia nie namienia, lubo taka historya i jej rewolucya godnaby była zawsze wspomnienia, dla tego też u świadomszych historyi, dużo podejrzana. Ja starożytności domu tego, pewniejsze tu położę dokumenta. A naprzód *Petra sancta cap.* 3. świadczy, że Królowie Perscy głowę dziką w herbie nosili, w którego pysku utkwiona była strzała.

Paproc. w Ogrodzie fol. 179. powiada, że Krok Król Czeski, nie zostawił żadnego potomka płci męzkiej, tylko trzy córki, to jest Kassę, Tetkę i Libussę, z tych Kassa, *jako świadczy Balbin. i Bielski w Kronice Czeskiej wydanej* 1563. dostała się w małżeństwo Biwogowi hrabi, herbu Świnia głowa; z tej zaś okazyi tego herbu nabył Biwog. Na łowach bę-

dąc, dzikiemu wieprzowi, sam ręką swoją głowę uciął, którą gdy do królewny przyniósł, tąż samą głową w herbie, od nich regalizowany został, więcej mu jeszcze Kassa świadczyła się, kiedy go sobie za małżonka obrała: koło roku 722; potomstwo potem Kassy, na trzy się znaczne familie, według Paprockiego rozdzieliło, to jest na Panów z Szelnberka, na Panów z Hazenburka, na Panów Lwowow z Rozmitała, ci wszyscy w herbie świniej głowy zażywali, lubo jedni z nich, Lwa do niej przydawali, i od tego Lwami ich zwano; z tych Joanna Lwowna z Rozmitała, była małżonką Jerzego Podiebradiusza Króla Czeskiego, *Paprocki Ogrod. fol.* 195. Drudzy Zająca, z tych był Jan Zaic z Hazenburka, najwyższy dziedziczny trukczasz królestwa Czeskiego, którego urodziła księżna Opawska Katarzyna, ten pojął Marketę księżnę Mustenberską, hrabiankę Oleśnicką, od której zostali czterej synowie, Wacław, Mikołaj, Jerzy i Krzysztof, wszyscy bezpotomnie pomarli, tylko Mikołaj, z Anny Lobkowiczowny, spłodził syna Jana Żbinka z Hazenburka na Budyni, dziedzicznego trukczasza królestwa Czeskiego, konsyliarza Cesarza Rudolfa i hetmana Szląskiego. Atoli i do inszych pobliższych prowincyi, a snać potomkowie Biwoga, i Kassy, rozeszli się: ztąd Gradocenów i Trewartenów familie w Anglji, Grezingów w Misnji, tąż się głową według niektórych pieczętują. Z tymże herbem Alexandra II. Papieża na mappie, kędy inszych biskupów Rzymskich i klejnoty i lata opisują, widziałem; toż świadczy i *Petra sancta.* Z Frankonji ten Papież był rodem, kędy mówi Okolski, że jeszcze ślady, za jego czasów były nad Mosą rzeką pałacu Donhoff nazwanego, z tej do Inflant się przenieśli Donhoffowie, a z tamtąd do korony: drudzy jednak chcą że z Misnji, inni że z Westfalji do Inflant weszli Donhoffowie.

Panegirystowie nasi, pismami swemi roznieśli, że Meinhard pierwszy apostoł i biskup Inflantski, był z domu Donhoff; ale o tem żaden z historyków nie pisał; dla większej zaś pewności, któtko tu położę, co o nim autorowie podrukowali. Zakon Kaznodziejski przywłaszcza sobie tego Meinharda: tak *Bzow. Annal. Eccles.* 1233. *num.* 3. powiada, że Ś. Jacek trzech infułatów Dominikanów różnym narodom przełożył, to jest B. Gerarda pierwszego biskupem na Rusi, B. Wita pierwszego w Litwie, B. Meinharda pierwszego w Inflanciech postanowił: atoli tenże autor *tom.* 13. *editio. Colonien.* 1616. pod rokiem 1205. *num.* 17. wyraźnie mówi. *Apud Livones cum Meinardus Episcopus, et post eum Albertus Christianam religionem paulo ante propagare caepissent, Albertus Ordinem militiae Christi instituit* 1205.

toć już sam przyznaje Bzovius, że dobrze przed tym rokiem Meinhard, żył i pracował koło Inflant. Do tejże professyi pociąga Meinharda, *Ruszel in Tryumf. fol.* 18. i *Pruszcz poświadcza w Fortecy fol.* 37. ale się to utrzymać nie może: bo to jest pewna, że już w roku 1199. Inflanty Bogu pozyskał był Meinhard, jako dokumentem jest list Innocentego Papieża III. u *Raynal. tom.* 13. *Annal. Ecclesiast.* dany 1199. w którym ten ojciec święty książąt Saskich, do obrony katolików Inflantczyków od Meinarda nawróconych, pobudza. Ś. zaś Dominik jeszcze w tym roku był tylko kanonikiem Oxonieńskim, ba i w roku 1204. jako tamże pisze Bzov., i dopiero w roku 1215. prosił Innocentego Papieża o konfirmacyą swego zakonu: dopieroż Ś. Jacek ani podawać, ani stanowić Meinharda na Inflantskie biskupstwo nie mógł: bo sam dopiero w roku 1219. do zakonu od Ś. Dominika przyjęty, kiedy już nie żył Meinhardus, jako i Bzovius wyżej wspomniony przyznaje. Zakon Cystercyeński i ten do swojej reguły Meinharda nakłania, na co przywodzi Menologium swoje, kędy tak piszą. *In Livonia Sanctus Maynardus Episcopus Monachus Cisterciensis, vir multae religionis, a quibusdam mercatoribus in Livoniam invectus, ut populis illis fidem Christianam nuntiaret, post multos perpessos labores, et innumera patrata miracula migravit ad Dominum:* toż potwierdza *Henriquez in Notis. Arnoldus Lignovitae lib.* 2. *Belforessius:* atoli tenże *Henriquez in fasciculo SS. Ordin. Cisterc. lib.* 2. *cap.* 10. na co przywodzi *Hieronymi Romanam Rempublicam* powiada, że ten Meinhard tylko był kapłanem w Lubece, o professyi zaś jego milczy. Arnoldus zaś raczej go Benedyktynem chce mieć, ale nie pisze której reguły. *Christoph. Łoniewski* i *M. Baron.* Kanonikiem go regularnym Ś. Augustyna czynią. *Hartknoch in Chronico Ordinis Teutonici in Animadvers. ad Dusbruch. p.* 3. *cap.* 28. Kanonikiem go Sigeberskim tytułuje, od arcybiskupa Brzemeńskiego na biskupstwo poświęcony 1170. gdy do Inflant przypłynął, z jednym tylko sługą, tam sobie dom nająwszy, i języka się tej krainy z wielką trudnością nauczywszy, to łagodnemi sposobami serca sobie Poganów jednając, to choroby różne samym krzyżem świętym lecząc, tyle w owym grubym narodzie sprawił, że do wiary Chrześcijańskiej hurmem cisnąć się poczęli; a że sąsiedzka Litwa często po te czasy Inflanty najeżdżali, Meinhard na tem miejscu, gdzie teraz Kircholm stoi, nad Dźwiną rzeką, twierdzę wystawił, i żołnierzami osadził, kościół tamże wyprowadził: w tych pracach apostolskich śmierć go zastała 1193. lubo drudzy ale omylnie zejściu jego inszy rok zapisali. *Henriquez loc. cit.*

Szcygiel. Aquila Polono Benedict. Mart. Baronius: pochowany w Rydze Meinard, kędy wielkiemi cudami Bóg go wsławił. Wspomniony Hartknoch z Hennebergera, powiada o tym Meinhardzie, że matka jego Jutta, razem dziewiąciu synów na świat wydała, z których jednego tylko tego Meinharda czyli Menekona de Querfurt, mistrza potem Krzyżackiego, zostawiwszy, innych ośmiu potopić kazała, nadjechał na to mąż jej, i dowiedziawszy się co się działo, dzieci od zguby salwował, a Jutta ubłagawszy męża, do klasztoru na pokutę za swój grzech poszła.

W Inflanciech długo i pięknie ta familia kwitnęła (*Praetor. O. G. lib. 2. cap. 2.* mówi, że Swekezten miasteczko na Żmudzi, stolicą było hrabiów Donhoffów) bo Otto, wojewodą był Derpskim: brat jego Teodor wojewodą Inflantskim, obadwa tej ojczyznie dobrze zasłużeni, kiedy tak do unji Inflant z koroną Polską, jako i do utrzymania Inflantczyków, przy poprzysiężonej raz wierności Królom Polskim, siła pracowali. Zostawił Teodor piąciu synów, Kaspra, Ernesta, Hermana, Gerarda i Henryka. Z których Herman za ojczyznę mężnie się zastawiając, pod Cecorą poległ, w lat tylko ośmnastu.

Kasper wojewoda Sieradzki, syn pierwszy Teodora wojewody Inflantskiego. Konstytucya 1616. *fol.* 5. chwali jego, natenczas starosty Laiskiego i Bolesławskiego, i braci jego, miłość i wierność ku tej ojczyznie, że gdy Karol Król Szwedzki Estonią opanował, dobra swoje dziedziczne, w tej prowincyi leżące, w ręku jego zostawili: za co dano mu potem w zasługach województwo Derpskie, starostwa Wieluńskie i Radomskie: *Constit.* 1631. *fol.* 26. większą jeszcze ku Bogu pokazał przychylność, kiedy z całym domem swoim, błędy heretyckie porzuciwszy, z kościołem się katolickim pojednał, *Hacki Scrutinium Veritat.* z Alexandry Koniecpolskiej, siostry rodzonej Stanisława kasztelana Krakowskiego i hetmana wielkiego koronnego, córkę spłodził Annę, ta była za Bogusławem Leszczyńskim herbu Wieniawa podkanclerzym koronnym i generałem Wielkopolskim, synów także trzech; Alexandra, Stanisława, i Zygmunta. Był ten Kasper, wielkiej roztropności, którą pokazał, tak w wojsku za Zygmunta III. Króla, jako i w senacie, Władysław IV. szczególniej go sobie szacował, dla tego po Cecylią Renatę Austryaczkę żonę swoję, jego w legacyi do Wiednia wysłał; tam tak przypadł do serca Ferdynandowi III. Cesarzowi, że i jemu i sukcessorom jego, tytuł *S. Romani Imperii Principis* z chęcią ofiarował: Marszałkował całemu dworowi Cecylji Renaty, na wszystkich dobroczynny, nikomu nie szkodzący. Tak Rzeczpospolitą traktował, że lubo do każdej w gwałtowniejszych

jej interesach albo auktorem, albo większą częścią był rady, przecież sobie nic nieprzypisując, uszedł pospolitego takim nieszczęścia, zawistnej gęby. Przyjaciół sobie jednać umiał, chronił się, żeby był kogo nieuraził, dla tego u wszystkich w wielkiem był poszanowaniu. Już był destynowany wielkim posłem do pogodzenia Europejskich prowincyi, ale gdy ta ugoda nie doszła, za jego radą windykowane Prusy, oswobodzona od domowej wojny ojczyzna. Dwa pałace w Kruszynie i Ujazdowie wymurował, inszych wiele na różnych miejscach wystawił. *Tylkow. in dedicat. Arithm. Curiosae:* Przestał żyć na ziemi wieku swego 57. w roku 1645. Nadgrobek jego w Częstochowie: *Stawicki Paulita.*

Alexander opat Jędrzejowski, syn pierwszy Kaspra wojewody Sieradzkiego: zwiedziwszy cudze kraje, i Rzym, uprosił u Innocentego Papieża, ciała Ś. Honorata i Ś. Kandydy, które potem ostatnią wolą swoją, kościołowi Częstochowskiemu naznaczył: przy tymże kościele grób wspaniały wystawił, z wieczną fundacyą, żeby się co tydzień trzy msze odprawiały, z których jedna powinna być śpiewana. Był ten Alexander wielkiej submissyi, dla tego gdy mu w Rzymie *Clericatum Camerae*, a w Polszcze biskupstwo Kamienieckie, ba i Łuckie ofiarowano, przyjąć ich z pokory niechciał, zakonnym się chlebem kontentując, o którym zwykł był mawiać, *Ego pane pauperum victito.* Od Jana Kazimierza Króla jeździł w legacyi do Wiednia, do Ferdynanda III. Cesarza, z kondolencyą nad śmiercią Ferdynanda IV. Króla Węgierskiego. Na ubogich hojny, szpital Soborzycki wystawił i uposażył: Na klasztory dobroczynny, szczególniej OO. Dominikanów Gidelskich i OO. Bernardynów Przyrowskich u Ś. Anny, swemi jałmużnami opatrywał. Kościołowi Krusińskiemu tysiąc dwieście złotych na fundacyą wyliczył. Krom pacierzy kapłańskich, codzień koronkę do Najśw. Matki mawiał. W czeladzce swojej przestrzegał, żeby nie tylko zgorszenia żadnego nie było, ale żeby się i nabożeństwo w nich pomnażało. W tych cnotach świat, który dawno sobie był obmierził, zostawił. *Czechow. Kazanie Połow.*

Stanisław Wieluński i Radomski starosta, syn drugi Kaspra wojewody Sieradzkiego, przybrał sobie w małżeńską ligę Annę księżnę Radziwiłłownę marszałkownę Litewską, której zmarłej, trzej pozostali synowie, Stanisław, Zygmunt i Alexander: kaplicę w Częstochowie, marmurem prawie po królewsku całą ofutrowaną wystawili, dość kształtną manierą, w bogaty apparat tę cudowną górę przystroili, działami i inną amunicyą uzbroili. Z tych Stanisław, prędko po matce wszystkie nadzieje o sobie z śmiercią pożegnał; z Alexandrem

niewiem co się stało. Ojca ich zasługi wspomina z pochwałą konstytucya 1661. *fol.* 12. kiedy na obronę tej ojczyzny okrytą chorągiew wystawiwszy, własną szkatułą sustentował, dla tego po jego zejściu sukcessorom zmarłego, dobra Sokolskie w ziemi Wieluńskiej leżące, na czterdzieści lat, po expiracyi dożywocia matki ich, Rzeczpospolita puściła: jakoż właśnie z heroicznem sercem ten Stanisław stawał tak pod Beresteczkiem, jako i indziej przeciwko Kozakom. Na akt pogrzebowy jeździł od Króla do Cesarza 1648.

Zygmunt Wiktor podskarbi nadworny Litewski, podkomorzy Wieluński, dziedzic na Kruszynie, syn Stanisława starosty Wieluńskiego trzeci, tak politycznemi, jako i Chrześcijańskiemi cnotami ozdobiony, Królom i wszystkim miły: posłował na różne sejmy, jako 1683. zkąd był komissarzem do granic od Szląska, i 1685. do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol.* 8. i 1690. z Joanny Teresy Brzostowskiej wojewodzanki Trockiej herbu Strzemię, pozostałej wdowy po Radziejowskim, córka jego Anna Daniłowiczowa starościna Parczewska: umarł 1694. *Zalus. tom.* 1. *fol.* 1380.

Zygmunt Bydgoski i Sokalski starosta, syn trzeci Kaspra wojewody Sieradzkiego. Pod Zborowem gdy się mężnie za ojczyznę zastawia regimentarz Polskiego rycerstwa, obsypawszy pole trupami, sam się w niewolę Tatarską dostał, czyli raczej sam się w zastawę ofiarował, mówiąc: *Habetis voluntarium pro libertate Polona captivum.* Pojął był w dożywotnią przyjaźń, Teresę córkę Jerzego Ossolińskiego kanclerza koronnego, która mu spłodziła czterech synów: Jerzego Albrychta, Karola Kaspra, Stanisława Kazimierza i Franciszka Bogusława.

Jerzy Albrycht Donhoff biskup Krakowski, syn pierwszy Zygmunta starosty Bydgoskiego, w Rzymie z wielkiem dowcipu swego zaleceniem w kollegium naszem pod księdzem Martinezem skończywszy teologią, gdy do ojczyzny powrócił, wziął naprzód kanonią Chełmińską, potem kustodyą Poznańską, administratorem opactwa Witowskiego, kanonikiem Krakowskim, deputatem kilka razy na trybunał koronny, referendarzem u Olszowskiego arcybiskupa Gnieźnieńskiego, ztamtąd na Kamienieckie biskupstwo postąpił, z tego na Przemyslkie, które wraz z pieczęcią wielką koronną trzymał; wieku tego, dla wrodzonej przedziwnej wymowy Chryzostom Polski; Jakób Cantelmi arcybiskup Cezaryi, Innocentego XI. do Jana III. Nuncyusz, gdy swoję u tronu legacyą odprawował, znagła kanclerz Donhoff od Króla wokowany, tak mądrze i ślicznym stylem, *ex tempore* mu odpowiedział, jakby długim czasem i pracą, mowa jego limowana była. Prze-

ciwko Łyszczyńskiemu Ateuszowi na sejmie, z tąż fakundyą, prawowierną zelozyą attemperowaną mówił, a potem wymógł na nim, że się błędów swych wyrzekł. Słyszeć go było po ambonach każącego, do czego mu i najwyższe publiczne funkcye przeszkodą nie były; wszystkich serca do Boga i cnoty nakłaniał: *jest w druku jego Kazanie in fol. które miał na pogrzebie, Maryanny Jabłonowskiej Wojewodziny Ruskiej i Hetmanowy: i drugie, które miał na wprowadzeniu relikwii Ś. Felicyssymy pod czas elekcyi in 4to.* Za jego perswazyą Innocenty Winnicki władyka Przemysłki, z kościołem się Rzymskim zjednoczył, i swoich do tegoż pociągnął. Wjechał potem na biskupstwo Krakowskie 1701. 9. Października, na którem bardzo krótko prezydując, pieczęci na sejmie nie oddawszy, przeniósł się na lepsze życie 1702. Na zakon nasz był szczególnie z estymacyą łaskawy, dla tego probostwo Piotrkowskie trzymając, pierwszy nas do Piotrkowa wprowadził, ambonę nam w kościele swoim oddał.

Karol Kasper kasztelan Konarski, drugi syn Zygmunta starosty Bydgoskiego. *Celejowicz Fastigium*, pod wsławionemi tego tam wieku hetmanami Zusą i Montecucullem, w cudzych obozach pierwsze założył rycerskich dzieł początki, potem w ojczyznie pod Chocimem, pod Kałuszą, Żórawnem, i Wiedniem zwycięzko stawał: miał za sobą Katarzynę Brzozowską. Stanisław Kazimierz trzeci syn Zygmunta. *Cielejow.*

Franciszek Bogusław kasztelan Sieradzki, czwarty syn Zygmunta, z młodych lat na dworze Jana Kazimierza będąc, tak mu przypadł był do serca, że po abdykacyi Królestwa, do Francyi go z sobą przeciągnął: był wprzód miecznikiem Łęczyckim, potem kasztelanem Płockim, jako się podpisał 1697. na obwieszczenie, nakoniec Sieradzkim: dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Jadwigą Lipską herbu Łada starościanką Rawską, ale o potomstwie jego z nią nie czytałem: drugi raz z Eufrozyną Mycielską starościanką Kolską, sędzianką ziemską Sieradzką, z tej trzech się było synów zostało: pierwszy Mikołaj kanonik Krakowski, proboszcz Sendomierski, deputat na trybunał koronny 1712. prałat godzien najpierwszych honorów, gdyby niemi z pokory nie gardził, jest jego *Kazanie w druku, Niebo w herbownym, Junoszy,* na wjeździe Szaniawskiego biskupa Krakowskiego, *in fol.* 1720. *Varsav.* Drugi Stanisław, ten wzgardziwszy światem, i wielkiemi, które go czekały nadziejami, do zakonu naszego wstąpił; gdzie tak prędko postąpił, że go Bóg wezwał po zapłatę cnót jego, w roku 1714. gdy jeszcze Filozofji w Lublinie słuchał, umarł świątobliwie. Trzeci pojął córkę Karskiego sędziego grodzkiego Rawskiego. *Szczaniecki*

Troj capitolium Kazanie powiada, że Donhoff miecznik Łęczycki, miał za sobą Łubieńską kasztelankę Sieradzką. Donhoff podkomorzy Wieluński miał za sobą Helenę Działyńską wojewodzankę Kaliską.

Ernest wojewoda Parnawski starosta Derpski, drugi syn Teodora wojewody Inflantskiego, mądrość i męztwo w nim, o prym certowało. Do wielu postronnych monarchów, ablegatem będąc, i Królów naszych, i ojczyzny, i domu swego honor, z podziwieniem obcych narodów pięknie piastował, pod Chocimem za Zygmunta III. pułkownik, w cudzoziemskiem wojsku naszym heroicznie stawał, Szwedzkich sił w różnych okazyach, dobrze i nieraz, orężem nadwątliwszy, przymierze potem z niemi komissarz od Rzeczypospolitej wysadzony, szczęśliwie zawarł, był na ten czas kasztelanem Derpskim 1635. przez małżeńskie związki z książętami Kurlandzkiemi i hrabiami Donau, w kolligacyą wszedłszy, spłodził pięciu synów Ernesta, Henryka, Krzysztofa, Jana i Fryderyka.

Ernest wojewoda Malborski, generał artyleryi, syn pierwszy Ernesta wojewody Parnawskiego, złączył się był dożywotnie z Zofianną Oleśnicką herbu Dębno, starościanką Radziejowską, z której tylko się córka została, Joanna Stanisławowi Donhoffowi wojewodzie Połockiemu i hetmanowi polnemu Litewskiemu zaślubiona, po Oleśnickiej pojął Konstancyą Słuszczankę wojewodzankę Witepską, pozostałą wdowę po Władysławie Donhoffie wojewodzie Pomorskim, ale z nią żył *sterilis*. Wspominają tego Ernesta konstytucye koronne 1690. *fol.* 17. komissarzem na uspokojenie pretensyi Rzeczypospolitej do kurfirszta Brandeburskiego, z tytułem wojewody Malborskiego. *Nieszpork. jednak in sacra*, pisze, że Donhoff Ernest, który miał za sobą Oleśnicką, był kasztelanem Wileńskim, i w *Historyi Colle. Cracov.* czytam, że przez Ks. Młodzianowskiego S. J. Donhoff kasztelan Wileński herezyi się wyprzysiągł w roku 1683. toż poświadcza, *Cielejow.* i inni. Przecież *Załuski tom.* 1. *fol.* 1333. że umarł ten Ernest wojewodą Malborskim, marszałkiem Królowy Polskiej w roku 1693. twierdzi; Ernesta łowczego Litewskiego w konstytucyach kładą 1678. komissarzem do dóbr królewskich. *Constit. fol.* 39. Od młodości swojej do dzieł rycerskich przyuczony, zkąd potem w wielkiego urosł wojownika, przeciwko Turkom i Tatarom pod Kałuszą, Chocimem, Zórawnem, Wiedniem, i Strygoniem.

Henryk wojewoda Parnawski, syn drugi Ernesta wojewody Parnawskiego, jeździł w legacyi bardzo trudnej do Brandeburczyka, *Tylkow. dedicat.* ostatni na tem krześle siedział: bo ta część Inflant, przez pakta za Jana Kazimierza

Króla, Szwedom ustąpiona. Krzysztof trzeci syn Ernesta wojewody Parnawskiego, kasztelan Witebski, męztwa swego dał dowody, kiedy na morzu przeciwko Szwedom wojował. Jan łowczy Litewski starosta Starogardzki czwarty syn; z Elżbiety Sobieskiej, córka jego Konstancya, pierwszym związkiem żyła, z Janem Wielhorskim podkomorzym Wołyńskim, drugim z Stefanem Potockim, na ten czas krajczym koronnym, luboć się potem to małżeństwo rozeszło, trzecim z Lubowieckim starostą Oświecimskim, syn zaś z tejże Sobieskiej, Franciszek Michał łowczy Litewski starosta Starogardzki, ten na dworze królewskim bawiąc, czas niejaki, sekretarzem pieczęci koronnej został. Człowiek był przyjacielskich i braterskich affektów pełen, które go, już na poselskie funkcye, już podczas kapturów, na deputacye wysadzały; i laskę marszałkowską w Grodnie do niego obróciły po śmierci Jana III. gdzie mu wszyscy dank dawali, że partialitatem nie trzymał. Na trybunałach, nie własne interesa albo zbiór, ale Boga, i świętą sprawiedliwość kochał, umarł bezdzietny w Tajenku 1696. miał za sobą Ludowikę Dąbską kasztelenkę Biecką. Jana kasztelana Smoleńskiego wspominają konstytucye 1670. *fol.* 10. takbym rozumiał, że ojciec jego Jan łowczy, na to krzesło był posuniony. *Dunin Kazan. pogrzeb. fol.* 366. Fryderyk piąty syn Ernesta, podstoli Litewski, w wojsku Brandeburskiem generał: synowie jego dwaj. Bogusław Ernest podkomorzy teraźniejszy Litewski, generał leitnant, w pieszym regimencie, Pan właśnie rycerskiego serca i inszych przymiotów natury, żona jego Maryanna Bielińska marszałkowna w. koronna, ale się to małżeństwo rozeszło. Brat jego Fryderyk podkoniuszy Litewski pułkownik królewski.

Gerard wojewoda Pomorski, Feliński, Kościerzyński starosta, syn trzeci Teodora wojewody Inflantskiego posłował na sejm 1638. *Constit. fol.* 3. oberszterem jeszcze będąc, gdy Szwedzki kapitan Frangel 1626. z wojskiem pod Gorzną niespodzianie nastąpił, i naszych pogromił, do Torunia się obrócił, bramą Chełmińską chcąc miasto ubiec. Ten Gerard odważnie stanąwszy i serca dodawszy, z ochotną dzielnością obywatelów tamecznych, nieprzyjacielowi zamorskiemu, odporu znaczną był przyczyną. Gdy go ktoś namawiał, żeby był na obóz nieprzyjacielski dla zdobyczy uderzył, rzekł: *Malo unum militem strenuum, ex hostium manibus eripere, quam universas hostium fortunas vindicare.* Od Władysława IV. posłem wielkim do Francyi wysłany, Ludowikę mu Gonzagę Królową za małżonkę sprowadził 1645. *Brachel lib.* 6. której potem dworowi marszałkował. Był oraz podskarbim Pruskim, i ekonomią Malborską trzymał. Związał się

był dożywotnie najprzód z Katarzyną Opalińską, pozostałą wdową po Dymitrze Weiherze kasztelanie Gdańskim, potem z Sybillą Piastowną, to jest, z linji Piasta, domu który w Polszcze naszej, więcej niż cztery sta lat na tronie panował: była to córka Jerzego książęcia Brygeńskiego, wnuczka Joachima elektora Brandeburskiego: potomstwo jego córki trzy, Konstancya Bąkowska wojewodzina Malborska, starościna Brodnicka, z Opalińskiej urodzona, miłosierna na ubogich i domy zakonne, umarła 1685. w Toruniu u Ś. Jana z nadgrobkiem marmurowym pochowana. Cecylia Brezina wojewodzina Poznańska. Weiherowa wojewodzina Pomorska, Ludwika Weihera małżonka. *MS. Konopats.* Synów dwóch, Władysław i N. podkomorzy najwyższy u Brandeburczyka, którego imieniem do Berlina, zapraszał księżnę Bawarską, a Królewnę Polską.

Władysław wojewoda Pomorski, syn Gerarda wojewody Pomorskiego, podskarbi ziem Pruskich, Skarszewski i Kościerzyński starosta, był wprzód podkomorzym Pomorskim, z którym honorem posłował na konwokacyą 1674. *Constit. fol.* 15. a w roku 1683. już wojewoda, komissarzem naznaczony, do ubezpieczenia miasta Elbląga, i pretensyi kurfirszta Brandeburskiego. *Constit. fol.* 11. W różnych expedycyach przeciwko Szwedom, Moskwie, Węgrom i Tatarom, mężnego serca dowody dawszy, i pod Wiedniem heroicznie stanąwszy, nakoniec pod Strygoniem, w koło od Turków opasany, gdy się do ostatnich sił z nieprzyjacielem potyka, od szabli Tureckiej poległ 1683. głowa jego do Konstantynopola odesłana, z wielkiemi tryumfami przyjęta. Konstancya Słuszczanka wojewodzanka Witebska, córkę mu powiła Teresę, która się w małżeństwo dostała książęciu Józefowi Czartoryskiemu chorążemu Litewskiemu, i syna Stanisława.

Krasicki w przypisach naznacza temu Władysławowi wojewodzie za małżonkę *Kazanowską* i pisze że o tej pozostałej wdowie wzmiankę czyni Załuski w kazaniu pogrzebnem Jabłonowskiej hetmanowej w. kor. — znać że po zejściu pierwszej, drugą tę *Kazanowską* małżonkę pojął. —

Stanisław wojewoda Połocki, hetman polny Litewski, starosta Kałuski, Kościerzyński, Nowomiejski, Latowicki, syn Władysława wojewody Pomorskiego, łowczym naprzód był Litewskim, z sejmu 1703. komissarz do uspokojenia dyfferencyi, między księztwem Zatorskiem i Szląskiem, *Constitut. fol.* 21. potem miecznikiem koronnym, marszałkiem konfederacyi generalnej Sendomierskiej: honor Augusta II. Króla Polskiego, podczas ciężkiej rewolucyi Szwedzkiej, i radą i szablą, zdrowiem i fortuną tak piastował, że nienadwerężony

przy tronie utrzymał. Podczas tejże funkcyi, w izbie poselskiej laskę trzymał dwa razy, raz 1710. w Warszawie, drugi raz 1712. wszędzie nieporównaną submissyą, wytworną roztropnością, wszystkich serca do siebie ciągnął; komissarz generalny z innemi do Kurlandyi od rzeczypospolitej naznaczony, na żadne, ani pogróżki nieustraszony, ani respekta niewzruszony, księztwo to w prowincyą do korony inkorporował, manierą Polską, rządy w niej ułożywszy. Zszedł z tego świata 1728. w Gdańsku, z żalem wszystkich ojczyznę kochających. Miał za sobą pierwszym ślubem, Joannę Donhoffównę wojewodzankę Malborską Ernesta córkę, z której byłci wprawdzie syn: ale młodo umarł, córka się tylko została Konstancya książęciu Sanguszkowi zaślubiona. Drugim ślubem Zofią Sieniawską kasztelankę Krakowską hetmanownę wielką koronną, ale ztą żył bezpotomny.

Henryk starosta Dyneburski, czwarty syn Teodora wojewody Inflantskiego, posłował na sejm 1623. ztamtąd komissarz naznaczony do traktatów o pokój z Szwedami *Constit. fol.* 3. wszyscy onim panegirystowie rozpisali, że oblężonemu od Szwedów Grunwaldzkiemu zamkowi, na odsiecz z ludźmi swemy przypadłszy, tam na pobitych od siebie nieprzyjacielskich trupach i sam poległ, zostawił synów, Ottona opata Peplińskiego. Henryka generała w wojsku Polskiem cudzoziemskiem, *wspomina go Pastor. histor. lib.* 1. że pod Korsuniem 1648. na czele obozu naszego postawiony, mężnie przeciwko Kozakom stawał, tam nad działami kommendę mając, nie raz nacierających na naszych, Tatarów, działami rozganiał, atoli, w tejże pod Korsuniem klęzce w niewolą się dostał: *Pastor. Kochow. Tulden. lib.* 5. *Histor.* o nim mówi, że na presidium zostawiony w Dynaburdze 1655. tysiąc jazdy Moskiewskiej częścią pobił, częścią o ucieczkę przyprawił. Tenże autor powiada, że w okazyi z Szwedami nad Dunajcem rzeką, tegoż roku w niewolą się do nich dostał, żył bezżennie, a całe życie swoje przysłudze ojczyzny w obozie poświęciwszy przepędził, przed samą śmiercią z kościołem się katolickim pojednał.

Teodor podkomorzy koronny, Wiślicki Urzędowski Seresowski starosta, syn trzeci Henryka starosty Dyneburskiego, jest o nim konstytucya 1667. *fol.* 31. miał za sobą hrabiankę de Bessen, z którego domu, Jan de Bessen Cesarskiego dworu był marszałkiem. Joachim de Bessen, na Cesarskiem miejscu, Szląski gubernator. Adam de Bessen na dworze Cesarskim wielkiej powagi; z tej zostało się córek dwie, Elżbieta z Stanisławem Lubomirskim marszałkiem wielkim koronnym dożywotnie zmówiona, Urszula z Marcinem Kazimie-

rzem Kątskim kasztelanem Lwowskim a potem Krakowskim: synów zaś trzech. Henryka starostę Urzędowskiego, pod Wiedniem i Strygoniem pierwiastki rycerskich dzieł założył. Franciszka Teodora starostę Wiślickiego, tego z Potockiej herbu Pilawa kasztelanki Krakowskiej było dwóch synów: Jędrzej i Teodor. Jeden z nich pojął Drohojewską, znią bezpotomny: drugi młodzianem umarł, obadwa w młodym bardzo wieku z tego świata zebrani, siostra ich Anna, panną umarła 1694. w Krakowie u Ś. Piotra pochowana.

Jan Kazimierz kardynał, *tituli S. Joannis ante portam Latinam* biskup Cesenacki, trzeci syn Teodora podkomorzego koronnego w Reszlu, Pułtusku, w Warszawie, w naukach wypolerowawszy młodsze lata: Teologji i *Jus Canonicum* w Paryżu słuchał i publicznie defendował, do ojczyzny powróciwszy wziął opactwo Mogilskie, które nietylko restaurował, kościół osobliwie, ale też Wisłę wielkim nakładem, żeby gruntów klasztornych nie rwała, odwrócił i uhamował. Dziekanem Płockim i kanonikiem Warszawskim będąc, wizytował przykładnie archidyakonat Warszawski. Wysłany potem do Rzymu, po owej sławnej pod Wiedniem z Turków wygranej: Innocentemu XI. Papieżowi chorągiew bogatą i najprzedniejszą samego Mahometa, w obozie Tureckim wziętą, imieniem królewskiem oddał, aby tam na Watykanie na pamiątkę takiej wiktoryi zawieszona była: dziwnie był z tego prezentu kontent Innocenty, dla tego Jana Kazimierza Donhoffa, między purpuratów Rzymskich policzył, *Commendatorem Archihospitalis S. Spiritus de Saxia*, i tegoż zakonu protektorem ogłosił. Był na ubogich miłosierny; dlatego pod czas powietrza w Warszawie, mizernych ludzi, wiktem opatrywał. Ś. Franciszka Salezyusza *Viam perfectionis*, z Francuzkiego języka na Polski przetłómaczył: napisał krom tego *Tubam Evangelicam*, niewiem jednak, czy do druku weszła. Jan Kazimierz Król Polski do chrztu go trzymał, zkąd obadwa jego imiona wziął na siebie.

Krom tych kwitnęli z tego domu ci, Otto Adzielski starosta, dworzanin Królów Zygmunta III. i Władysława IV. podczas wojny Pruskiej pod Memem, pierwszy w tej okazyi, poległ 1632. wieku swego 25. jako świadczy nadgrobek, który mu w Kruszynie wystawił, Jerzy Ossoliński natenczas podskarbi nadworny koronny, wypisał go *Starowol. in Monum.* N. Donhoff podczaszy Litewski nie dawno zmarły, żona jego pierwsza księżna Radziwiłłowna, wdowa po Grudzińskim Golubskim staroście, druga Kossakowska siostra kasztelana Podlaskiego.

Dopszewicz, w Żmudzi, z którą 1648. Ambroży Dopszewicz podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. Piotr, ale go Doweewicz piszą, tamże w roku 1621.

Dorański *herbu Jastrzębiec,* w Sieradzkiem województwie.

DORĘGOWSKI HERB.

Są dwie trąby myśliwe, w czerwonem polu, tym kształtem jako widzisz, nad hełmem i koroną, trąba myśliwa, ale już taką formą, jak się tu kładzie; tak go opisuje *MS. Załusc. de Famil. Pruss.* Tym się herbem pieczętują Doręgowscy à Gleisen, czyli Glejstowie. Z tych jedni, jeszcze podziśdzień pod dawnem nazwiskiem Glejstów, czyli Klejstów kwitną: drudzy z nich Doręgowskiemi nazwani. Przodka ich rezolucyą wspominają dawne wieki, że w rzekę skoczył bystrą, żeby był zawziętemu na siebie książęciu, kroku nie ustąpił; atoli jak się z nim pojednał, wziął od niego na wieczna pamiątkę, przydatek do herbu, trąbę myśliwą. Familia ta z dawności, na Pomorskiej dziedziczy, pisząc się z Doręgowic, mila od Chojnic. Jedni z nich byli urzędnikami ziemskiemi, chorążemi Pomorskiemi; sędziami i sadowymi, drudzy rycerskie życie w obozach trawili. Jan Doręgowski na Jarczewie dziedzic, leży w Chojnicach u fary, z takim nadgrobkiem. *Joannes à Gleisen Doręgowski, Assessor Senior Districtus Dirszaviensis, hanc post fata fidem, sibi posterisque delegit, ad cujus ornatum, unum mille florenorum, et aliud mille in censum Sacerdoti alendo, qui quot hebdomadibus die Lunae pro defunctis, et Sabatto de B. Maria Virgine sacrum caneret, numeravit; anno aetatis suae* 88. *Christi vero* 1625. podle osoby taka inskrypcya.

Precz na stronę krwawego Marsa świetne zbroje:
Ma broń Jezus, w starości krzyż kochanie moje.

Miał dwóch synów z Geschawowną, rodzoną siostrą opata Oliwskiego. Jana dziekana Kamińskiego, i Kryspina, ten z Luzyńską spłodził córkę, w dożywotnią przyjaźń zmówioną z Samsonem Garczyńskim, i synów czterech, z tych dwaj wojenną służąc w expedycyą Chocimską, młodo pomarli. Trzeci w zakonie S. Franciszka, do którego takim przypadkiem był powołany; młodszym będąc w Chojnicach, na wysoką przy kościele dzwonicę, czy wieżą wszedłszy, po rynnie poskakującemu, noga się powinęła, tak że na pewną zgubę z wysoka leciał; przecież w tak ciężkim razie, trafunkiem tejże się samej rynny uchwycił, i obiema rękami mocno ścisnąwszy, tak u niej całym sobą wisiał, z niemniejszą bojaźnią, widząc oczywistą śmierć przed sobą, a tym bardziej że żadnego nie było sposobu do ratunku jego. Tym czasem na głos krzyczącego, tłumem się ludzie zeszli; i gdy myślą o jego salwowaniu, miękkich betów, i gwałt pościeli nanieśli: tą pod nim wszystko miejsce wysłali, spuścił się z wielkim strachem na nię młodzian, prawie już od wszystkich zdesperowany, i szczęśliwie: bo bez szwanku jakiegożkolwiek zdrowia upadł, zaczem ślub uczynił przyjąć habit S. Franciszka, co i wykonał świątobliwie. Czwarty tych brat był Szczęsny. Adam Alexander starosta Starogardzki. *To MS. wspomniony.* Ten Jan dziekan Kamiński, a potem archidyakon i officyał 1623. fundował Chojnicką w naszej prowincyi rezydencyą, i missye przez Kaszubską i Pomorską ziemię: Stanisław zaś znacznie jej przyczynił 1688. na dwóch kaznodziejów Polskiego i Niemieckiego, i na professorów szkół, dobra do tejże rezydencyi przyłączywszy, Niedźwiedź, Moscenice, i Sterberg. *Annuae* 1684. Któryś z Doręgowskich miał za sobą temi czasy Czapską, i zniej zostało potomstwo. N. instygator koronny. Jan Sądowy ziemski Mirachowski poseł na sejm 1730.

Dorohostajski *herbu Leliwa.* Mówiłem w tomie pierwszym *fol.* 255. że Moniwida Wojciecha wojewody Wileńskiego, synem był Olechno albo Alexander od tego familia Dorohostajskich swój początek wzięła: pierwszy albowiem od dóbr dziedzicznych Dorohostajskim pisać się począł: był *według MS. Kojałow.* namiestnikiem Trockim, zostawił synów czterech, Piotra, Mikołaja, Jędrzeja i Stanisława, ten bezpotomnie umarł. Mikołaj zostawił potomstwo. Jędrzej człowiek rycerski, poselstwo sprawował do Moskwy 1492. Piotr Kuchmistrzem był Litewskim, potomstwo jego Kuchmistrzowiczami Dorohostajskiemi zwano, dla różnicy od inszych, którzy szli od Mikoła Olechnowicza brata jego, zostawił ten Piotr Kuchmistrz czterech synów, Jana, Piotra, Stanisława

i Mikołaja, *według Kojał. in MS.* Z tych Mikołaj miecznik Litewski; drudzy go chcą mieć wojewodą Smoleńskim, spłodził syna Mikołaja wojewodę Połockiego, starostę Wołkowyskiego, Seresowskiego, Lepelskiego, Welońskiego, był to pan i w ręku i w radzie silny, dlatego gdy Tatarzy Litwę naszli, pod Dorohostajem dziedzicznemi swemi dobrami, w ośmdziesiąt tylko koni dworskich swoich, na nich uderzył, i siła pobiwszy, plon wszystek odebrał 1577. W Moskwie potem pod Połockiem, pod Łukami, pod Pskowem, i indziej, nie mały poczet kosztem swym trzymał, przez pułkownika swego Zaka 1580. dobył swym ludem Newla, Nieszczerdę ubiegł, gdzie tysiąc Moskwy na placu położywszy dwa tysiące wziął w niewolą: A że był kalwińską herezyą zarażony, dla tego fundacyi naszego kollegium Połockiego długo się opierał: przecież potem za Stefana Batorego Króla, fundatora tego miejsca staraniem, wszystko do pożądanego musiało przyjść skutku. *Sachinus Histor. par.* 4. *lib.* 8. Syn jego z Rajskiej, Alexander krajczy Litewski, *Paprocki Ogrod. fol.* 210. Potomstwo tego wojewody, były córki dwie, Maryanna żyła z Mikołajem Tryzną podskarbim wielkim Litewskim. *Kazanie Dubowicze na pogrzebie Teophila Tryzny.* Druga Regina z Mikołajem Sapiehą wojewodą Nowogrodzkim. *Histor. Sapieh. part.* 3. *fol.* 107. Tegoż wojewody (który w roku 1563. stolnikiem Litewskim będąc, od Zygmunta Augusta był naznaczony, do korrektury statutu Litewskiego) syn Krzysztof marszałek wielki Litewski, a przedtem stolnik Litewski, marszałek nadworny, starosta Wołkowyski, Mścibowski, Sereszowski. W potrzebie pod Kokenhauzem, chorągiew swoję wielkiem sercem prowadził; z temże na Smoleńskie mury, pierwszy z królewską chorągwią wpadł, i rynek opanował. Wydał do druku książkę *o Koniach*, jako świadczy *Gvagnin. Chronic. Sarmatiae* 1611. z której znać, co był za wytwornej nauki i biegłości. *Liber Baronatus S. R. I.* jemu od Cesarza konferowany: *Walicki o Obraz, Koden.* miał za sobą Zofią, córkę Mikołaja Radziwiłła książęcia na Birżach i Dubinkach wojewody Nowogrodzkiego, a po Chodkiewiczu Jerzym staroście Żmudzkim pozostałą wdowę: z której syn Władysław. Bodaj to nie jego córka była, która się dostała w małżeństwo Jędrzejowi Firlejowi, natenczas kasztelanowi Bełzkiemu, a potem wojewodzie Sendomierskiemu. Władysław cześnik Litewski, czyli krajczy, jako chce *Kojał. in MS.* w r. 1634. posłował na sejm, *Constit. fol.* 3. starosta Zyzmorski, marszałek trybunału Litewskiego 1636. pojął był w dożywotnią przyjaźń Elżbietę Katarzynę, córkę Jerzego Samsona Podbereskiego marszałka Bracławskiego,

która po jego śmierci ponowiła związki z Teodorem Karolem Tarnowskim starostą Krzepickim, z tą Władysław, tylko jednę córkę zostawił, Zofią, z Tomaszem Sapiehą obożnym Litewskim dożywotnie zmówioną, umarła 1653. Pawła Dorohostajskiego wspominają konstytucye 1598. Podobno są w Litwie Dorostajscy herbu Rawicz.

Dorohostajski *herbu Kościesza*, z tą jednak odmianą, że miasto żeleźca u strzały, kładą linią jak w literze T. O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał, ale *Ks. Kojał in MS.* świadczy o nich, że są w księztwie Litewskiem.

Doroszkiewicz *herbu Lis*, z tą jednak różnicą, że na strzale, jeden tylko krzyż kładą, a na hełmie trzy pióra strusie. *MS. Kojałow.* Bohufałowie w Grodzieńskim powiecie zowią się Doroszkiewiczami. Z których Stanisław podkomorzym był Parnawskim. Jan podsędkiem Grodzieńskim, o którym i ja mówiłem pod Bohufałami: synowie jego z Jezierskiej, Jan i Dobrogost.

Dorpowski *herbu Leliwa*, w Prusiech. *MS. Konopatsc.* powiada, że Walewski kasztelanic Elblągski, miał za sobą Dorpowską herbu Junosza, która w dom Walewskich wniosła była dobra Dorpów, Mgowo, Rybieniec i insze, atoli syn z tej Dorpowskiej, Adam starosta Nakielski z Padniewskiej, żadnego potomstwa nie zostawił. *MS. jednak drugi o Familiach Pruskich* świadczy, że Dorpowscy z Kłodzewa, herbem się Leliwa pieczętują; z tych miał być Michał Sądowy ziemski Chełmiński. Jerzy Alexander Dorpowski kanonik i officyał generalny Chełmiński 1643. był na synodzie prowincyalnym Warszawskim *Acta Synodi.* Jakób na części swojej we wsi Grzywna, w województwie Chełmińskiem, sześć tysięcy zapisał kollegio naszemu Bydgoskiemu. *Histor. Coll.* Jeden z nich miał za sobą Garczyńską chorążankę Chełmińską 1690. Dorpowska, była za Władysławem Chrząstowskim herbu Łodzia, druga za Czapskim Piotrem, trzecia za Marcinem Czapskim. Ernest Chryzostom wojewoda Łęczycki, a przedtem generał auditor 1697. córka jego Justyna, Bartłomieja Głębockiego podkomorzego Brzeskiego Kujawskiego małżonka: był także chorążym Brzeskim Kujawskim 1703. *Constit. fol.* 15. Wojciech w województwie Chełmińskiem 1704. Maryanna, Alexandra Skaławskiego sędziego Inowrocławskiego małżonka.

Krasicki pisze, że Manuskrypt Helsbergski początek Dorpowskich od Kronickich z *Kroniczyna* wywodzi i że z tych jeden pojąwszy dziedziczkę *Dorposza* począł się pierwszy pisać Dorpowskim. — W roku 1778. Józef Dorpowski kanonik kolleg. Warszawskiej, brat jego chorąży, siostra Werdyanna za Grąbczewskim. — *Przypisy Krasickiego.*

Dorszt. Jan Dorszt towarzysz chorągwi cześnika Chełmskiego, dla męztwa nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol.* 40.

Doruchowski *herbu Niesobia*, w Sieradzkiem województwie, od Kępińskich poszli, znać z tego, co się tam o nich mówić będzie. Piotraś dziedzic na Doruchowie 1425. Mruk Doruchowski 1496. wspominają obudwu *Księgi Grodzkie Ostrzeszowskie*. Piotr, Mikołaj i Jakób, 1502. dzielili między siebie dobra Tokarzów w tymże Grodzie. Maciej w w Kaliskiem 1591. i Adam 1627. Stanisław surrogator i poborca w Ostrzeszowskiem 1613. posłował na sejm 1627. ztamtąd deputat na trybunał Radomski *Constit. fol.* 5. Katarzyna Doruchowska, Jakóba Szyszkowskiego małżonka 1613. co znać z jej reformacyi w tymże Grodzie. Jakób Wierzbięta scholastyk Poznański, i kanclerz Warszawski 1619. a potem referendarz koronny, archidyakon Warszawski, scholastyk Łęczycki, biegłością duchownego prawa, powagą, życia pobożnością zalecony 1631. na dom swój uczynił fundacyą przy kollegiacie Warszawskiej, na dobrach Łomniki. Stanisław komissarz do granic między Wieluńską ziemią i Szląskiem, *Constit.* 1661. *fol.* 25. Jędrzej syn Bartłomieja, z Anny Walknowskiej herbu Wierusz, 1701. A dawniej, synowie Wierzbięty z Kępna 1481. dzielili się temi ojczystemi dobrami, Doruchowem, Skarydzowęm, Godziatowem i Bobrownikami. Wierzbięta z Bobrownik, żonie swojej Biskupskiej reformacyą uczynił 1497. w grodzie Ostrzeszowskim. Z tego poznać, że Myjomscy, Doruchowscy, Kępińscy Kierzyńscy, wszystko to z jednego domu poszlo, z Krzywosądów; jakoż Jana Krzywosąda tamże wspominają dobra dziedziczne, Myjomice, Kierzno; i w roku 1473. temiż się dobrami Krzywosądowie dzielili, nadto Kąty i Swiba, i 1587. Anna Doruchowska Wierzbięta, urodzona z Heleny Slaskiej, była za Kraszkowskim, matka Franciszka Kraszkowskiego suffragana Gnieźnieńskiego synowica referendarza koronnego, siostry jej były za dwiema rodzonemi bracią Zdrowskiemi, Wielkorządzcy Krakowskiego synowcami. Trzecia za Borzewskim, czwarta za Bujnowskim, piąta za Zarębą Tyminieckim. Stryjeczne zaś, jedna za Orzelskim, druga za Grabią, trzecia za Brzechffą. Czwarta za Rychłowskim, za Janem Komeckim pisarzem Krakowskim, za Lubienieckim. Maryanna Doruchowska Marcina Wierusz Kowalskiego małżonka.

Dostojewski *herbu Radwan*, z tą odmianą, że miasto krzyża nad chorągwią kładą pierścień, a w hełmie rękę zbrojną z mieczem. *MS. P. Kojał.* Są w księztwie Litewskiem. Piotr Dostojowski marszałek Piński, z sejmu 1598.

komissarzem naznaczony. *Const. fol.* 699. Piotr z Dostojowa 1632. Jędrzej, Stanisław. Jan Alexander i Mikołaj 1648. w Brześciańskiem wojewodz.

Doszewski, w województwie Trockiem. Gabryel Doszewski poseł z Trockiego, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Dougielt patrz **Cyryna.** N. Cyryna miał za sobą Franciszkę Stoińską sędziankę ziemską Bełzką.

Dowgiało *herbu Adank*, w województwie Trockiem. Idą od Jana Hawnielewicza, Dowgiało chorąży Litewski *MS. Kojał.* z tem wszystkiem tenże autor, tychże samych kładzie pod herbem *Zadora.*

Dowgiało *herbu Działosza*, i o tych tenże *MS.* świadczy w Upitskim powiecie. Piotr Dowgiało którego syn Rafał. Jan skarbnik Lidzki, Samuel Jędrzej. 1674.

Dowgiało *herbu Zadora.* Ten klejnot w Hrodlu przyjął na siebie, i na dom swój wojewoda Trocki Hawnul, czyli jako drudzy go zowią Jawno; był przed Unią, zamków Wileńskich starostą, które potem Jagiełłowi książęciu Litewskiemu poddał, trzymając jego stronę przeciwko Kiejstutowi: potem namiestnikiem Wileńskim wyniesiony od Jagiełła, od którego jeździł w dziewosłęby, do Królewny Polskiej Jadwigi: ochrzczony jest w Krakowie z innemi panami Litewskiemi, i znać było gorliwość jego w prawowiernej wierze: bo w Wilnie kościół Ś. Michała zbudował i nadał, w której fundacyi, nazywa się dziedzicem na Kienach, zostawił synów, Alexandra i Jana, córkę jednę, która była za Litaworem marszałkiem Litewskim. Alexander Hawnulewicz Nadziwoj kasztelan Wileński, hetman Litewski, syn jego N. Nadziwoj wojewoda Trocki, kaplicę Trójcy przenajświętszej w kościele katedralnym Wileńskim, zmurował i dochodami opatrzył, w której z ojcem pogrzebiony leży, jam tak ojca, jako i jego, między kasztelanomi Wileńskiemi i wojewodami Trockiemi nie położył, bo roku autor nie pisze, którego na tych krzesłach siedzieli. Jan Hawnulewicz chorąży Litewski, mężny rycerz, gdy w wojsku Zygmunta książęcia Litewskiego, przeciwko Świdrygiełłowi pod Wielkomirzem, siła mężnie dokazował, zkąd językiem Litewskim, nazwany jest od swoich Dowgalis, to jest siłomożny: ztąd urosło nazwisko domu tego Dowgiałów, zostawił córkę jednę, która się dostała w małżeństwo, Wojciechowi Gastołdowi wojewodzie Trockiemu, a z nim spłodziła Stanisława Gastołda wojewodę także Trockiego, i synów tych: Marcina, Jana, Jerzego, Stanisława Zawiszę, Andruszka Narburta, Hawryła Kurowiosa. Z tych Marcin dziedzic na Dawgieliszkach, będąc niepłodnym, sio-

strzeńca swego Gastolda dziedzicem majętności swych uczynił. Jan także zszedł bezpotomnie. Od Andruszka, Narburtów familia rozpleniona. Od Stanisława, dom Zawiszów. Od Hawryła, dom Strzyszków; o których na swem miejscu mówić się będzie. Jerzy tych wszystkich brat, przezwany Dowgilis, to jest wielkiej nadziei, miał za sobą Gedrojcownę, syn jego Marcin, zabity jest pod Starodubem, w potrzebie za Króla Alexandra, pojąwszy za żonę Ościkownę. Z niej synowie, Stanisław Marcinowicz Dowgialo, przezwany Dawbaras, od ojca wydzielony, porzuciwszy ojczysty herb, używać począł Abdanku. Jerzy Marcinowicz rotmistrz królewski, zabity od rozbójników 1562. z Dobrzyńskiej spłodził Wojciecha, którego z Mickiewiczowny syn jeden Bartłomiej, utonął w rzece nazwanej Święta: drugi Melchior z Adamkowiczowny Baszowskiej, zostawił synów, Jerzego, Mikołaja, i Stanisława. Z tych Mikołaj pleban Pobczyjski, kanonik Smoleński, Stanisław zaś był podstolim Wileńskim, i pisarzem Krzysztofa Paca kanclerza Litewskiego.

Dowgird *herbu Bawola głowa*, w księztwie Litewskiem. O tych sam tylko świadczy *MS. Kojał.* A że tego nazwiska, są domy w Litwie różnemi herbami rozróżnione, dla tego nie mogę doskonale wiedzieć, którzy z nich tego klejnotu używają. Stanisław Dowgird, pięć razy gońcem był do Moskwy, to jest od 1508. aż do roku 1523. Bogdan także do stolicy gonice 1510. i znowu w rok. Dowgird pisarz ziemski Trocki: *u Paproc.* Dowgird sławny rotmistrz w Inflanciech 1561. Jerzy Dowgird, wspominają go dzieje 1578. Benedykt, Wiktoryn 1633. Konstantyn, Michał w województwie Wileńskiem 1648. Alexander na Wołyniu, Alexander i Władysław w powiecie Lidzkim 1674.

Dowgird *herbu Łabędź.* Deidygolt starosta Podolski, a potem Smoleński, Świdrygiełła stronę przeciwko Zygmuntowi książęciu Litewskiemu utrzymywał, ale zbity w okazyi pod Oszmianami, i pojmany, *Stryjkow. fol.* 576. syn jego Dowgird, w też się więzy dostał. *Kojał. p.* 2. Przez Buczackich z Podola wygnany, za Jagiełła Króla był wojewodą Wileńskim, jako go wspomina przywilej 1436. ale go tam Dolgert piszą. Gdy 1440. zabito Zygmunta w Trokach, oskarżony oto do Kazimierza Jagiellonowicza, niewinność swoję wywiódł, a Lelussę z krzesła Trockiego ruszył. Brat jego Didigozd Gedygołdowicz, potężny Pan w Litwie, który swym ludem i kosztem, Świdrygiełła na księztwie Litewskiem chciał osadzić, wypędziwszy Zygmunta; ale i on się w niewolą dostał. Domy które od tych dwóch idą, mają się Łabędziem pieczętować. Są wprawdzie Dowgirdowie i teraz w księztwie

Litewskiem, ale nie mogę wiedzieć, którzy się do tego Dowgirda odzywają, gdyż nie jednego wszyscy herbu używają. Córka tego Dowgirda wojewody Wileńskiego, była za Alexandrem Wodoradzkim *Laurynowicz.* Daniel i Kazimierz 1700.

Dowgird *czyli raczej* **Dawgird** *herbu Mogiła,* w księztwie Zmudzkiem, ci linią swoję prowadzą od Zodejki, znacznego w tamtym kraju Pana, jedenże to dom z Bielewiczami, Stańkiewiczami, Andruszkiewiczami, Monstwilami, Bogdanowiczami. *MS. P. Kojał.* Jędrzej Daugiert poborca w Lidzkiej ziemi 1578. *Constit. fol.* 362.

Downarowicz, w Witebskiem województwie. Michał Downarowicz podczaszy Inflantski 1700. Wojciech, Jakób i Jędrzej. Eliasz Downarowicz Soc. Jesu gorliwy kaznodzieja, umarł 1669. podał do druku. *Tractatum de virtutibus moralibus pod tytułem. Homo politicus, in f.* 1664. *Brunsbergae.*

Dowojna *herbu Szeliga.* Początki tej familji, *Stryjkow. lib.* 6. *cap.* 11. referuje, do Dowojny syna Grauzyuszowego, z Rzymskiej Rosinów familji, który między innemi pzzedniejszemi hetmanami Erdziwiła, Nowogrodzką ziemię, i inne, Rusi i ich Panom odebrał, koło roku 1217. Według *Kojał. in MS.* z dawna herbu Szeliga zażywają. Jeden z nich za Jagiełła, uwożąc łupy i więźnie w Polszcze zabrane, a między niemi, mając cząstkę drzewa Krzyża Świętego, gdy wozu z miejsca żadną miarą ruszyć nie mógł, przestrzeżony od więźniów Polskich, coby tego za przyczyna była, i drzewo Krzyża Ś. na miejsce, zkąd było wzięte, odesłał, i sam Chrześcijaninem został; ale się o tem obszerniej mówiło pod herbem Dębno. Wysigierd Dowojnicz podpisał unią Litwy z Koroną 1401. Jędrzej Dowojna podkomorzy Litewski, poseł od Litwy na sejm Polski Sieradzki, Podola się u Polaków upominał: o czem *Dług. Kromer.* Jan Dowojnowicz marszałek Litewski starosta Wiłkomierski 1492. Jakób Dowojnowicz starosta Drohicki 1499. z innemi Panami Litewskiemi, dawne przymierze opprobując, podpisał się, *u Herburta fol.* 298. i na innym przywileju za Alexandra Króla 1501. Tamże Jerzy Dowojnowicz starosta Bydgoski, Jędrzej Dowojnowicz podkomorzy Litewski starosta Brzeski 1516. podpisał przywilej ziemi Drohickiej, *u Januszow. w Stat. fol.* 836. syn jego Stanisław starosta Kobrzyński, Szawelski, Merecki, Uspolski, Pieniański, Perasławski, Nowodworski, umarł bezżenny. Stanisław wojewoda Połocki, wziął to krzesło według *Stryjkow.* 1542. podpisał przywilej ziemi Bielskiej, *u Januszow. w Stat. fol.* 837. odprawował różne komissye, i poselstwo do Moskwy trzy razy, raz 1542.

drugi raz 1552. trzeci raz 1554. zawsze wielkim umysłem stawając, kiedy Carskiego tytułu, książętom Moskiewskim przyznać niechciał. W roku 1546. oblężony od Moskwy na Połocku, poddał się przez traktaty, przecież nad umowę wzięty i z żoną w niewolą, *Biel. fol.* 613. *Kojał.* umarł bezpotomny, lubo miał trzy żony, Radziwiłłownę, Kościownę, i Barbarę Sołomerecką. Jan Iwanowicz Dowojna, miał za sobą Szemetownę, z tej był syn Mikołaj, zszedł *sterilis*, i cztery córki, jedna Maryna Kłodzkowa, druga Sofronia Lubecka, trzecia Katarzyna, za Janem Hajkiem kasztelanem Brześciańskim, czwarta Anna Podarczewska. Bartłomiej 1700. i Stanisław Dowojnowicz.

Dozobor, w księztwie Żmudzkiem. Eliasz Jana Kazimierza, Kazimierz Dozobor Jana III. podpisali elekcye.

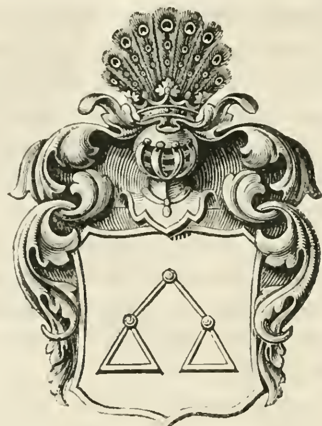
Drąbiński *herbu Suchekomnaty*, w Płockiem województwie: piszą się z mniejszych Drąbin. Piotr Drąbiński nazwany Kania, którego synowie, ludzie właśnie do wojny urodzeni.

Drągowski *herbu Jastrzębiec*, w Łukowskiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Noszą w herbie swoim podkowę, barkiem do góry na dół rogami, na niej krzyż, a na hełmie Jastrząb, pierścień w pysku trzyma, i to zowią Jastrzębcem. Są i w Podlaskiem województwie, w ziemi Bielskiej, z których jeden był sędzią i podstarościm Bielskim tamże w ziemi Bielskiej, czego dowodem są akta grodzkie Brańskie. Wojciech Drągowski z Anną Mieńską, miał syna Adama, komornika, i sądów na ten czas fiskalnych w ziemi Bielskiej sędziego, i drugich synów. N. w zakonie Franciszkańskim regens studii w prowincyi Litewskiej temi czasy.

Do tych może Drągowskich Jastrzębczyków należy M a r c i n lub innego imienia Drągowski Jezuita przez lat więcej jak 30 sławny zakonu swego prokurator w trybunałach. Wstąpił do zakonu będąc już mecenasem w trybunale. Mąż wielką wiadomością prawa Polskiego znamienity. Żył jeszcze roku 1774. — W r. 1778. J a k ó b Drągowski podwojewodzy Mielnicki. — *Krasicki.*

Drąkieński *herbu Przyjaciel*, w Płockiem województwie. Paprocki w Gniazdzie ma Drąbieński.

Dramiński, w Bełzkiem województwie i indziej. Stefan Dramiński w Dobrzyńskiem 1631. Jan, Wojciech, Jędrzej 1648. w Bełzkiem. Walenty w Płockiem 1674. Mikołaj chorąży Horodelski 1674. Franciszek miał za sobą Elżbietę Blinowską. Dramiński cześnik Bełzki 1704. *Acta Confoederat. Sandom.* Jan miał za sobą Katarzynę Podhorecką, z której potomstwo, Jan, Jędrzej, Mikołaj, Maryanna i Zofia zakonnica.

DRANGWITZ HERB.

Drangwitzowie von Budysz w Prusiech, takim kształtem herbu używają, jako go opisał *MS. Załusc. de Famil. Pruss.* są dwa strzemiona rajtarskie, podle siebie w czerwonem polu, nad hełmem i koroną pawi ogon. Jeszcze od Krzyżaków swój początek wzięli; w Drangwiczach majętności, która teraz do Waplewa należy, z dawna dziedziczyli; żołniersko umiejętnie sługowali. Starszych Drangwiczów Meinhenderowna urodziła: syn Henryka Jan Trankwicz (tak ich drudzy piszą) pojął Konarską, herbu złamane koło, która przedtem była za Niewieścińskim.

Drasławski *herbu Leliwa*, w Żmudzkiem księztwie. O tych sam tylko pisze *Kojał. in MS* Jerzy Drasławski 1632. Dominik porucznik usarskiej chorągwi wojewody Połockiego pod Chocimem, a potem instygator W. Ks. Litewskiego.

Dreszkowski, w Grodzieńskim powiecie. Stefan Dreszkowski sędzia grodzki Grodzieński poborca 1607. *Constitut. fol.* 881.

Drewnowski *herbu Junosza.* Jan Drewnowski podwojewodzy Lubelski 1632. Stanisław i Wojciech w ziemi Mielnickiej 1674. Drudzy z nich w Krakowskiem dziedziczyli. N. Drewnowska była za Węglińskim. Jan miecznik Chełmski, którego syn w zakonie naszym świątobliwe życie przepędził, zapisał kollegio Lubelskiemu 1678. trzydzieści tysięcy.

Wielądek w heraldyce tak obszerniej donosi o tej familji.

Dawni autorowie, jako i teraźniejsi, nie zapomnieli o imieniu Drewnowskich, kładąc ich między *Junoszycami*, lecz o pierwiastkowym tego domu pochodzeniu nie mieli wiadomości. Wiedzieć zaś należy, iż to imię bierze swój początek od wsi *Drewnowa*, w województwie Mazowieckiem ziemi Nurskiej będącej. Dom tenże Drewnowskich, dla pamiątki swojego protoplasty, pisali się i piszą z *Dolecka*, ponieważ pierwiastkowy szczep tego domu, zyskując

nadanie od Bolesława książęcia Mazowieckiego, tak się w tem pierwiastkowem nadaniu nazywał Jan z *Dolecka.*

Roku 1450. Bolesław książę Mazowiecki ceniąc zasługi Jana z *Dolecka*, i one nadgradzając, nadał onemuż dobra *Przydanowo* nazwane, pięćdziesiąt włok gruntu miary Chełmińskiej zawierające, mila od Nura, w województwie Mazowieckiem nie daleko granicy Podlaskiej położone.

Jak długo Jan pierwiastkowy dziedzic po objęciu dóbr nadanych w possessyą żył, nie jest wiadomo. To zaś jest rzeczą niewątpliwą, iż Daćbóg sukcessor jego w roku 1519. podając przywilej nadawczy Bolesława, dla wciągnienia onego do ksiąg ziemskich Nurskich, już tego nadania nie nazywa *Przydanowem*, ale *Drewnowem.* Znać więc, iż w samych początkach po nadaniu, nazwisko dóbr *Przydanowa*, zmienione zostało na *Drewnowo*, i zaraz od tej zmiany następcy po Janie z *Dolecka* wzięli nazwisko Drewnowskich. Jakoż od pomienionego Daćboga, jedna wieś do dnia dzisiejszego nosi nazwisko *Drewnowo Daćbogi.* Zaświadcza to dokument uroczysty gockim charakterem z ksiąg ziemskich Nurskich wyjęty w składzie papierów familji Drewnowskich znajdujący się.

W poźniejszym czasie dla rozrodzenia się następców Jana pierwszego protoplasty domu Drewnowskich uformowały się od pierwiastkowego szczepu trzy oddzielne ramiona, czyli linie i przydomkami rozróżniły się: ta linia, o której teraz mowa wzięła przydomek *Pupczyków.* A lubo wszystkie jeden dom oznaczają, jednego herbu używają, z jednego pnia pochodzą, jednak tak są rozrodzeni i rozplenieni, iż już między temi liniami stopniów pokrewieństwa nie masz. Pod ów czas, zaś gdy linie odłączyły się, nadanie pierwiastkowe, które jednemu służyło, rozdzielone zostało na cztery części, a każdy udział wziął oddzielne nazwisko wsi, to jest: Drewnowo *Daćbogi*, Drewnowo *Ziemaki*, Drewnowo *Lipskie* i Drewnowo *Gołyń.* Te jednak wszystkie wsie, lubo oddzielnych nazwisk, urosły i poformowały się z pierwiastkowego nadania włok 50. zatrzymawszy podziśdzień nazwiska i nomenklatury swoje, i stykając się granicami, jako jednego ciała będące.

Z tego Drewnowa wyniosły się niektóre osoby, tegoż imienia w różne województwa: z tych jedni w województwie Krakowskiem, drudzy w województwie Lubelskiem i ziemi Chełmińskiej, inni w W. Ks. Litewskiem, i w województwie Wołyńskiem osiedli, gdzie ich sukcessorowie do dziś dnia znajdują się.

Pozostali zaś w województwie Mazowieckiem, ziemiach, Łomżyńskiej i Nurskiej, licznie rozrodzeni w tychże ziemiach zasiedli, a osobliwie w *Drewnowach* wsiach gniazdowych imienia swojego.

Za świadectwem przeto urzędowych tranzakcyi z akt Nurskich od roku 1627. szczęściem (bo akta Nurskie przez Szwedów spalone zostały) w extraktach znajdujących się, jest rzeczą pewną, iż Jan był synem Jana, i spłodził Macieja, Maciej spłodził trzech synów, to jest: Wojciecha, Józefa i Andrzeja sędziego ziemskiego Nurskiego.

Wojciech pierwszy syn Macieja, spłodził Piotra komornika ziemskiego Łomżyńskiego, który z *Trzaszczanką* po Olszewskim wdową, spłodził Joannę córkę *ultimo voto* Dąbrowską. Tenże Piotr w powtórnem małżeństwie z *Pudłowską* wojską Nurską,

spłodził Ignacego syna porucznika w wojsku koronnym, a potem komornika ziemskiego Łomżyńskiego, i Maryannę córkę wydaną za Stanisława Kleczkowskiego podwojewodzego Ostrołęckiego.

Józef drugi syn Macieja, spłodził Jana vice-starostę, oraz sędziego grodzkiego Zambrowskiego i Wacława, ci bracia obadwa z młodych lat służyli wojskowo pod chorągwiami, aż do skończenia rewolucyi po śmierci Augusta drugiego.

Andrzej sędzia ziemski Nurski, dóbr Drewnowa, Dobków, Gumowa, Gumowka, Szulborza, Wyszomierza, w ziemi Nurskiej, Zarąb, Radwan, Stryków, Szumowa, Gawków w ziemi Łomżyńskiej dziedzic, był trzecim synem Macieja, który bezdzietnie zszedł z tego świata, podając substancyą swoję w ziemi Nurskiej i Łomżyńskiej nabytą, pozostałym rodzonym braciom, Wojciechowi i Józefowi.

Jan Antoni podstarosta i sędzia grodzki powiatu Zambrowskiego, syn Józefa, podziękowawszy za służbę wojskową, ożenił się z Maryanną *Korsakowną*, Antoniego Korsaka rotmistrza, Petyhorskiego córką, z tą miał liczne potomstwo, z którego dwóch synów, i trzy córek pozostało się. Ten Jan będąc komornikiem granicznym ziemi Łomżyńskiej, posłował z tejże ziemi na sejm elekcyjny Stanisława Augusta, i tęż elekcyą podpisał.

Wacław zaś brat jego rodzony drugi syn Józefa umarł bezpotomnie.

Z pozostałego potomstwa po Janie Antonim vice-staroście i sędzim grodzkim powiatu Zambrowskiego, żyje Floryan Krzysztof stolnik ziemi Łomżyńskiej przeszły sędzia grodzki tejże ziemi, kawaler orderu Ś. Stanisława, który z Wiktoryą *Milewską* pierwszego małżeństwa Leszczyńską, spłodził dwóch synów, Ignacego starostę Sulejowskiego, i Henryka sędziego ziemskiego Łomżyńskiego, który w wojsku koronnem był rotmistrzem. W powtórnem zaś małżeństwie, z Balbiną *Mikorską* sędzianką ziemską Gostyńską, spłodził córkę, która w dziecinnym wieku umarła.

Tenże Floryan w latach 1780. 1784. 1788. i 1793. odprawił funkcye poselskie z ziemi Łomżyńskiej, na sejmy walne, z których 1788. do roku 1791. a 1793. trwał sześć miesięcy, pomimo tych funkcyi publicznych był wyznaczony z sejmów komissarzem do likwidacyi długów Rzplitej, i sędzią sądów sejmowych. Nadto inne funkcye ziemiańskie, z nie małym kosztem i pracą chwalebnie odbył.

Kazimierz brat jego drugi syn Jana vice-starosty Zambrowskiego, wyszedłszy od kadetów, gdzie brał edukacyą, poszedł w służbę wojskową, w niej stopniami dosługując się, doszedł rangi pułkownika, a mając konieczną chęć służenia w wojsku zagranicznem, wyniósł się do Moskwy, gdzie zawarł ślubne .związki, z księżniczką Trubecką, i spłodził syna Jana.

Trzy córki Jana vice-starosty i sędziego grodzkiego Zambrowskiego, to jest: Józefa, Antonina i Rozalia, poszły za mąż, jako to. Józefa za Piotra Saniewskiego, Antonina za Wojciecha Nagurkę miecznika Brzezińskiego, Rozalia za Adama Trzaskę komornika ziemskiego Łomżyńskiego.

Z dwóch synów, Floryana stolnika Łomżyńskiego, jest Ignacy starosta Sulejowski i Henryk sędzia ziemski Łomżyński, ci od-

prawili funkcye ziemiańskie, Ignacy zaś starszy starosta Sulejowski, ożenił się z Maryanną *Bartochowską* stolnikową Mielnicką, po Siennickim chorążym wdową, zktórą spłodził córkę Zuzannę. Henryk sędzia ziemski rotmistrz w wojsku koronnem, brat Ignacego jeszcze nie żenny.

DROBYSZ HERB.

Jest litera h zwyczajna, charakter *aspirationis*, czyli też do niej coś podobnego, być może że znak, którym astronomowie Saturna zwykli wyrażać, przez wierzch jej strzała w prawą tarczy żeleźcem przechodzi, dwie gwiazdy koło niej, jedna w prawym boku tarczy, w górze równo z żeleźcem strzały, druga na lewym boku na dole: nad hełmem trzy pióra strusie. Tegom herbu nigdzie w żadnym autorze nie czytał, tylkom go odryssowany widział na konkluzyach Wileńskich przypisanych 1679. Drobyszowi deputatowi na trybunał Litewski. Drobysz Jan podczaszy Smoleński sekretarz królewski 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. Niewiem czy nie tu do tych należą, Drobiszewski Krzysztof i Jan w Mińskiem tegoż roku. Ks. Kojałowicz w herbarzu Litewskim *in MS.* tak herb ich opisuje, są dwie strzały, jedna przez drugą na krzyż złożone, ale jednej pół żeleźca tylko kładą, a koniec jej dwa razy załamując, bez piór, gwiazdy tylko dwie przydają: na hełmie trzy pióra strusie. Wspomina tam jednego z Drobyszów, żołnierza odważnego, który zginął pod wielkiemi Łukami. Adam chorąży Wendeński, synowie jego Konstantyn, Marcin, i Alexander. Mikołaj Drobysz podczaszy Wendeński. Krzysztof cześnik Miński, synowie jego, Jan, Alexander, i Władysław: z tych Alexander, lat ośmnaście służył z Hilarym Połubińskim pisarzem polnym, Władysław zaś z Słuszką.

Drochecki. *Paprocki o herb. wspomina ich f.* 565. N. Drohecki miał za sobą Zuzannę Krupczankę.

Drochowski *herbu Jastrzębiec*, w Mazowieckiem województwie.

Droczyłowski. Jan Droczyłowski pisarz Nowogrodzki 1616. *Disput. Nowogrod. impressa Vilnae.*

DROGOMIR HERB.

Mają być trzy nogi zbrojne z ostrogami, w polu czerwonem, do siebie wszystkie trzy spojone, na hełmie trzy pióra strusie. *Paproc. w Gniazdzie f.* 1075. *O herb. f.* 574. *Okol. tom.* 1. *fol.* 171. *Biel. fol.* 101. Początek tego herbu, wszyscy ci autorowie ten zakładają. Drogomirza niejakiego rycerza, pięciu synów w okazyi z Niemcami na Psiem polu zabito, trzech ochramionych w tejże batalji do Króla przyprowadzono; na pociechę żałosnemu ojcu, nietylko, że obszerne dobra nadano, ale też Król, tym kształtem, herb potomkom jego nadał. Jabym rozumiał, że ten herb nie w Polszcze naszej nabyty, ale z cudzych krajów do nas przybysz: ile że *Petrasancta cap.* 3. świadczy, że Mannji wyspy Królowie, ze wszystkiem podobnego Drogomirowi, herbu używali, którego ten autor kopersztych u siebie położył i *Cambdenus in Britannia* powiada, że Królowie tych wysp, które teraz Anglji hołdują takim się herbem znaczyli. Tymże się pieczętują w Frankonji Rubensteiniuszowie. *Stuartus Comes Buchuanorum*, *Galliae Comestabilis*, tymże się właśnie klejnotem szczycił z ostrogami złotemi, według tegoż autora *c.* 65. Z tej familji Drogomirowna była za Mikołajem Kalinowskim koło roku 1600. Drogomir sędzia ziemski Krakowski w roku 1386. *u Nakiel. w Miechov. fol.* 328. Jan Drogomir z Cebrowską spłodził Jędrzeja, ten z Zofią Bielską Alexandra, który dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Malską, z tą *sterilis*, drugi raz z Joanną Orzechowską, z tej syn Marek podkomorzy Wendeński sędzia kapturowy

Lwowski 1733. ten 1*mo voto* z Agatą Kamińską sędzianką ziemską Lwowską, spłodził córkę Joannę Grzybowską cześnikową Ciechanowską, i syna Antoniego komornika ziemskiego Lwowskiego: 2*do voto* z wdową po Janie Krzysztofie Hondorfie. 3*tio* z wdową po Wojakowskim kasztelanieu Przemyslkim. N. Drogomir, z Wyżdżanki miał syna Mikołaja, ten, z Chłopecką córek dwie i syna Stanisława, od którego był syn Alexander, który umarł w roku 1718.

Herbowni.

Drogomir,	*Kulikowski,*	*Romatowski,*
Kikul,	*Potrykowski,*	*Sadowski.*

Drogon *herbu Przerowa*, w Sendomierskiem województwie. N. Drogon, którego z Rabsztyńskiej, siostry rodzonej, tej, co była za Janem Balem podkomorzycem Sanockim, syn Franciszek 1692. Drogoński Mikołaj, miał za sobą Agnieszkę Tarnowską herbu Rolicz.

Drogonów trzech braci było w ziemi Przemyslkiej: Józef bezżenny, — Jan z *Błońską* bezdzietny, — Floryan zostawił syna. — *Przypisy Krasickiego.*

DROGOSŁAW HERB.

Podobny jest Ogończykowi, ma być w polu czerwonem pół pierścienia białego, luboć *Paproc. o herbach*, nie wiedział, jak to rezolwować, czy to pół pierścienia, czy księżyc nie pełny, czy pół koła: na nim strzała do góry prosto żeleźcem, pole tego herbu chcą mieć drudzy błękitne, na hełmie pięć piór, drudzy trzy, inni jako *Kojał. in MS.* rękę zbrojną z mieczem z muru, składają. *Biel. fol.* 217. i 584. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1116. *O herb. fol.* 587. *Okol. tom.* 1. *fol.* 175. Strzała w tym herbie powinna być prosto

żeleźcem w górę obrócona. Wszyscy się na to zgadzają ci autorowie, że z Szląska do Polski przeniesiony. Przydaje *MS. Ks. Rutki*, że w roku 1333. za Kazimierza Wielkiego, te się przenosiny stały. Okolski domyśla się, że z tej okazyi przodkowi któremuś był nadany, iż gdy w koło nieprzyjaciel, wojsko był opasał, i prawie jak w cyrkule zamknął, on serca swoim dodawszy, mieczem sobie drogę otworzył, i cyrkuł przerwał. Drogosław pierwszy z tym herbem do nas zawitał, od którego imię herbowi przywłaszczone.

Herbowni.

Bartoszewski,	*Gorzycki,*	*Tolwiński,*
Bukowiecki,	*Herstopski,*	*Truszkowie,*
Czapliński,	*Rdułtowski,*	*Więckowski.*
Dąbrowski,	*Śrzemski,*	

O Bartoszewskich w tomie pierwszym nie pisałem, jakoż i o nich nikt nie pisze pod tym herbem, tylko *Kojał. in MS.* Na nadgrobku Stanisława Czieniowskiego, widziałem ten herb 1*mo loco* położony, 2*do* Ostoja, 3*tio* Róża.

Drogoszewski. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie wspominają ich w roku 1622. Piotr zakonu Kaznodziejskiego, wydał *Tarczą wiary Chrystusowej,* 1708. *in 4to* w Warszawie.

Drogowski. Marcin Drogowski 1648. podpisał elekcyą Władysława IV. w województwie Łęczyckiem. Stanisław Drogocki miał za sobą Giszewską.

Drohiciński *herbu Nałęcz* na Rusi. Sędziwój Drohiciński kasztelan Lubaczowski 1573. z innemi Panami Polskiemi protestował się przeciwko konfederacyi *de pace Religionis, u Damalew. in Archiep. fol.* 315. córka jego była za Hieronimem Lanckorońskim łowczym Sendomierskim. *Paproc. w Gniazdzie* pisze, Drohicińskiego kasztelana Chełmskiego. Zygmunt, Samuel 1632. kwitnęli. Drohiciński, miał za sobą Kaimirownę kasztelankę Chełmską. Drohiciński miał za sobą Fredrownę. Abraham Annę Podhorecką sędziankę ziemską Bełzką. Samuel Katarzynę Zarębinę, ale *sterilem.*

Drohinicz. Ludwik Drohinicz Horodniczy Radomski, z księztwem Żmudzkiem podpisał elekcyą Jana III. Niewiem czy nie tu należy, Katarzyna Drohiczanka Piotra Myszkowskiego kasztelana Lubelskiego małżonka *Gen. Myszko.*

Drohojowski *herbu Korczak*, na Rusi. Atanazy Drojewski władyka Przemyslki koło roku 1440. jako świadczy obraz jego w tamtej katedrze. Jan Parys na Drohojowie Drohojewski, z Orzechowską sędzianką Przemysłką, zostawił synów pięciu. Z tych: 1. Jan naprzód kasztelan Chełmski,

potem biskup Kamieniecki, z tego postąpił na Chełmskie, ztego na Kujawskie, na którem umarł w roku 1557. Był ojczyznę kochający: *Orichov. in Annal. Damalew. in Episc. Cujav.* który o nim obszerniej pisał. 2. Stanisław kasztelan Przemyslki 1578. *Constit. fol.* 354. był to pan ojczyznie dobrze zasłużony, ale od wiary katolickiej daleki, miał za sobą Urszulę Karłownę siostrzenicę Królowy Bony, z tej spłodził, syna Jana kasztelana Sanockiego 1591. o czem konstytucya *fol.* 616. ten z Anny Balowny, spłodził córkę Annę, ta najpierwej żyła z Dembińskim podstolim Krakowskim, po nim z Zarębą, i synów dwóch. I. Maciej Stanisław, żona jego Maryanna Czermińska herbu Ramult wojska Kamieniecka, z Strzyżowskiej herbu Gozdawa urodzona, powiła mu cztery córki, Annę Jaskmanicką, Elżbietę Kopycińską, Magdalenę i Zofią: synów zaś czterech; Samuela, ten w wojsku Francuzkiem żołd prowadząc, tamże umarł. Jana tego z Zuzanny Jaskmanickiej dwóch synów którzy młodo pomarli. Alexandra Dymitra, ten pierwszym związkiem żyjąc z Agnieszką Gorajską *sterilis*, drugim z Konstancyą Ożarowską, od której była córka Agnieszka, Mikołaja Grzybowskiego cześnika Ciechanowskiego małżonka, i synów pięciu, Krzysztof Tomasz *sterilis*, Maciej Stefan miecznik Buski *sterilis*. Alexander Dymitr, tego żona Żukowska Maryanna. Krzysztof Tomasz czwarty syn Macieja z Czermińskiej, chorąży Przemyslki, pierwsza żona jego Zofia z Irządz Swatopełkowna Bolestraszycka cześnikowna Przemyslka, wdowa po Pawle Ożarowskim; druga Dorota Felicyana Guldenszternowna kasztelanka Gdańska, trzecia Alexandra Bidzińska, siostra wojewody Sendomierskiego; z pierwszą spłodził córek sześć, Magdalenę Bazylego Hoszowskiego, Krystynę Marcina Bielskiego miecznika Lubelskiego, *2do voto* Samuela Sokolnickiego chorążego Żydaczowskiego, Annę Ludwika Jeziorkowskiego, Maryannę Alexandra Stana, Helenę Ożarowskiego podstolego Buskiego małżonki, Eleonora młodo umarła: synów zaś trzech; Jana, ten cztery razy śluby małżeńskie ponawiał, *1mo* z Ulenięcką, *2do* z Kossowską chorążanką Zatorską, z którą miał syna Józefa. *3tio* z Sołtykowną, z której był syn Alexander, i córka Franciszka. *4to* z Morską, z tej syn Antoni, i córka Agnieszka. Alexander Dymitr, drugi syn Krzysztofa chorążego Przemyslkiego, miał za sobą Helenę Rupniewską, z tej syn był Krzysztof, i córka Katarzyna, naprzód Donhoffowi staroście Wiślickiemu, po nim Antoniomu Rozwadowskiemu staroście Karaczkowskiemu zaślubiona. Trzeci Samuel Kuzyn. II. Jan, drugi syn Jana kasztelana Sanockiego z Balowny, ten miał za sobą pierwszym związkiem Lasocką,

z której córka Beata Krystyna, zmówiona *1mo voto* z Zygmuntem Porębskim chorążym Zatorskim, a potem kasztelanem Zawichojskim, *2do voto* z Marcinem Mieleckim rotmistrzem, starostą Brzeźnickim, z obiema dzieci nie miała. Drugim związkiem pojął Katarzynę Myszkowską wojską Oświecimską *Acta Castren. Cracov.* 1650. z tej była córka Zofia, wydana za Teodora Małachowskiego, wojskiego Sieradzkiego syna, i synów trzech. Stanislaw, ten z Konstancyi Marchockiej, spłodził Zofią, Jana Skoruty, *2do voto* Krzysztofa Humnickiego, małżonkę, drugą Łazowską, Helena i Eufrozyna mniszkami: tyleż synów, to jest Jana Marcina, ten z Wizembergowny, miał dwie córki, Domicellę naprzód Łepkowską, potem Kobielską, i Salomeą Chwalibogową, i syna Kazimierza, którego z Jaklińskiej zostało potomstwo. Adama stolnika Bielskiego, ten z Rzewuskiej zostawił córki, Rozalią mniszkę, Maryannę Karśnicką obersztlerleitnantową, Annę Zalaszowską, i Teresę Wisłocką, i syna Jędrzeja kustosza katedralnego Przemysłkiego, kanonika Warszawskiego, proboszcza Pruchnickiego. Tomasza cześnika Podolskiego, tego syn z Wolskiej, Ludwik ma za sobą Brześciańską, i córka Justyna. Mikołaja, czwarty do syn Stanisława z Marchockiej, brat Jana, Adama i Tomasza, ten z Kossowską chorążanką Zatorską *sterilis*. Władysław Ferdynand, drugi syn Jana z Myszkowskiej, ten z Anną Marchocką starościanką Czchowską, spłodził córkę Helenę, Jerzego Jordana podczaszego Krakowskiego małżonkę, i synów dwóch Jana kasztelana Czerniechowskiego, którego z Rojowskiej kasztelanki Wiślickiej, córka Anna mniszką, druga Katarzyna Janowi Balowi podczaszemu Trembowolskiemu, sędziemu Sanockiemu zaślubiona, i Teresa; synowie dwaj, Jakób z Ochotnicką, Józef z Wolską, weszli w kontrakty małżeńskie. Józef brat kasztelana, miecznik Przemysłki, tego z Marchockiej, córki trzy, Drzewiecka, Witowska, i Kotowska, tyleż synów, to jest Michał, Teodor, i Mikołaj, którego z Goreckiej syn także Mikołaj. Stefan trzeci syn Jana z Myszkowskiej, pułkownik Królewski, córka jego z Omiecińskiej Antonina, Jędrzejowi Wizembergowi zaślubiona. 3. Krzysztof syn Jana z Orzechowskiej, ten spłodził z Morawskiej, Katarzynę Herburtową kasztelanową Sanocką, Przemysłką, Mościcką, Mednicką starościnę. Annę Wasowiczową, Bierecką, i Gniewoszową starościnę Latowicką, tyleż synów, to jest Jana Tomasza referendarza koronnego starostę Przemysłkiego, tak się podpisał na przywileju danym miastu Lwowskiemu 1597. posłował na sejm Warszawski w następującym roku, a że i dowcip wielki, i biegłość w różnych językach w nim się wydawała,

dla tego w różnych go legacyach zażywano, już do Francyi do Króla Henryka, już do Porty do Cara Tureckiego Amurata od Króla Stefana, za którego czasów, we wszystkich okazyach począwszy od Gdańskiej, mężnie przeciwko nieprzyjaciołom stawał, złączył się był dożywotnie z Wolską, marszałka w. koron. siostrą rodzoną, z tej był syn tylko jeden Mikołaj, ale z Baranowską żył bezpotomnie. Jana Kuzyna starostę Przemyslkiego *sterilem*. Kiliana podkomorzego Przemyslkiego, ten z pierwszą żoną Ostrowską, tylko córkę miał, zaślubioną Grzegorzowi Leżeńskiemu, z drugą Sobkowną kasztelanką Sendomierką, miał córek trzy, Elżbietę 1*mo voto* Herburtową, 2*do* Lubomirską starościnę Sadecką. Magdalenę Szaniawską, a potem Gniewoszową, i Zofią Piasecką; i synów czterech, Jan i Krzysztof bezżenni, Stanisław z Wysockiej zostawił syna Jana, i Samuel Łowczy Nurski, którego synowie czterej, Władysław, Stanisław, Franciszek *sterilis*, Jędrzej z Głembowskiej miał synów. Krzysztof czwarty syn Krzysztofa z Morawskiej, (atoli, drudzy chcą go mieć synem Stanisława kasztelana Przemyslkiego, jakoż i genealogia przyznaje, że był urodzony z Zofji Ossolińskiej kasztelanki Sendomierskiej, która była za tym Stanisławem kasztelanem Przemyslkim, a znać druga żona po Karłownie, jako się wyżej mówiło) ten z Anny, czy z Katarzyny Męcińskiej kasztelanki Wieluńskiej, spłodził cztery córki, Zofią Krzysztofa na Nowymtańcu Stana, Annę Włostowskiego sędziego Sanockiego, *steriles*, Katarzynę Zaranka, Elżbietę Oleśnickiego małżonki, i synów dwóch; z tych Jędrzej, pojął Hornostajownę podkomorzankę Kijowską (która po jego śmierci, poszła za Abrahamowicza wojewodę Trockiego,) z tej był syn Samuel starosta Niedzialski, który z Orlickiej miał córkę, która się w małżeństwo dostała Marcinowi Rybińskiemu chorążemu Łomżyńskiemu. Brat Jędrzeja z Męcińskiej Stanisław, ten z Zofji Przyjemskiej podkomorzanki Kaliskiej, zostawił Annę Gorajską na Łaszczowie, i Katarzynę Kaszewską Miecznikową Wołyńską *sterilem*, i synów trzech, Krzysztofa stolnika Lubelskiego, który trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Zofią Malicką, drugi raz z Teodorą Buczacką, z obiema potomstwa nie było; trzeci raz z Teofilą Leszczyńską dziedziczką na Włodawie, wdową po Buczackim, z tej było dwóch synów, Adam i Samuel bezpotomni. Władysława ten z Orzechowską herbu Rogala *sterilis*. Jędrzeja, ten naprzód był cześnikiem, potem chorążym Przemyslkim, nakoniec starostą Łukowskim. 4*to*. Jędrzej, syn czwarty Krzysztofa z Orzechowskiej, ten z Fredrowną tylko trzy córki zostawił; Katarzynę Krzysztofa Reja

stolnika Lubelskiego, Barbarę Fredra, a po nim Jana Stadnickiego, Zofią Jędrzeja Ossolińskiego dziedzica na Baltowie małżonki. 5*to.* Mikołaj, syn piąty Krzysztofa z Orzechowskiej, temu Oparowska, powiła dwie córki, Brześciańską i Chłopicką, syna jednego Jerzego, ten z Bobolanki zrodził trzech, Stanisława opata, Jędrzaja podsędka Przemyskiego *sterilem*, i Stefana, który z Siecińska zostawił trzech synów, Jana Tomasza, od którego z Bireckiej dwaj synowie byli, Franciszek i Jędrzej. Franciszka z Lipowskiej potomstwo Zofia, Teresa, Stanisław, Seweryn i Jerzy. Jędrzeja zaś z Teofilą Zabawską, Zofianna Kossowska, N. Ostrowska, i syn Zygmunt dziekan katedralny Przemyslki, deputat na trybunał kilka razy, prałat godny. Gabryel drugi syn Stefana z Siecińskiej, ten z Glinczanką spłodził dwóch synów, Stefana i Władysława *steriles.* Wojciech, trzeci syn Stefana, ten z Romerowną miał córek cztery, Salomeę, Petronellę, Maryannę, i Różą, i syna Jana, tego z Przedwojewskiej trzej synowie; Stanisław, Antoni, i Paweł; *to z Geneal. Domu tego.* Krom tych, Zofia była za Janem Bobrownickim miecznikiem Stężyckim. N. za Czapskim Jędrzejem, druga za Michałem Czapskim. Krzysztofa, *jest w druku Oratio, de fatalibus Rerum publicarum periodis apud Mel. Junium tom. 2. Orat. Argentin.*

Drohojowski sędzia ziemski Przemysłki dziedzic na *Bolestraszycach* z *Zborowskiej* zostawił córek trzy: z tych jedna za Michałem Drohojowskim sędzią grodzkim Przemysłkim; druga za Strojowskim sędzią Wiślickim: trzecia Panną umarła. — Syn Michał miecznik Przemysłki złączony z *Lubieniecką:* drugi Józef z *Pinińskiej* zostawił córkę. — Drohojowski podstoli Zydaczewski z *Borejkowny* zostawił dwóch synów: Jędrzeja, ten z *Ulińską*, spłodził córkę Anielę Ustrzycką i synów Mikołaja i N. — Dominik brat młodszy Jędrzeja z *Kopystyńskiej* zostawił potomstwo. — Michał Drohojowski sędzia grodzki Przemysłki dziedzic na *Trojczycach* z *Salackiej* zostawił dwie córki, 2*do* z *Drohojowskiej* syna, 3*tio* z *Chojeckiej* także potomstwo. — Józef syn Jana kasztelana Czerniechowskiego (jak wyżej) najprzód chorąży Zydaczewski poźniej kasztelan Przemysłki z *Wolskiej* zostawił trzy córki: Annę za Pinińskim starostą Pilznieńskim, Józefę za Woroniczem, trzecia Bernardynką została, i synów siedmiu z których jeden Karmelitą, drugi Reformatem, trzeci Dominikanem zostali. — Antoni stolnik Przemysłki, syn Józefa kasztelana dziedzic na *Krukiewicach* z *Konarskiej* kasztelanki Sendomierskiej miał synów dwóch Onufrego i Jakóba. — Jan miecznik Lwowski bezżenny. — Najmłodszy syn Józefa kasztelana Wiktor z *Łosiowny* wdowy po Zawadzkim miał synów dwóch Lesława i Stanisława. — *Przypisy Krasickiego.*

Droszewski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze, jednejże dzielnicy z Gniazdowskiemi. Ignacy Droszewski w za-

konie naszym pobożnie żyć przestał w Lublinie 1719. Paprocki Droszewskich położył i pod herbem Wezele, i pod herbem Korab. Okolski Korabitów nie pisał. Stanisław z Droszowa Droszowski w Kaliskiem województwie podpisał elekcyą Władysława IV. N. Droszewska była za Janem Daleszyńskim sędzią ziemskim Poznańskim.

Drów. Jan Drów, do Iwana ks. Moskiewskiego wysłany, od Alexandra w. książęcia Litewskiego, prosząc o posiłki przeciwko Tatorom, które wprawdzieć obiecano, atoli nie dano. *Kojał.* Druff Jerzy, strażnik księztwa Żmudzkiego podpisał elekcyą Jana III.

Drozdeński *herbu Sokola*, na Wołyniu, wspomina ich *Metryka Wołyńska* w roku 1528. Michał Drozdeński Ulewicz, zginął w potrzebie z Tatarami 1576. tłumem wielkim ogarniony.

Drozdowicz *herbu Jastrzębiec.* Jędrzej Drozda Litwin, Michała Glińskiego bliska krew, od Króla Alexandra wziął starostwo Lidzkie, ale że go panowie Litewscy w spiski z Glińskim włożyli, dlatego Iliniczowi, któremu to starostwo, wziął był Alexander, nazad go oddali. *Crom. l.* 30. *Biel. fol.* 285. od tego zdamisię poszli Drozdowiczowie w Orszańskiem, z których Jan stolnik Wołkowyski. *MS. P. Kojałow.*

Drozdowski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Łęczyckiem, z których niektórzy Byszewskiemi się nazwali, drudzy z Drozdowskich, w Podgórzu osiedli. Michał sędzia ziemski Łęczycki. Jędrzej z sejmu 1661. komissarz do granic od Szląska z Wielko-Polską. *Constit. fol.* 21. Stefan pisarz Grodzki Poznański 1687. żona Teresa Zawadzka, Korzbok herb jej. Alexander stolnik Bracławski burgrabia Krakowski, kaplice Ś. Borgiasza w Krakowie przy kościele Ś. Piotra przyozdobił i ubogacił, na to miejsce szczególniej dobroczynny, umarł 1702. Jan podczaszy Bracławski 1674. Piotr w tymże roku, Paweł rotmistrz. N. Drozdowski miał za sobą Ołtarzewską, Franciszek 1705. ale ci Drozdowscy w Krakowskiem, bodaj się nie herbem *Prus* 1*mo* pieczętują. Krzysztof pojął Annę Witkowską, z tej syn w wojsku zginął, córka Barbara poszła za Kaluskiego.

Michał Drozdowski w Sendomierskiem z *Trzebińskiej* urodzony, z Zofią z *Mrokowskich* małżonką, spłodził Józefa, który wraz z Maciejem, Franciszkiem i Adamem Drozdowskiemi, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwem Sendomierskiem, a Sebastyan z ziemią Chełmską. Tenże Józef Drozdowski, wszedł w śluby małżeńskie, z Teresą z *Mietelskich*, Teofila Mietelskiego i Anny z Lgockich córką, zostawił potomstwo, córek trzy: Annę, Teklę i Benignę, synów pięciu: Fran-

ciszka, Jana, Szymona, Józefa i Jacka Drozdowskich. — *Heraldyka Wielądka.*

Drozdowski *herbu Jezierza*, w Mazowieckiem. Wojciech Drozdowski podstarości Płocki, 1631. naznaczony do rewizyi ksiąg ziemskich Płockich. *Constit. fol.* 29. tenże czy inszy Wojciech pisarz ziemski Zakrocimski, Maciej, Wawrzeniec, Marcin, Jakób, Jan Jędrzej 1648. w Płockiem. Gabryel *Constit. fol.* 20. Stanisław podstoli Zakrocimski, Jacek, Jan, Walentyn 1674. Są według Kojałow: w Ośmiańskiem, powiecie familianci tego herbu, atoli i w Ruskiem województwie kwitną.

Drozdowski *herbu Korab.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Piotr Drozdowski w Bracławskim powiecie w Litwie, Jerzy Drozdowski w Trockiem województwie 1700. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Drozdowski *herbu Pilawa*, w województwie Mazowieckiem w ziemi Wiskiej. Paweł Drozdowski starosta Wiski, sekretarz Królowy Bony, o czem świadczą przywileje ziemianom Wiskim od tejże Królowy nadane. Stanisław dziedzic na Drozdowie 1540. podpisał erekcyą kościoła Drozdowskiego w tejże ziemi. Jan starosta Wiski z sejmu 1607. komissarz do granic od Prus. *Constit. fol.* 849. Stanisław poborca Wiski 1635. *Constit. fol.* 63. Floryan miecznik Wiski, poseł na konwokacyą 1674. naznaczony do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol.* 13. i 1683. do kwarty *Constit. fol.* 10. w roku 1685. już kasztelan Wiski, deputat na trybunał skarbowy 1690. *Constit. fol.* 5. Temi czasy stryj rodzony Tomasza, Tomasz chorąży Wiski. Stanisław komornik graniczny ziemi Wiskiej. N. miał za sobą Zamojską herbu Grzymała, z której Tomasz podstoli Wiski.

Drożeński *herbu Ślepowron*, w ziemi Ciechanowskiej, inni ich piszą Drozieński, inni Drozdzieński. Krystyn z Drozina, kwitnął za czasów Ludwika Króla koło r. 1377. jako świadczą o tem, *Monimenta Domu Krasińskich.* Wojciech umarł 1582. w Płońsku pochowany, miał za sobą Annę Podoską, z której dwaj jego synowie Jakób i Maciej, rycerskie życie prowadząc, w różnych okazyach na placu polegli: drudzy ich bracia młodo pomarli. Stanisław Drożeński u kardynała Hozyusza w wielkich respektach dla swojej nienadwerężonej cnoty.

Druchowski. Druchowski towarzysz Tarnowskiego, do Pskowskich murów z konia zsiadłszy, pieszo szedł do szturmu 1582. *Paproc. o herb. fol.* 405. Jerzy w województwie Mińskiem 1632.

DRUCK HERB.

O tym herbie ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: *Kojałow. in MS.* czegom się i ja napatrzył, tak go opisuje: Są cztery księżyce jak na nowiu, dwa z jednej strony, jeden nad drugim, rogami do siebie obrócone, z drugiej strony drugie dwa takimże kształtem, między niemi krzyż, nad hełmem mitra książęca, bo według historyków naszych z linji książąt Ruskich idą. Roman albowiem książę Włodzimirski i Halicki, między pięciu synów swoich, księztwo Ruskie swoje podzielił, to jest na Mścisława, Daniela, Wasilka, Włodzimierza i Michała. Z tych Michał, pisał się książęciem Druckim, miał i więcej dóbr przyległych na Wołyniu, które mu się działem dostały: według *Stryjkow. fol.* 283. Zostawił syna Siemiona książęcia Druckiego, ten Dymitra, którego syn Iwan, tego zaś Siemion i Jędrzej, któremu rodzona siostra Witolda, powiła córkę Zofią dziwnie urodziwą, tę sobie wziął za małżonkę Władysław Jagiełło Król Polski, i z niej spłodził Władysława Polskiego i Węgierskiego, i Kazimierza Polskiego, Królów. Od tych książąt Druckich rozmnożone potomstwo, od dóbr które im się działem dostały, różnych nazwisk nabyli, jako Sokolińscy od Sokolni, Horscy na Horach, Lubeccy na Lubeczu, Ozierzeccy na Ozierżach, Podberezcy na Podbereziu. Ci wszyscy, krom Podbereskich, którzy własny inny herb mają, tego herbu, jako się tu położył, zażywają. *Geneal. Ogińs.* na mappie sztychowana Bakrynowskich do tejże krwi książąt Druckich pociąga; taż powiada, że Sudzisław książę Pleszkowski syn Włodzimierza Jedynowładzcy Ruskiego, spłodził syna Bazylego książęcia Druckiego, od którego wzwyż pomienione domy poszły. *Ostroż. S. J. w Kazan. pogrzeb.*, *Kłosy złote:* w herbie książąt Druckich bardziej chce mieć, miecz otłuczony rękojeścią prosto do góry obrócony, niżeli krzyż: na hełmie zaś jego, sześć piór strusich składa.

Druszkiewicz *herbu Bożawola.* Są w województwie Brzeskiem Litewskiem. Jan z Zababia Druszkiewicz pułkownik sławny w Inflanciech, i innych okazyach, miał daninę od Króla Władysława w Siewierzczyźnie. Stanisław wojski Halicki rotmistrz Tatarskiej chorągwi, w kompucie wojska miał koni dwieście, 1658. Tenże czy inszy Stanisław, stolnik Parnawski, z młodu w wojsku lata trawił, przy Grodzieckim gubernatorze na Kodaku; w niewoli był Tatarskiej, na Żółtych Wodach wzięty; z Kalinowskim służył po usarsku przez lat 32. jeździł pięć razy do ordy w legacyi, i od wojska do Króla Szwedzkiego, miał za sobą Poradowską z wielkich Porad. Tenże czy inszy Stanisław kasztelan Chełmski, deputat na trybunał skarbowy z sejmu 1690. naznaczony, *Constit. fol.* 5. córka jego Ewa była za Adamem Jaruntowskim kasztelanem Sanockim: był i syn pode Lwowem umarł 1720. Dawniej zaś Paweł był podsędkiem Brzeskim Litewskim.

Druszkowski *herbu Prus 1mo,* w Czchowskim powiecie.

Drużbacki *herbu Lew* na Rusi. Lew zaś w herbie ich w prawą tarczy obrócony na trzech wzgórkach stoi zadniemi łapami, w przednich trzyma trzy lilie: na hełmie pół Lwa takiegoż, jako i na tarczy. Z dawna w powiecie Sądeckim kwitnęli. Z tych Jerzy u Króla Kazimierza był rotmistrzem nad rajtaryą, zginął pod Mątwami, miał za sobą Węgierkę, z domu tam sławnego Czakich, synów z niej było trzech, Marcin burgrabia Sądecki, żona jego także Węgierka z domu Pławeckich. 2. Michał, ten z Poniatowskiej spłodził Jana cześnika Czerniechowskiego, który z Łancuckiej, zostawił Annę Witkowską łowczynę Czerniechowską i syna Franciszka proboszcza Lanckorońskiego. 3. Jan, temu Pruszkowska pierwsza żona, powiła dwie córki, Katarzynę Aloizyą Kawiecką skarbnikową Podolską, fundatorkę missyi naszej Liczkowskiej, i Maryannę Święcicką miecznikową Podlaską, i syn Franciszek łowczy Kijowski, którego z Zacharzewskiej potomstwo, Józef, Teresa, Konstancya, Alexander, i Antoni. Druga żona Jana, Weberowna, z której dwaj synowie, Józef w zakonie naszym młodo umarł, i Kazimierz, którego żona Kowalska.

Tenże ostatni Kazimierz Drużbacki poźniej podstoli Żydaczewski miał za żonę Elżbietę *Kowalską:* — jest to taż sama Elżbieta Drużbacka sławna nasza rymotworka której wiele pięknych na wiek ów tworów drukiem ogłoszonych zostało. Umarła w Tarnowie 1760. roku w 60 roku życia swego. — *Krasicki w przypisach* utrzymuje iż zostawiła córkę która została wydana za Wiesiołowskiego łowczego Pilznieńskiego. — W roku 1778. Michał Drużbacki komornik ziemski Latyczowski.

Drużbic *herbu Junosza* w Mazowszu. Mikołaj Drużbic z Zamstowa chorąży Warszawski 1482. *inter praesentes* podpisany, *Statut. Mazowiec. fol.* 133. Dwóch rotmistrzów z tego domu, w niewolą Tatarską wzięto za buławy Zołkiewskiego, jeden z nich pod Cecorą zginął. Jan Drużbic podkomorzy Bełzki, miał za sobą Zofią Łaszczownę obożniankę koronną, od której Samuel chorąży Buski 1730. i Michał synowie, bezpotomni zeszli: córki dwie, Katarzyna za Gabryelem Silnickim starostą Buczniewskim, Teofila za Alexandrem Kosakowskim. *Geneal. Belzec.* Anna Drużbiczowna, pierwszym związkiem była, za Stanisławem Pieczyhojskim, drugim za Wojciechem Światopełkiem Zawadzkim. Jan 1674. Gabryel 1632. na Wołyniu. Kaspra wspominają księgi Sądeckie 1619.

Drużbicki *herbu Nałęcz zawiązany*, w Sieradzkiem województwie. Drużbickich dział dóbr, widzieć w grodzie Sieradzkim 1554. tamże reformacya Drużbickiej 1560. Drużbice, z których się oni piszą, leżą od Piotrkowa dwie mile, od Sieradza sześć mil, już teraz są w possessyi Trzebickich kupione. W tych Drużbicach fundowali kościół Drużbiccy, i było z tego domu, tamże dwóch plebanów. Z tegoż domu był w. ks. Kasper Drużbicki zakonu Soc. Jesu. Urodził się z ojca Piotra, matki Elżbiety Obiezierskiej szóstego dnia Stycznia, z Soboty na Niedzielę, w roku 1590. Jeszcze nad dziecięciem, dziwna się opatrzność Boska pokazała, gdy albowiem w wodę wpadłszy utonął; nierychło, bo aż w kilka godzin, ztamtąd wyciągniony, cudowną sprawą Boską ożył. Rodzice z mlekiem zaraz, pobożność mu Chrześcijańską wlewali, do czego z daru Boskiego i komplexyą miał dobrą; bo ani do dobrego nie była oporem, ani do złego porywczą. Do kollegium Poznańskiego Soc. Jesu, na nauki oddany, nie z mniejszą pilnością, cnoty sobie skarbił, niż mądrość: przetoż pierworodnej niewinności i panieństwa, niwczym nienaruszywszy, aż do śmierci samej niepokalanym dotrwał; dla tegoż dziedzictwa ochrony, i w zakonie na potem żyjąc, gdy z białą płcią drugdy widzieć się musiał, przez cały czas tej rozmowy, ostremi się zwykł był kłóć szpilkami. Na żywot duchowny od Ducha S. wezwany, nic się Boskiemu natchnieniu nie opierając, do Soc. Jesu w Krakowie wstąpił 1609. 14. Sierpnia. Tam jak wysoko Kasper postąpił, łacno dojdziesz; wlała najprzód dobroć Boska w serce jego, ducha pogardy wszystkich stworzonych rzeczy, skruchę i poznanie własnej nikczemności, takie; jakiego potem nigdy nie miał. Zawziął niepospolite ku Najśw. Sakramentowi nabożeństwo, zapaliła się w nim gorąca modlitwy miłość, i jak najwyższej

doskonałości żądza, synowska ku Przeczystej Pannie ufność; od której, wyprosił sobie zdrowe piersi, na które znacznie począł falować. Pragnienie pamięci ustawicznej na przytomność Boską: jakiemiby zaś sposoby, tę przytomność Boską, mógł mieć zawsze przed oczyma swemi, Bóg go sam przez się nauczyć raczył. Naostatek tak wielkie o ojcowskiej Boga opatrzności wziął objaśnienie, że na nie we wszystkiem, coby się kolwiek z nim na potem działo, cale się spuścił, we wszystkich urzędach, zabawach, towarzyszach, miejscach. Po skończonym dwuletnim nowicyacie, śluby zakonne uczynił 15. dnia Sierpnia. Podczas szkół, to jest retoryki w Lublinie, filozofji w Kaliszu słuchając, poetyki rok i retoryki w Lublinie rok, rok w Toruniu ucząc, teologji w Poznaniu ucząc się, w tych się cnotach najwięcej ćwiczył, najprzód w cierpliwości i milczeniu. Potem codzień kwadrans jeden na rozmyślanie o śmierci obracał, na każdy dzień sześć razy Najśw. Sakrament nawiedzał, kędy i Najśw. Matkę pozdrawiał. Do komunji nie inaczej, tylko albo się włosiennicą ostrą pokrywszy, albo dyscyplinę wprzód uczyniwszy: w post zaś wielki aż do krwi się biczował, i w wielu innych cnotach ukrzepczał duszę swoję. Kaplanem zostawszy, dał mu Bóg wielką dusz ludzkich żarliwość, i dar na wydźwignienie tych, którzy w brzydkiem grzechów cielesnych błocku ulgnąwszy, ciężko im z niego wybrnąć. Nie mało i innych na sumieniu uciśnionych, i w niebezpieczeństwie zbawienia zostających osób, taż opatrzność Boska do niego obracała. Na mszach świętych gorąco prosił, aby mógł krew swoję dla Boga rozlać, od którego też i tę łaskę otrzymał, iż się stał, jednym z kongregacyi albo z pocztu głupców Jezusowych. Raz gdy ofiarę miał przenajśw. Chrystus mu się w osobie ukrzyżowanego Serafina pokazał, przetoż od tego czasu, począwszy od słów owych Święty, Święty, Święty, pałającym a prawie Serafickim affektem, a ostrym zawsze łańcuszkiem biodra ścisnąwszy, msze święte odprawował, po mszy zaś każdej, jako i przedemszą członki swe dyscypliną krajał. Skończywszy *tertium Probationis annum* w Jarosławiu, gdy 1623. w Lublinie logiki uczył; wielkie, a rzadko komu, z objawieniem oraz wyświadczone, wziął od Boga dobrodziejstwo, to jest łaskę, potwierdzenia w łasce Boskiej, co się tak stało. Dnia 18. Stycznia, uczuł wewnętrzną jakąś pobudkę, aby się o swoje, w łasce Bożej potwierdzenie modlił; miał potem natchnienie, aby wprzód uważył, co to jest, i jak wielka rzecz w łasce Bożej być potwierdzonym, i jakie są tego skutki. Co roztrząsnąwszy, Chrystusa i matki jego, o to dobrodziejstwo prosił, a po modlitwie w słodkie się łzy rozpłynąwszy,

wziął dobrą o wysłuchaniu prośby swej otuchę, i głos ten od Matki Boskiej w sercu usłyszał. *Dam ci tę łaskę, ale musisz dnia Oczyścienia mojego poczekać.* Słowa te, dziwnie go ucieszyły: gdzie pokazano mu zaraz człowieka tego, który ma być w łasce Boskiej potwierdzonym znaki takie, jakie też i sam na duszy swej już widział: baczył albowiem, bardziej się być w łasce Bożej umocnionym, i na duszy pokorniejszym, do wywyższenia czci Boskiej gorętszym. Dnia zaś 25. i 27. Stycznia, też mu łaskę przyobiecując Chrystus, duszę jednę dla niego z czyśca uwolnił; a w dzień oczyścienia Matki Boskiej wyraźny głos z Najśw. Sakramentu w duszy usłyszał. *Potwierdzam cię w łasce mojej*, które słowa, że były prawdziwie Boskiemi, tudzież miał z nieba upewnienie. Aleć i nazajutrz gdy mszą, za to dobrodziejstwo dziękując, poczynał; tak znowu Bóg rzekł do niego. *Dziś na mszy tej, dam ci znak potwierdzenia twojego w łasce mojej*, i zaraz się wzniecilo w nim wielkie nabożeństwo, i ubezpieczeństwo o łasce pomienionej, z radością serdeczną złączone. Po tej zaś mszy, czwartego dnia Lutego, taki się w nim żal za grzechy zajął, i ohydzenie ich, że aby tylko, niwczym obrażona nie była dobroć jego i majestat nieskończony, gotów był z ochotą w piekło bezdenne skoczyć. Podczas skruchy tej, i innych właśnie nadprzyrodzonych affektów, słyszał głos mówiący. *Przestań jeźli możesz, i jeżeli z ciebie są, przestań od tych affektów*, i chciał był sługa Boży przestać, ale nie mógł; i owszem, im je bardziej przerwać usiłował, tym więcej w nim wzmagały, i nie prędzej ustały, chyba aż w ten czas, gdy już dalej piersi jego, wytrzymać ich nie mogły: te zaś affekty nie tak na wnętrznej słodkości gruntowały się, jako raczej na rozumie. To dobrodziejstwo tak on sobie poważał, że często bardzo płakał, iż Bogu tak na siebie łaskawemu, nie mógł być jako przystało wdzięcznym; wszakże co rok w dzień Gromnic, na osobliwsze się dziękczynienie wydawał, i cały miesiąc Luty na to obracał. Dusza ta, którą Bóg, jako się wyżej mówiło, dla Ks. Kaspra z czyśca uwolnił, była niejakiego Adama Lucensa, ten wstąpiwszy do zakonu z niestatku za fórtę na świat wyglądał, co mu odradzając Ks. Kasper, kilka godzin na rozmowie z nim strawił, i lubo rozum jego, gruntownemi racyami przekonał, woli jednak jego, skłonić do statku zbawiennego nie mógł. Zatym Adam, koniecznie żywot zakonny porzucić umyśliwszy, rozmowy z księdzem Kasprem uchodził. Ten zaś pragnąc go na służbie Boskiej utrzymać, piętnaście dyscyplin za niego, Bogu ofiarował; nie raz, dłużej niż przez godzinę, za niego się modląc. W tym Adam, morowem ruszony powietrzem

śmiertelnie zachorzał, radząc tedy o duszy swojej Ks. Drużbickiego do siebie przyzwał, i przed nim na niestatek swój w powołaniu świętem, płacząc, aż do śmierci w zakonie trwać Bogu ślubował, a w tym w kilka dni skonał. Służył mu w tej morowej niemocy Ks. Kasper z wielką miłością, i ślub Bogu uczynił, że i drugim, takąż zarazą dotknionym, miał usługować: nadto umierającemu przyobiecał, iż przez cały rok, codzień na duszę jego w modlitwach swoich pomnieć miał. W miesiąc po śmierci jego, gdy o godzinie dwunastej w noc, już na odpoczynek gotował się, przyszedł mu na myśl Adam, za którego oprócz modlitw, cztery dyscypliny uczynił. Uczuł potem nieomylną od Boga otuchę, iż jeżeliby piątą jeszcze przydał, zapewne Adam nocy tej, z czyśca wybawion być miał, więc i piąty raz się biczuje, a potem ze łzami się modli, od siebie coś odszedłszy, Anioła stróża do siebie mówiącego usłyszał. *Oto już uwolniony od mąk wychodzi;* poznał i samego Adama tuż przytomnego, który mu za wybawienie swoje, przez modlitwę jego dziękował. Drugi raz gdy penitent Ks. Kaspra, Maciej Smoszewski umarł, do komorki jego w krzaku ognistym przyszedł, za którego zaraz dyscyplinę uczynił, i mszą świętą nazajutrz odprawił. Inszych czasów, często drugie dusze ratunku szukając, u drzwi jego kołatały; codzieńci w prawdzie, oprócz innych modlitw dwie dyscypliny za dusze czynił: w dzień jednak Zaduszny, postem się i włosiennicą trapił, dyscyplin trzydzieści trzy, z których w każdej, trzydzieści i trzy zacięcia zwyczajnie było, odprawował: a w roku 1640. z Bogiem zmowę uczyniwszy, wszystkie aż do śmierci zasługi swoje, tymże duszom przekazał, żadnej za to miłosierdzie, nadgrody nie pragnąc, i owszem też samę zapłatę, którą jemu Bóg miał dać, na też dusze wlał, tego sobie za największą nadgrodę życząc, żeby Bóg w stworzeniach swoich, przez jego wyniszczenie był uwielbiony. Modlitwy nad to wszystkie, i miłosierne uczynki, które za duszę jego po śmierci czynić miano; za dusze w czyścu, nic sobie nie zachowując, oddał: a nawet i to, coby mu kolwiek po zejściu swem, lub od języków ludzkich na ziemi, lub od samej sprawiedliwości Boskiej w czyścowych mękach, cierpieć przyszło, na tychże dusz ratunek obrócił, co ślubem i przysięgą potwierdził, i krwią własną podpisał. Raz jezioro obaczywszy pomyślił sobie, Boże mój, czy jest tak wiele łaski twojej w duszy mojej, jak wiele kropel w tej wodzie, i zaraz w sercu usłyszał. Nie tylko tak wiele łask, jak wiele wody w tem się jeziorze znajduje, wyczerpnąć możesz, ale tak wiele, jak wielkie jest to miejsce, które ziemia, powietrze, i nieba wszystkie zastępują, a to jednym aktem

Boga nad wszystkie stworzenia ważącym sobie więcej, otrzymać możesz; i wnet się na taki akt zdobył: chciał i drugi raz takiż akt ponowić, ale nie mógł; aby poznał, iż to od Boga samego raczej miał, a nie z siebie: wszakże potem w półroka podobny akt temu, Bóg w nim wzniecił. W roku 1624. dnia 4. Stycznia, zaprosił do domku swego Chrystusa, zgubionego w kościele od Matki Boskiej, i dwa tysiące aktów miłości Bożej, poważenia godności jego, i upokorzenia swego ofiarował mu. W dzień trzech Królów, trzy tysiące aktów takich: tyleż w dzień Nalezienia jego, i przez trzy dni, na też intencyą, mszą odprawiał, na jednej z nich, miał osobliwszy gust, gdy mówił owe słowa z Ewangelji ostatniej: *którzy go zaś przyjęli, dał im moc, aby się stawali synami Bożemi*, usłyszał głos. *Żeś mie przyjął, przyjmę i ja ciebie i nigdy nieopuszczę.* Drugiego czasu, tak Bóg do serca jego mówił. *Jużci djabeł, tak dalece o to nie stoi, żebyś w niebie nie był, ale o tem myśli, żebyś tam nie miał wielkiej chwały.* Miał z Ks. Jakóbem Lichańskim wielką duchowną przyjaźń, któremu się dobrodziejstw od Boga wziętych zwierzył poufale, tą intencyą, żeby mu za nie pomógł dziękować dobroci Boskiej, jakoż ten Jakób, gdy się na dziękczynienie Bogu za Ks. Kaspra wylewał, nie tylko, że mu Bóg objawił, że Ks. Kaspra w łasce swojej potwierdził, ale też i jego samego, tegoż dobrodziejstwa uczestnikiem uczynił. Po skończonej w Lublinie filozofji dwuletniej, rok w Kaliszu przemięszkawszy, rektorem i magistrem nowicyuszów, dom Krakowski rządził, od roku 1626. do 1629. w którym prowincyałem prowincyi Polskiej ogłoszony, lat tylko dwadzieścia, dopiero w zakonie przeżywszy; po prowincyalstwie rektorstwo Kaliskie objął 1633. Wprawdzieć się co dzień na mszy, i innych modlitwach, wypraszał Bogu, aby go od przełożeństwa zakonnego wolnym uczynił; jednak się nie wyprosił: Zawsze wszystkich, z znacznym poddanych postępkiem, w cnotach świętych, rządził. Gdy niedostatek jaki, na kollegium jego nastąpił, do obrazu ukrzyżowanego Jezusa udawszy się, mawiał. *Panie, czym ja tych zrodził, twoi to są, opatrujże ich, oto z rąk twoich pokarmu wyglądają. Uczynili oni coś rozkazał, dajże ty, coś obiecał.* A po modlitwie takowej, aby jałmużnę, do fórty przyniesioną odebrał, często mu znać dawano. W Krakowskim nowicyacie, znacznem ubóstwem przyciśniony, według zwyczaju swego uciekł się do Chrystusa, a gdy do nowicyata, z domu professów powracał, nieznajomy młodzian drogę mu zaszedłszy, nie małą w złocie summę ofiarował. Na starszeństwach swych, zakonną w życiu mierność z hojnością sprzęgał: i mawiał, że w zakonnych

domach, za otwartą przełożonego przeciw poddanym ręką, Boskie błogosławieństwo, a za skurczoną, nieszczęście chodzi. Na uspokojennie sumienia w drugich, osobliwszy dar miał od Boga. Nowy kapłan jeden, tak był szkrupułami uwikłany, że żadną miarą do mszy ś. sprawowania przywieźć się nie dał, ale skoro się z nim raz Ks. Kasper rozmówił, taki pokój na duszy odniósł, iż zaraz do ołtarza poszedł, i nigdy na potem tego zamięszania nie cierpiał. Kasper zaś, żeby się sam w niczem, na urzędzie swym nie potknął, co dzień pewnej godziny, ze dwudziestu i czterech punktów, z sobą się pilno rachował. Prowincyą objeżdżając, więcej przez nabożeństwo, drogi do nieba uczynił, niż do kollegium, do którego jechał. Gdy bowiem już się miał, z jednego domu do drugiego ruszać, oprócz innych aktów, opatrzność Boską sobie za przewodnika obierał, kroki wszystkie tak swe, jako i koni, Bogu ofiarował. W drodze zaś samej już będąc, Jezusa Pana przez trzy lata z Ewangelią chodzącego, w oczach swoich stawiał. Przejeżdżając wsie i miasteczka, dziękował Bogu za łaski, które obywatelom tych miejsc wyświadczyć raczył; mijając pola, Aniołów Świętych upraszał; aby grady, pioruny, powodzie, gwałtowne dżdże i czary odwracając, pożądany urodzaj ludziom sprawowali. Na kościół trafiwszy, i Najś. Sakramentowi pokornie się pokłoniwszy, przy nim serce swe zostawował, zabawiając się tam różnemi affektami, tak długo, ażby do drugiego kościoła przyjechał, do którego wszedłszy, serce swe z pierwszego kościoła, do drugiego przenosił. Dojeżdżając już do terminu, a ujrzawszy z daleka miejsce, do którego ciągnął, Chrystusowi Panu, we wszystkich tam kościołach pod wszystkiemi hostyami zostającemu, niski pokłon oddawał, za wszystkie grzechy, które się w tem mieście stały, żal serdeczny wzbudzał, a przeciwnym sposobem wielkie wesele w sobie wzniecał z tego wszystkiego, z czego się Bóg kiedyżkolwiek tam ucieszył. Naostatek polecał się wszystkim patronom miejsca tego. Po prowincyalstwie pierwszem ambonę mu dano w Lublinie trybunalską, na której kazał dwie lecie, to jest 1636. i 1637. Po drugim, trzy lata do ludzi mówił, to jest 1647. 1648. i 1649. jakoż wszystkie prawie naturalne kaznodziejskie przymioty, dobroć Boska w nim była skoncentrowała: starał się zaś o to, żeby kazania jego samym Bogiem tchnęły, a po każdem kazaniu dyscyplinę uczynił. Przedni ludzie słuchać go za szczęście mieli, Jan nawet Kazimierz Król Polski, chciał go mieć swoim kaznodzieją, ale on sześćdziesiątoletnim już będąc, z tego się wymówił luboć i tę przydał racyą, że prawi, kazania moje nie

według dworskiej fantazyi, nie wieleby tam popłacały. Podczas kazania jego w Krakowie, w dzień S. Piotra, ogień z ust jego wypadający, świątobliwa jedna panna widziała. A gdy go z kaznodziejstwa Poznańskiego na przełożeństwo wzięto, znaczniejsi z miasta panowie przed naszemi się uskarżali, ojcowie wzieliście nam Proroka naszego, boć zaiste jak prorok do serca mówił, luboć i na prorockim duchu Kasprowi nie schodziło. Gdy księżna Ostroska wojewodzina Wileńska, już na śmiertelnej pościeli leżała, a doktorowie słabość jej zważywszy, że tego dnia dokonać miała, udawali: Kasper rzekł, dziś nie umrze, aż gdy uroczystość Chryzostoma S. za trzy dni przyjdzie, albowiem ten S. doktor, aby mu ją Bóg podarował, uprosił; co się tak stało.

Pani Tomickiej, i urodzeniem i cnotą, i cudami wsławionej białejgłowie przepowiedział, iż lubo kapłani Soc. Jesu zawsze sumnienie jej piastowali, przy śmierci jednak, żadnego z nich do usługi duszy swojej mieć nie miała, i ziściło się. Tomaszowi Zamojskiemu kanclerzowi koronnemu, wyraźnie porokował, iż mu za pierwszym i drugim razem córkę, a za trzecim syna, małżonka jego powić miała, co się wypełniło. Co się tycze powierzchownego, którym ciało swoje trapił, umartwienia, to, acz się na oko tak dalece nie wydawało, jednak takie było, że trudno i wierzyć. Albowiem ten sługa Boży, przez jeden dzień i noc, zwłaszcza od starszeństwa uwolnionym będąc, często piętnaście tysięcy razów, dyscypliną w ciało swoje wbijał, oprócz dyscyplin różnych, zażywał rózg, łańcuszków, włosiennic, i dwóch żelaznych grzebieni, i jakiegoś ostremi a gęstemi nabitemi igłami instrumentu, które wszystkie po śmierci jego zbroczone krwią, a ciało całe posiniałe i zbite naleziono. Te zaś świątobliwe katownie, inne u niego były codzienne, inne miesięczne, inne roczne, inne nadzwyczajne. Na każdy tedy dzień, dwanaście dyscyplin na rozmaite intencye czynił, godzin porządnie rozłożonych, między któremi, jednę odprawował wieczorem, płacąc robotnikom, to jest Panu Jezusowi i Maryi Pannie, których codzień, ze snu wstawszy, najmował, prosząc, aby około winnicy duszy jego pracując, łaski w nim rozmaite sprawowali, która dyscyplina, zawierała w sobie trzysta sześćdziesiąt i sześć cięcia: a tak do tej, jako i do wszystkich innych przez dzień dyscyplin, tak wiele jeszcze przydawał razów, jak wiele się liter, w imionach Jezus, Marya, Joachim, Anna, i patrona miesięcznego znajdowało. Każdą zaś z osobna dyscyplinę, na innym ciała członku, aby żywszy ból czuć mógł, odprawował. Nad to zwykł się był rózgami smagać, i dwiema żelaznemi grzebieniami ciało szarpać. Od-

prawiwszy zaś to święte nad sobą morderstwo, obrazki zwłaszcza ukrzyżowanego Chrystusa, do skatowanych i krwią pluszczących członków przykładał. Umartwienia miesięczne te miewał. Naprzód na początku każdego miesiąca, czynił pierwszą dyscyplinę, drugą piątego tego miesiąca, trzecią dziesiątego, czwartą piętnastego, piątą dwudziestego, szostą dwudziestego piątego, siodmą ostatniego, a to za Panstwa Chrześcijańskie i Króla Polskiego. Oprócz tego miał jeszcze inne, jakby każdemu z osobna miesiącowi przywłaszczone, zmysłów i członków umartwienia, nie żeby ich innego czasu nie zażywał, ale że się osobliwie, w miesiącach pewnych w nich ćwiczył. Wszystkiego opisywać długo, niektóre wspomnię. Oczy tedy ujmując, na żadnej osoby twarz, zwłaszcza stanu zacniejszego i urody pięknej, chyba z trafunku nie patrzał. Na rzeczy dworne wspaniałe, piękne, jako obrazy, budynki, wjazdy, pompy, okiem nie rzucił. Na rzeczy zaś brzydkie, i które wstręt do siebie czynią, umyślnie się przypatrował. Uszy martwił, żartów, nowin, wesołych rzeczy nie słuchając. Powonienie martwił, umykając się od miejsc i rzeczy pachnących, a narażając się na cuchnące okazye. Smak trapił, nie dobrze zgotowanych potraw nie przyprawując: przed jedzeniem albo pokarm, albo język piołunem albo inną gorzkością, napuszczając, tego nie jedząc, do czego większy go apetyt ciągnął. Głowie się przykrząc, wezgłówka twardego używał, żelaznym się grzebieniem czesał: czołem częściej bił o ziemię przed Bogiem. Nad rękami pastwiąc się, paznokcie głębiej przyrzynał, ostrym łańcuszkiem ich sciskał. Nogi martwiąc, umyślnie dłużej na jednej nodze stawał: kamyczki do trzewików podkładał, stopy i boki ogniem przypalał. Golenie, żywot, i piersi rózgami smagał, i żelaznym grzebieniem czesał: język, tymże szarpał, gorącemi potrawami parzył, ziemię, cegłę, i inne chropowate rzeczy lizał. Miał i nadzwyczajne niektóre umartwienia. Przy dokończeniu każdego roku, trzysta sześćdziesiąt i pięć razy się zacinał, to jest tyle, wiele dnie w roku: grzebieniem żelaznym tak wiele razy się szarpał, jak wiele znaczniejszych w ciele ludzkim liczą kości, to jest 225. Przez trzy dni zapustne, na każdą noc pięć dyscyplin czynił, pięćdziesiąt razy w każdej się zacinając. Tegoż czasu, na cześć Matki Bolesnej, siedm razy się zacinał, prosząc jej za grzesznikami, żeby ich do pokuty przyprowadziła. W wielki piątek, na różne intencye czynił dyscyplin siedm, a w nich cięcia wszystkiego, trzysta czterdzieści i ósm. W dni krzyżowe, i w dzień Wniebowstąpienia Pańskiego, na uczczenie części ciała i sił duszy jego, których jest 225. i ran których rachują 6466. zacinał się

dyscyplina, i drapał żelaznym grzebieniem 6466. W każdy dzień adwentu 276. tyleż aktów uczynił, na uszanowanie tych dni, których Pan Jezus był w żywocie Najś. Matki. Tegoż czasu, gołemi kolanami klęcząc, modlitwy odprawował, i na twardym łóżku sypiał, a potem na gołej ziemi. Wyrzucił mu się był raz na prawym boku wrzód dość niebezpieczny, i rękę lewą odjął: co on kapłanowi, nad choremi przełożonemu, opowiedziawszy, o plastr prosił: lecz gdy on o tem zapomniał, Kasper wziąwszy w rękę rózgę, wrzód on mocno zaciął, rzecz dziwna, za pierwszem uderzeniem zaraz stęchł, a gdy go jeszcze dalej smagać nie przestał, cale wyzdrowiał. W drogach nawet i gościnach będąc, czem mógł, ciało trąpił. Na święta tylko Wielkonocne, przez cały tydzień ciału folgował, częścią dla uszanowania tak wielkiej uroczystości, częścią, aby wytchnąwszy, ciało ostrzejszy ból na potem czuło. Nie mniej się i na wnętrzne umartwienie wydawał. Raz gdy mszą miał, pomyślił sobie jakimby też sposobem i sam mógł się stać wdzięczną ofiarą Bogu: w tem do ludzi się obróciwszy, kościół wszystek językami napełniony ujrzał, z których jedne były jak włócznie, drugie jak dzidy, trzecie jak miecze, inne jak puginały, albo wężów jadowitych żądła. I zrozumiawszy, czego po nim Bóg chce, zaraz mu się na ofiarę uszczypliwych języków oddał. Jakoż ostre piórka i języki, nie raz go cięły, a jednak się im, wszystko cierpliwie znosząc, i jedną literką, i słówkiem najmniejszem, nigdy nie składał. Siły duszy naszej, tak gniewliwe, jako i pożądliwe mocno uzdał. Wysokie siebie samego poważanie tłumiąc, często się przez dzień, ze wszystkiej czci i sławy przed Bogiem wyzuwał, i do niej się prawa wszelkiego wyrzekał, moc wszystkim stworzeniom dając, aby o nim, jako chcą, rozumiały; a dobroci Boskiej, żeby jak najpodlej o nim trzymano, prosząc. Swobodę zaś woli swej krócąc, w sprawach, które na upodobanie jego dawano, to raczej co się drugim podobało, nie co się jemu widziało, czynił. Innych rozumienie wielce sobie szacował, zwłaszcza starszych swych, których się rządzeniu, jak podróżny, gościńca nie wiedzący poddawał. Wielce się owej łaski starszych obawiał, któraby mu czynić to, co sam chciał; mieszkać tam, gdzieby sam chciał, pozwalała: bo rozumiał, że tak żyć, tożby to samo było, co z opieki i rządów samego Boga być wyrzuconym, a w ręce zkażonych pożądliwości oddanym. Z miłości się własnej zwłóczył, często sobie ułomności swoje i mizerye przed oczy stawiając. Pokora w nim głęboka była, z której, na wyrzeczenie się sławy i czci swojej, ślubem Bogu w oczach starszego obowiązał.

Zakonowi za niewolnika się i bydlę oddał, tego żądając, aby się z nim zakon, jak z niewolnikiem i bydlęciem obchodził, do wszelakiej go roboty zażywał, nadgrody i wdzięczności za pracę, żadnej mu nie świadczył, najmniejszego nad nim, w chorobie nawet ostatniej respektu nie miał, a ciało jego, jako bydlęcia w gnoju pochował, albo bez pogrzebu porzucił. Protestacya ta przed Bogiem obszernie uczyniona, pełna jest nabożeństwa. W starym osobliwie wieku będąc, często się psem zgniłym nazywał; i za takiego z serca poczytał. Po każdej mszy wszystkich nieprzyjaciół swych, dobroci Boskiej polecał, we krwi Chrystusowej ich topiąc i obmywając. Raz kartę znalazłszy, na której przeciw niemu coś było ostrzej napisano, wdzięcznie ją ucałował, i aż do śmierci jak co drogiego chował. Jakie ku przeczystej Pannie, (którą najdroższą Matką nazywał,) serce miał, trudno wypisać. W dzień Niepokalanego poczęcia, za dziedzictwo się jej wiecznie oddawszy, gdy to ślubem i przysięgą stwierdził, bardzo świątobliwe od niej, przez wnętrzne oświecenie, wziął nauki. Też Matkę Boską obrał sobie wzajem za dziedziczkę, i z nią się napotem, jako i z przedwieczną mądrością zaślubił pilnie się do tego, i długo przez różne nabożeństwa przyprawiwszy, w każdym miesiącu przez tydzień jeden, na cześć jej, ofiary święte sprawował. Miesiąc zaś Październik wszystek, na jej wychwalenie obracał, żywot jej rozpamiętywając, i łaski przez nię ludziom wyświadczone: często o niej rozmawiał, codzień, wysokie jej tytuły, których (365. sobie zebrał) na rozmyślaniach uważał. Na każdy dzień w jakimkolwiek uczynku, jej przykładu naśladował, najsłodsze imię jej, na ciele swem mocno, nie bez bolu wyciskając, i jakby się nim piątnując. Ile razy z komórki wychodził, wprzód jej obraz nabożnie z uczciwością całował, i tak siebie samego, jako i komórkę swoję, i sprawę, dla której odchodził, synowskim jej affektem polecał. Okrom zwyczajnych kościołowi Bożemu uroczystości, miał wiele prywatnych na każdy miesiąc, świąt: jako to wtórego dnia Stycznia, święto dobrej otuchy i przyszłego powodzenia przez następujący rok, którego dnia, aktów miłości Boskiej 365. Bogu odawał. W Maju święto wszystkich Jezusowych głupców, i krzyża jego miłośników. W Czerwcu święto hojności przeciw Bogu. Świąt podobnych z Ducha Ś. wymyślonych przez rok obchodził 66. a wszystkie z przedziwnem nabożeństwem. Marzec cały, na uważaniu zacności gorącej modlitwy trawił. Panna przeczysta, ustawiczne mu z Bogiem spojenie, osobliwie przez affekt miłości uprosiła. Na postępki swoje tak pilne miał oko, że każdego dnia kilka razy wszy-

stkie sprawy swoje roztrząsał. Do śmierci codzień, najmniej się trzy razy gotował, rano, w południe, i przed snem, którego czasu na łóżku leżąc, i jakby już konając, wszystkich tych aktów z serca dobywał, które pobożni ludzie umierając, wzbudzać w sobie zwykli: tygodniowe także posty wszystkie, i jutrznią z kapłańskich pacierzy, we Środę każdą, na uproszenie szczęśliwego zejścia ofiarował Bogu. Spowiedź co miesiąc, i na końcu roku każdego, tak czynił, jakby ostatnia być miała. Aż też w śmiertelną gorączkę zapadł, acz i w tej niemocy, rózgami się dni tych, których choroba ulżyła, smagać nie zaniechał, sakramentami świętemi opatrzony, lubo mowę zamknął, z Bogiem rozmawiał; wielkim prałatom, którzy się do niego nacisnęli, błogosławił; a potem ręce w niebo podnosząc, lat mając 71. z ciała tego śmiertelnego, na wolność synów Bozkich wyszedł, w roku 1662. dnia 2. Kwietnia. Wkrótce go dobroć Boska wsławiać cudami poczęła: bo naprzód ciało jego nic nie naruszone, okrom samej głowy znaleziono, w lat cztery i 6. miesięcy, to jest 1666. a jednak i trumna już była po wielkiej części zgniła, i szaty w proch się obróciły. Język z tem wszystkiem był nieskażony, znać w nadgrodę żarliwych kazań, i rozmów jego, któremi wielu ożywiał. Nadto wielu ludzi wdzięczną wonią, z ciała jego uczuli. Widzieli w tym czasie, ciało jego takie, Maciej Maryan Kurski biskup Enneński, suffragan Poznański i dwaj inni komissarze, z których jeden Stanisław Grudowicz, w wieczór przed tą rewizyą, do domu przyjechawszy, nic zgoła nie wiedział, co się jutro dziać miało: a gdy się przez sen uspokoił, widział, jakby go ktoś do oglądania ciała Kasprowego, twarz zasłonioną mającego prowadził. Jakoż prawdziwie twarz zakryta (czego jednak on niewiedział) u Ks. Kaspra była. Zdało mu się nad to dalej, iż gdy wszystko ciało opatrzywszy, chciał jeszcze i twarz widzieć, jakby tego Kasper ręką kiwając zabraniał. Nazajutrz, coby to za sen był, gdy myśli; w tem posłaniec od Ks. officyała Poznańskiego Dobrzelewskiego przychodzi. Idzie tedy nic się nie bawiąc, i tam między innemi dyskursami sen swój powiada, co usłyszawszy officyał, zdumiał się, i zeznał, że go w tej samej sprawie i wezwał, i zażyć chciał. Alexander à Ludinhaus Wolff starosta Feliński, na oczy tak ciężko falując, że o utratę jednego oka szło, skoro metal Ks. Kaspra, do oczu przyłożył, tegoż momentu zbył boleści. Piotr Woliński w niebezpieczną zapadłszy niemoc do Ks. Kaspra się udał, ten mu się na jawie pokazał i obierać mu kazał, coby chciał, czy w tem życiu przybolеć, a kwitowanym być z czyśca, czyli też lekką śmierć, a w czyścuresztą wypłacać się Bogu

za grzechy; obrał sobie pierwsze, i zaraz dziwne i samym doktorom nieznajome boleści go zdjęły: przystąpiły do tego nie lekkie od czarta najazdy. W tych razach, stawał co raz w oczach jego Ks. Kasper, i już dusznych nieprzyjaciół płaszał, już strapionego cieszył, nakoniec czas mu śmierci oznajmił. Dorota Gnińska wojewodzina Pomorska w śmiertelnej chorobie od medyków opuszczona, wezwawszy przyczyny Ks. Kaspra, do zdrowia pierwszego niespodzianie przyszła. Józefowi Gorskiemu dwadzieścia i trzy wrzody, na nogi się wyrzuciły, którym gdy żaden doktor poradzić nie mógł, kawałka ornatu, w którym Ks. Kasper był pochowany do wrzodów przykładając chory, za tydzień zdrowym na nogi został. Anna Wolińska tak chorobami sciśniona, ze się konać zdała, od jednego do Ks. Kaspra ofiarowana, z niemocy zdrowa wyszła. N. Bardski na sumieniu ciężko uciśniony, podwakroć z tego uwolniony przez przyczynę Ks. Kaspra, dwie srebrne tablice do niego ofiarował. Pisał wiele ksiąg ducha Bożego pełnych których długi regestr, autor życia jego Ks. Daniel Pawłowski wypisał, w druku te się jego księgi znajdują, a naprzód w Kaliszu 1686. *in fol.* tom pierwszy ksiąg jego wydrukowano, między któremi są też tam niektóre, już przedtem z prasy wyszłe. 1mo. *Tractatus de brevissima ad perfectionem via, & Calissii* 1682. *in* 8vo. 2do. *Tractatus de Gratia delectante & Vincente.* 3tio *Negotiatio spiritualis per varias industrias, aeternis intenta lucris, & Cracov.* 1674. *in* 12. 4to. *Fasciculus Exercitiorum et considerationum de praecipuis virtutibus Christianae fidei, & Crac. in* 4to 1662. 5to. *Tractatus de Moribus, amore, servitio, aeternae sapietiae.* 6to. *Provisiones senectutis in tres partes distributae, & Caliss.* 1673. *in* 8vo. 7mo. *Centum modi meditandi Passionem Domini, & in* 8vo *Lubl.* 1652. *& in 4to* 1652. 8vo. *Industriae Examinis.* 9no. *Considerationes in Dominicas totius anni.* W drugim zaś tomie *in fol.* 1691. w Poznaniu, przekrukowane te jego księgi. 10mo. *Exercitia in* 12. *menses distributa.* 11mo. *Novellus Religiosus.* 12mo. *Vota religiosa, seu tractatus de Votis religiosis in Communi et in particulari.* 13tio. *Considerationes de religioso Mancipio.* 14to. *Considerationes de soliditate Virtutis.* Osobno zaś wyszły. 15to. *Sol in virtute sua Jesus Christus in splendore suarum excellentiarum spectabilis. Cracov.* 1662. *in 4to.* 16to. *Deklaracya memoryału Processu Akademii Krakowskiej między stany koronne podanego* 1632. *in 4to.* 17mo. *Tractatus de Effectibus fructu et applicatione Sacrificii Missae. Pragae* 1*ma edit.* 1713. *in 4to.* 18vo. *Sublimitas perfectionis reli-*

giosae, 79. *discursibus explicata. Pragae* 1713. *in 4to.* 19no. *Stromata de Passione Domini in fol.* 20mo. *Festum Dignationum.* 21mo. *Paradoxa Verbi Incarnati.* 22do. *Meditationes in festa totius anni.* 23tio. *Septem accommodationes Passionis et Orationis Dominicae.* 24to. *In Passionem Domini Meditationes* 46. *juxta numerum dierum Quadragesimae.* 25to. *Coronis sive dissertatio de perpetua cruce Christi Domini ab instanti Conceptionis, usque ad instans mortis suae.* 26to. *Droga doskonałości Chrześcijańskiej na trzy części rozłożona. Calissii in 8vo* 1665. 27mo. *Przemysły Zysku duchownego, albo nauki do prędkiego w drodze Bożej postępku. Gedani* 1672. *in* 12. 28vo. *Liturgicae Observationes Sandomir.* 1717. *in* 12. To w nim podziwienia godna. Pierwsza, że ksiąg żadnych nie zażywając, takie rzeczy napisał, jakich w drugich księgach nie znajdziesz. Druga, że gdy miał, albo pismo święte, albo doktora którego świadectwo przywodzić, w księgi nie patrzał, a przecie słowo w słowo, rzecz wszystkę przytacza. Trzecia, że tegoż zaraz czasu, i nic nieprzerywając pisał, i na pytania innych, jak potrzeba było, odpowiadał. Czwarta, że nigdy nic nie zmazał, ani limował poprawując. Nadto przy tak zatrudnionych urzędach, tak wiele pisał, to jest nawet i w drogach gdy prowincyą dwa razy rządząc, objeżdżał, i do Rzymu, dokąd dwa razy prokuratorem z tej prowincyi jeździł, raz 1636. drugi raz, 1643. Dwa razy Elektorem, raz na kongregacyą generalną ósmą 1646. drugi raz na dziesiątą 1652.

Drużbiński, wspominają ich księgi grodzkie Ostrzeszowskie, i *u Okol. tom.* 1. *fol.* 421. znajdziesz, że Drużbińska była za Zadzikiem herbu Korab.

Drużyna *herb.* Ponieważ herb Drużyna, jedenże jest z herbem Śreniawa; a samym się tylko krzyżem od siebie różnią, do tego jedneż ich początki: bo albo ten od tego poszedł, albo tamten od tego. Nadto, że temi czasy już niektórzy herb Drużynę, Śreniawą, i Śreniawę Drużyną zowią, dla tego ja o tym klejnocie, początkach, przodkach, familiantach, pod herbem Śreniawa, da Bóg mówić będę.

Drwalewski *herbu Ogończyk w Kujawach*, to nasi pisarze, atoli że Drwalewscy z Drwalewa w Łęczyckim herbu Rolicz używają, widziałem sam pieczęć tego domu, chyba że insi są Ogończykowie, inni Roliczowie. Stanisław podsędek Łęczycki, 1589. z sejmu naznaczony do korrektury praw koronnych. *Constit. fol.* 516. *et* 1601. *fol.* 734. Jędrzej w Łęczyckim umarł 1645. rotmistrz sławny *Starowol. in Monum.*

Drwalewski *herbu Przyrowa*, w Mazowszu. Wojciech kustosz Kurzelowski 1609. z Synodu prowincyalnego

Piotrkowskiego, naznaczony do kompozycyi między stanem duchownym i rycerskim *Acta Synodi.*

Drwęski *herbu Gozdawa.* Franciszka Drwęska była za Stanisławem Szpotańskim. —

DRYA HERB.

Mają być między dwiema liniami, które od prawego boku tarczy, na lewy ukosem idą, trzy kamienie żółte w polu czerwonem na helmie trzy piora strusie. Tak go opisali, *Paprocki w Gniazdzie fol.* 706. *i* 1174. *O herb. fol.* 505. *Okol. tom.* 1. *fol.* 166. *MS. Ks. Kojałow. Bielski fol.* 298. atoli mnie się herb widzieć dostało Jędrzeja Lisieckiego takim kształtem, na tarczy trzy kamienie białe, kwadratowe, w złoto oprawne, nad hełmem skrzydło o siedmiu piorach, i noga, białe; na skrzydle w polu czerwonym trzy kamienie takież jak i na tarczy. Ten herb z Burgundyi do Czech przeniesiony, przez jednego rycerza Mutyna nazwanego, zkąd też od jego imienia, Mutyną ten herb niektórzy zowią. Ztamtąd przez dwóch hrabiów Wilhelma i Hèrmana wszedł do Anglji. Paprocki powiada, że ten Mutyna pierwszy z tym herbem do Polski przyszedł, gdzie gdy za czasów Bolesława Krzywoustego, na różnych expedycyach mężkiego serca dał dowody, od niego w dobra opatrzony, familią tę u nas rozmnożył. *Okol. z Anonima i Biel. fol.* 185. twierdzą, że za czasów Bolesława Wstydliwego, dopiero z tym herbem w królestwie tem zawitał Stanisław, czyli jako Bielski chce, Swatysław rycerz, ten sobie mężnie poczynał, w owej z Rusią u Piety potrzebie, od Pudyka książęcia szczodrze był udarowany koło roku 1266. atoli musi być w Polszcze dawniejszy: bo Petrindus Drya, już był kasztelanem Wojnickim 1242. Maciej Drya dziekan Poznański 1439. *o którym Długosz pisze in Vitis Episcop. Posnan.* że Lasockiemu do biskupstwa Poznańskiego przy elekcyi sprzyjał, tegoż czy inszego Macieja, kanonikiem Gnie-

znieńskim wspomina, *Damalew. in Archiep.* 1443. Stanisław Drya proboszcz u Ś. Ducha w Sierpsku 1623. *Luc. Paproc. Łaski fol.* 56. Niektórzy z Czeskiej historyi przydają; że wyżej wspomnieni hrabiowie Wilhelm i Herman, zaraz na początkach krzewiącej się w Czechach religji katolickiej, klasztor fundowali pod tytułem Ś. Wilhelma. Taż historya namienia, że Adryan Drya był marszałkiem dworu, u Rycharda hrabi Kornubji, brata Króla Angielskiego 1264. i że w elekcyą, kiedy go obierano na Cesarstwo, siła mu do tego pomagał, bo był mąż wielkiego zachowania i godności. Drudzy piszą, że Bernard Święty Klarewalleński opat, był z tej familji, atoli zbija ich Paprocki, i powiada, że tę miał autentyczną wiadomość, że w herbie tego świętego, w czarnem polu, były dwie linie szachownicy, na ukos od prawego boku, na lewy idące, na szachownicy zaś pola białe i czerwone. Zwał się zaś ten herb jego, *Gaudium* albo Wesele. Z Litwy pierwszy na siebie i dom swój przyjął herb Drya, Mikołaj Tawtygerd na sejmie Hrodelskim 1413. *Stat. Łaski fol.* 127. *Stryjkowski.*

Herbowni.

Bożejowski,	*Kiszewski,*	*Osiecki,*
Chłapowski,	*Kopydłowski,*	*Radecki,*
Czyżowski,	*Kozaryn,*	*Runowski,*
Dziechtarski,	*Krepsztul,*	*Siąski,*
Estka,	*Kwinta,*	*Tawtygierd,*
Gorecki,	*Lisiecki,*	*Tomicki,*
Grabieński,	*Łukomski,*	*Trampczyński.*
Grodzicki,	*Modlibowski,*	*Wysocki,*
Jenicz,	*Mroczyński,*	*Żernicki.*

Podobny do Dryi, herb był Wilcholda biskupa Chełmińskiego 1390. który z nadgrobku jego wypisał, *G. Jongell. in Purpura D. Bernardi*, to jest w polu białem pas rycerski, a na nim trzy kostki, na jednej z nich sześć punktów, na drugiej pięć, na trzeciej cztery wyrażono.

Dryon. Mikołaj Dryon, dla zasług rycerskich w wojsku koronnem, idygenat otrzymał na sejmie 1676. *Constit. f.* 58.

Drzemlik *herbu Korczak*, w Chełmskiej ziemi. N. Drzemlik pod Pskowem odważny żołnierz. *Biel. fol.* 782. Tomasza i synów jego chwali *Paprocki w Panoszy.*

DRZEWICA HERB.

Ma być miesiąc żółty, rogami do góry obiema obrócony, tak jak w herbie Leliwa, gwiazda jedna między rogami księ-

DRZEWICA HERB.

życa, druga pod księżycem, w polu błękitnem, na hełmie pięć piór strusich, luboć drudzy tylko trzy składają. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1074. *O herb. fol.* 573. *Okol. tom.* 1. *fol.* 188. *MS. Ks. Kojałow.* Początek tego herbu ztąd wywodzi, *Paproc. w Gniazdzie:* Prokop z Drzewicy, gdy Leszkowi Czarnemu pierwszy tę nowinę przyniósł, że go Polacy sobie za monarchę obrali, od niego krom inszych podarunków i ten klejnot sobie nadany, wyniósł; drudzy chcą, że do dawnego herbu Prokopa, w którym gwiazdę nosił jednę, aukcyą otrzymał, księżyc i drugą gwiazdę. W poźniejszej zaś o herbach księdze, tenże powiada, że z tej okazyi nabyty. Arkadyusz niejaki cudzoziemiec, gdy w wojsku książęcia Sieradzkiego z Piasta linji idącego, wojenną służył, Litwa ogniem i mieczem, zapadłszy w te kraje, wszystko niszczyła, wysłany w pierwszej straży, skoro postrzegł, że Litwa ubezpieczona koczuje, sprawiwszy lud sobie poruczony, uderzył na zagon pogański i szczęśliwie na głowę poraził. Tem zaprawiwszy się dobrze na obciążonej łupem Litwie, co prędzej następującemu wojsku Polskiemu znać daje, aby nadciągali: jakoż przypadli, i wiele Litwy pobili: za co Arkadyusz od książęcia wziął na wieczną pamiątkę herb, tym kształtem ułożony. A że ta potyczka naszych wygrana pod wsią Drzewicą była, dla tego i herb Drzewica nazwany. Tegoż herbu Drzewica, Drzewicki zakonu Ś. Benedykta Ś. teologji doktor, przeor na górze u Ś. Krzyża pod Sendomierzem.

Herbowni.

Drzewiecki, Jeż, Kadłubowski, Ługowski, Mikułowski, Mniszkowski, Popławski, Protaszewicz, Sierzchowski, Stokowski, Zajączkowski.

Drzewicki *herbu Ciołek*, w województwie Lubelskiem. Jednejże z Maciejowskiemi dzielnicy, ale od dóbr Drzewicy tego imienia nabyli, jest ta Drzewica w województwie Sendomierskiem, w której kościele chowano i czczono niegdy, głowę Ś. Jana Chryzostoma, infułata Konstantynopolitańskiego, w Rzymie od jednego z tej familji Biskupa (rozumiem że Macieja o którym niżej) uproszoną, i temu miejscu oddaną ku weneracyi, atoli podczas wojny Szwedzkiej i Kozackiej, ten święty depozyt zginął: bo gdy ci łupiezcy świętokradzcy, na srebro w które była oprawna chciwi, łamać go poczęli, i świętą relikwią pokruszyli, świadczy *MS. życia Ś. Bonifacego Męczennika.* Piotr i Wincenty Drzewiccy podpisali *inter praesentes*, list Jagiełła Króla dany miastu Lubelskiemu. Długosz w roku 1341. pisze, ze gdy Król Jagiełło był w obozie, podczas expedycyi wojennej, pod niebytność Pieczętarzów koronnych, oddano było pieczęć królewską, Mikołajowi Drzewickiemu herbu Ciołek, kustoszowi Sendomierskiemu, prałatowi i mądrością i wiernością ku ojczyznie dobrze zaleconemu. Jan sekretarz królewski, poseł do Króla Czeskiego od Kazimierza Króla 1477. *Crom. l.* 28. *Biel. fol.* 468. Jakób z Drzewicy kasztelan Zarnowski 1496. podpisał elekcyą Jana Albrychta Króla, *u Łask. w Stat. fol.* 110. Jego to zda mi się syn był, Waleryan sekretarz królewski, umarł 1520. wieku swego 21. któremu nadgrobek w Krakowskiej katedrze, dwaj rodzeni bracia wystawili, Maciej podkanclerzy koronny, i biskup na ten czas Przemysłki, i Jędrzej stolnik Krakowski. *Starowol. in Monum.*

Maciej arcybiskup Gnieznieński, był najprzód kantorem Sendomierskim i sekretarzem królewskim 1496. *Stat. Łask. fol.* 110. potem proboszczem Szkalmirskim i podkanclerzym koronnym 1504. też pieczęć trzymał z biskupstwem Przemysłkiem 1505. *Ibidem fol.* 120. Trzech Królów pieczętarz godny, Jana Albrychta, Alexandra, i Zygmunta I. niespracowany koło dobra kościoła i ojczyzny minister, czuły koło owieczek swoich pasterz. Wpadłci był wprawdzie lubo niewinnie w suspicyą, jakby po śmierci Albrychta Króla, tknął się skarbów królewskich, najwięcej ztąd ją sobie roszczono, że pod jego dozorem złożone były; dla tego Fryderyk kardynał, królewski brat, arcybiskup Gnieznieński, a oraz biskup Krakowski, do więzienia go był wtrącił, wkrótce jednak, że się niewinność jego pokazała, wolnym puszczony, i infułą Przemyslką uczczony, a po Łaskim wziął pieczęć wielką koronną. Z Przemysłkiej posuniony na Kujawską 1513. żeby był tem lepiej pasterki swój urząd piastował, kanclerstwo spuścił. Z Królem Zygmuntem na kongres Wiedeński jeździł,

na cześć S. Stanisława biskupa, kościół drewniany wystawił 1524. i poświęcił, a że toż samo przypisują Sienińskiemu, po którym piąty na tej katedrze był Drzewicki musi być, ze ten od Sienińskiego postawiony kościół, jakąś przygodą czyli ogniem prędko zniszczał. Kapitularz albo miejsce dla kongressu kanoników Kujawskich, przy katedrze wymurował 1518. Katedrę zaś swoję już apparatem, już księgami do śpiewania w chórze, już laskami srebrnemi i krzyżem pozłocistym przyozdobił. W legacyach różnych, jako wielkiego rozsądku senatora zażywano. Do Litwy po Zygmunta I. na tron go Polski zapraszając 1506. *Biel. fol.* 504. *Vapov.* do Wenetów, stronę wojny Tureckiej, do Węgier 1517. żeby był Ludwika Króla Węgierskiego jeszcze niedorosłego, przy dziedzicznem państwie utwierdził. *Biel. fol.* 537. Gdy się w jego dyecezyi Luterska sekta w Gdańskiem mieście szerzyć poczęła, kościoły łupiąc, księży prawowiernych wyrzucając, obrządki kościelne profanując, oparł im się wielkiem sercem Maciej, Zygmunta I. Króla do Gdańska sprowadził, który buntowników na gardle skarawszy, magistrat katolicki, luterski zrzuciwszy, ustanowił. Wieś od stołu swego Biskupiego Siedlec, z Stanisławem Waliszowskim zamienił, za inną Wola Skarbkowa nazwaną, przydawszy do tego sto pięćdziesiąt i pięć grzywien. Z młynów Wolborskich, co rok naznaczył czternaście grzywien na aniwersarz, za duszę swoję; któryby się co kwartał odprawiał. Przy koronacyi Zygmunta Augusta, dawna kontrowersya między nim, i Janem Latalskim biskupem Poznańskim odnowiona, o prawo do koronacyi Królów Polskich, Łaski arcybiskup Gnieznieński, obojga stron wysłuchawszy racyi, za Drzewickim przeciwko Latalskiemu sentencyą ferował, która jednak nie promulgowana, że Latalski chciał się lepszemi dokumentami bronić: atoli potem Drzewicki arcybiskupem Gnieznieńskim zostawszy, biskupom Kujawskim to prawo przysądził 1532. Na prymasowstwie lat cztery bez dni 17. przeżywszy, umarł świątobliwie 1535. w Gniezne pochowany. Król Zygmunt wielce się w nim kochał; Karol Cesarz siła mu się świadczył, ile że z Rafałem Leszczyńskim na sejm Frankfordski wysłany posłem, wiele się do tego przyczynił, że Karol Cesarzem obrany. Mansyonarzów w Przemyślu przy katedrze fundował. *Damalew. in Episc. Vladislav. et Archiep.* Jest w druku jego *Epistola ad M. Antonium Maurocenum Venetum, in libro Callimachi impresso Haganoae in 4to.*

Jędrzej stolnik Krakowski, brat Macieja arcybiskupa, którego syn Maciej kanonik Krakowski, proboszcz Kujawski, Jana Drohojewskiego biskupa Kujawskiego, od całej kapituły

upominał nie raz, aby herezyi górę w dyecezyi tej biorącej, tak jako na dobrego pasterza należało, opierał się; i Jakóbowi Uchańskiemu odważnie stanął, gdy to biskupstwo opanował, bez konsensu stolicy apostolskiej. Zostawił przy katedrze Kujawskiej, statuę S. Wojciecha srebrną pozłocistą, a gdy się do Rzymu na jubileusz wielki wybrał, tam pobożnie życie zakończył 1575. wieku swego 72. w kościele S. Łucyi pochowany. *Starowol. in Monum. Damalew. in Praeposit. Vladislav.* Jan scholastyk Łęczycki 1540. podpisał list Zygmunta Króla dany miastu Lwowskiemu. Barbara Stanisława Tarnowskiego herbu Leliwa wojewody Sendomierskiego i podskarbiego koronnego małżonka, owdowiała 1586. N. Dunina Piotra.

Adam kasztelan Inowrocławski starosta Gostyński i Inowłodzki, z sejmu 1564. naznaczony do lustracyi dóbr królewskich na Rusi 1564. *Constit. fol.* 40. i 1569. *Constit. fol.* 154. córka jego była, za Erazmem Barzi herbu Korczak. Barbara za Kretkowskim kasztelanem Brzeskim Kujawskim, umarła 1622. *Lutnia siedmiostrojna.* Synowie Zygmunt i Adam. Jędrzej 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constit. fol.* 427. Jan kanonik Gnieznieński, sekretarz królewski 1617. *Acta Castren. Ostrzeszov.* Jerzy, który żonie swojej Annie, Piotra Bala podkomorzego Sanockiego córce, w Kraśniku nadgrobek wystawił 1623. *Starowol. in Monumen.* Stanisław stolnik Lubelski, poseł na sejm 1661. ztamtąd komissarz do rewizyi skarbu koronnego, *Constitut. fol.* 16. miał za sobą Katarzynę Myszkowską, z której syn Adam podsędek Lubelski 1670. podpisał elekcyą Króla Michała, miał za sobą Sydonią Mniszkownę, z której trzech synów, Alexander, Stanisław, i Jan, jest tego Adama w druku, *Zodiacus Horoscopum reducens* 1636. *in* 4. *Zamoscii*, córka zaś Stanisława, Zofia Katarzyna 1674. Krystyna Stanisława Dąbskiego małżonka.

Alexander wojewoda Lubelski, a przedtem najprzód podkomorzy Lubelski 1690. *Constit. fol.* 8. potem kasztelan, nakoniec wojewoda, z sejmu 1703. deputat na trybunał fiskalny. *Constit. fol.* 9. Siostra jego Barbara, była za Michałem Ryszkowskim herbu Nowina podczaszym Łukowskim, córka Konstancya za Sołtykiem kasztelanem Bełzkim, z synów zaś jego dwóch, młodszy w szkołach Lubelskich młodo umarł. Hieronim starszy miał za sobą Katarzynę Brzezińską herbu Łabędź, ale zszedł bezpotomny. Druga córka wojewody, była za Janem Ignacym Działyńskim wojewodą Pomorskim.

Drzewiecki *Borsa herbu Nałęcz.* W kościele Opatowskim, widziałem z tym herbem nadgrobek Alexandrowi

Borsie z Drzewice Drzewieckiemu, zmarłemu 1674. wystawiony u OO. Bernardynów. Stanisław także Drzewicki żonie swojej w Krakowie u OO. Reformatów nadgrobek z tym herbem przydał 1688. Drzewicki Borsa łowczy Buski, miał za sobą Annę Czarnowską chorążankę Grabowiecką. W informacyi z tego domu przysłanej mi, piszą ich z Drzewec Drzewieckiemi. Wacław kasztelan Zawichojski spłodził syna Jana, Jan Mikołaja stolnika Chełmskiego, i innych. Mikołaj z Gorskiej Tomasza stolnika Chełmskiego, ten z Romanowskiej podkomorzanki Chełmskiej, zostawił syna Felicyana i innych. Felicyan najprzód stolnik Chełmski, potem sędzia, dalej podstaroście grodzki, a teraz sędzia ziemski Krzemieniecki, był trzykroć deputatem na trybunał koronny, raz z ziemi Chełmskiej, dwa razy z Wołyńskiego; mąż rzetelności starożytnej, i bogobojności, złączył się był dożywotnie z Konstancyą Węgleńską, z której córka Antonina z Antonim Jabłonowskim podczaszym Buskim zmówiona, synów dwóch Stanisław scholastyk Chełmski w młodym wieku, i świat i nadzieje o sobie dalsze, do grobu zaniósł; drugi Piotr stolnik Chełmski pisarz grodzki Łucki teraźniejszy, poseł na konwokacyą 1733. temu Maryanna Wiśniewska chorążanka Pińska, córka Stanisława, dwóch synów powiła Felicyana i Stanisława.

Tenże Piotr poźniej podkomorzy Krzemieniecki miał córkę Annę którą wydał za Celestyna Czaplica łowczego w. koronnego, i synów (jak chce *Krasicki w przypisach*) trzech, z których Felicyan sędzia ziemski Krzemieniecki. — Podług tegoż *Krasickiego* ten Piotr Drzewiecki podkomorzy, pojął potem powtórnie *Leduchowską*, która nie mając z nim potomstwa, po śmierci jego poszła za księcia Jana Sanguszkę syna z *Duninowny* Pawła Sanguszki marszałka W. Litewskiego.

Drzewiecki *herbu Ogończyk,* w województwie Łęczyckiem. Drzewiecki Wojciech mąż rycerski, dobra sobie w krwawych zasługach nadane, w województwie Smoleńskiem leżące, puścił Alexandrowi Gosiewskiemu wojewodzie Smoleńskiemu, o czem namienia konstytucya 1631. *fol.* 20. N. Drzewieckiego męża walecznego i dobrze ojczyznie zasłużonego wspomina konstytucya 1662. *fol.* 34. Jan wydrukował, *Oracyą swoję na pogrzebie Jerzego Ossolińskiego Kanclerza.*

Drzewiecki *herbu Rawicz. Paproc. in Strom.* o nich namienia. Z tych Jędrzej z Drzewce Drzewięcki, miał za sobą Dorotę Stanisława Tomaszewskiego herbu Ślepowron małżonkę. Jan skarbnik Kijowski 1632. i Samuel. Mikołaj z ziemi Czerskiej podpisał elekcyą Jana III. Mikołaj w Sendomierskiem 1632. N. Drzewiecki miał za sobą Zuzannę

Mieleszkownę. N. Drzewiecki cześnik Bracławski Kłoczowską 1702. Franciszek deputat na trybunał koronny 1725.

Drzewoszewski *herbu Zaręba*, w Łęczyckiem województwie. Kazimierz, Alexander, i Hieronim 1648.

Dubaniewski *herbu Brochwicz 2do* w Przemyslkiej ziemi. O tych sam tylko *Paprocki w Gniazdzie Cnoty* pisze, ale podobno się myli.

Dubaniewski *herbu Ostoja*, także w Przemysłkiej ziemi, tych Rokosz biskup Kamieniecki do herbu swego przyjął za czasów Kazimierza Wielkiego. Z tych jeden był łowczym Przemyslkim za czasów Paprockiego.

Dubkowski *czy Dąbkowski herbu Junosza*, w Płockiem województwie.

Dubieniecki, w Wileńskiem województwie. Paweł, Krzysztof, Mikołaj 1648. podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Dubina *herbu Zagłoba*, w księztwie Litewskiem, kwitną Dubinowie Kniażyccy w powiecie Grodzieńskim; atoli ztą odmianą w herbie, jako świadczy *Kojał in MS.* że dwie strzały na krzyż w podkowę kładą. Paweł Dubina Kniażycki za Karola Chodkiewicza pod Chocimem był rotmistrzem piechoty Węgierskiej, a przedtem towarzysz Usarski, miał za sobą Morawicką, z której zostawił synów Piotra, Jana, Łukasza i Samuela ludzi rycerskich. Jan Dubina Kniażycki, miał za sobą Joannę Micinciankę, córkę Olbrychta podstarościego Grodzieńskiego. Stanisław, Antoni, Jędrzej i Piotr 1674. w Słonimskim powiecie. Adam 1700.

Dubrawski *herbu Sas*, w Przemysłkiej ziemi. Tomasz Dubrawski podsędek Halicki z sejmu 1567. *Poborca, Constit. fol.* 146. posłował na sejm 1569. *Constit. fol.* 171. N. Dubrawski podstarości Zarnowiecki, którego dwie córki były, jedna za Stanisławem Sładkowskim, druga za Czarnockim. *Baran.* Dubrawskie Magdalena i Teresa, zakonnice u Wszystkich Świętych we Lwowie. Dubrawska była za Czarnieckim Wojciechem pisarzem grodzkim Chęcińskim. Jędrzej komissarz do rozgraniczenia od Węgier, z sejmu 1676. naznaczony. *Constit. fol.* 31. Franciszek podkomorzy Przemysłki, lat swoich większą częć w obozie z wielką męztwa swego chwałą przepędził, krwi i zdrowia dla ojczyzny nie żałując. Niemniej ojczystej swobody językiem i gładką dziwnie wymową bronił, z tąd dwa razy w izbie poselskiej marszałkował, raz 1649. drugi raz 1654. Ztąd Jan Kazimierz Król Polski, z pieczęcią go mniejszą koronną potykał, ale za nię podziękował. *Potocki centur. fol.* 350. piękne eno-

cie jego pochwały zapisał, a zakon nasz, jako szczególniej łaskawemu na siebie, wieczną przed Bogiem pamięć; świat ten pożegnał 1665. *Histor. Coll. Jarosl. Mariani.* Syn jego Paweł Konstantyn dziekan Łucki i Przemyslki, kilka razy deputat na trybunał koronny, a potem w roku 1691. suffragan Przemyslki.

Synowica tego Dubrawskiego suffragana Przemysłkiego poszła za Dębińskiego cześnika Krakowskiego. — W województwie Kijowskiem roku 1781. Andrzej Dubrawski sędzia grodzki Żytomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Dubrowiccy *książęta.* Dubrowicka księżna, Bazylego książęcia Sanguszka małżonka, koło roku 1490. *Geneal. Czartorysk.* Jerzy Ks. Dubrowicki, w r. 1503. od Tatarów nad Prypeciem rzeką grassujących zbity. *Kojałow. part. 2.* Tenże czy inszy Jerzy, wojewodą Kijowskim od Zygmunta I. ogłoszony 1542. *Stryjkow. lib. 24. cap. 5.* tenże Jerzy czy Janusz, wojewody Trocki od roku 1544. zszedł z tego świata 1549. *Stryjkow. lib. 24. cap. 5. fol. 760. i 762.* Któryś z nich, pojął był córkę Mikołaja Radziwiłła wojewody Wileńskiego i kanclerza Litewskiego. *Geneal. Radziw.*

Duchanicz, w Lubelskiem województwie. Paprocki i Okolski o nich nic pisał.

Duchnowski, w ziemi Łomżyńskiej. Piotr Duchnowski podpisał elekcyą Jana III.

Duczymiński *herbu Rogala* w Mazowszu, Podgórzu, i Wielkiej-Polszcze. Agnieszka Duczymińska, ksieni klasztoru Kaliskiego 1630. *Gold. Bractwo.* Jan starosta Janowski, poseł na sejm 1613. ztamtąd delegowany do uspokojenia Związanego wojska. *Constit. fol.* 6. i 1637. deputat na trybunał skarbowy. *Constit. f.* 3. Zygmunt w Sendomierskiem 1632. Stanisław starosta Ostrołęcki, Wojciech, Wiktor, Konstantyn, Kazimierz, posłowie ziemi Łomżyńskiej 1648. Jan i Franciszek w ziemi Nurskiej. Jan chorąży Ciechanowski, posłował na sejmy 1661. 1662. zkąd zażywała go ojczyzna, już na trybunały Radomskie, już do rewizyi skarbu koronnego. N. sędzia Zakrocimski 1641. *L. Paproc. Łaski f.* 62. Zygmunt w ziemi Wyszogrodzkiej 1674. Duczymińska chorążanka Parnawska, była za Janem Borowskim herbu Jastrzębiec. Stefan w Przemyslkiej ziemi, miał za sobą Bolestraszycką, pozostałą wdowę po Lityńskim. Bartłomiej wydał drukiem, *Exercitium Rhetoricum, jest Oratio in 4to, Cracoviae* 1619. *Typis Mathiae Andreov.* N. była za Adamem Ulińskim. N. miał za sobą Elżbietę Cieszkowską kasztelankę Liwską. Stefan Krystynę Zarębinę, z której syn Alexander.

W r. 1778. Leo Duczymiński miecznik Ciechanowski. — *Krasicki.*

Dudycki. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie w roku 1584. Dudyczów wspominają, *Petricius lib. Histor. Moschov.* powiada, że Dudycki w okazyi z Moskwą pod Dobrzynicą zginął.

Dudziński. Hieronim Dudziński podstoli Mozyrski, w województwie Nowogrodzkiem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. N. miał za sobą Maryannę Hurkownę pisarzownę ziemską Witebską.

DULICZ HERB.

Ma być pół pierścienia, grzbietem do góry obróconego, na którym stoi litera Tau, albo T wielkie zwyczajne: na hełmie pięć piór strusich, tak go położył, *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1193. *O herb. fol.* 680. *Okol. tom.* 1. *fol.* 198. przecież kopersztych, nie według opisania w nim położony: przydaje tenże, że im pierścień na znak wierności ich, w herbie nadano, litera zaś Tau, czyli krzyż taką formą, że byli Greckiej religji. Eliasza Dulicza, który tego herbu używał, i braci jego wspominają, i że się od nich zostało potomstwo.

Dulski *herbu Gryzima*, w Dobrzyńskiej ziemi, przecież w herbie nie trzy liszki, jak inni; ale tylko jednę nosili. Z tej familji był Maciej Dulski, którego syn Jan, jeszcze dziecięciem będąc, zaduszony, gdy go do Najśw. Matki, w Sierpsku cudami wsławionej, ofiarowano, życie odebrał 1617. atoli przydaje *Łukasz Paproc. Łaski fol.* 42. że ten Jan, już ostatni z familji Dulskich Gryzimów zszedł bezpotomnie.

Dulski *herbu Przegonia.* Dom w Prusiech starodawny. Wojciech Dulski chorąży Pomorski, z Katarzyny Rabianki, spłodził córkę, która była za Jabłonowskim z Wicholca herbu Prus, i syna Jana kasztelana Chełmińskiego i Podskarbiego wielkiego koronnego, starostę Brańskiego, Su-

razkiego, Świeckiego, Rogozińskiego, ten z młodych lat na dworze się chował Króla Augusta, któremu się dobrze zasłużywszy, wziął od niego znaczne opatrzenie. Pierwszym związkiem małżeńskim, złączył się był z Rożnową herbu Gryf, ta mu powiła sześć córek, jedna poszła za Mikołaja Działyńskiego wojewodę Chełmińskiego, druga za Tarła starostę Zwoleńskiego, trzecia za Kiszkę starostę Drohickiego, czwarta Elżbieta za Macieja Konopackiego na ten czas podkomorzego Chełmińskiego a potem wojewodę, piąta Zofia ksienią rządziła klasztor panieński w Toruniu 1623. szósta Panną umarła. Drugim związkiem, pojął Mniszchownę, pozostałą wdowę, po Janie Firleju wojewodzie Krakowskim, i marszałku wielkim koronnym, ale z nią nie miał potomstwa. Trzecim, Oleśnicką herbu Dębno podsędkownę Bełzką, siostrzenicę hetmana Zamojskiego, po której, został się syn Jan, ale i matka i syn prędko pomarli 1583. Czwartym, Zofią Herburtownę starościankę Barską, i z tą *sterilis*, Zofia zaś po jego zejściu, poszła za Jana Kostkę wojewodzica Sendomierskiego, Świeckiego i Lipieńskiego starostę. Zygmunt brat Jana podskarbiego, został na ojczyznie w Lubochyni, z córki Rafała Kossa, tylko jednę córkę spłodził, która była za Piotrem Wojanowskim. Siostra tych dwóch braci, zmówiona z Krzysztofem Klińskim. Trzeci brat ich z Rembowskiej, zostawił siedm córek. Jedna z nich poszła za Trzcińskiego Michała sędziego Chełmińskiego, a potem podkomorzego Pomorskiego, dwie Elżbieta i Justyna, za Ciecholewskich, braci rodzonych, czwarta za Elżanowskiego, piątą za Przewoskiego, szósta za Piwnickiego dziedzica na Sapotach, siódma za Czarlińskiego Hektora, z którym spłodziła sześciu synów, z których dwaj młodo pomarli, Marcin zaś Wojciech i Paweł z Czapskiej, którą Bąkowska urodziła, zostawili potomstwo. Szósty Jan Karol opat Pepliński. Podobno był i czwarty brat (luboć drudzy synowcami ich raczej chcą mieć Jana podskarbiego, albo stryjecznemi bracią) Jan Dulski dziedzic na Małżewie, który pojąwszy Rabiankę pozostałą wdowę po Rembowskim, spłodził z nią dwóch synów, Wojciecha i Marcina Dulskich. Z tych Wojciech na ojczyznie został. Marcin był w Podlaszu starostą Rajgrodzkim, z Różnowy zostawił czterech synów, Piotra starostę Rajgrodzkiego i Augustowskiego, z sejmu 1616. komissarzem był naznaczony do rozgraniczenia Mazowsza od Prus. *Constit. fol.* 30. Wojciecha, tego żona Rębowska. Jana dziedzica na Paparzynie, ten trzy razy śluby małżeńskie ponawiał. Pierwszy raz z Bąkowską siostrą chorążego Malborskiego i starosty Kiszewskiego. Drugi raz z Mełdzyńską z Mełdna. Trzeci raz z Orłowską

herbu Cygenberg, z której córka Elżanowska, syn zaś bezżenny. Krzysztofa starostę Rajgrodzkiego i Augustowskiego, z województwa Podlaskiego deputowany podpisał *pactu conventa* Władysława IV. Króla. To *MS. o Familiach Pruskich Załusk. i drugi MS. Konopats.* który przydaje, że Dulska była małżonką Frąckiego, i że Dulsk i Lubochin z Dulską w dom się Wojanowskich przeniósł. N. tych czasów miał za sobą Maryannę Jaskmanicką. Dulska była za Stanisławem Kuczborskim kasztelanem Sierpskim. *Baran.* N. miał za sobą Teofilę Ponętowską. Samuel stolnik Parnawski, żona jego Elżbieta Bekierska, z której córka Maryanna, i synowie Jędrzej, Antoni, Jakób i Rafał.

W roku 1788. Józef Dulski łowczy Trembowolski. — Ignacy stolnik Latyczowski. — *Krasicki.*

Kuropatnicki w dziele swojem w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae* umieszcza *inter magnates* Józefa Dulskiego pod dniem 10. Września 1782. roku zapisanego.

Dunikowski *herbu Abdank,* w Przemyslkiej ziemi. Jan Dunikowski podsędek Przemyslki, z województwa Ruskiego poseł na sejm 1613. ztamtąd deputat na trybunał fiskalny, *Constit. f.* 8. i 1618. *fol.* 4. rotmistrz i pułkownik mężny miał za sobą Ossolińską. N. pisarz grodzki Sanocki z sejmu koronacyi 1633. komissarz do uspokojenia granic od Węgier. *Constit. fol.* 31. Dunikowska Magdalena podsędkowna Przemyslka była za Kasprem Fredrem, druga za Czerniejowskim. *Academus Unicornis.* N. miał za sobą Fredrownę podstolankę Przemysłką.

Dunin *herbu Łabędź.* Piotr Dunin, tego imienia pierwszy szczep w Polszcze; wielką zwycięzkiego imienia chwałą Bolesława Krzywoustego książęcia Polskiego uwiedziony, w pięknej komitywie do Polski przyjechawszy, na dworze się jego czas niejaki bawił, gdzie potem i rycerskiemi dziełami, i pięknemi w młodym wieku przymiotami, i zalceceniem od Króla Duńskiego, tak sobie za serce ujął Krzywousta, że krom tego, że go w obszerne dobra opatrzył, hrabią na Skrzynnie uprzywilejował; żonę mu ze krwi książąt Ruskich, powinną Zbisławy pierwszej małżonki swojej zaślubił. Człowiek był pobożny, rozsądny, każdemu umiejący się akkomodować, a żeby się był tym bardziej Polakom przymilił, języka się Polskiego doskonale nauczył. Gdy Henryka Króla Duńskiego, brat chciwy korony, zabił i Królestwo najechał; Gwilhelm, (którego potem Polacy Świętosławem nazwali) ojciec Piotra, podskarbi królewski, i między Panami Duńskiemi czoło, mając w ręku swoich skarby wszystkie Henryka, a obawiając się, żeby ich tyran gwałtem nie zabrał, przestrzegł Piotra, aby

ludzi zebrawszy, po nich do Danji wyprawił się. Doniósł to Piotr Krzywoustemu, który z wrodzonej chęci do sławy, morzem się od Gdańska do Danji puścił z wojskiem, dokąd szczęśliwie w okrętach przypłynąwszy, bez żadnego odporu na ląd wysiadł: Abel tyran to usłyszawszy, i tronu, zgubą braterską nabytego, i Danji odbiegł. Panowie zaś Duńscy, osobliwie za podżogą Gwilhelma, wszyscy się do Bolesława Krzywoustego skłonili, ile że się zawczasu przed niemi oświadczył, że tylko na to zjechał, aby ich z niewoli intruza i tyrana oswobodził, jakoż wolno im pozwolił, aby sobie na tron obrali, kogoby chcieli, co gdy się stało, skarby zabrawszy, Gwilhelma i cały ród jego wyprowadziwszy, do Polski z niemi odwrócił. Umiał na dobre zażyć tych skarbów Piotr, bo według Kromera, siedmdziesiąt i siedm kościołów, z ciosowego kamienia wystawił, drudzy z pełna siedmdziesiąt rachują. *Bielski fol.* 116. te wylicza: w Krakowie S. Jana, i S. Jędrzeja, na Zwierzyńcu Salwatora, albo Przemienienia Pańskiego, luboć niektórzy chcą, że ten kościół jeszcze za Pogaństwa fałszywym Bożkom był wystawiony, a potem gdy Polacy wiarę Chrześcijańską przyjęli, na cześć Salwatora poświęcony. *Pruszcz. fol.* 81. Tamże S. Marcina, S. Michała, na Kazimierzu pod Krakowem S. Wawrzeńca z drzewa postawił, a potem kogoś innego szczodrobliwością z muru powstał, mówi *Pruszcz. fol.* 66. W Strzelnie, w Chełmie, w Łęczycy, w Kłobucku, w Skrzynnie, w Żarnowie, w Pajecznie, w Sieradzkiej ziemi w parafji Bielskiego, w Rudzie, w Siewierze, w Chełmicy, w Wierczycowie, w Kijach, na Tyńcu, w Chlewiskach, w Opatowie, w Kujawskiem kościelcu, w Kaliszu u S. Wawrzeńca, w Czerwieńsku z Opactwem, w Kazimierzu w Wielkiej-Polszcze, w Mstowie, w Koninie, gdzie też na cmentarzu u fary postawił słup wielki kamienny, na znak tego, że z Kalisza do Kruświcy, miał prawie pół drogi; bo się często tamtędy przejeżdżał, gdyż był starostą Kaliskim i Kruświckim; w Nysie w Chotlewie, w Rabinie, w czerwonym kościele, w Ławinie zakonnikom i u fary, w Leżowie przed Krobią S. Idziego, i indziej. Nad to w Wrocławiu, kościół i klasztor Premonstratensów, pod tytułem S. Wincentego, kędy po śmierci i on, i żona jego Marya, i synowie pogrzebieni, ostatniego dnia czekają. Tę mu jego szczodrobliwość na siebie, Bóg i tu na świecie nadgradzał, kiedy jego potomstwo tak rozmnożył, że prawie tyle familji Duninów w Polszcze naszej, od niego idących liczemy, ile on przybytków Boskich postawił, co niektórzy rozumieją, że mu obiecała była Najśw. Panna. Król Krzywousty uczynił go starostą Kaliskim, Kruświckim, i Wro-

cławskim na Szląsku. Tenże miał affekt, i u Władysława książęcia, luboć się wkrótce w nienawiść z podżogi Krystyny Królowy zamienił. Na łowach albowiem będąc Piotr z Władysławem, gdy się za zwierzem daleko w las zaciekli, a ciemna noc zaszła, obadwa chlebem i wodą się posiliwszy, na ziemię się dla spoczynku rzucili, tam gdy Piotra żartem tknął Władysław, on żart żartem oddając: Krystyny Królowy z Dobieszem niejakim, większą konfidencyą, Władysławowi zarzucił. O czem dowiedziawszy się Krystyna, wszystkę imprezę na tem zasadziła, żeby było Piotra Dunina zgubić; z jej tedy namowy, Dobiesz, gdy w Wrocławiu Piotr, córkę swoję za Jaxę książęcia Serbskiego herbu Gryf wydawał, Piotra pojmał, do Królowy sprowadził, gdzie mu i język urznięto, i oczy wyłupiono: atoli Bóg patrząc na jego ku sobie hojność, wzrok mu i mowę przywrócił przez przyczynę Najśw. Matki, przed której obrazem modlił się Piotr; ten obraz według *Poniatow. Morze*, jest i podziśdzień w kościele Starego Skrzynna, wielkiemi łaskami wsławiony: żył potem jeszcze lat pięć. *Nicol. Henel. Breslograp. fol.* 18. powiada, że żona jego Marya w Wrocławiu na Szląsku, klasztor pod tytułem Najśw. Matki na Piasku, *Ordini Canonicorum Regularium Lateranensium* S. Augustyna i wystawiła i nadała; jako świadczy inskrypcya w tymże kościele. *Has mater veniae, tibi do Maria, Mariae. Has offert aedes Sventoslaus Ulascides.* Niewiem czy ten Swentosław nie był synem tej Maryi z Dunina, toż mówi *Krzysztof Łoniewski in addit. ad regulam S. August.*

Paprocki dwóch synów wspomina tego Piotra, Idziego i Konstantyna którzy w jednymże grobie z ojcem pochowani. *Nakiel. in Miechov. fol.* 115. który się też świadczy Długoszem *in libro Benefic.* dwóch synów liczy Piotra hrabi z Skrzynna, to jest Ottona hrabię z Wierzbicy i Kazimierza, i przydaje że do klasztoru Wąchockiego, darowali też same dobra Wierzbicę: a do klasztora Miechowskiego tenże Otto, dobra Dzierzków, wieczną darowizną przyłączył: co jeszcze musiało być przed rokiem 1198. jako dochodzi *Nakiel. z katalogu Patryarchy Miechowskiego.* A że *Przetocki* o tym domu pisząc, w roku 1191. Piotra Dunina wspomina kasztelanem Łęczyckim, Kruświckim i Konińskim starostą, raczejby trzeba mówić, że Otto i Kazimierz synami byli tego drugiego Piotra, niżeli pierwszego. Tenże Paprocki chwali tego domu familiantów, wielką zobopólną miłość między sobą, z której do pospolitego skarbcu, każdy z żyjących natenczas Duninów, co rok złoty jeden, dawać był powinien: aby gdy kogo z nich przygoda jaka na fortunie zniszczyła, z tych pie-

między składanych, mógł mieć przyzwoity z suplementem ratunek. Powiada i to, że mało co przed jego wiekiem, niektóre familie Duninów Rzeszotkami zwano, dla tego, że gdy komu pożyczali pieniędzy, zwykli byli pieniędzy nie rachować, ale rzeszotem mierzyć, i takąż miarą od dłużników odbierać.

Piotr Dunin wojewoda Łęczycki 1240. starosta Kaliski, Kruświcki, i Koniński. *Przetoc.* Piotr Dunin kasztelan Sendomierski 1271. Jan z Skrzynna Dunin *Capellanus Curiae Casimiri Magni* 1370. przez którego ten Król, swoje śluby Bogu oddawał. *Długosz tom.* 2. Piotr Dunin z Skrzynna podkanclerzy koronny 1414. którego Władysław Jagiełło Król, między inszemi czterema kandydatami, podał kapitule Poznańskiej do elekcyi na to biskupstwo, *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* był natenczas proboszczem S. Floryana: i w historyi swojej o nim namienia 1415. kiedy przez niego upominki od Witolda sobie ofiarowane, do Krakowa z pod Troków odsyłał. Jędrzej podkomorzy Brzeski Kujawski 1436. *u Łask. w Statut. fol.* 140. Mszczuj z Skrzynna dworzanin Królowy Zofji, przeciwko Janowi Straszowi, bronił niewinności i honoru Pani swojej 1431. *Dług.* miał na Wołyniu dobra swoje Sienno pod Włodzimierzem, pod Grunwaldem i pod Koronowem, z chorągwią królewską mężnie stawał. *Biel. fol.* 295. Król Jagiełło, mając doświadczonego w rycerskich dziełach i nieustraszonego, wysłał go z ludźmi na sukkurs Zygmuntowi książęciu Litewskiemu, przeciwko Świdrygełłowi. *Długosz* 1432. Piotr Dunin z Prawkowic marszałek nadworny koronny 1460. tenże sam potem kasztelan Sieradzki 1478. pod Władysławem jeszcze Jagiellonowiczem, rycerskiemi dziełami wsławiony, a potem za czasów Kazimierza Króla, 1461. podkomorzym Sendomierskim i marszałkiem będąc, hetmanem ludu pieniężnego uczyniony, jako świadczy *Cromer lib.* 24. *Bielski fol.* 421. Gdy Krzyżacy nie dotrzymawszy poprzysiężonych paktów, Brodnicki zamek oblegli, on ściśnionym na odsiecz przypadłszy, mistrza Krzyżackiego tak nastraszył, że odstąpiwszy zamku, obozu odbiegłszy, uszedł. Dunin miasto w prezydium zmocniwszy, w prowiant opatrzywszy, sam w Pomorską z ludźmi zapadł, ogniem i mieczem wszystko niszcząc. Tu dopiero Krzyżacy, spodziewając się, że na naszych łupem zatrudnionych trafią, ile że im nowe posiłki z Niemiec przyciągnęły, na naszych pod Puckiem natarli: przybiegł na sam czas od Króla wysłany Wojciech Gorski, z świeżym ludem do obozu naszego, i lubo nie większy miał komput wojska, już to i z temi przybyszami rachując, Dunin; nad tysiąc ośmset, przecież da-

wszy im batalią, dwa tysiące Niemców, trupem na placu położył, sześćset w niewolą zabrał, inni w rozsypkę poszli. Dunin jak w tej okazyi i hetmana dobrego, i męża walecznego dał dowód, z tego poznać, że trzy rany z tego boju wyniósł. Wkrótce potem, Eryka książęcia Stolpeńskiego, chcącego się z Krzyżakami łączyć, zbił na głowę. Hollandyą z rąk nieprzyjacielskich wydarł; Gniew przez dwuletnią obsydyą do poddania się przymusił. Do Czech i Węgier posłem wyprawiony, wszystko należycie, dzielnością swoją uspokoił. A gdy wkrótce Ś. Kazimierza Królewicza na usilną prośbę Panów Węgierskich, na tron Węgierski chcąc sprowadzić, z wojskiem się tam wyprawił; ta expedycya jego skutku nie wzięła, dla odmiany serca w panach Węgierskich, z której drogi powróciwszy, na drogę wieczności poszedł: był oraz starostą Malborskim, Łęczyckim *Starowol. in Bellat. Sarm. fol.* 117. *Crom. lib.* 29. Jędrzejowi Duninowi z Prawkowic, staroście Brzezińskiemu i Bolesławskiemu, zmarłemu 1522. Jan brat jego, nadgrobek miedziany na pawimencie w katedrze Krakowskiej postawił. *Starow.*

Floryan z Strawczyna podkomorzy Inowrocławski koło r. 1491. *Przetoc.* N. Dunin z Ujazdu, dworzanin Albrychta Króla 1496. *u Łask. w stat. fol.* 110. Piotr Dunin wojowoda Brzeski Kujawski, starosta Łęczycki, Malborski, Rawski, Brzeźnicki *według Historyi Posseliusza* umarł 1562. żona jego Leżeńska herbu Nałęcz, z której syn Jakób, starosta Sanocki, który z Przerębskiej herbu nowina kasztelanki Sieradzkiej, spłodził Wincentego stolnika Łęczyckiego, tego córka Anna z Walewskiej, była za Szczawińskim kasztelanem Łęczyckim, starostą Wareckim, w który dom wniosła Ujazd. Drugi syn Jakóba z Przerębskiej, Stanisław Dunin kasztelan Inowrocławski, z tym tytułem podpisał list Zygmunta Augusta *u Nakiel. w Miechow.* 1556. *fol.* 654. *i u Paproc.* 1557. *fol.* 473. Garwaska Grzymalanka żoną, syna mu powiła Mikołaja, i córek dwie Pierzchalinę i Śleszyńską. Jędrzej drugi syn Piotra wojewody Brzeskiego Kujawskiego, ten z Mniszewskiej zostawił syna Piotra, który z Drzewickiej herbu Ciołek pierwszej żony, miał syna i córki, z drugiej Bużeńskiej herbu Poraj, Sebastyana syna, i córkę Małgorzatę Romiszowską. Krzysztof i Mikołaj Duninowie 1587. podpisali ustawy zjazdu Pokrzywnickiego. *Constitut. fol.* 427.

Piotr Dunin w zakonie naszym, od nowicyatu zaraz, wylania krwi dla Chrystusa, i opowiadania pogaństwu Ewangelji, gorąco pragnął, te święte pożary ślubem wzniecał i w sobie pomnażał, którym się dla łacniejszego tego dostąpienia, obowiązał. Życie jego zaleca dziwna niewinność,

z stateczną ducha gorącością złączona: będąc nowicyuszem i scholastykiem, wszystkie swoje w nabożeństwach ćwiczenia, i przemyślne ciała umartwienia, kapłanem zaś zostawszy, bezkrewne ofiary, przez przenajdroższej Matki Boskiej ręce, P. Bogu ofiarował dla łaski męczeństwa, co też i otrzymał; albowiem odprawiszy z niemałym pożytkiem w duszach ludzkich missyą, między Rusią odszczepieńcami, od rebellizujących Kozaków, którzy się, na wykorzenienie wiary świętej i religji katolickiej Rzymskiej, byli nasadzili, i mocno uzbroili, w samym spowiadającego się znacznego schizmatyka rozgrzeszeniu pojmany, i dzikiem okrucieństwem końmi roztargany, wdzięczną Chrystusowi stał się ofiarą, i brzegu życia swego chwalebnie dopędził w Nowogrodku 1649. wieku swego 39.; urodzony był z matki Mikołajewskiej. *Poniat. Morze.*

Tenże Poniatow. różnych z tego domu dygnitarzów liczy, których tu na wiarę jego położę, innych zaś, których tamże przywodzi, każdego pod swojem imieniem. Jan Dunin dziedzic na Parcowy rotmistrz sławny, zabity od Szwedów we wsi Skroninie. Kazimierz przez lat trzydzieści, wojnę traktował, z Kożuchowską żył bezpotomny. Brat jego Filip, proboszcz katedralny Poznański, archidyakon Gnieznieński. Łukasz podczaszy Liwski z Cieciszewskiej urodzony, ustąpił honoru swego synowi mężowi rycerskiemu. Alexander wojski Radomski, sędzia grodzki Chęciński, deputatem będąc trybunału koronnego, na inszy się świat i trybunał przeniósł. Otto cześnik Łęczycki, dworzanin Władysława IV. Adam cześnik Łęczycki, dworzanin Jana Kazimierza Króla. Hieronim dziedzic na Gielnowie miecznik Sendomierski, łożył wiele na *lapidem Philosophicum,* ale bez skutku: posłując na sejm 1647. komissarzem ztamtąd był do zapłaty piechocie Smoleńskiej. *Constit. fol.* 24. Synowie jego Konstantyn i Jan 1691. N. Dunin cześnik Nowogrodzki, żona jego Suffczyńska. Swentosław dziedzic na Nadolu, z innemi szesnastą Duninami poległ pod Batowem. Mikołaj, z kanonika Poznańskiego, opat Oberski i komissarz przez królestwo Polskie, zakonu Cystercyeńskiego 1643. *Acta Synodi Provinc. Varsav. fol.* 4. w legacyach różnych zażywano go, klasztor i kościół restaurowawszy, w Oliwie dokonał życia. Swentosław Wojski Sendomierski, syn Alexandra z Niewiadowskiej, posłem na różne sejmy bywał, z Zofji Manowskiej, którą urodziła Kochanowska kasztelanka Małogoska, zostawił trzech synów Jakóba, Piotra i Jana.

Hieronim dziedzic na Kuraszkowie, Władysława IV. i Jana Kazimierza dworzanin, i sekretarz; urodzony z Zofji Koniecpolskiej, starościanki Sieradzkiej siostry stryjecznej Ko-

niecpolskiego hetmana, Zofia siostra jego była za Waleryanem Olszowskim, kasztelanem Spicimirskim, matka arcibiskupa Gnieznieńskiego. Stanisław, miał za sobą Sobieską herbu Janina córkę Felixa Sobieskiego, z tą spłodził syna Krzysztofa, tego chorążym Buskim wspominają konstytucye 1690. *fol.* 8. wziął potem kasztelanią Lubaczowską w zasługach swoich: bo przez czterdzieści lat wojenną służył, w pół postrzelony w piersi na wylot, na trybunale deputatem będąc, nieskorrumpowany, samej sprawiedliwości przestrzegał: w Uchnowie dziedzictwie swojem, piękny kościół wystawił, drugi Ś. Franciszkowi zamyślał: żona jego Maryanna Zaborowska, urodzona z Skrzetuskiej. Franciszek chorąży Buski, rotmistrz królewski, zdami się syn Krzysztofa, pod Wiedniem mężnie stawał, i na Budziakach, w bok postrzelony, posłował od Wojska na sejm, miał za sobą Teresę Hinkownę kasztelankę Czechowską urodzoną z Ossolińskiej. Rafał Dunin, którego żona Urszula Miaskowska herbu Bończa, umarła 1669. Grzegorz kasztelan Żarnowski, z Podlodowskiej urodzony, z sejmu 1643. deputat do kwarty Rawskiej. *Constit. fol.* 25. Tego z Zofji Nowomiejskiej, córka Barbara była za Mikołajem Łaściszewskim herbu Prawdzic, kasztelanem Sochaczewskim, zeszła ztego świata 1645. jako czytam na jej nadgrobku w Łowiczu. Dunin referendarz koronny, miał za sobą 2do voto Potocką herbu Śreniawa podczaszankę Krakowską, pozostałą wdowę po Jakóbie Rybińskim wojewodzie Chełmińskim. Piotr w zakonie naszym, wydał do druku, *Virtutis honoratae Panegyres, viris Regni Poloniae illustribus sacrae, in unum typis secundis collectae, in* 8vo *Lublini* 1687. *To jest: Panegiryki różnych czasów pisane od siebie, w jednę Książkę zebrał.* 2do. *Kazania pogrzebne ku wygodzie pogrzebnych i politycznych Oratorów do druku w jednym tomie podane in 4to Varsav.* 1700. 3tio. *Wschód i zachód słońca sprawiedliwości, to jest, Kazania o narodzeniu, śmierci i zmartwychwstaniu Pańskiem. Cracov. in fol.* 1704. 4to. *Nowe Święto i ofiara sprawiedliwości, Kazanie na wotywie Trybunalskiej* 1683. *in fol. Lubl.* 5to. *Imię sławy pełne, na wszystek świat zawołane, Kazanie na święto Ś. Stanisława Biskupa i Męczenika, Lublini in fol.* 1685. 6to. *Trybunał Polski koronny na szali Ś. Wojciecha Arcybiskupa Gnieznieńskiego zważony*, 1688. *in fol. Lubl.* Mikołaj kasztelan Połaniecki z sejmu 1685. deputat do kwarty Rawskiej *Constit. fol.* 10. o inszych Duninach, którzy mają swoje nazwiska własne, patrz na swem miejscu.

Józef Dunin wojski Oświecimski. — Jakób Dunin referendarz kor. po *Potockiej* pojął *Grudzińską* z której syn kuchmistrz Lit.

dziedzic na *Szymanowie* i *Dobrowlanach* starosta Chęciński, umarł bezdzietny; córka Barbara księżna Sanguszkowa-marszałkowa w. k. małżonka przymiotów i doskonałości wielkiej. — Są w druku pisma jej następujące: Wiersze w rozmaitych materyach. — Instrukcye dzieciom, — książki niektóre nabożne z Francuzkiego języka tłómaczone. — *Przypisy Krasickiego.*

Pod te czasy Marcin Dunin arcybiskup Gnieznieński i Poznański, pasterz rzadkich przymiotów w r. 1779. urodzony. —

Obszerniejsza wiadomość o tej dziś tak rozgałęzionej familji umieszczona będzie w dodatku w Tomie X. —

Duński *herbu Zdan albo Koilenczyk.* Michał Duński zasłużony na dworze Adama Tarła wojewody Lubelskiego, z Gwozdziewskiej dwie córki spłodził, z tych Jadwiga młodo umarła, druga Katarzyna z Józefem Raczyńskim herbu Jastrzębiec zmówiona. N. brat Michała kanonik Poznański.

Andrzej Duński na sejmie roku 1676. do szlachectwa przyjęty. — *Krasicki.*

Duplicki, w Mazowszu. Walentyn Duplicki pisarz i poborca ziemi Wyszogrodzkiej 1653. *Constit. fol.* 24. Hieronim pisarz ziemski Wyszogrodzki i sędzia grodzki Płocki, z sejmu 1678. naznaczony, do zbierania i przepisowania ksiąg ziemskich Wyszogrodzkich i grodzkich. *Constit. fol.* 35.

Duracz *herba Odrowąż*, w Sendomierskiem województwie. Stanisław Duracz miał za sobą Annę Sokołownę, córkę Jędrzeja Sokoła, którą Staszkowska urodziła, atoli zszedł bezpotomnie 1624. Brat jego Walentyn, drugi Jacek w zakonie Karmelitańskim. *Baranow.* O Familji Duracyuszów we Francyi, czytamy. *Jul. Buleng. lib.* 1. *Histor.* Józef Duracz podczaszyc Bełzki 1675.

Durycwski *herbu Lubicz*, tylko że ptaka jakięgoś nad podkową kładą, w Lubelskiem województwie. N. Duryewski miał za sobą Bystrzejowską herbu Abdank, z której syn Jędrzej w zakonie naszym świątobliwe życie zakończył w Krakowie. Wielką pracą, nowy herbarz zbierać począł, nie więcej jednak drukiem na świat wydał, tylko *Nie zeszła pamięć Domu Kostków, w Krakowie in folio typ. Schedel* 1702.

Duszewski *herbu Pobog*, w Trockiem województwie, w powiecie Oszmiańskim. Maciej Duszewski z Romanem książęciem Sanguszkiem pamiętnego męztwa kawaler, i na wszystkiej Inflantskiej kampanji. Tomasz wojski Mścisławski *MS. P. Kojałow.* Felicyan sędzic Oszmiański 1675.

Dwernicki. Jan Dwernicki z Tarnowy 1670. komissarz z sejmu na uznanienie krzywd w mieście Krosnie poczynionych od żołnierzy, *Constit. fol.* 24. Piotr Dwernicki, miał za sobą Maryannę Chojnacką, pozostałą wdowę po Leszczyńskim cześniku Dobrzyńskim. N. Dwernicki pojął Bogusławę Niedabylską. Dorota była za Jakóbem Henningiem.

Dwernicki łowczy Przemyski, z *Palczewskiej* miał syna Faustyna, ten złączony z *Zalęską*, miał z niej potomstwo; córki tegoż łowczego, jedna za Dwernickim, druga Maryanna za Szeptyckim. — *Krasicki.*

Kuropatnicki w dziele swojem w §. V. *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum cum et sine voce*, umieszcza Bazylego, Jana, Konstantego, Michała, Marcina, Ignacego, Pawła, Georga, Bazylego, Ignacego, pod dniami 12. 13. Września, i 5. Listopada 1782. roku zapisanych. —

Dworzański *herbu Rolicz*, piszą się z Dworzna w Warszawskiej ziemi. Z tych Jerzy Dworzański miał za sobą Agnieszkę Bogusławską herbu Ostoja, są i w Krakowskiem Dworzańscy.

Dworzycki, na Rusi. Adam Dworzycki, regimentarz wojsk tych, które Mniszech wojewoda Sendomierski, posłał na przywrócenie Dymitra na państwo Moskiewskie, dziwną prędkością i męztwem tam sobie poczynał, bił się pod Nowogardem, z znacznym swojej odwagi dowodem. *Petricius Histor. Mosch.* Ewa była za Walentym Kalinowskim Wojskim Halickim. *Okol. tom.* 1. *fol.* 519.

Dyakowski *herbu Trąby*, to jest, powinny być cztery trąby myśliwe, na krzyż złożone, w polu czerwonem na hełmie trzy pióra strusie: herb ten z Węgier do Polski przyniesiony, za Władysława Warneńskiego, Węgierskiego i Polskiego Króla, przez Seńka Koslewskiego, któremu w zasługach ten pan dał na Podolu dobra Dyakowce i Tusypowce prawem dziedzicznem, o czem przywilej czytałem, dany 1442. od tegoż Króla w Budzie, który potem approbował Zygmunt w Krakowie 1530. wnukom jego Iwaskowi i Damianowi, i synowcowi ich od brata, Olechnowi. Z tegoż przywileju poznać, że się potem od tychże dóbr Dyakowskiemi nazwali, których potomkowie rozrodzeni, dla dystynkcyi, cztery przydomki w ten dom wnieśli, to jest, jedni od Iwana Sieniaka Sieniakami, drudzy od Iwana Worwola Worwolętami, inni Janczentami, inni od Hrynca Hrynczętami nazwani. Z tych Semem Sieniak Dyakowski, za Władysława IV. rotmistrz pancernej chorągwi: mąż rycerski, miał za sobą księżniczkę Woroniecką, z której syn Samuel, pojąwszy Szeptycką, spłodził Mikołaja podstolego Latyczowskiego, ten po różnych funkcyach wojskowych pułkownika, rejmentarza, w wielu okazyach świadectwo dał mężnego serca, żona jego Wisłocka. Dymitr Dyakowski Sieniak z Ledochowskiej zostawił, synów Mikołaja i Leona, z tych Mikołaja z Młodzkiej syn Tomasz. Alexander Dyakowski Horodniczy Łucki, z księżniczki Czetwertyńskiej urodzony. Stefan i Bazyli w Bracławskiem 1674.

elekcyą Jana III. podpisali. Damian o którym wyżej się mówiło, wieś Letynkę na Podolu w ziemi Latyczowskiej założył, w królewskich lasach, za Zygmunta I. o czem czytałem list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* Tę wieś jemu i sukcessorom jego pozwolono trzymać, pókiby mu nie zapłacono trzydzieści grzywien. Jędrzej 1648. Iwana i bracią jego 1575. chwali z męztwa, *Paprocki w Panoszy*, luboć herbu ich nie położył.

Dybowski *herbu Nałęcz*, w Łęczyckiem województwie. *Ks. Kojałow. in MS. powiada*, że Dybowscy w Powiatach Orszańskim i Wołkowyskim pod Nałęczem kładą trzy wręby białe, a w hełmie trzy pióra strusie. Ludwik komornik ziemski Drohicki i Krzysztof z Podlaskiego, Jan w ziemi Warszawskiej podpisali elekcyą Jana III. a dawniej Jan Dybowski tamże poborca 1577. *Constit. fol.* 321. Ludwik Dybowski w zakonie naszym temi czasy. Helena była za Kazimierzem Ejsmontem.

Dylągowski *herbu Nałęcz*, w Sanockiej ziemi. Z tych jeden rotmistrz królewski: poległ pod Gdańskiem 1578. Sebastyan Dylągowski sędzia grodzki Stobnicki, miał za sobą Czelatycką, z której zostawił syna Piotra, i córkę Annę. Bartłomiej wydał, *Chronologiam Medicam cum titulis suis honorificis in 4to. Cracov.* 1635.

Dylewski, w województwie Nowogrodzkiem, Jan Dylewski podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Jakób 1684. pod Usarską chorągwią.

W roku 1755. Michał Dylewski sędzia ziemski Smoleński. — *Krasicki.*

Dymber, w księztwie Żmudzkiem. Jan Karol Dymber podpisał elekcyą Jana III.

Dymidecki, na Pokuciu. Stefan Dymidecki przed rokiem 1676. zmarły, wspominają go konstytucye tego roku *fol.* 50., którýś z nich miał za sobą Annę Wasicką. N. Dymidecka, była za Jerzym Zamojskim, bratem Jana biskupa Łuckiego, druga była za Pawłem Szumlańskim miecznikiem Żydaczewskim. Trzecia za Wolskim Stanisławem Toporczykiem.

Dymiński *herbu Dołęga*, w Sieradzkiem województwie, tak ich piszą Paprocki i Okolski, atoli powinno być Dmiński, jako się wyżej mówiło.

Dymitr *herbu Nieczuja*, w Sendomierskiem województwie. Dymitr waleczny mąż, w wojsku Wołodora książęcia Przemyslkiego, bijąc się odważnie, poległ na płacu 1125. *Stryjkow. fol.* 210.

Dymitrowski *herbu Prus 1mo*, w Krakowskiem i Podolskiem województwach. N. rotmistrz nad dwóch set pie-

choty przeciwko Moskwie, w bitwie pod Czaśnikami 1567. *Biel. fol.* 622. Dymitrowski, przy dworze Stanisława Branickiego, miecznika koronnego, starosty Chęcińskiego, miał za sobą Branicką herbu Gryf, synowicę tegoż miecznika. *Baran.* Hieronim i Zygmunt 1632. Dymitrowski w okazyi pod żółtemi wodami w niewolą pojmany. *Kochowski climac.* 1. *lib.* 1. 1648. Adam z Dymitrowa, Alexander i Jacek w Sendomierskiem 1674. drudzy pod Ostrogiem osiedli.

Dymski *Smogor herbu Tępa Podkowa*, w Brzeskiem Litewskiem. Alexander Kazimierz Dymski Smogorowski, umarł 1673. wieku swego 51. na kościół nasz w Brześciu Litewskim dobroczynny. Paweł Dymski, którego łaską toż się kollegium szczyci. Obraz Alexandra, widziałem w tymże kościele z herbem Tępa Podkowa.

Dyniatyński *herbu Murdelio.* Jan z domu Murdeliów Dyniatyński, wydał *Carmen Nuptiale pod tytułem Hymen* 1617. kędy się tak podpisał.

Dysowski, w województwie Nowogrodzkiem Jerzy Antoni Dysowski, podpisał elekcyą Jana III.

Dyszlewicz *herbu Gozdawa*, w Litwie, w Wileńskiem województwie. Mikołaj Dyszlewicz, podpisał elekcyą Władysława IV.

W roku 1755. Antoni Dyszlewicz cześnik Miński. — *Krasicki.*

Dyzniak. Jan Franciszek Dyzniak pisarz dekretowy Litewski, poseł na sejm 1661. *Constit. fol.* 66.

Dzberkowski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze.

Dziahilewicz. Jan Dziahilewicz pisarz ziemski Połocki. *Susza w życiu B. Jozafata Meczennika.*

DZIAŁOSZA HERB.

W polu czerwonem, szary róg jeleni, końcem prosto do góry stojący, po prawej stronie tarczy, po lewej zaś skrzydło sępie szare, także prosto do góry wyciągnione, barkiem

w prawą tarczy obrócone, na hełmie trzy pióra strusie. *Biel. fol.* 269. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 904. i 1177. *O herb. fol.* 259. *Okol. tom.* 1. *fol.* 195. Początki tego herbu, ztąd naznaczają. Bolesław Krywousty Pańską rozrywając melancholią, z ludźmi rycerskiemi wyjechał na łowy, pierwszy mu się jeleń nadał, za tym gdy się na rączym koniu rycerz imieniem Działosza, chybko puścił, dognawszy go, za róg uchwycił, i tak mocno trzymał, że mu go przyłamał, który przyniesiony Królowi, ofiarował. Tegoż dnia, na sępa napadli: Działosza pomieniony, tak szczęśliwie na lecącego buzdyganem rzucił, że mu skrzydło, zupełnie wybiwszy, sępa pojmał, w oczach królewskich. Za to i róg jeleni i skrzydło sępie, od tegoż monarchy, w herbie otrzymał; od którego imienia, ten Działoszą nazwany. Długosz o nich pisząc mówi: *Genus Polonicum industriosum, sed tenacitatem redolens.*

Herbowni.

Cyryna,	*Kokutowicz,*	*Stanczewicz,*
Dowgiało,	*Piętkowicz,*	*Szybiński,*
Ejtmin,	*Ratult,*	*Wołczkon.*
Gelgud,	*Rogowski,*	

Działowski *herbu Prawdzic,* w województwie Chełmińskiem, dom starożytny, bo jeszcze kiedy inkorporacya ziem Pruskich do Królestwa Polskiego nastąpiła w roku 1454. Mikołaj Działowski od Króla Kazimierza w roku 1464. naznaczony był między inszemi do traktatów z Krzyżakami, o czem *Cromer lib.* 25. *i Błażowski jego Tłómacz fol.* 501. Dziedzictwo ich Działowo w temże województwie, do tych czas jest w ich possessyi. Od tego tedy Mikołaja było dwóch sukcessorów, jeden Jędrzej, którego syn Wawrzeniec, spłodził córkę Katarzynę Maciejowi Orłowskiemu, (z którym miała syna Jana, z którego dwóch synów zostało, Michał kanonik Chełmski, i Stanisław, córka zaś tej Orłowskiej Zofia poszła za Jana Tytlewskiego których syn był opatem Lubińskim) a drugą Bartłomiejowi Kobryńskiemu zaślubioną, i syna Macieja, ten złączył się dożywotnie z Katarzyną Orłowską, siostrą Macieja szwagra swego rodzoną, ale umarł *sterilis*, a syn z siostry jego Jan Orłowski, wziął po nim sukcessyą, co się pokazuje *ex Actis Culmens.* 1585. *i Dekretu Trybunału Piotrk.* 1590. Drugi Krzysztof, ten zostawił czterech synów, i córkę Barbarę Bartłomieja sokoła małżonkę: z synów jego Jędrzej, żył niepłodnie z Reginą Watlewską. Drugi Paweł, od którego się tylko córki zostały, Katarzyna wydana za Jana Babskiego, Zofia za Bartłomieja Jaromirskiego,

Dorota za Macieja Jaromirskiego, Elżbieta za Wacława Mileszewskiego, czego dowodem, *Dekret ziemski Michałowski w Brodnicy.* Trzeci Bartłomiej, temu Tytlewska z Tytlewa powiła córki dwie, Annę i Katarzynę i syna Macieja, który żył z Katarzyną Trzebską, wszyscy *steriles, Acta Culmens.* 1602. *i Trybunalski Dekret Piotrkowski* 1595. Maciej czwarty syn Krzysztofa, *Acta Radzinen.* 1585. pojął Elżbietę Kijewską, syna z niej spłodził Łukasza, *Acta Culmen.* 1612. miał za sobą Barbarę Rutkowską z ziemi Dobrzyńskiej, z tą zrodził cztery córki, Eufrozynę Bartłomieja Orłowskiego, Elżbietę Wojciecha Zaleskiego, Małgorzatę Wojciecha Zrzelskiego, Annę Marcina Chlebowskiego, małżonki, i syna Jana, ten ślubował dożywotnie Barbarze Chlebowskiej. *Acta Castren. Coval.* 1604. po nim została się córka Ewa, i synów dwóch, Ewa w panieństwie do śmierci żyła. Łukasz syn jego na wojnie zginął. Michał zaś z Anny Rywockiej, zostawił liczne potomstwo: Katarzyne Samuela Powalskiego, a po nim Stanisława Murzynowskiego, Maryannę 1*mo voto* Kazimierza Doruchowskiego, 2*do* Jędrzeja Koziebrockiego, małżonki, i synów czterech, z tych Zygmunt był kanonikiem Przemyskim, Wojciech sądowym ziemskim Chełmińskim, cztery razy wkraczał w związki małżeńskie, pierwszy raz z Gosławską, drugi raz z Dorpowską, z obiema *sterilis.* Trzeci raz z Konojadzką, z tej potomstwo jego: Konstancya, Zofia, Ewa, Antoniego Kanigoskiego małżonka, i synowie dwaj. Melchior i Ignacy sądowy ziemski Chełmiński, starosta Strzelecki, deputat na trybunał koronny, żona jego Sabina Gadomska. Czwarty raz z Jadwigą Szydłowską, z tej syn Adam. Trzeci syn Michała Kazimierz, temu Teresa Wodzińska cześnikowna Liwska (która 1*mo voto* żyła za Jakóbem Kuczborskim, z którym miała syna Kazimierza *sterilem*, i córkę Maryannę, ta naprzód wydana za Józefa Rywockiego z Gryźlin, a po tego śmierci, za Piotra Ostrowickiego sądowego ziemskiego Michałowskiego. 2*do voto* Teresa poszła za Pawła Szydłowskiego miecznika Ciechanowskiego, z którym miała syna Stanisława, i córkę Jadwigę, która w małżeńską ligę naprzód weszła z Wojciechem Działowskim sądowym ziemskim Chełmińskim, po nim z Janem Karskim Wojskim Rożańskim. 3*tio voto*, z tym Kazimierzem Działowskim) powiła dwóch synów, Wawrzeńca pisarza ziemskiego Chełmińskiego, którego z Cecylji Wałdowskiej synowie: Jan, Teodor, Antoni, i córka Joanna. Drugiego Adama stolnika Bracławskiego, którego z Katarzyny Dąbrowskiej syn Michał i córka Anna. Czwarty syn Michała z Rywockiej, Jan stolnik Wieluński, którego z Jadwigi Nowowieskiej syn Józef i córki, Scholastyka Zembrzuska, Helena i Teodora.

Wawrzeniec Działowski sądowy ziemski Michałowski i Ignacy posłowie na sejm 1730. roku.

Melchior Działowski regent ziemski Chełmiński deputat na trybunał koronny 1765. roku, z tegoż województwa. — *Heraldyka Wielądka.*

Działyński *herbu Ogończyk.* Nic pewniejszego, że od Kościeleckich ten dom, swoje początki zabrał, ale gdy się bracia, ojczystemi dobrami dzielili, jeden z nich, na swoim dziale, Działyń fundował, od którego Działyńscy imienia nabyli; leży ten Działyń zamek murowany, w Dobrzyńskiej ziemi, i kościół ma w sobie ozdobny, w bogaty apparat sporządzony, i należycie uposażony. *MS. Konopats.* Kiedy się jednak Działyńscy od Kościeleckich wydzielili, trudno zgadnąć; rozumiem jednak, że mało co przed rokiem 1438. w którym Piotr z Działynia podkomorzy Dobrzyński, podpisał list Jagiełła Króla, dany miastu Kraków. *Dług. tom.* 2. *Crom. lib.* 26. *Biel. fol.* 435. *Neugeb. i Stryjk. fol.* 645. wspominają Mikołaja Działyńskiego herbu Ogończyk, męża walecznego, rozumiem że syn Piotra; który, gdy żołnierstwo Polskie, doczekać się krwawych zasług swoich nie mogło, i dla tego dla sposobniejszej, na łup do Mazowsza, i Kujaw wycieczki, górę pewną w Dobrzyńskiej ziemi, nad Wisłą rzeką opanowało, za biskupa Kujawskiego radą, Mikołaja i Jana Kościeleckich pomocą, jako bliski ich, na prezydium tego miejsca, ko uspokojeniu kawaleryi nie płatnej, osadzony był 1465. Ten to zda mi się Mikołaj, ile z komputu lat wnoszę, był potem wojewodą Inowrocławskim 1485. jakom pod wojewodami pisał, poświadcza *Paprocki, Okol. i MS. Załuscianum o Familiach Pruskich*, którzy i to przydają, że miał za sobą Danaborską herbu Topor, i z nią spłodził syna Mikolaja wojewodę Pomorskiego, o którym niżej. Jam *in MS. Coll. Caliss. S. J.* czytał inwentarz kościoła Gdańskiego Panny Maryi, podpisany od Jana Konopackiego biskupa Chełmińskiego, i Mikołaja z Działynia wojewody Kaliskiego, koło roku 1530. atoli ten wojewoda, jakom indziej na wielu przywilejach czytał, był Kościelecki: Tu raz na zawsze przestrzegam, że po autorach naszych, często Kościeleckich za Działyńskich i opak znowu, położonych znajdziesz, co ztąd poszło, że Działyńscy jeszcze się i wtenczas, z Kościelca niektórzy pisali, a Kościeleccy z Działynia.

Mikolaj z Działynia wojewoda Pomorski, Brodnicki, Bratyański starosta, dzierżawca Lipieński, syn Mikołaja wojewody Inowrocławskiego, według wzwyż namienionych autorów, toż samo pisze *MS. Konopatsc.* Jam znalazł *in MS. Petricov.* list Zygmunta I. Króla, w którym Mikołajowi Działyńskie-

mu podkomorzemu Dobrzyńskiemu, staroście Brodnickiemu, za jego wierne zasługi, z których, i zdrowiu i fortunie swojej nie folgował, i jego sukcessorom, pewną summę na starostwie Brodnickiem, które też już przedtem w inszych summach obligowane trzymał, zapisał; i dozwolił póty trzymać, pókiby te summy oddane zupełnie nie były; przecież, roku na tym liscie nie mogłem się doczytać. *Historia Polon. Pruthenica Posselii*, Mikołaja Działyńskiego, podkomorzym Chełmińskim chce mieć, od roku 1516. aż do roku 1518. tegoż czy innego, kasztelanem Chełmińskim 1529. a w roku 1544. wojewodą Malborskim. Okolski tego Mikołaja, jednymże być rozumie, z tym, który w Dobrzyńskiej ziemi 1465. zostawiony był na presidium, ale lat wielki przeciąg, wierzyć mi temu nie pozwala. Złączył się był dożywotnie z Anną Sokołowską herbu Pomian, wojewodzanką Malborską, z której spłodził dwie córki, Zofią Garnyszową podstolinę Krakowską, i Iłowską kasztelanową Wiską, to *Paprocki*; synów zaś z tejże trzech tylko wspomina *MS. Konopats.* to jest Michała, Rafała i Pawła. *Paprocki w Gniazdzie*, dwóch jeszcze przydaje, Jana i Jędrzeja. Z tych to zda mi się, czterech braci rodzonych Działyńskich chwali, *Orichov. in paneg. Nuptiali*, że w roku 1553. właśnie królewską pompą wprowadzali do Krakowa, Katarzynę Austryaczkę oblubienicę Zygmunta Augusta Króla, dwie roty znaczne ludzi wojennych, swoim kosztem prowadząc, jedna z nich Węgierskim, druga Włoskim krojem przystrojone były. *Genealogia tego domu*, o Sokołowskiej żadnej wzmianki nie czyni, ale temu Mikołajowi wojewodzie Pomorskiemu Magdalenę z Studziannej wody, Węgierkę, za żonę przypisuje, która tu do Polski przyjechała była, z Elżbietą Królową: z niej pięciu synów wyżej wspomnionych, spłodzonych być mieni; córki zaś cztery te, Radziejowską kasztelanową Gostyńską, Trzebuchowską, Kryską matkę wojewody Mazowieckiego i Kostczynę. Z synów tego Mikołaja, Jędrzej miał za sobą Chocimską, z której według genealogji była córka Gosławska, i syn Mikołaj, który trzymał Chocin na Kujawach, ten z Zakrzewską kasztelanką Kruświcką, zostawił córkę Czernikowską Ewę, *Paprocki* i o synu jego wspomina, ale *Genealogia* o nim milczy.

Jan wojewoda Chełmiński starosta Bratyański, syn Mikołaja wojewody Pomorskiego, był najprzód kasztelanem Elblągskim 1547. dalej wojewodą Pomorskim 1551. nakoniec Chełmińskim 1556. jako świadczy *Posselii Historia.* Był to Pan tych tam czasów złych, przy wierze katolickiej nieodmiennie stateczny, i o nię gorliwie wszędzie zastawiający się; dla tego po zejściu Zygmunta Augusta, podczas inter-

regnum, solenną z innemi prawowiernemi Panami Polskiemi protestacyą podpisał przeciwko dyssydentom, i z Pawłem Działyńskim kasztelanem Dobrzyńskim jakom czytał *u Damalew. in Archiep. Gnesn.* W roku 1574. na wjazd Henryka Króla do Krakowa, Niemiecką jazdę pięknie przystrojoną przyprowadził, *Gragnin. Compend. hist. Biel. fol.* 706. W roku 1577. do Gdańszczan, oblężeniem od Króla Stefana przyciśnionych, o traktaty proszących, zesłany z innemi komissarzami, luboć na tenczas ten traktat nie doszedł. *Biel. f.* 747. z Hozyuszem kardynałem w ścisłej przyjaźni żyjąc, siła na dobro tej ojczyzny, i wiary w Prusiech pracował. A że się *u Paproc. o herb. fol.* 473. tak podpisał, Jan z Działynia na Bratyanie wojewoda Chełmiński, starosta Lipnicki, ztąd się domyślam, że mu Bratyan, i jego potomkom *in perpetuum feudum* był puszczony, ile że i *Łukasz Gornicki Starosta Tykociński, w historyi od siebie napisanej twierdzi*, że od Zygmunta Augusta, Brodnica temu domowi wiecznemi czasy pozwolona była: i *Posselius* powiada że z Wilkanowską herbu Lis, tego Jana wojewody Chełmińskiego małżonką, weszły przez małżeństwo, Bratyan i Nowemiasto, które to niegdy dobra Kazimierz III. Król Polski, Wilkanowskiemu dziedzicznem prawem puścił. Prawdać, że *Gniazdo Paprockiego*, Karniską mu za małżonkę przypisuje: a drudzy Sokołowską, atoli *Geneal. tego domu* Sokołowską chce mieć żoną brata jego Michała, o czem niżej, temu zaś z Wilkanowskiej cztery córki przyznaje, to jest jednę Gulczewską, drugą Katarzynę Hugona Dąbrowskiego, starosty Radzyńskiego wojewodzica Chełmińskiego małżonkę: trzecią Kosobudzką kasztelanową Ciechanowską, czwartą Pannę. *MS. Konopats.* powiada, że drugi brat Hugona Jan Dąbrowski, pojął także Działyńską, niewiem czy nie tę. Synów zaś trzech, Sylwestra albo Lassotę, Mikołaja, i Stanisława. Z tych Lassota miał za sobą Dębowską, z której spłodził dwie córki, jednę wydał za Brzeskiego, drugą za Bąkowskiego Piotra, i synów dwóch, Piotra i Mikołaja. Mikołaj był podkomorzym Dobrzyńskim, któremu Grzymułtowska, córkę jednę powiła, wydaną za Sułowskiego wojewodzica Rawskiego. Piotr zaś był kasztelanem Dobrzyńskim, żona jego pierwsza Czerska, druga Jadwiga Mycielska, pozostała wdowa po Radojewskim, synów jego było czterech, Wojciech kanonik Warmiński 1668. Jan, Kazimierz, od którego był syn Piotr: i czwarty z Mycielskiej spłodzony Władysław, ten z Trampczyńskiej zostawił syna Jana (którego z Kłobuchowskiej, zostaje potomstwo,) i córek dwie, Annę Słuckiemu, Teresę Lassockiemu zaślubione.

Mikołaj wojewoda Chełmiński, syn Jana wojewody Cheł-

mińskiego, które krzesło wziął zaraz po śmierci ojcowskiej, 1585. *Histor. Polon. Pruthen.* i trzymał aż do roku 1602. w którym, to życie śmiertelne zakończył: jako się mówiło w pierwszym tomie. Ten to zda mi się Działyński wojewoda Chełmiński, i starosta Bratyański, za czasów Zygmunta III. Króla, w województwie Chełmińskiem, wystawił zamek Gzyn nazwany, oczem taż *Historia Posselii fol.* 284. Złączył się był dożywotnie z Dulską podskarbianką koronną herbu Przegonia, z której według *MS. Konopats.* i drugiego *MS. o Familiach Pruskich,* syn jego ten co następuje.

Paweł wojewoda Pomorski, starosta Skarszewski, Bratyański, Jasieniecki, podskarbi ziem Pruskich, fundator OO. Reformatów w Łąkach, pod tytułem Wniebowzięcia Matki Boskiej 1624. był i Kowalskim starostą w roku 1632. jako się podpisał na elekcyą Władysława IV. młodsze lata, już w ojczystych, już w cudzoziemskich szkołach przepolerowawszy, na dworze Zygmunta III. czas niejaki zabawił, posłował potem na różne sejmy jako 1620. i 1629. Gdy się Osman Car Turecki, z całą oryentalną potencyą na zgubę Polski wyprawił, jego między innemi komissarzami, ojczyzna przydała Chodkiewiczowi, pamiętnemu hetmanowi, dokąd w pięknym i licznym kompucie ludzi wojennych stawił się, jako pisze *Sobieski Comment. lib.* 1. *fol.* 42. *Petricius* 1621. i *Margonius.* Szwedom potem, gdy do Prus wpadli, pierwszy się z bracią swoją zastawił; a potem komissarzem do traktatów 1635. z sejmu naznaczony, pokój z niemi utwierdził. Pobożność szczególna w całem się życiu jego wydawała, z której ciało swoje już postami, już na gołej ziemi leżeniem, już włosiennicą i dyscyplinami trapił, dalekie peregrynacye pieszo, do różnych miejsc świętych odprawował: co Sobota do komunji i spowiedzi w Łąkach, w kościele od siebie fundowanym przystępował: na trzy dni przed Wielkanocą, w komórce się zakonnej zamykał. Gorliwy przeciwko dyssydentom, za katolikami. Do Najśw. Matki w Sierpsku cudownej dwie wielkie tablice srebrne zasłał. *Paproc. Łask. fol.* 60. Na kościoły insze, i ubogich szczodrobliwy, właśnie ten Pan, *Fortunam inter dubia, virtutem inter certa numerabat,* jako mówi *Tacitus,* w tych go pobożnych uczynkach śmierć w Bratyanie zastała 1643. z Jadwigi czy Maryanny Czarnkowskiej wojewodzanki Łęczyckiej, spłodził dwie córki, z których jedna Katarzyna, dostała się w małżeństwo Franciszkowi Ossolińskiemu staroście Brodnickiemu i Bydgoskiemu, druga Jadwiga Kretkowskiemu kasztelanowi Chełmińskiemu, tyleż synów, to jest: Jan umarł *sterilis.* Adam starszy syn starosta Bratyański, wielkiego serca kawaler, z Weiherem

w Malborskiem zamku zostając, gdy inni Szwedom go chcieli poddać, długo się tak szkodliwym zamysłom opierał, ile że jeszcze tak ciężkiej nawały od nieprzyjaciela nie widział; atoli oni kryjomo od niego, z Szwedami się umówiwszy, zamku Szwedom ustąpili, Adam poniewolnie musiał i z niemi wynijść: przecież nad umówione pakta, gdy się on do Króla Kazimierza przebierał, Szwedzi go naszli, rozegnawszy ludzi jego, wszystko zabrali, ledwo życie salwował Działyński, atoli potem pod Cudnowem, w owej zwycięzkiej z Szeremetem w Moskwie batalji, gdy temże męztwem naciera, poległ na placu. *Zieleniew. Potrzeba z Szeremetem.* Konstytucya 1662. *fol.* 27. chwaląc jego miłość ku ojczyznie i odwagę, kiedy swoim własnym kosztem, chorągiew usarską wystawiwszy, z nią się aż do krwawej śmierci potykał; dla zasług jego, Katarzynie Kobierzyckiej pozostałej małżonce jego, starostwo Bratyańskie do jej zgonu, potomstwu zaś, po jej śmierci, na lat dwanaście pozwoliła, i 1690. *fol.* 9. mówi o nim konstytucya; córka jego, z tejże, dostała się w małżeństwo Alexandrowi Czapskiemu podkomorzemu Malborskiemu, synowie zaś Stanisław starszy starosta Bratyański, w młodym wieku zszedł z tego świata: drugi Tomasz.

Tomasz wojewoda Chełmiński, podskarbi ziem Pruskich, administrator ekonomji Malborskiej, starosta Bratyański, Łąkorski, Kowalewski, a przedtem krajczy koronny. W szkołach tylko po Syntaxim w Bransberdze, młodsze lata polerował, atoli potem pilną applikacyą, ile przy naturalnym wielkim obrocie, czytając księgi, tyle postąpił, że mu i statysty i mowcy przedniego, wszyscy honor dawali. Jakoż marszałkiem izby poselskiej 1690. obrany, tyle przemyślną industryą i zabiegiem swoim wyrobił, że po dwóch zerwanych sejmach, ten do pożądanego doszedł końca, na tymże zaraz sejmie, przez respekt ojca i jego samego, czterdzieści tysięcy z skarbu koronnego wyliczyć mu Rzeczpospolita kazała. *Constitut. fol.* 9. W trybunale koronnym, dwa razy marszałkiem prezydował, raz po śmierci Urbańskiego 1692. drugi raz 1712. Na kollegium nasze Grudziądzkie dobroczynny, któremu szkatułą swoją do fabryki dopomógł. W dobrach zaś które trzymał, wiele kosztownych i modnych struktur wystawił. Do Cara Moskiewskiego od Augusta II. Króla posłem wysłany, wszystko dowcipem swoim ułacnił, z niemałą imienia swego u tego monarchy estymacyą. Śmiertelne to życie zakończył, w roku 1714. niespodzianą apoplexyą ruszony. Złączył się był dożywotnie, z Teresą Bielińską herbu Junosza wojewodzanką Malborską, więcej z nią jednak potomstwa niebyło, tylko córka Anna; zmówiona w dożywotnią przy-

jaźń, z Michałem Zamojskim łowczym koronnym, a potem wojewodą Smoleńskim.

Stanisław wojewoda Chełmiński, syn drugi Jana wojewody Chełmińskiego, a przedtem naprzód kasztelan Elbląski od roku 1588. z tym tytułem, w roku 1609. do Szwecyi w legacyi wysłany, żeby był Szwedów nakłonił, do poddania się Zygmuntowi III. Królowi Polskiemu, jako dziedzicznemu Panu swemu, wspomina to jego poselstwo, *Auctor confutationis accusationum Stokolmiensium*, postąpił potem na województwo Malborskie roku 1611. jako znajdziesz w Tomie I. na właściwem miejscu: z tego zaś na Chełmińskie roku 1615. był oraz i starostą Tołkmickim. Komissarzem do Prus książęcych r. 1612. zjechawszy z drugiemi, nową przysięgą, według świeżo umowionych paktów, z Janem Zygmuntem elektorem Brandeburskim koronie ich Polskiej obowiązał, księztwo to w possessyą oddał. Przysięgi 1578. i inszych lat, któremi bez konsensu Polskiej Rzeczypospolitej, to sobie księztwo margrabiowie przycisnęli, pokassował; miejsce na kościół katolicki, który kosztem kurfirszta stanąć był powinien, naznaczył; i prowenta dla niego wydzielił; kalendarz nowy od Grzegorza Papieża reformowany, po tem księztwie ogłosić, i przyjąć rozkazał; żeby do magistratów i inszych w tem księztwie urzędów, przypuszczony nie był, tylko katolik, albo przynajmiej *Augustanae Confessionis*, obwarował. Wolną wszystkim appellacyą od sądów książęcych do Króla Polskiego zostawił: i wiele inszych pożytecznych ojczyznie i wierze świętej, rzeczy ustanowił, co się pokazuje z *Recessu tej Komissyi*, od Króla Zygmunta III. potwierdzonej, wydrukowanego w Krakowie *in fol.* 1614. *Typis Piotrkowczyka.* Zszedł z tego świata 1618. Żona jego Plemięcka, córkę mu powiła Elżbietę Karnkowską, umarła 1620. *Grazny Łzy nagrobne*, i synów czterech: Jana, Michała, Stanisława i Mikołaja. Z tych najstarszy

Jan wojewoda Chełmiński, Kowalski, Pucki, Pokrzywiński starosta, religji katolickiej, dobra pospolitego, praw i swobód prowincyi Pruskiej, gorliwy zelant, na Moskiewskiej, Tureckiej, Pruskiej expedycyach, krwi i fortuny dla ojczyzny nie żałował: posłując na walne sejmy, różne dzielności jego funkcye, Rzeczpospolita powierzała, jako podczas wojny Tureckiej pod Chocimem 1620. *ad consilia bellica*, na trybunał Radomski 1627. 1629. 1633. i 1637. do umówienia ceł Pomorskich 1638. Starostwo Rogozińskie puścił mu był przez arendę Zygmunt III. na lat dwanaście, żeby był ten Jan spustoszałą tam ekonomią restaurował, co i uczynił. *Constit.* 1633. *fol.* 50. Rozstał się z światem w Pokrzy-

wnie 1648. w Grudziądzu z marmurowym nadgrobkiem pochowany. Fundował kollegium nasze Grudziądzkie, którego początki z takiej okazyi zakładać począł. Pewnego czasu, przez sen zdało mu się, jakby go na sąd Boski stawiono, tam gdy go przed sędzią Bogiem piekielni instygatorowie obwiniać poczeli, Ś. Ignacy fundator zakonu Soc. Jesu, do nóg sędziemu Bogu upadł, prosząc o dylatę ostatniej sentencyi, i przydał. Ten prawi, synów moich fundatorem będzie: porwał się Jan, i gdy z sobą to wszystko roztrząsać począł, koło tej struktury zaraz się krzatać począł. On że, czy też żona jego Kuczborska kasztelanka Sierpska, Panny zakonne w Grudziądzu pod regułą Ś. Benedykta z Chełma sprowadzone fundowała: nie mając albowiem żadnego potomstwa, Boga dziedzicem swej fortuny uczynili. *MS. o Familiach Pruskich* pisze, że Jan starosta Pokrzywiński i Rogoziński, miał za sobą Justynę Knutownę, pozostałą wdowę po Mortęskim.

Michał biskup Kamieniecki, suffragan Warmiński, opat Mogilski, drugi syn Stanisława wojewody Chełmińskiego: był wprzód kanonikiem Krakowskim i Warmińskim, potem za Jana Albrychta książęcia, biskupem Warmińskim od stolicy apostolskiej, jeszcze w niedorosłym wieku ogłoszonego, ten Michał Erazm administratorem biskupstwa Warmińskiego, biskupem Hipponeńskim był deklarowany. W Rzymie słuchając teologji 1611. gdy nowina przyszła, o wziętym od naszych szturmem Smoleńsku, kosztem wielkim i nakładem, na chwałę imienia Polskiego, ognie tryumfalne w oczach całego Rzymu wystawił, które opisał *Ramirus*. Fundacyą jego szczyci się kościół nasz w Brunsberdze, którą wino do ołtarza Pańskiego, temu miejscu prowidował. *Ara gratitudinis.* Do świętej Lipki, kielich srebrny ofiarował. *Clag. Lind. Maria: lib. 3. c. 12.* Komissarzem zesłany od arcybiskupa Gnieznieńskiego, do wprowadzenia naszych ojców do miasta Gdańskiego i kościoła Panien Brygitanek, od magistratu tamecznego zdyzgustowany wyjechał: z tej jednak, którą miał żarliwości o cześć Boską, miło mu to było, by też najcięższy stós dla Boga ponosić.

Stanisław kasztelan Chełmiński, starosta Tołkmicki, trzeci syn Stanisława wojewody Chełmińskiego, umarł 1643. był najprzód podkomorzym Malborskim, potem wziął kasztelanią Gdańską, dalej Elbląską, nakoniec Chełmińską. *MS. de Famil. Pruss. Histor. Posselii fol.* 633. i 631. córka jego z Zalińskiej Helena Pudłowska. Mikołaj starosta Pokrzywiński, czwarty syn Stanisława wojewody Chełmińskiego, człowiek godny i Rzeczypospolitej dobrze zasłużony co znać z kon-

stytucyi 1635. i 1638. o żadne wyższe urzędy nie zabiegał, w Osieczku życia tego dokonał, miał za sobą Łodzińską, z Knutowny urodzoną, z tej była Justyna, czy Katarzyna Kołudzka podkomorzyna Inowrocławska, Katarzyna, Elżbieta, i Cecylia zakonnice w Grudziądzu. Synów zaś trzech, Michała wojewodę Chełmińskiego, Stanisława wojewodę Malborskiego, Jana Dominika kasztelana Chełmińskiego. O Zuzannie Działyńskiej świadczy *Nieszpork. fol.* 160. że w piersi między żebra nożem aż do trzonka utopionym przebita, ofiarowana do Najśw. Matki Częstochowskiej, zdrowa została. Z synów tego Mikołaja. Pierwszy

Stanisław wojewoda Malborski, starosta Kiszborski i Tołkmicki, z temi tytułami podpisał *diploma electionis* Jana III. Króla Polskiego 1674. i w monimentach naszej rezydencyi Malborskiej, czytałem że kwitnął 1661. i 1672. dokonał życia tego 1677. jako się pokazuje z tych suffragia, które po całej prowincyi naszej, są nakazane za jego duszę; jako znacznego dobrodzieja. Na Tołkmickiem starostwie 1676. Rzeczpospolita ośmnaście tysięcy przyznała temu Stanisławowi, i sukcessorom jego, pókiby im wyliczone nie były, przez konstytucyą *fol.* 50. miał za sobą Maryannę z Tomic Iwińską, pozostałą wdowę po Grudzińskim kasztelanie Nakielskim, jako świadczy *Kazanie Anioła od Ś. Teresy Karmelity, i Genealogia tego domu*, z której synów dwóch zostało. Pierwszy Jan kasztelan Elbląski starosta Tołkmicki, z sejmu 1678. delegowany, do uznania pretensyi książęcia Kurlandzkiego, i do granic między Kurlandyą, Inflantami Polskiemi, i Szwedzkiemi, *Constitut. fol.* 8. *et* 43. umarł koło roku 1694. z Bąkowskiej herbu Ryś wojewodzanki Pomorskiej, spłodziwszy trzech synów. Jana Ignacego wojewodę Pomorskiego starostę Tołkmickiego, posłował na sejm 1699. z sejmu zaś 1703. komissarzem był naznaczony do rewizyi skarbu koronnego, *Constit. fol.* 13. umarł 1724. miał za sobą 1*mo voto* Drzewicką wojewodzankę Lubelską, z której córkę Teresę, wydał za Franciszka Szembeka podkomorzyca Krakowskiego starostę Tołkmickiego, 2*do voto* Łącką pozostałą wdowę po Szczawińskim, atoli z nią żył bezpotomnie: bracia jego dwaj, Józef i Kasper bezżenni. Drugi syn Stanisława wojewody Malborskiego, Michał najprzód chorąży Pomorski, potem kasztelan Bydgoski, i w roku 1706. marszałek trybunału koronnego, nakoniec kasztelan Brzeski Kujawski, wspominają go konstytucye 1690. komissarzem na uspokojenie pretensyi Rzeczypospolitej do kurfirszta Brandeburskiego, *Constit. fol.* 17. do druku wydał, *Szala albo ogłos konwokujący ojczyzny synów do jedności*, *w Argentynie czyli raczej w Toruniu*

1713. *in 4to*, złączył się był dożywotnie najprzód z Szamowską, z której spłodził dwie córki, Ewę Radoszewską, i Eleonorę Latalską; drugim związkiem z Ludowiką Niegolewską chorążanką Wschowską, z której został się syn Jakób, i córka Kazimira.

Michał wojewoda Chełmiński, brat Stanisława wojewody Malborskiego; najprzód miecznik ziem Pruskich potem kasztelan Gdański, dalej Chełmiński, ztąd postąpił wojewodą Chełmińskim starostą Kowalewskim i Kiszewskim. Młodsze lata już w szkołach tak ojczystych jako i cudzoziemskich, już w obozie przeciwko Gustawowi Królowi Szwedzkiemu odważnie stawając, przepędził; dalsze różnym interesom ojczyzny poświęcił; z sejmu komissarzem naznaczony do odebrania od heretyków kościoła S. Jakóba, Pannom go Benedyktynkom w Toruniu oddał. *Constit.* 1667. *fol.* 39. *Otrębus Vox clamantis;* przeniósł się na wieczność 1687. Helena Wężykówna, dwóch mu synów powiła, z tych jeden Stanisław starosta Kiszowski, deputatem bywał na trybunał koronny 1688. i 1694. posłem na sejmy, komissarzem naznaczony, do uspokojenia pretensyi Rzeczypospolitej, do kurfirszta Brandeburskiego. *Constit.* 1690. *fol.* 17. w Kiszborku ojcom Reformatom kościół wystawił, miał za sobą Heidenszteinownę, z niej były dwie córki, jedna z nich żyła z Kczewskim podkomorzym Malborskim, druga z starostą Borzechowskim. Drugi Karol starosta Łąkorski, młodo, wieku swego 21. w roku 1690. wszystkie nadzieje o sobie z światem pożegnał, dobrze się jednak przymiliwszy Bogu, kiedy kościoły Lipnicki, Łąkorski, Parencowski częścią restaurował, częścią w ozdobny apparat przystroił. *I. Columna Kazanie Strzała.*

Jan Dominik kasztelan Chełmiński, starosta Pokrzywiński, trzeci brat Stanisława wojewody Malborskiego, i Michała wojewody Chełmińskiego usarską chorągiew własnym kosztem wystawiwszy, gdy się z nią do obozu Króla Jana Kazimierza przebiera, obskoczony od Szwedzkiego daleko liczniejszego wojska, w niewolą był wzięty. *Trebnic. i Tulden. Collegio.* Grudziądzkiemu we dwudziestu i pięciu tysiącach dobra Świerczyn i Szymków rezygnował 1678. a następującego roku dług śmiertelności wypłacił; synowie zaś jego, trzydzieści tysięcy na Świerczynie temuż kollegio zeznali 1699. z Maryanny Grudzińskiej, (która w wielkiej świątobliwości życia tego dokonała 1682. w Poznańskim kościele naszym pochowana) liczne potomstwo odebrał, sześć córek, z tych Elżbieta ksienią rządziła w Grudziądzu, klasztor panieński. Urszula Mistrzynią tamże. Trzecia Zofia tamże zakonnicą prędko umarła. Czwarta za Baranowskim herbu Jastrzębiec. Piąta Katarzyna

pierwszym związkiem za Gostyńskim, ale z nim niepłodna, drugim za Kołudzkim na Kujawach. Szósta Panna. Tyleż synów: z tych Stanisław i Mikołaj w zakonie naszym, Bogu się zaślubili: pierwszy w Rawie Kaznodziejską funkcyą, ludzi do Boga ciągnąć, sam się do niego w młodym jeszcze wieku pokwapił 1685. Drugi rektorem Grudziądzkim i Gdańskim rządząc, ojcem miłości zasłużył być nazwany, dokonał w Gdańsku 1710. Trzeci Kasper ten młodo umarł. Czwarty Michał. Piąty Zygmunt. Szósty Paweł kasztelan Bydgoski, przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Dąbską, siostrę tej, co była za Kadzidłowskim, atoli z nią żadnego nie zostawił potomstwa.

Rafał kasztelan Brzeski Kujawski, syn Mikołaja wojewody Pomorskiego Brodnicki i Kowalewski starosta, z temi tytułami, podpisał list Zygmunta Augusta Króla 1565. *u Lipskiego decad. quaest. publ. qu.* 3. Złączył się był dożywotnie, z Katarzyną hrabianką z Gorki, Jędrzeja kasztelana Poznańskiego córką, siostrą rodzoną dwóch wojewodów Poznańskich, z której został się syn tylko jeden, jako opowiada nadgrobek tej Katarzyny, *Unica progenies, ex me relictus alumnus, in quo Działyniae est spes generosa domus;* był to Łukasz podczaszy koronny, mąż do wojny urodzony pod wszystkie za Stefana Batorego expedycye Moskiewskie, w pięknym zawsze poczcie ludzi rycerskich, do potrzeby stawał, *jako pisze Papr. MS. Konopats. i Heidens, de bello Moschov. lib.* 3., hetman Zamojski 1580. nad pierwszym go swoim pułkiem przełożył, gdy pod Wielkiełuki przyciągnął, tam gdy się serdecznie popisał Łukasz, znowu do expugnacyi Zawołocia, siła męztwem swojem dopomógł, kiedy pasy wszystkie zaległ, żeby miasto ściśnione od naszych, znikąd sukkursu niemiało: atoli w krótce potem, to jest 1582. śmierć go ojczyznie wydarła: pojął był w prawdzie Zofią Zamojską herbu Jelita, kasztelankę Chełmską, rodzoną siostrę Jana Zamojskiego kanclerza i hetmana, atoli niepłodne to małżeństwo było. Żona jego żyła aż do roku 1605. i Brodnicę dożywotniem prawem trzymała, jako namienia *Piasecki w tym roku.* Michał podkomorzy Chełmiński, starosta Dobrzyński, syn także Mikołaja wojewody Pomorskiego, brat Rafała kasztelana Brzeskiego, mąż wielkiej sławy i pamięci godny, który morzem i ziemią wiele świata objechał; komissarzem go do Inflant, wspomina *Varsavic. in Vitis* koło roku 1570. według genealog. miał za sobą Sokołowską, syn jego Felix, ten chcąc ojca w tym dościągnąć, aby mógł tak wiele świata zwiedzić, będąc młodzieńcem uczonym, wyjechawszy na peregrynacyą do ziemi świętej, w Turczech w Adryanopolu,

na drogę wieczności poszedł. Siostry Felixa, ile że on tylko jedynakiem był, w różne domy majętności rozniosły, *MS. Konopats.* to jest jedna wydana za Mortęskiego, wojewodę Pomorskiego, druga za Iwińskiego Jana, trzecia za Cikowskiego podkomorzego Krakowskiego. *Geneal. tego Domu.*

Paweł kasztelan Dobrzyński, starosta Radzyński, syn także Mikołaja wojewody Pomorskiego, brat Rafała i Michała, był wpród kasztelanem Słońskim, z którym tytułem komissarzem go destynowała Rzeczpospolita, do lustracyi dóbr królewskich w Małej-Polszcze 1564. *Constit. fol.* 40. kasztelanią Dobrzyńską trzymał 1573. jako się podpisał na protestacyi przeciwko Dyssydentom *u Damalewicza in Archiep. Gnesn.* deputat do kwarty Rawskiej *Constit.* 1570. *fol.* 205.; z Krystyny Kostczanki wojewodzanki Chełmińskiej, spłodził trzy córki, starsza wydana za Mniszcha starostę Łukowskiego, młodsza za Zebrzydowskiego podczaszego Krakowskiego, trzecia panną umarła: synów zaś trzech było, Stanisław *sterilis,* Łukasz peregrynując w cudzych krajach umarł. Michał wojewoda Kujawski, i Paweł starosta Radzyński, *o którym Paweł Piasecki w kronice swojej fol.* 179. *tak pisze. Legatus Poloniae a Rege ad Hollandos, fuit Paulus Działyński anno* 1597. *generis nobilitate, ingenio, ac habitu corporis praestans, et expedita (nullo fructu) apud Hollandos legatione, aliam apud Reginam Angliae Elisabetham tractaturus, recta inde Londinum perrexit, ubi data dicendi copia, et exhibitis fidei literis, immunitatem Polonis mercatoribus in Anglia, a priscis regibus Angliae concessam diminui, eos insvetis oneribus gravari, ac alios cum suis mercibus in Hispaniam commeantes intercipi et retineri, oratione latina querebatur. Juri naturae et Gentium, adversari eum morem, et ablata restitui, liberamque navigationem in Occidentem permitti expostulans. Ad cujus sermonem liberiorem Regina offensior, respondit; se querelam audisse, cum legationem exspectaverit, ne plane faeminea dicacitate, omnia dicta legati, singulatim iteravit, redarguitque; commota maxime illo, quod jura gentium violata fuisse dixerat. Sed Legatus, ut erat magnanimus et cautus, nihil commotus inhumaniori responso, suae legationis capita, in scripto, si verba offendunt (inquit) se daturum replicavit, dummodo responsa quoque in scripto redderentur. Postea autem, negotio cum consiliariis Reginae collato, Angli non Polonos mercatores, male acceptos fuisse, quibus liberam vult esse Regina in Anglia negotiationem, sed quosdam Ansiaticarum civitatum socios mulctatos, eo quod in plurimis, contra privilegia, ab Edvardo Rege ipsis data, deliquisse fuissent deprehensi. Et*

neque Polonis in Hispaniam, navigationem posse concedi, si eo conducant annonam, vel bellico apparatui necessaria, quibus hostis Angliae adjuvetur, cum hoc causum sit in eorum pactis expresse, ne ad hostes regni istius juvandos commeare debeant. Demum vero, conscriptis quoad mercatores genuinos Polonos, Ansiaticis non conjunctos, ex voto pactis ac privilegiis, legatus ille honorifice et liberaliter habitus, fuit dimissus. Paweł ten starosta umarł bezżenie żyjąc. *Beierlink i Buleng. fol.* 10. wspominają tę legacyą, ale i przyczynę jej daleko inszą chcą mieć, i skutek.

Michał wojewoda Brzeski Kujawski, syn starszy Pawła kasztelana Dobrzyńskiego, starosta Gniewski, Bobrownicki, Nieszawski, posłując na sejm 1589. tranzakcyą Będzińską podpisał, dano mu potem w zasługach województwo Inowrocławskie, nakoniec i Brzeskie Kujawskie, z którym tytułem wspominają go konstytucye 1613. komissarzem do pogranicza od Szląska *Constit. fol.* 24. *Historia Posselii fol.* 458. śmierć jego składa, na rok 1615. atoli jam *in MS. Caliss.* znalazł, że jeszcze żył w roku 1618. w którym od Rozrażewskich, kupił dobra Służów miasteczkó, i z innemi do niego wsiami należącemi, to jest Wolą, Błota, Kiewo, Goszczewo za sześćdziesiąt tysięcy. Drugim związkiem małżeńskim, miał za sobą Reginę Einsenreichownę, która po jego śmierci, dostała się Wojciechowi Stanisławowi książęciu Radziwiłłowi, kanclerzowi Litewskiemu. *Histor. Possel.* Pierwszym zaś związkiem, miał Cemiankę wojewodzankę Pomorską, z Radziwiłłowny urodzoną, ta mu siedmiu synów powiła. Z tych Jędrzej młodzianem umarł. Drugi Piotr w zakonie Societatis Jesu, młodo życie swojej zakończył. *Ks. Nadasi in Annalib. Marianis fol.* 314. *num.* 596. jego osobliwszy ku Najś. Matce affekt i nabożeństwo chwali. Trzeci Łukasz Maxymilian naprzód na dworze Cesarza Matyasza, potem Zygmunta III. Króla Polskiego, przystojnie i pobożnie żyjąc, umarł bezżenny, w Działyniu pochowany. Czwarty Michał ten z Czarnkowskiej wojewodzanki Kaliskiej, według *MS. Załusc. de Famil. Pruss.* spłodził syna i córkę, córka Katarzyna, zakonnicą w Chełmie została, syn zaś Piotr według *Genealogii tego Domu*, wojewoda Chełmiński, starosta Kowalewski, miał za sobą Chlewicką Annę, pozostałą wdowę po Ferdynandzie Myszkowskim, co o nim wspomina, *Geneal. Myszkow. i Łukasz Paproc. Łaski fol.* 64. ale ojca jego Mikołajem zowie, i wojewodą Kaliskim, w czem się myli: ale ani o Piotrze nigdzie nie czytam, żeby na krześle Chełmińskim siedział; w r. 1629. z podkomorzego Dobrzyńskiego tytułem, deputowano go na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 12.

i z sejmu 1637. *Constit. fol.* 3. i w r. 1648. jeszcze z tym honorem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. W roku 1659. już był kasztelanem Dobrzyńskim, jako świadczy *historia Colleg. Bydgost.* którego roku z jego ręki i łaski, kościołowi naszemu Bydgoskiemu oddany jest krucyfix, wielkiemi cudami wsławiony, który niegdy w świętych był delicyach, u Zofji Tomickiej świątobliwej pani, *Annuae Colleg. Bydgost.* z tymże tytułem podpisał konstytucye 1662. *fol.* 2. Mikołaj piąty syn Michała wojewody Brzeskiego Kujawskiego, podkomorzy Dobrzyński starosta Kościański, z tym tytułem posłując na sejm 1618. deputowany był na trybunał Radomski *Constit. fol.* 4. żona jego Izabella Orzelska kasztelanka Rogozińska herbu Drya, z którą w posagu wziął Runowo, z niej miał trzy córki, Izabellę zaślubioną Zelskiemu, Prudencyą zakonnicę w Bydgoszczy, trzecia także zakonne sobie życie obrała, i syna Stanisława, ten z Szczepańskiej starościanki Grudziądzkiej, zostawił córkę, Maryannę ta poszła za Olszewskiego podkomorzego Wieluńskiego.

Ten Michał wojewoda Brzeski Kujawski w roku 1608. był posłem do Rzymu, zastępując koszt tej legacyi, dano mu starostwo Gniewskie, jako to przyświadczają listy oryginalne w Manuskryptach Helsbergskich. — *Przypisy Krasickiego.*

Kasper biskup Chełmiński, szósty syn Michała wojewody Brzeskiego Kujawskiego, Okolski o nim napisał, że z wojewody Chełmińskiego, stan sobie duchowny obrawszy, na biskupstwo Chełmińskie wstąpił, zkąd też i ja za świadectwem jego idąc, położyłem go między wojewodami Chełmińskiemi, w tomie pierwszym, ale tego żaden z inszych autorów choć *ex professo* o nim pisali, Okolskiemu nie pomaga, dla tego trzeba to mieć za rzecz podejrzaną. Prawda, że ten Kasper z szkół wyszedłszy, w których i w filozofji i teologji znacznie postąpił, w rycerskim stanie, czas niejaki zabawił, na sejm 1629. z Inowrocławskiego województwa posłując, z niego deputatem był naznaczony na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 12. i gdy Szwedzi do Prus wtargnęli, chorągiew okrytą na obronę ojczyzny wystawił, z którą na wielu miejscach mężnie sobie poczynał: dopiero potem stan duchowny sobie obrawszy, gdy się do Rzymu wybrał, tam na kapłaństwo poświęcony, pierwszą ofiarę Bogu, w naszym tam kościele oddał: powróciwszy do ojczyzny wszystek się wydał na pomnożenie czci Boskiej, z tąd kościoły w dobrach swoich jedne reparował, drugie zdobił, osobliwie jednak kościół nasz Bydgoski z gruntu piękną strukturą wymurował. Wieś Płonkowko do fundacyi Bydgoskiego kollegium przyłączył 1638. a w roku 1640. krucyfix cudowny, który mu się dostał po

śmierci Zofji Tomickiej (ta mu stan duchowny przyjąć radziła, i że miał być biskupem prorokowała) kościołowi tameczznemu naznaczył, kamienicę w rynku Bydgoskim kupioną, na kollegium, naszym darował. I lubo przy dworze królewskim, ani u Biskupów, o żadną prelaturę nie zachodził, przecież same się do niego cisnęły, dziekanią katedralną Kujawską uczczony. Chciał go biskup Kujawski, widząc w nim i wspaniałość umysłu, i żarliwość o chwałę Boską, i inne piękne przymioty, coadjutorem na to biskupstwo uczynić, i już konsens od Władysława IV. na to otrzymał, atoli Działyński, za tę łaskę podziękował: przecież Król, jak tylko Chełmińska katedra wakowała, jemu ją z chęcią ofiarował. Na tej pasterskiej funkcyi złamawszy niedowierny Toruńczanów upor, processyą solenną w dzień Bożego ciała, publicznie po mieście postanowił, i żeby na potem żadnej impetycyi od dyssydentów nie miała, ustawą koronną utwierdził: na ubogich szczodry; bywało to, że ich i sto czasem z miłosierdzia odziewał, więcejby był jeszcze dla Boga uczynił, podagrą jednak i innemi przykremi chorobami długo strapiony, na lepsze życie się przeniósł w Lubawie 1646. wieku swego 49. Umierając a żałując tego, ze zawistnym niektórym jątrzącym mu serce do naszych, dowierzał; mówił, *Narraverunt mihi iniqui fabulationes, sed non ut lex tua,* fundował OO. Reformatów w Pakości 1631: pod tytułem S. Bonawentury, pochowany w swojej katedrze, gdzie sobie grób jeszcze żyjąc wystawił, *Wosdasi Ethic. Sacerd. l. 4. Tolibowski Ziemia Chełmińska, Histor. Coll. Bidgost.* Paweł starosta Inowrocławski i Nieszawski, siódmy syn Michała wojewody Brzeskiego Kujawskiego, umarł 1649. nadgrobek jego w Toruniu u S. Jana, z Izabelli Grudzińskiej wojewodzanki Kaliskiej spłodził według *MS. Załusc. o Famil. Prus.* krom innego potomstwa, o którym jednak nigdzie nie czytam, syna tego co idzie.

Zygmunt wojewoda kaliski, starosta Inowrocławski, a przedtem wojewoda Brzeski Kujawski, szczodrobliwość jego na Boga, pamiętna na Jasnej górze Częstochowskiej, dokąd w roku 1675. dał wielką blachę srebrną, którą się zasuwa obraz cudowny Matki Bozkiej, z tym podpisem:

Dzieciątko Częstochowskiej Matko Boska Góry,
Jakoś zamożna Matka, tak w syny jak w córy,
Wszystek mój Domek ciebie swą dziedziczką głosi,
Niech go syn twój, i z tobą, w swej opiece nosi.

W Pakości nową Kalwaryą otworzył, kaplice według dymensyi miasta Jerozolimskiego, i tajemnic męki Jezusowej, wystawiwszy. Na ojców Reformatów hojnie łaskaw,

w których kościele po śmierci 1686. złożony, z nadgrobkiem marmurowym. Żona jego Katarzyna z Sielca Witosławska, którą urodziła, Zofia Pogorzelska kasztelanka Kaliska, dwie mu córki na świat wydała, Izabellę w młodym wieku zmarłą, i Helenę zaślubioną Zygmuntowi Donhoffowi podskarbiemu nadwornemu Litewskiemu, podkomorzemu Wieluńskiemu, (była to pierwsza jego żona, druga Brzostowska, z tą żył *sterilis*, z tamtej była córka Daniłowiczowa starościna Parczewska; patrz *fol.* 380.) synów zaś pięciu, Jędrzeja ten młodo zniknął, Macieja ten bezżenny z szedł z tego świata, Jakóba który miał za sobą Dąbską Maryannę wojewodzankę Brzeską Kujawską, ale znią żyjąc bezpotomnie, przeniósł się na lepsze życie 1730. Jana który z Eleonory Łosiowny wojewodzanki Malborskiej spłodził córkę Ewę. Pawła dziedzica na Kurniku, ten pojął Magdalenę Leszczyńską wojewodzankę Podlaską, która mu powiła trzech synów, Alexandra kanonika Gnieźnieńskiego, proboszcza Łowickiego, Zygmunta, którego z Tarłowny starościanki Goszczyńskiej, jedynaczka córka Teofila została, Kurnickich włości dziedziczka, Józefa ten sobie zaślubił Maryannę Potulicką, z której dwie córki Magdalena i Teresa, synów także dwóch Augustyn i Marcin, tych czasów jeszcze w szkołach.

Augustyn Działyński wojewoda Kaliski, Pan posiadający wielkie dobra w Wielkiej-Polszcze, z *Radomickiej* wojewodzanki Inowrocławskiej spłodził córek cztery: Czapską wojewodzinę Malborską, Czapską wojewodzinę Chełmińską, Koźmińską wojewodzinę Kaliską, i Hylszenową. Synów także zostawił z tej *Radomickiej* dwóch, z tych jeden pojął *Woroniczowną* kasztelankę z Drohojewskiej urodzoną, wielkich dóbr dziedziczkę. — *Krasicki.* Opacz w dodatku w Tomie X.

Dzianott. Piotr szlachcic Włoski, do indygenatu w Niemczech już przedtem przypuszczony, gdy w wojsku koronnym pod Usarską chorągwią długo ojczyznie służył, i dla niej tak fortuny, jako i zdrowia nie żałował, indygenat w Polszcze otrzymał na sejmie 1662. *Constit. fol.* 36. Stanisław biskup Fesseński, suffragan Kijowski, kanonik i proboszcz Ś. Jana w Gnieznie, archiprezbiter Malborski, officyał generalny Pomorski 1663.

Dziatkowski, piszą się z Dziatkowic: Katarzyna z Dziatkowic, matka Hieronima Bużeńskiego podskarbiego koronnego, *Paproc. o herb. fol.* 361. żona Piotra Bużeńskiego sędziego ziemskiego Sieradzkiego, umarła 1526. Bogusław Dziatkowski Smoleński ziemianin, wspominają go konstytucye 1662. *fol.* 18. z pochwałą wierności jego ku ojczyznie, i męztwa wojennego. Bazyli pisarz grodzki Grabowiecki w Bełzkim, 1674. podpisał elekcyą Jana III. N.

Dziatkowski miał za sobą Sojecką córkę Stanisława, z tej było dwóch synów Seweryn i Bronisław krom innych.

Dziboni, w Czerskiej ziemi. N. podstoli Warszawski 1674. N. miał za sobą Jarzyniankę.

Konstytucya sejmu 1654. roku nadaje indygenat urodzonemu Janowi Dziboniemu: „Za to że przez lat kilkanaście wyświadczając ojczyznie usługi, znacznie na teraźniejszym sejmie przyłożył się *in usus publicus* substancyą. — *Vol. IV. f.* 458. — *Przypisy Krasickiego.*

Dzid *herbu Giejsz*, na Żmudzi. Piotr Michał Dzid człowiek w prawie biegły, wiek swój strawił przy kancellaryi W. Ks. Litewskiego, podpisał elekcyą Jana Kazimierza, umarł 1656. *MS. P. Kojałow.* Jędrzej Dziedowicz w Wileńskiem 1632.

Dziduski *herbu Jelita*, *inni ich piszą Dziaduski.* Stanisław Dziduski starosta Koniński, córka jego naprzód się w małżeństwie związała, z Piotrem Barzim herbu Korczak kasztelanem Przemyslkim, starostą Lwowskim, potem z Rafałem Sieniawskim wojewodzicem Ruskim. Jakób biskup Enneński, suffragan i kanonik Poznański zakonu Minorum, mąż na ubogich miłosierny, zszedł z tego świata, 1568. jako opowiada nadgrobek jego w katedrze Poznańskiej, wypisany *od Biernackiego Specul. Minor. fol.* 277. Jan naprzód biskup Chełmski, potem Przemysłki; na Chełmskiej prezydując, kościół w Tarnogorze, którą przedtem Izbica zwano, wystawił, i pewnemi prowentami uposażył, a potem we wsi Ostrzycach parochią zniósłszy, wszystkie ztamtąd dochody, do Tarnogóry przeniósł, i inkorporował. *Nakiel. Miechov. fol.* 632. na Przemysłkiej, Orzechowskiego Stanisława herbu Oksza kanonika niegdy Przemysłkiego, o to, że nad stan swój w małżeństwo wkroczył, wyklął: o co siła nienawiści na siebie oburzył: przecież sam Orzechowski, przyznaje mu to w pismach swoich, że był pobożności wielkiej i nauki, umarł 1559. w swojej katedrze pochowany. Jan Dziduski, za czasów Okolsk. miał za sobą Begłowską, podobno miał mówić Boglewską: przydaje tenże, że w tym domu znajdował się przywilej pierwszemu Saryuszowi dany.

Dziębakowski *herbu Jastrzębiec*, w Mazowszu.

Dziechciewski, w województwie Połockiem. Władysław Dziechciewski, podpisał elekcyą Jana III.

Dziechtarski *herbu Drya*, na Krainie. Dziechtarski Mikołaj deputowany z Krakowskiego zjazdu 1586. konfederacyą szlachty Małopolskiej po śmierci Stefana Króla uczynioną, i sam podpisał, i do ksiąg grodzkich podał. *Constit. fol.* 399.

Dzieciątkowski *herbu Jelita*, w Sieradzkiem województwie.

Dzięcielski *herbu Dzięcioł* na pniu stojący, w województwie Pomorskiem, tym herbem uczczony Maxymilian Persa od mistrza Krzyżackiego za heroiczną odwagę, z którą się znacznie w różnych okazyach popisał, nadto w rekompensę wziął od niego dobra Dzięcieliśćze nazwane w województwie Pomorskiem w powiecie Lemburskim. Z tych był Michał Dzięcielski dziedzic na Dargolewie w powiecie Mirachowskim, który z Dargolewską *primi voti* żoną spłodził trzech synów, Jana, Michała i Ernesta; z Tępską zaś *2di voti* małżonką kolligatką Przebendowskich zrodził Jakóba, Pawła, z których niektórzy wojnę służą cudzoziemskiego autoramentu i są officerami. Jan Dzięcielski z Joanną Krajowską miał czterech synów, Władysława cześnika Latyczowskiego, żona jego Tomicka, Michała, ten sobie stan duchowny obrał, Jana ten za towarzysza służył, i Jakóba.

Dzięciołowski *herbu Ogończyk*, w Sanockiej ziemi. Cypryan Dzięciołowski, miał za sobą Bielecką.

Dzieczeński *herbu Doliwa*, w Kaliskiem województwie. Dzieczyński Jan kanonik i officyał Poznański umarł 1610. pochowany na Tumie. *Starowol. in Mon.*

Dziedoszycki *herbu Sas*, na Rusi. W monimentach kollegium Lwowskiego czytam Jana Dziedoszyckiego dziedzica na Siedliskach w roku 1507. i w księgach ziemskich Lwowskich 1522. Wacław 1570. *Paproc. w Panoszy.* Barbara Dziedoszycka podsędkowna Lwowska, pierwszym związkiem w małżeństwie żyła z Stanisławem Bolestraszyckim rotmistrzem królewskim, *2do* z Piotrem Boratyńskim kasztelanem Bełzkim. Dwie były potem rodzone siostry, z których jedna dostała się w małżeństwo Tarnowskiemu kasztelanowi Żarnowskiemu, druga Alexandrowi Chodkiewiczowi wojewodzie Trockiemu, z której była córka Sieniawska chorążyna koronna, obiedwie złożone po śmierci w kościele Lwowskim Dominikańskim. Wiele dobrego ta Chodkiewiczowa świadczyła tymże ojcom w Szkłowskim konwencie. Franciszek starosta Żydaczowski. *Acta Leopol.* 1593. Grzegorz kasztelan Lubaczowski, pamiętny wojownik przeciwko Beglerbegowi, Nalewajkowi, Michałowi wojewodzie, jako jego nadgrobek świadczy, miał za sobą Annę Czuryłownę stolnikownę Sanocką, z której dwóch synów, Mikołaj i Franciszek, *Geneal. Czuryłow.* i dwie córki Elżbieta z Sokołowa Dziedoszycka Stanisława Korytka małżonka 1615. Anna Alexandra Gidzińskiego. Franciszek kasztelan naprzód Lwowski, potem wojewoda Podolski, żona jego Zofia Jabłonowska miecznikowa-

wna koronna, siostra Stanisława kasztelana Krakowskiego i hetmana, zeszła z tego świata 1695. z niej córka, w dożywotnie małżeńskie kontrakty weszła, z Gałeckim Franciszkiem herbu Junosza wojewodą Poznańskim, druga z Franciszkiem Daniłowiczem starostą Boreckim, trzecia z hrabią Tarnowskim, czwarta z skarbkiem kasztelanem Halickim, piątą z Miaskowskim, szósta zakonnica. Syn zaś Jerzy Koniuszy koronny, starosta Żydaczewski, posłując z ziemi Lwowskiej podpisał konfederacyą generalną. Od Augusta II. Króla Polskiego, posłem do Rzymu wysłany, posłuszeństwo stolicy Apostolskiej imieniem jego oddał: miła była ta legacya Ojcu Świętemu, ile od tego pana, który świeżo z katolickim się był kościołom pojednał, przetoż poseł Dzieduszycki, wdzięcznie traktowany, ciało S. Benedykta M. z sobą do Polski wywiózł. Ogród w Cudzołowcach modną strukturą i wielkim nakładem wystawił; mąż jak dowcipu bystrego, tak i niepospospolitej umiejętności, pojął Maryannę Zamojską podskarbiankę koronną, ale z nią żył bezpotomnie. Mikołaj brat rodzony wojewody Podolskiego, chorąży Podolski, córka jego, Helena za Michałem Ulińskim stolnikiem Podolskim, i syn Stanisław chorąży Lwowski, temu Joanna Ustrzycka kasztelanka Sanocka, dwie córki powiła, Barbarę Zabiną wojewodzinę Mińską i Justynę pannę; tyleż synów, to jest, Franciszka chorążego Lwowskiego, którego z Zofji Sokolnickiej chorążanki Żydaczewskiej są dwie córki, z których jedna Justyna. Drugiego Jana podczaszego Halickiego, ten pojął Różą Lipską, z której synowie Tadeusz, Adam, i Dominik. N. miał za sobą Barbarę Stadnicką, ale z nią *sterilis*.

Tadeusz Dziedoszycki syn Jana podczaszego Halickiego, cześnik koronny, mąż w prawie ojczystem, i innych naukach temi czasy, wielce biegły; po kilkakrotnie urząd poselski na sobie nosił, złączył się dożywotnie z *Trembińską* podsędka Lubelskiego córką z *Roztworowskiej* urodzoną i z niej miał potomstwo: Antoniego pisarza kor. ten pojął *Koźmińską* z Działyńskiej urodzoną. Siostra jedna za Morskim. Jeden z braci Tadeusza cześnika pojął był *Bielską* łowczankę nadworną koronną. Siostra zaś była za Potockim cześnikiem koronnym. — *Przypisy Krasickiego.*

Dziedzicki *herbu Dołęga*, w Płockiem województwie. N. Dziedzicki komornik Króla Zygmunta III. 1608. *Baran.*

Dziedziel *herbu Sas*, z tą jednak różnicą, że z boku jednego pół miesiąca, z drugiego gwiazdę kładą, a we środku strzałę rozdartą na kształt Kościeszy. *MS. Ks. Kojałow.* w województwie Wileńskiem kwitną. Krzysztof Dziedziel, Adam zostawił synów Michała i Stefana. Inni w województwie Nowogrodzkiem osiedli. Stanisław 1700. i Michał, ale za herb im niektórzy Białynią naznaczają.

Dzieganowski *herbu Kotwicz*, w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Dzięgielowski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Mazowieckiem. Jan Dzięgielowski, wydał do druku konstytucye koronne od roku 1632. do 1643.

Dzieleczyński *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszczc.

Dzielnicki. Dzielnicki Hrehory, któremu konstytucya 1578. daje tytuł urodzony, kiedy mu cła pod Jurbokiem kazano wybierać. *Constit. fol.* 348.

Dziembowski *herbu Pomian*, w Kaliskiem województwie. Balcera i Jana Dziembowskich wspomina konstytucya 1662. *fol.* 33. Maciej z żoną swoją Grabińską, wziąwszy w posągu Sitno, Siciński nazwany, od niego został się syn Jan, z którego synów jeden na Żmudzi osiadł. Piotr brat Macieja, miał za sobą Sicińskę, ten nabywszy dóbr Kęsowa, od nich Kęsowskim pisać się począł. Jan trzeci ich brat, kupiwszy od Szydłowieckich dobra Brzuchowo, Brzuchowskim zawołany, miał za sobą Barbarę Słupską herbu Topor, która mu powiła syna Tomasza, ten na Podolu osiadł pojąwszy Zofią Skarbkownę Jana córkę, z której dwóch synów spłodził, Jana i Tomasza. Krzysztof drugi syn Jana z Słupskiej, z Kamienieckiej zostawił synów Jana i Krzysztofa: z drugiej zaś Jabłonowskiej, Jędrzeja, Samuela, i Wojciecha w zakonie Ś. Franciszka *de Observantia.* Barbara Kreśka Dziembowska, była za Jakóbem Gnińskim.

Dzieńkowski. Roman Dzieńkowski z województwa Wileńskiego, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. Konstancya Dziankowska Stanisława Domaradzkiego małżonka.

Dzierski, wspominają ich księgi grodzkie Ostrzeszowskie 1622.

Dziersznicki, w Kaliskiem województwie. Wojciech Dziersznicki, którego nadgrobek z Przemysłkiego kościoła, wypisał *Starowol. in Monum.* tam jego expedycye za Stefana i Zygmunta III. Królów, w Szwecyi, Inflanciech i Wołoszech wielkiem męztwem podjęte wspominają.

Dzierżanowski *herbu Gozdawa*, z tą jednak różnicą, że na tarczy nie jedna, ale dwie są lilie, jedna podle drugiej, białe, jakom widział w Bydgoszczy na nadgrobku Franciszka Waldowskiego zmarłego 1672. którego Dzierżanowska urodziła, ale i w Kazaniu pewnem pogrzebowem, toż mi się widzieć dostało. Jednejże dzielnicy z Pampowskiemi. Jędrzej Dzierżanowski, miał za sobą Jadwigę Cerekwicką, z niej syna Jana, ten z Kuklinowską spłodził synów czterech, Jędrzeja, Stanisława, Jakóba i Mikołaja. Jędrzej świątobliwe życie prowadził, kapłańskie pacierze co

dzień mawiał, umarł lat mając 76. Stanisław brat jego, mąż rycerski, po dwakroć pojmany od Tatorów, dziwną jednak sprawą Boską z niewoli wychodził; raz gdy mu jakaś białogłowa, z miłosierdzia nad nim ręce odwiązała, tegoż samego Tatarzyna, u którego był więzniem, i z innemi osób ośmią, jegoż szablą pobiwszy, wszystkie więźnie wybawił: wróciwszy się do ojczyzny, z Anną Ostrowską Dzierzkowną herbu Nieczuja, spłodził pięciu synów. Jeden Sebastyan, ten w Keynskim powiecie, miał dziedzictwo swoje. Drugi Matyasz, ten z Zienowiczem w Litwie wojenną traktując, gdy Niemcy Budzyn byli oblegli, zabity na harcu. Jędrzej trzeci, opatem był Wągrowieckim, pierwszy z Polaków: bo przeszłych czasów, Niemcy tylko Koleńczykowie tem opactwem rządzili; spustoszały tedy od nich wziąwszy klasztor, z gruntu go reparował, folwarków i inszych prowentów przyczynił do stołu opaciego, w przymnożeniu też chwały Boskiej zabiegły, Polakami cały klasztor osadził, których według reguł i ustaw klasztornych wychowawszy, ludźmi godnemi zostawił: był na synodzie prowincyalnym Warszawskim 1577. *Acta Synod.* Prałat ludzki i szczodry. Marcin czwarty, na dworze Cesarskim, i w obozie Niemieckim z Turkami, czas niemały wojując, na Szląsku się użenił z Kochczycką, po której wziął niemałą majętność, sam potem zamek Wysoką z przyległościami do niego przykupił, i potomstwo zostawił: bodaj to nie jego synowie byli, Adam Dzierżanowski sędzia ziemski Opolski i Raciborski, i jego brat Wacław, ktorym i ich stryjowi Jędrzejowi 1608. przypisał książkę swoję Bartłomiej Paprocki, której tytuł *Stambuch Slęzki* jakoż Adama dziedzicem na Wysokiej, Wacława na Bohdanowcach pisze. Stanisław piąty, mąż wielkiej siły, we Włoszech długi się czas bawił, a potem od Włochów zabity. Siostra tych pięciu braci, naprzód była za Wilkowskim rotmistrzem i dworzaninem Króla Augusta I. a po nim za Grzymułtowskim. Jakób syn Jana trzeci z Kuklinowskiej, zostawił z Potworowską herbu Dębno sędzianka Ostrzeszowską trzech synów, Mikołaja i Stanisława rotmistrza sławnego w różnych potrzebach, ale osobliwie na Moskwę, Jan trzeci syn jego, łowczy Knyszyński. Mikołaj czwarty syn Jana z Kuklinowskiej mężnie sobie poczynał w Węgrzech za Janusza Króla. Jerzy Dzierżanowski 1578. w Kaliskiem województwie poborca *Constit. fol.* 352. Bogumiła podczaszanka Kaliska, była za Piotrem Koszutskim, siostra jej starsza za Michałem Koszutskim miecznikiem Kaliskim.

Dzierżanowski *herbu Grzymała*, z mężem zbrojnym. Są w Mazowszu. Z tych Stanisław Dzierżanowski w Plo-

ckiem 1632. Jerzy 1648. Jerzy, Tomasz, i Maciej w ziemi Liwskiej 1674. podpisali elekcye królewskie. Paweł i Marcin 1700.

Duńczewski w herbarzu Tomie I. pisze że z tej familji kilka domów wzięło swoje nazwiska, w województwie zaś Mazowieckiem dom ten rozkrzewiony, z jednego *Dzierżanowa* w ziemi Wyszogrodzkiej i z drugiego w ziemi Nurskiej, powychodzili: — i następnie tak o ich familji donosi:

Wawrzeniec Dzierżanowski, podkomorzy Płocki, w ziemi Wyszogrodzkiej, i w województwie Płockiem miał swoje dobra, który wszedł w kontrakty małżeńskie *primo voto* z *Prażmowską, secundo* z *Rogozińską;* z której Mikołaj Dzierżanowski, wojski ziemi Wyszogrodzkiej, i sędzia grodzki Płocki: tenże 1*mo voto* miał za sobą *Łuszczewską*, herbu *Grabie*, Waleryana naprzód stołnika, a potem kasztelana Sochaczewskiego córkę: 2*do voto*, *Sarbiewską* chorążankę Ciechanowską, z której urodzony Franciszek Dzierżanowski, łowczy ziemi Liwskiej, sędzia i burgrabia, a w tym czasie opiekun ordynacyi Zamojskiej.

Wyrażony Franciszek Dzierżanowski, łowczy Liwski, 1*mo voto* miał za sobą Annę *Chociszewską*, herbu *Junosza*, siostrę stryjeczną Teresy Chociszewskiej, żony Hieronima Ponińskiego, kasztelana Gdańskiego.

Z nią miał potomstwo, to jest, córek pięć. Pierwsza Teresa, za Ulatowskim burgrabią Czerskim, druga Bogumiła, za Maciejem Łubińskim cześnikiem Bielskim, trzecia Katarzyna Benedyktynka w Jarosławiu, czwarta i piąta Rozalia i Krystyna pannami: syn zaś jeden, Michał w wojsku Francuzkiem był chorążym, teraz w regimencie książęcia de Ansparach Brandeburskiego, porucznikiem.

Powtórnym wejściem w dożywotnie kontrakty małżeńskie, tenże Franciszek Dzierżanowski, łowczy ziemi Liwskiej, wziął Franciszkę Morykoniownę, herbu tegoż imienia, Franciszka Morykoniego, wojskiego powiatu Wiłkomierskiego córkę, urodzoną z Kucińskiej, z tej potomstwo synowie Ignacy i Ludwik. —

Dzierżański *herbu Sulima*, w Rawskiem województw e. Są i Dzierżawscy z których Franciszek był burgrabią Sieradzkim pisarzem grodzkim Łęczyckim 1693. miał za sobą Franciszkę Jerzmanowską, z niej synów czterech, drugi Maryannę Włodkownę.

Dzierzbicki *herbu Topor*, w Łęczyckiem i w Litwie. Dzierzbickiego Pawła wspominają konstytucye 1616. *fol.* 18. Marcin miał za sobą Katarzynę córkę Stanisława Branickiego, z tej było czterech synów Alexander, Antoni, Szymon, i Felix.

Wielądek w heraldyce pisze iż są w województwie Łęczyckiem, z tych Kazimierz Dzierzbicki, koło roku 1502. dystyngwował się w wielu potyczkach, będąc w służbie wojskowej, potem przybył z Pomeranji w Łęczyckie, kupił, czyli założył wieś *Dzierzbice* i *Chodów*, z której piszą się Dzierzbiccy, żona jego *Sokolowska.* Pawła Dzierzbickiego, wspomina konstytucya roku 1616. *fol.* 18. O którym wspomina *Niesiecki* (jak wyżej) dziedzic *Popowa*, *Leznicy*, w Sieradzkiem. Felicyan dziedzic na

Piaskach, *Oszkowicach*, Marcin Dzierzbicki podczaszy Łęczycki, dziedzic *Piask*, *Lezajny*, i *Dąbia*, bywał na różnych funkcyach poselskich i deputackich, ożenił się z Katarzyną *Branicką*, córką Stanisława Branickiego, herbu *Korczak* i Zofji Wituskiej małżonków, z którą spłodził córki dwie, Honoratę Wielowiejską pisarzową Krakowską, i Jadwigę za Łąckim podkomorzym Brzeskim Kujawskim; synów czterech: 1. Alexandra, 2. Antoniego, 3. Teodora, 4. Szymona.

Alexander Dzierzbicki, syn Marcina, kasztelan Brzeziński, który bywał na różnych funkcyach publicznych, tego z Franciszki Jakubowskiej, herbu *Topor*, córka jedna Rozalia, za Mateuszem Walewskim, kasztelanicem Rospirskim, herbu *Kolumna*, z którym miała dwie córki, Katarzynę i Marcyannę, i synów dwóch, Anastazego i Józefa Walewskich.

Antoni z *Dzierzbic* Dzierzbicki, drugi syn Marcina, podczaszy Inowłocki, który z Klarą *Piaskowską* herbu *Junosza*, spłodził dwie córek: Katarzynę za Trościńskim, i Maryannę za Piotrem Alkantarą Ożarowskim kasztelanem Wojnickim herbu *Rawicz*, i dwóch synów, Jana i Marcina.

Teodor Dzierzbicki, trzeci syn Marcina, starosta Wartelski, orderu S. Stanisława kawaler, ten z Zofią *Pokutyńską* wdową zostawił córkę Angelę.

Czwarty syn Marcina, Szymon z *Dzierzbic* Dzierzbicki, ten będąc chorążym Łęczyckim, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, potem starosta Błoński, Jeziernicki, Szczawiński, Falenicki, rotmistrz pancerny chorągwi królewskiej, nareszcie wojewoda Łęczycki, dziedzic na *Piaskach*, *Lezajny*, *Boruwku*, *Szeligach*, *Piekarach* i innych, kawaler orderów Orła białego i S. Stanisława. Ten w stanie rycerskim, wielokrotnie na sejm poseł, w roku 1776. i 1777. konsyliarz rady nieustającej, także komissarz komissyi skarbowej koronnej. Umarł życia wieku swego 58. w roku 1787. zostawiwszy potomstwo: — *primo voto* z Heleną *Walewską*, herbu *Kolumna* kasztelanką Łęczycką, synów trzech: Ignacego, Franciszka i Józefa; *secundo voto*, z Józefatą z *Gomolińskich*, herbu *Jelita*, podkomorzanką Łęczyczką, *primo voto* będącą za hrabią *Skarbkiem*, spłodził z nią córkę jednę Izabellę, za Felixem Czarneckim szambelanem J. K. Mci i synów dwóch, Xawerego i Michała. Ignacy Dzierzbicki, syn Szymona wojewody Łęczyckiego porucznik kawaleryi narodowej, ten z Anną *Swiniarską* zostawia potomstwo synów dwóch: Michała i Eustachiego, córkę jednę Julią. Józef drugi syn wojewody, rotmistrz kawaleryi narodowej, ten z Johanną *Siekierzyńską*, spłodził synów Alfreda, Tadeusza, Xawerego, córkę Gabryelę. Franciszek trzeci syn wojewody, sędzia ziemiański Warszaw. z Józefą *Skulską* ma potomstwo synów, Adama, Seweryna i Szymona. —

Dzierzbiński. Kazimierz Dzierzbiński podsędek Wschowski, posłując na sejm 1685. deputowany komissarzem do Kurlandyi w sprawie biskupstwa Piltyńskiego. *Const. f.* 13.

Dzierżek *herbu Nieczuja*, w Lubelskiem województwie i na Rusi, i w Litwie, z tych Jędrzej Dzierzko podkomorzy Trocki 1578. poborca w Trockiem. *Constit. fol.* 352.

syn jego Krzysztof z Krzywca chorąży Trocki dworzanin królewski *MS. P. Kojał.* W Polszcze zaś Dzierzko stolnik Krakowski na liscie Kazimierza Wielkiego 1365. *u Nakiel. w Miechow. fol.* 387. Jan i Piotr bracia rodzeni, za czasów Zygmunta Augusta kwitnęli w rycerskich dziełach, z których Jan, trzech synów spłodził, Krzysztofa, Jana i Prandotę. Krzysztof pierwszy, prosto ze szkół, od Króla Augusta wysłany do Turek, aby się był języka Tureckiego i pisma Arabskiego nauczył, mieszkając w Konstantynopolu lat sześć, gdy obaczyli w nim Turcy wielki dowcip, różnemi powabnemi obietnicami do tego go ciągnęli, żeby się był zbisurmanił; niewzruszony na to stał młodzian, i owszem częstokroć, gdy go temi nadziejami karmiono, z kontemptem pluł na ziemię. Ciężko to bolało Turków; dla tego wielkie mu niewczasy czynili i dolegliwości, nawet gwałtem go sobie przywłaszczyć chcieli, albo przynamniej o szwank zdrowia przyprawić, Bóg jednak na jego cnotę patrząc, w szczególnej go swojej miał opiece: tym czasem przy różnych cudzoziem skich posłach, języków się różnych nauczył, Włoskiego, Francuzkiego, i Niemieckiego: powróciwszy do ojczyzny, nowa mu się z ojcem własnym potyczka otworzyła, przecięż ją szczęśliwie wygrał, kiedy ojca Bogu i wierze katolickiej pozyskał, dyssydenckich błędów wyrzekłszy się w poselstwie potem jeździł do Moskwy, kędy na przyostrzejszy list Stefana Króla, gdy mu grubo odpowiadano i traktowano, mężnym sercem i Króla i Królestwa honoru bronił: pod Pskowem i Połockiem, przeciwko Moskwie; indziej zaś przeciwko Tatarom, zawsze nieustraszonym sercem stawał: do Jerozolimy nakonice wyprawiwszy się, i święte miejsca z powinną weneracyą uszanowawszy, do ojczyzny powrócił, a potem na drogę się wieczności wybrał: któremu bracia rodzeni nadgrobek wystawili. Prandota stolnik i sędzia grodzki Lubelski brat Krzysztofa, (podobno z Jadwigi Kliszewskiej) spłodził córkę Annę i synów sześciu. Jana ten sobie zakon Karmelitański obrał. Stanisława męża walecznego, to pod Chocimem przeciwko Osmanowi, to przeciwko Abazy Baszy pod Kamieńcem. Remigiana (jam gdzieś czytał, że Remigian Dzierżek tłómacz koronny, z Jeziorkowskiej był urodzony) tak w kancellaryi koronnej, jako i w obozie dobrze zasłużonego, pod Cecorą z Zółkiewskim ledwo nie zginął. Łukasza, który po wojennych expedycyach w różnych kampaniach z Rożniatowskiej zostawił potomstwo. Prandotę, tak Okolski pisze, że był synem piątym Prandoty, atoli *u Starowol. in Monum.* czytam nadgrobek Prandoty *fol.* 777. z tego poznać, że ten Prandota, był synem Jana dworzanina

u Zygmunta III. i Łowczego Lubelskiego. w językach Łacińskim, Niemieckim, Francuzkim, Tureckim, i Arabskim biegły: posłem do Turek kilka razy jeździł, Krzysztofowi najmłodszemu bratu, wojownikowi w Prusiech, na Szwedów, Kozaków i Tatarów, żal po sobie zostawil: toż samo pisze Okolski o nich, mam tedy suspicyą, że w tem jest jakaś omyłka. Jan brat Krzysztofa i Prandoty, *według Okol.* naprzód Łowczy Lubelski, potem sędzia ziemski Lubelski, ja go podsędkiem czytam 1607. kiedy snać posłującego na sejm, komissarzem naznaczono na Ukrainę, *Constit. fol.* 830. i do kwarty Rawskiej *fol.* 841. *i* 1609. *fol.* 907. synów jego tenże trzech rachuje, Jana rotmistrza, Krzysztofa, i Adama. Z tych Adam kasztelan Rospierski, starosta Żydaczewski, poseł na sejm 1653. ztamtąd deputat na trybunał skarbowy, *Constit. fol.* 2. miał za sobą Elżbietę Czuryłownę stolnikownę Sanocką, i z niej córkę Annę, która się w małżeństwo dostała Floryanowi Rzewuskiemu podskarbiemu nadwornemu koronnemu: synów zaś dwóch. Pierwszy Franciszek Łowczy Żydaczewski, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Alexandrą Grochowską kasztelanką Lwowską, z tej był syn Ludwik Łowczy Żydaczewski, drugi raz z Heleną Dąbrowską, która mu powiła trzech synów, Michała, Jana i Adama. Drugi syn Jan chorąży Podolski, ten z Katarzyny Gołockiej, spłodził córki trzy, Maryannę Ustrzycką, Annę i Alexandrę: tyleż synów, to jest Franciszka, który naprzód z Wybranowską potem z Lipską się żenił. Antoniego i Adama. Którys z Dzierzków miał za sobą Maryannę Bełżecką, pozostałą wdowę po Kowalskim, ale z nią *sterilis.* N. była za Gomolińskim Rafałem. Antoni Dzierżek siostrzeniec Jana Stadnickiego wojewody Wołyńskiego.

W roku 1778. Stanisław Dzierżek chorąży Bełzki z pierwszego małżeństwa córkę jedynę dziedziczkę znacznej fortuny wydał za Gabryela hrabię Krasińskiego. Powtórnie małżeństwo ponowił z hrabianką *Krasińską* Anielą córkę starosty Korytnickiego z *Kurdwanowskiej,* z tą bezpotomny. — Maciej Dzierżek sędzia grodzki Goniądzki. — *Przypisy Krasickiego.*

Dzierzgowski *herbu Jastrzębiec,* w Mazowszu. Ci się przedtem Jeżewskiemi zwali, ale gdy się jednemu z nich Dzierzgów działem dostał, od niego Dzierzgowskiemi zawołani, miał ten dział stanąć przed rokiem 1270. Mikołaj z Dzierzgowa sędzia Ciechanowski 1453. *Statut. Masov. fol.* 98. Pomściborz z Dzierzgowa kasztelan Ciechanowski, z Katarzyny Wilkanowskiej, spłodził dwie córki, z tych Anna, naprzód była za Pawłem Kiernowskim herbu Junosza, kasztelanem Gostyńskim, potem za Marcinem Sleszyńskim wojskim Gostyńskim, Barbara za Janem Garwaskim cześnikiem Plo-

ckim i dwóch synów. Jan pierwszy, ten był naprzód kasztelanem Ciechanowskim 1536. w którym roku naznaczony był do zebrania dawnych zwyczajów, i spisania praw księztwa Mazowieckiego, *Statut. Masov. fol.* 7. postąpił potem na kasztelanią Czerską, z tej na województwo Mazowieckie: był oraz i starostą Warszawskim, i vicesgerentem księztwa Mazowieckiego, jako się podpisał *u Nakiel, w Miechov.* z Doroty Sobockiej, córka jego Dorota, poszła za Parżniczewskiego kasztelana Łęczyckiego. *Kazanie, Roczna pamiątka.* Syn zaś Auctus kasztelan Sochaczewski i starosta Osiecki, którego z Śreńskiej wojewodzanki Płockiej, córka Barbara, dostała się w małżeństwo Maciejowskiemu staroście Zawichojskiemu, z którą dobra wielkie w dom Maciejowskich weszły. Mikołaj brat Jana wojewody, arcybiskup Gnieznieński; ciotka jego Alexandra, była za Jędrzejem Krasińskim hetmanem książęcia Mazowieckiego Konrada. *Geneal. Krasińskich.* Z lekka na Prymacyalna godność postępował; z razu albowiem Kamienieckie mu biskupstwo dano, z tego wkrótce na Chełmskie przeniesiony, z Chełmskiego na Kujawskie, z Kujawskiego na Gnieznieńskie, jako się mówiło, z różnych autentyków w tomie pierwszym na którym prezydując lat trzynaście, na wieczność się przeniósł 1559. Zostawił po sobie pamiątkę w Kujawskiej katedrze, kiedy do siedmiu Psalterystów fundowanych od Gorki biskupa Kujawskiego, ósmego przyczynił i ufundował; Plebanią w Byczynie, i wójtostwo w Raciążu inkorporowawszy. Był wspaniałej myśli, w radzie poważny, przy wierze katolickiej gorliwy, o prawa i wolności kościelne mocno się zastawiający: atoli *Hozyus tom.* 2. *Oper. fol.* 168. lubo dobroć jego sławi, przecież niedouczonym go zowie, *a Łubieński in Monit. de recte geren. Episc.* przydaje, że chcąc dom swój wynieść; między inszemi, hrabiów tytuł, i sobie i bratu przywłaszczył; atoli ten splendor przybyszowy, wkrótce i z śmiercią jego zniknął. Zygmuntowi Augustowi, który bez konsensu senatu, Barbarę Radziwiłłownę sobie był za małżonkę przybrał, długo się w tym z innemi sprzeciwiał; atoli widząc, że to nie uchybiona rzecz była, na ostatek ją koronował. Po niej wkrótce, drugiej, Katarzynie Austryaczce, żonie tegoż Augusta, koronę na głowę włożył, trzysta zbrojnej jazdy, na jej do Krakowa wjazd wystawiwszy. *Orichov. in Paneg. Nupt.* Żeby był duchwieństwo w karność kościelną wprawił, synod prowincyalny w Piotrkowie złożył, na którym nowemi ustawami *Clerum* obostrzył; professyą wiary od Hozyusza kardynała napisaną ogłosić kazał. Stanisława Orzechowskiego, Jana Łaskiego, Krzysztofa Ostroroga, Stanisława Lutomirskiego, o porzuconą od

nich wiarę katolicką, do arcybiskupiego przypozwał sądu, ale tak złe natenczas były czasy, że ani pasterskie napomnienia, ani kościelne karania, zepsowanym nic nie pomagały. Gdy się tedy, coraz to bardziej wzmagała herezya, kollegium Gnieznieńskie, przez wysłanych umyślnie na to prałatów dopominało się u Dzierzgowskiego; aby powagą swoją prymasyalną, zapalił Zygmunta Augusta Króla, do zabieżenia szerzącej się herezyi, i innych biskupów Polskich: Dzierzgowski idąc za ich radą, co mógł czynił, żeby był ten kąkol z Chrystusowej roli wytępił: czterech inkwizytorów naznaczył w swojej dyecezyi; archidyakona, kustosza, suffragana Gnieznieńskich prałatów, i proboszcza Łaskiego. Nad to kaznodziejów w kollegiatach naznaczył, w Łęczyckiej, Uniejowskiej, i Kurzelowskiej, i ufundował. Zamek Łowicki znacznym nakładem restaurował, i wiele innych rzeczy pożytecznych kościołowi swemu poczynił, na ubogich szczodry, nikomu nie naprzykrzony, zkąd o nim *Janicius* napisał; *Largus eras inopi, nec certe injurius ulli.* Po śmierci w Gnieznie pochowany, kędy sobie jeszcze za żywota grób wystawił. *Damalew. in Episc. Cujav. et Archiep. Gnesn.* jest w druku jego *Agenda, sive Obsequiale, 2dum Rubricam Ecclesiae Metropolit. Gnesn. in 4to* 1549. *Cracov.* W roku 1523. Stanisław Dzierzgowski sędzia ziemski Ciechanowski, gdy w dziale wziął Szumsko, od niego potomstwo jego nazwane Szumskiemi. Stanisław z Dzierzgowa Dzierzgowski w ziemi Sochaczewskiej, podpisał elekcyą Władysława IV. Alexander Dzierzkowski 1632. Marcin 1648.

Dzierzkowicz *herbu Wieniawa.* Mikołaj Dzierzkowicz biskup Wileński, umarł 1468. człowiek uczony i godny. Piotr Dzierzko z Bilewiczowny, córki Marcina, spłodził syna Stanisława, ten zaś Jana. N. Lenarda Oziębłowskiego małżonka.

Dziewałtowski *herbu Jelita*, o tych tak pisze *in MS. P. Kojałowicz.* Dziewałtowskich dom herbu Jelita, przyszedł do Litwy z Krakowskiego województwa przydaje tamże Jana Dziewałtowskiego chorążego Kowieńskiego, *Constitut.* 1607. *fol.* 861. miał za sobą Barbarę córkę Ogińskiego Macieja cywona Wileńskiego, *Geneal. Ogińsk.* i Karola w księztwie Żmudzkiem, koło roku 1621. jakoż i jam o nich że są tego herbu, wziął pewną wiadomość, ale się piszą Dzibałtowscy w Sendomierskiem województwie, jakoż i *Paproc. o herb. namienia, fol.* 238. że Dzibałtowski, miał za sobą Przerębską kasztelankę Sieradzką. Są i w Rawskiem. *Sphynx Samsonica.* Jan 1628.

Dziewałtowski *herbu Trąby.* Z tegoż Ks. Kojałowicza pisze *Minsztolt. in histor. Sapieh. par. 2. fol.* 32. że

się Dziewałtowscy w Litwie herbem Trąby pieczętują, ile jednaż z Radziwiłłami i Ostykami dzielnica: bo Grzegorza Ostyka, syn Rak, spłodził syna Ciołka, Ciołek Osuka, Osuk Stanczyka, od którego Jan Stanczykiewicz: Skopa, od którego trzech synów, Mozejko, Syrowicz i Płowiański, i Gintułta, (czy jak inni chcą Gintowta) od którego był Bartłomiej Gintułtowicz Dziewałtowski. Stanisław długo się w cudzych krajach bawił, syn jego Mikołaj 1570. zostawił dwóch synów, Jana i Stanisława. Jan stolnik Kowieński, żołnierz sławny, zostawił z pierwszej żony Owsianowny Kazimierza i Alexandra, z drugiej Zyzemskiej, Hieronima i Stanisława. Kazimierz chorąży Ośmiański od Moskwy okrutnie zamordowany 1661. w Wilnie leży. To *Kojałowicz.* Wojciech Dziewałtowski podkomorzy Kowieński, z sejmu 1581. naznaczony do zapłaty wojsku. *Constit. fol.* 396. Jerzy chorąży Trocki, marszałek trybunału Litewskiego 1668. córka jego była za Janem Sapiehą starostą Kierznieńskim. Anna Dziewałtowska, Chreptowicza podkomorzego Nowogrodzkiego małżonka. Stanisław i Jędrzej 1648. Samuel Gintowt Dziewałtowski miecznik Wilkomierski, Jan i Bartłomiej 1674. Hieronim w zakonie Soc. Jesu, Bogu życie swoje konsekrował, kollegio Grodzieńskiemu dobra Szupienie w powiecie Orszańskim leżące zapisał, kościoła tamtego znacznie przyczynił. *Hist. Sapieh. loc. cit.*

Dziewanowski *herbu Jastrzębiec*, w Chełmińskiem województwie, i w Płockiem. N. miał za sobą Zofią Jeżewską. *Paproc.* Krzysztofów dwóch kwitnęło w Brzeskiem Kujawskiem 1632. Wojciech w Płockiem 1648. Franciszek rotmistrz chorągwi Wołoskiej. *Komput Wojska.* Jędrzej z Łukowską spłodził Klemensa, ten z Przeradzką Jakóba, ten z Janczewską Łukasza pisarza ziemskiego Podolskiego, który miał swoję pancerną chorągiew, i Mikołaja, który pojął kasztelankę Rospierską Miłońską, z tej spłodził córkę Maryannę, która się dostała w małżeństwo Bogusławowi Kitnowskiemu, chorążemu Michałowskiemu, synów zaś czterech, to jest Jędrzej posłując z ziemi Dobrzyńskiej podpisał elekcyą Augusta II. 1697. *Constit. fol.* 24. był potem kasztelanem Słońskim, dalej Rypińskim, nakoniec Dobrzyńskim, umarł 1722. z Kretkowskiej nie zostawiwszy potomstwa. Marcin w zakonie naszym po filozoficznych i teologicznych katedrach, rektorem rządził nowicyat Krakowski, kollegium Ś. Piotra, w Jarosławiu u Ś. Jana, w Krakowie domum professam, teraz prowincyą Polską. Franciszek wstąpiwszy do tegoż zakonu, nowicyuszem umarł 1685. w lat siedmnaście życia swego, młodzian dojrzałych cnót, tak do nabożeństwa skłonny, tak gorącością ducha pałający, że go aż starsi wstrzymywać mu-

sieli, do Najśw. Matki szczególnie nabożny: nie widziano go, żeby kogo albo ganił, albo uraził. *Histor. Dom. Probat. Cracov.* Kazimierz czwarty, drugim związkiem miał w małżeństwie Konstancyą Gralewską, która mu powiła trzy córki, z których jedna Petronella, i dwóch synów, z których jeden Juliusz, obadwa posłami byli na sejm 1730. Stryjeczna rodzona ich siostra Katarzyna, była za Adamem Wagnerem.

Dziewczopolski, w Nurskiej ziemi. Wojciech Dziewczopolski, podpisał elekcyą Jana Kazimierza. *Starowol. in Monum.* wypisał nadgrobek Jana, który długo w różnych obozach, chlebem się żołnierskim bawiąc, i już w Węgrzech, już w Litewskiem wojsku z Krzysztofem Radziwiłłem hetmanem polnym, mężnie stawając, pod Mittobią postrzelony kulą, z tego razu poległ 1662.

Dziewoczka *herbu Syrokomla*, w Grodzieńskiem. Onisifor Dziewoczka metropolita Kijowski 1568.

Dziewolski, w Lubelskiem województwie. N. Dziewolski miał za sobą Cielemecką: Dziewolska była za Stanisławem Borkowskim.

Dzieżyc *herbu Lubicz*, w powiecie Lidzkim. *MS. Ks. Kojałow.* pisze że tego herbu był Hieronim Chlebowicz Dzieżyc mieczny Lidzki, podwojewodzy Trocki, jam o nim mówił pod Chlebowiczami stron. 30. ale tu należy, syna zostawił Władysława. Jan cześnik Lidzki, i Marcin, podpisali elekcyą Jana III. z powiatu Lidzkiego. Dominik i Antoni 1700.

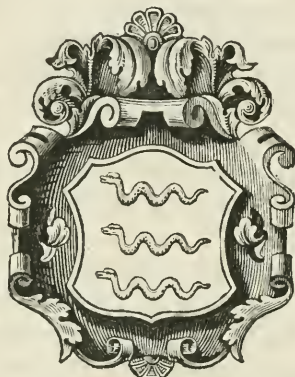
Dzik *herbu Doliwa*, w Sendomierskiem województwie. Przybysław Dzik kasztelan Zarnowski 1436. podpisał pokój Brzeski *u Łask. w Stat. fol.* 140. N. Dzik miał za sobą Jadwigę Firlejownę koło roku 1420. Dzikowna była za Janem Firlejem wojewodą Krakowskim, i marszałkiem wielkim koronnym. Druga była za Zebrzydowskim, matka Mikołaja Zebrzydowskiego wojewody Krakowskiego. Dzierżek Dzik 1587. podpisał ustawy Pokrzywnickiego zjazdu, *Constit. fol.* 427. Jan chorąży Bracławski, wysłany przeciwko Kozakom pod Starzec, z ludźmi Tomasza Zamojskiego. Jędrzej Dzik z Sainar 1632. i Mikołaj 1648. w Bracławskiem. Samuel z Guzowa Dzik w Sendomierskiem 1648. Helena zakonnica u wszystkich ŚS. we Lwowie: Dzikowny, Mikołaja dziedzica na Byszowie córki, jedna była za Stanisławem Brzeskim herbu Oksza, druga za Stanisławem Dąbskim. N. Dzik proboszcz Zółkiewski tego wieku.

Dzikowski. *Okol. tom.* 2. *fol.* 629. pisze, że Dzikowska była za Kucharskim.

Dziński. Jędrzej Dziński pisarz grodzki Kruświcki, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Dziublewski *herbu Dołęga*, w Sieradzkiem województwie Jana Dziublewskiego wspomina *Okol.* którego pojmał Iwonia wojewoda Wołoski, drudzy z tego domu byli ludzie rycerscy.

Dziugłowski *herbu Jelita*, w Kujawskiem województwie.

DZIULI HERB.

Powinny być trzy węże jeden pod drugim, kręcące się, głowami wszystkie w prawą tarczy obrócone. Stanisław Dziuli Franzbe, z ojca Marcina, z matki Kossowskiej herbu Łodzia urodzony, dla zasług w wojsku koronnem indygenat otrzymał na sejmie *Coronationis Constit.* 1676. *fol.* 58. miał za sobą 1*mo voto*, Annę Leżeńską, z której syn Tomasz podstoli Stężycki, major w wojsku cudzoziemskiem, i córka Katarzyna. 2*do voto*, tenże Stanisław stolnik Sendomierski, pojął Zofią Czermińską siostrę kasztelana, z tej były dwie córki, Maryanna z Brzuchowskim strażnikiem koronnym, Franciszka z Straszewskim dożywotnie zmówione, i synów dwóch, Alexander i Michał.

Dziusza *herbu Kierdej.* Iwan Dziusza ziemianin Wołyński, tamże Ihnatowa Dziusina 1528. *Metryka Wołyńska.* Jeden z tego domu był kasztelanem Chełmskim. Dziusa podpisał testament księżny Ostrogskiej.

Dziwosz *herbu Świnka*, w Sieradzkiem województwie.

Dzwonki *herb. Okol. tom.* 3. *f.* 357. widział w Kamieńcu taki herb, na którym były trzy Dzwonki, jak u nóg jastrzębiom wieszają.

Dzwonkowski *herbu Przegonia*, w ziemi Łomżyńskiej. Stanisław Dzwonkowski, podpisał elekcyą Jana III.

Dzwonowski *herbu Prawdzic.* N. Dzwonowska była za Janem Kraińskim cześnikiem Dobrzyńskim.

KONIEC TOMU III.

